BINDING SECT. MAY 10 1972

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
175
N85
1869

Nuzhet, Mehmed
Mugni 'l-kuttab

NUZHET, MEHMED

MUGNI 'L-KUTTAB

PL
175
N85
1869

1

703 B

۸۱

کلخانه مکتب رشدیهٔ عسکریه سی برنجی

سنه شاکردانندن سیلیحانیه‌لی

عبدالله مقبل افندینک معنی الکتاب

نام کتابیدر ۱ قدم حضرتری

۸۱

[illegible]

۲۷ جمادی الآخر [illegible]

و ۲۴ مارت ۹۹

اصال

[illegible]

هیچ [illegible]

[illegible]

فهرست كتاب مغنى الكتاب

صحيفه	
٢	ديباجهٔ كتاب
٨	موانع ولوازم تحصيليه يه دائر جانب والددن مخدومى طرفنه مكتوب
٨	موانع تحصيليه
٣٣	لوازم تحصيليه
٤٧	جانب مخدومدن تشكرى حاوى وآداب قلم وفن انشايه دائر معلومات مقتضيه نك دخى اشعاريله برابر بعض مسوادت كوندرلمسنى مستدعى جوابنامه
٤٩	جواب
٥١	اداب قلم
٥٣	تلويح اول مناظرهٔ سيف وقلم بياننده در
٥٨	تلويح ثانى رؤسا وضابطان اقلامه تعظيم وحرمت اولنمسنك وجوبى بياننده در
٦٠	تلويح ثالث حسن دوامك لزومى بياننده در
٦٢	تلويح رابع كاتب ايچون كتم اسرار اولنمسى فرض مثابه سنده اولديغى بياننده در
٦٤	تلويح خامس قلمده مصاحبت ومحاوره اولنمسى معيباتدن اولديغى بياننده در
٦٦	تلويح سادس تحصيل رتبه ومعاش حقنده مستدعيات متواليه ايله معجزلكدن احتراز اولنمسى بياننده در
٦٨	اصول انشا وكتابت

٦٨	ترشیح اول علم معانی و بیان و بدیع ایله فن انشانك تعریفاتی بیانندەدر
٧٤	ترشیح ثانی تحصیل کتابت ایچون علوم ادبیەنك لزوم تحصیلی بیانندەدر
٧٦	ترشیح ثالث امر کتابتده تفنن حصولی حقنده وجوه ثلث بیانندەدر
٨٥	ترشیح رابع علوم ادبیەنك تعریف و تقسیمیله هر برلرینك تعریفاتی بیانندەدر
٩٥	ترشیح خامس ایکی قسمه منقسم اولوب برنجیسی صنایع لفظیه و ایکنجیسی صنایع معنویه بیانندەدر
٩٦	قسم اولدن مطلب اول الفاظ مأنوسه بیانندەدر
٩٨	مطلب ثانی سجعك قواعد و ضوابطی بیانندەدر
١٠٥	مطلب ثالث جناسك تعریف و تقسیمی بیانندەدر
١٠٧	مطلب رابع ترصیع و موازنه بیانندەدر
١٠٨	مطلب خامس تشریع و لزوم مالایلزم بیانندەدر
١٠٩	مطلب سادس معاظله بیانندەدر
صحیفه	
١١٠	قسم ثانی استطراد طریقیله فن بیانه دائر بعض معلوماتی حاوی و برطاقم مقاصدی محتویدر
١١٠	تعریف حقیقت و مجاز
١١٣	مجاز مرسل ایله علاقه‌لر
١١٤	استعارەنك تعریفی
١١٦	استعارەنك تقسیمی

١١٩ كنايه بحثی
١٢٠ تشبيهك تعريف واركان وتقسيمی
١٢٤ مقصد اول كتابتك اركان اربعه سی اولان حسن ابتدا وتخلص وحسن طلب وحسن انتها ايله براعت استهلال بياننده در
١٢٩ مقصد ثانی طباق ومراعات نظير بياننده در
١٣٢ مقصد ثالث لف ونشر بياننده در
١٣٣ مقصد رابع توريه وايهام واستخدام بياننده در
١٣٥ مقصد خامس تضمين واقتباس بياننده در
١٣٨ مقصد سادس مبالغه واغراق وغلو بياننده در
١٣٩ الكلام فی الاطناب والايجاز
١٤١ الكلام فی الانسجام
١٤٣ ترشيح سادس عصرمزده مستعمل ومتداول اولان كتابتك اصول وقواعد عاديه سنی شامل وبودخی برطاقم اخطاراتی مشتملدر
١٤٣ اخطار اول كتابده روابط كلاميه ايچون ايكی مسلك اولديغی بياننده در
١٤٧ اخطار ثانی كتاب ايچون اوچ درجه اولديغی بياننده در
١٤٩ اخطار ثالث كتابده معنای مقصودك تام الافاده اولمسنك لزومی بياننده در
١٥٠ اخطار رابع استعطافنامه لرده دعوای استحقاق ومكافاة مغاير اداب بندكی اولديغی بياننده در
١٥١ اخطار خامس اوراق رسميه ده جيادت الفاظ وقوت

معانی ملتزم ایسه ده کاتب اکثری مواقعده صنایع بدیعیه
ومعلومات نافعه یه محتاج اولدیغی بیانننده در
١٥٦ اخطار سادس آثار قلمیه ده سهو وغلطدن احتراز
اولنمسنک لزومی بیاننده در
١٥٧ کتابی بش قسمه تقسیم ایدن حکایهٔ غریبه
١٩٤ شعرک تعریفیله بوکا دائر بعض معلومات

صحیفه

٢٠٣ خطبه
٢٠٣ مقدم الدیغی مکتوب ایله ملفوفاتندن طولایی ابراز
تشکرله بونلرک طبع اولنمسی استیذانی وفن حساب
ایله اصول دفتری یه دائر دخی بعض معلومات ویرلمسی
استدعاسنی شامل جانب مخدومدن عریضهٔ جوابیه
٢٠٥ جوابنامه
٢٠٨ منشآت
٢٠٨ رکاب همایون جناب شاهانه یه ومهر علیای سلطنت سنیه
جانبنه سامیسنه عرضحال مسوده لری
٢١٩ عرض خلوص وخصوصیت وتبریک وتهنیت وابراز تشکر
ومحمدته دائر رأساً وجواباً بعض مسودات
٢٤٤ مصالح رسمیهٔ متنوعه یه دائر مسودات
٢٨٢ مصالح غیر رسمیه یه دائر محررات ایله استحصال
مأموریت حقنده استعطافی وخصوصات ومستدعیات
سائره یی حاوی مذکره وعرضحال مسوده لری

جدول خطا وصواب

صحيفه	سطر	خطا	صواب
٣	١٩	قلمره	قلمرو
٤	٦	عوائديله	موائديله
٤	١٥	ادام	ادامه
٦	٢١	كلما	كما
٧	١	پرىشمانيه	پريشانه
٩	٨	كوش	كوشش
٩	٢٢	ذكيه	زكيه
١٠	١٧	نيويه	دنيويه
١٠	١٩	محافظ	محافظه
١١	٧	دارد	دارو
١٨	٣	دسايشعار	دسايسشعار
١٨	١٨	خاكهطر	خاطركه
١٩	٧	تسلميتله	تسليميتله
٢٢	١٩	قضايا	قضاياى
٢٨	١٦	امو	امور
٣٠	٦	طبعيت	طبيعت
٣٢	١٨	كتابة	كتابته
٣٩	١٧	تحصيله	تحصيليه
٤٤	١٦	هضيمه	هضميه
٤٦	١١	شرايطند	شرايطندندر
٤٧	٢٣	پرويلرى	پرور يلرى

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٤٨	٧	و	ولی
٥٠	٢١	متقیضیه	مقتضیه
٥٠	١٣	طبعیه	طبیعیهٔ
٥٢	١٣	اذیاد	ازدیاد
٥٤	٤	قلمیدن	قلمیه دن
٥٤	١٥	حدیدالبارد	فی حدیدبارد
٥٤	١٧	ناکانه	نازکانه
٥٥	١١	ارئهٔ	ارائهٔ
٥٧	١٥	الشکمیه	التکیمه
٥٧	٢١	موجودسندن	موجودهسندن
٥٨	١٧	فخشیه	فحشیه
٥٩	٩	اساسر	اساسسز
٥٩	١٥	ترقیه	ترفیه
٦٠	١٥	فیض عائده	فیضعائد
٦١	١٧	مساعده	مساعد
٦٢	٥	اکلاشاب	اکلاشیلوب
٦٢	٦	بیوله	بیله
٦٢	٩	معتنمه	مغتنمه
٦٢	١٥	بلغیه	بلیغیه
٦٣	١٨	قاصران	قاصرات
٦٤	٢٠	خسب الحجاب	حسب الحجاب
٦٨	١٦	اشنباط	استنباط

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٦٩	١	ادایر	ایراد
٧١	١٢	سرعیه	شرعیه
٧٣	٧	نبزه	نبذه
٧٥	٢	غنوانی	عنوانی
٨٢	١	حصوصه	حصوله
٨٢	١٣	اخلی	احلی
٨٧	٨	اجاوت	اجادت
٨٧	٢٢	اماتلی ستطیع	الی ماتستطیع
٩٠	٢٢	حکمتشحونی	حکمتمشحونی
٩٠	٢٣	قضالهاوانت	فضائلهافانت
٩٣	٤	دلمز	دلمزك
٩٥	٢٣	مسکده	مسلکده
٩٧	١٦	فحش	فحش
٩٧	١٧	استهز	استهزا
٩٩	١٦	سحاحت	سماحت
١٠٠	٣	وجود	شرط
١٠٠	١٦	الابصادر	الابصاردر
١٠٣	١٥	کره	کروه
١٠٤	٢١	ذت	ذات
١٠٤	٢٣	اتحسین	تحسین
١٠٨	١	واللزوم	ولزوم
١٠٨	٥	فوافی	قوافی

صحيفه	سطر	خطا	صواب
١٠٩	٧	تركينك	تركيبك
١١٨	٨	مجرەدن	مجرەدەدن
١١٨	١٥	تخليل	تحليل
١١٩	١	متعددەدن	متعددە دن
١٢١	١٥	چيقمدە	چيقمقدە
١٢٢	٢٠	و مسبه به	و مشبه به
١٢٣	١١	شـئه	شيئه
١٢٤	٢١	اولاول فى الحسن	الاول فى حسن
١٢٥	١٢	عبارت	عبارات
١٢٥	١٦	تشريخ	تشريح
١٢٦	٢	فقرسندە	فقرەسندە
١٢٦	٥	معرصات	معروضات
١٢٧	٢٠	مخصر	منحصر
١٢٨	٧	براعيتله	براعتيله
١٣١	١١	اذ	اذا
١٣٤	١١	قونداندە	قونداقدە
١٣٨	٢	موضعلرلرينك	موضعلرينك
١٣٩	١٧	اطنا	اطناب
١٤٠	١٠	مذكوردن	مذكورەدن
١٤١	٨	ايجازك	اطنابك
١٤٤	١٧	ايحاب	ايجاب
١٤٨	٦	اين	ابن

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٥٢	٥	ملاخظه	ملاحظه
١٥٣	٦	اولنه میه جغی	اوله میه جغی
١٥٤	١٤	بتشیره جغنه	بتشدیره جکنه
١٥٤	١٥	تأمینهٔ	تأمینیه
١٥٥	١٦	وحیث	لدی حیث
١٥٦	١١	مشهوره مولدات	مشهوره و مولدات
١٥٧	٢٢	عالمیاندن	عالمیانندن
١٥٩	٢٠	حبنباتان	جنباتان
١٦٠	١٣	وودیکر	ودیکر
١٦٣	٥	ایله	اویله
١٦٣	١٠	ایله	الیه
١٦٣	١٩	مصدار	مصدر
١٦٥	٥	شمدن	شمسدن
١٦٣	٢٣	فصاحتهٔ	فصاحته
١٦٤	٨	اندریرر	اندیرر
١٦٤	٩	نکارشپرزیز	نکارشپذیر
١٦٦	٢٢	حب ودادکز	حب ووداد کز
١٦٧	٢٠	قسمنده	قسمندن
١٦٨	٥	زرین	سیمین
١٦٨	٨	موضحه	موضحه
١٦٩	٤	متضر	متضرر
١٧٢	٦	الزاوایه	الزاویه
١٧٤	١٠	ایرت	ایراث

صواب	خطا	سطر	صحیفه
موضحه	موضحه	٦	١٧٦
ضربنك	مضربنك	٢٣	١٧٦
خدمتكارانك	خدمتدکارانك	٨	١٧٨
ازدیاد	اذیاد	٢٢	١٧٨
مسلکده	مسلاکده	٢٣	١٨٧
کردهٔ	کرهٔ	١٠	١٨١
برکشته	برکسشته	١٣	١٨٢
،ألنده	،ألند	١٣	١٨٣
بیوریلان	بیوریلان	١٤	١٨٤
الوده	الوه	١٣	١٨٥
مقتدر	مقدر	٧	١٨٦
تخدیش	تخذیش	١٣	١٨٦
ناآرامیده	نارمیده	١٤	١٨٦
ایملیسن	ایلبسین	٦	١٨٧
ساعدنك	ساعدك	١١	١٨٨
کلی	کل	١٨	١٨٨
ودود	د	٢٢	١٨٨
صیره ده	صیرده	٢٢	١٨٨
بوله جغمی	بوله جغی	١٧	١٩٠
مفارقتك	مفارقك	٤	١٩٣
اوله رق	اوله ق	١٥	١٩٣
ضبط وحفظ	ضبط حفظ	١٩	١٩٣

صحیفه	سطر	خطا	صواب
١٩٤	٥	بطیق	تطبیق
١٩٥	١	حتی	حکمتی
١٩٥	١١	المر	المرأ
١٩٨	٢	متسای	متساوی
١٩٩	٤	بدینست	بدنیست
٢٠٠	١	مباهات تعزیه	مباهات وتعزیه
٢٠٢	٥	ضنعف	صنعت
٢٠٤	٦	نکت مزایا	نکت و مزایا
٢٠٦	٧	بیان	بیان
٢٠٦	٢٣	مصطلبحه	مصطلحجه
٢٠٧	١٣	خاجه	خواجه
٢٠٧	١٩	ذکاه	ذکا
٢٠٨	سرنامه	انشأت	منشأت
٢٠٨	٢٣	ملعن	معلن
٢١١	١٢	رمزوتقدس	رمزتعالی وتقدس
٢١٣	٨	شوکتریف	شوکتردیف
٢١٣	١٤	همان	همایون
٢١٣	١٩	درست	در دست
٢٢٠	١٣	فد ایده میوب	فدا ایده میوب
٢٢٢	٤	اهتراز	اهتزاز
٢٢٣	١	امتسعاد	استسعاد
٢٢٣	٦	تفهیم	تفخیم

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٢٣	١٣	مباعل	مشاغل
٢٢٣	١٥	لذائد	لذائذ
٢٢٤	٤	لیاقت استحقاقدن	لیاقت واستحقاقدن
٢٢٤	١٢	نامستمق	نامستحق
٢٢٥	١٥	اولندی	اولنمشدر
٢٢٦	٢٣	مخظوظیت	محظوظیت
٢٢٩	٢٣	وخصوصوصیله	وخصوصیله
٢٣٢	١	قائمقاملغیله	قائمقاملغیله
٢٣٢	٣	تنویربخش	نوربخش
٢٣٢	٢٠	نجتیار	بختیار
٢٣٤	٢١	دوند دیکی	دوندیکی
٢٣٥	٢	وجودیه دن	وجودیه‌نك حیلولتندن
٢٣٥	١١	دواریلرینی	داوریلرینی
٢٣٥	١٧	برزمانبرو	برزماندنبرو
٢٣٦	٧	ارصره	اره‌صره
٢٣٦	١٠	جیلدن	جیلندن
٢٤٠	١٦	بقای	استبقای
٢٤٠	٢٣	کیوان بارکان	کیوانبارکاه
٢٤١	١٨	شهریارلرنده	شهریاریلرنده
٢٤٢	٥	تکرا	تکرار
٢٤٤	٢١	تأتیرات	تأثیرات
٢٤٥	١١	اعمش	ایلمش

صحيفه	سطر	خطا	صواب
٢٤٥	١١	ظرفندن	ظرفنده
٢٤٧	٤	بورجلر	بورجلری
٢٥٠	١٤	اهالی غیرمسلمه	اهالیء مسلمه وغیر مسلمه
٢٥٢	١٤	متيمنةً	متيمنةً
٢٥٦	٥	بيديرلمش	بيلديرلمش
٢٥٦	١٣	اداءٔ	ادارهٔ
٢٥٨	٢٣	تدرك	تدارك
٢٦٠	١٥	اداردهٔ	ادارهٔ
٢٦٥	١٠	وياوكيلری	وياوكيللری
٢٦٥	١٧	مأموريلرينك	مأموريتلرينك
٢٦٨	١٤	جليه‌يی	جليله‌يی
٢٧٢	١٨	معتمد	مقتدر
٢٧٢	١٩	مهةً	مهمةً
٢٧٤	١٩	مصلتجه	مصلحتجه
٢٧٧	٦	متقضيه	مقتضيه
٢٧٧	١٣	درسعاتده	درسعادتده
٢٧٧	١٦	بيلدبرلمش	بيلديرمش
٢٧٩	٢٠	همانلرك	همايونلرك
٢٨٠	١	مطفر	مظفر
٢٨٠	٨	مقامت	مقاومت
٢٨١	١٢	صغرش	صغرسن
٢٨١	٢١	حسن وايفاسنه	حسن ايفاسنه

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٨٢	٨	مأریت	مأموریت
٢٨٢	٩	استطافی	استعطافی
٢٨٥	٨	انهام	اتهام
٢٨٧	٥	اداه	ادارهٔ
٢٨٨	٢	ناهمچو	ناهمچو
٢٨٨	٧	درو بین	دوربین
٢٨٨	٢٣	صحت	صحبت
٢٩٣	١٨	برجبه سنی	برحبه سنی
٢٩٤	٥	الترم	التزام
٢٩٥	١	مظبطه	مضبطه
٢٩٥	٤	فدایده میوب	فداایده میوب
٩٩٩	٣	سخرکارانه	سخره کارانه ده
٢٩٩	١٧	اوفلامق	اولمامق
٣٠٢	١٨	فیتلهٔ	فتیلهٔ
٣٠٣	٢٠	تسلیمته	تسلیمیته
٣٠٨	٨	استتباهم	اشتباهم
٣٠٩	٧	فضیه	فیضیه

Nüzhet, Meḥmed

Muʿīn ʾl-kuttāb

بسم الله الرحمن الرحیم

بدایع تحمیدات کوناکون مبدع دیوان (کن فیکون) ومنشیء نظم جلیل (ن والقلم ومایسطرون) حضرتلرینک بارکاه صمدیت اکتناهنه وروایع تسلیمات اخلاص مقرون باعث تکوین وانشای اکوان وشئون وحلال غوامض دفتین ظهور وبطون جناب رسالتمآبلرینک روضهٔ پاک قدسیت‌پناهنه وطلایع تحیات اختصاص افزون آل واصحاب کرام ذوی الاحترامک ارواح طیبهٔ سرمدیة الانتباهنه صدهزار اجلال وتعظیم وبیعد وبیشمار اجلال وتکریم ایله رفع وتقدیم قلندقدنصکره بوخاک قدم اهل معرفت احقر بیرابکان کتابدن (سید محمد نزهت) بوصورتله ناطقه پرداز عجز ومسکنت اولور که نزد ارباب کمال وعرفانده پوشیده ونهان اولمدیغی اوزره ایوان مخترعات امورک چارارکان صنع بیقصوری زمین متین قواعد اساسیه اوزرینه وضع وتحکیم وطاق ونطاق اصول وفروعی روابط قویهٔ حسن التصاق وانتظام ایله ترصین وتتمیم قلندقجه کتابهٔ اعتباری نکار شیذیر قبول

PL 175 N85 1849

اولی الابصار و بیت قوام و قراری قوی و پایدار اوله‌مه‌جغی
قضایای مسلمه‌دن و بتوفیقه تعالی سایهٔ شوکتوایهٔ حضرت
پادشاهیده هر بر دائرهٔ عالیه اشبو قاعدهٔ کلیه یه توسل ایله
مبادی و مقاصد امور موکوله و غرض و غایهٔ مساعیٔ مقبوله‌لرینی
اساس قویم و نهج مستقیم اوزرینه تأسیس و بنا و مبانیٔ احوالك
التزام جهت سلامت و استقامتیله توسیع دائرهٔ محسناته اقدام
و اعتنا ایتمکده اولدقلرندن هر برشیده نیجه نیجه ترقیات و اصلاحات
مادیه و معنویه تیسر نمای ساحهٔ ظهور و حدائق امانیٔ ملك و ملت
از در بار رحمت و عنایت مخصوصهٔ جناب ولی نعمتله نضارتیاب
بهجت و سرور اولمقده بولندیغی مواد مشهوده دندر ازانجمله
درسعادتده و سائر ممالك جناب ملوکانه‌ده موجود اولان مکاتب
رشدیه ایچون تمامی کراهدن انتخاب و تعیین اولنمقده بولنان
خواجه افندیلرك مدارس شریفه‌ده قرائتی متروك اولدیغی
حالده مکاتب مذکوره‌ده تعلیم و تعلمی علوم سائره کبی معتاد اولان
علوم ریاضیه و بعض فنون ادبیه‌یی تحصیل ایله مکاتب مذکوره
معلملکنده اوصاف مکملهٔ یی جامع اولمری ضمننده دارالمعلمین
و اشبو مکتبلرده کوستریلان درسلرك اقلام شاهانه‌ده جاری
و مرعی بولنان کتابتك تحصیله درجهٔ کافیده اوله‌ماسیله
دها او کره نمسی مقتضی اولان شیلرك استحصال و اکمالیله قلمره
الله‌جق افندیلرك انتخاب قلمه لابد و لازم اولدیغی و جمله اهل
هنر و معارفدن اولمری ایچون مخرج اقلام و حکومت سنیه نك قوهٔ
اجرائیه‌سی بولنان مأمورین ملکیه محتاج اولدقلری فنون سیاسیه
و ادبیه و سائر معلومات نافعه‌یی اکتساب ایتك و مدبرلکدن

واليلمكه قدر مأمور يتلره مخرج اولمق اوزره مكتب ملكيه اسميله
تأسيس وكشاد اولنمش اولان مكاتب عاليه كبرى واضع اس الاساس
علم ومعرفت وبريسى احدى قرتى العينين سلطنت اولان قلمه
جلابخش تقويت وديكرى دخى حسن افزاى عرايس ملك وملت
اولمقدن‌ناشى اوچى دخى دسته دسته ازهار نكهت انتشار فوائديله
مشام چارسوى جهانى تعطير وتازه تازه اثمار لطافت شعار عوائديله
كام ارزوى عالميانى لذتياب نعم دلپذير ايدر بر روضهٔ محصولرس
كمال وهنر وهر برى (اذا طاب اصل الشئ طابت فروعه) مضمونته
مظهر ترا اولديغى حالده عصر كزين همايونى فهرست امهات علوم
وفنون وهر برنطق جانبخش الهام مشحونى شيرازه بخشاى مجلدات
نظام وقانون اولان لمحرره (شاه جهان وكيل نبى سايهٔ اله)
(فخر الزمان خليفهٔ دوران دينپناه) خاقان معدلتعنوان وسلطان
اسكندر داستان ولى نعمت بيمنتمز ولى نعمت بى امتنان السلطان
بن سلطان السلطان (عبد العزيزخان) بن سلطان السلطان محمود
خان ادام الله تعالى فى سرير خلافته وسلطنته مادامت الاكوان
وماتعاقبا الملوان افندمز حضرتلرينك جملهٔ محسنات عهد
همايون تاجداريلرندن اولمق اوزره مكاتب مذكوره معلملرينك
تزييد وتوفيريله تحصيلات علميه‌لرينك ترقيسنه برقات دها سعى
واهتمام اولنمسى خصوصنه امر وارادهٔ فيض آمادهٔ جناب
ظل اللهى موفقيت افزاى سنوح وصدور بيورلديغى اثناده بوعبد
كمتردخى اولوقت معارف عموميه ناظرى بولنان دستور بيعادل
هنرپرور ووزير اكاهدل مكارم مسير دولتلو ادهم پاشا
حضرتلرينك سوق همت اتناده نوازيلريله مكاتب مزبوره

کتابت معلملکنه تعیین اولنمش ومبتدیلك حسبیله برنجی سنده
اتخاذ اولنان اصول تدریسیه صورت منتظمه‌ده جریان
ایده‌مدیکنی اکلایوب فقط ایکنجی سنه‌ده درسلره باشلاندیغی صره‌ده
(دیکته) یعنی استکتاب اولنه جق مسوداتك والدو والدارە سنده
مخابرهٔ تحریریه صورتنه وضعیله یازدیریله جق مکتوباته موانع
ولوازم تحصیلیه‌یه وتهذیب اخلاق اطفاله واداب قلم واصول
انشا وکتابته دائر بعض مستحضرات ومطالعات عاجزانه درج
ایلدکدنصکره مبتدیان کتّابه منفعتی ملحوظ اولان برمقدار
مسودات دخی تذییل وتذنیب ومنشئات قلقاوبر رساله‌نك بحثنده تنظیم
وترتیب اولنه‌رق برنسخه‌سی دخی خاندان توفیقپاسبان معلالرینه
بخشایش مخصوص صمدانی اولان زکاوت فوق العادهٔ فطریه
اقتضای فیض احتواسی اوزره کمالات وهبیه‌لرینه علاوهٔ معلومات
کسبیه ایله تزیین ذات وصفات ونفایس علوم وفنون تحصیلنه
حصر اوقات بیورمقده اولان تازه نهال کلشن سلطنت سنیه
وسیراب ذلال فیوضات نامتناهیه دولتلو نجابتلو یوسف عز الدین
افندی افندمز حضرتلرینك عتبهٔ علیهٔ ذره‌پروریلرینه تقدیم و(مقبول
دوست در همه عالم مکرم است) نشیده‌سنه ماصدق اولمسیچون
مشمول نظر اکسیر اثرلری بیورلمسی خصوصنده عرض تضرع
عظیم اولنمسنی وبوصورتله مکاتب مذکوره مداوملرینه دخی
بر یادکار براقلمسنی تصمیم ایله مخرج اقلام شاکردانه اولو جمله
دیکته اعطاسنه شروع ایلمش ایدم لکن اره‌دن چوق وقت
کچه‌مکسزین مأموریت عاجزانه‌م دارشوزی باش کتابتنه تحویل
بیورلوب اورانك کثرت مشاغل تحریریه‌سی مکاتب مذکوره‌یه

دوامه مانع اولدیغندن مکتوبات محرره نقصان و بو بابده مسبوق
اولان تصورم متواری پردهٔ نسیان اوله رق قالمش ایسه ده شاکردانك
مجموعه لرندن بعض پارچه لری رسیدهٔ نظر اخوان وثمرهٔ موالات
اولمق اوزره مظهر ستایش واستحسان اولمش اولمغله بونك بالا کمال
میدانه کتورلمسی حقنده بر طرفدن انلرك و دیکر طرفدن شاکردان
مومی الیهمك لاینقطع واقع اولان افادات مبرمه لری اوزرینه
عاجزلری کبی بی سرمایکان بازار معارفك تافتهٔ مغزل قریحهٔ عقیمه
و بافتهٔ دستکاه افکار سقیمه سی اولان کرباس آثاری اعتبار و اجکاه
انظار عمومیه یه قونلمغه سزاوار اولهمیه جغی و بونك مقابلنده متاع
حجاب و خجالتدن شقه برشیء قزانیله میه جغی جواب باصوابی
ایرادو بلای جهل ونادانیدن کورمکده اولدیغم صدمات خیبت
وخسراندن فریاد اوله رق متشبث اذیال استعفا و توجهنمای
کریزکاه استنکاف و اباء اولدقجه خیرخواهان احباب مقدمات
الحاح و اصرارلری اطناب و بونکله برابر (مالعز الاتحت ثواب
الکد) مضمونی دخی اشراب ایتمکده اولدقلری کورلمسیله
وعصرمزده بوکا مماثل اوله رق میدانه چیقارلان بعض آثار
مطبوعه نك محض مساعدهٔ بخت سازکار ایله متداول ایادی صغار
و کبار اولمقده بولندیغی مشاهده اولنوب بو دخی تقویتبخش کمیت
بی اقتدار اولمسیله داعما پیشنهاد استمداد و تسلیتسا زفؤاد یأس
اعتیاد ایتمش اولدیغم (ولست براء عیب ذوالودکله (ولا بعضه
فیه اذ کنت راضیا (فعین الرضی عن کل عیب کلیلة (کما ان
عین السخط تبدی المساویا) مفاد فتوت بنیادینه ربط رشتهٔ اعتماد
وقلم سماحتنهادی دخی (میرود آب از ان دیده که خاشاك افتاد)

مجرا سنجهٔ ذهن زنك آلودهٔ پریشانیمه منقاد ایدرك تبییض مسودهٔ مضمرانه مباشرت و بعنه الفیاض اکماله موفقیتله (مغنی الکتاب) تسمیه اولنه رق بر نسخه سنك بر وجه تصدیع بارکاه عالئ جناب شهزادهٔ مشار الیهه عرض و تقدیمنه جرأت ایلدم اشبو وجیزهٔ ناچیزه‌یی ترتیب و تدوین ایتمكدن مقصد عاجزانه م حاشا حاشا که پیشگاه معارفندان عصرده بث معلومات خرد فروشانه ایله شهرت یابی تحسین دخر و شانه اولمق غرضنده بنی اوله (من بكجا كنعكش رد وقبول توكجا) وهیهات هیهات که بو یله نهایت درجه‌ده اقتدارسزلقله مؤلفلك صفتنی احراز ایتمك خاطره كاله (این الثرا والثریا) انجق اولصورتله باشلنمش و اتمامی حقنده بر چوق تكلیف و ابرام وقوع بولمش اولان بر شیئك نقصان براقلمسی قصور همت خامهٔ سرازاد و امساك قرطاس و مداده حمل اولنه جغی تشویش اذكن خاطر اولوب بوراسی ایسه كرك كلم استعمالك و یازیلان شیلرك اره سنده باكه تصادف قبیلندن اوله رق تهذیب اخلاق اطفال و استفادهٔ نورسیدكان كماله مدار اوله جق بعض مقال بولنه بیلمسی مأمول اولمسیله بر از لسان عربی و فارسیده آداب دقایق انشا و كتابته دائر مجلدات كثیره یازلمش اولدیغی حالده زبان تركیده انلرك وادیسنده بر اثر كورلمدیكندن اكمال نقصانی هر حالده یراعهٔ اصحاب بضاعیه حواله ایله یالكز

بو یولده بر چیغر اچق آرزوسی دخی امنیهٔ اصلیه‌یه

منضم اولمق داعیه‌سی مهیج طبع پر كسلان

و منتج طغیان كلك ناتوان

اولمشدر

نور عینم عرافتلو اوغلم افندم

محررجِ اقلامه دوامه باشلامش اولدیغکزی بالممنونیه الدیغم نمیقهٔ بنویه لرندن استبشار ایله ایکی هفته کوندردیکم ودادنامه ده ایفای رسم تهنیته مسارعت ایلمشیدم اکرچه افتراق صورینك اتحاد معنوی یه حیلولت ایتمیه جکنده وذات شریفکزك شمایل حمیده وحسن تربیهٔ برکزیده لری اقتضاسنجه بو پدر خیرخواهکزك درسعادتده بولنمدیغمی اصلا بلاواسطه رلك تحصیلات علمیه ده قطعا تجویز تکاسل بیورمیه جغکزه مبنی ایراد کلمات نصحیه یه احتیاج کوره مزایسه ده مجرد اصول تحصیلیه ده مدار یسر وسهولت وقریبا موجب ترقیء فیض ومنزلت اولور مطالعه سیله جدیدن کوار کزدن کوروب خاطرمده قالمش اولان بعض مسلك مربیانه نك بیان واخطاری صورتنده فوائد عدیده مطالعه ایلدیکمدن بر وجه آتی تمهید وتفصیلنه ابتدار ایدرم

برنجیسی هر شیده ثبات ودوام نتیجه بخش قضیهٔ مرام اولوب خصوصیله تحصیل علم ومعرفتك بتون اشغال ذهنیه یه عائد اولان جهت مهمهٔ نظریاتنك کوزجه اخذ وحفظیله تقرر ایتدیرلمسی واشبو سرمایهٔ کرانقدرك یولیله وصره سیله صرف اولنمسی اثنای تحصیلده علی الانسجام محتاج جهد واقدام وبونده بك ادنا قصور ودوامسزلق چوق وقت املك ویریله رك قوریلان بنای سعی وعمله بردن بره موجب انهدام اولمسیله بر مقتضای حکم شبابت کوچك کوچك وسیله وعلتلر ایله عذر صحیح اولمدیغی حالده یارین زیاده چالیشور وبو کونك درسلرینی دخی سبقداشلرمدن

صودار اوكره نوم ديوارە لقدە ترك وتعطيلى اعتياد ايلمك رفته رفته
بو خصلت ذميمه انسانده بر لشوب عادتا تنبر وللك وخيلازلغك
مقدمەسى اوله جغندن وبر كره درسلرك شيرازه انتظامى بوزلدقدن
صكره بر دها دوزلمسى قابل اوله ميه جغندن اشته بوراسى آدمى عمرى
اولدقجه برزخ جهل ونادانيده براقوب هرحالده جالب ندامت وپشيمانى
اوله جغى امور معلومه ومجربه دن بولنمسيله كشى يى اوقات نوم
وطعامى اختلاس واغتنام ايچون دائما سوق واجبار ايليان قوهٔ
طبيعيه يه تحصيل خصوصنده كمال درجه كوشش واهتمام كوسترملك
خصلت مقبوله سنك مزج وجلا وه سيله اكا كوره مكتبكزه دوام
واوقونان درسلرك بلا فاصله تعلم وتحفظنه بذل مساعئ
مالاكلام بيوره سز

ايكنجيسى بزلرى دارنيده سرمنزل صلاح وفلاحه ايصال يعنى
دنيا ايچون اسباب تعيش واداره مز وعقبا ايچون دخى موجب
فوز ونجات اوله جق اساس عقائدمز سرمايه لرينى استحصال
ايتديره جك نعمت عظمى علوم ومعارف شتى اولوب بونك واسطهٔ
تحصيله سى اولان استادلركزه نعمت ظاهره نك معطئ صوريلرى
اولان اولياى نعمه كوسترلمسى لازم اولان توقيرات محترمەنك
برقاچقات زياده اولەرق ابراز واظهارينى تعود ايده سز

اوچنجيسى اكرچه آداب كامله تحتنده اولەرق ومطلقا اخلاق
ذكيه وكمالات بشريه انتخابندن اولان ذواته منحصر بولنەرق
اره صره اولنه جق الفت مستلزم تزايد تربيات انسانيت

اوله جغندن سرمایهٔ ممدوحیت اوله‌بیلوایسه‌ده مزاج ومشوارلری معلوم اولمیان وخصوصیله علم ومعرفتدن بهره‌سی اولمیوب اولسه بیله طبایع ذمیمه‌سی اجلدن کندیسیله اختلاط وائتلافدن جهت دینیه ودنیویه جه قطعا فائده مأمول بولنمیان اشخاص ایله دوشوب قالقمق وبونلرك معاشرت غرضکارانه‌لرندن لذتیاب اولمق هرزمانده وخصوصیله مدت عمر انسانینك اك محترم وقیمتدار اولان ومجرد تحصیل علوم ومعارف شریفه ایچون یرادلمش بولنان عنفوان جوانیده بر وجهله جائز اولمیوب اشته آدمك جاهل قالمسنه والی آخره برحال ندامت وخجالتده بولنمسنه سبب اولان شیلردن اك‌ایلیجه بری وبلکه اك قویسی بیان اولنان الفت ومعاشرت مضره خصوصی اولمسیله شوندن پك زیاده سیله اجتناب اولنمسنی توصیه ورجا ایدرم

دردنجیسی   دنیاده انسان ایچون نعمت عظیمهٔ حیاتدن الذ واعز هیچ برشی یرادلمامش اولدیغی نظر اهل دقتده معلوم واشبو سرمایهٔ جلیل حیاتی ماخلق لهنه صرف ایچون تشبث وتمسکی مقتضی بولنان حبل المتین نیکبختی وسعادتی اوردهٔ دست اقتدار ایلیه جك شی فضائل وکمالات علمیه‌دن عبارت ایدوکی مجزوم اولمغین وشو شرف ومزیت ایسه اك چوق وقت شبابده یعنی علائق دنیویه‌نك دها اپك چوغالمدیغی زمانده قزانیله‌جغی اشتباهدن آزاده بولنمغین حیاتك زی کوزلجه محافظه ایله مقصد اصلی اولان حیات سرمدی‌یه ایصال ایچون ممکن مرتبه ازجه ایویوب چوجقه چوچقه درسه چالشمغه وهله وقت سحرده ناشر انوار فیوضات اولان تجلیات الهیه‌دن اغتنام اولنمغه سعی واهتمام بیورمکزی خالصانه سویلرم

بشنجیسی اکتساب علم و معرفتك کیرولمسنه سبب اولان
شیلردن بریسی دخی عوارض بدنیه خصوصی اوله رق اکرچه
تدبیر وجود بشر خالق خیر وشر اولان جناب حکیم حقیقی وشافی
کافی جل شانه حضرتلرینك دست حکمت بوست ربوبیت ومشیتنده
اولدیغندن طرف الهیدن مخلصین مؤمنینه هدیهٔ کریمه اولان
علل وامراضه مع التشکر عرض رضا وتسلیمیت ایتمکدن وهر درد دائك
دوای عاجلنی دارو خانهٔ عنایت ارحم الراحمیندن استمکدن بشقه
چاره مز اولمدیغی ظهور وبطون وجودك تصرفات وتغیراتنده
اصلا علاقه مز اولمیوب جملهسی جناب مقدر ازلی وحده برلم یزلینك
ارادهٔ فوق العادهٔ عدالنهسنه مفوض اولدیغی دلائتی وبوراسی
فردا فریده ده مجال انکار بولنمدیغی شهادتی ایله بیلور ایسه کدینه
جواز شرعی وعقلی اولدیغی درجهده محافظهٔ صحته اعتنا ومضرتی
کوریلور وبیلنور شیلردن اتقا اولنمسی اهم مهام بشریتدن
وحکمانك (تحریك الساکن اسهل عن تسکین المتحرك) دیدکاریکه
معناسی هر بر عوارضی قبوله استعداد فطریسی بولنان طبیعت
وجودی سفه یعنی مطالب غیر مشروعهٔ نفسانیه یه متابعتدن
متحدث علل ایله تحریك وتهییج ایتمك بو وجهله تحریك اولنمش اولان
امزجه یی تسکین واصلاح ایتمکدن پك آساندر دیمکدر اشته بو کلام
دخی حفظ لوازم عافیت وزندکانی یه رعایت ودقتك لزومنی
ایما ایدر زندکات نفیسهدن اولوب شو دقیقهلردن دخی بتون
بتون ذهول وغفلت منافی دأب حکمت اولدیغنده وواقعا وظائف
طبیه یه عائد اولان اشبو قضیهنك بو پندنامهٔ خالصانهمزده درجی
یکده مناسبت المز ایسهده محافظهٔ صحت وجودیه امکانك مساعد

اولدیغی درجه ده چالشمق امر تحصیله دخی مدار اوله بیله جکی
غیر منکر بولندیغنه مبنی قواعد حفظ صحتك مسائل اساسیه سی
استطراد طریقیله ذیل مکتوبمزده یازلمش اولدیغندن کوزجه
مطالعه ایله اجرای احکامنه رعایت بیوره سز

آتنجیسی   بشنجی بحثده بیان اولندیغی وجهله اسقام صوریه
امر تحصیلده اسباب مانعه دن معدود اولدیغی کبی کوزه کورنمز
برطاقم علل معنویه دخی اوله رق بونلرده علم ومعرفتك ایلرولمسنه
موانع قویه دن وبحث اولده ایما ایدلدیکی اوزره نعم علمیه انوار
ذهنیه دن اولوب بونك حیز ومصدری قلب سلیم انسانی اولمق
حسبیله مرآت خاطری دائما صیقل صفوت وراحت ایله مجلا وغبار
قسوت وتشویشدن مبرا طوتمق الك زیاده کوزدلمسی اهم والزم
اولان وسائل فیضیه دن اولدیغندن علل معنویه دیدیکمز شیلر قسوت
قلبی جالب اوله جق برطاقم اخلاق ذمیمه اولدیغی معلوم ایدوکنه مبنی
شو بحث اکرچه کتب اخلاقده مفصلا مندرج بولندیغندن بوراده
ذکر وتعدادینه حاجت یوغیسه ده سهوات ضبطنه مدار اولمق
ایچون بونلردن باشلیجه لرینك مقالات آتیه ایله طرفکزه تبلیغ
وتفهیمنی مواد وجیبه دن عد ایدرم

مقالهٔ اولی

آدم ایچنده بولندیغی منازل ودوائرك ولی ورئیسی اولان ذات

هر كيم ايسه آنك خشنود اولديغى شيلرى وجوده كتورمك وحظ ايتديكى افعالى ترك ايلمك صورتلريله تحصيل رضاسنه بذل مساعى ايتسى امر طبيعى وبو مسلك مقبولدن انحراف ايدوبده اوذاتك منفورى اولان اعمال وحركاتى اختيار ايدر ايسه البته حقنده اغبرار وانفعالى جلب ايده جكندن بو خصوص مطلقا قسوت قلبيه يى داعى اولوب اشته شو قضيهٔ مسلمه دن استدلال بيوريله جقى وجهله كافهٔ كائنات وجميع مخلوقاتك خالق ورازقى بولنان واوزرمزده كى من واحسان ونعم جليله يى پايانك حس وادراكى بيله حيطهٔ عقول بشريه دن خارج اولان جناب فاطر السموات والارضك نصوص قرآنيه واحاديث نبويه ايله بزلره واصل اولان اوامر الهيه سنه كمال انقياد ومتابعت ونواهىء صمدانيه سندن زياده سيله حذر ومجانبت اولنامسى ايكى جهانده دخى نه درجه وخيم ومستلزم عذاب اليم اوله جغى بديهى وبو ايسه قلوب مؤمنينه نه مرتبه خفقان انداز قسوت واضطراب اوله جغى كافهٔ تذكاردن مستغنى بو لمغله مكاتب صبيانده اوقوديغكز علم حال رساله سنده وباخصوص مكاتب رشديه ده كوريلان واسمى مسماسنه تماميله مطابق بولنان دربكتاده وشمدى تدرس ايتمكده اولديغكزى ايشتديكم كتاب منيهٔ المصليده مندرج اولان مسائل فقهيه واعمال شرعيه يى تماميها حفظ ايله هر برلرينى مصالح مهمهٔ سائره يه مرجح طوته رق كونى كونه وساعتى ساعتنه اجرا وبونلرده ذهول وغفلتدن طولايى عارض اوله جق قساوات وكدوراتدن قلبكزى پاك وسالم طوتمغه كمال درجه اعتنا بيورهسز

مقالهٔ ثانیه

یلان سویلمك بالجمله ادیانده نوامیس سماویه ایله منهی ودین اسلامده ایسه کبائردن اولدیغی امرجلی اولوب بوندن احتراز اولنمسی شرعاً واجب اولدیغی مثللو عقلاً دخی دوشینیلور ایسه چونکه یلان سوز نصل اولسه کندوسنی کوستره جکندن بونی سویلیان آدم عجبا نه زمان کاذب اولدیغی اکلاشیلورده بین الناس محجوب ومعیوب اولورمی افکار محدشه سنی کیجه کوندز خاطرندن چیقارمق ممکن اولهمیه جغندن انسانه بوندن بیوك قسوت دائمهٔ قلبیه اولهمیه جغی محقق وشوماده حکمانك (الکذب یورث الخجل والخیبه) قوللیه دخی مصدق اولوب بونك ترجمه یه ترجمه سی یلان سویلمك محجوبیت ونیل مرامدن محرومیتی جلب ایدردیمك وبناءً علیه شو خصلت ذمیمه دن غایة الغایه اجتناب اولنمسی امر وجیبه دن اولدیغی بی شکدر

مقالهٔ ثالثه

دنیاده ناسك حسن توجه ومحبت خالصه سنی جلب ایتمك وآخرتده دخی مغفرت ورحمت جناب یزدانی یه تقرب ایلمك ایچون خصلت جود وسخادن اعظم سرمایه اولدیغی حد وتعداده کلمز اثر جلیله ایله مثبت وصفت بخل وخست دارنده مستتبع انواع خیبت وذلت ایسه ده اثر سماحت وجوانمردینك دخی حدود شرعیه وعقلیه نك تعیین ایلدیکی درداره معتدله ایچنده دوران ایلمسی اساس معاملات بشریه اتخاذ اولنه جق احوال ممدوحه دن اولوب یوخسه تسبیب

وسفاهت اطلاقنه شایان اوله جق درجه ده مالکنی اسراف وتبذیر
واوحیز ایله ایلرووده تأدیه وایفاسی کسب تعسر وتعذر ایده جك
مرتبه ده برچوق بار ثقیل دیون آتنده ازیله رك نفسنی اعالی
واداانی عندلرنده تذلیل وتحقیر ایلمکلکك اصلا حظ ومعناسی
اولیوب شوشوار وحرکت اثر حمق وبلاهت وبلکه اماره
سادهدلی وخفتدن بشقه شیئه حمل اولنه مز افلاطون الهینك
طاش چکدم تپوریوکلندم بونلرك ایکیسنکده ثقلتندن حاصل
اولان تعب وکدر بارگران دینه تحملدن طولایی مبتلا اولدیغم
الم جسمانی وروحانی یه نسبتله بکاپك اخف وآسانتر کورندی
بیورمسی هیچ برزمانده خاطردن چیقارلمیه جق وصایای حکمت
احتوادن وچونکه تسبب وسفاهتدن تولد ایدن حال انسانی
یجمشی تذکر ایله دوچار تحسر وکلفه جکی تفکر ایله کرفتار
تأثر ایده جك برعذاب دائمی یه القا ایده جکی وشو حاله ایسه
اکثریا چوجقلقده طادانیلوب سن واراده واختیار آرتدقچه
آنك دخی ترقی ایده کلدیکی امور مجربه دن اولدیغنه وبونك
باشلنغجنده ایسه ازچوق موجب اضطراب اوله جق تأثیراتی
اکسك اولمیوب اشبو طبیعت ردیه نه درجه داعی قسوت قلبیه
اوله جغی جزئی ادراکی اولنلر عندنده شرح وتفصیلدن مستغنی
ایدوکنه مبنی سفاهت وتسببه اعتیاددن نفسکزی حسن محافظه یه
زیاده سیله صرف فکر واقتدار بیورمکیز لوازم زندگانینك
الك مهم بردقیقه سیدر

مقالهٔ رابعه

انسان ایچون مقدرات ازلیه هرنه ایسه سرمو تغیر قبول ایتمك ممکناتدن اولماسیله بونك تحویل وتغییری ایچون احکام قطعیهٔ تقدیریه ایله تپیشورجه سنه اوغراشمق ونصیب وقسمت لم یزلی ندن عبارت ایسه اکا راضی وقانع اولمیوبده بازوی سخت‌کیر قضا وقدرله پنچه لشمك بیهوده یورغنلقدن بشقه معنایی مفید اولهمیه جغنی اثباته دلیل آتی دخی کافی کورینوب شویله که ظواهر وجودمزك ما دیا تغیر اولمسنه یعنی قیصه بویلو انسان اوزون بویلو و مائی کوزلو بولنان کمسنه قره کوزلو واسمر یارادیلان آدم بیاض اولمق کبی وسائره مثللو هیأت وجودیه‌نك خلقت ظاهره‌سی دکشدیرلمك حد امکانده اولمدیغی امور محسوسه و مشهوده‌دن اولدیغنه وبونلرك تبدیلنه چالشمق محاله اشتغال ایدوکنه مبنی هرکس کوزل وچرکین وجودینك یاردیلیشی هرنصل ایسه انك انجق وجودینی بیوك نعمت بیله‌رك وحسن محافظه وتربیه سنه نصب نفس اهتمام ایلیدرك صورت تغیرینی خاطره بیله کتورمدیکی مثللو اشته انسان معنویاتنی یعنی غنا وفقر وزکا وحمق ورفعت وذلت وحلم وحدت کذا وکذا بونلر کبی جلوه کار تجلی نخستین الهیده مظهر اولدیغی بطانهٔ حال حکمت آیاتنی تغییره مقتدر اوله میه جغی دخی ارباب دقت عندنده امر ظاهر وعلما وحکمادن بعضیلرینك تبدیل اخلاقك استحاله‌سی طرفنه یوریملری اشبو سرّ صمدانی یی مشعر اوله‌رق شو قدرکه دائرهٔ تکلیفده بولندیغمز حسبیله طبایع ذمیمه‌مزی

اخلاق حسنه یه تحویل وتبدیله حسن نیات وحصر اوقات ایله چالشمقلغمزه أمور وشیخ اولز ایسه اخلاق غیر معتدله مز آثار ردیه سنی اظهار واجرا ایله عندالناس منفور ونظر الهیده معاتب ومقهور اولمامق ایچون اعمال اعمال صالحه یه مجبور بولندیغمز اجلدن محققین کرام حضراتی بعنایته الله تعالی مجاهدهٔ نفسیه وعبادات قدسیه ایله تحویل اخلاقك جواز امكانني ترجیح ایلمشلردر بنم نور عینم اوغلم شو مقدمه‌دی براز تفصیلدن مرادم خالصانه‌م چوق آدملری مزلقة الاقدام خطیأت وازمه دوشیرن مسئلهٔ دقیقه تغییر تجلیات صمدانیه وتبدیل اخلاق انسانیه‌نك جواز وعدم جوازی خصوصلرینك ایکی جهتنده دخی افراط وتفریطه كوشه‌لربنی التزام ایتمك یعنی (المقدر لا یتغیر) (مقدرات الٰهی كاور ظهور ایلر) دیوب وكندوسنی جناب حقك ارادهٔ جزئیه اساسی اوزرینه مبتنی بیوردیغی تكلیفات دائره سندن خارج كبی طوتوب كشی یی وادیٔ هولناك الحاد وكفره قدر كوتوره جك چیقمز بریوله سلوك ایله اولدم اولاسی یه كیتمك ویاخود بو عالم عالم اسباب اولدیغندن سببسز هیچ برشی اولمزایمش دیو مسبب حقیقی یی اونودوب (الغریق یتشبث بشعاع الشمس) مثلنجه كه معناسی صویه دوشوبده مشرف هلاك اولدیغنی تیقن ایدن ادم كمال درجه عجز وحیرتندن انطباع شمس جهان آرا وانعكاس وانكسار ضیا ایله تا دبصرك صوایچنده حاصل ایتدیكی پارلاق پارلاق ایپلك كبی شیلری كوره‌رك وحقیقهٔ وجودی اولمدیغنی تعقل ایده میه‌رك حبل المتین نجات وعروة الوثقای حیات اولمق زعم فاسدینه مبنی طوتمغه جان ایله

انلره صار يلور ديمكدر اشته بوقبيلدن اوله رق خاطرينه كلان
اوهام وخيالاتك وجودپذير اولمسنه قيام واعمال اجناس افكار
وملاحظهٔ انواع تدابير دسايشعار ايله حصولنى اغزآمال
ومطالب بيله رك نتيجه سنه دكين وارمق تصور محال وتوهم
خيال ايدرك خيالى ايله كوشش واقدام ايليوب شو ذهاب خيبت
انتسابى ايله باغى مقدرات الهيه يه قارشو برمسلك ناصواب
اتخاذ ايلمك كيفيت رديه لرى اولديغى مسلم اولى الالباب
وشو حاللرك برنجيسى انسانى يأس وبطالت كبى سيأته كرفتار
وايكنجيسى حرص وطمع وطول امل وعجب وانانيت وغرور
وحياسزلق مثللو آدمك شرف ومزيت ووقع وحيثيتنى بتوروب
واحرار صاحبو قار عندنده هر شيدن عزيز وقيمتدار اولان
جوهر آبروينى هدر ايدوب كندوسنى راحت وحضور يوزينه
منحصر براقه جق برحال سفالت وذلت دائمه يه دوچار ايده جكى
بى ارتياب ايدوكندن واشبو احوال واخلاق رديه ايسه
قساوات وكدورات قلبيه ايله لازم وملزوم قبيلندن بولنديغندن
اشته اوغلم مسائل دقيقهٔ متنوعه دن تلخيص وتعديل ايتمش اولديغم
شو مقاله يى كما ينبغى ملاحظه ومطالعه ايلدكدن ومآل ومزاياسنى
كركى كبى آكلادقدن صكره كالنقش فى الحجر صحيفهٔ خاطره طر
ثبت ايله ازبر ايدوب امر بين امرين انسلاك والتزامى فرايض
عقايد اساسيه دن اولان شهراه مبيندن ايرلميوب عمرك اولدقجه
اشبو وصاياى ناجيه مقتضاسيله عامل اوله سن

مقالهٔ خامسه

معطی ومانع حقیقی جناب باری تعالی وتقدس حضرتلری اولدیغی مقدمهٔ یقینیه سی مقالات سالفه ده تفصیل اولنمش اولدیغندن بالاطراف معلوم شریفلری بیورلمشدر بنا برین انسان کرك کندوسنك وکرك اخرك حقنده ظهوره کلان نعمت ویا نقمتی طرف الهیدن بلمیه رك ونیلك وبدهرنه ایسه کمال رضا وتسلیمتله حسن قبول وتلقی ایتمیه رك بونك اخر جانبدن صدور ایلدیکی افکارنده اولور ویاخود ظهورات وتوجهات صمدانیه یی عند النظر عدم تقدیر ایله انك تحویل وتبدیلی سوداسنه دوشر ایسه عادتا شئونات منزههٔ ربوبیت وخالقیته برنوع تعریض ومداخله دیمك اوله رق بوندن زیاده آداب عبودیته منافی حرکت وجهانده آندن بیوك حمق وبلاهت اولمیه جغندن شو صفت فاسده دن نفسکزی دائما حسن محافظه یه دقت بیورمکز تهذیب اخلاق مطلب اعزینك اقوای لوازمندن ونه مرتبه مستکره ومذموم ونه درجه ده داعی دهیا جمهٔ هموم وغموم اولدیغی آثار جلیلهٔ متعدده ایله ثابت ومعلوم اولان خلق دنیء حسدك صفت مذمومهٔ مشر وحه دن تشعب ایده جکی امور واضحه دن اولدیغنه وحسد دینیلان سیرت خسیسه نك بطلان دقیقه سی دخی بودار الابتلانك سراً وضراً وآلا وبلا یاسی بردوزی یه کتمیوب بو کون مقبل ومتنعم وشوائب آلام ومصائبدن سالم کوردیکك آدملك قنغی نعمتدار واردر که مصادمهٔ حوادث دهریه ایله مکدر اولمز معناسنه اولان (وای نعیم لا یکدره الدهر) کلام عبرت انسجامی مصداقنجه اقبال دوروزه سی ایرتسی کون

مقلوب لابقای ادبار وشوق وسرور فیروزه سی بأس البدل یأس
واکدار اوله کالدیکی و بالعکس کندوسندن اثر فیض وترقی اصلا
دأمول اولمیان کوچك برآدمك حکم تقدیر باری ودلالت سوائق
بختیاری ایله اززمانده صاعد ذروهٔ رفعت واقبال اولدیغی هرآن
وزمان کورلمکده بولنان براهین مسلمه سیله مثبت وبدیهی
وحقیقت حال دوشیلورایسه آخرك اقبال واعتباری استقراری
حسد وتحسره وکشینك کندی تنزل وادبار قلیل الاستمراری تألم
وتکدره دکر برشی اولمدیغی غیرخفی بولندیغنه مبنی بنم مردمك
چشم افتخارم اوغم اخوانكك سرور وکدریله ممنون ومحزون
اولمق وکندی حقنده خیروشرهرنه ظهور ایدر ایسه جناب حقك
عنایات خفیهٔ مخصوصه سندن بیلوب هرحاله متشکر بولنمق خصلت
مقبوله سیله ذاتکزی پیراستهٔ صدق وصفا وانتظام وسعادت
حالکزی دائما منعم علی الاطلاق حضرتلرینك درکاه عظمتندن
خلوص قلب ایله تمنی ورجا ایدرك قسوت قلبیه نك قوهٔ مولده سی
اولان خلق ذمیم حسددن کندوکزی حفظ وصیانت بیوره سز

مقالهٔ سادسه

بارکاه احدیتدن محو وازاله سنی دائما تمنی ایده جك اخلاق
مقدوحه دن غرض ونفسانیت دینیلان شیلر که مطلقا کبر وعجب
وانانیت کبی صفت شیطنتك خصائص مضره سندن بولندیغی
وجهله بعض کسان مزاج نخوت امتزاجنه توافق ایتسان
امور جزئیه دن کلی متأثر ومتغیر اولوب اوندن اوصالی

واصلسز وضع ناساز اتخاذ ایتدیکی احوالی ازچوق هر کیمدن
مشاهده ایدر ایسه بونك جد و حقیقت غرضکارانه دن
و یاخود الفت و دعا شرتك آرزو اولنان تکلیفسزلکی اثری
اوله رق سهو و غفلت لاابالیانه دن نشأت ایلدیکنك تدقیق
وتعمیق جهتلرینی ارامقدن نظر همتنی کوتاه طوتوب پك بیوك
سوء نیت وفضاحتده بولنمش یوللو اول کمسنه نك علیهنده
اوله رق برزده دامان مکر وعدوان وبونجه ییللر خالصانه املك
ویریلوب قزانیلان حقوق دیرینه یی کانه لم یکن حکمنه تنزیل
ایدوب اوآدملك محو و اضمحلالنه قدر یوریمکلکی ذمت دنائت
غدارانه سنه یورج بیله رك شو انصافسزلغی اجرایه فعلاً
مقتدر اوله بیلور ایسه فردایه براقمسزین اوانده دردمند
بیکناهك تخریب خانمانه شتابان اولوب اکر شو فنالغه
بالذات مقتدر اوله مز ایسه برطاقم وسائط عجز وحیله یه
تمسکله شخص مظلومك تعلق اولان ذوات کرامه مراجعت
ونفاق ونمیمه وغمز وغیبت ذمیمه مسلکلرنده اختراع واقتراح
ایلدیکی اقوال کاذبه یی صورت حقدن قویه رق ومجلسنه
داخل اولدیغی ذاتك مضبوطی بولنان مزاج ومشواری
ایجابنجه وهم ومراقنه طوقنه جق قوتلو قوتلو افترالر علاوه
ایلیه رك برزمین مخصوص تعصبکارانه ده نقل وحکایت
ایدوب شاید اول ذات دخی ایشك مزایاسنه وارمقسزین
ازیجق اظهار اغبرار وانفعال ایدر ایسه کویا بردفینهٔ
رایکانی یه مالك اولمش مفلس منبور کبی سوینه سوینه
یانندن چیقدقدن صکره حقنده قراردیغی مردمغدورك

مجلس بمجلس فصل و مذمتنه آغاز و نیجه نیجه سوز واردر که
کندوسنك زبان آورتدکار اولماسنی قائلنه اخطار ایدر
مألی متضمن بولنان (ربّ کلمة تقول لقائلها دعنی) موعظه سندن
ذهول ایله شخص مظلومك معایب ومساوی بی وجودینی
دور ودراز ایدرك بیچاره یی خلقك نظر التفات وتوجهندن
دوشیروب فیض ورفعت آتیه سندن محروم ایتدکدن بشقه
بلکه نعمت حاضره سنك دخی اضاعه سنه سبب اولمق سیأتی
شامل واشته بنم اوغلم غرض ونفسانیت کبر وعجب
وانانیت وسوء نیت وغدر وحیله ونفاق ونمیمه وغمز وغیبت
وکذب وافترا وتبصبص وغضب ومنع خیر وظلم کبی انواع
اخلاق واحوال ردیه یی مشتمل اولدیغندن بونلر انسان
ایچون لاجرم قهر وغضب ذوالجلالی یی دعوت ایدر
صفات قبیحه ورذائل فضیحه دن اولدیغنده اشتباه بولنمدیغی
مثللو بویله آدمك تیز وقتده ایلکی بازاره چیقه رق وایپیله
قیویه اینله میه جکی اکلاشیله رق قازمه قیویی قازرلر قیوکی
مثل ترکیبسنك مأخذی بولنان (من حفر بئرا لاخیه فقد
وقع فیه) مضمون جلیلی انتقام افروزنائرهٔ ظهور وبو صورتله
اصحاب اغراضك دنیاده دخی مذموم ومقهور اوله جغی نقلاً
وعقلاً قضایا مسلمه دن وتعداد اولنان شیلر ایسه حجیم ملالت
وقسوت قلبیه نك ینبوع اصل وفروعی اولوب غرض ونفسانیت
کلمه لرینك معنای لغویلری دخی سرد ایدیلان خصائص
رذیله یی تأیید وتأکید ایدر حالاتدن اولمسیله واشبو وادیٔ
خذلانه دوشن آدملر افعال ناسزاسنك هربرنده زغنجه کندوسنه

بر‌ردر لوحق ویره‌رك سیآت اعمالنی ادراكدن دخی غافل وعاطل بولنمسیله غرض ونفسانیتك حرمكاه قلب سلیمكه دخولنه قطعا یول ویرمدكدن ماعدا اخلاقنده ذره قدر غرض ونفسانیت اماره لری حس ایندیكك اشخاص ایله اختلاطدن دخی نفسكی منع وتحذیره زیاده سیله دقت واعتنا ایده سن

مقالهٔ سابعه

قسوت وملالت قلبیه نك اسباب موجبه سندن بری دخی سخط وحدت وبوندن دائما توقی ومجانبت اولنمسی اعظم لوازم انسانیت اولوب چونكه بو عالم كون وفساده هركس مظهوریت خلقیه سنی اظهار واجرایه مجبور وبوراسی دوشنلجه سائرك عمل وحركاتنه ایلیشه جك وابراز معاملهٔ درشتی وحدتله بیهوده یره كندویی اوزه جك وصیقه جق احواله محل قالمیه جغی حضور اهل حقایقده غیر مستور بولندیغندن وعبدیت محض شرائط ممدوحه سندن بولندیغی جهتله بغض فی اللهدن طولایی انسانه حدت وغضب عارض ومعتری اولسه دخی بونك آثار غلیظه سنی كوسترمكدن ایسه مترادفی بولنان حبّ فی الله مثللو نهفتهٔ كنجینهٔ فؤاد صدق اعتیاد اولان جواهر نفیسهٔ اسرار رحمانیه ایله محفوظ طوتمقلغك دها زیاده مقبول ومعتبر اوله جغی محقق ایدوكندن شونك بونك اوضاع مشهوده‌ نا هموارینه حد تلنوب بوندن طولایی بعضاً وقوعبولدیغی اوزره امتلای دم ایله وجودیی دخی راحتسز ایده جك وبعض عوارض وعلل حدوثنی مستلزم اوله جق افعالدن

نفسكزی محافظه‌یه مداومت واخوانكزدن كندوسنه حدت مستولی
اولانلری كوردیككز وقتده سهولتله یعنی شناعتی طرف شرینكزه
قطعا طوقنیه‌جق صورتله دفعی ممكن اوله‌جغی اكلارایسه‌كز
كلمات لینه ایله انلركدخی حدتلرینك تعدیل وازاله‌سنه اسلوب
حكیمانه‌ده صرف مقدرت بیوره‌سز

مقالهٔ ثالثه

كافهٔ اموردە مكانت وثبات انسان ایچون موجب ترقئ درجات
وخصلت ذمیمهٔ تلون ودورویی دائما بتون خلقك تنفیرینی
مؤدی اولوب ذاتاً ومصلحةً انهد ابحش اركان محسنات
اولدیغندن هرحالده انسان ایشنده ثباتكارانه طورانمقلغی
التزام وتلون وبیقراریدن احترازواجتنابی هرشیده اتخاذ
وسیلهٔ نیل مرام ایلمسی اهم والزم وبوقضیه آیات قرآنیه
واحادیث نبویه ایله دخی مصدق ومسلم ایسه‌ده بونك دخی
اصل ممدوح ومقبول اولان جهت نافعه‌سی لایقیله اكلاشلمقسزین
كبروغرورو انانیتك طبیعت بشریه ده اضمار واخفا ایلدیكی
اثار مقدوحه‌سنه تبعیتله آدمی بیوك بیوك خطا وبلا ورطه‌لرینه
القایده‌جك ومحض غفلت ونادانیدن منبعث اوله‌جق برطاقم
اثار دقیقهٔ ردیه‌سی اولمسیله بونلری دخی جزم وتیقن
اولندقدن صكره كوستریله‌جك ثبات وتمكین نظر حقایقبینده
قرین تقدیر وتحسین اوله بیلوب یوخسه بعض اخلاق مذمومه‌نك
لوازم مشؤمه‌سندن اولدیغی تمییز وتفریق یعنی برشیئك

حقیقتده معلومات اولمیوب شاید بر طرفدن طوغمش واینمش ایسه کده خطا ویاصواب اولدیغی محکمهٔ وجدان واذعانکه عرض ایله تحقیق وتدقیق ایتمکسزین صحبتی آچیلان مجلسده بوایش مطلقا بویله دردیوار خای عنان کلام نافرجام وجریان مصلحتده وقوف تامی اولدیغندن حقیقت ماده‌یی میدانه قویوب سنی طریق حق وصوابه دعوت وبرمقتضای اخوت حقیقیه ارشاد وهدایتی تعمیم ونیت ایدن ذواتی روبروتکذیب وتخجیل ایله بتمه حال بنم سوزم طوغریدر دیو خودبینلك وخودپسندلك وادیسنده اصرار وابرام ایتمکلك معاذاه تعالی عادتا جهل ارادی وخطای عنادی‌یی نتیجه ویره جکندن وبویله آدمك أرتنکدلی وخاطر پریشانی هیچ بر زمانده یاقه سنی صالیویرمیه جکندن بنم جکرپاره‌م اوغلم ثبات ومکانت نه دیمك اولدیغنی اشبو مقاله‌دن کوزجه اکلایوب وسویلیانه باقه سویلنانه باق معناسنی شامل اولان (لا تنظر الی من قال وانظر الی ما قال) کلام مشهورینك حقیقت منطوقنه تطبیق معامله ایلیوب بونی امورواقعه کده ماوضع لهنه مطابق اولمق اوزره پیشنهاد اعتیاد واصرار وعنادنا محلدن حذر ومجانبتله مصالح سالمه‌ده هرکسله حقدر وابط اتحاد ایده سن

فذلکه

تهذیب اخلاق وتدبیر منزل وسیاست مدن مسائلندن عبارت اولان فن حکمت عملیه‌نك تدبیر منزل وسیاست مدنه دائر مباحثی

معاملاتی شامل اولان کتب مقبولهٔ فقهیه‌ده بسط وتفصیل
اولنوب شمدیلك ذات شریفلرینه لازم ونافع وتهذیب
اخلاقه راجع اولان مسائل مهمه‌سنك سبك واداسی مجرد
فهم وضبطی آسان اولمق مطالعه‌سیله دیگر قالبه افراغ اولنه‌رق
مقالات سابقه‌ده بروجه اختصار بیان اولنمش وتدبیر منزل
امر مهمیکه انسانك امور بیتیه‌سنه واولاد وعیال وتوابعیله
بیننده اولان معامله‌سنه دائر اولوب بونلرك شوأثناده
سزلره‌یکده لزومی اولمدیغی مثلاو سیاست مدنیه‌نك مسائل
کثیره‌سیدخی خلق ایله حکومت بیننده اوله‌جق معاملاتی
شامل اولدیغندن وبودخی حکومته وانك وسائط اجرائیه‌سی
بولنان امر اومأمورینه عائد وظائفدن بولنمسیله شمدی بونك
تعلمیله اشتغال اولنمسی شوارالق (تقدیم الاهم علی المهم)
قاعده‌سنه منافی بولندیغندن مسائل ثلثهٔ مذکوره‌دن ایکیسنك
ترك وتأخیری مناسب کورلمشدر فقط فن مذکورك تمامیله
بیلنمسی فوائدانیه‌سی حسبیله امور واجبه‌دن کبی اولمسنه
وبوفننده السنهٔ ثلثه اوزره کتب متعدده تألیف اولنمش وکتب
ادبیه وتاریخیه‌یه دخی علم اخلاقدن پك چوق بحثلر درج
ایدلمش ایسه‌ده اخلاق علائی نام کتاب حکمتنصاب جمله‌سندن
زیاده مکمل اوله‌رق شایان مطالعه بولنمسنه مبنی انشاءالله تعالی
سنهٔ آتیه‌ده دلخواهکز اولان قلمه چراغ یورلدیغکزده
خانه‌کزده اختلاس وقت ایتدکجه کتاب مذکوری ایدینوب
سراپا مطالعه یورمکزی خاطردن چیقمامق ایچون بوراجقده
توصیه‌یه ابتدار ایلدم زیرا تحقیقات عاجزانه‌مه کوره مخرجده

تعلیمله مشغول بولندیغکز درسلر صورت منتظمه ده اوله رق اوقات معینه یه تقسیم اولنمش و کیجه لریدخی کوندوزبلله نیلان شیلرك ذهنده تکرر و تقرر ایده بیلمسیچون مذاکره و مطالعه یه انجق درجهٔ کفایه ده بولنمش اولدیغندن بونلرك اوزرینه کتب سائره مطالعه سنه ایشك تحملی اوله میوب بونکله اشتغال اولنمق اقتضا ایتسه مقصد اصلی کیرویه قالمق لازم کله جکندن شمدیکی حالده سزه لازم اولان وظیفهٔ مهمه یالکز مخرج مذکورده کوریلان واوقونیلان شیلری لایقیله اکلایوب حقیله حفظ ایتمکدن عبارتدر اکرچه مقالات مذکوره دن بعضلری صدددن خارج کبی کورینور ایسه ده بونلری اوکرنمك بولندیغکز سنك احکام مقتضیه سندن بولنمسیله بونك ایچون کندومی برمجبوریت صحیحه تحتنده کوردیکمی اخطار و فقط عقائد منجیهٔ دینیه یی عمری اولدقجه علم کلامه توغل یعنی نظر واستدلال جهتلرینه حصر توسل ایله مجتهدین دین و علمای راسخین حضراتنك تعیین و ارائه بیوردقلری نهج قویم مستقیمدن غیری مسالك زائغه ده طلب ایدن آدم طریق الحاده کتدی و کثرت مال وانتظام حالی کیمیا بوته سنده آرایان شخص سرمایهٔ حیاتی اوله جق مالکنی زیرخاکستر فنا وعدمه دفن ایدرك وکداختهٔ ذات الضرام افلاس اولدیغی حالده یانه رق یاقیله رق بو عالم امکانه وداع ایتدی معناسی فلاح اقتضاسنی شامل اولان (ومن طلب الدین بالکلام تزندق) (ومن طلب المال بالکیمیای افلس) موعظهٔ نفیسه سنی علاوهٔ کفتار ایدرم بالاده سرد وایتان اولنان مقالات ثمانیه دنیا ایچون

سرمايهٔ فيوضات نامتناهيه اوله‌جغى مثللو معاد وعقبا ايچون
دخى ذخر وبضاعهٔ بيغايت وهر برى ابواب بهشتدن برينه بر
مفتاح غنيمت اوله‌جغندن مقالات مذكوره بى حرز الامان جان
اتخاذ بيورمكز لازم كاور

يدنجيسى   مالايعنى ايله مشغول يعنى امر معاش ومعاد ايچون
اصلا خير وفائده‌سى اولميان شيلره وخصوصيله شرع شريفك
منع واعذاب وحرمت وكراهتنى فقهاى كرام حضراتى كتب
فقهيه ده اشراب واطناب بيورديغى لعب ولهويانه مابه الحيات
اولان اوقاتنى افاته ايله مدخول اولمقلق دخى تحصيلات علميه نك
اسباب مانعهٔ قويه سندن ومالايعنى دينيلان شيلر چوق سويلمك
ولزومسز يره چوق كزمك ووظيفهٔ مرتبه دائره سنده اولميان
ايشلره تارشمق كبى برطاقم حركات ودامه وطاوله وشطرنج
وكاغد اويونلرى مثللو لعبيات اولوب بونلرك دنيا وآخرت ايچون
قطعا نفعلرى اولمديغندن بشقه دوشنلديكى حالده هر برلرى بر
كونه مضرتى توليد ايليه جكى امويقينيه دن بولنديغنه ومباحث
سابقه دن مستبان اوله‌جغى وجهله الك عزيز وبهادار اولان
مدت تحصيليه نك بويله معناسز وفائده سز شيلر ايله امرار
واهدار ورأس المال زندكانينك معامله‌ٔ سفهكارانه واوضاع
تبهشعارانه ايله اضرار اولنمسى شرعاً وعقلاً مذموم وهر حالده
جالب ندامت وپشمانى اوله‌جغى مجزوم ايدكنه مبنى تعداد اولنان
شيلردن دخى احتراز ومجانبت اولنمسنك كمال اهميتنى اخطار ايدرم

سكزنجيبى انسانڭ ظاهرو باطنى بالذوه طهرو تلويثاتِ
صوريه ومعنويه دن مصونتر اولمسى اعظم اركان اسلاميه واقدم
لوازم نفسيه دن وطهارت ظاهره يه كتب فقهيه نڭ تعيين وتفهيم
ايلديكى افعال حسنه كافى اولديغى كبى نظافت باطنه دخى اللجى
بحثده محرر مقالاتڭ وصاياى مندرجه سنه تماميله توفيق معامله ايتك
طريقيله حاصل اوله جغى واشحاتدن اولوب يوخسه امر نظافت
لازمهٔ اسلاميت اولديغى تقاضاى هواوهوس نفسانيه نڭ آثار
غير مقبوله سندن اولديغى وجهله البسه تكلفاتنه وقالب واهيجه نڭ
سائر صورتله برطاقم تزييناتنه صرف وحصر ايله فوق العاده
سوسلى كزمك ولباس وسائره نڭ كمال درجه انتظامنى نخبهٔ آمال
ايدنمك طائفهٔ نسوانڭ وياخود اويولى التزام ايدن اشخاص
پرخسرانڭ عاداتندن اولديغنه وزمرهٔ رجالڭ حليهٔ ذاتيه
وصفاتيه سى انجق جواهر نفيسهٔ علم ومعارفى قرانمقلقله حصوله
كله جكى وهنگام شبابده سوس وانتظام سوداسنه دوشمك كشى يى
تحصيلدن اليقويه جغى مثللو بوندن سائر كونه محاذير ومضرات
دخى تولد ايليه جكى اشكار ايدوكنه مبنى اقران وامثالڭ اراسنده
محجوب ومعيوب اولميه جق ووالدينڭ قدرت واستطاعت
ماليه سى درجه سنى تجاوز ايتميه جك صورتده ايديله جك
ساده جه البسه يه قناعت وحوايج سائره ده دخى اولوريله امرار
حسن زندكانى امر معتناسنه رعايتله تكلفات وتزيينات زائده يه
صرف افكار وغايت عزيز ومحترم اولوب بردها احتمال عودتى
اولميان مدت تحصيلات علميه يى بويله چورك وفائده سز شيلر ايله
امرار ايتميه سز

طقوزنجیسی مباحث سابقه ده نکاشته کلاك بیان اولدیغی
وجهله انسان ایچون هر شیدن عزیز ومحترم وتدارك اسباب
معاد ومعاش ایچون سرمایهٔ اعظم اولان تحصیل وقتنده بهر هفته
سیریرلرینه کیدلمك وبعض اخشاملری اکلنجه لی محلارده بولنمق
خصوصلرینك اعتیاد ایدلمسی هوا وهوسی تولید وچونکه هنکام
شبابده طبعیت ومزاجك اویله شیلره میل وانجذابی جهت
تحصیلیه یه اولان میلانندن زیاده اولدیغندن اشبو میلان
طبیعی بی برقاتدها تأکید وتزیید ایده جکی حسبیله بودخی
باشلیجه موانع تحصیلیه دندر زیرا برکره سیریرلرینه واکلنجه لی
محلاره داده نلدقدن صکره کوکل دائما اورالردن آیریله میوب
واثنای درس وتعلمده انلرك تصورات وتخیلاتیله اوقونان
شیلره ذهن ویریله میوب آلای کچیریله جکندن ونظریات علمیه امور
ذهنیه دن اولوب ذهن ایسه بشقه شیئه معطوف ومشغول ایکن
درسی اکلامق احتمالی اولمیه جغندن بویله انسان اوقودیغی شیلری
اکلامدیغی اکلادیغی کبی بونکله اشتغالی عبث کوره رك واسباب
حقیقیه سنی تحریدن دخی ذهول ایدرك ارتق تحصیل علم ومعارف
خصوصنه اولان میل وخواهشی کلیاً زائل ودائما نفسی
محظوظ ومتلذذ اوله جغی شیلره مائل اوله جغی امور مجربه دن
اولمسیله بویله لری شرف علم وکمالدن بتون محروم بتله خائب
وخاسر قاله جغندن بشقه شو حالی اعتیاد ایدنلره کندولری کبی
برچوق رفیق ومشوق بولنوب وحسب السن هر شیئه مستعد
کوردکاری اخلاقنی دخی بوزوب عمرلری اولدقجه برطاقم خصائل
رذیله ایله معیوب ومذموم اوله جقلری اشتباهدن بری اولدیغندن

بنم نور عینم اوغلم بیان اولنان محاذیر عظیمه یی کوزجه نظر مطالعه یه الوب اویله صیق صیق سیرواکلنجه لی محللره کیتمکه اعتياددن نفسکزی محافظه ایله خاطرك تنزه وتفرجه اولان تقاضای ضروریه سنی ایفا ایچون ییلده برقاچ دفعه سیر وصحرایه کیدلمسی آرزو اولنور ایسه بوحالده دخی اخلاق حمیده اصحابندن اولدیغی معلوم ومجربك اولان رفقا ایله عزیمت واداب کامله دائره سنده اوله رق سیروتفرجله قناعت بیوره سز

اونجیسی علم ومعارفك تحصیل وترقیسنه مانع اوله جق شیلردن بریسی دخی اثنای تحصیلده اشعار وابیات مطالعه سیله اشتغال ایتك ودائما شعر سویلمکه اوزه نوب ذهنی برطاقم تصورات وتخیلات وهمیه یه صرف وحصر ایلمك کیفیت واهیه سی اولوب اکرچه نظم وانشا توأم واشعار نفیسه جمله کمالات انسانیه وتزیينات مدنیه دن اولدیغی مسلم ایسه ده شعر اطلاقنه شایان اوله جق صورتده نظم کلام اولنمسی برچوق علوم ومعارفه وکتب ادبیه مطالعه سنه محتاج اولوب بونلر استحصال واستحضار اولنمدقجه دقایق شعریه نك اکلاشلمسی ممکن اوله میه جغندن شوحالده شعر مطالعه سی لاطائل وهله نظم کلام اولنمسی بتون بتون غیرقابل اولدیغندن مصلحت ارتق مالایعنی یه انتقال ایده جکی ونافله یره اضاعهٔ وقتی موجب اوله جغی امور واضحه دن وبودخی تحصیلات علمیه نك موانع صحیحه سندندر بوندن مراد عاجزانه م کشایش افزای ذهن وقریحه اولدیغی حسبیله کتاب ایچون لزومی مصدق

و(از مقامات بلند اولیاست) (اولین شعراست واخر کیمیاست)
ستایشنه ماصدق بولنان اشعار بلیغه مطالعه سندن ذات
شریفلرینی کلیاً منع ایتمك اولمیوب مقصد اصلی تحصیل زمانکزی
ماوضع لهنك غیریسنه صرف وتبذیردن اسیرکمك وشعر سویلمك
برسجیهٔ مخصوصه اولوب بوکا مالك اولنلر برازمان عدم
اشتغال ایله شو خصیصه‌یی غیب ایتیه جکندن بشقه اکتساب
فضل وکماله صرف همت ایلدیکی حالده سرمایه‌سنی تکثیر
ایده جکی جهتله بوراسنی اخطار وتفهیم ایتمك حضوری
اولدیغندن اوقات محترمهٔ تحصیلیه کزی سائر هیچ برشیئه صرف
ایتمیوب یالکز قرائتیله مشغول اولدیغکز علوم وفنونك
استحصال واستکمالنه بذل مساعی بیوره سز

اون برنجیسی   فن موسیقی دخی آکرچه جمله عندنده فنون
مقبوله‌دن وبونك استماعی هرکسك آرزوی صمیمیسی اولدیغی
مسلماتدن ایسه ده تحصیل علوم ومعارف ایله مشغول اولنلرك
موسیقی‌یه میل وتوغللری کندولرینی اصل مقصده وصولدن
الیقویه جغی وبعضیلرینك هوا وهوسنی دخی تزیید ایلیه جکی
مجزوم اولدیغندن وطریق کتابتهٔ منسلك اوله جق ذوات
ایچون فن موسیقینك هیچ برزمانده لزومی اولمدیغندن شوارلق
اسباب مانعهٔ تحصیلیدن معدود اولان موسیقی جهتلرینه
اصلا قولاق آصمامکزی توصیه ایدرم

اون ایکنجیسی   مغیبات امور الحق واقف السر واخفا یا

اولان بارى تعالى وتقدس حضرتلرينك دركاه الوهيت وعظمتلرنده غير مستور اولرنب بوكا پيغمبران عظام عليهم الصلاة والسلام حضراتنك بيله وحى وتفهيم ربانى اولمقسزين واقف اولهمدقلرى بونجه نصوص قرآنيه واحاديث سنيه ايله ثابت ومحقق اولديغى حالده برچوق كجنظر وحقايق حالدن بيخبر اولان آدملرك بعضيسى طلسمات ودعوت جن وشياطين مثللو شيطنتلره توسل ايله غيبدن خبرويرمكى اتخاذ صنعت وبوكا برطاقم احمق وساده دللر اعتماد واعتقاد ايله برتجارت فاسده يولنده جر منفعت ايتمكده اولوب بونلر ايسه عادتا برنوع ساختهكارلق اولديغنه وغيبدن خبرويرمك وبوكا اينانمق ممنوعيت قويه شرعيه تحتنده اولوب حتى ائمهٔ اهل سنت حضراتى اومقولهلرك كفرينه قدر يورديكلرينه مبنى شرحالدن كمال درجه حذر واتقا اولنمسى شرعاً وعقلاً لازمدر حالبوكه طبيعت بشريه بويله شيلره زياده ميال اولديغندن بعضيلرى اومثللولرك حيل ودسايسنه آلدانوب استطلاع مغيبات ايچون صرف مساعى واوقات ايتمكده اولدقلرى كوراكده بولنمسيله وارتق بو ايش پك عبث ومضر اولمسيله اشبو امر ممنوعه هيچ برزمانده وخصوصيله پك عزيز وقيمتدار اولان تحصيل وقتنده قطعا صرف ذهن ايتمكلكى تجويز بيورمه‌يه‌سز

تنبيه

تحصيل علم ومعرفتك موانع صوريه ومعنويه سندن باشليجه لرى ابحاث ومقالات سالفه‌ده ذكر وتعداد اولنمش وبونلرك كوزجه

مصالعه سیله مضمون ومؤدالرینی بیشنها دهمت واحکام ووصایای مندرجه لرینه هرحالده توفیق معامله وحرکت بیوزه‌لری خصلت ممدوحه‌ٔ زکاپروریلرندن مأمول ومتمنای عاجزانه‌م بولنمش اولدیغی مثللو تحصیلات علمیه‌نك برطاقم لوازمی اوله‌رق شوصره‌ده انلراك دخی معلوم اولمسی وایفای مقتضالرینه رعایت ودقت بیورلمسی درجه‌ٔ فرضیتده اولدیغندن اشبو لوازمدن بعضیسنی بروجه آتی بیان وافاده ایله منطوق ومزایالرینك مرعی الاجرا طوتلمسنی رجا ایدرم

اولا جمله‌جه‌نده معلوم ومصدق اولدیغی وجهله انسان هرنه ایشه مباشرت ایده‌جك اولور ایسه اولسون تشبثات واقعه سینك مادی وياخود معنوی بعض فوائد آتیه‌یه مستند اولمسی وسعی وهمتی اشبو فوائدك درجه سنه کوره صرف ایتمسی لازم کلدیکی امرطبیعی وفوائد دنیویه سعادات وفیوضات اخرویه‌نك استحصالنه ایسه علوم عالیه‌دن بشقه سرمایه‌ٔ عظیم اولمیه‌جغی بدیهی اولوب چونکه منافع دنیویه عداولنان شیلرك باشلیجه‌لری کشی اسباب اداره وتعیشنی سهولتله تدارك وتنظیم ایتمك وتزیین ذات وصفات ایله اقران وامثالی اره سنده قدر وامتیاز قزانمق وتقاضای خاطرخواهانه دسترس اولمق والحاصل دنیاده حسن حال ایله یشامق خصوصلرندن عبارت کبی اوله‌رق بونلرك جمله‌سنه علم ومعرفت اعظم اسباب حصول وهرحالده باعث نجات وفلاح اولان عقاید دینیه وفضائل اسلامیه‌مزی دخی

مطلقا علوم شریفه سایه سنده تحصیل ایده جکمزدن اشته
علم ومعرفت مراتب جلیلهٔ اخرویه یه دخی وسیلهٔ نیل وصول
اولدیغنده اشتباه اولمدیغندن فضائل علمیه نك اشبو فوائد
صوریه ومعنویه سی اول امرده جزم وتیقن اولنه رق
امر تحصیلنه اکا کوره سعی وهمت وبذل مقدرت اولنمليدر

ثانیا   قرائت وتعلم اولنمقده اولان درسلرك بعض مباحثی
چتین ومغلق اولمق ویاخود تعلمی اثناده بعض عوارضدن
ناشی ذهنجه سلامت کامله اوله میوب طوتغونلق بولنمق حسبیله
درسك مزایا ودقایقنه بردن بره لایقیله انتقال اولنه مزایسه
بونك اکلاشلمسندن همان قطع امید ایله ذهنم آلمیور دیو ترکی
صورتی قطعا خاطره بیله کتورلمیوب زیرا انسان هرشیئی
اخذ وتحصیله مستعد وقابل اولمق اوزره یرادلمش و(لیس
للانسان الا ماسعی) مدلول جلیلی حکمنجه بذل مساعی ایده جکی
شیئه دسترس اولمق خصائص وملکات عقلیه سی اقتضاسندن
بولنمش اولدیغنه وتعب ومشقت ایله قزانیلان شیئك
زحمتسزجه استحصال اولنان شیئه نسبتله قدر وقیمتی البته
دها زیاده اولوب بوکا برکره دسترس اولدقدن صکره دکه
برحال ایله الدن چیقمیه جغی امور مجربه ومعلومه دن بولندیغنه
مبنی اشبو قضیهٔ مسلمه بیش نظرده آلنه رق وسوزلك طوغریسی
علم ومعرفت اویله اصلا زحمت ویرهکسزین قولایلقله استحصال
اولنه میه جغی بیلنوب تحصیل خصوصنه اکا کوره حصر
وقصر همت ایدیله رك (مشکلی نیست که آسان نشود) (مرد باید که

هر ایدان نشود) منظومهٔ مشهوره سی مؤداسنجه بعضاً مشکلات
کوریله جك اولسه دخی بونك اسباب دفع و ازاله سی استحصال
ایله یأس و فتور صره لری اصلا خاطره کتورلمامیلیدر

ثالثا استعدادات بشریه درجات متفاوته ده مخلوق اولمسی
حسبیله بعضیلری اوقودقلری شیئی همان برایکی کره
ایشیدوب کورمکله اوکرنمکده اولدقلرندن بومثللو افراط
ذکا و استعدادلرینه استناد و اغترار ایله درسه چالشمق
خصوصنده عدم مبالاتی اعتیاد و التزام ایده رك (الشیء
اذا تکرر تقرر) مفهومندن ذهول و غفلته ذکا و استعدادجه
کندولرینك مادوننده بولنانلردن اشاغی قالمقده و بعضیلری
ایسه هیچ برشیء اوکرنه میوب بتون بتون مرکز جهالتده
قرار طوتمقده اولدیغندن اویله ذکاوت کامله اصحابندن
بولنان ذوات کندولرینه موهبهٔ مخصوصهٔ صمدانیه اولان
اشبو نعمت جلیله نك قدر و شکرینی بیله رك بونی تمام
ماوضع لهنده استعمال ایتمك ایچون دیکرلرندن زیاده تحصیل
معارفه سعی و غیرت ایتمك لازمدر

رابعا قرائت و تدریس اولنمقده بولنان کتب آلیه برطاقم
قواعد و ضوابط کلیه یی شامل اولدیغندن بونلر لایقیله
اوکرنیلوب ضبط و حفظ اولندقدن صکره دخی ایش یالکز
کتب مذکوره دائره سنده براقیلوب دائما خارجه تطبیق ایله
تقرر و توسعنه اقدام یعنی قواعد و ضوابط مذکوره هرنه ایچون

وضع وتعيين اولنمش ايسه انلرده استعمال واستخدام اولنمز ايسه اشبو قواعد وضوابط بردائرهٔ محدوده ايچنده قالوب بونلردن اصلا استفاده اولنمامش وبويولده صرف اولنان بونجه سعی واملك ثمره سی انعامش اوله جغنه وايشی بويله بردائرهده براقانلری بعض اسلاف كرام كوزلری باغلواوله رق دولابه قوشلمش اولان حيوانه تشبيه ايلدكلرينه مبنی اوقونان شيلر اثررنده دائما مذاكره ومباحثه وخارجه تطبيق ومقايسه ايله اعمال فكرونظر اولنه رق استحصال رسوخ وملكه يه صرف اوقات ايدلمليدر

خامسا تحصيلنه چالشيلان علوم وفنونك قاعدهٔ ترتيبنه رعايت وهربرينك اوقات معتدلهده صره سيله اخذوتعلمنه دقت اولنمسی دخی الزم لوازم تحصيليه دن اولوب چونكه بالفرض علم صرف اوكره نيلمكسزين قواعد نحويه نك اكلاشلمسی وبو ايكيسنده رسوخ حاصل اولمدقجه علم معانينك دقايق وحقايقنه كسب اطلاع ايدلمسی وعلم منطق كورلمدكجه علم حكمت وكلامك مسائل دقيقه ومشكله سی حل وتفهيم اولنمسی ممكن اوله ميه جغندن وقاعدهٔ ترتيبنه رعايت اولنمقسزين اوقونان شيلرك هيچ بريسی اكلاشيله ميوب نافله يره املك ويرلمش وبيهوده اضاعهٔ وقت ايدلمش اوله جغی جهتله برچوق امثالی مشاهده اولنمقده اولديغی وجهله بويله لرك ذهننده برشی تقرر وتأسس ايده ميه رك بالاخره جاهل قاله جقلرندن اوقونان شيلرده قاعدهٔ ترتيبه دقت ورعايت اولنه رق هر برفن

صره سيله اوقونملى وبريسى استحصال واكمال اولنمدقجه ديكرينه باشلانماملیدر

سادسا علوم آليه وعاليه‌نك تسهيل ضبط وحفظى مطالعه سيله ضوابط وقواعدينك تأسيس وتدوينه ونشر وتعميم منافعنه اسلاف علماى فخام حضراتى طرفلرندن پك چوق امك وهمتلر صرف اولنمش وبوجهتله هر برفنده دائر صورت اختصار وتفصيلده متعدد متون ايله بونلرك اوزرينه لاتعد ولاتحصا شروح وحواشى تأليف وتصنيف ايدلمش اولديغندن بونلرك كافهٔ قرائت ومطالعه سنه انسانك مدت عمرى غير متحمل وآثار ومؤلفات موجوده‌نك فرط كثرتى حسبيله عشر معشارينك تحقيق اسامىسى بيله ناقابل اولمق واشبو مؤلفاتك هر نقدر هر برى بر اسلوب جميل وترتيب دلپذير اوزره يازلمش ومؤلفلرى فوائد ومعلومات زائده ضم وعلاوه سنه ايثار مساعئ مبروره ايلدكلرى حسبيله هر برلرينك مطالعه سى بشقه بشقه حسن استفاده‌يى موجب اوله جغى غير منكر بولنمش ايسه ده اوقونان فن هرنه ايسه اساساً تغيير قبول ايتميوب مصنفين كرام حضراتندن جمله سنك نتيجهٔ افكار وافادات نافعه لرى براساسه مستند يعنى اول فنك توضيح حقايق وتشريح غوامض ودقايق مقاصد مهمه سنه عائد اوله جغى قضاياى مسلمه دن بولنمق ملابسه سيله هر قنغى فن اوقونه جق ايسه اول فنده يازلمش مؤلفاتدن برينك انتخاب واختياريله فن مذكورك آندن قرائت وتعلم اولنمسى لازم

وهر برده تقرر افكار ايله بالانتخاب مظهر قبول عامه اوله رق
اساتذهٔ عظام حضراتنك زانوزن حلقهٔ تدريس فيض
تأسيسلرى اولان تلامذهٔ علمك زيورايادئ احتراملرى اولان
كتب معتبره مؤلفات مذكوره نك اك منتخب وكزيده سى
اولمق لازم كله جكى استبعاددن سالم ايدوكندن اكمال علوم
وفنون ايلندقدن صكره تزييد معلومات وتقرير ملكات ايچون
احتلاس وقت اولندقجه واله بجد بجه مؤلفات سائره دخى
مطالعه اولنمق اوزره اثناى تحصيلده مطلقا كتب منتخبهٔ
مجموعه نك قرائتيله اكتفا وفقط متون موجوده علوم متداوله نك
رؤس مسائلنى شامل وكافل اوله رق بونلر حفظ وضبط اولنور
ايسه قرائت اولنان علوم وفنون هيچ برزمانده بتون بتون
خاطردن چيقميه جغى وفوائدى ضايع اولميه جغى اجلدن
هر برندن بر متنك ازبر ايدلمسنه همت واعتنا بيورلمليدر

سابعا درس قرائت اولنور ايكن بشقه شى ايله اشتغال
ذهنه اصلا ميدان ويرلميه رك خواجه نك تقريرى كمال رغبت
ودقتله استماع اولنمسى ومرام ومقصودى لايقيله اكلاشلمسى
لوازم تحصيله نك اك اقدم واهمى اولوب شايد اثناى تقريرده
بعض مباحث حقيله اكلاشلميه جق اولور وياخود بعض
جهتلرنجه اشتباه وقوع بولور ايسه بعض طبيعتده مركوز اولان
صفت ذميمهٔ عجب وپندارك اثارديه سندن اولديغى وجهله
درسك اكلاشلمديغى سبقداشلرارهسنده اكلاشلمامق مطالعه سنه
وياخود مجرد محجوبيتنه مبنى چكشديريلوب عدم مبالات

کوسترلمسی اشبو اکلامامق خصلتنك اسانده یواش یواش تأثیرینی دعوت ایدرلر چونکه درسلر یکدیکره مربوط ومرهون اولمسیله برکره بربحث اکلاشلمز ایسه متسلسلاً اوبرلری دخی اکلاشلمامغه باشلیوب اشته بو ایسه جاهل قالمقلغك سبب مستقلی اولدیغندن واکلاشیله میان واشتباه حاصل اولان یرلرك اثنای درسده ویاخود متعاقباً خواجه افندیدن سؤال ایله حل اشتباه اولنمسی برصورتله معیباتدن اولمیوب بلکه صفت ممدوحه وحسنه‌دن معدود بولندیغندن اومثللو اشتباه حاصل اولان مباحث اصلا چکنلمیه رك اساتذهٔ کرام حضراتندن سؤال ایله دفع اشتباه ایدملی وفقط اشبو اسئله کرك اثنای درسده وکرك غیری وقتده اویله تعریض وجدل اماره لرینی اشراب ایده جك صورتده ایراد اولنمیوب غایت ادیبانه واحترامکارانه اوله رق سرد واتیان قلنمسی التزام اولنملیدر

ثامناً خواجه دن برسنه‌ده اوقونان درس برقاچ ساعت کمال سلامت ذهن ایله مطالعه وتدقیقه محتاج اولدیغندن وسلامت ذهن ایسه سسسز وشماتتسز محللرده البته دها زیاده حاصل اوله جغندن تحصیل علم ومعرفتك اوازم اساسیه سندن اولان اشبو امر متنایه دخی زیاده سیله دقت ودرس ومکتبدن چیقدقدن صکره هرکون برقاچ ساعتلر اختیار انزوا ایله اوکون اوقونان وایرتسی کونی اوقونمسی مقرر اولان درسلرك تکرار بتکرار مطالعه سیله ذهننده

لركى كبى تعرر وتأسس ايتديرلمسنه بذل مقدرت قيلمليدر

تحصيل علم ومعارفك موانعنى بيان ايدن مباحث سابقه‌نك پشنجيسنده قانون حفظ صحتك بعض مسائل مهمهٔ اساسيه سى ذيل مكتوبمزده درج اولنه جغنى وعد ايلديكمدن مسائل مذكوره‌دن پك لزوملى اولنلرينك بر وجه آتى بيانه ابتدا ايدرم

نزد اولى النهاده روشن وهويدا اولديغى اوزره نعم موجودهٔ دنيويه‌نك اعز وافضلى صحت وجود وعافيت بدن قضيه سى اوله‌رق مطالب دنيويه ومآرب اخرويه‌نك كافه سى برنجى درجه‌ده انكله حاصل وكشى هزار تعب ومشقتله دسترس اوله‌بيله‌جكى نعم مكتسبه سنك لذائذ وحظوظات مرضيه سنه مجرد او سايه‌ده نائل اوله‌جغى معلوم اولوب (العلم علمان علم الابدان وعلم الاديان) خبر حكمت اثرى دخى بو معنايى مؤيد ومصدق وجنتمكان قانونى سلطان سليمان حضرتلرينك چكيدهٔ انديق بلاغت بيورمش اولدقلرى (اولميه دولت جهانده برنفس صحت كبى) مصرع برجسته سى بو بابده سرنامهٔ قانون انتباه واعتبار اولمغه لايقدر چونكه علل وامراض جسمانيه وعوارض والام روحانيه‌دن سالم اولان بر آدمك اراحهٔ قواى ظاهره وباطنه ايچون كيجه اويقوسنى راحتجه اويومقلغك اداى شكرى عديم الامكان وبالعكس نعمت عافيتدن دور وخسته ورنجور اولان بيچاره‌نك كيجه اويقوسزلقله برساعتى بيك ساعت كلدركه متألم وبيحضور وكوندوزلرى دخى اه وانين ايله كچه‌رك دائرهٔ رفاه وراحتدن

دورو مهجور اولوب (النعم مجهوله اذا فقدت عرفت) مؤداسی و (عافیت قدرین سؤال ایت خسته‌لرنجوردن) مدلول ومزاياسی اوزره صحت وعافیتك نه درجه عزیز وقیمتدار اولدیغنی جزم وتیقن ایدرك اعادهٔ صحت آرزو وتحسریله نه درجه مبتلای عذاب الیم اوله جغی نمایان ایدوکنه نظراً حفظ صحتك درجهٔ اهمیتی معلوم وانسان ایچون هرشیده عافیت وجودیه کبی سرمایهٔ ثروت وسعادت حقیقیه اوله میه جغی امر مجزومدر اشته حال بومرکزده ایکن حفظ صحت خصوصنده هرکسك بیقیدانه ولاابالیانه طورانمسی حالات متأسفه سی اساساً ایکی سببه مستند اولوب بونك برنجیسی بومادهٔ مهمه ده کوزدلمسی لازم کلان شیلره نقدان معلومات وایکنجیسی کیف ما اتفق بعض اصول وعادات مضره اعتیاد ایدیلوب بیلنان وهربار مضرتی کوریلان شیلرك ترکی وسهل الاجرا اولان برچوق اصول نافعه‌نك اجراسی صورتلرنده عدم مبالات خصوصاتی اولدیغندن قواعد حفظ صحتك مسائل اساسیه‌سنی انسان دهاحال طفولیتده ایکن اوکره‌نوب کوزلجه حفظ ایله اجرا أت فعلیه‌سنه عمری اولدقجه دوام وبوبابده نصب نفس اهتمام ایلمسی زیاده سیله دقت واعتنا اولنه‌جق موادن اولمسیله مسائل مذکوره‌نك باشلیجه‌لری ابحاث آتیه ده ذکر اولنور

برنجی بحث وجودك طهارت کامله حالنده بولندیرلمسی وتلبس اولنان شیلرك دخی پاك وتمیز اولمسی محافظهٔ صحت بدنیه‌نك اسباب نافعه سندن ومجرد شو مطلبك حصولی ضمننده

آره صره استحمام وكيلان سيلرك اضافتنه اهتمام اولنمسى لازمه دن اولوب فقط پك طوق وپك آج جامه كيرلمامه‌لى وپك چوق اوتورلمامليدر برده طعامك معده ده هضم اوله‌جغى زمانده يقانلمق هضمى توقيف ايده جكى وشو حالدن ايسه بعض امراض مضره تولد ايليه جكى طبا محقق اولديغندن طعام ايلدكدن اوچ درت ساعت مرور ايلدكدن صكره يقانلملى وحمامدن چيقلدقدن صكره وجوده صغوق تأثيرى پك مضر اولديغندن اوا ثناده وجودك محافظه سنه زياده سيله دقت ايدلمليدر ودكزه دخى طوق قارنه كيرلماملیدر

ايكنجى بحث قيش موسملرنده وجودى ايصيدير وتأثير برودته زياده‌جه مقاومت ايدريون معمولات ومنسوجاتى اكتسا اولنمسى والبسه‌نك مناسبى وجهله طارجه اولمسى وياز وقتلرنده دخى وجودى سرنجه طوتار البسه تلبس اولنوب بونلرك دخى ممكن مرتبه بولجه ياپديرلمسى لازمدر

اوچنجى بحث انسان اوزرنده اصلاق ورطوبتلى البسه وجامه شير براقق وخصوصيله وجودك ترندن چامه شير اصلانمشيكن روزكاره قارشو طوروب قورتمق تدبير وتداويسى مشكل انواع علل وامراض حدوثنه سبب مستقل اولديغى حسبيله شونلردن كمال درجه توقى واجتناب اولنمليدر

دردنجى بحث عصبى المزاج وكثير الحس اولنلر تأثيرات

معنویه‌یه وبوندن حدوث ایده‌جك علل روحانیه وجسمانیه‌یه زیاده‌جه مستعد اولدقلرندن اومثللو تأثیرات مذکوره‌نك اسباب عادیه‌سندن معدود اولان محرق صدا ایله آلات طربیهٔ مؤثره استماعندن وهوای نفسانی‌یه قوت ویره‌جك سائر شیلردن کندولرینی محافظه ایتملری لازمدر

بشنجی بحث   پك زیاده سرور وشادیٔ ناکهظهوری مستلزم اولان وبالعکس فرط کدر وخوف جالب بولنان اخبار ووقوعاتك بردن بره انسانه واصل اولمسی جناب حق محافظه بیورسون بعضاً موت فجئه‌یی وبعضاً زوالی داعی وبعضاً دخی اختلال دماغی مؤدی بولندیغی طباً مجرب وثابت اولدیغندن بونلرك وقوعندن احترازاً اومثللو اخبار ساره واثار مکدره‌نك استماعیله مؤثر اوله‌جق ذاته تبلیغی خصوصنده عجله تجویز اولنمیوب مقدمات مناسبه تمهیدیله بالتدریج افاده‌سی لازمدر

التنجی بحث   انفعالات نفسانیه زمانلرنده یعنی انسان مغموم ومکدر اولدیغی وقتلرده اشتها اولمیه‌جغی کبی قوهٔ هضمیه‌ده دخی عطالت اوله‌جغی حسبیله معتاد وجهله طعام ایتمکه چالشمق وکندوسنی زورلیوب اکل ایتمك سوءهضمدن ناشی نفسی بعض علل وامراضه عرض ایتمك دیمك اوله‌جغندن اویله زمانلرده ممکن مرتبه طعام ایتمامکه سعی اولنملی واثنای طعامده مورث حزن وکدر اوله‌جق شیلرك تذکریله ذهنی اشغال واتعاب ایتمامیلیدر برده سهولت هضم ایچون طعامی زیاده وعجله یمامك

و کوزجه چیکنمك لازمدر زیرا اغذیه نه قدر کوزل چیکنه نیلور ایسه
هضمی اول قدر سهولتله حاصل اولور هم معده زحمتدن وارسته
اولور و معده‌ده اکل اولنان شیدن وجود بدن زیاده استفاده ایدلمش
اولور و الحاصل سرعتله طعام اکل ایدلمسی ضبط جائز اولمدیغی
کبی پك تأنی ایله طعام اولنمسی دخی مناسب اوله‌میه‌جغندن مدت
اکل نهایت یکرمی دقیقه‌دن نقصان و پك چوق بر ساعتدن زیاده
اولمامیدر تناول طعامه اقبال و اشتها بولنمدیغی و معده‌ده اغرلق
حس اولنوبده اغذیهٔ سابقه‌نك هنوز هضم اولمدیغی فهم
اولنور ایسه اوحالده دخی طعام اولنمسی سوء هضم و یاخود
دیکر بر مرضك حدوثنه باعث اوله‌جغی مقرر بولندیغندن بونلره
دخی دقت ایلمکدن ناالقار قالمز همان اویقویه یاتلمسی وجودجه
پك مضر اولدیغندن طعام ایله اویقو آره‌سنده اوچ درت ساعت
فاصله ویرلمك قاعده‌سنه هرحالده رعایت اولنمیدر اطعمهٔ
خفیفه‌نك موسم صیفده سبزه‌یه نسبتله مقدارینك تقلیل
و شتاده تکثیر اولنمسی اقتضا ایده‌جکی مثللو
اخشام طعامی دخی کوندوز طعامنه نسبتله
تقلیل و تخفیف اولنمسی لازم کلور اثنای طعامده اعتدال
اوزره صو ایچلمسی هضمی تسهیل ایده‌جکی و وجوده
فائده‌بخش اوله‌جغی ثابت اولدیغندن اشبو فائدهٔ نافعه اعتیاد
ایدلمیدر بعضی ذواتك معتادلری اولدیغی وجهله کیلوسه
رها ینه تمام ایدرکن صو ایچمیوبده اکلدن صکره ایچملری
هضمی تعسیل ایده‌جکی بی اشتباه هدر پك صیجاق و صغوق
اولان شیلرك دخی بردن بره اکل و شربی مضرات عدیده‌یی

دعوت ایده جکندن اومقولو اطعمه واشربهٔ حاره وبارده نك اغزده الشدیریله رق اعتدال حالنه کتورلدکدن صکره اکل وشرب اولنمسی وزیاده صیجاق برشی اوزرینه همان معاً قباً صغوق برشی یوب ایچلمك دخی دیشلره پك مضرتلو اولمغله بوندن دخی احتراز ایدلمسی وهله وجودترلی ایکن صغوق مشروبات ایچلمامسی زیادهسیله دقت واعتنا اولنهجق شیلردر پك قارت واشوری یاغلو وزیاده زبون ولاغر حیوانلرك لحومی وییاتلمش سبزهلری وخام وچورمش میوهلری دخی اکل انواع علت ومضرتی داعی اولدیغندن اکل اولنهجق اطعمهیه کمال دقتله اومقولو شیلرك اکلندن مجانبت اولنمسی قانون حفظ صحتك اقوای شرایطندندر

اره دیره اختلاس وقت ایله اشبو مباحثك تحریرینه خامهجنبان ابتدار ایکن دارشوری اعضاسندن میرالای عزتلو حاجی مصطفی حامی بك افندینك قانون حفظ صحته دائر تألیف وتمامنه موفق اولدقلری رسالهلری رسیدهٔ نظر عاجزانهم اولهرق دیمزمی اید ذاتاً حذاق اطبادن وهرفننده دقت ومهارت کامله اصحابندن بولنمسیله مذکور رسالهلرینه حفظ صحت ایچون مقتضی بولنان مسائل مهمهنك کافهسنی درج ایله ابنای جنسمزك حسن وقایهٔ عافیتی خصوصنده پك منفعتلو براثر میدانه کتورمش وجملهنك انظار تقدیر وتشکرینی جلب ایلمشدر بو حالده عاجزلرینك مباحث مذکورهنك اکمالیله اشتغال ایلدیشیم ارتق عبث کورنمکله بوکیفیتی دیمزمی الیهك رسالهلرینه درج ایلدیکی معلومات دیمزمی نافعهیه حواله ایله

بالاده یازیلان مقدار ایله اکتفا اولندی مذکور رساله لر ایدیلوب مطالعه ایله مواد مندرجه سنه تطبیق حرکت و یوقاروده بیان وتفصیل اولندیغی وجهله محافظهٔ اسباب صحت وعافیته اعتنا ودقت بیورلمسی معتادر اندم

جانب مخدومدن تشکری وبعض مستدعیاتی متضمن
والدی طرفنه تقدیم اولنان جوابنامه در

تحصیل علم ومعارفده نه یولده دوام واقدام اولنمسی اقتضا ایده جکنه واثنای تحصیلده احتراز ایدلمسی لازم کلان اسباب مانعه ومضره نك وترقیٔ فیض وکمالی مستلزم اولان وسائل حسنه نك تفصیلاتنه دائر بو کره جواباً ولطفاً ارسال بیوریلان وصایانامهٔ عالئپدرانه لرینی وفور تعظیم واجلال ایله الدم وکمال شوق ورغبت وفرط دقت واهمیتله مطالعه ایلدم حقا که مواد مندرجه سندن هر بر مقاله دلپذیری بر فصل الخطاب حکمت وهر بر فقرهٔ بی نظیری مصروحهٔ اخلاق وشمائلك مقلوب ابریز فضائل وکمالات انسانیه اولمقلغی خصوصنده همخاصهٔ اکسیر سعادت کوزعسیله ونظم (کتاب لو نأمله الضریر) (لعاد کریماً بلا ارتیاب) (ولو مرحوامله بقبر) (لصار المیت حیاً فی التراب) مفهومنه ماصدق اولمسیله خصائص برکزیدهٔ شفقت پدرانه نك بو یله درجهٔ نهایه سنده اوله رق حق کمترانه مده وبلکه بالجمله سبقداش و ارقداشلرم حقلرنده اظهار وسزاوار بیوریلان علوهمم ولطف وکرم عارفنهرد ولری بو عبد عاجزلرینه

نه درجه ایراث فخر و شادمانی و نه مرتبه ده افاضهٔ حیات جاودانی ایتمش اولدیغنك عرض و تعریفی خارج از عهدهٔ اقتدار و ادای حق تشکرنده اولان عجز و قصورم بندی دخی من کل الوجوه واضح و اشکار اولدیغندن هر صورتله دمبستهٔ حیرت و (من چون کنم شکر همه نعمت توأم) (نعمت چکونه شکر کند بر زبان خویش) نشیده سیله زمزمه پیرای مسکنت اولدیغم حالده دعوات مفروضه و تعمتانه‌لرینی هزار کره صد هزار تکرار ایلمکده و ذکر اولنان وصایانامهٔ دولتلرینك احکام نافعه سنه هر حالده توفیق حرکت ایدرك بو یوزدن دخی رضای فلاح اقتضای منعملرینه موفقیتمی درگاه جناب واهب العطایادن تمنی ایتمکده‌یم قالدیکه حضور سامیلرنده مستغنی تذکار اولدیغی اوزره شمدیکی حالده بولندیغمز مخرج اقلامده کورلمکده اولان درسلر بمنه تعالی اضافهٔ توجهات قدسیهٔ پدرانه‌لریله قریباً اکمال و بالامتحان شهادتنامه استحصال اولنه رق سایهٔ حضرت شاهانه‌ده مؤسس اولان اصول اقتصاسنجه اقلام پادشاهیدن برینه چراغ اولنه‌جغم و شو حالده دیگر بر مسلك جدیده انسلاك ایده‌جکم حسبیله بونده دخی سرمایهٔ فیض و سعادت عاجزانه‌م اولان رضای عالیٔ خاکپرورانه‌لری یولنده حرکت اولنمق اوزره دقایق آداب قلمله فن کتابت و انشاده اکتساب بضاعه و مهارت اولنمسی نه اسبابه متوقف بولندیغنه دائر بعض قواعد و معلومات اساسیه بیانی خصوصنده تحریز خامهٔ سماحتکاریه مساعدهٔ جلیلهٔ فخیمانه‌لری ابذال و وقوف و ممارسهٔ فعلیات تحریریه یه مدار اولمق و بو صورتله ده استفاده اولنمق اوزره بعض مسودات

ارسال بیورلدیغی حالده اشبو الطاف مخصوصهٔ ولی نعمتانه‌لری دخی حق عاجزانه‌مده اعظم نعمت و مستلزم کمال شکر اندیت اوله‌جغی و بقای توجهات عمیمهٔ عاجزنوازیلرینه شدت احتیاجم کیفیتی ایسه نزد معلای بکاره‌کاریلرنده ازادهٔ بیان اولدیغی محاط علم عالیٔ ولی النعمیلری بیورلدقده امر و فرمان حضرت من له الامرکدر

جواب

سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده هر دائره‌یه متعلق اولان امور و خطوب سلطنت سنیه‌نك قواعد و ضوابط عادله و سالمه‌یه ربط و توثیقیله استقامت و متانت حسن جریانی تأمین اولنمقده بولندیغی محاسن آثار فعلیه‌سیله مشهود عیون عالمیان اولدیغی مثللو کافهٔ موالید ترقیات مادیه و معنویه‌نك مولدی و جناب خالق و صانع حقیقیدن صکره ینه اول صاحب جمال و جلال مطلقك نوع بشره احسان بیوردیغی خصائص ممتازه‌دن اوله‌رق نوبنو غرابتبخش انظار استحسان اولان بدایع و صنایع نافعه‌نك مخترع و موجدی دقت نظریه‌یه النديغی حالده وسایط علوم و معارف اولدیغی مورد الهامات قدسیه اولان ضمیر منیر جناب جهانبانی‌یه لایح و واضح اولمسیله ترقیٔ معارف عمومیه امرنده دخی مساعیٔ بی‌همتا و عنایات بینهایهٔ خلافتپناهی بیدریغ اوله‌رق اول سایه‌ده مکاسب علم و معرفت اولان جمله مکاتب و مراقع تحصیلیه‌نك اصول و قواعدی تنظیم و اکمال و هر طرفده انتشار و تزیید معارفه الطاف جلیله ابذال بیورلمقده اولدیغنه

واقفلم افندم دخی امثالری اولان وحضرت فیاض لم یزلدن
متمنای خالصانه‌م اولدیغی وجهله فیوضات آتیه لرینك
مدخلی بولنان مخرج اقلامه دوام ایتمکده اولدیغکزه نظراً
صوب عاجزیدن اصول تحصیلیه یولنده بیان افکار ووصایا
اولنمسی عبث اولدیغی کوروب طوردر ایکن مجرد محبت
والدیتك مستتبعات طبیعیه سی ومنبع تشویشات وانقلابات
اولان ذهن برهمزدهٔ عاجزانه مك نمونه سی اوله رق
سواد انداز چهرهٔ سفید اوراق وتعب افکن خامهٔ شکسته
نطاق ایتمش اولدیغم بعض کفتار ناهنجاری حاوی مقدما
کوندرلمش اولان ورقه‌نك وصولنه وبعض افاداته دائر بوکره
بر قطعه جوابنامهٔ عالیلری تنویرساز دیدهٔ افتخار وتبلیغات
بلیغهٔ دلنوازانه سنك حسن انتاجی نهال استعداد وقابلیت
ذاتیه لرینك ثمرات لطیفه سنی ابراز ایله برابر دوام بیورمقده
اولدقلری مخرج اقلام شاهانه ایچون کلشن ملك وملتك
برچوق نوفداننك ذکا واستعدادی تربیه کاریٔ رشحات
الطاف سنیه ایله یتشوب هر بری بر دوحهٔ پربرك وبار وحدیقهٔ
دولته زینت افزای استفادهٔ بیشمار اولملری ضمننده بك کوزل
محل فیض وادب اولدیغی میدانه قونمش اولدیغندن بو حالری
عاجزلرینه برقاچ جهتله مورث مسار اولدیغی حالده دعای
مخصوص والالرینی تکرار وبوندن طولایی ایفای تشکرات
متقیضیه یه ابتدار ایلدم ان شاء الله تعالی قریباً مأمور اوله‌جقلری
قلمده دخی اظهار واثباتنه موفق اولدقلری حسن تربیه واهلیت
ذاتیه لری اقتضا سنجه ابراز حرکات ممدوحه ایله احراز فیض

ورفعت ایده‌جكلری مجزوم وبو جهتله آداب قلمیه ودن
انشاوكتابته دائر استیلان ایضاحات ومسوداتدن استغنای
عالیلری امر معلوم ایسه‌ده هر بر مقاصد وامانی بهیه لرینك
حصولنه بذل مقدرت عاجزلرنجه اقدم فرائض ذمت
عداولنمسیله ایضاحات مطلوبه بشقه جه بر ورقه‌یه ترقیم
واستیلان مسودات دخی منشأت قعلوترتیب وتنظیم اولنه‌رق
لفاً ارسالنه مسارعت وبونكله برابر استفسار طبع عالیلرینه
مبادرت اولندی اوغلم افندم

(آداب قلم)

عاجزلری قلمه دوام ایتدیكم وقتدن شمدی‌یه قدر برخیلی زمان
كذران ایدوب احكام تجددات دهریه اقتضاسندن اولدیغی
وجهله كافه شؤنات كونیه‌ده تحولات طبیعیهٔ متوالیه وقوعنده
كالدیكی كبی اقلام شاهانه‌نك دخی اصول وقواعد قدیمه‌سی
تبدل ایتمش وخصوصیله شیرازهٔ كتب خطب سلطنت
سنیه لرینی زرتار تدابیر مهمه وجیزه ودستی آرای مسئله لریله
تجدید ومغبوط عقدمر وارید بیورمقده اولان ولی نعمت بی‌منتز
شهنشاه مؤید من عندالله افندمز حضرتلرینك نیر اعظم الطاف
عمیمه‌لرندن اقلام ملوكانه‌نك دخی اقتباس ایده‌جكی اشكار
اولان انوار تفیض سایه سنده نیجه نیجه انتظامات جدیده
وترقیات كزیده‌یه مظهر بله احوال سابقه‌سنه نسبتله پك چوق
كسب امتیاز ایلمش اوله جغنده اصلا شبهه‌م اولمدیغندن

بلطفه تعالی قریباً چراغ بیوریله جقلری قلملك ضیا بخشان
وسراپرده‌نی صولمرلندن کوره جکلری معاملات آدابکارانه یه
مایهٔ تربیهٔ اصلیه کزده دخی منضم اوله رق اصول وآداب
قلمیه‌یی بش اون کون ظرفنده آکلایوب استعدادذاتیلرینی
کوستره جکی مسلك کزینه اقتدا ایله فیضیاب و مقبول امثال
واتراب اوله جقلری عاجزلرنجه درجهٔ مجزومیتده کبی کورنمکده
اولدیغندن ولاسیما بو ترقیپروری بیریالرینك اصول قدیمه دن
یازن یاکاش خارجده قالمش اولان برازشیلری شمدیکی
اصول مستحسنه‌نك یانده اصلا قدر و قیمتی اولمیه جغی دخی
معلوم ایدوکندن بوبابده ناقهٔ مجزومهٔ خامه‌یی امید احلابهٔ
انتفاع ایله ابساس مجرد اسراف آب وابیاب حبر وقرطاسدن
بشقه معنایی مفید اولمزایسه‌ده شاید اشبو مصارعهٔ احترازکارانه
امساك همت پدرانه‌یه حمله ایله ازدیادی باعث ازدیاد شوق
وسروره اولان شوق وغیرت زکاپروریلرینه وقفه رس
فتور اولور توهمی محجب سوق قلم زاحتسامده ارخای
عنان جنبهٔ خامه‌یه بیلان کوسترمش و(خذماصفا دع
ماکدر) وقتنجه تلویحات آتیه‌نك سرد وتحریرینه ابتدار
اولنمشدر

انشاالله تعالی سایهٔ فیضوایهٔ حضرت شاهانه‌ده تعیین بیوریله جقلری
قلمیه انسای دوام عالیلرنده لوازم وموانع تحصیلیه حقلرنده
بالاده بسط وبیان اولنان مقالات دخی هرزمان شایان کمال
اعتنا ومبالات اولدیغی مقدمهٔ تلویحات نهایتنده بومحلده

دخی مخصوصاً نظر دقت نقادانه‌لرینه عرض ایدرم

تلویح اول

ارباب مطالعه‌نك مرتسم صحیفهٔ انتباهلری دركه متقدمین و متأخرین علمای كرامدن بعضیلری مناظرهٔ سیف و قلم مباحثی فروعات علوم جزئیه‌دن عد ایله تصنیف امهات و نشر فیوضات علمیه ایله مشغول بولندقلری عزیز و قیمتدار زمانلرده بیله مباحث مذكوره‌یه دائر متعدد رساله‌لر تألیف ایدرك بو بابده كوریلان مشكلاتك حل و فصلی ضمننده قریحه‌لرینی خیلیدن خیلی اتعاب و لسان حال طرفینك مدعیاتنه موافق ترتیب ایلدكلری دلائل قاطعه و آثار نافعه ایله تألیف ذات البینی موجب اوله جق مقالاتی اطناب ایدوب نتیجهٔ محاكماتده سیف و قلمك خلقت موالیدجهتی و صلابت و ملایمت مناسبتی ایله مایه‌لری بشقه اولدیغندن بینلرنده اولان استحالهٔ امتزاج تام كالنار فی رؤس الاعلام كبی كورینور ایسه‌ده بونلرك ایكیسی دخی علت تامهٔ ثلث موالید اولملریله اختلاف طبایع و تباین امزجه ملابسه‌سیله انلردن اغرب بولنان عناصر اربعه‌نك بحكمة الله تعالی حاصل اولان كمال ائتلافلری كبی سیف و قلمك دخی قوام انتظام عالم كون و فساد ایچون یكوجود وفاق و اتفاق ممازجت اولملری لازم كله‌جكنه حكم اولندقدن و اشبو حكم قضا جریانه ایكیسی دخی كردن دادهٔ انقیاد و یكدیكریله مشیا قبند اتحاد اولدقدن صكره شمشیر قاطع خامهٔ كثیر المنافع ایله قضیهٔ

حسن امتزاجه فوق الغایه رعایت ایده جکنی ایمان غلیظه ایله
تأمین و تأکید ایله برابر یالکز حق تقدم کند و طرفنده قالمقلغی
معرض المماسده بیان وبونی قزانمق ایچون خصایص
قلبیه‌دن اولان سخن آرا و حکمتپیرالغی کمترین ابنای جنسی
اولان قلمطراش سینه خراشلک بخش واحسان ایلمش
اولدیغی دلیلنی سردواتیان ایلمش وقلم دخی بدایت آفرینشده
سبق زمان اولمدیغندن وسیفك دخی لوازم فطریه سندن
بولنان ظفر پیما وجهانکشالغی قلمك یازدیغی رأی وتدبیر آلتنده
کتمکله قزانمش اولدیغندن بجئله اودخی حق تقدمده اولان
آرزوسنی میدانه قویمق استمش ایسه‌ده ائمهٔ علما آره‌لرینه
کیروب محکمات آیات قرآنیه واحادیث صحیحهٔ نبویه ایله
ثابت اولدیغی وجهله فضیلت جهاد کافهٔ فضائله ارجح وشمشیر
آبدار بویولده صرف اقتدار ایتدکجه کندوسنه هیچ کمسنه‌نك
حق تقدمی چوق کوره‌میه‌جکی اوضح اولدیغنی ایراد ایلدکلرنده
خامهٔ دلارام (هیهات یضرب حدید البارد) مثالنی مقدمهٔ
کلام ولدنیات حاله برکره عطف نظر امعان وانصاف
اولنور ایسه اهل حقیقت وحقانیتك محکمهٔ وجداننده حق
تقدم عجبا قنغی طرفه حکم اولنور دیونا کانه عرض مرام ایدرك
بومقامده سرد ایلدیکی دلائلی اوزادوب ایدی غوغای
دوروتسلسله قدر دوشورمکه چالشدیغی کورلدکده
ارتق (الحکم لمن غلب) قضیهٔ جدکارانه‌سنه التفات ایله منصب
تقدم لفظی سیفك عهده‌سنه حواله ایله بینلرنده اولان تقدم
معنوی مسئله‌سنی حل وانکشا فی مجرد عقول سلیمه اصحابنك

قوهٔ نبضهٔ ذهنیه‌لرینه حواله اولنان معانئ دقیقه کبی عقدهٔ
کشاکشده براقوب کیتمشلردر

بو مقاله‌یه مشاهیر شعرای قدیمه‌دن ابو تمامک سیفک عظمت
شانی حقنده انشا ایتمش اولدیغی (السیف اصدق انباء من الکتب)
(فی حده الحد بین الجد واللعب) (بیض الصفائح لا سود الصحائف فی)
(متونهن جلاء الشک والریب) بیتلری بر قالب نثرده دوکلدکده
سیفک و مأللری دنیاده اک زیاده دیپلومات اولمقله صیت و صدا
و معرض بوتیقده‌ده ترتیب مقدمات مبهمه ایله قارشوسنده
بولنان دشمن دوستماسنک نتایج اغراض غیریه‌سنی جرح
ابطالده یدطولاسی بولنان ذواتک ادارهٔ جربزهٔ تقریریه
وارثهٔ ملکهٔ تحریریه‌ده تاب و توانلری کسلدکدن صکره
سیف قاطع قلمه اولان رجحانیتنه برهان ساطع کوستروب دیرکه
مبهمات امور مشکله‌یی بن استدیکم کبی کسر بچر و اصحاب
قلمک یکدیکره عرض ایلدیکی خوص و تبصبص دوروینه‌یی
اورته‌دن رفع ایله بزم مکالمه‌ده شراب ارغوانی بدلنه احبای
اعدا روشنک قانلرینی ایچرم زیرا بنم کوهر ذاتم زنک
کدورات نفاقدن ازاده و لسان درستی صفاتم قضیهٔ احقاق
حقده غل و غش تزویردن ساده اولدیغندن خامهٔ
سیه‌رو کبی بیض الوجنات و قوعاتی ظلمتسودهٔ زشتئ ترهات
ایتم بیلورسکز که کانهٔ داء عضال معاملات دولیه‌نک دواسی
بنم دارو خانهٔ احکام قطعیه‌مده ترکیب و ترتیب اولنه‌رق
چیقار) نجنده وان رومانک تفخیم قدرخانه خصوصنده نظم

ایلدیکی) (ان یخدم القلم السیف الذی خضعت) (له الرقاب ودانت خوفه الامم) (فالموت والموت لاشیٔ یعادله) (لازال یتبع مایجری به القلم) (بذا اقتضی اه فی الاقلام اذ برئت) (ان السیوف لها مذ ارهفت خدم) ابیاتی که خنجرك کردن انقیادینه تعلیق طوق ذلت وقلوب کائناته القای خوف ودهشتله کندوسنه سرفرویه مجبوریت ویرن سیف صاحب شکیمه‌یه قلم حکمتشیمه اکر احتیار تبعیت مسکنتکارانه ایده‌جك اولور ایسه بیچاره قلم همان سرداده شمشیر عدم اولسون زیرا هر نقدر ناسك جهت بیم وهراسده شیٔ لایقاس کوردیکی پنجهٔ هولناك منیه‌دن تخلیص کریبان جان ایتمك اقصای امنیه‌سی ایسه‌ده اودخی قلمك لوحهٔ ازله نقش انداز قدرمالا تیغیر ایتمش اولدیغی اوامر ازلیه‌یه مرهون یعنی بصائر مکوناتك دیده دوزبروز اجل (لایستأخرون ساعةً ولایستقدمون) اولدیغی بیلمزمی هیهات هیهات که اشته بویله مضمار مشیتك یکتا سوار نخستین وحلبهٔ خنفتك سائق جیاد اولین واخرینی اولان کمیت معنی آفرین بدایت فطرتندنبرو پامال مطیهٔ رقیت ایتمش اولدیغی حسام آهنینه محکوم قالسون دألسنده دربونلرك تذییلی دخی موافق مقام کورلمشدر

علمای کرام حضراتنك مباحثات ومناظرات مسرودهٔ‌یی میدانه قویوب مدعای طرفینه مطابق دلایل مبسوطه تحریسیله ساحهٔ فسیحهٔ متخیله‌یه ارکاض خیول افکار وکوی بای غایهٔ مقصود اولمق ایچون حوالهٔ چوکان اقتدار ایلملری مضمار

فنون ادبیه یکه سوارلرینك مسلك مخصوصلرندن اولدیغی وجهله یالكز تنویر مقال وتشحید اذهان ارباب كمال ایچون سرد كفتار بلیغانه مقصدندن عبارت اولیوب بوندن مراد حكمت اعتیادلری چونكه سیف وقلم همی یلا بر ءاز دولت وسلطنتك ایكی شهبال قرین الاقبالی بولندیغندن وطریان جریان امورك اوجكاء حسن نسق وانتظامده جلوه نمای تیسر اولمسی انلرك حفظ موازنهٔ عادلانه سنه مربوط اولدیغندن حكمت عملیه نك رأس مسائلندن بولنان فنون سیاسیه یه وضع قاعدهٔ اساسیه ایتمك غرضنه مستند وشو مطلب اعزك فوائد مادیه ومعنویه سی ایسه كافهٔ كائناته شامل وعائد در

بنم نور عینم او قلم بیان آداب قلمیه بحثنه كیریشه جكمزدن مرده بویله صددندن خارجنده برمنا ظرهٔ سیف وقلم پاطرتیسی چیقاروب سوزی اوزاتمق عندالاولده معناسز كبی كورینور ایسه ده قضیه اویله اولیوب قلمك كعب جلیلی نه مرتبه یوكسلك واحد جناحین دولت اولان سیف شدید الشكیمه دن دخی غیرمنفك اولدیغی اول امرده ذهن عالیلرینه وضع وتقریر یعنی امور اوله جغکز قلم هر قنغیسی اولور ایسه اولسون اوراسی مصالح مهمهٔ سلطنت سنیه دن بر شعبه سنك مركز تسویه سی اولدیغی حیثیله بر مرجع امن وخلفای موجود سندن هر بری نزدد ولتده بر بندهٔ موثوق ومؤتمن اولدیغندن وانك كوچكلك سوق مقدرات الهیه ودستكیری قابلیت ذاتیه ایله انك بیوك منصب دولتی

احراز ایده‌کلدیکی انکار ایده‌مه‌جکلرندن اشته شو اعتماد واعتقاد قلب شریفکزه کوزجه تأثیر ایله قلمك شان اعلا وقدر مقدس وبیهمتاسی اکلایوب تعظیم واحترامنه اکا کوره نصب نفس اهتمام ولطف وعنایت الهیه ایله ترقیٔ فیض ومنزلت بهیه‌لری انجق قلم سایه سنده تیسر پذیر اوله‌جغنی قویاً جزم وحکم ایله بو یولده ابراز مساعیٔ ممدوحه‌یه بذل اقدام بیورلمسی امنیه سیله تفصیلات محرره اختیار اولنمشدر

تلویح ثانی

خلوصورلری قلمه دوام ایلدیکم اثناده کوروب الئ زیاده بکنمش والیوم‌کال تقدیر ایله خاطرمده حفظ ایتمکده بولنمش اولدیغم آداب مستحسنه دن بریسی قلم ضابطانی خفای موجوده‌نك والدینندن زیاده مربیٔ مشفقلری اولوب قلمجه حسن استخدامل‌ریله تزییده‌ٔ معرفت واستحصال فیض ورفعت ایتلری ضمننده ایجابنه کوره ارائهٔ ترغیبات لسبابانه ولزوم کوردکجه ایفای تعذیرات ادیبانه ایله درج جوهرین حکمت وعرفان اولان لسان صدقنشانلرندن اصلا کلمات فحشیه صدور ایتمیه‌رك کوستردکلری معاملهٔ صلاتبکارانه درکه بو صورتله خلفادن هر برلرینی طریق قلمجه مستعد اولدقلری درجات ترقی یه اعلا وبونکله برابر خارجاً دخی کیمکله دوشوب قالقدقلرینی ونره‌لرده کزوب طوزدقلرینی کندولری آکاه اولمقسزین اسلوب حکیمانه ایله بالتحری شاید ایچلرندن بعضلری برامزآده‌لرله

کورشدکلرینی وتسویلات شیطانیه ایله سوزدن کتوررمحللره کتدکلرینی تحقیق ایدرلر ایسه تنهاجه برمحله چاغروب اوتانلوره موجب ازدیاد جرأت اولماق ایچون حقیقت حاله دائر کسب ایلدکلری معلومات کامله لرندن رنك ویرمیه رك تعبیرات ظریفانه و اقلام شاهانه محل فیض وادب اولوب بوراره یرامزلر یرامیه جغندن بحثله تهدیدات نازکانه ایله ایفای نصیح وپندایدرك انلرك درعقب اصلاح مسلك وذهاب واذنسز تعطیل ایدنلرك خانه سنه آدم کوندروب معذرتنی تحقیق ایله اکراساسسز برشیء ظهور ایدر ویاخود قلمه کید یورم دیو اودن چیقوبده سائر بریره کتدیکی تحقیق ایلرایسه انلری دخی مناسب وجهله تعذیر ایله حیلازلقدن احترازواجتناب ایتلرینه وخلفادن برینك امور ذاتیه وبیتیه سندن طولایی برحاجت ویاخود اضطراب وزحمتی اولدیغی اکلادقلرنده درحال اللرندن کلان همت ومعاونتی اجرا ایله ممکن اولدیغی مرتبه‌ده ترقیه حاللری قضیه سنی استحصال ایدوب وخلفا دخی قلمك شرف ومنفعتنی برقاتدها اکلایوب استکمال اسباب تفیضه حقیله تشبث ایلملرینه اهتمام واعتنا بیوررلر وبرکره اولادینی برقلمه چراغ اینکه نائل اولانلر دخی اقلام شاهانه نك قدروقیمتنی وضابطان اقلامك چوجقلری حقنده اولان حسن نظر وعلو همتنی بیلوب هروجهله امین ومستریح قالورلر ایدی خلفانك حالنه کانجه انلر دخی ضابطان اقلامه پدرلری کبی بلکه دها زیاده تعظیم ورعایت وصادر اولان هر برامر وتنبیهلرینك اجراسنه کمال آرزوی صمیمی ایله مسارعت ایده رك

استجلاب حسن نظرلرینی سرمایهٔ فیض وسعادت وضابطه‌لری طرفندن جا بجا افرط تمکین ووقار ایله مظهر التفات اولدقلرنده بونی حقلرنده پك بیوك نعمت عد ایلیوب اخشام اولنجه پدر وما درلرینه نقل ایله عرض افتخار وانلردن دخی جائزه‌ری تحسین وآفرین اوله‌رق بشقه جه كسب مسار ایدرلر ویکدیکری اره سنده دخی سنلری حکمنجه ابوت واخرت وبنوت معامله‌سی حقیقهٔ جاری اولوب بربرلرینه تکریم وحرمت وهله ضابطاندن وتحیزان وقدمای خلفادن کرکی کبی قورقه‌رق استحصال رضالرینه صرف مقدرت ایلرلرایدی بنم اوغلوم افندم اشبو مباحثك مقدمه سنده تمهید ایلدیکم وجهله اقلام شاهانه سایه موفقیت‌وایهٔ حضرت ملوكانه‌ده اولکندن پك چوق زیاده كسب ترقی وانتظام ایتمش ومعاملات مجبوئهٔ احترامکارانه دخی الیوم زیاده سیله تقویت بولمش اوله‌جغی انکار اولدیغندن ذات عالیلریدخی اشبو قاعدهٔ فیض عائده‌یه زیاده سیله دقت وقلم ضابطانه تقدیم تکریمات لایقه ایله اکتساب فیض وترقی یه جهد وغیرت بیورملرینی تمنی ایدر واشبو رجای عاجزانه‌مك نزد والالرنده تمامیله رهین قبول اوله جغنی قویاً مأمول ایلرم

تلویح ثالث

قلمجه فیض الق ایچون لازم اولان شیلردن باشلیجه بریسیدخی یوقاریدنبرو بیان اولنمقده اولان حسن دوام

کیفیتی اولوب بوکا قلمجه دها زیاده رعایت وممکن
اولدیغی درجه ده قلمه جمله دن اول کیدوب هرکسدن
صکره عودت ایتمك کرکدر زیرا رئیس دائره طرفندن
بابك ارکن ویاخود بك کچ وقتده مهم بر اوراقك بولنوب
کتورلسی ویاخود سریعاً برکاغد یازلسی امر اولنه رق
اولوقت قلم طاغلمش اولدیغی حالده خدمتدن قالمش
اولان بر افندی امر اولنان خدمتی ایفایه مسارعت ایتمکله
مافوقنده بولنان ذوات فخامك توجهات مخصوصه سنی
جلب ایله بوسایه ده اززمان ایچنده کسب تمیز و تفیض ایتمش
اولنلر کورلمشدر بوندن قطع نظر فلان افندی مستعد در
اما لا یقیله قلمه دوام ایتمز دینمکله فلان افندی هم مستعد
وهم ده مداومدر دینلمکده چوق فرق واردر فقط قلمده
کیمسه لر اولمدیغی حالده تك وتنها اوتورمقده انسانك
جانی صیقلمزمی دینیلور ایسه ذات والالرینك مکتب
رشدیه ده ومخرج اقلامده کورمش اولدقلری علوم
عربیه وفارسیه توشیحات آتیه دن معلوملری اوله جغی
وجهله ایلروسیچون درجهٔ کافیه ده اوله میه جغندن بونك
دائرهٔ امکان واقتدارك مساعده اولدیغی درجه ده توسیعنه
احتیاج اولدیغنی بهرحال مقتضای ذکاوت فطریه لری
اوزره اوغلوم افندم دخی جزم واذعان ایله تحصیله دوام
بیوره جقلرینی بیلدیکمدن بونك ایچون بسط وصایا وتمنایه
حاجت کورمدیکمه وبروجه معتاد درسدن چیقلدقدن
صکره قلمك طوپلنمسنه دها بر ایکی ساعت وقت قالوب

شو زمانی شوراده بوراده کچیرمکدن ایسه طوغریجه قسمد
عزیمتله خفتا طوپنجه یه قدر تك وتنها درس مطالعه سیله
اشتغال اولندیغی واخشام اوستی دخی بوش وقت بولندقجه
کذلك درسه باقدیغی حالده چونکه خواجه افندیدن
برساعتده اوقونان درسك لایقیله اکلاشیلاب ذهنده تقرر
ایتدیرلمسی پك ازکیایه کوره بیله لااقل اوچ ساعت
مطالعه ایله حاصل اوله بیله جکندن قلمه ارکن کلوب کچ
کیتمکده بویله براستفادهٔ زائده دخی وجوده کله جکنه مبنی
اولوجهله تنها قالنه جق زمانلر اوقات مغتنمه‌دن معدود اولدیغی
نظر دقت وذکا وتنبهلرینه عرض ایدرم

تلویح رابع

کتم اسرار خصوصنده اولان اهمیته واقشای اسراردن
کورلان مضرته دائر یازیلان آثار واشعار ایله
حکایات وتمثیلات بغیدنك بریره جمعی ممکن اولسه بر کتبخانه
طولوسی کتب ادبیه میدانه کله جکی اصحاب مطالعه
عندنده مسلم وبووجهله کتم اسرار ماده‌سنده هر کسك کمال
درجه دقت ایتمسی الزم اولوب خصوصیله اقلام شاهانه یه
وسائر محله مأمور اولان کتبه ایچون فرض مقامنده در
زیرا خلفادن بری قلبلرنك سرلرینی ازیچق خارجه ترشح
ایتدیردیکی حس اولنور ایسه اول ذات افشا ایلدیکی
اسراردن تولد ایده جك مضرتك درجه‌سنده کوره مضر

مجازات عاجله اولدقدن بشقه کندوسی نقدر اصحاب
هنر وکمالدن اولور ایسه اولسون وایشنه نه مرتبه دوام
ایدر ایسه ایتسون اندن صکره بردرلو شایان وثوق
وامنیت اوله میوب وبونجه عمروامك صرفیله قزاندیغی
علم ومعرفتنك ثمره سنی کوره میوب مدخول کبار وصغار
وبالاخره انواع اضطراب واضطراره حاله دوچار اوله جغندن
بلطفه تعالی قلمه دامور اولدقلری اثناده رسیدهٔ نظر عالیلری
اوله جق اوراقك مواد مندرجه سی ولو که پك عادی
وجهله عندنده متواتر برشی اولسون ینه سنك لساندن شایع
اولامسنه وشاید برطرفدن صورلسه بیله بنده اویله برشی
طویمیورم لکن لدنیاتی نصلدر بیلم جوابندن بشقه برشی
سویلنمیه رك اداره کلام اولنمسنه وبرده یانه متصادف
اولدیغکز افندی کرك تسوید وکرك تبییض صورتیله
یازمقده اولدیغی خصوص هرنه ایسه کندوسی سویلمدیکی
حالده شاید مکتوم طوتلمسی اکا امر اولنمش اوله جغی
ملحوظ اولدیغندن وسزك کزاوجهله مطالعه ایدوب اینه
کسب وقوف ایده بیله جککز مطالعه سیله او افندی طبیعی
براضطرابه دوشه جکندن اوانده بی اضطراب اندن وکندوکزی
دخی سوءظندن وقایهٔ دیدهٔ عرفانکزی سرمهٔ (قاصر ان
الطرف) ایله تکمیل وصورت محرمانه ده یازیله جغی اخطار
اولنه رق ویریلان اوراقك دخی سزك یدیکزده ایکن
جاسوس نظر اغیاره عرض دیدار سراپاده ماسیجون
اوزرینه استار تحفظ وانتباه نازکانه یی تسدیل ایله انشای

محرمات امرری موجب اوله جق اسبابك حدوثنه اصلا
محل براقلمامسنه زیاده سیله دقت واعتنا بیورلمسی شرائط
مهمهٔ کتابتدندر

تلویح خامس

عاجزلری بولندیغم اثناده اقلام شاهانه نك جملهٔ محسناتدن
بریسیدخی برابکیوز افندی یی جامع اولان برقلمه خارجدن بری
نتمیکی حالده کویادرونده فرد متنفس بولنمیورکبی هیچ
سس صدا طویمیوب کندوسنی مجلس اشراقیونه داخل
اولمش کبی ظن ایتلری ایدی بودخی خفاکرانبازوایله مشغول
اولسون و کرك اولسون یکدیکریله جهراً وخفیاً مصاحبت
ایلمرینه مهابت قلمك ممانعت معنویه سندن نشأت وهرکس
(به پیری رسیدم در اقصای یونان) (بدو کفتم که ای انکه
بعقل وهوشی) (به مردم چه هنر زهر کار کفتا) (خموشی خموشی)
خموشی خموشی) موغصهٔ منظومه سنه مجبور یه رعایت ایدروحتی
ایرتسی کونی برمانع ضروریسی اولدیغی حسبیله قلمه کلمامك
وباخود بعض مصلحتی بولندیغندن اوکرن ارکن کتمك اوزره
استحصال مساعده یه مجبور اولان برافندی ضابطنه بالذات
افادهٔ حال ایتمکه حسب الحجاب جسارت ایده میوب متحیران
قلمدن امنیت ایلدیکی برافندینك وساطتنه مراجعتی تصمیم
واکادخی قلمده کشف ضمیره مقتدر اوله میوب تنفس اوطه سنده
ملاقاتی ترجمان کوشهٔ چشم وابروایله اول افندی یه تبلیغ

وتفهیم ایدرك واصولله جوق ایکیسی دخی تنفس اوطه سنه
چیقه رق جلسهٔ خفیفه ایله افادهٔ کیفیت واول افندی
معرفتیله ضابطندن استحصال رخصت ایلرایدی بعضاً مرامنی
بوورقپاره یه تحریر ایله دوروب بوکه دك مطلوب اولان
افندی یه ایصال ایتمك طریقیله دخی مخابره ایدنلر بولنور ایسه ده
چونکه ورقپارهٔ مذکورده یازیلان شی ایکی کشی بیننده
سراً زدن بماده اوله جغی اجلدن بلکه بعضیلرینك سوءظنی
دعوت ایدر توهمنه مبنی اویله ورقپاره ایله قلمده افندیلر اره سنده
مخابرهٔ خفیه جریانی دخی معیباتدن وهله خلفادن برینك
یانده کی بولنان برافندی ایله باش باشه ویروب فسلتی ایتمسی
حالان مقدوحه وشنیعه دن عد اولنور وقلمجه آرزو اولنان
دیبای گرانقیمت ممدوحیتك ذره قدر لکه دار طعن وتعریض
اولمامسیچون اومثللو شیلردن پك اشوری قاچینلور وقوجینلور
ایدی شمدیکی حالده اقلام شاهانه ده بیان اولنان آداب
ممدوحه یه کوندن کونه ایلرولمکده و الییوك تأثیرات حسنه سنی
اصحاب قلمه افاضه ایتمکده اولان مدنیت اقتضا سنجه
دهانیجه نیجه محاسن مقبوله علاوه اولنمش اوله جغنه
وبمنه تعالی قلمی تشریفکزده ملاقی اوله جقلری اخوانك منظور
چشم اعتباریکز اوله جق حال ومشوار وروش ورفتار باوقارلرندن
آداب مجوثه یی مع زیادة اخذ ایده جکلرینه مبنی بو ماده ده
صوب عالیلرینه دها زیاده تبلیغ تفصیلات وایضاحاته
حاجت کوره مم

اقلام شاهانه یه دوام ایتمکدن غایهٔ مقصود سایهٔ فیضوایهٔ جناب شاهانه ده کوندن کونه کسب تمیز ورفعت وتوسیع دائرهٔ معیشت ایتملك کیفیتی اولدیغی قضایای مسلمه دن وبوکا صرف اقتدار اولنمسی انسان ایچون خصائص طبیعیه دن کورینور ایسه ده بالاده مقالهٔ مخصوصه سنده بیان اولندیغی وجهله روابط کافهٔ امور دست مشیت الهیه ده اولمسنه ومسبب حقیقینك احکام مقدرهٔ ازلیه سنه توافق ایتدکجه اسباب ظاهره یه اعتماد وتوسلك اصلا دخل وتأثیری اوله میه جغی قید ارتیابدن وارسته بولنمسنه نظراً بونك ایچون ارا‌قة‌ابرو وامید لطف وعاطفته بعض ذواته سرفرو اولنه رق وبرطاقم وسایط ووسائل تحریسیله اختیار تذلل ایدیله رك بعض کوتاهبینان بی عرفانك عادات مذمومه لرندن بولندیغی اوزره تحصیل رتبه ومعاشه حصر افکار ایتملك عبث اشتغال وجونکه کوزجه قلته دوام وابراز حسن خدمته حقیله سعی واقدام ایدن خلفانك مساعی واقعه لری مصدقا ما فوقلری طرفندن مظهر تقدیر وتحسین اوله رق تزیید فیض ومنزلتلری انلرك همتلریله حصوله کله جکی امر طبیعی اولوب بوحاله کوره کشینك شویولده کندو تشبثات اضرارکارانه سی حاصلی استحصال قبلیمدن اولمسیله وبرده اومسلکده بولنان افندیلره مجرز نظریله باقیلوب بوراسی کندولرینی امل ایتمکده اولدقلری تفیضدن محروم براقدرق اختیار ذل وصغالته

صرف ایلدکاری بونجه مساعی واقدامك نتیجه سنده یأس
وخیبت وملامت ومذمتدن بشقه برشی کوره مدکاری دخی
هربار مشاهده اولنمقده بولنمسیله کندو ارتقا وانتفاعك
ایچون زینهار وزینهار هیچ برطرفه کرك شفاهاً وکرك تحریراً
عرض تضرعات فروماندی ایتیوب فیض ورفعتکی هرحالده
درکاه فیاض حقیقیدن تمنی وبونکله برابر معین اولان وظیفه
وخدمتك هرنه ایسه انك بلا قصور وبلا فتور حسن رؤیت
وتمشیتنده بذل مساعی بیورملرینی مخصوصاً اخطار وفوق العاده
نائل لطف ونعمتی اولدیغم برذات فخامتسماتك برکون مثولیت
حضور عالیلریله مستسعد اولدیغمده صحیحاً ریاسز اوله رق
کندولرینده ولی نعمت عنوانیله عرض تعظیمات متشکرانه
ایلدیکمده ذات مشارالیه بوندن ابراز خشنودی بیوره میوب
دنیاده آدمك ولی نعمتی جناب خلاق ورزاق ازلیدن صکره
مأمور ومکلف بولندیغی ایشیدر وظیفهٔ معینه سی دائره سنی
تجاوز اتیه رك ایشنه صدق وغیرتله تشبث ودوام ایدن ذاتی
نائل اولدیغی نعمتدن ایرمغه هیچ کمسنه مقتدر اوله میه جغی کبی
مأمور اولدیغی ایشی مهمسه میوب دوام ایتیان آدمك دخی اول
ایشده ابقاسی هیئتجه التزام اولنسه بیله ممکن اوله مزجوابنی
اعطادن صکره هرکس فیض ونعمتی مأمور اولدیغی ایشنه
دقت ودوام سایه سنده اره یوب بواعتقاددن ایلملی واندن صکره
شونکا بوکا قطعا اختیار تملق وتبصبص ایتامیدر دیو صحیحاً
منکوش کوش عبرت وانتباه اولمغه شایان اولان اشبو وعظه جمیله‌یی
ایراد بیوردقلری اولملریله دخی بوبابده تأیید گفتار ایدرم

علمای کرامدن بعضیلری انشایی مستقل برفن اعتبار ایتیوب
معانی و بیان وبدیع فنلرینك شامل اولدیغی مسائل مبسوطه نك
حدائق مؤدا و مزایای حاصله سندن اصحاب فضل و بلاغتك
بنان خامهٔ فصاحتله اقتطاف ایدرك نهادهٔ خانوادهٔ ابداع
واختراع ایلدکلری ثمرات منثوره دن عبارت اولدیغی
بیان بیورمشلر وبعضیلر یدخی ینه علوم مذکوره دن
منشعب اولمق اوزره انشایی بشقه جه برفن اعتبار ایله شعرکبی
علوم ادبیه دن بریسیدر دیو بوکا دائر مستقل کتابلر تألیف
وتدوین ومقاصد ومبادیسنی اوزون اوزادی یه تعریف
وتبیین ایلمشلردر بناءعلی ذلك فن مذکورك اکلا شلمسی
اول امرده انلره دائر براز معلومات اعطاسنه متوقف کورندیکندن
بوبابده فقدان بضاعهٔ عاجزانه می اعتراف ایله برابر رسیدهٔ
نظر قاصرانه م اولان کتب ادبیه دن وانتخاب کمالات افادات
استادانه لرندن استنباط اولنان معلومات اجمالیه نك بعض
مطالعات ایله برابر ترشیحات آتیه ده ذکر وایرادینه مبادرت اولنور

ترشیح اول

علوم ثلثهٔ مبحوثه دن علم معانی برعلمدرکه انکله لفظ عربینك
مقتضای حاله مطابق اولان احوالی معلوم اولور وعلم بیان برعلمدرکه
انکله معنای واحدك تراکیب مختلفه ایله مقصود اوزرینه
واضحاً دلالت ایدریعنی تعقید معنویدن سالم اولورصورتده

ادا ایراولنمسنك طریقی بیلنور وعلم بدیع برعلمدر كه انكله لفظ
عربینك مقتضای حاله مطابقتندن ومعنای مقصوده وضوح
دلالتدن صكره برده كلامده التزام اولنه جق حسن وزینتك
وجوهی تعین ایدر دیو تعریف اولنوب علوم مذكوره
لسان عربیده اولان فصاحت وبلاغتك حقایق ودقایقنی
تشریح وتوضیح ایچون تأسیس اولنمش واصطلاحاتی
دخی لسان مذكور اوزره وضع اولندیغی كبی بوكا دائر
كتب مدونه دخی هپ عربجه یازلمش اولدیغندن بو تعریفاتده
لفظ عربینك مقتضای حاله مطابقتی مذكور ایسه ده تعریفات
مذكوره دن مقصود اولان معنی یالكز الفاظ عربیه نك احوالنه
منحصر اولمیوب چونكه هر لسانك كندوسنه مخصوص
بر فصاحت وبلاغتی اولدیغنه مبنی فنون مذكوره كافهٔ السنه ده
ارائلمسی لازم كلان فصاحت وبلاغتك قواعد اساسیه سنی
شامل وكافل وامر انشاكه ذهنده استحضار اولنان بر ماده یی
ممكن اولدیغی مرتبه ده تعریفات ثلثهٔ محرره یه توفیق ایله
یازمقدن عبارت اولمسیله بو حالده اصول انشا فنون مذكوره یه
داخل اولدیغنه نظر أبونی مستقل فن عدایتیانلرك مطالعه لری
قرین صواب كورینور ایسه ده فضلای عرب وعجمدن
فنون ادبیه ده واصل درجهٔ كمال وزمانلرینك ملوك واكابری
نزدنده احراز درجات عالیه ایله واقف سر ایرامور ومرجع
مصالح جمهور اولملریله مر بعنشین صدر دیوان اقبال واجلال
اولمش اولان ذوات فضلا ثلسماتك نوباوهٔ روضهٔ قریحه
وشكوفهٔ كلزار براعهٔ صبیحه لری اولان خطب ومراسلات

واثار ومؤلفات منشيانه ده درج صحائف براعت وكشيدهٔ سمط بلاغت ايلدكلرى عبارات رائقه وتعبيرات فائقه كه استعارات لطيفهٔ دلارامى نگاه نازالودهٔ خوباندن استعاره اولنمش وزكه برشيوهٔ شوخ اداوكنايات ونكات دقيقهٔ سويدا مقامى لطافت خط رخال محبوباندن اقتباس ايدلمش رونق وطراوتله وجدآور قلوب ادبا اولديغندن اشبو مسلك خاص الخاص سخنپرورانه‌يى يكيدن كشاد وقوهٔ فياضهٔ طبع سحرافر ينلرندن استمداد ايله حسن انسجام وانتظام جهتندن رونقشكن عقد پروين وصيت واشتهار عالمپسندانه‌سى رسيدهٔ سپهر برين اولان اثار بليغانه لرينك حائز اولديغى قوت ومتانت علوم ثلثهٔ مذكوره اساسى اوزرينه وضع اولندقدن صكره دها نيجه نيجه علوم حكميه وفنون ادبيه ايله ترصين وتزيين ومؤلفات مقبوله لرى نه يولده تدوين اولنمش اولديغى اصحاب معارف وكماله طيورمق واختراعات بديعه لرينى قواعد وضوابط مخصوصه‌يه ربط ايله بوكا صحيفهٔ شايان اولديغى وجهله برفن مستقل حيثيتنى قزاندرمق ايچون فن انشايى ايجاد ايلمشلر وفن مزبورى (هو علم يبحث فيه عن المنثور من حيث انه بليغ وفصيح ومشتمل على الاداب المعتبرة عندهم فى العبارات المستحسنة واللايقة بالمقام) عبارهسيله تعريف ايلدكدن صكره تعيين مقاصد ومباديسى خصوصنده (وموضوعه وغرضه وغايته ظاهرة مما ذكرومباديه مأخوذة من تتبع الخطب والرسائل بل له من جميع العلوم سيما الحكمة العمليه والعلوم الشرعيه

وسیر الکمل ووصایا العقلاء وغیر ذلك من الامور الغیر المتناهیه)
مباحثنی اساس کوسترمشلردر

تعریف مذکورك مفادی علم انشا بر علمدرکه آنده بلیغ وفصیح
اولمسی حیثیتله وایراد اولندیغی مقامه لایق اولان عبارات
مستحسنه ده اهل انشا عندنده معتبر بولنان ادابی مشتمل
اولدیغی حسبیله شعرك مقابلی اولان نثردن بحث اولنوردیمکدر
ومقاصد ومبادیسنه دائر اولان عبارەنك مفهومی دخی فن انشانك
موضوعی ایله غرض وغایهٔ مقصود اولان مطلب یازیلان شی
هر نه ایسه اندن عبارت اولوب بونك مبادیسی ایسه فصحای
قدیمه نك یادکارلری بولنان خطب ورسائلدن وبلکه کافهٔ
علومدن وخصوصیله حکمت عملیه وعلوم شرعیه ایله کملین
علمانك سیروعقول سلیمه اصحابنك وصایای حکم اثرلرندن
وبونلردن بشقه دها بر طاقم امور غیر متناهیه دن
اخذ اولنمشدر دیمك اولور

اشبو تعریفات و افاداته نظراً فن انشایه وقوف ایله برابر بونده
تمکن حصولی بالجمله فنون الیه وعلوم عالیده ده کسب تبحر
ایلدکدن صکره فن مذکورجه دخی استکمال ملکه ایتك
اوزره پك چوق زمانلر بذل وجود واتعاب قریحه ایدن اصحاب
فضل وکماله منحصر اولور وشو حالده خواجهٔ جهان دیمکله
مشتهر بولنان خواجه محمود ابن شیخ محمد کیلانینك
مناظر الانشاسی مقدمه سنده مناظرهٔ شعر وانشا بحثنده

هر برعصرده وهر شهر وقصبه ده متعدد شعرا موجود اوله بیلور ایسه ده برقرنده کافهٔ اقالیم ارانوب طرانسه اوصاف مکملهٔ مطلوبه ایله متصف بر منشیء حقیقی یا بولنور یا بولنمز دیو میدانه قویدیغی ادعا تصدیق اولنمق لازم کلور قالدیکه محققین علماء رومدن وجنتمکان قانونی سلطان سلیمان حضرتلری عصرینك سرآمدان فضلا سندن ابن کمال نکارستاننده مشارالیهك اشبو رأی وادعاسنی تصدیق ایتیوب هرنقدر منشیء حقیقینك وجودی معادل کیمیا ایسه ده موزون کلام انشادینه مقتدر اوله بیلان هر متشاعره شاعر وسویلدکلری ترهات منظومه نك کافه سنه شعر اطلاق اولنه میوب شاعر حقیقی اولمق دخی بالجمله علوم وفنونه کسب وقوف وممارسه ایله برابر برده مطلقا موهبهٔ الهیه اولان سجیهٔ مخصوصه وجودینه وبونلردن بشقه قوهٔ بطونیه ظهورینه محتاج اولدیغندن اویله شاعر حقیقینك وجودیدخی مماثل عنقا دردیمشدر

واقعا ابن کمالك اشبو کلامی جرح وتخطئه اولنه میوب چونکه فن انشاده کی قوتی مسلم کافهٔ عالمیان وبوکا میدانده اولان تجربهٔ الاعتصار نام تاریخ بینظیری دلیل وبرهان اولان ابو الفضل عبدالله وصاف ابن فضل اللهك کندو محصول قریحه سی اولوب مؤلفه اشارتیله تاریخ مذکوره درج ایلدیکی اشعاردن منظومات عربیه کندوسنك منثورات منشیانه سی وباخصوص فصحای عربك اثار بلیغانه سی یاننده شعلهٔ شمعك ضوء آفتاب عالم ارایه نسبتنه مشابه قالدیغی واشعار

فارسیه سنده دخی شعرای نام ایرانك نظملرنده اولان رونق وقوت موجود اولمدیغی تاریخ مذکوری مطالعه ایدن اهل دقتك نظرلرینه پوشیده اولمدیغندن بوخصوص دخی ابن کمالك افکارینی تصدیق وتأیید ایدر

صددنده بولندیغمز بحث انشایه دائر اولدیغی حالده ایجاب سوق کلام ایله برنبزه شعر بحثی دخی درمیان اولنمش ومنشیء وکاتب اولمق استیان ذوات ایچون دقایق شعریه یه کسب وقوف اولنمسی پك لازم برشیء بولنمش اولدیغندن اشبو بحثك نهایتنده علی طریق الاستطراد شعر حقنده بعض معلومات ایراد ایدلمسی مناسب کورلمشدر

فن انشانك بشقه جه برفن اعتباریله بوکا اعتنا اولنمسی حقنده اولان مطالعهٔ قاصرهٔ عاجزانه مه کلنجه فن مذکوره دائر مؤلفات موجوده ده مندرج اولان اصطلاحات وتعبیراتك کافه سی بالاده تعریف اولنان فنون ثلثه نك اصطلاحات موضوعه سندن عبارت وبونلری صره سیله اساتذهٔ کرامدن اخذ وتعلم ایله کوزلجه اکلایوب حفظ ایتیان ذوات مؤلفات مذکوره نك مزایاسنه لایقیله واره میه جغندن انلرك مطالعه سندن برشی استفاده ایده میه جکی کبی فنون مذکوره یی او لوجهله اوقویوب ضبط ایدن وکتابت مسلکنده بولنوبده او رتحریریه نك فعلیاتیله اشتغال وار القده مطالعهٔ آثار اصحاب کمال ایلیان ذواتك دخی مؤلفات مرقومه یه پك ده احتیاجی

اولیه‌جغی امر مثبت ایدوکندن اصول انشانك مستقل برفن اولدیغنه کوره بوکادائر اولان مؤلفاتی فنون سائره کبی قاعدهٔ تدریسیه‌یه توفیقاً اوقومقده فائدهٔ کلیه متصور اولیوب فقط هیچ اولمزایسه مختصر معانی تدرس ایله مسائل مندرجه‌سی حفظ ایدلدکدن صکره استحصال معلومات زائده ایچون بعض کتب ادبیه صره‌سنده مؤلفات مرقومه‌نك دخی اره صره مطالعه‌سی فائده‌دن خالی اولمز

ترشیح ثانی

اصول انشا کرك مستقل فن اعتبار اولنسون وکرك فنون ادبیه‌دن برشعبه صاییلسون بونده تفنن وملکه حصولی فنون وعلوم متنوعه‌یی بیلمکه موقوف وبتون وجودینی علمه ویرن آدمه علم کندوسندن بك کوچك برپارچه‌یی کوج حال ایله ویره‌بیلورمش کلامی معلوم ارباب وقوف اولوب بوجهتله تحصیل علم ومعرفت صنایع سائره اکتسابنه نسبتله پك زور برشی اولدیغندن وبویولده فدای حضور وراحتله افنای وجود ایتمك هریکیتك خرجی اولمدیغندن مبادی فن انشایی اکلایان ذواتك اکثری بونده یدطولی صاحبی اوله‌بیله‌جکنی کوزینه کسدیره‌میوب ایشی اولوریله چیقشدیرمق طرفنی التزام ایله اهل انصاف اولنلری بوبابده اولان عجزلرینی اعتراف ویازواوکرنمکدن مرام کشی مرامنی تحریراً اکلاده‌بیلمکدن عبارت وتزیین کلام ایله اغراق مرامعین حماقتدر دیوب وفن انشانك بالاده سبقت ایدن تعریفنه

تحدیق وتعمیق نظر ایتیوب فن انشایه کندو مسلکلرینه توفیقاً
علم کتابت عنوانی ویروب اصطلاحات تولیدیه قبلیدن اوله‌رق
عنوان مزبورك اختراعیله طوغریسی پك كوزل استطراف ایتمشلر
وعاجزلری کبی بضاعهٔ هنر ومعرفتدن بی بهره اولدقلری
حالده علم کتابتی صنایع سائره عدادینه ادخال ایله اسباب
تعیشلرینی انکله استحصال ایده‌کده بولنان عجزهٔ کتابه برطریق
سهولت کوستروب کتمشلردر واقعا ترشیحات آتیه‌ده ایراد
اولنه‌جق بعض قواعد ومطالعات انلرك اتخاذ ایلدکلری مسلکه
توفیق اولنمش ایسه‌ده شو صورتله دخی جریان ایده‌جك امر کتابتده
بعض مقدمات ومعلوماتك مستحضر ومضبوط ویازیله‌جق
شیلرك سلسلهٔ جریان وارتباطی انلره مربوط اولمسی لازم
وبسط وتحریر اولنه‌جق شیلری دخی اوکرنوب حفظ ایله
یازه‌جغی اموری اول قواعده تطبیق ایتیانلر کاتب عنوانی
دخی حائز اوله‌میوب شو مسلکه دوام ایله امید ایلدیکی تفیضدن
دور ومهجور ومادونده بولنانلرك اوسایه‌ده نائل اولدقلری
فیض ورفعت وکندوسنه تقدم ورجحانیتلرینی کوردکجه بتون
بتون مبتلای یأس وفتور اوله‌جغندن بشقه سائر یوزدن
برکونه مدار تعیشی اولمدیغی صورتده امام شافعی رضی اله
عنه حضرتلرینك دنیانك شرق وغرب جهتلریله هر برطرفنی
دوندم طولاشدم وشود هر بوقلمونك اوضاع واطوار وازکرنی
عسر ویسر حاللریله تجربه ایتدم نتیجهٔ آزمایشمده عالمده نعمت
عظیمهٔ دیندن صکره ثروت ویساردن کوزل خیر ونعمت ایمه‌دهٔ
کفردن صکره فقر واختیاجدن اشد شر کورمدم مألنده

اولان (لقد طفت فی شرق البلاد وغربها) (وجربت هذا الدهر بالعسر و الیسر) (ولم ار بعد الدین خیراً من الغنی) (ولم ار بعد الکفر شراً من الفقر) قطعه‌سنده کی مصرع رابعك حکمنه مظهر تیله امراداره وتعشیجه دخی صیقیلوب دوچار پنجهٔ اضطرار واکدار اوله جغی دخی محقق بولنمسیله شمدیکی حالده متداول اولان کتابتك اصولنه دائر بروجه زیرسر دواتیان اولنه جق شیلرك اوکره نیلوب بیلنمسی ذمت کتابه مترتب ومتحتمدر

ترشیح ثالث

امر کتابتده تفنن حصولی ویا زیلان شیلرك رنکین ورونقلی اولدیغی حیثیله انظار عمومیه‌ده قبولی ضمننده اوچ وجه بیان اولنوب بریسی تحصیل کتابت دخی طبیعت شعریه کبی سجیهٔ مخصوصه وجودینه منوط اولمسیله اشبو سجیهٔ کزیده‌یی حامل اولان ذواتك علمی اولسون اولمسون امور تحریریه‌ده براز مدت استخدام اولندقده کاتب بی نظیر اوله جغی اجلدن بومثللولرك کتابت ایچون علمه احتیاجلری اولمیه جغی ادعا سید ربو ادعاده بولنانلر برطاقم ذوات کتب عربیه‌دن هیچ برشی اوقومقسزین طریق کتابته سلوك ایدرك کثرت استخدام وتوغل قوتی ولساندن وبعض لغت کتابلرندن بللدیکی برمقدار تعبیرات ولغاتك معاوتی ایله یازوب چیزمکده ملکه قزانه رق واوکرندکاری شیئ محل ومقامنه صرف ایله

حسن استعمال ايدرك بو يولده يتشمش اولان مستعدان
كتبه نك قلمه الدقلرى خصوصاتى نيجه نيجه يللر علوم شريفه يه
حصر اوقات ايتمش و بيكلرجه طلبه حلقهٔ درسنده زانوزدهٔ
استفاده اولهرق اجازت آلمش اولان متبحرين علمانك قلمه الدقلرى
شويله طورسون درسنجه اوقومغه بيله اقتدارلرى اولمديغى
وحتى مشهور مقامانك مؤلفى بولنان ابوقاسم بن على
ابن محمد البصرى الحريرى كه نثر وانشاده هيچ بركيمسه انك
كعب عالبسنه واصل اوله ميوب ماتقدمده كلمش اولان فصحانك
كافه سى مشار اليه تقليد و اقتدا ايلمش وكتاب براعتمأ بنى
كندو اثرلرينه مأخذ اتخاذ ايتمش اولدقلرى جمله عندنده معلوم
ومسلم بولنديغى حالده مقاماتنى بصره ده اكمال ايله بالاستصحاب
مركز خلافت اولان بغداده كلوب انظار علما وفضلايه عرض
ايتدكده مقامات مذكوره نك سبك واداوعبارات وتعبيرات
حيرت افزاسى جمله نك موجب استغرابى اولمش واو وقته
قدر اول طرز و اسلوبده كتاب يازلمامش اولديغندن فاضل
مشار اليهك علم وكمالنى عالم تصديق وتحسين ايدرك بونك
صيت وشهرتى خليفهٔ وقت اولان مسترشد باللهك مسموعى
اولدقده مشار اليهى منشئ ديوان نصب ايتمك اوزره تصميم
ومجلس خلافته جلب ايله حقنده ابراز حرمت وتعظيم
ايلديكنى حاضر بالمجلس بولنان ابن خشاب كوره رك مشار اليهى
استرقاب ومصالح جاريهٔ ديوانيه ايله معارفه وممارسه سى
اولمديغنى بيلديكندن بو يولده برشى تكليفيله نزد خليفه ده تخجيل
ايتمكلكى قوروب جانب خلافتدن برمحله برنامه قلمه الديرلمسى

مسترشد بالله اخطار واشراب ابا ایوب انك اوزرینه فاضل
مشار الیهك نزدینه تقدیم ادوات قرطاسیه ایله بروجه محرر
برنامه تحریرینه همتلری التماس اولندقده مشار الیه براز زمان
پنجه زن محاسن افكار اولدقدن صكره بركلمه تحریرینه بیله مقتدر
اوله مدقلری كورلمش وابن خشاب اوته دن ابا ایوب حریری
اختیار عزلت وتاریكخانهٔ مخیله ده اتعاب قریحه وفكرایله
حكایات وتمثیلات یازمغه الشمشدر وواسطهٔ العقد نظام عالم
اولان مهمات تحریریهٔ دیوانیه اومثللرك خرجی دكلدر
دیو حرف اندازدخل وتعریض اوله رق مشار الیهی سرفروبردهٔ
شرم وحجاب وپیشانیٔ مباركلرینی عرق ریزقلق واضطراب
ایلمش اولدیغنی حكایه ایله تنویر وتأیید مدعا ایتمك یعنی جهت
علمیه ده اولان فضل وكمالك امر كتابته اصلا دخل ومعاونتی
اوله میوب امور تحریریه بشقه ممارسه وملكه یه محتاجدر
دیمك استرلر

حالبوكه حق الانصاف دوشنلدیكی حالده حریری كبی بالغ
ذروهٔ علیای بلاغت اولمش برفاضل كاملك قطعا معروفه سی
سبقت ایتیان عادی برمصلحتی بدایهٔ یازه مادق حسبیله مسلم
اولان فضل وكمالنه لكهٔ نقیصه عارض اوله میه جغندن
وامور عادیهٔ تحریریه ایله برایكی آی اشتغال ایده جك اولسه
ماحصل عمروزندگانیلرینی طریق كتابته صرف وافنا ایدن
جهابذهٔ كتبه یی فرسخ فرسخ مسابقت ایده جكنده اشتباه
اوله میه جغندن ابن خشابك تعریضات مسروده سی اثر رقابت

وغرضكاريدن بشقه برشيهٔ حمل اولنه‌میه جغی وبو مسلك
واعتقاده بولنانلره حریری دخی بر كره‌دونوب خطاب یعنی
میدانه قویدیغم بدایع تحریریه‌نك نكات ودقایق غامضه‌سنك
حل وانكشافنی سزدن اصلا امید و طلب ایتمم فقط
نقش انداز كتابهٔ براعت وسجاجت ایتمش اولدیغم عبارات بلیغه‌دن
بارم سطرینی دوزكونجه قرائت ایدك آزمایش بضاعه وهنركز
خصوصنده انكله اكتفا ایدرم دیو اختیار تنزل استجواب ایتسه
اومقوله‌لر طرفلرندن اعتراف جهالت وعرض عرق خجالتدن
بشقه برسوز بولنه‌میه‌جغی بی ایتاب وابن خشاب افكارنده
اولنلرك خوشاب كسیله جكلری وارستهٔ كلفهٔ اطنابدر

وجوه ثلثهٔ مذكوره‌دن بریدخی بالاده بیان اولندیغی وجهله
همای دولت وسلطنتك جناحیندن بری قلم وقلمك حقنی
ویره‌جك وسیفك مقابلنده بالاستحقاق حائز اولدیغی منصب
جلیل سخنطرازی وحكمتپردازیده ابقا وقدروشاننی تقدیس
واعلا ایده‌جك اولنلر دخی كتاب عطارد رقم اولوب شو حالده
اهل قلمك حجله‌گاه عرایس علوم ومعارفه محرم واشنا
ووجنات آثار تحریریه‌لری ماشطه كاری بلاغت وفصاحتله
پیرایه‌نما اولمقلغی اسباب متممهٔ كاتبدن اولدیغی ولهذا
بالكز سجیهٔ مخصوصه ایشه یرامیوب او سجیه‌یی حامل
اولوبده حلیهٔ معارف وكمالات ایله تزیین ذات وصفات ایتیان
كتبه صورتپذیر فضائل انسانیه اولمیان هیولی قبیلندن
بولندیغی ادعا سیدر واقعا مناظرهٔ سیف وقلم بحثنده كذران

ایتدیکی اوزره قلمك کعب عالیسی پك بالا و بوکا منسوب چکنانلرك اکا کوره محاسن وفضائل کامله ایله مکمل وممتاز اولملری لزومی مسلم اصحاب نهااولدیغندن و سجیهٔ وهبیه یه علوم وکمالات کسبیه دخی منضم اولسه البته دها مقبول وممدوح اوله جغی ذره قدر قیل قال کوتورمیه جکندن بو بابده یواقیت ولآلی وسائر کهرهٔ تلألیلنك حسن وبهجتنه هیچ برشی دینیله مزایسه ده لکن بونلرك نظرکاه اشفته دلان ونوربخش عیون پیر وجوان اولان کردن بکار وعوانده دها زیاده حسن ولطافتلرینی اظهار وقلوب ناظرینه قات اندر قات القای انوار مسار ایده جکی دخی انکار اولنه مزنهجنده کی (وللدر والیاقوت حسن وبهجة) و لکنها فی جید حسناء احسن (منظومهٔ عربیه سی سرزدهٔ خاطر فقیر اولمشدر

وجوه ثلثه دن اک جنجیسی تحصیل کتابنده نه بتون بتون سجیهٔ مخصوصه نك دخل وتأثیری ونه ده کلیاً علوم ومعارفك معاونت وقوت دلپذیری معتبر اوله بیلوب بونده اصل ارائیله جق واعتنا اولنه جق قضیه طریق کتابته منسلك اوله جق ذات برمقدار اوقویوب یازمق ملکه سنی استحصال ایتدکدن صکره اول امرده بك چوق زمانلر امور مهمهٔ سلطنت سنیه ده بولنه رق هردرلو خطب ومصالح جسیمه اوزرینه قلم چالمش واثار قلمیه سنی جمله یه بکندیروب رجال عصرینك نظر تصدیق وتحسیننی المش اولان برذات معمار قسماتك معیتنده طول مدت استخدام و یازیله جق شی نره دن طوتیلوب قاپلق وکلامك حسن

جریانی نه یولده حصوله کتورلمك وایشه نه طریق ایله قوت وتأثیر ویرلمك ومرسل ومرسل الیهك قدر وحیثیتلرینه کوره مراتب متقابله قاعده سنه رعایت اولنوب تعبیرات ومعامله لرده تصل کیریلوب چیقلمق اقتضا ایده جکنی اول ذاتك آثار ومسودات وتصحیحات واصلاحاتندن قوهٔ استعداد وزکاوتله اخذ واختطاف واول اثناده اختیار تکاسل ورخاوتدن غایت احتراز واستنکاف ایدرك کندو ذهنی جنبی موادی دخی انلره کمالیله توفیق وتضییق ایتمکه اعتنا واهتمام ایله بعده رأساً متعدد محللرده اجرای کتابت ایلیه رك رسوخ وملکه نك کوندن کونه ارتدیرلمسی خصوصلرندن عبارت اولدیغنه ذاهب اولنلرك قول وادعالری اولوب بونلر دخی زمانه ده یتشمش وشجرهٔ مکاسب ممدوحه لرینك ثمرهٔ فیض ومنفعتنی اقتضاف ایتمکده بولنمش اولان اساتذهٔ کتابك اکثری بو یولده کسب کمال ایلدکلری دایلنه توسل ایلمشلردر

وجوه ثلثهٔ مذکوره نوعما یکدیکره مخالف وتحصیل اسباب کتابتی هر بری بر کونه معرف ایدوکندن بونلری بر برینه توفیق ایله هوسکاران فن کتابته بر قاعدهٔ سالمه کوسترلمسی ضمننده بوراچقده کوچك بر محاکمه یه لزوم کورینوب بونك وجدان پریشان وفقدان فهم واذعان عاجزانه می اعتراف ایله برابر من غیر استطاعة تشریح وتوضیحنه کیریشلجه وجه اولده بسط اولنان مطالعه وجهله تحصیل کتابت ایچون علم ومعارفك لزومی اولمیوب اشبو مطلب یالکز

سجیهٔ مخصوصه ایله حصوصه کاور دیانلرك قول وذلیللری
چورك اولوب ظن عاجزانه مه کوره بوقولی بطالت
وکسالت یعنی استحصال حوایج وتقاضای نفسانیه واستکمال
فضائل وتزیینات روحانیه نك اسباب مقتضیه سنه توسل وتشبث
اولنمیوب صباحدن اخشامه واخشامدن صباحه قدر شویله
حیوان کبی اوزانه رق وار القدهچکه سنه موافق بربوش بوغاز
بولور ایسه انکله لقلقیاته کیریشه رك امرار وقت اولنمق
دنیاده نه طاتلو شیدر اکر بوسوزمی تصدیق ایتمز ایسه ڭ
تعریف اولنان بطالت وکسالتك لذتنی الوبده عمرلرینی
اویولده صرف ایتمکده اولنلردن مسئله یی سؤال وتحقیق ایله
اولوقت صحت کلامی اکلارسك مضمونی متضمن ومفهوم
مخالفی مذمت کسل وبطالتی معلن اولان قطعه (ان البطالة
والکسل) (احلی مذاقاً من عسل) (ان لم تصدقنی فسل)
(عمن کسل عمن کسل) منظومه سنك مألندن المشلردر فقط
اشبو زعم واعتقادلری پك یاکلش اولوب چونکه تیمورجیلك
ومرانقوزلق ودباغلق وسائره کبی صنایع عادیه نك بیله
نظریات علمیه سی بانی علوم سائره یه توفیقاً کتاب
واستادلرندن اخذ وتعلم اولنمدیغی یالکز عملیاتیله صنایع
مذکوره نك دقایقی اکلاشلق ومعمولاتجه مطلوب اولان
نفاست ومتانت وجوده کتورلمك قابل اوله مدیغی میدانده
ایکن فن کتابت کبی برامر جلیلك تلمسز حصوله کتورلمسی
نصل ممکن اوله بیلور وعلامهٔ دوران دینمکه شایان اولان
خواجه افندیلرك امور تحریریه ده بی بهره بولندقلرینه نه دینیلور

دینیلور ایسه بوبابده دخی حریری حقنده نقل وتحریر قلنان حکایه‌یه تذییل اولنان مقالهٔ منصفانه ایله برابر علمای کرام حضراتندن طریق انشا وکتابته سلوك ایدن ذواتك ازوقت ظرفنده اکتساب ایله‌دکاری ملکه هرکون کورلمکده اولان آثار فائقه‌سیله میدانده اولوب علمسز کتابت تحصیل اولنور افکارنده بولنانلردن اول کعبه واصل اولمش هیچ کمسنه کورلمدیکی قضیه‌سی نظر دقتلرینه عرض اولنور

وجه ثانی‌یی ترجیح ایدنلر دخی بلاده مبادیٔ فن انشا بحثنده کوستریلان علوم وفنونك کافه‌سی بیلمك کتبه‌یه فرض عین کیدردیوب بوادعالرنده اصرار کوستر ایسه‌لر بونده دخی کندولرینه پك حق ویریله میوب زیرا علوم وفنون مذکره‌نك تحصیلی لااقل اوتوزسنه‌یه محتاج اولوب طریق کتابته سلوك ایدنلر ایسه زمانلرینك اکثرینی مشاغل تحریریه‌یه صرف ایله تحصیل علم ایچون اوقدر وقت بوله‌لمری دائرهٔ امکانده اوله‌میه‌جغندن وبونلر عبارات عربیه وفارسیه‌یی اولدقجه استخراج ایده بیله‌جك وقلملرینی سهو وغلطدن حفظ ایلیه‌جك قدر قوت قزاندقدن صکره بونی عدم اشتغال حسابیله اونوتمامق ایچون اختلاس وقت ایتدکجه کتب ادبیه مطالعه‌سنه همت واکثر زمان علما وفضلا ایله الفت وانسیت ایدرك مقتدرا ولدیغی درجده ترقیات علمیه‌یه بذل مساعی ایدکلری حالده شو صورتله دسترس اوله‌جقلری بضاعهٔ علمیه فی زماننا مقبول ومعتبر اولان کتابت ایچون مرتبهٔ

كافيده كوريله جكندن كاتب اولمق استيان ذوات ايچون
مطلقا اولمقدار علم ومعرفت تحصيلى واجبات اموردن
وبرمقام رسيده وياخود برمجلس اكابرده بعض اوراقك
جهرا قرأتى لازم كلور واوقويه جغى عبارات تركيه
اراسنده منثور ويا منظوم تركيبات وعبارات عربيه
وفارسيه يه تصادف ايدر ايسه بيان اولنان درجه ده علمى
اولميان كاتب اومقامده قاله رق دوچار اوله جغى حجاب
اضطرارى يه مهابت مجلس دخى منضم اوله رق لسان
سلاستنه عارض اوله جق لكنت كاغدك اشاغيسنى اوقومغه
دخى حيلولت ايدوب فنا حالده بوزيله جغى ووقتيله تحصيل
معارفه چالشمديغندن طولانى زياده سيله نادم وپشيمان
اوله جغى امور واضحه دن اولوب بوصرده فقرهٔ آتيه
خاطره كلمشدر ابتداى حالمزده بعض مأموريتله برمحلده
بولنيلوب كبار طريق علمدن برنائب افندى يه تصادف
اولنمشيدى بو افندى حدذاتنده غايت ارباب جربزه ودرايتدن
وحسن طبيعت وزكاوت فطريه اصحابندن ايكن قصور
همت پدرله علم وهنردن بهره ور اولمديغندن مجلس مملكتده
انك معرفتيله برحجت ويابراعلامك اوقونمسى ايجاب ايتديكى
وعباره اره سنده كتب فقهاودن نقل ايله بعض عبارات
عربيه يه متصادف اولديغى حالده عدم بضاعه سنى اكلاتمقسزين
ظريفانه چكشديرمك ايچون همان چبوقنى اغزينه اله رق
اوقوركبى خومور دانور وبووضعى اهل مجلسه منكشف
اولديغندن اوصرده بعضيلرينه ضحك ضرورى عارض

اوله‌رق بوندن کندوسی دخی درجه سزصیقیلو واوتنور ایدی (نعوذ بالله من شأمة الجهل) والحاصل سوزك طوغریسی علمسز کتابت تحصیلی جمله محالاتدن اوله‌رق مکملجه کاتب اولمق وجه ثالثده محرر اولان اوقویوب یازمق ملکه‌سنه بالاده تعریف اولنان درجه‌ده بضاعهٔ علمیه دخی منضم اولدقدن صکره ینه وجه ثالثده کوستریلان طریق تحصیله تشبث اولنمقلغه توقف ایدر وبونك اوزرینه سجیهٔ مخصوصه دخی علاوه اولنور ایسه نور علی نور اولور

ترشیح رابع

بوقاروده‌نبرو بیان اولنمقده بولنان علوم ادبیه قننی علملردن عبارت اولدیغی وترجمه کتابت ایچون انلردن قنغیسنك لزومی بولندیغی بیلمك دخی بورادده موضوع بحث ایدلمك مقتضی کورنمکله اول امرده علوم ادبیه‌نك تعریفی وبعده اقسامنك بیانیله بوکا بعض مطالعاتك تردیفی تنسیب اولندی کلام عربده لفظ وخط جهتلریله خلل وخطادن احتراز اولنمسنك طریقنی بیلدیران علمه علم ادب اطلاق اولنوب تخاطب ومحاوراتك قاعده‌سی وعلومك افاده واستفاده‌سی انجق الفاظ وکیفیاتنك ضبط احوالیله معلوم ومتبین اوله جغندن علمای کرام بو علمه اعتنا واهتمام والفاظك احوالی برطاقم علومه انقسام ایله بوندن اون ایکی قسم استخراج ایدرك جمله‌سنه علوم ادبیه تسمیه ایتمشلر واشبو اقسام اثنی عشردن

برنجیسی لغت وایکنجیسی علم الاشتقاق واوچنجیسی علم النحو
ودردنجیسی علم العروض وبشنجیسی علم القوافی والتنجیسی
علم المعانی ویدنجیسی علم البیان وسکزنجیسی علم التاریخ
وطقوزنجیسی علم انشا واوننجیسی علم الصرف واون برنجیسی
علم الخط واون ایکنجیسی علم قرض الشعر اولوب بو تعدیده
علم بدیعی مستقل علم عد ایتیوب علم معانی وبیانك
فروعاتندن اعتبار ایتمشلردر وبعضیلری علم بدیعی مستقل
علم عد ایتدکدن بشقه بوکا برده علم قرائت ضمیله اقسام
مذکوره یی اوندرده ابلاغ ایلیوب بعضیلری دخی علوم
ادبیه ایچون اصول وفروع وضع ایدرك اصول تحتنده
الفاظك هیئت وماده وجوهرلری حیثیله مفردا تدن
بحث ایدن اصوله علم لغت وصورت وهیئتلرندن
بحث ایلیان کلمه‌یه علم صرف والفاظك بالاصاله وبالفرعیه
یکدیکرینه انتسابندن بحث ایدن کلمه‌یه علم اشتقاق وهیأت
ترکیبیه واداء معانیء اصلیه‌لری اعتباریله علی الاطلاق
مرکباتدن بحث ایلیان کلمه‌یه علم نحو ومعنای اصلك معانیء مغایره
افاده ایتمسی اعتباریله موضوع اولان کلمه‌یه علم معانی واول افاده‌نك
مراتب وضوحده اعتباری کیفیتنی بیان ایدر کلمه‌یه علم بیان
اطلاق اولنوب بدیع علم معانی وبیانك تحتنده داخل
اولدیغندن انلره تذییل ویالکز وزن جهتیله مرکبات
موزونه‌دن بحث ایدن کلمه‌یه علم عروض ومرکبات موزونه‌نك
اواخرینی من حیث اللفظ یکدیکره توفیق ایلیان کلمه‌یه علم قوافی
وفروع تحتنده دخی کتابك نقوشنه تعلق ایدن کلمه‌یه علم خط

ونظمه مختص اولان علمه علم قرض الشعر ونثره مختص بولنان علمه علم انشا تسميه اولنوب برشيئه اختصاصى اولميان علمه علم محاضرات دينلمشدركه علم تاريخ اندن معدود اولمغله اصول وفروع اعتباريله حسب الانقسام بعضيسى بعضيسنه داخل اولديغندن علوم ادبيه يى سكز قسمه تنزيل قيلمشلردر

اشبو علوم ادبيه دن غايهٔ مقصود اساليب عرب اوزرينه كلام منظوم ومنثورده كسب اجادت اولنمسى كيفيتى اوله رق بونك مأخذندن باشليجه بريدنجى علم خطب واشعار اولديغندن اشاغيده مبحث مخصوصنده بوكا دائر بعض معلومات درج ايدلمشدر

شو افاداتدن استفاده اولنه جغى وجهله علوم ادبيه لسان عربى اسلوب عرب وجهله بيلمك مقصدى اوزرينه موضوع اولديغندن تركجه كتابت ايچون بو علملرك تحصيلنه نه لزوم وار در وبو قدر علمك اوكرنيلمسى بك چوق زمانه توقف ايده جكندن هوسكاران فن كتابت سلوك ايده جكى مسلك زياده سيله صعب المنهاج وبونده سرمنزل مرامه وصول بك چوق كلفت وزحمت اختيارينه محتاج اولديغى اكلانيجه ذهنلرى طولاشه رق وكندولرينه دها برقولاى طريق آرامق ايچون اندن اوزاق طولاشه رق بالآخره (اذا لم تستطع شيأ فدعه) (وجاوزه الى ما تستطيع) پندينه بند اوله رق قاله جقلرى ملحوظ اولديغنه كوره طريق

کتابت ایچون دها برکسدیرمه یول کوسترمك مناسب دکلیدر دینیلور ایسه واقعا اشبو مطالعه حسب الوقت پك معقول ومقبول اولدیغنی تصدیق واعتراف وشو بحثك محاکمهٔ محققه‌سنی عرض نظر اهل انصاف ایدرك دیرهکه یوقاروده دخی ایما اولندیغی وجهله واقعا اکثریا استحصال اسباب معیشت ایچون طریق کتابته منسلك اولان بیچارکانك اغلبی وظیفهٔ مأموریتله برابر تعداد اولنان علوم ادبیه‌نك جمله‌سنده کسب ملکهٔ کامله ایلملرینه وقتلری مساعد اوله‌میه‌جغی اشکار وهمده علوم مزبوره‌نك کافهٔ دقایق اصول وفروعنی احاطه وجهله اخذ وحفظه احتیاجلری اولمدیغی دخی مستغنی تذکار اولدیغی مثللو کاتب اولمق استیان ذوات ایچون دخی علوم مزبوره‌دن زیرده بیان اولنه‌جق اولان اقسامك تحصیلنده (مالایدرك کله لایترك کله) قاعده‌سنه امتثال اولنمسی دخی الزم لوازم کتابتدن اولدیغی جای انکار وبونلرك تعلمی دخی ذهنده بیودیکی قدر دشوار دکلدر چونکه استعمال ایتمکده اولدیغمز لسانه هرنقدر لسان ترکی دینلمکده ایسه‌ده مفردات الفاظنی تفتیش ایلدیکمز حالده انجق نصفی مقداری ترکجه اولوب ماعداسی الفاظ عربیه وفارسیه‌دن عبارت اولدیغی ویکدیکره نسبت اولنور ایسه الفاظ عربیه دها زیاده بولندیغی تحقق ایدر اقسام مذکوره‌دن ترکجه کتابت ایچون لازم اولنلری لغت وصرف واشتقاق ونحو ومعانی وبیان وبدیع وخط علملری اوله‌رق لسانمزك ممازجهٔ طبیعیه‌سی اقتضاسنجه علم لغتدن خیلی شی

حفظ اولنمش وعلم اشتقاق وعلم صرف علم نحو ایله برلکده اوله رق
دها حال صباوتده ایکن مکاتب رشدیه ده تحصیل اولنمقده
بولندیغی مثلا وعلوم معانی یه دائر بعض رساله لر دخی
کورلمکده بولنمش اولمغله تحصیل کتابت ایچون بونلر لایقیله
اکلا شیلوب حفظ اولندقدن صکره آنك اوزرینه برده
مختصر معانی قرائت واندن صکره اختلاس وقت اولندقجه
علوم ادبیه یه دائر کتب مقبوله مطالعه سنه مداومت
اولنور ایسه درجهٔ کافیه ده درعلم خط وعلم املا خط دخی
اشکال حروفیه نك ومفردات ومرکباتنك بلاه نلمسندن
ووضعیت نقوشی خصوصنده حسن وزینتی التزام اولنمسندن
عبارت اوله رق اکرچه بوکا دائر علمای متقدمین ومتأخریندن
بعضیلری بالاعتنا برخیلی کتب ورسائل کتب واملا وفصول
واقسامنی تعداد واحصا ایلمشلر ایسه ده خط واملا علملری
مکاتب رشدیه ده واقلام شاهانه ده استادلردن بالسهوله
اخذ وتلقی اولنه جغندن بزم ایچون کتب ورسائل مذکوره نك
درس کبی قرائتنه احتیاج اولمدقدن بشقه قلممزك خطا
وسقامتدن سلامتی یالکز انکله حاصل اوله میوب علوم
ادبیه دن تعداد اولنان اقسامك وبرده اجزای متممهٔ
لسانمزدن بولنان لسان فارسی قواعدینك وقواعد عثمانیه
نام کتاب کثیر الفوائدده مندرج قواعدك تعلم وحفظنه
موقوف وشو بیان اولنان شیلرك تحصیلی موانع ولوازم
تحصیلیه مباحثنده تفصیل اولنان وصایایه دقتله برابر بش التی
سنه قدر درسه دوام واوقونان شیلردن لذت النه رق ودائما
مطالعه ایله اشتغال اولنه رق خواهش ورغبت ذاتیه ایله

ترقیٔ تحصیلات وتوسیع معلوماته سعی واقدام ایدلدیکی حالده کمال یسر وسهولتله وجوده کله جکی مسلم اهل وقوفدر برکره بوقدر بضاعهٔ علمیه اله کتورلدکدن صکره انسان کتب عربیه وفارسیه‌دن استخراج مفهوم عباره قوتنه مالك وبولسانلرده ایسه کافهٔ علوم وفنونه دائر موجود اولان مؤلفات مقبوله نك حدوحسابی اولمدیغندن ویوز بیکده بری لسان ترکی یه ترجمه اولنمیوب ترجمه اولنانلرده دخی اصللری کبی روح وقوت بولنمدیغندن مؤلفات مرقومه‌دن دسترس اوله بیلدیکی کتابلرك مطالعه سنه فوق العاده منهمك اوله جغندن واصحاب قابلیت ایچون دنیاده بیلمدیکی شیٔ اوکرنمکدن بیوك وقیمتلو شرف ومزیت ونکات علوم دقیقه‌نك انحلال وانکشافندن اذکه الذواجل نعمت اوله میه جغندن اومثللو ذوات برطرفدن تکثیر فضائل ومعلومات ودیکر طرفدن درجهٔ قدروقیمتی نزد وجدان اصحاب معرفتده معلوم اولان معادن حقایق ودقایق معانی ودفائن سعادت دوجهانی یه وصول ایله استحصال حظوظات ایدرك وسبب وحکمت خلقت ثقلین اولان معارف الهیه واخلاق مرضیه ایله نفس ناطقه نك محاسن وفضائلنی استکماله متوجه اوله‌رق نیل مقصد اصلی یه حصر اقتدار وافکار ایله زیرا سنك صحیحاً انسان اولمقلغك صفت حیوانیتدن بولندیغی وجهله استحصال حظوظات جسمانیه ایله اوله میوب انجق نفسك ملکات نفیسهٔ کمالات ملکیه سنی اکمال ایتمکله اولوقفدر مضمون حکمتشمولنی حاوی اولان (واقبل على النفس واستکمل فضائلها) وانت بالنفس

لابا جسم انسان) منظومه سی مفادنجه سرّ اقدس اقصای
انسانیته محرم اولمق استکمال فضائل نفسیه ایله حاصل
اوله‌جغنی بیله‌رك بویولده دخی صرف همت ایلدیکی حالده
بالاخره انسان کامل ونعمت تجلیات قدسیه‌یه دخی نائل اولور
وعلوم مذکوره‌یی تحصیل کتابت ایچون اکتساب واندهٔ احراز
کمال نصاب ایتدیکی حالده دسترس اولدیغی جوهر معارف
حقیقیه‌یه نسبتله فن کتابت عرض مشابه سنده قالور حتی
فن انشا وکتابتده فریدروزکار ورياض آثار قلمیه‌لری
ابر رشاقت الفاظ سلیسه ونسیم سیاقت معانیٔ نفیسه ایله
هر دم بهار اولان دقایق اشیانان فنك میدانده اولان
صنایع ترسیلات وخطب ومراسلاتدن بشقه انواع معارفه
دائر بچه نیچه مؤلفات مقبوله‌لری اولدیغی دخی بوبابده تأیید مدعا
وکاتب اولمقلغی قوروب وبونك استحصال واستکمال
وسایط ووسائلنی ارایوب بولنلرك بوسایه‌ده دها برچوق شی
بولدقلرینی ایما ایدر برده هرقنقی لسان اولور ایسه اولسون
اولسان اوزره اوقیوب یازمق ومستحضرات ذهنیه
ومخترعات قریحه‌سنی سهو وخطاسز اوله‌رق کاغد اوزرینه
قویمق مطلقا اولسانك قواعد اساسیه‌سنی بیلمکه متوقف
اولوب حالبوکه لسان ترکیده السنهٔ سائره مثللو قواعد
وضوابط لسانیه‌یی حاوی کتب مخصوصه اولمیوب اکرچه
بعض ذوات فخام متقدماتك مجرد اثر حمیت ملیه‌لری اولمق اوزره
بعض رسائل مختصره موجود ایسه‌ده انلرك اصطلاحاتی
دخی عربجه تألیف اولنان صرف ونحو کتابلرینك تعریفات

واصطلاحاتندن اخذ ایله عینیله یازلمش وبونك مزایاسنه وارلمسی یڭه مطلقا علوم ادبیهٔ مذکوره دن لزومی کوستریلان اقسامك کتب عربیه دن واستاددن اخذ وتلمذینه متوقف بولنمش اولدیغندن لسانمزی لایقیله بیلمك وبونده شفاهاً وتحریراً اسلوب فصاحت اوزره اداره ٔ لسان ایلمك ملکه سنك قزانلمسی برنجی درجه ده هیچ اولمز ایسه اشتقاق وصرف ونحو علملرینك رؤس مسائلنی بلمه مکه وایکنجی درجه ده لسانمزه قاریشوب بتمه مش اولدیغمز لغات عربیه نك یڭه صرف ونحوقونیله وضع وادارینی حقیله آکلامغه واوچنجی درجه ده لسان فارسینك الفاظ مفرده وکلمات مرکبه سی اوکره نلوب حفظ اولنمغه محتاج اولدیغی ظن عاجزانه مده کوره هیچ انکار ایدن اوله مز

نیجه نیجه ملیون خلقك استعمال ایلدیکی بویله برباشلی لسان ایچون کندو لغات موضوعه سندن محدث ومبنی وامداد السنهٔ سائره دن مستغنی اولمق اوزره قواعد مخصوصه تأسیسی ممکن دکلیدر ودائما سویلیوب طورمقده اولدیغمز لسان ایچون استفاده جه حدو احصاسی قابل اولمیان مطولات کتب عربیه یه مراجعتك معناسی ندر دینیلور ایسه واقعا بونده امکانسزلق اولمدیغی وقواعدی دخی کندو لغتلرندن اخذ ووضع اولنمش اولان لسانك تحصیلنده البته دها زیاده تسهیلات ومحسنات بولنه جغنی تصدیق ایدر ایسه کده اشبو آرزونك حصولی پك چوق تکلفه محتاج اولوب ازجمله اعضاسنك کافه سی

اصحاب کمالدن و معارفدن اولمق و بو نکته اشتغاللری اثناده بشقه برشیله مشغول اولمامللریچون هر بریلری علی مراتبهم توظیف ایتمك اوزره اول امرده بر جمعیت علمیه نك تشکیلیله ابتدا اوزدلمزنك نقدر لغتی وار ایسه احاطه وجهله طوپلنوب مکمل بر لغت کتابی ترتیب وتدوین اولنمق وثانیاً انده بولنقلردن اولمق اوزره صرف ونحوك تعریفات واصطلاحاتنك وضعیله تأسیس اولنه جق اصول وقواعد اوزرینه صرف ونحو کتابلری تألیف وتصنیف ایدلمك وثالثاً سائر علوم وفنونه دائر اصطلاحات مقتضیه نك اتخاذ وتشکیلیله تحصیلینه محتاج اولدیغمز علوم وفنون رفته رفته کندو لسانمزه النه رق واولصورتله تألیف وتدوین اولنان کتابلر مکاتب تحصیلیه نك کافه سنده قبول اولنه رق مکاتب رسمیه وسائره ده اوقونه جق شیلرك جمله سی لسان مذکور اوزره تعلیم وتعلم قلنمق کرکدر بونلرپك چوق کلفت وزحمتله برابر نیجه سنه لر دوام واقدام اولنمقله وجوده کله جکندن بشقه ممکن مرتبه اکمالی حالنده دخی مطلوب درجه ده استفاده یی مستلزم اولوب اوله میه جغی مجهولدر چونکه (لو کان العلم فی الثریا لناله اهل الفارس) ستایش جلیلنه مظهر اولان علمای ایرانیه نك علوم آلیه وعالیه یه نصل خدمت وتوسیع دائرهٔ معارفه نصورتله صرف همت ایتمش اولدقلری معظمات آثار معتبره لریله جهانك مشهود ومعلومی اولدیغی وانلرنك جهد ومساعی حیرت افزالرینه نسبتله کندو لسان مادرزادلریچون السنهٔ سائره دن بر حرف آلمقسزین وضع قواعد ایتلری لاشی متابه سنده بولندیغی حالده

انلرك دخی قواعد لسان فارسی یه دائر یازدقلری کتابلرك
اصطلاحاتی بیله لسان عربیدن مأخوذ ایدوکی میدانده در
بو خصوص دخی تصور ممنوعك آسان برشی اولمدیغنی اثبات
ایده جکی مثللو فرانسز لسانی برچوق زمانلردنبرو مخابرات
دولیه ده لسان رسمی و عمومی اتخاذ اولنه رق بونك اکمال
نقصانی و اصطلاحات لازمه سنك وضعی ضمننده اصحاب
معلوماتدن مرکب بونجه جمعیتلر تشکیل اولنمش و دولتجه
پك چوق فداکارلقلر اختیاریله بو یولده خزینه لر صرف ایدلمش
اولدیغی حالده لسانلرینی بیله مداخلهٔ السنهٔ سائره دن
قورتره میوب الفاظ مفرده و مرکبه لرینك پك چوغنی النیقه
دیدکاری لسان قدیم یونانیدن و لاتین لسانندن اخذ ایتمش
اولدقلری بو لسانه آشنا بولنانلر عندنده معلوم اولمسی
وحتی اوروپا مکتبلرنده لسانلرینك مأخذ اصلیه سنی اوکرنمك
والفاظ مستعمله نك صرف و اشتقاقی انك اوزرینه بنا ایله
لسان و قلملرینی خطادن محافظه ایتك مقصودینی قزانمق ایچون
برخیلی زمانلر الانیقه و لاتین لسانلرینك تدریس و تدرس
اولنمقده بولنمسی لسان ترکینك دخی عربی و فارسی لسانلرینه
احتیاجدن برزمانده مستغنی اوله میه جغنه بر برهان
واضح البیان اوله بیلور بنا برین علوم ادبیه دن تعداد اولنان
اقسامك اوکرنلمسی تحصیل فن کتابته هوسکار
اولان مستعدان کتبه یه فرض مثابه سنده اولدیغی مثللو
خدمات سلطنت سنیه ده مستخدم و مصالح جاریه ده دائما
مخابرهٔ تحریریه ایله سروفربرده قلم اولان بالجمله مأمورین ملکیه

وبلكه كافهٔ امرا وضابطان عسكريه جه دخی انواع محسنات وترقیٔ فیوضاتی مستلزم وهله فنون حربیه وعسكریه یه دائر اوروپاجه نوبنوبولنمقده اولان اختراعات جدیده حقنده یازیلان كتابلرك برطرفدن لسان تركی یه نقل وترجمه سیله فوائد مندرجه سنی ارقداشلرینه نشر وتعمیم ایتمك جملهٔ وظائف مأمورینلرندن بولنان اركان حربیه ضابطانی ایچون پك لازمدر زیرا ترجمه ایشلرنده بولنه جق ذواتك السنهٔ اجنبیه ده نه قدر مهارت وقوتی اولور ایسه اولسون كندو لسانده سقامتسز اوله رق افادهٔ مرام وربط كلام ایده جك درجه ده قوهٔ قلمیه سی اولمدیغی صورتده ترجمه ایده جكی اثرده اصلا حلاوت ولطافت ومطالعه ایدنلر ایچون بركونه فائده ومنفعت متصور وهیچ كسنه نك نظر رغبت واعتبارینه مظهر اوله میه جغندن لسان اجنبی استحصالی ایچون ویردیكی امك وچكدیكی زحمت بیهوده اولمش اولور

ترشیح خامس

امر انشا و كتابتده تحصیل ملكه ومهارت واثار قلمیه نك قوت وبلاغت معنویه وحسن وزینت لفظیه سنك استكمالنده كسب تفنن ومهارست اولنمسی اسباب ولوازمنك مأخذ اصلیه سی ترشیحات سابقه ده كوسترلمش اولدیغندن شمدی بونك بعض مرتبه مفرداتنه كیریشلمسی التزام مالایلزم قبیلندن اولدیغنی بیلور ایسه مده شاید بومسلكده بولنان ذواتدن

بعضیلرینك محتاج اولـدقلری سرمایه‌یی محللرندن استنباط
والتقاطه عاجز بیوایه‌لری کبی قوهٔ علمیه‌لری مساعد بولنه‌ماسی
ومساعـد اولسه دخی برچوق زمان انکله عدم اشتغاللرندن
نشئ اونودوب تکرار برطاقم کتب مطوله‌نك تتبع ومطالعه‌سنه
وقتلری اوله‌ماسی جهلهٔ محتملاتدن وبومثللر ایچـون ترجمـه
کتابتك سلاست الفاظ وجیادت معانیسی نیه متوقف اولدیـغی
کوستردیکی یعنی اك زیاده مستعمل اولان قواعد بیان وبدیعه دائر
بعض معلومات ومطالعات مهمه بیان ومدار سهولت حفظ اولمق
اوزره هر برلری ایچون بر مثال ذکر واتیان اولندیغی حالده موجب
فوائد اوله‌جغی واضحاتدن اولمغین بو بابده ایکی قسم اوزرینه
مطالب آتیه‌نك بسط وایرادینه ابتدار اولنمشدر

قسم اول صنایع لفظیه بیانده‌در

یازیله‌جق شیلرده برنجی درجه‌ده التزام اولنمسـی اهم اولان
قضیهٔ دقیقه لغات وتعبیرات ماْنوسه وسلیسه استعمالیله الفاظ
وحشیه وغیره‌ماْلوفه‌دن احتراز ومبیضات مسودهٔ افکارك
زمانه کوره زبانزدناس اولان کلمات واضحـة الدلالات ایله
حضور دقایقشناسان عصره عرض وابراز اولنمسی خصوصی
اولوب اگرچه یوقاروده‌ندنبرو تعریف اولنان مسلکه کیدیلور ایسه
زمین فصاحت وبلاغتـك غایت فسیح الانحا واوزرنده اشکال
کوناکون ایله تأسیس مبانیٔ معانی ایتمکه قابلیتی زونما اولدیغی
کوستریلوب قضیهٔ مرامك معانیٔ غیرمتناهیه ایله افهامی ایسه

(معانی هرکز اندر حرف ناید) (که بحر قلزم اندر ظرف ناید)
فحواسنجه الفاظك دخی دائرهٔ محدوده‌دن اخراجنه محتاج
اولدیغی حالده بو مطابی یالکز الفاظ مأنوسه‌یه حصر ایتمك
یعنی کبی کورینور ایسه ده معنانك قوتی مجرد لفظك معاونتیله
حاصل اوله‌میوب مطلقا اصول فصاحت وبلاغتنه تطبیق
اولنمغه متوقف بولندیغنه وفصاحتك تعریفی ایسه مفردده
تنافر حروف وغرابت وقیاسه مخالفتدن وکلامده فصاحت
ضعف تألیفدن وکلمات فصیحه‌نك تنافردن وتعقیددن وارسته
اولمسندن ومتکلمده فصاحت دخی مقصودینی لفظ فصیح ایله
تعبیر ایتمکه مقتدر اولمق ملکه‌سندن عبارت اولوب کلامده
بلاغت دخی کلامك فصاحتیله مقتضای حاله مطابقتی ومتکلمده
تألیف کلام بلیغه مقتدر اولمق ملکه‌سنك حصولی ایله تعریف
اولندیغنه کوره معنانك قوتی مقتضای حاله مطابقتی وتعریف
اولنان فصاحتی ایله برابر نسج ارتباط وانسجامی دوزکون
اولمغله وجوده کلور مثلا عبارات ترکیه اراسنده کاتب کندوسنك
لغات غریبه ده وصنایع بدیعه ده مهارتنی کوسترمك ایچون (اول ساده
دل یاوه کو اکثار کفتار پرفحش وخطا ایله کندوسنی هدف
تیر استهزا ایلدی) عبارەسنك یرینه (اول مارغ ثغثاغ امراغ
ثغثغهٔ لغلغه ایله کندوسنی عرضهٔ معراض انتداغ ایتدی)
عبارەسنی تحریر ایده‌جك اولسه واقعا بونلرك معناجه
یکدیکرندن اصلا فرقی اولمدقدن بشقه عبارهٔ ثانیه‌ده برخیلی
صنایع لفظیه دخی موجود اولدیغی اشکار ایسه ده
لغات غریبه‌یی وتنافر الفاظی حامل اولدیغندن عبارهٔ اولی قدر

مقبول طبع سلیم اوله میه جغی مسلم وبالعکس یازیله جق شیئك سراپا ترکچه اولمسی التزام اولنه رق (اوغلان غشمر لك ایدوب درنکی غام اشدیره یم درکن زیروه لیوب اعیانی کوکدن هونکورتدی) عبارهٔ غلیظه سی اختیار اولنمقدن ایسه (بیچاره اهل جمعیته شطار تبخش انبساط اولمق مطالعه سیله اجرای لطائف مضحکات ایده یم صددنده ایکن پردهٔ ادبی تجاوز ایلدیکندن مدیر افندی بی زیاده سیله حدتلندیر دی) عباره سی یازلمق البته دها اسلم رواحاصل صنایع لفظیه نك کلامه حسن وزینت باغشلایه جغی هرنقدر جای انکار دکل ایسه ده بونی بنه زبانزد ومتداول اولان الفاظ ایچنده ارایوب بوله رق وحسن ترکیب وجریاننه دقت اولنه رق اویله اظهار صنعت ایچون برطاقم الفاظ وحشیه وغیر مأنوسه نك استعمالندن مجانبت ونکتهٔ ما فی الضمیرك اندام کلامه اکسا ایده جکی البسهٔ الفاظ اویله اعجوبه شکل تنافر اولمق ملابسه سیله جالب نکاه تمسخر اولمامسنه هر حالده دقت اولنمیدر

المطلب الثانی فی السجع

سجع کلام منثورده حرف واحد اوزره تواطئ فواصلدن عبارت اولوب بونك انشای ترکیده ربط کلام ایچون دخل عظیمی اولدیغندن قواعد وشرائطنك دائما مضبوط اولمسی هر کاتب ایچون پك لازم اولمسیله بومبحثده برمقدار ایضاحات اعطا اولنمسی مناسب کورلمشدر شویله که سجعك درت شرطی اولوب برنجیسی الفاظ مفرده نك

عذوبت و سلاستی وایکنجیسی ترتیب و ترکیب حسبیله مقبول
طبع سلیم اولمق ایچون رکاکتدن واختیار تکلفدن سلامتی
واوچنجیسی معانی الفاظه تابع اولمیوب هر حالده الفاظك
معانی یه تبعیتی ودردنجیسی هر فقره نك دیکر فقره ده
اولان معانی یه عدم دلالتیدر (مثلا کلام موزون ودلکش
واداء خلل وغش مصون تشنیوش) دیو یازه جق اولسه ق
اکرچه معناسز در دنیله مزایسه ده فقرهٔ ثانیه نك الفاظ
مفرده سنده عذوبت وسلاست اولمدیغندن شرط اوله
رعایت اولنمامش اولور واویله دیمکدن ایسه (کلام موزون
دلنشین واداء بلیغ سحرآفرین) فقره لرینك اختیاری
دها مرجح کورینور (ترکیب کلام مسجع امداد قریحهٔ
اوسع ووجود معلومات ومستحضرات انفع ایله مستجمع اوله جغی
امر اشیعدر) ترکیبنی یازه جق اولسه ق شرط ثانینك
وجودی مفقود اولدیغندن مظهر تحسین طبع سلیم اوله میه جغی
جهتله انك یرینه (استحصال ملکهٔ سجع مقال وجود معلومات
کثیره ایله سماحت قریحه یه محتاج ایدوکی مسلم اهل کمالدر)
عباره سی تحریر اولنسه ظن عاجزانه مه کوره دها
رنکین دوشر (منشیء سخنپرداز اول کاتب شعبده بازه
اطلاق اولنور که تألیف وانشاء کلام موشایه مالك
وخصان بیانی میدان کفتار فصاحتده نازدسالك اوله رق
افادهٔ ضمیرزادهٔ مرامده کسان دقایقشناسانك نظر تسلیم
اثرلرینی جاب ولبلری ساب ایده جك درجه ده ماهر وقریحهٔ
فضیلتصریحهٔ مخترعانه سی بردقیقه ده یوز بیك معانیٔ عمیقه

ایجادینه قادر وظاهر اوله) عباراتنی یازه جق اولسه‌ق التزام سجع ایله معنایی لفظه اتباع ایتمش وبرطاقم حشویات اختیار ایلمش اوله جغمزدن بونده وجود ثالثك وجودی بولنمیه جغی حسبیله بومقامده (منشیء حقیقی اول کاتب سحرآفرینه اطلاق اولنور که ملکهٔ تألیف کلام بلیغانه یه مالك ووادیء سوق کفتار نادره پردازیده مسلك نارفته یه سالك اوله رق افادهٔ نکتهٔ مافی الضمیرده جمله نك نظر تصدیق وتسلیمنی جلب ایده جك درجه ده ماهر وقریحهٔ ملیحهٔ مبدعانه سی بردقیقه ده نیچه پیك سحر الحلال اختراعنه قادر اوله) عباره سی سوق اولنمسی ترجیح ایدیلور (کلام مسجع زینت افزای رخسار کفتار وباعث ازدیاد جمال مقال ایدوکی بدیداردر) عباره سنده اولان ایکی فقره نك مآلرینی تدقیق ایلسه‌ك ایکیسی دخی برمعنایه واره جغی وشرط رابعه مباین دوشه جکی اجلدن انك یرینه (کلام مسجع ادای خوش آیندهٔ لفظ دلارایه حسن رفتار وقامت شاهد زیبندهٔ معنایه خلعت اعتبار بخش ایلدیکی منظور اولی الابصاردر) فقره لری تحریر اولنمسی شرط رابعك وجودینی استلزام ایدر بوندن بشقه ایکی فقره بربرینه مساوی ویاخود فقرهٔ اولی ناقص وفقرهٔ ثانیه زائد وبالعکس فقرهٔ اولی زائد وفقرهٔ ثانیه ناقص اولمق اعتباریله سجع اوچ قسمه منقسم اولوب قسم اخیری نزد بلغاده مقبول دکلدر فرضا (اول ذات صلا بتصفاتك اقوال صادقه سی افعال ممدوحه سنه موافق وبنابرین خصائل جمیله سی ستایش افکن

السنهٔ کافهٔ خلا یقدر) دیسه‌لك قسم اوله و (طاتلوطاتلو
وعده‌لری کام ناکام حاجتمندانه لذتبخش صفا وفقط هیچ
برینك انجازینه موفقیتی کورلمدیکندن انسان طول امله
دوشوب راحتسز اولمامق ایچون مجلسندن اوزاق
طولاشمسی اولادر) دینلورایسه قسم ثانی‌یه و (نه تسلیتبخش
اولور برکلام مورث الابتسام ایله خاطردخسته‌کان یأس
واضطرابه دوارس انشراح اولدیغی مشاهده اولنمش
ونه‌ده عمرنده ذره قدر برخیرده بولنمشدر) فقره‌لری مقبول
اولیان قسم اخیره مثال اولور ایکیدن اونه قدر الفاظدن
مرکب اولان سجعه سجع قصیرتعبیر اولنوب اوندن
اون بشه قدر کلماتدن ترکیب اولنان سجعه سجع طویل دیرلر
مثلا (اهل کمال موقر وطائفهٔ جهال محقردر) فقره‌لری ایکی و
(عالمه حسن امتزاج واتحاد وسیلهٔ نیل مراد ومخالفت
وعناد نفرت انداز قلوب عباددر) عباره‌سی درت و
(اسراف اموال مستلزم خیبت آمال ومنتج فقروسؤال
وجالب انواع وزرووبال وبوایسه عادات جهال ومردود
اهل کمالدر) فقره‌لری التی و (اهل ثروت وسامان هرپرده
توقیرواعتباره شایان ومعایب ومساویسی زیرپردهٔ
تغافلده پنهان وذکروستایشی دللرده داستان وفقیرنالان
محقرعالمیان وهزارهنرومعرفتی اولسه‌ده بی نام ونشان
ونقدعمرعزیزی مصرف ایام خسران اولور) فقراتی سکز
و (فرومایهٔ بدطینت سعی وغیرت وامداد تربیت وحلیهٔ
علم ومعرفتله حائزشرف انسانیت واصحاب مجد واصالت

دخی عادت دهر بوقلمون اولدیغی اوزره کندوسنه اصابت
نلاکت ونوائب بی‌غایت وسائر جهتله تارك مسلك فتوت
اوله‌مز) حبا راتی دخی اون کلمه دن ترکیب اولنمش سجعه
والبلغای معارف‌پیرا واصحاب سجایای سخن ارا نزدنده
اقصای امل نتیجه بخشا ومنتهای آرزوی قناعتر ساقوت
معنا وجیادت مضمون ومزایایه اعتنا اولنمسی قضیه سی
اولوب بو دخی الفاظك معانی یه تبعیت واقتدا سیله
تیسرنما اوله‌جغی هویدا والتزام سجع ایله معانینك الفاظه
اتباعی وبویولده ادای مرام ایچون مقامده لایق کلماتك
تنقیص وتزییدی طرزنده کیدلمك مغایر مسلك ادبدر) تراکیب سجع
طویله مثال اوله بیلور افصح کلام اولان قرآن معجز بیانده
یکرمی وبلکه دها زیاده لفظدن مؤلف فواصل شریفه
وارد اولمشدر

بالاده بیان اولندیغی وجهله سجعك ربط عبارات ترکیه یه
مدار اولمسی حسبیله بونك تعریف اولنان شرایط واقسام
دائره سنده اوله رق تألیف وایرادی صنایع ومحسنات
لفظیه دن اولدیغی مستغنیء ایضاح ایسه ده فواصل
مسجوعه نك حصول ارتباطی ضمننده اشبو فواصلی
تعاقب ایده جك وسوق اولنان کلامی جملهٔ تامه صورتنه
وضع ایلیه جك کلمات ترکیه نك سبك واداسی فواصل
مذکوره دن هر برینك ترکیب ومعناجه ملایم ومحتاج اولدیغی
اسلوبه توفیق اولنمق زیاده سیله رعایت ودقت اولنه جق

موادندرزيرا بو قاعده يه رعايت اولنمزايسه سجع ايله كلامك استكمال تزيينات لفظيه سنه چالشيلور ايكن ارتباطى بوزيلوب مقصود بالذات اولان معنى غيب اولمش اولور اشبو دقتسزلك بعض ذواتك اثرلرنده وبلكه واصف تاريخى وسائره كبى انظار عموميه‌ده مقبول اولمش بعض مجلدات معتبره‌ده كورلمكده اولديغندن فواصل مسجعه‌ده مطلوب اولان ارتباطك ايضاح دقايقى ضمننده برقاچ مثال كوسترلمسى لازم كلمشدر (صورت خفادن ترتيب وارسال كروه ضال واوغوالينك مستعد شورش واختلال اولمقلغى سوداسنه دوشدى) تركيبنده بولنان فواصل مسجعه‌دن برنجيسى اولان ضال كلمه‌سنك سياق عبارەسى ايجابنه لفظنه محتاج ايكن فاصلهٔ ثانيه اولان اختلال كلمه‌سنى اولمقلغى لفظى تعاقب ايلديكندن فاصلهٔ اولى معنى وبى ارتباط قالمش والتزام سجع ايله معناجه ضلالته دوشمش اولمغله تركيب مذكورك (صورت خفادن ترتيب وارسال كروه ضال واوراضى يه دخى القاى تخم فساد واختلال ايلمك سوداسنه دوشدى) شكلنده يازلمسى فاصلتين سجعك حصول ارتباطنه مؤدى اولور و(سجع كلامك دقايق ارتباطى دفعات ايله ذات عاليلرينه تعريف واشراب وبوكره دخى مطالعه اولنان تحريرات بهيه‌لرينك فقرات مسجعه‌سنده ارتباط كوره‌مديكمدن اشبو دقتسزلكلرى موجب استغراب اولمشدر) تركيبنده فاصلهٔ اولاده واقع اشراب كلمه‌سى فاصلهٔ ثانيه اولان استغراب كلمه‌سنى تعاقب ايده‌جك لفظ اولمشدر كلمه‌سنه

محتاج ایکن اولمشدر کلمه سی واقع اولمسی کلامك سبك
و ربطنی اخلال ایلدیکندن بورادہ دخی فقرۂ ثانیه نك
نهایتنده اشبو دقتسزلکلرندن استغراب اولنمشدر عباره سی
یازلد یغی حالده فاصلتین ارہ سنده ملتزم اولان ارتباط
حصوله کلوردی (بوکره ارسال ایلدیکم مکتوبده بعض
صنایع لفظیه درج و تذکار و بعد ازین دخی ازبار اولنه جق
محرراتده اشبو مسلکك اختیار اولنه جغی درکار بولنمشدر) ترکیبنده
سجعك فاصلۂ اولاسی بولنان تذکار کلمه سی ربطجه اولنمشدر
لفظنه محتاج ایکن فاصلۂ ثانیه اولان درکار لفظندن صکره
بولنمشدر کلمه سی کلمسی کذلك فاصلتین بیننده ارتباطی
بوزدیغندن ترکیب مذکورك دخی سقامتدن قورتلمسی ضمننده
(بوکره ارسال ایلدیکم مکتوبده بعض صنایع لفظیه ترقیم
وبعد ازین دخی کوندریله جك محرراتده بومسلکك
اختیاری تصمیم اولنمشدر) سبکنده یازلمسی اقتضا ایدر
وبرده فواصل مسجوعه دن واسطۂ ارتباط اولان
کلمۂ متعاقبۂ ترکیبه نك بری مفرد ودیکری جمع صیغه سنده
اولمقلغی لازم کلور ایکن ایکیسی بردن مفرد ویاخود جمع
اوله رق کتورلمسی خطا اولدیغندن بویله محللرده دخی
ارتباط فقرات مسجعه نك حصول سهولتی وخللی وخطادن
سلامتی ضمننده مجهول صیغه سنه عدول مناسب اولورکه کم
(فلان ذات تألیفی اولان فلان کتابده علم بدیعده مهارت
کامله سی اولدیغنی اظهار وبلغای عصر کتاب مذکوره
تحسین بیشمار ایلمشلردر) دینلمکدن ایسه (فلان ذاتك

تألیفی اولان کتابنده فن بدیعده مهارت کامله سی اولدیغی آشکار وکتاب مذکور نزد بلغاده مظهر تحسین بیشمار اولمشدر) دینلمسی معناء مقصودی خطاسز اوله رق افاده ایدر فقرات مسجوعه نك کلمات رابطهٔ ترکیه سنده غائب ومخاطب ومتکلم اداتلری متصادف اولور ایسه بونلرك دخی ارتباطجه یکدیکره توفیقی خصوصنه دقت اولنمسی ایجاب ایلر

(تنبیه)

فواصل مسجوعه نك سامعه جه خفت ونطق وتکلمجه سلاستی از حرفدن مرکب اولمسنه منوط اولدیغندن فواصل مذکوره یی ترکیب ایدن حروف نقدر از اولور ایسه اولقدر عند اصحاب بلاغتده مقبول اوله جغندن بو دقیقه یه دخی رعایت اولنمسی لازمدر

(المطلب الثالث فی التجنیس)

حروف واوزان وحرکاتده مساوی اولان ایکی کلمه نك بر ترکیبده بشقه بشقه معنالرده ایراد اولنمسنه جناس تام اطلاق اولنور یالکز بر حرفدن بشقه حروف سائره سی واوزان وحرکاتی موازی اولمق اوزره بر ترکیبده واقع اولان ایکی کلمه یه جناس ناقص تسمیه اولنمش وصنعت جناس دها بر طاقم اقسامه منقسم بولنمش ایسه ده اشبو اقسام جناسك تمامی اجراسی لسان عربك کمال وسعت والفاظ مشترکه سنك فرط کثرتی

حسبیله لسان مذکوره مخصوص کبی اوله‌رق فارسی وترکی
لسانلرنده عربی قدر اجناس صنعت جناسك استعمالی قابل
اوله میوب بونکله برابر لسانمز ارانسه ینه برخیلی الفاظ مشترکه
بولنه جغندن التزام اولندیغی حالده جناس تام اجراسی ممکن
اوله بیلور مثلا (ائل بیوفا انجاح مرام حقنده وبردیکی سوزدن
دونمش وبونی امید وارم حتی اولان بیچاره اکلاینجه نخجیر
زخم خورده یه دونمش) ترکیبنده واقع برنجی فاصله‌ده بولنان
دونمش کلمه‌سی عدول وفاصلهٔ ثانیه‌ده‌کی تشبیه معناسنه
اولدیغندن تام جناس اولور تألیف ذات البین وتخدیر معنالرینی
متضمن اولان واولوریله چیقشدیرلیوبرمك مفهومنده استعمال
اولنان اویوشدیرمق وفکر ونصب معنالرینی شامل اولان
قورمق واکلایوب حفظ ایتمك وزراعت ایچون طپراغی
سورمك معنالرینی محتوی بولنان بلله‌مك کلمه‌لری کبی برخیلی
جناس تام بولنه بیلور حتی ایکی مجموعه‌لردن برینده اوقوردی
کلمه‌سی بر ایکی محلده جناس تام وماعداسنده جناس ملفق طرزنده
وهر بری بشقه بشقه معنالرده استعمال ایله بش بیتلو وغایت
رنکین برغزل کورلمش وسونمك سیمك چوزمك چیزمك
یاقق یقمق باقق ییقمق دوکمك دوکمك اورمك اورمق کلمه‌لری
مثللو حرکه‌لرندن برینك تبدیل ویاخود حرکهٔ ثقیله‌لری
حرکهٔ خفیفه‌یه تحویل قلندیغی حالده جناس ناقص وجودینی
مبین برچوق کلمات دخی بولنه جغی واسملر دخی ارانلدیغی
صورتده خیلیدن خیلی کلمات مشترکه‌یه تصادف اولنه جغی
نظر اهل دقتده غیر مستور وفقط بالاده دخی بیان اولندیغی

وجهله کلامك فصاحت و بلاغتی الفاظك مقامه لایق و معنای مقصوده موافق ایراد اولنمسیله وضعف تألیفدن و منافره دن وارسته اولمسیله حاصل اوله جغندن مضمار معاینده یکه سوار بلاغت اولان اصحاب کمال صنعت جناسه زیاده میل کوسترمدکاری و او مسلکی التزام ایدنلرك اثرلرینی دخی عندلرنده بك مقبول طوتمدقلری بعض کتب ادبیه ده محرر و مسطور بولنمشدر

(المطلب الرابع فی الترصیع والموازنه)

فقرتین مسجوعتیندن برسنده بولنان الفاظك جمله سی وزن وقافیه جه دیکرنده موجود اولان الفاظه تمامیله موافق اولور ایسه اکا ترصیع اطلاق اولنوب واقعا کلامك فصاحت و بلاغتیله برابر تألیف اولنان فقرات مرصعه جواهر کرانقدر ایله تزیین اولنمش حلیات نفیسه یه مماثل واسمی مسماسنه تمامیله معادل و فاصلهٔ اولاده بولنان الفاظ یالکز وزنجه فاصلهٔ ثانیه یه مساوی اولور ایسه اکا دخی موازنه تسمیه اولنه درق بونکله تألیف اولنان فقرات بلیغه دخی بشقه جه برحسن و بهجتی مشتمل و (معنای مرامی تراکیب بدیعه ده بیان وفحوای کلامی اسالیب بریعه ده عیان ایتدی) ترکیبی صنعت ترصیعی و (حسن ایفای کلامده فائق الاقران ولطف توجیه خطابده راجح الامثالدر) عباره سی دخی صنعت موازنه یی شاملدر

(المطلب الخامس فی التشریع واللزوم مالایلزم)

اشعارده قافیه وکلام مسجوعده فاصله‌نك صوك حرفنه حرف روی تسمیه اولنوب حرف مذکوردن اول کلمش اولان حرف ساکنك ماقبلنده بولنان حرف متحرك قوافی وفواصلده برجنسدن اوله‌رق وارد اولور ایسه اکا تشریع وتوشیح تعبیر اولنور نته کیم (تعدیل مسلك ایله نیکنام وتبدیل اخلاق ایله ممدوح انام اولدی) عبارهٔ سنده کائن نیکنام وممدوح انام ترکیبلرنده صنعت تشریع بولندیغی کبی تعدیل وتبدیل کلمه‌لری دخی صنعت مذکوره‌یی متضمن اولور وحرف روینك ماقبلنده بولنان حرف قوافی وفواصلده برجنسدن اولور ایسه اکا لزوم مالایلزم والتزام مالا یلزم دینیلور فرضا (دقایق فن کتابت وحقایق اصول خطابتی لایقیله درك واجرای مکاتبه ومخاطبه‌ده کریوهٔ خطا وخلالی ترك ایتك انسانك فنون ادبیه‌ده استاد کامل ومعلومات مکتسبه‌سی کافهٔ علومی شامل اولمقلغه توقف ایدر) عبارهٔ سنده بولنان دقایق وحقایق وخطابت وکتابت ومکاتبه ومخاطبه ودرك وترك وکامل وشامل کلمه‌لرینك جمله‌سی صنعت لزوم مالایلزمی حاوی وعلم وقلم وعدم وقدم وکرم ودرم وسفر وظفر وحجر وشجر وهدر ومدر وعمل وتمل وبدل وجدل وکسل وعسل وعنا وغنا وغدا وردا وهوا ودوا ونفس وقفس وجرس وفرس ومکس ونکس کلمه‌لری قوافیٔ شعریه ویاخود فواصل سجعیه‌ده واقع اولدیغی حالده صنعت مذکوره‌یی محتوی اولوب اشبو

صنعت مقبول اهل بلاغت ایسه ده سوق کلامك اجای طبیعیسیله غایت تکلیفسز اوله رق متصادف اولمسی مشروط اوله رق یوخسه اختیار تکلفله کتوریلور ایسه اولوقت التزام مالایلزم ترکیبنك معنای حقیقیسنه ماصدق اوله جغندن مقبول دکلدر

(المطلب السادس فی المعاظله)

صنعت معاظله بر ترکیبنك الفاظنده حروف متجانسه نك تکرری ویاخود اضافاتك تتابعی وصفات وادواتك تعددی ویاخود افعالك تعاقبی اعتباریله بش قسمه منقسم اولوب (اوك یوقاری قاتنده قوچه قاری قوری یقارکن کوزی قاره روب یلقلدیغندن ازقالدیکه یانغین اوله یازدی) دیرایسه‌ك حروف متجانسه‌نك تکرری و(بیوك افندینك تکزه سنك کوچك کریمه سنك دایه سنك سوت قرنداشنك قرنداشی) دینلور ایسه اضافاتك تتابعی و(فلان ذات مقبل بختیار متدین صلابتکار سخی کریم محاسنکردار عاقل شجیع جباردر) دیو برینی وصف ایتسه‌ك صفاتك و(انك اکا اندن زیاده مناسبتی واردر) دیو سویلر ایسه‌ك ادواتك تکرری و(کلدی اوتوردی سوزه باشلدی لقردیی اوزاتدی ساچمه صپان سویلدی اهل مجلسه کلال ویردی) عباره سنی ترکیب ایدر ایسه‌ك افعالك تعاقبی جهتلریله صنعت معاظله حاصل اولور ایسه ده تراکیب مذکوره‌نك جمله سنده بر صورتله تنافر وتداخل وتکرد وتسلسل اولدیغندن اهل فصاحت

وبلاغت صنعت مذكوره يه زياده رغبت ايتامش واثار بليغانه لرنده پك چوغى بو مسلكى التزام ايلامشلردر

(قسم ثانى صنايع معنويه بيانندهدر)

صددنده بولنديغمز مباحث فن بديعدن منبعث ايسهده بو مقامده علم بيان مسائلندن بولنان حقيقت ومجاز واستعاره وكنايه يه وتشبيهه دائر برمقدار ايضاحات درجى مطالب آتيهنك سهولت تفهمنى موجب وفوائد مخصوصهيى دخى جالب اوله جغى اجلدن استطراد طريقيله بعض معلومات اجماليه ايراد اولنور

تكلم ايتديكمز لسان اوزره معانىء موضوعهسنده استعمال اولنان الفاظه حقيقت اطلاق اولنوب فرضا كونش ديو بده كوكب مضئ نهارى يى ودكز ديو بده دروننده سفاين كيره جريان ايدن بيوك صويى مراد ايلرايسهك بو حالده اشبو كونش ودكز لفظلرى وضع اولنمش اولدقلرى معنالرده ايراد واستعمال اولنديغندن حقيقت اولمش اولورلر اما مجاز سويلشديكمز لسان اوزره قرينهٔ مانعه ايله معانىء موضوعهسنك غيرنده استعمال اولنان الفاظ اولوب مجازك حقيقت معناسى برمكاندن ديكر مكانه انتقالى مشعر اولديغندن زانكه الفاظك معانىء حقيقيهسندن معانىء سائره يه تجاوز وتخطى اولنديغندن مجاز اطلاقى بوكا مبنيدر مثلا حقيقتك مثالنده

ایراد ایلدیکمز کونشی وجه مایحده و دکزی علم ویاخود سخاوتده استعمال ایتدیکمز صورتده بوکا مجاز دینیلور وفقط معنای حقیقیدن معنای مجازی یه نقل وتخطی ایچون ایکی معنی اراسنده مناسبت بولنمسی شرط اوله رق بالفرض شجیع برذاته ارسلان وحیله کار برادمه دلکی وغدار برکسنه یه قوردواحمق برشخصه قیون اطلاق ایلدیکمز حالده هر برلرینك اراسنده شجاعت وجسارت ودسیسه ومکیدت وظلم وتعدی وحمق ومظلومیت کبی علاقه ومناسبتلر اولدیغندن مجاز اطلاقی صحیح اولوب اکر اشبو وجه مناسبت کوزه دلمیه رك همایوننامه مثلاو کتابلرده کورلدیکی وجهله سباع وبهایم لسانلرندن بعض حکایات وتمثیلات اختراعیله ارسلان شویله سویلدی ودلکی بویله دیدی دیو نقل اولنور ایسه بونلره مجاز دنیلمیوب مسامحه واتساع تسمیه اولنور

بو تقریردن اکلاشلدیغی اوزره الفاظك معانیء حقیقیه سنده استعمالی اصل ومجازده استعمالی فرع اوله رق اصل فرعه نسبتله البته اولی واقوی ایکن حقیقتی ترك ایله مجازه عدول اولنمسنده معنی ندر وبوکانه ضرورت واحتیاج واردر خاطره سی وارد افکار اولور ایسه قضیه اویله اولمیوب کلامده ملتزم اولان فصاحت وبلاغتك حصولی حقیقتدن مجازه عدول ایله اولدیغندن قاعده سنه موافق ومقام وموقعه لایق اوله رق ایراد اولنان مجاز البته حقیقتدن بحدر چونکه کلامی مجاز اوله رق سوق واتیان ایلمکده غرض مقصودی

تخييل وتصوير جهتلريله اثبات ايچون سامع اوزرينه بشقه برتأثير وقوت اولوب مثلا برآدمى جرأت وجسارتله مدح وثنا ايده جك وياخود برذاتى جود وسماحتله توصيف ايليه جك اولديغك حالده جرأت وشجاعت قصدايلديكك ادمه جسور وشجيع وجود وسخا مراد ايتديكك ذاته جوانمرد وسخى تعبيرلريله خطاب اولنمقدن برنجيسنه بطش وقوت ومهابت وشدتله قاپوب يرتمقده نظيرى اولميان ارسلان وايكنجيسنه فتوت وسماحتى مسامع عالمياني طولديرمش وآثارجود وسخاسى دنياده داستان قالمش اولان خاتم عنوانلريله خطاب اولنمسنده غرض مقصودى تصويروتخييل ايله سامع اوزرينه حقيقة حسن تأثير بشقه اوله جغى امر محقق وعبارات مجازيه نك مدح وستايش حسبيله سامعينه ايراث ايليه جكى انبساط ونشاط نشئهٔ مسكراتدن زياده اولوب حتى اولصورتله سوق اولنان كلمات ومخاطبات مجازيه نك بخش ايلديكى نشئهٔ وجدانيه ايله نيجه نيجه بخيل ادملرك اجراى سماحت وجبان اولنلرك اظهار جرأت وجسارت ايلدكلرى وكلمات مذكوره نك انقطاعيله مجبوليت اصليه لرينه رجوع ايدرك بذل مال ايتدكلرينه وامور مهوله يه جرأت ايلدكلرينه نادم وپشيمان اولدقلرى هربار كورلمكده بولنديغى اجلدن مخاطبهٔ عبارات مجازيه دن حاصل اولان قوهٔ تأثيريه نك چوق يرده قوهٔ جبريه دن زياده فائده سى مشاهده اولنديغى اصحاب وقوف ودقت عندنده مجرب ومصدق اولمسيله ظن

عاجزانه مذكوره فصيح وبليغ اولان كلامه سحر الحلال اطلاق اولنمسى اندن نشئت ايلمشدر

مجاز ايچون بالاده لزوم وجودينى بيان ايتمش اولديغمز علاقه اگر معناى حقيقى ايله معناى مجازى اره‌سنده مشابهتك غيرى اولور ايسه اكا مجاز مرسل تسميه اولنور بو علاقه‌لر دخى ذكر كل ارادۀ جزؤ وذكر جزؤ ارادۀ كل وذكر حال ارادۀ محل وذكر محل ارادۀ حال وذكر مطلق ارادۀ مقيد وذكر مقيد ارادۀ مطلق واسناد وسببيت وحذفيت وسائره كبى صور كثيره ايله حاصل اولور ودقت اولنديغى حالده پك چوغى لسانمزده موجود اولوب استعمال ايتدكده اولديغمز تعين ايدر فرضا برآدم پارس وويانه وبرلين كبى اوروپانك بعض پايتختلرينى واره يرده اولان شهر وقصباتى كورمش اولسه‌ده حين تكلمده بن اوروپايى كوردم ديسه اوروپا تعداد اولنان يرلردن عبارت اولميوب دهاپك چوق محللرى شامل اولديغندن ذكر كل ارادۀ جزؤ وبريسى دوائر رسميه‌دن برينى مراد ايدرك قپويه كتدم ديسه قپو اول دائره‌نك برجزئى اولديغندن ذكر جزؤ ارادۀ كل وسيره كتدم ديديكى صورتده سير برحال اولوب كيديلان سيريرى اولديغندن ذكر حال ارادۀ محل وچشمه اقيور دينلسه اقان چشمه اولميوب صو اولديغندن ذكر محل ارادۀ حال وبوستان ديوبده قاون قارپوز مراد ايدر ايسك بونده علاقۀ حاليت ومحليتدن بشقه برده ذكر مطلق ارادۀ مقيد وساز دينيلوبده بتون چالغى الاتى

مراد اولنور ایسه سازمعروف اولان برچالغینك اسم مخصوصی
اولدیغندن ذکر مقید اراده مطلق اولمش اولور وشو کتاب
افندمز حضرتلری فلان محلده فقرا ایچون برخسته خانه
بنا بیوردی وذات والای صدارتپناهی باب عالی جوارنده
برجامع شریف یاپدی وشیخ الاسلام افندی حضرتلری
باب فتواپناهی اتصالنده بردرسخانه انشا ایتدی دینلدیکی حالده
بونلر اول ذوات عظام حضراتنك صرف ایلدکلری همت
واقچه سایه سنده حصوله کلور ایسه ده اورالری حقیقتده
بنا ایدنلر نجار وعمله طائفه سی اولدیغندن اسناد وسنخی برذاته
الی اچیق دینیلور ایسه اول احسان ایتدکده اولدیغی عطایایی
الیله ویردیکی جهتله مصدریت وفلان ایشی فلان اودن ویاخود
فلان کویدن سؤال وتحقیق ایله دینلدیکی صورتده جمادات
قابل خطاب اولمیوب اوده وکویك ایچنده بولنان آدملر
مراد اولندیغندن حذفیت طریقیله مجاز اولدیغی کبی
رحمت دینوبده یغمور مراد اولنمسی وعرب دینوبده زنجی
قصد ایدلمسی کبی شیلر دخی مجاز صایلور

معنای حقیقی ایله معنای مجازی اراسنده وجودینه احتیاج اولان
علاقه مشابهت اولور ایسه اکا استعاره اطلاق اولنوب
علمای بیان اشبو استعاره نك حد وتعریفنده اقوال کثیره
ایراد ایلمش وتقسیمنده دخی طرق عدیده اختیار ایله بونده
ویکدیکرندن فرق وتمییز ایتمك خصوصنده اولان مباحثی
اطناب ایتمشلردر بونك تفصیلاتنه اشبو رساله مختصره مزك

تحملی اولدیغندن دها زیاده ایضاحات وتفصیلات استیانلرك استیفای تقاضای خاطرخواهلرینی محل ومرجعنه حواله ایله استعاره نك تعریف وتقسیمنه شوو جهله شروع اولنورکه استعاره بو بحثك ابتداسنده دخی ذکر اولندیغی وجهله مشابهت علاقه سیله معنای ماوضع لهنك غیریده استعمال اولنان ویا معنای اصلی یه مشابه اولان شیلرده مستعمل اولان لفظدر ویاخود تشبیهك ایکی طرفندن برینی یعنی یامشبهی ویاخود مشبه بهی ذکر ایدوب انکله ذکر اولنمیان طرفی اراده ایتمك ومشبهی مشبه بهك جنسنه داخل اولدیغی ادعا ایلمکدر دیو تعریف اولنور مجاز ایله تشبیه تزوج ایتمش واز ارنده استعاره تولد ایلمشدر یولنده کوریلان تعریف دخی پك کوزلدر بعضیلری دخی استعاره نك حقیقتی برکلمه یی انکله معروف اولمیان برشیئه استعاره ایلمك وبونك حکمتی دخی کزلی اولان برشیئی اظهار وظاهر کبی کورینوبده کرکی کبی اشکار اولمیان برشیئی لایقیله ایضاح ویاخود کلامده مبالغه ایتمکدر دیمشلر وبعضیلری دخی بو تعداد اولنان شیلرك جمله سنی امر واحد عد ایدرك استعاره نك حد ذاتیسنه ادخال ایلمشلردر وارکان استعاره اوچ شیدن عبارت اولوب بریسی مستعار منه وبری مستعار له ودیکری مستعار اوله رق بونك متکلمنه دخی مستعیر اطلاق ایتمشلردر بو تقدیرجه مشبهده استعمال اولنان معنای مشبه بهه مستعار منه ومعنای مشبهه مستعار له ومشبه بهك لفظنه مستعار وبونی تکلم ایدن آدمه مستعیر دینور ومعلوم اولدیغی اوزره استعاره نك معنای لغویسی برشیئی ایکرتی المق دیمك اولدیغی

وبر آدم اصلا بيلمديكي بر آدمدن برشي استعاره ايلمك قابل اوله ميوب استعاره ايليه جكي شيئ البته معارفه ومناسبتي اولان برذاندن طلب واستعاره ايده جكي حسبيله اشته بونك ايچون مستعار منه ايله مستعارله ارهسنده علاقه ومناسبتك حسن حصولنه دقت اولنمسي لازم كلور

شمدى كله لم استعاره نك تقسيمنه بونده اعتبارات كثيره اوله رق فقط ذهن طاغلميوب ضبط وحفظي اسان اولمق طريقني التزام ايتديكمز حالده زيرده تعريف وبيان وهر بر رلري ايچون بشقه بشقه مثاللر ذكر واتيان ايله توضيح اولنديغي اوزره اولا استعارهٔ مصرحه ايله بونك مطلقه ومرشحه ومجرده اعتباريله اقسام ثلثه سي اله الملي وبونلر اكلا شلد قدنصكره استعارهٔ مصرحه نك مقابلي اولان استعارهٔ مكنيه وتخييليه ايله تمثيليه كبي مهم اولان بعض اقسامي دخي تشريح اولنمليدر

استعارهٔ مصرحه شول استعاره در كه آنده اركان استعاره دن مستعار منه ذكر اولنوب قرينهٔ مانعه دلالتيله ذكر اولنميان مستعارله مراد اولنور نته كيم سفره ده برفيل وار ايدى ديديكمز صورتده فيل انسان ايله برلكده سفره يه اوتوروب طعام ايتميه جكندن بو قرينه ايله انك اكله دن برادم اولديغي وفيل قدر يمك يديكي اول ساعت ذهنه تبادر ايدر وبو مثللو استعارهٔ مصرحه اولور وبونك اقسام ثلثه سندن استعارهٔ مطلقه شول استعاره يه اطلاق اولنور كه انده مستعارلهك

ومستعار منهك ملايملرندن برصفته ويا خود انلره تفرع ايده جك بركلامه مقارنت بولنمامليى واستعارهٔ مرشحه ده مستعار منهك واستعارهٔ مجرده ده مستعار لهك ملايملرينه مقارنت اولمليدر مثلا غايت حيله ودسيسه ايله معروف ومشتهر اولان برشخص برمجلسده اوتورر ايكن قالقوب كيتسه واو مجلسده بولنانلردن بری درعقب تيلكی كتدی ديسه مجلسه تيلكی كلوب كتمديكندن ذهن اول انده اول شخص حيله كارك وجودينه انتقال ايدر واشته تيلكی كتدی كلامی استعارهٔ مطلقه اولور وبونده تصويرمسئله اولنجه شخص حيله كار مستعار له ومعروف اولان تيلكی مطلقا تيلكی اولديغی اعتبار يله مستعار منه وايراد اولنان لفظ مستعار منه كه تيلكيدر اشته بو لفظ مستعار وبونی تحليم ايدن ادم مستعير اولمش اولور وتيلكينك كندندن زبون حيوانلری اولايوب هلاك اتمكده وكنديدن قوی حيوانا تدن نفسنی محافظه ايلمكده اعمال دسايس ايچون برقوهٔ فراسته مالك اولديغی معلوم ومشهور اولمسيله شخص حيله كار ايله ارالرنده اولان دسيسه كارلق صفتيله علاقهٔ مطلوبه حصوله كلور حالبوكه تيلكی كتدی دينلديكی صورتده بونده مستعار له كه شخص حيله كاردر انك ملايمی اولان نطق وضحك كبی صفتلرذكر وتصريح اولنمديغی كبی مستعار منه اولان تيلكينك دخی پوست ومخاب كبی ملايمی بيان ايدلمديكندن تماميله استعارهٔ مطلقه وتيلكی كتدی قپاندن قورتلمش وقويرغی قويمش وتويلری دوكلمشدر ديديكمز حالده مستعار

منهك ملايملری ذكر اولندیغندن استعارهٔ مرشحه وتیلكی كتدی خیلیجه مناسبتسز سوز سویلدی وناگجا اولەرق كولدی دینلدیكی صورتده مستعار لهك ملايملری كتورلدیكندن استعارهٔ مجرده اولوروبوكا مجرده دینلمسی كلامی مبالغه دن تجرید ایلدیكنه مبنی اولوب استعارهٔ مرشحه ده غرض مقصودی ادا وتبلیغده تصور وتخیل جهتیله زیاده مبالغه اولدیغندن اشبو مرشحه عندالبلغا استعارهٔ مطلقه ومجرده دن مقبول عداولنور واستعارهٔ مرشحه ومجرده دن ایكیسنك دخی برمحلده جمعی جائز اولور استعارهٔ مكنیه نه اكا استعاره بالكنایه دخی دینلور انك تعریفنده كلنبوه ارجح اقوال اوزره متروك اولان مستعارمنهی مستعار لهده استعمال ایلمكدن وبونك قرینه سی اولان استعارهٔ تخییلیه دخی مستعارمنهك ملايمنی مستعارلهه اثبات ایتمكدن عبارتدر فرضا عبارات سابقده مرورایدن (احد جناحین دولت اولان قلم) تركیبنی تحلیل ایدرایسه‌ك دولتی برطیر عظیمه تشبیه ایلدیكمز حالده مشبه بهی كه مستعارمنه دیدیكمز بوراده اندن عبارتدر انی ترك ایدوب مشبه كه دولت لفظیدر وبوراده مستعار لهدرانی ذكر ایتمش اولدیغمز ومستعارمنه اولان طیر عظیم ایچون ذهنده تخییل اولنان جناحی استعارهٔ تخییلیه اولمق وبوراده مستعارمنهك ملايمندن بولنمق اوزره مذكور اولان مستعارلهه اثبات ایلدیكمز ظاهر اولور وتركیب مذكورده واقع قلم لفظی دخی جناحه تشبیه اولندیغندن تشبیه مضمر الاداته بكزر

استعارهٔ تمثیلیه دخی مواد متعدده دن انتزاع اولنان صورتی
دیکر بر صورته تشبیه وتمثیل طریقیله استعاره ایتمکدن
عبارت اولوب فرضا فلان ذاتی دومان ایچنده کوردم
دینلدیکی حالده اول ذاتك فکر وحیرته طالمش اولدیغی
اکلاشیلوب دومان ایچنده بولنمق حالندن نزع ایلدیکمز صورتی
تشبیه وتمثیل طریقیله کمال فکر وحیرته نقل ایتمش اولدیغمزدن
استعارهٔ تمثیلیه اولمش اولور برادم فکر واملی صرف ایدرك
حصولنی قوهٔ قریبه یه کتورمش اولدیغی برشیئ دیکر برینك
اوشیئه القا ایلدیکی برمنا سبتسزلکدن طولایی فوت وغیب
ایتمش اولدیغی اکلاشلسه قده او مقابلده پشمش آشه صغوق
صوقاتدی مثلنی ایراد ایلسه لك بونده دخی تعریف اولندیغی اوزره
مواد متعدده دن انتزاع ایلدیکمز بر ماده یی تشبیه وتمثیل طریقیله
دیکر ماده یه نقل ایلدیکمزدن اقوای اقوال اوزره ضروب امثال
دخی اشبو استعارهٔ تمثیلیه یه داخل اولوب بعضلری ضروب
امثالی مجاز مرکب اعتبار ایدرلر ایسه ده بوقول مختلف فیهدر

کنایه معنای حقیقیسی مراد اولنمق دخی جائز اولمسیله
برابر معنای حقیقیسنك لوازمی مراد اولنان لفظه اطلاق
اولنوب مثلا فلان ذات قپوسنی بیوك اچدی دیوبده
مصارفنی زیاده لشدرمش اولدیغنی وفلان ذاتك قولی اوزوندر
دیوبده اول ذاتك اطرافه حکم ونفوذی جاری وشامل
ایدوکنی وفلان شخصك الی اوزوندریه رك خرسزلغی
قصد ایلدیکمز حالده اول ذاتك صحیحا قپوسنی دخی بیوتمش

وديكرينك قولى واو برينك الى اوزون اولمقلغى دخى جائز اوله بيله جكندن بونلره كنايه اطلاق اولنور

تشبيه اركان بلاغتك ركن اعظمى اولديغندن علماى فن بوبحثده دخى پك چوق تفصيلات وتدقيقاته كيرشمشلر وهر برى بر كونه تعريف ايله برابر تقسيمنده دخى اعتبارات كثيره بيان ايلمشلردر ارجح واصح اقوال اوزره تشبيهك تعريفى برشيئك بشقه شيئه معناده مشاركتى اوزرينه دلالتدن عبارت اولوب بعضلرينك عندنده تشبيه برشيئك نفسنده اولان اوصافدن برنده ايكى شيئك اشتراكى اوزرينه دلالتدر وبعضيسى تشبيه برشيئ آخره مشارك اولديغى شى ايله وصف ايلمك وبعضيسى دخى مستور اولان برشيئ ظاهره چيقارمقدر ديوب بعضيلرى دخى تشبيهى مشبه بهك احكامندن برحكمى مشبهه اثبات ايلمكدر ديو تعريف ايلمشلردر برده تشبيه ايچون بش شيئك وجودى لازم اولوب بونلردن برنجيسى طرفيندركه مشبه ومشبه بهدن عبارتدر ايكنجيسى اشبو ايكى طرفى جمع ايتمك ايچون وجه المشتركك وجوديدركه اكا وجه شبه ووجه مشابهت دخى ديرلر اوچنجيسى معناى اصليدن اكا عدول اولنديغى قاعدهٔ صحيحه اوزرينه تأسيس اولنمق ايچون تشبيهدن غرض وحال نه اولديغى بيلمكدر دردنجيسى تشبيهك حسن ومناسبتى مكمل اولمق ايچون مقبول اولان طريقى بيلنوب اكا رعايت اولنمق ومردود اولان تشبيهدن احتراز ايدلمكدر بشنجيسى طرفين معناً بكدكره ايصال اولنديغى كبى بونلرى لفظاً دخى بربرينه ايصال ايچون ادات تشبيهدر

لوازم تشبیهدن برنجیسی اولان مشبه ومشبه بهك ایكیسی دخی یا حسی ویا عقلی ویاخود مشبه عقلی ومشبه به حسی وبالعكس مشبه حسی ومشبه به عقلی اولدیغی اعتبار یله دردە تقسیم اولنوب حسیات كه حواس خمس ظاهرەنك بریله مادەسی ادراك اولنان شیلر اولدیغندن مثلا بادهٔ كلفامی صفای رنك جهتیله لعل بدخشانه وذوق ولذتی آب رمانه ورایحه سنی بوی ریحانه وقلقل صراحیسنی صدای بلبل خوش الحانه وجام دلارامنی اداره ایدن ساقئ كلچهرەنك دست نشئه پرستی نرمئ پرنیانه تشبیه ایلدیكمز حالده مشبه ومشبه بهدن ایكیسی دخی حسی اولور وخیالی اولان شیلر كه ادراك اولنه بیلور اشیادن مجتمع اولدیغی فرض اولنان واكن حقیقتده ونفس الامرده وجودی بولنمیان تخیلاتدن عبارت اولوب فرضا ذهنده شعلهٔ سیالهٔ برقیەدن برفواره تخیل ایلسه كده انی قلب سوزانی آتشكدهٔ درد وبلا اولان عاشق نالانك یاش یرینه كوزندن چیقمده اولدیغی آتشه تشبیه ایده جك اولسەق طرفین تشبیه ایچون فرض اولنان هیئت متخیلەنك هرنقدر وجودی یوغیسەدە وجودلری فرض وتقدیر اولندیغی صورتده هربرلری محسوس بالبصر اولەجغی حسبیله اشبو مخیلات دخی حسیاته ادخال اولنور

بو مقامده سرزدهٔ خاطر پریشان اولان مثال خیالی بربكر مضمون كبی كورینوب بو مثلاو مضمون تابدارلئ زیرخاكستریرده

مستور قالمینی حجیهٔ شعریه رواکورمدیکندن بالبداهه بیت آتی نظم اولنمشدر

﴿بیت﴾

دیدهٔ آتشفشان عاشق سوزنده دل
شعلهٔ سیالهٔ برقیه دن فواره در

اما عقلیاتدن مراد ظاهرده وجودی اولمدیغی کبی مادهٔ دخی حواس خمس ظاهره ایله ادراك اولنه میان شیلر اولوب طرفین تشبیه عقلی اوله رق علمی حیاته وموتی جهله تشبیه ایلدیکمز کبی وهمیات که هرنقدر حواس خمس ظاهره ایله غیرمدرك ایسه ده لکن امور مدرکه دن اولدیغی فرض ایتدیکمز حالده حواس مذکوره ایله ادراکی قابل اولان شیلردر فرضا غول بیابانی وحمام اناسی فرض ایدرك وبونلر ایچون قوهٔ واهمه دلالتیله ذهنده برطاقم صور وهیئات عجیبه اثبات ایلیه رك عقلمزی وهمه دوشردیکمز واومه جی وچارشنبه قاریسی کلیور دیو بده کوچك چوجقلری یاره مزلقدن منع ایچون اخافه ایلدیکمز کبی

بعضاً طرفین تشبیهدن بری عقلی ودیکری حسی اولوب مثلا علم ومعارفی عالمی تنویر ایلمك خصوصنده کونشه تشبیه ایلسه ك مشبه عقلی ومشبه به حسی وعطری جهت طیبه ده حسن خلقه تشبیه ایدر ایسه ك بالعکس مشبه حسی ومشبه به عقلی اولور

لوازم تشبیهدن اوچنجیسی اولان وجه مشترك دخی تحقیقی

وتخییلی وحسی وعقلی اولمق اعتباراتیله برطاقم اقسامه منقسم ایسه ده بونلر بحث سابق کوزلجه مطالعه ایله انلره تطبیق اولندیغی حالده دلالت طبع سلیم ایله ارانیلان وجه اشتباه بولنه بیله جکندن اشبو وجیزه ده اهل بیانك بو مبحث حقنده سرد وایراد ایلدکاری تفصیلات ایله اطناب مقاله حاجت کوریله میوب وجه مشترکك اقسام تشبیهك کافه سنده طرفین تشبیهه تمامی حسن شمولنه کمالیله دقت ورعایت اولنمسی اخطار ایدیلور

لوازم تشبیهدن اوچنجیسی که تشبیهدن غرض وحالنه ایلدیغی بیلنوب ارکان تشبیهی انك اوزرینه بنا ایلمك قضیه سیدر چونکه برشی برشیئه تشبیه اولندیغی حالده مشبه‌بهك صورتی ویاخود معناسی ایله مشبه ایچون نفسده اثبات خیال قصد ایدیله جکندن بوندن غرض ومقصود کرك مدح وترغیب وذم وتنفیر جهتلرنده وکرك وجوه سائره ده مشبه‌بهك مشبهدن اوکد واقوی اولمسی بلاغت تشبیهك شرط اعظمی اولوب بو بابده دخی علمای فن وجوه کثیره بیان ایدرلر ایسه ده سوزك جهت جامعه سی ارانلدیغی صورتده برام ده مبالغه ایرادندن واو دخی یامدح ویاذم ویاخود ایضاح اعتباریله اوچ شیئه منحصر اوله جغی حسبیله قضیه بونلردن عبارت اولدیغی خصوصنده تقرر افکار حاصل اولور وبرشیئی هرنوجهله مدح وثنا ایده جك اولسه ق آندن احسن وذمنی مراد ایلمه‌لك اندن اقبح برشیئه واظهار وایضاحنی مراد ایلدیکمز برصورتی اندن اچیق واشکار اولان دیکر برصورته تشبیه ایلمکلکمزك لزومی عندالنظر تبین ایدر

در دنجیسی كه تشبیهك اكمال حسن و مناسبتیله مقبول اولمیاندن احترازا اولنمسی خصوصیدر بودخی تشبیه مبتذلكه برجسمی سیاهلقده كوره وقاتیلقده طاشه بكزتمك كبی وبونلره مماثل السنهٔ عوامده جاری ومتداول اولان تشبیهات عادیه دن عبارت اولوب اشبو تشبیهات مبتذله بی فصاحت وبلاغتی التزام اولنان كلام اراسنه قارشدیرمقدن احترازا ولنه رق تشبیه وجهله ایراد اولنه جق كلامك كلال انداز سامعهٔ بلغا اولیه جق صورتده یعنی اعمال قوهٔ فكریه ایله عند المطالعه كمال دقت ورغبتی جلب ایده جك وصحیحاً نوادردن عد اولنه جق برطرز احسنده سرد واتیانیله مظهر تحسین بلغا اولمسنه دقت ایدلمكله میسر اولور

بشنجیسی ادات تشبیه كه لسانمزده كبی ومثللو وبونلره مماثل كلمات ایله معنای مشبهی مشبه بهه ایصال ایچون استعمال ایلدیكمز الفاظ اولوب اگرچه بعض مقامده دها زیاده حصول مبالغه وایجاز ایچون تشبیه مضمر الاداة ایراد ایدلمسی مقبول بلغا اولدیغی مسلم ایسه ده براز محلارده ادات تشبیهك وجودی لازم اولدیغندن تشبیهك نه مقامده مضمر الاداة ونه محلده مظهر الاداة اولمسی قاعدهٔ بلاغته موافق اوله جغی تدقیق ایله اكا كوره سوق وایراد اولنمسی دقایق مهمهٔ بلاغتندر (تم الاستطراد)

المقصد الاول فی الحسن الابتداء ومایتعلق به

عرض وافاده اولنه جق مصلحت هرنه ایسه انك مضمون

ومزایاسنی ادا ایده جك الفاظ و معانینـك ابتدا رسیدهٔ نظر وسامعه اوله جـق برنجی جمله سی نقدر جمیل وجزیل اولور ایسه اوقدر حسـن تأثیری جالب واخرینه قدر مندرج اولان سائر جمله لرینك دخی دقت کامله ایله مظهر حسن مطالعه اولمسنی موجب اوله جغندن کلامك ابتداسی الفاظجه غایت سلیس وفصیح ومعناجه دخی زیاده سیله صحیح وصریح اولمسیله برابر حشـو ورکاکتدن وتعقید معنوی وتقدیم وتأخیر کبی مخل بلاغت وسالب نظر رغبت اوله جق احوالدن وارسته اولمقلغك اشد لزومـنی متقدمین اهل فن بیان ایدرك بوکا حسن ابتدا وحسن افتتاح تسمیه ایلمشـلر ومتأخرین علما براعت اسـتهلالی بوکا تفریع و الحاق ایتمشلر در

براعت استهلال کلامك اولی عبارت آتیه نك سیاقنی ذوق سلیمك ادراك ایده جکی الطف اشارات غیر صریحه ایله متضمن اولان ومتکلمك حال ومقصودینه تعلق ومناسبت خفیه ایله دلالتی بولنان تعبیرات بلیغانه یی شامل اولمسیله تعریف ایدلمش اولمسنه وبراعت اسـتهلالك بشقه بشقه معنای لغویلری تشریح اولنجه انواع افتتاحك براعت یعنی تفوق ورجحانیتی مفهومنی مشتمـل اولمسـیله برابر اکثریا صدر کلامده ایرادا ولنمقده بولنمسـنه نظراً بونی بعضیلری منحصراً صدر کلامده بروجه محرر حاجته دلیل اولان شیئه تخصیص ایله حسن ابتدانك متممات بارعه سـندن عد ایلمش ایسه لرده ارجح اقوال اوزره براعت اسـتهلال صـدر کلامـه مخصوص ومنحصرا ولمیوب اکثرا دبای مضامین اثنا نك مسلك

بلاغتمسلکاری اوزره تنویر مقال ایچون کلامك ابتداسندن انتهاسنه قدر هر برفقره سنده گتوریله بیلوروا گرچه مخابرات عادیه ده جاری اولان کتابت ترکیه ده بوشاو صنایع بدیعیه استعمالی متروك ایسه ده عرض اخلاص وعبودیت وتبریك وتهنیت وایفای شکر و محمدتی شامل معروضات ایله باشلیجه برماده یه دائر قلمه النان مضبطه ولایحه لرله ونظام وقانونامه کبی شیلرك مقدماتنده منشیان زمان عندنده مقبول اوله جق اسلوب بلیغ اوزره براعت استهلال استعمالنه احتیاج بولندیغی حسبیله هر کاتب ایچون بونك قاعده سی بیلنوب عند الایجاب مقام ومقصوده ملایم اوله رق ذکروایراد اولنمسی اقتضا ایدر

کلامك عند الاستماع والمطالعه مظهر نظر قبول واعتبار اولمسی ضمننده مواضع اربعه سنك لفظ ومعنا جه حسن وقوتنه زیاده جه اعتنا اولنمسنی علمای فن صورت مخصوصه ده اخطار وتنبیه ایلیوب مواضع مذکوره دن برنجیسی بالاده تعریف اولنان حسن ابتدا وایکنجیسی تخلص واوچنجیسی حسن طلب ودردنجیسی حسن انتهادر

تخلص قاعدهٔ بلاغته توفیقاً مواضع اربعه سنه دقت اولنمق اوزره باشلنوب مقام وموقعه لایق اوله رق افتتاحی بسط وایراد اولنان کلامدن معنای مقصودك صورتله اختلاس اولندیغنی سامع وهلهٔ تفطن ایده میه جك صورتده رابطهٔ ملایمه وجهت جامعهٔ مقبوله ایله مطلب اصلی یه انتقال اولنمسیچون

معنای اول ایله معنای ثانی بیننده زیاده سیله حسن ارتباط وائتیاملك وجودینه دقت اولنمسندن عبارت اوله‌رق بوکا کلام منظومه‌ده تخلص تعبیر اولنورکه فصحای عجملك کریزکاه تسمیه ایلدکلری معاومدر زمان جاهلیتده بولنان و بونلردن وقت سعادتی دخی ادراك ایله مخضرمین دینیلان فصحای قدیمه‌نك قاعدهٔ تخلصه پك دقت واعتنالری اولمیوب آنلر غرض مقصوده کلامك ماقبلیله مابعدینك ائتیام وارتباطنی کوزتمیه‌رك شروع ایلدکلرندن بوکا اقتضاب وانقطاع وارتجال تسمیه اولنور وانلردن صکره کلان بلغا حسن تخلصده مقصوده نظردقتی جلب ایچون پك چوق تأثیر کوروب آثار بدیعه‌لرنده بوطریقی التزام ایله اقتضاف مسلکی متروك حکمنه کیرمشدر وکلام منثورده اولوجهله رابطهٔ ملایمه وجهت جامعه ایله معنای مقصوده کیریشمکلك قاعده سنه فصل الخطاب عنوانی ویرلمشدر

حسن طلب بدیعیون عندنده متکلم مافی الضمیرینی الحاف وابرامدن خالی وموقعه ملایم ومهذب اولان الفاظ غیر صریحه وانجاح مرامی دعوت ایده‌جك توسلات وتعظیمات دلپذیری حاوی معانیٔ ملیحه ایله طلب وادا ایلمکدن عبارت اولدیغنه نظراً بونی نظماً ونثراً استعطاف واسترحامی متضمن شیلره مخصر قیلمشلردر کبی آنکلاشیلور ایسه ده اشبو حسن طلب بالکز استعطافه مخصوص اولمیوب یازیله‌جق شی هرنه مصلحته دائر اولور ایسه اولسون محسناتندن واجراسنجه اولان تسهیلاتدن بخثله اعطا وتقدیم اولنه‌جق مقامده قرین قبول ومساعده اولمسی

مستلزم اوله جق وسائل ودلائلك سردو اتیانی لازم کلان مواضع مهمه دن اولمسیله وروح مصلحت ایسه آندن عبارت بولنمسیله کافهٔ مصالح ومقاصده دائر یازیله جق شیلرده اڭ زیاده دقت واهتمام اولنه جق موضع بورا سیدر

حسن انتها که کلامڭ آخری اولوب انکله وقف وسکوت اولنه جغندن خاتمهٔ مقالڭ کمال عذوبت وبراعتیله برابر معنای مقصودڭ مستند اوله جغی نتیجهٔ مکمله یی حاوی اولمق اوزره تعریف اولنوب بو موضعده واقعا سوزه ختام ویریله جکی ومخاطب دخی یوقاریدنبرو ضبط وحفظ ایلدیکی خلاصهٔ استطلاعات منحصره سنی آنڭ اوزرینه بنا ایلیه جکی حسبیله بو مقامده کلام نهج فصاحت وبلاغت اوزره سوق واتیان اولنمزایسه بالاده سبقت ایدن مواضع ثلثه ده وجوده کتورلمش اولان حسن تأثیرڭ خاصه سی قالمیوب بو جهتله مقصدا صلی فوت وزائل وچکیلان امك وزحمت لاطائل اوله جغندن اشبو حسن انتهانڭ دخی کمال اهمیت واعتنایه شایان ایدوکی مستغنئ تعریف وبیاندر

مباحث سابقه ده اتخاذ اولنان مسلك ایجابنجه مواضع اربعهٔ مسروده ایچون دخی بشقه بشقه مثال ایرادی لازم کلور ایسه ده بونلره نثراً ومنفرداً امثله اتیانی چونکه مواضع مرقومه دن هر برینڭ ما بعدینه وماقبلنه مرتبط ومتمم اولمسی قواعد اساسیه سی اقتضا سندن اولوب بو جهتله جملجه تفصیلات اختیاری

ایجاب ایده جکندن زیر کتابده مندرج اولان مسودادن مناسب اولنلرینك کنارینه اشارتله ارائه اولنمسی مناسب کورلمشدر

المقصد الثانی فی الطباق ومراعاة النظیر

اشبو صنعت طباقه مطابقه وتطبیق وتضاد وتکافؤ دخی تسمیه اولنوب تعریفی دخی بربرینه ضدا ولان ایکی معنایی یعنی قیام وقعود ونیقظ ورقود وضحك وبکا وبخل وسخا وجدید وعتیق وتقریب وتبعید کبی معنیین متقابلینی برجمله ده جمع ایلمکدن عبارت اولوب بوصورتله ضدینك بیننی جمع ایلمك متعسر وبلکه متعذر اولمسیله بومقامده طباق زحمت ومشقت معناسنه دخی وارد اولان طبقدن مأخوذ اولدیغنی مدققین علمای فن تحقیق وبیان ایلمشلردر

طباق حقیقی ومجازی وهر برلری لفظی ومعنوی اولمق حسبیله وایجاب وسلب اعتباریله التی قسمه منقسم اولوب معنیین متقابلینی شامل اولان لفظلرك ایکیسی دخی معنای حقیقلرنده استعمال اولنور ایسه طباق حقیقی اولور (دائماعالمه یقین وجاهله اوزاق بولنیلیدر) (ومالك دوستی ومالدارك دشمنی چوقدر) ترکیبلرنده واقع اولان عالم وجاهل واوزاق ویقین ودوست ودشمن لفظلری کبی والفاظ معنای مجازیده اولەرق استعمال اولنمش ایسه اکا طباق مجازی دینیلوب (فلان ذات قرانلقدن ایدینلغه چیقدی) دوبده ظلمتدن

جهل ونوردن علم مراد ايلديكمز مثلا وعلى ابن ابى طالب كرم الله وجهه حضرتلرينك (احذروا صولة الكريم اذا جاع واللئيم اذا شبع) كلام حكمت التساملرى كه مضمون منيفى كريم اولان ذاتك ظلمديده ومحقر وشخص لئيمك مكرم وموقر اولديغى اثناده صولتندن حذر ايدلك ديمكدر بوراده اجلق ايله طوقلق اره سنده تضاد اولوب انجق اجلقدن ظلم واهانت وطوقلقدن اكرام وحرمت مراد ايديله رك ايكيسى دخى معناى مجازيده مستعمل اولمسيله طباق مجازى يه مثال اوله رق تبركا ذكر وبيان اولنمش وبونلرده صنعت طباقى شامل اولان كلمات لفظاً مذكور اوله رق طباق لفظى يه دخى مثال اوله جقلرى اجلدن طباق لفظى ايچون بشقه جه مثال كتورلمسندن صرف نظر قلنمشدر

طباق معنوى برشيئك لفظى ذكر اولنميوب متضمن اولديغى معناجه ضدينه تقابلدن عبارت اوله رق هدبه ابن حشرمك اشبو (فان تقتلونى فى الحديد فاننى) (قتلت اخاكم مطلقا لم يقيد) بيتى معناجه فان تقتلونى مقيداً نجنده اولمسيله ومقيد مطلقك ضدى بولنمسيله طباق معنوى يى شامل وبيت مذكور بنى اكر تيورده مقيد ايكن قتل ايدر ايسه كز هنر وشجاعت دكلدر زيرا تحقيق بن سزك قرنداشلر كزى مقيد اولميوب صاليويرلمش اولدقلرى حالده قتل ايلدم مألنى مشتملدر

امثلهٔ مذكوره نك جمله سى طباق ايجاب اوله رق طباق سلب برمصدردن ايكى فعل اولنوب برى مثبت وديكرى منفى وياخود

بری امرودیکری نهی اولمق اوزره ایراد ایدلمسنه اغلاق اولنوب (بیلان ایله بیلمیان مساوی اولورمی (و) ناسدن قورقیک باری تعالی وتقدس حضرتلرندن قورقك) معنای شریفلرنی متضمن اولان کلاملرکبی الوان بیننده واقع اولان مطابقته اصطلاحده تدبیج تسمیه اولنه رق بودخی انواع طباقه داخل وفرضا برجمله‌ده احمرار واصفراری جمع ایلسه که ده احمراردن حجاب وخجالت واصفراردن عشق وغرام مراد ایتسه‌لك صنعت تدبیجی حاوی اولور

قطعه

﴿ تفاحة جمعت لونين خلتهما ﴾
﴿ حدی محب ومحبوب اذا التصقا ﴾
﴿ تعانقا فبدا واش وراءهما ﴾
﴿ فاحمر ذا خجلا واصفر ذا فرقا ﴾

قطعه‌سنك مضمونی ایکی رنکی جامع اولان المایی بربرلرینه ملاقی اولمش اولان عاشق ایله معشوقك یوزلری ظن ایلدم شویله که بونلر هزار در دوتحسردن صکره فلکدن اغتنام فرصت ایدرك داخل سراپردهٔ وصلت ومعانقهٔ خالصانه وعاشقانه ایله چراغ افروز بزم محبت اولدقلری حالده یره کچه جك اولان رقیب غماز اوته‌دن آکسزین ظهور ایدوب القای خوف وهراس ایلمسیله بیچاره‌لرنه یاپه جقلرینی شاشیروب وبرطرفه صاوشوب معشوق دلنوازك رخسار کلکونی حمرت خجالتدن بیان اولنان المانك قرمزی وعاشق ناسازك چهرهٔ زردی دخی عودت الم

افتراقدنا شی برقات دها صارا روب مذکور المانك صاری اولان طرفنه مشابه قالدیغندنده اولهرق مقامه مناسب اولهرق وارد خاطر اولمسیله درج ایدلمشدر

مراعات نظیر که اکا توفیق وائتلاف وتناسب ومواخات دخی تسمیه اولنور بونك تعریفنه کلنجه صنعت طباقلك غیری اولمق اوزره کلامده لفظك معنایه ولفظك لفظه ومعنانك معنایه مناسبتلری کوزه دیله رك برشیئك نوعندن و یاخوده ملایملرندن ایکی و یاخود دها زیاده الفاظك جمع وایرادندن عبارت اولوب علمای فن بونده دخی خیلیجه تفصیلات سردایلمش ایسه لرده حقیقتده نظرودقت اولندیغی حالده اشبو مراعات نظیر شعرای رومك شعرده جمعیت اطلاق ایلدکلری صنعت دیمك اولدیغی اکلاشیله جغندن وقنغی دیوان مطالعه اولنه جق اولسه صنعت مذکوره ایله مالامال اولدیغی کوریله جکندن بو بحثده تفصیله حاجت اولمیوب یالکز (سرموفرق یوقدر بیمزده زلف دلبرله) (سیه بختز پریشان روزکار زخانه بردوشز) نظم بینظیری که سراپا صنعت مذکوره یی جامع نوادر اشعار نفیسه دن اولمسیله انك سردواتیانیله اکتفا اولنمش واشبو صنعت کلامه حسن وزینت وبراعت وقوت بخش ایلدیکی حسبیله شعرده غایت مقبول ومعتبر اولدیغی کبی کلام منثوره دخی رونق ولطافت کامله ایراث ایلیه جکی اجلدن هرحالده رعایته شایان نفایس دقایق بدیعیه دن بولنمشدر

﴿المقصد الثالث فی اللف والنشر﴾

لف ونشر برجمله ده تفصيل ويا اجمال اوزره ايكى ويا خود دها زياده الفاظ ايراد اولنوب بونلر قاچ عدد ايسه اندن صكره اولقدر الفاظ دخى كتورلمك وهر برى مقدم سبقت ايدن الفاظه معناجه ملايم ولايق اولديغى حسبيله مرجعلرى تعيين وتصريح اولنمقسزين اكلاشلمق خصوصندن عبارت اوله رق ابتدا ايراد اولنان الفاظه لف وعقبنده كتوريلان الفاظه نشر تعبير اولنور واكر نشرك ترتيبى لفه موافق يعنى برنجيسى برنجيسنه وايكنجيسى ايكنجيسنه وزياده ايسه هر برى على الترتيب سبقت ايدن الفاظه مطابق اولور ايسه لف ونشر مرتب واكر اشبو ترتيب موجود اولمز ايسه لف ونشر مشوش اعتباريله ايكى قسمه منقسم اوله رق (فلان محلده كائن مكتب خراب وضيق وابنيه سى غير منتظم ومعلملرى ناقص ايكن سايهٔ معارفوايهٔ حضرت شاهانه ده تعمير وتوسيع ايله ابنيه جه انتظامى استحصال ومعلملرى دخى اكمال اولندى) عباره سى لف ونشر مرتب اواسيله قسم اوله (وفلان مكتبك درسلرى غير مرتب وخواجه لرى نااهل ايكن اصحاب لياقت واهليتدن خواجه لر تعيين اولنوب درسلرى صرهٔ سنه قونلدى) ديرايسه ك لف ونشر مشوش اولان قسم ثانى يه مثال اولور

المقصد الرابع فى التورية والايهام والاستخدام

توريه معرض فصاحتده استعمال اولنان كلامك الطف وارق واحلى وادقى اوله رق حتى علامهٔ زمخشرى بوفنده توريه دن ادق

و الطف برباب کوره مزسن زیرا کلام اللهك وانبیا علیهم السلام حضراتی کلاملرینك تعاطیء تأویل تشبیهاتی اوزرینه آندن انفع واعون شی یوقدر بیورمشلردر

توریه بری معنای قریب ودیکری بعید اوله‌رق ایکی معنایی متضمن اولان برلفظی ایراد ایله بوندن قرینهٔ خفیه اوزرینه اعتماداً معنای بعیدی مراد ایتمکلکه اطلاق اولنور اکر توریه‌یی مشتمل اولان کلام معنای قریبك ملایمی اولان برشیئی جامع اولور ایسه اکا توریهٔ مرشحه وجامع اولمز ایسه توریهٔ مجرده تعبیر اولنور نته کیم (اول نوزادهٔ شروخسار دها قونداده ایکن پیچیدهٔ قاط بوار اولدی) ترکیبنده واقع اولان قونداق لفظندن چوجوق قونداغی اولمق جهتیله قریب ویانغین قونداغی اولمق اعتباریله بعید اوله‌رق ایکی معنی مراد اولنه بیله جکی حالده ترکیب مزبوردن احراق ایچون وضع اولنان قونداق برطرفه صارمقسزین بولنوب سوندرلدی معناسی مراد ایدلمسی و (قلبجك شام ایسه صاتده طبان ال) مثلنك همان طبانی قالدیره‌قاچمغه باق مفهومنده استعمال اولنمسی توریهٔ مرشحه یه مثال اولور وبروجه زیر تحریر اولنان لطیفه‌یه دقت اولندیغی حالده هم توریه مرشحه وهمده توریهٔ مجرده یی شامل اولدیغی آکلاشیلور

لطیفه

برمجلسده برینك اسمی عمرو دیکرینك اسمی علی اوله‌رق

ضابطان عسکریه دن ایکی ذات اثنـای مصاحبتده بعض آثار مردانکی وشجاعتلرینی اورده‌ٔ لسان مباهات ایلدکلری صره‌ده حاضر بالمجلس بولنان وطریق نازنینه محب ایدوکی معلوم اولان برذات عمرك قلیجی کسمز کسـن علینك قلیجیـد ردیوسرد ایلدیکی کـلام توریه امـیزه مومی الیهمـا طرفلرندن اول ذاته مقابله اولنه‌رق سـن چیقمز زقاقده بولنیورسـن جوابی ویرلمش وفی الحقیقه اول ذاتك خانه سـی دخی چیقمز زقاقده بولنـد یغی حضـارعنـد نده معلوم اولد یغنـدن بوسوزدخی توریه‌ٔ مجرده‌یی جامع اولدیغنه وهله‌ٔ انتقال اولنمش اولدیغنك اوزرینه اول ذات دخی درعقب بزم اوهرنقدرچیقمز زقاقده ایسـه ده هربررلرینه بشـقه بشقه قومشوقپولریله کسب اتصـال اولنـان وارەمزده هروجهله تکلیفسزلك حاصـل اولان قومشـولرمزك خانه‌لری قپـولری جاده ده اولدیغندن بزم اوه چیقمز زقاقده در دینه‌لەمز مقاله سـنی مجرد معرض لطـائفده اولمق اوزره سوق وایراد ایلیه رك توریه‌ٔ مجوثه‌یی ترشیح ایلمشـدر

استخدام دخی ایکی معناسی اولان برلفظك ایکی معناسنه دخی ارجاع اولنه بیلان برضمیرایله معنـای آخری مراد ایلمکدن عبارت اولوب لسانمزده (قزم سکا سویلیورم کلینم سن دکله) مقـامنده سـوق اولنان کلاملرده استعمال ایلدیکمز کبی

المقصد الخامس فی التضمین والاقتباس

تضمین اهل بدیع عندنده نظم و نثرده کلامك آیات قرآنیه
واخبار نبویه یی متضمن اولمقلغنه اطلاق اولنمش واقتباس دخی
اتیان اولنه جق کلام منیفك قرآن کریم اولدیغنه دلالت ایدر
الفاظ صریحه ذکر اولنمیوب یعنی قرآن کریمده شوصورتله
وارد اولدیغی واشبو نص جلیلده بووجهله امر اولندیغی کبی
مألنده و بونلره مماثل عباره کتورلمیوب نظم و نثرك بعض
آیات کریمه ایله تضمین ایدلمسی صورتیله تعریف ایدلمشدر
واولوجهله الفاظ صریحه ایرادیله کتوریلان آیات کریمه
واحادیث شریفه نك تضمین و اقتباسه داخل اوله میه جغی
بیان قلنمش واشبو تضمین واقتباس کلی وجزئی اعتباریله
ایکی یه تقسیم اولنه رق آیات و احادیث شریفه اصلا تغییر
اولنمیوب بجملتها اتیان اولنمسنه تضمین واقتباس کلی وضمن
کلامده کلامدن جزؤ اولدیغی حالده کلامه بعض آیات واحادیث
درج اولنمسنه تضمین واقتباس جزئی دینلمشدر بونلردخی
(محمود مقبول) و (مباح مبذول) و (مردود مرذول)
اعتباریله اوچ قسمه تقسیم اولنوب برنجیسی اوصاف
نبویه ایله اکا مماثل بولنان وخطب ومواعظه
ومعا هداته دائر اولان آثاره درج ایدیلان تضمینات واقتباسات
محموده ومقبوله در وایکنجیسی منظومات ممدوحه
واوصاف وقصص ورسائل کبی شیلرده ایراد اولننلردر
واوچنجیسی دخی ایکی قسم اوله رق بریسی نعوذ بالله
جناب واجب تعالی وتقدس حضرتلرینی نفسنه نسبت طریقیله
ایراد اولنان ودیکری معرض هزل وسخفده کتوریلان

اقتباس ايلر اولوب بو قسمك ايكيسي دخی مردود درحتی ائمهٔ مجتهدين حضراتندن بعضيسی هر قسمنی قسمدن اولور ايسه اولسون تضمين واقتباسی كلياً تحريم ومنع ايليوب ائمهٔ متقدمیندن بعضيلرينك ومتأخرين كرامدن اكثرينك عصرلرنده تضمين واقتباسك استعمالی شايع اولديغی حالده بو بحثه تعرض ايلمامشلردر وفقط بعض آثار جليله‌دن جوازی اوزرينه دلالت كورلمسيله موعظه ده وادعيه واثنيه ده كلام منثوره مخصوص اولمق اوزره استعمالنی كبار علمادن بعضيلری تجويز ايلمش ايسه لرده كلام منظومه‌ده وخصوصيله مردود ومرذول اولديغی بيان اولنان قسم ثالثده تضمين واقتباس استعمالنی انلردخی كلياً منع ايلمشلر وبونكله برابر اعاظم علمای اصولدن بعضلرينك اشعارنده تضمين واقتباسی اشعار ايدرشيلر بولنديغی تحقق ايلمسيله صويه صابونه طوقنميه جق صورتده اشعارده دخی تضمين واقتباسك جوازينه ذاهب اولمشلردر (رحمة الله عليهم)

بالاده سبقت ايدن تعريفه نظراً اقتباسك يالكز قرأن كريمه مخصوص اولديغی اكلاشيلور ايسه ده احاديث شريفه ايله اولان تضمينات ته وعلم فقهك وعلوم سائره نك نثراً ونظماً صورت توريه ده استعمال اولنمقده اولان اصطلاحات معروفه سنك اولوجهله اخذ واستعماللرنه دخی اقتباس دينلديكی علمای فنك اقوال واثارندن مستبان اولمش واشبو تضمين واقتباسك مثاللری

بو مقامده تفصیلاتی حوزه لا ادرج وکتیوب برنده محرر حکایه ایله
مسوده ایدیلوب اولان موضوعاتک کتابتنده اشارته
ضرورتی یوقه بتقه کوستریلمشدر

الفصل السادس في المبالغة والاغراق والغلو

مبالغه اصطلاح قومده اوزره بر شیئک وصفنی شدت ویاخود
ضعف جهتنده محال اوله جق ویا استبعاد اولنه جق درجه‌یه
بلاغ ایتمکدن عبارت اولهرق ارباب بدیع اشبو مبالغه‌نک
محسنات کلامیه‌دن عد اولنوب اولمیه جغی خصوصنده
اختلاف ایتمشلر و بعضیلری کلامک خیرلوسی حق وصوابه مقرون
اولنلری اولمسیله منهج صدق و صوابدن ایرلمش اولان
کلام مردود اوله جغندن مبالغه‌نک محسناتی انکار و بعضیلری
دخی اعذب الشعر اکذبه وخیر الکلام ما بولغ فیه دیوب
یعنی اشعارده حلاوت بخش زیاده اولان شعرده مبالغه کاذبه‌یی
حاوی و کلام منثورک خیرلوسی دخی کذلک اولمسنه
مبالغه اولنمسیله عند البلغا حصر حرص ورغبتی داعی
اولدیغندن دعوا ایلیوب بو جهتله مبالغه‌نک مقبول اولدیغی
و بلکه فضل و بلاغتک اوزرینه مقصور و منحصر
بولندیغنی بیان ویادکار ایتمشلردر

مبالغه اوچ قسمه منقسم اولوب برنجیسی بر شیئک شدت ویاخود
ضعفنده وصفی عقلاً و عادةً ممکن اولمق صورتیله اولوب

بوكا تشبيه والاخيرسى عقلاً ممكن ويلديغى محال اولمسيله
اولورسه اغراق والاخيرسى هم عقلاً وهم عادةً ممكن
اولمسيله مبالغه اولور بو قسمه دخی غلو تسميه قلنور
وبو قسمدن اكلاشيلديغى اوزره غلو اغراقدن واغراق مبالغه‌دن
مافوقده اولور وبو مبالغه واغراق مقبول عد اولنور
اكرچه تمثيل وتشبيه طريقيله تحقق تقريب اولنوب وجود
حسن تخيل ويوكبی محسنات متضمن بولنان غلو قسمنه دخی
بعضاً محسنات مقبوليه تصادف اولنور ايسه‌ده كلامده
افراط مبالغه قصديله معاذ الله تعالى بعضاً كفره دك
موجب اوله‌جق شی تفريطاً تأويل وتعبيری قابل اولميه جغندن
بو مثللو مبالغهٔ مردوده‌دن احتراز اولنمق لازم كلور
وبونلردن مردود اولمايانلرك هر بريرينك مثاللری اثرتيبده
كلاملرينه اشارت اولنديغی وجهله محللرنده كورليور

الكلام في الاطناب والايجاز

مباحث فن معانيدن اولان اطناب كه بسط دخی تسميه اولنور
ايجازك مقابليدر و شو احده و ايجاز اعظم انواع بلاغتدن
اولوب بعضيلری فصل بلاغت اطناب وايجازدن عبارتدر
ديمشلردر وعلامهٔ زمخشری بيت اولريله عقد اجمالده التطويليه
اجمالاً ايجاز واجب اولديغی كبی مواردنه تفصيله دخی تفصيل
واطناب جملة واجبدر ديو بيان ايتمشلردر ومذهب سلف اوزره ايجاز
كلامدن اسرارله مقصود ... اولنوب اسرار دخی كنه ...

هر نقدر اصحاب فصاحت و بلاغتدن دكل ايسه لرده مرام‌لرینی افاده و استفاده ده مجبور كه كتلری دخی اولسان اوساط ناس عندنده متعارف اولملی یعنی معاملات و محاورانده تأدیهٔ معانی ایچون عرف وقاعده مجرا سنده جاری بولنملیدر دیو تعریف و تفسیر اولندیغنه كوره اطناب ایله ایجازك بیننده بر واسطه اولمق اقتضا ایدوب و بو جهتله متأخرین فضلا معنای مقصودی ادا ایچون اوچ مرتبه اثبات و بیان ایتمیوب بونلردن بری معنای مقصوده مساوی اولان و بریسی معنای مقصوده وافی اولدیغی حالده اندن ناقص بولنان ودیكری دخی لفائدة زیاده قلنان الفاظ ایله اصل مقصودی افاده ایتمك اولوب مراتب مذكوردن برنجیسنه مساوات وایكنجیسنه ایجاز واوچنجیسنه اطناب تسمیه ایتمشلردر

الفاظك قوالب معانی اولمسی حسبیله ذهنده استحضار اولنان معانی‌یی ادا ایچون ابتدا الفاظه احتیاج اولدیغندن اشبو الفاظ او وجهله استحضار ایدیلان معانی‌یی ادا ایچون زیاده ونقصان اولمیوب تمامیله وافی اولور ایسه مساوات حاصل اولوب بو صورتله سوق اولنه جق كلام قاعدهٔ بلاغته موافق اولور ایسه ده موارد كلامك بعضیسی معانیٔ مستحضره‌یه درجهٔ مساواتدن ناقص اولان الفاظ ایله ادا ایتمككه محتاج اولوب بوندن او مراضعده معنای مقصود ابهام وتعقیده دوشورلمامك اوزره معانیٔ متعدده‌یی جامع الفاظ ایرادیله ویاخود طی وحذف طریقیله ادا اولنمق ایچون مساوات مادوننده الفاظ ایراد

اولنورایسه مطلوب اولان ایجاز حصوله کلوب اشته بومقصد
بلاغتك دقایق مهمه سندندر شوحاله کوره اطناب مساواتدن
یعنی اصل مرامی اداایچون لزومندن زیاده الفاظی حاوی
اولدیغی معناسنی متضمن اوله جغی وبوجهتله نوع بلاغتدن
خروج ایده جکی وارد اذهان اولور و واقعا معنای مقصوده
اصلا فائده سی اولمیان برطاقم حشویات لفظیه ایراد اولندیغی
صورتده کلامك مخل بلاغت اوله جغی تصدیق قلنور ایسه ده
ایجازك تعریفنده مندرج اولان لفائده قیدی اشبو توهمی دفع
ایدوب بوتقدیرده ایجازه مقبول اولمیان تطویلك ضدی اولمش اولور
واطناب دخی معنای مقصودی ایضاح ویاخود بعض اوصاف
حسنه ایله توصیف ونحوا مضنی بسط وتشریح مثلو فوائدی مشتمل
اولمسیله اودخی تطویلك ضدی اوله رق ایجاز مثلو متمم بلاغت
وبلکه اصل بلاغت اولوب مخابرات تلغرا فیه ایچرن طریق
ایجازك بیلنمسنه احتیاج قوی اولدیغی کبی مصالح جاریه حقنده
متداول اولان محرراتك افاده واستفادهٔ مرام ایچون واضح
ومکمل اولمسی دنمنده قاعدهٔ اطنابك دخی معلوم ومضبوط اولمسی
اهم لوازم کتابتدن اولمسیله بونلرك مثاللری دخی مسودات آتیه ده
اشارت اولنان محللرنده کوریلور

الکلام فی الانسجام

(انسجام) ان یکون الکلام عذب الالفاظ وسهل الترکیب
وحسن السبك خالیاً من التکلف والعقادة یکاد یسیل من رقته
کالماء فی انسجامه لا یتکلف فیه شیء من انواع البدیع الاجاء عفواً
من غیر قصد واذا اتوی الانسجام فی النثر جائت فقراته

موزونه من غير قصد كما وقع فى كثير من ايات القرآن العظيم حتى انه وقع فيه من جميع البحور المشهورة ابيات واشطار ابيات ديو تعريف اولنمشدر كه ترجمه سى انسجام كلامك الفاظجه عذوبت وجزالتى وتركيبجه سهولت وسلاستى وسبك واداجه حسن وبهجتى وتكلفدن ومعقداولقدن خلو وسلامتى اولوب شويله كه حسن جريان وانسجامده كمال رقت ولطافتى جهتيله آب روان كبى اقوب كيتملى وآنده انواع بديعدن تكلفله كتورلمش هيچ برشى كورلميوب جامع اولديغى محسنات لفظيه ومعنويه كويا اصلا قصد اولنميوب اويله برمسلك نازكانه ده تصادف ايتملى كه مطالعه ايدنلره صفابخشا وحيرت افزا اولملدر حسن انسجامده بو صورتله قوت وملكه حصوللى كلام منثورك فقراتى حاويه سى من غير قصد موزون اوله رق تبادر ايتمسى محسناتنى قدراتناج ايدوبته كم قرآن عظيم الشانك آيات شريفه سى موزون اولوب حتى دقت اولنديغى حالده اوزان شعريه نك بحور مشهوره سندن كافه سنده ابيات وبيتك برمصرعندن عبارت اولان اشطار ابيات واقع اولديغى معلوم اولوردىكدر . اشبو حسن انسجام بلاغتك غايۀ مقصودى اولديغندن بونى بو بحثك خاتمه سى مقامنده اوله رق تذكار ايله طى كفتار و بالاده تعداد وايراد اولنان صنايع بديعيه وابحاث سائره تركجه كتابتده مستعمل عبارات اره سنده انك زياده شايع ومتداول اولان قرا عدلك برمقدارندن عبارت اولوب درجۀ كافيه ده اوله ميه جغى رهله مسلك منشيانه التزام اولنور ايسه عند الاحتياج تحرى اولنه جق صنايع بديعه نك پك چوغى بولنه ميه جغى معلوم ايسه ده متأخرين اهل بديع صنايع

مذكوره‌يى همان ايكى‌يوز قسمه طوغرى تقريب ايلدكلرندن

بونلرك هر برينى تعريفات وشواهديله برابر ذكر واحاطه‌يه اشبو رساله‌ء مختصره‌نك تحملى اولمديغى كبى محرر بيبضاعه‌سنك دخى بكده دها ايلروسنه قدرت واستطاعتى كافى بولنمديغندن ولسانمزده بديعياته دائر مكمل ومفيد بر كتاب موجود اولمديغندن بو يولده دها محيط وجامع اولمق اوزره بر تأليف بديعك وجوده كتورلمسى حقنده اولان ارزوى صميمى‌يى سترايده ميوب بوكا موفقيتى دخى دركاه جناب فياض حقيقيدن خالصانه تمنى ايله برابر اويله بر كتابك لزوم وجودى عندلرنده مصدق ومسلم اولان معارفندان عصرك دخى همت نقاده‌ء وطنپرورلرينه احتياج اولديغنى اخطار ايدرم

ترشيح سادس

عصرمزده مستعمل ومتداول اولان كتابتك اصول وقواعد عاديه‌سنى شامل اولوب بونلر دخى اخطارات آتيه ايله بيان اولنور

اخطار اول

يازيله جق شيئك ربطوسبكنه وعباره‌سنك حسن جريان وانسجامنه دقت اولنمسى موضوعات كتابتك برنجيسى اولوب بوكا رعايت اولنميه‌رق يازلمش شيلردن مآل ومفهوم استخراجى قابل اوله ميه‌جغندن كاتبدن عد اولنه‌مز بونده روابط كلاميه ايچون ايكى مسلك اولوب برنجيسى خيلى

زمانلردنبرو تأسس وتقرر ایلمش والیوم اکثریت اوزره قوللا نلمقده بولنمش اولان مسلك اوله رق بودخی فقرات کلامیه ارالرینه کرك سجع تصادفیله رابطه و التیام ویرلسون وکرك روابط عمومیه مقامنده مستعمل اولان او لنمش بولنمش واولندیغنه بولندیغنه مبنی وقلندیغی کورلدیکی حسبیله واولدیغندن ایدوکندن کبی وبونلره مماثل کلمات ایله وایجاب ایتدکجه مفهوم عباره یی تعقید وجریان کلامی اخلال ایتمیه جك صورتده جملهٔ معترضه ایله ربط وایصال اولنسون فقرات وارده ارهسنه اصلا فاصله ویرلمکسزین برمسوده یه کیرلدیکی کبی بلا انقطاع چیقلمق یعنی سوز نقدر اوزون اولور ایسه اولسون برجمله سی برجمله حکمنده سرد وایراد ایدیلوب معنای مقصود هرنه ایسه کاملاً اشبو جمله یه درج ایدلمك خصوصندن عبارتدر وایکنجیسی مؤخراً بعض افاضل وافاخم کتابك اتخاذ بیوردقلری مسلك دلنشین اولوب اودخی فقرات مندرجه نك سراپا یکدیکرینه التصاق والتیاملری کوزه دلمیوب مواضع کثیره ده فواصل وقواطع ایرادیله وبونده دخی ایجاب ایلدکجه جملهٔ معترضه لر سردیله کلامك مابعدینی معناً ماقبلنه ربط وتوصیل ایلمك اصولی اولوب برنجی مسلکده سوزك روابط لفظیه ومعنویه سنه وایکنجیسنده یالکز روابط معنویه یه رعایت اولنمسی لازم کلور وبو مسلکلرك ایکیسنده دخی سوق اولنه جق عباراتك الفاظنده ترشیح سابقده بیان اولنان قواعده توفیقا عذوبت وسلاست ومعناسنده قوت وبلاغت اولدقجه بیلرنده

مادۀ برصورت راجحه ومرجوحه تصور اولنه‌ده عیوب
حسن انتظام وانسجاملرینه قیله رق دوزکون کورلدیکی حالده
برینه لآلئ منظومه ودیکرینه لآلئ منثوره اطلاق اولنه بیلور

اشبو ایکی مسلکدن قنقیسنک تألیفنده سهولت ورایج
وشیوه‌سنده بهجت ولطافت زیاده اولدیغی بحثنه کیریلور ایسه
مهرۀ کتاب بو ایکی وادیده دخی سمند خوشخرام خامه‌لرینی
دیلدکلری کبی اوینادەجقلری وچوکان شیوۀ بلاغتله
هر ایکیسنده کوی بای تحسین اوله‌جقلری بیاندن وارسته
وقوۀ بضاعت وامداد قریحه وطبیعتلری بودرجه‌دن
نقصان اولان کتبه دخی مذکور ایکی مسلکدن قنقیسنی
التزام ایله کسب ائتلاف ایلمش ایسه تألیف وشیوۀ کلامجه
ارائه‌لان سهولت ولطافته او مسلکده دسترس اوله بیله‌جکندن
بوراسی حصول ممارسه وملکه‌یه مفوض ووابسته اولوب
یکیدن تحصیل کتابت ایتک املی وارزوسنده بولنانلرک ابتدا
قنغی مسلکدن شروع ایلملری مقصدینه کلنجه کلامدن مرام
هرنقدر معنی ایسه‌ده معنایه دخی لفظ واسطه‌سیله انتقال
اولنه‌جغندن وروابط لفظیه‌جه معلومات ورسوخ
حاصل اولمقجه روابط معنویه‌نک قواعدی بالله تملک مشکل
اوله‌جغندن او مثللو اول امرده برنجی مسلک اوزره تحصیل
کتابت ایتملری لازم کلوب بونده قدرت وملکۀ کافیه
استحصال ایلدکلرندن صکره مراد ایلدکلری وطبیعتلری دخی
یاردم ایتدیکی حالده ایکنجی مسلک اوزره دخی ایفای کتابته

مقتدر اوله بیلورلر و بونی اختیار ایتسه‌لردخی چونکه الحالة هذه دوائر رسمیه ده اکثریت اوزره برنجی مسلك مرعی وجاری اولدیغندن نزده اولسه‌لر طریق کتابتده استخدام ایله بویولده اولان اسباب تعیشلرینی اله کتورورلر

واما مسلك ثانیده یازلمش و بعض اساتذهٔ فخام حضراتنك قلم معجز رقملرندن چقمش اولان آثار نادره نك نسج وشیوه‌سی غایت رنکین واحکام ومعانیسی زیاده سیله متین ودلنشین اولدیغنه نظراً مسلك اولك تعلمنه اشتغال ایله اضاعهٔ وقت اولنمقدن ایسه همان مسلك ثانی اوزره تحصیل کتابت وبو اصولك دوائر رسمیه جه دخی تعمیمنه همتله برنجی مسلكك ترکی آرزو اولنور ایسه ده فقرات منقطعه ارەسنده کوزه دلمسی لازم کلان روابط معنویه نك وجوده کتورلمسی بونده ملکهٔ کلیه استحصالنه متوقف اوله رق اشبو ملکه اولمدقجه اویولده یازیلان شیلرده کلامك سروتی غیب اوله رق برچوق تفصیلات وتطویلات درج اولندقدنصکره معنای مقصودینه بروجه ایضاح افاده اولنه میوب مبهم ومعقد قاله جغی وارزو اولنان محسنات حشویاته انتقال ایده جکی ملحوظ اولدیغندن وبونکله برابر ایکی سطرله افاده سی قابل ومطلوب اولان مصلحت ایچون ارانیلان طریق انحصار اصول جاریهٔ حاضره اقتضا سنجه‌ینه مسلك اولده بولنمه بیله حکمندن مسلك ثانی ایچون لزوم وجودی بیان اولنان ملکهٔ کامله‌نك حصولنه قدر مسلك اولده دوام وبونده دخی کاتب عنواننه

تأثيرات خيليجه ايدملك صرفيله بشقه جه بر ملكه اكتسابنه منوط اولمسيله اول باول اشبو ملكه نك استحصالنه اهتمام اولنمسي اقتضا ايدر

اخطار ثاني

بيان اولنان ملكه نك حصولي نيه توقف ايده جكي سؤال اولنور ايسه تفصيلات سابقه دن مستبان اوله جغي وجهله بونك ايچون فنون سائره كبي قواعد مخصوصه ترتيب وايراد اولنمسي پك مشكل اولوب بالاده سرد ايدلمش اولان وجوه ثلثه نك كوزجه مطالعه سي لازم كله جكي مثللو بوبابده ابن اثيرك (مثل السائر في اداب الكاتب والشاعر) نام كتابنده تحصيل كتابت ايچون بسط وبيان ايلديكي درجات ثلثه ذكر اولنور شويله كه كتابت ايچون اوچ درجه اولوب برنجيسي پك چوق آثار واخبار جليله ايله مؤلفات متقدمين مطالعه وحفظ اولنه رق نصكره كاتب انلردن اولان مستحضراتي جزئي تغيير وتبديل ايدرك يازه جغي شيلري لفظاً ومعناً انلك اوزرينه ترتيب وبنا ايلمكدر وبو مسلك درجات ثلثه نك ادناسيدر و ايكنجيسي اولوجهله حفظ اولنان مستحضراتي يازه جغي شيلرده استعمال ايدر ايسه ده الفاظني كلياً تبديل اتمسي ايجاب ايده جكي مثللو معناجه دخي سبك واداسني ديكر بر قالبه افراغ ايدرك آثار قلميه سنك مستحضرات محفوظه سندن تولد ايلديكنه مطالعه ايدنلرك دقتلريني صرف وسلب ايلمك ملكه سنك حصول ايدركه بو مسلك اوسط درجات ثلثه در واوچنجيسي كاتب كندوسنه لازم اولان علوم

نافعه و معلومات نظریه یی انتساب و استحصال ایلدکدنصکره
آثار قلمیه سنده هیچ بر طرفده تقلید اتمیه رك یازه چیره
ودوشه قالقه بالذات برمسلك مخصوص اتخاذیله بونی
مظهر تحسین عمومی ایدرك بین الکتاب کسب امتیاز و انفراد
ایلمسیدرکه اشبو مسلك درجات ثلثه نك اعلاسی اولوب
ابن اثیر ائمهٔ اربعه حضراتنه ائمهٔ مجتهدین اطلاق اولندیغی کبی
او اوجهله اقتداره مالك اولان کاتبه دخی کتبه نك امام مجتهدی
دینلمك شایان اولور دیمشدر اشته ابن اثیرك دخی قولنه
دقت اولنیجه بالاده محرر تفصیلاته مباین دوشمیوب کاتب
ایچون خیلیدن خیلی معلومات و مستحضراتك وجودی
لازم ولابد اولدیغی وبودخی علوم و معارف مقتضیه نك
استحصالیله برابر طریق کتابتده وافر مدت استخدامه توقف
ایده جکی آکلاشیلور وابن اثیرك ادنا درجه دیو بیان ایلدیکی
تقلید صرف مسلکی عرض خلوص وتبریك وتهنیته دائر ویربندن
پك ذوقی اولمیان معاملات عمومیه حقنده یازیلان سائر
معروضات ومحرراتده ایشه یرار ایسه ده آثر و وقوعات
حادثه نك یکدیکرینه توفیق وتطبیقی قابل اولهمیه جغندن
مسلك مزبوری التزام ایله بونده صاپلنوب قالمش اولان کاتبك دائرهٔ
محدوده ایچنده اولان معلوماتی ایفای امور تحریریه یه وافی
اولهمیوب پك چوق وادیده یایان قاله جغی وفیض ورفعتدن
محروم دوشه جکی حسبیله کاتب تقلید صرف دائره سنده قالمیوب
ازچوق قوهٔ اختراعیه یه مالك اولمق وهر درلو مصلحته دائر
مسوده قلمه المق ایچون بالاده تحریر اولنان اسباب ووسائله

تشبث ایلمسی اساس مبانیٔ کتابتدن عد اولنور

اخطار ثالث

دوائر رسمیه نك کثرت اوراقه استغراقیله برابر مصالح سنیه ومشاغل مهمه نك دخی حددن اشغین وطاشغین اولمسی حسبیله معروضات ومحررات رسمیه جه هر حالده اختصار طریقی ملتزم ایسه ده بونده دخی سوز قصه اولسون دیو رأساً وجواباً یازیله جق شیلر مرام ومقصود هر نه ایسه انی حقیله افاده وتفهیم ایده جك قدر عبارهٔ بلیغه یی متضمن اولمز ایسه اشبو اختصار مقبول اولمیه جغندن بشقه مصلحتی بالطبع استعلام واستیضاحه دوشیره رك تکرر مخابره ایله ابتدا تحریر اولنان شیده برقاچ لقردی از اولسون دیرایکن صکره ایجابنه کوره اندن یکرمی اوتوز قات زیاده سوز یازلمقلغه مجبوریت کورینوب هم بونی یازان کاتب برچوق زحمت چکمسیله برابر یازدیغی اوراقدن دآل چوقمیورشهرتی قزانوب شرف ممدوحیتدن دور اوله جغی وهمده مصالح جاریه یی تأخیره دوشیره جکی اجلدن کلامك اختصارینی التزام ایله برلکده اولهرق معنای مقصودك دخی تام الافاده اولمقلغنه رعایت ودقت اولنمسی ایجاب ایدروبو مقصد دخی کاتب یازه جغی شیده طریق اختصاری پیش نظر اعتنایه الدیغی حالده قارشوسنده برمعارض اولدیغی ویازمغه باشلدیغی مصلحتك هرفقره سی اوزرینه انك طرفندن اعتراض وقوعیله بونلری دفع وجرح ایلدکدنصکره مستحضرات ذهنیه سنی تحریر ایلمکده بولندیغی

فرض وتقديرايدرك وكاغدك وارهجغى يرده وقوعى ملحوظ
اولان اعتراضاتى سؤال مقدره جواب حكمنده كوچك كوچك
فقرهٔ مخصوصه وياخود جملهٔ معترضه لرله دفع ايليه رك
بوصورتله كلامك حسن تأليفنه صرف افكار واقتدار
ايتمكله حصوله كلور

ترغيب وتشويقى موجب اوله جق اوراقك تأثيرى زياده اولمق
وبعض تنبيهات حكميه‌يى متضمن اولوب اراده لى مراجعه سنده
قرائت اوله جق اوامر لايقيله اكلاشيلوب حكم
ومآلى اذهان عموميه يه كوزلجه يرلشمك ومسراته دائر اولان
اعلاناتك دخى اوقونديغى محللرده قلوب ناسه القا ايليه جكى
سرور وشادمانى تزييد وشطارتى محتوى بولنمق اوزره
بومثللو مواضعده بحث مخصوصنده بيان اولنديغى اوزره
اطناب قاعده سنه مراجعت اولنمسى مناسب ايسه ده كلامك
غير مقبول اولان تطويل جهتنه انتقال ايتمسنه دخى اعتنا قلنمسى
اقتضا ايلر

اخطار رابع

نزد اصحاب انصافده مستغنئ ايضاح اولديغى اوزره
بندكانك سرمايهٔ لياقت واهليتلرى مجرد نعم والطاف سنيه
وحسن تربيهٔ عاليه سايه سنده ميسر اولديغى مثللو بونلر خدمات
جليله ده نقدر كسب قدم ايتسه لر اوزرلرنده اولقدر حق نعم
ولى نعمت تزايد ايده جكندن بندكانك قدم ولياقت جهتيله

عرض ایتدکنه اصلا حق وصلاحیتلری اوله مامسیله بعض مستدعیاتی حاوی تقدیم اولنه جق عریضه ومذکره لرده متکلمك اقتدارلغندن واهلیت ولیاقتندن بحثله صورت استدعاسنی دعوای استحقاق ومکافات ایدر بولنده عرض وافاده ایتمسی دأب بندکی یه مغایر حالاتدن وغایت معیباتدن بولندیغنه مبنی بو مثللو مستدعیاتده اویله امتنان ودعوای استحقاق ایدایدر تعبیرات قطعا قال وقلمه کتورلمیوب متکلم تمناسنده بولندیغی خصوصی مخاطبك یالکز شیمهٔ عاطفت ومرحمتی اوزرینه عطف واسناد ایده جك کلمات تعظیمیهٔ عبودیتکارانه وتعبیرات رقیقهٔ نیازمندانه ایله عرض وبیان ایلمسی هرحالده مسلك ادبه توافق ایدر وبو یولده ترتیب وتقدیم اولنه جق استدعانامه لرك مخاطب عندنده حسن تأثیری البته زیاده اولور

اخطار خامس

اوراق رسمیه ده صنایع لفظیه ومعنویه ارائه‌سی رقت مصلحتك وادیٔ اطنابه دوشیرلمسی ومجرای معروفندن چیقارلمسی ممنوعیت ذهنیه تحتنده اولدیغی کبی هله تضمین واقتباس وابیات واشعار کبی شیلرك درجی ممنوع قطعی حکمنده بولندیغندن اوراق مذکوره ده استعمال اولنه جق عباراتك یالکز جیادات الفاظ وقرت معانیسی التزام ایله الفاظك معانی یه نسبتی درجهٔ مساواتدن زیاده ونقصان اولمدیغی حالده غرض مقصودی تماماً مفید اولمسی وبرده ترشیح سابقك نهایتنده تعریف اولنان حسن انسجامی کوزه دلمسی لازمدر بوحاله کوره بوقاریدنبرو لزوم

تحصیلنی بیان ایلدیکمز معلومات و مستحضراتك تعلیمیله اشتغال
اولنمسی عبث قبیلندن اولدیغی متبادر افکار اولور ایسه ده
قضیه اویله اولیوب کاتب ایچون ممکن اولدیغی درجه ده معلومات
نظریه و عملیه نك تکثیر و توفیرینه چالشمق صنف کتابك مخارج
و مداخلی ملاحظه و تعمیق یعنی خدمات و خطوب دولتدن نیجه
نیجه مهم و نازك اولان شعبه لرده اهل قلمك لزوم وجودی قلمك
خصائص طبیعیه و سوائق مبرمه سندن بولندیغنه عطف نظر
تدقیق و تحدیق اولندیغی حالده نه درجه ده لازم و اهم اولدیغی
اکلاشیلور چونکه یالکز امور تحریریهٔ رسمیه ده استخدام ایله
بونده اکتساب ملکه ایتمش اولان کاتبه کاتب حقیقی اطلاق
اولنه میوب کاتب اوراق رسمیه دن بشقه صره سنه کوره غیر
رسمی اوله رق دها بك چوق شیلر یازمغه کندوسنی مواقع
کثیره ده مجبوریت حالنده بوله جغی بدیهیدر فرضا خصوصه دائر
برطرفه برشی یازلمسی و یاخود فوق العاده ظهور ایدن برلطف
عالی یه تشکری متضمن برتذکره و یا برمضبطه قلمه النمسی امر
اولندیغی حالده یالکز اوراق رسمیه ده ممارستی اولان کاتبك
معلومات و محفوظات ذهنیه سی بوکا مساعد و کافی اولیه جغندن
اختلاس وقت ایده بیلور ایسه یا منشآت و مجموعه لره و یاخود
کاتبك هر شعبه سنده مهارتی اولدیغنه معلوماتی اولدیغی بیلدیکی
برکاتبه مراجعت ایدر برنجی تقدیره کوره واقعا منشآت
و مجموعه لرده اکثریا مرامنه مطابق برمسوده بوله رق
و بونی جزوی تغیر ایله رئیسنه برشی قاره لیوب و آمرینه عرض ایدوب
اکثر بلای ایتمکسزین ع (رسیده بودلایی ولی بخیر کذشت)

مصداقنجه ایشی چکشدیره بیله جکی هأمول ایسه‌ده بعض کره دخی الده بولنان منشـأت و مجموعه لرده مطلوبه توافق ایدر برشیئه تصادف اولنه مامسی و یا خود مصلحت تعجیل اولنمسیله مراجعته وقت بولنه مامسی دخی اغلب احتمال اولدیغندن بو حالده بیچاره یه یا النی اوغشـدرمقدن بشـقه برشی قالمز و یا خود قرین نظر تحسین اولنه میه جغنی کند وسی دخی بیله‌رك برشی یازوب آمرینه عرض ایله آمر دخی تمییز کیفیت ایتدیکی صورتده بونده مهـارتی بولنمدیغنی اعتراف ایله بیان معذرت وابراز خجالتدن ماعدا چاره بولنمز بوندن ماعدا کلام صوفیه دن بولندیغی اوزره تجلی تکرر ایتمز اولدیغی کبی وقوعات دخی تکرر ایلیوب هرنه اولور ایسـه اولسـون برایش دیکرینه تماميله بکزه میه جکندن منشـأت و مجموعه لردن النـوب یازیلان شیلر کشینك کندی اثر قریحه و قوهٔ اختراعیه سی کبی اوله میه جغی معلومدر ایکنجی تقدیره کوره مراجعت اولنه جق ذات اصحاب انصاف و فتوتدن ایسه اخواننك بویله برکوچك مراجعتنی اخوت حقیقیه و احتیاجات مشترکهٔ بشریه اقتضاسنجه نعمت غیر مترقبه عد ایلیه رك والده کندوسنجه بك مهم برشی بولنسه ده ترك ایدرك آنك اسعاف مرامنه مسارعتله مراجعت ایدن ذاتی دخی محجوبیت و تحت منتده براقامق ایچون بوشیئ ذات عالیـلری دها اعلا قلمه الور دیکز فقط مقتضای بشریت ارالق انسـانه عارض اولان بسـط و قبض ایجابنجه ادم بعض کره مواد محسوسه یی بیله ادراکدن وهله بوثللو امور ذهنیه یه تصرفدن کلیاً عاجز قالیور و حکمت و سببی

دخی بیلمیور کبی وبونلره مماثل حسبحاله کیریشوب ویا زدیغی
شیئك نقصانیتندن بحثله تصحیح واصلاح حتی رجا ایله استعفای
قصور وبیان معذرت ایلیوب اول ذاتی مطیباً وممنوناً
اعاده ایلدکدنصکره بوقضیه‌یی عمری اولدقجه بردها لسانه الماز
ومراجعت ایدن ذات دخی نائل مرام اولدیغی حالده اصلا
منت ومحجوبیت التنده قالمز ایسه ده هرعصرده وبالخصوص
عصرمزده بویله تعریف اولنان اصحاب انصاف وفتوت پك از
اولدیغندن واستعقاب بلیه سندن ایسه هیچ برصنفك
قورتیله‌مدیغی ثابت ایدوکندن اویله اخوته اغترار واعتماد ایله
مراجعت اولنان ذواتدن بعضیلری دخی رجا اولنسه جق
شیئی قبول ایتسه ده یاشراب زهرابهٔ امتنان ویا خود
اسعاف مسؤله ابراز رویدل ایله برابر الدده تأخیرقبول ایتمز
بعض مصالح مهمه ومستعجله اولدیغندن اوآنده یازه میه جغی
حقنده بسط اعتذار ایدرك احتشام ویا صباح یازوب یتشیره جکنه
دائرویردیکی وعدی کلمات تأمینه ایله تأکید ایلدکدنصکره
انجاز وعدده امرار زمان ایدوب مراجعت ایدن ادمی مضطرب
ومتألم ایلك ویاخود درعقب برشی یازوب ویره رك وفقط
بونده بالالتزام مراجعت ایدن ادمك عدم اقتدارینی ایما ایدر
بعض عبارات درجیله کویا انی ممنوناً اعاده ایلدیکنی
اظهار مذاق اغراضیسنه وسیله عد ایلیه‌رك بیچاره‌نك
جهل وعدم اقتدارینی اتیان ادله ایله اعلان وتشهیر ایتمك
دخی ملحوظ اولمسنه وبونکله برابر مسلك کاتبده بولنوبده
بونك ایفای وظائف متنوعه‌سیله مکلف اولان ذاتك وظیفهٔ

مخصوصه سیچون آخره عرض احتیاج ایتمسی اصحابنا موسه کوره پك مشكل بولنمسنه مبنی كاتب كندوسنی شو مثللو احوال مزلقه‌یه دوشورمامق ایچون هرحالده اكمال حوایجه همت ایلمسی لازمدر

برده امر كتابت یالكز بونلردن عبارت اولمیوب كاتب بعض كره برمادهٔ مخصوصه اوزرینه صغرا و كبراسی مكمل برشی قلمه المق ویاخود رأساً وترجمهٔ بركتاب یازمق اقتضا ایده جكی كبی بعض علوم وفنونه دائر رسائلرینك مؤلفاتی اوزرینه واقع اوله جق تكلیف وارامه مبنی صورت منشیانه‌ده‌كی نهج بلیغانه‌ده دیباجه وتقریظلر تحریرینه مجبور و بونلره مماثل دها نیجه شیلر سرزدهٔ ظهور اوله‌رق بونلرده ایسه هردرلو صنایع بدیعه اجراسیله برازبعضیسنده ایجابنه كوره اشعار و ابیات بلیغه ایرادینه دخی احتیاج كوریله جكندن وقوه بضاعتسی یالكز امور تحریریهٔ رسمیه‌یه و مجموعه كاری خلوص یازمغه منحصر بولنان كاتبك اول واديلرده ع (وحیث التقت رحلها ام قشعم) نحراسنجه اسب ناتوان خامه‌لری لغزیده پای عجز وفهاهت وكندولرینك اقتدارسزلغی میدانه چیقوب بین الاقران دوچار خجالت اوله‌رق بوحاللر ایسه كاتبك اكتساب فیض وحیثیت ایده‌بیلمسنك اسباب مانعه‌سندن اولمسیله صنف ممتاز كتابده بوانسانلرك هرمسلكده تألیف وتزیین كلام ایلمك اقتدارینی حائز اولملریچون توسیع دائرهٔ معلومات واستحصال واستكمال فنون ادبیاته وسع وامكانلرینی صرف ایتملری ایجاب ایلر

اخطار سادس

پك جزئی دقت اولنور ایسه سهو وغلط اولدیغی ذهنه تبادر ایده جکی حالده تحقیق نظر اولنمامق حسبیله لسانمزده برخیلی الفاظ غلط سویلنمکده اولدیغی مثللو بونلری اصحاب فضل وکمالدن اولدقلری مسلم بولنان بعض ذوات بیله عدم مبالات ایله تحریراً دخی استعمال ایلمکده وسهو یتنه دقت ایدنلر اولسه ده بو لفظ فلان فاضلك دخی قلمندن بویله چیقمشدر بونی اول ذات البته برقاعده یه تطبیق ایدرك یازمشدر دیو تدقیق وتصحیحنه صرف افکار ایتمیوب برطاقم غلطات شایع اولمقده اولمسنه واکرچه نظر عمومیده قبول اولنمش غلطات مشهوره مولدات بلدیه نك تصحیحی اقتضا ایتمیوب بولدیغمز وایشتدیکمز کبی استعمال اولنمق لازم کلور ایسه ده بیان اولنان غلطات بوقبیلدن اولمیوب حد فصاحتك قبول ایتمیه جکی صورتده یعنی قاعدهٔ مخصوصه سنك خلافنده بولنمسنه مبنی کاتب یازه جغی شیلرده مفردات الفاظك دخی املا وترکیبنه دقت ایلیه رك وهر برینی الده بولنان قواعده تطبیق وشبهه ایلدیکی شیلری اهل وارباببندن تحقیق ایدرك قلمنی سهو وخطادن محافظه یه دقت وفرضا وصف ترکیبیلر حروف متصله دن مرکب اولدقلری حالده برکلمه کبی یازلمسی قاعده سی اقتضاسندن ایکن بونلری ایروب بشقه بشقه یازمق ومضاف ومضاف الیهك وصفت وموصوفك شامل اولدیغی حرفلر حروف متصله دن اولسه دخی

بونلرك املاجه بر برينه التصاقلری قاعده سنه مغایر بولندیغندن مضاف ایله مضاف الیهی وصفت ایله موصوفی بر کلمه حکمنده تحریر ایلمك وتأنیث علامتنه محتاج اولان کلمه‌لری مذکر اوله‌رق یازوب علامت تأنیث استیمان کلمه‌یه ادات تأنیث وضع ایتمك والفاظ ترکیه الفاظ عربیه وفارسیه ایله اضافت قبول ایتیه‌جکی انکار ایکن بونلری یکدیکره مضاف قیلمق کبی شیلر خلاف قواعد اولدیغی جمله عندنده معلوم اولدیغی حالده اوراق متسد اوله‌نك پك جوغنده وبلکه بعض اوراق رسمیه‌ده سهوبات مذکوره کورلمکده اولدیغندن وبویله جزئی دقتله اصلاحی قابل اولان شیلر عدم مبالات حسبیله استعمال اولنه‌رق لسانمزده غلطاتك تکثیرینه مساعده‌ٔ نمنیه کوسترلسنده هیچ برمعنی متصور اولمدیغندن سهوبات مذکوره‌یی تحریردن احترازومجانبت اولنمسی شرایط متممهٔ کاتبدن کوریلور

بعض کتب محاضراتده حضار بخش حدقهٔ دیدهٔ امعان ومفهوم ومزایاسی صیقل افروز صحیفهٔ ایقان اولمش اولان حکایهٔ آتیه‌نك اتیانی بومقامده قدرلار ای سخنك ذیل اطنابنیل سباق وسیاقنی نطاقبندمیان استحسان وجلب نکاه رغبت ودقت نظارکان ایده جکی ملاحظه سی شوراده دخی رخش خامهٔ رکیك البیانه رخصتنمای ارخای عنان اولمشدر

خلفای عباسیه دن مأمون بن هارون الرشیدك مقربان خاص آستان ومحرمان سراپرده دیوان مطاع عالمیاندن بری اولان عمروابن مسعده که رتق وفتق مصالح سلطنت وخصوصیله

حسن تنسيق وتنظيم امور مالية دولتده كندوسني وحيد
زمان بيلور وبو حيثيتله بالانشين محافل امثال واقران اولورايدى
نومى اليه بويله پيمانه پيماى نوشانوش بزم آمال ونعره نزاى
جوشا جوش نشئهٔ اقبال اولديغى زمان زمانه‌رستانه منك
بر سدراه جلوهٔ مستانه سنه متصادف وجرعه كشان مصطبهٔ
(وفوق كل ذى علم عليم) نص جليلنك مستغرق كيف
بيكم وكيفى اولنلردن بريسنه تصورتله ملاقات ايدرك
حقيقيت ذاتنه واقف اولوب نوعما دشيا روداروجوى
درد سرخماراولديغى بويله برطرز لاابالييانه ده نقل ايله
نقلرس مجلس اهل مذاق وشخياره انداز اقتداح جكر
سوختكان اشواق اولوركه اهواز ولايتنك طبيعت اراضيسى
فوق العاده قوهٔ منبته ايله مشتهر وافكار اهاليسى
توفير اسباب زراعته منحصر اولديغندن هر يرى معمور
واباداندر ودهقاننك هر برى خواجهٔ كامران بندركاه ثروت
وسامان اولديغى حالده نصل ايسه اوراية مركز خلافتدن
نظر تقيد ومبالات ايله باقلمديغندن حقوق بيت المال مسلمين
اولان واردات وعائدات كثيره سى كاشتكان بى انصاف
وشخكان منتشرة الاكنافك ايادىٔ طمع واعتسافلرنده كمكشتهٔ
اتلاف واسراف اولمقده اولمسيله ولايت مذكوره يه معتمدان
اركان سلطنت واصحاب استقامت وفطانتدن بر مأمور
كوندريله رك عمال ومستونيانك محاسبه لرينه باقلديغى
وحقوق مشروعهٔ خزينه بنجهٔ اغتصاب مستوليان مهينه دن
تخليص ومجراى اصليسنه ارجاع ايله برابر ولايت مذكوره نك

محصولات ارضیه سنه کوره مرتبات دیوانیه سنی تعیین
وتخصیص ننسدیغی حالده خزینهٔ دولتده منافع عظیمه یی
جالب وعجزهٔ اهالی دخی خونهٔ اهل تعدیدن قورتاریلوب
جانب خلافته دعوات خیریه یی مستجلب اوله جغی رسیدهٔ
سامعهٔ أمون و انبار ضمیر خلیفه بولدور انتباهك محصولی اولان
اجناس حبوبات امانی وامان ایله مالامال ومشحون اولمقد نناشی
ولایت مذکوره نك تفتیش ومعاینه ورؤیت محاسبه واجرای
مساحه سیله دفترینك تنظیم وخریطه سنك ترسیمی ومرتبات
دیوانیه سنك بروجه عدالت ترتیب وتقریریله متفرعات
سائره سنك تنسیق وتعیمی طرف خلافتپناهیدن
بکا امر وتفویض اولندی ایشك جسامتی حسبیله متیمه
لزومی قدر استصحاب مأمورین وکتبه وکمال احتشام
ودبدبه ایله دجله دن برکمی یه راکباً متوجه سمت اهواز
ویازموسمی اولدیغندن کورته اوزرینه ترتیب عریش
ودرونی ملوکانه تفریش ایله مظله نشین حضور واهتزاز اولدم
شدت انحدار نهر ایله کمینك سرعت سیرندن حاصل اولان
اهویهٔ رقیقهٔ دجلوسو بسوهبوب ایدن نسایم لطیفهٔ
سمنبو ایله نرمانرم ممازجت واستئناس وبسایط وجوده
انبساطبخش تماس اولدقجه کندومی غرفهٔ موعودهٔ خلد برین
ومیان مروحه جنبانان حورعین ایچره متکازن چار بالش
نازونعیم ویاخود کشتیسوار تنسیم اولمش قیاس ایدر
وبویله برصفای خاطر کشاو راحت روح افزا ایله اطرافه نکاه
اندازتازه وتماشا اوله رق کیدر ایدم ناکاه اوزاقدن

برصدای رقتنما استماع ایله اوطرفه طوغرو حوالهٔ دماغ
استقصا اولندقده زورق انتظام حالکز امتعهٔ سرور
وکامکاری وبادبان آمالکز شرطهٔ سعادت ونیکبختی ایله
مملوورو براه قبلهٔ آرزو اولان ای سکان سفینه بو بیچارهٔ غمکسار
وبو افتادهٔ خاك مذلت وادباری جناب آفرینندهٔ
پروردکار عشقنه اولسون اشبو ورطهٔ هولناك وحال مشرف
الهلاکده براقوب کتمیك وتریزیا شکز ایچون بو بی سر
وساماندن لطف ومرحمتکزی دریغ ایتمیك دیو براد ملك
کنار نهردن استغاثه ایتدکده اولدیغنی اکلایوب درعقب
کمینك صدا کلان محله طوغرو چورلمسنی امر ایله کیفیت
حالی تحقیقه قصد وتأهب وساحل نهره تقرب ایدرك اوزرنده
بر قمیص وسراویل وسرنهادهٔ خشتپارهٔ تذلیل اولهرق
بر پیرنا امیدك بر طرفدن اثر جوع وعطش شدید وو دیکر
طرفدن تأثیر حرارت خورشید ایله دائرهٔ حیاتدن نابدید اولمق
درجه سنه کلمش اولدیغنی کوردم وهمان اتباعمه امر ایدرك
بونلر پیرمومی الیهی اوردهٔ دستکیرهٔ اغوش حرمت وسفال
رأس بیشعورینی شبنمیذیر رشاشهٔ مرحمت ایلدکاری حالده
درون سفینه یه ادخال ایتدکارنده بیان اولنان سایبان
راحترسان التنده بر از وقت قاله رق وقوای دماغیه سی هوای
نسیمی الهرق تقلی باشنه کلمك ایچون چاق یانی باشمه اوتورتدم
برههٔ من الزمان پیرنا توان خواب کراندن تیقظ ایدر کبی
دیده کشای حیرت وولهان اولدیغی مشاهده ایلدیکمده
احضار مائدهٔ ماحضر وکشیدهٔ سماط مختصر ایله تکلیف

طعام وازالهٔ وحشتنی موجب اوله جق صورتده بسط
لذائذ کلام ایلیوب مومی الیه اداب کامله ایله برازشی تناول ایدرك
اکتفا ویا برجای خدمت اولنلره کوشهٔ چشم وابرو ایله
سفره نك قالدیرلمسنی ایما ایلدکدن واورته دن ادوات اطعمه
قالدیرلدقدن صکره عریشك برطرفنده زانوزدهٔ مسکنت
اولدی ارادن بش اون دقیقه قدر کچه رك پیرمومی الیه نه
یرندن قیام وحرکت ونه ده شق شفتین تکلمه رغبت ایلدیکندن
وبنم دخی اوارالق ذهنمك بشقه شی ایله مشغول اولسی ادارهٔ
کلامه مانع اولدیغندن درونمه بعض مرتبه طریان قسوت
ومیل پستراستراحتله بواختیار بسته دم بنم بونجه خدم
وحشمی کوروب طورر وانك اوزرینه بکا تعظیم وتوقیر ایچون
بورادن قالقوب وکیمنك مناسب برمحلنه چکیلوب اوتورمسی
هرحالده موافق اداب تواضعکاری اوله جغنی بیلمور ایکن
اویله اوتوروب قالمسنه جانم صقیله رق بونی برتقریب اورادن دفع
واستثقالی قوردم وارائهٔ چین جبین ایله ای پیرنه جیسن
دیو صوردم مومی الیه چولحه اصنافندن برمرد فقیرپریشان
روزکارو (کلیم بخت کسی راکه بافتند سیاه)(سفید کردن
آن امری ازمحالاتست) نشیده سنجه برسیه بخت تبهکارم
دیوب سکوت ایدنجه پیرمومی الیهك اثنای استغاثه ده
پیچیدهٔ دولك براعت استهلال وکشیدهٔ کلافهٔ حسن مقال
ایلدیکی زرتار ادای بلیغانه نك رقت معانیسنه دقت وهرنقدر
کندوسی عریان محروب ورشتهٔ اموری دوچار پیچاپیچ فلاکت
وکروب ایسه ده برمنطوق (الظاهر عنوان الباطن) ناصیهٔ

حالنك متضمن اولديغى اثر نجابت وبزركى ايله برابر طرز
وطورينك رشاقت ادب وتربيه سنه امالهٔ بصر بصيرت اولنجه
مومى اليه مردجولاه ونساج ديباج قصيدهٔ لاميهٔ عجم مطلع
غراى غره توأمى كه (اصابة الرأى صانتنى عن الخطل) (وحلية
الفضل زانتنى لدى العطل) منظومهٔ مشهوره سيدر بونى
پيرمومى اليهك پاى انداز پاى معراج روحانيتى اولمق اوزره بافتهٔ
دستكاه بداعت ايلمش اولديغنده اشتباه اولمديغى ملابسه سيله
برمنوال محرر آلنان جواب موجب استغراب اولديغى حالده پيرلا ابالى
مقدمهٔ سؤال وجوابه بوصورتله ترتيب تالى ايليوب اشته عاجز
بركشته حالكز بوكاركاه عبرتدستكاهده نه كونه پلاسپوش
حرفت اولديغم عرض سراپردهٔ اجلال قلندى پس بوذلاكتزدهٔ
بيكسه دستكير ومددرس اولان ذات مقدسلرى نه مثللو
حرفت وصنعته مربوط وحصول تعيش وزندكانيلرى نصل
اسبابه منوط اولديغنك افاده سنه تنزل عاليلرينى رجا ايدرم
ديوزبانكشاى جرأت اولدقده برقوجه سفينهٔ خلقى
امروفر مانمه كردندادہ وكثرت احتشام حسبيله مرتبهٔ جاه
منزلتم استفسار واستيضا حدن ازاده ايكن پيراشفته نهادينى
ارباب سوق وحرفته اسناد ايله صنعتمدن سؤال ايتمسى اثرنده
وبلاهتدن بشقه معنايه حمل اولنمز ديه رك هم متعجب
وهمده اولوجهله كوريلان معاملهٔ بيقيدانه دن تنكدل
ومضطرب ايله رق مع مافيه مدار ادارهٔ امور دولت ووسيلهٔ
نيل معالئ اجلال ومنزلت اولان صنعت كتابته منسوب
اولديغمى سويلدم پير پژمرده هيئت بوسوزى ايشتدبكى كبى

برطرز استغنا فده بکا احالهٔ نظر دقتلهای بزرکواربی موانع
انتسابکی بیان ایلدیککک صنعت اشرف صنایع اولوب
بش قسمی جامع وسنک خامه زن اشتغال اولدیغک کتابت
اقسام خمسه‌دن قنقیسنه راجعدر دیجه کتابک بش قسم اولدیغی
عرمده ایشتمدیکمدن پیرپری مزاج ایله نساج وخلاج
مقوله‌سندن اولیوب بازارمعرفتده بشقه برقماش کرانقیمت
وتاروپود انسجهٔ وجودی مغزول بنان عوان حکمت اولدیغی
اکلادم وهمان کندومی طوپلیوب حضور پیرده زانوزدهٔ
ادب اولدیغم حالده اقسام مذکوره‌نک بیان وتوضیحنه دخی
همت بیورلمسنی رجا ایلدم مشار ایله جواب علی الرأس والعین
ایله بنی قریرالعین اعزاز ایلدکدنصکره بووجهله ناطقه طراز
اعجاز اولدیکه اقسام خمسه‌دن برنجیسی کاتب رسائل ومنشئ
بیمعا دلدرکه اکثر علوم وفضائلده حائز نصاب کامل وخصوصیله
علوم ادبیه‌نک کافه‌سنه علم ومعرفتی شامل اولملی یعنی فن لغتده
مهارتی بردرجه‌یه وارملیکه دفاین معلومات بسیطه‌سی
یانده اثر زمخشری وجوهری حجر ومدر ودریای مستحضرات (الاطرا)
محیطه‌سی عندنده قاموس فیروزابادی قطرهٔ کمتر مقوله‌سندن
قالملیدر وکنجینهٔ وصال یار مهربان بهاء ترصیعات مضامین ایچون
صرف ایلدیکی نقود الفاظ دلستانک مصدار انس وسلاستندن
مشتق اولملیدر وینبوع خامهٔ بلاغتندن نبعان ایدن ماء الحیاة
ترکیبات شافیه وزلال تألیفات کافیه سنک صفای جریانی
برنحو اوزره اولملیکه معین معانیٔ سحر البیانی دلتشنکان
فصاحتهٔ مشرب لذة للشاربین ولهجهٔ تعبیرات بدیعه سنک الاقتباس من القرآن

حسن ادای مورث الابتهجه‌سی اشفتکان بلاغته نظره‌انداز
تسر الناظرین اولمغله برابر اسالیب عربده وامثال وخطب
واشعار بلغاده استحصال رسوخ تامله تطویل وایجاز کلام
اقتداری احراز وشویله که استدیکی زمان برمعنای مجزی
کلمات انیسهٔ سامعه نواز وفقرات سلیسهٔ براعتپرداز ایله
مطالعه ایدنلره اصلا ملال ویرمیوب اوقودقجه باعث افزایش
شوق واهتزاز اوله جق ولمحرره (اینسه اطناب کلام اولمنشیٔ
معجز رقم (امتدا دلیلهٔ وصل نکاری اندر برد) مفهومنه
ماصدق دوشه جك صورتده برقاچ جزؤاو راقی نکار شپزیز
بدایع منشیانه ایدرك قامت بالای سخنی رعنٔمای وادیٔ
درازو بالعکس معانیٔ حاویهٔ دقیقه‌سی تشریح اولنسه بررساله
اوله جق مقاله یی برایکی کلمه‌یه درج ایله (خیرالکلام ماقل ودل)
قاعده سنجه خال دلارای مقالی حسن افزای رخسارهٔ ایجاز
ایلدکدن ماعدا حسن خطی مغبوط تازه خطان حسن وجمال
ایدرك بونده دخی اقرانی بیننده کسب امتیاز ایلمیدر
وایکنجیسی کاتب احکام اولوب بودخی علوم شرعیه ده
وخصوصیله فقهك معاملات جهتنه عائد اولان مسائل
دقیقه سنده مذاهب اربعه اوزره حل مشکلات انام ودعاویٔ
مبهمه ووقایع معظمه یی تسجیل واعلامده حجت مهارت فائقه سی
امضا کردهٔ تصدیق کافهٔ اهل کمال ومستخرجات عمیقه سی
مصون شائبهٔ قیل وقال اولمق ایچون مسائل امهات کتب
فقهیه مستحضری اولدقدن بشقه رموز واشارات حکمیه ده
دخی یدطولی اصحابندن بولنمیلدر واوچنجیسی اولان

كاتب معونه تعريف اولنان كاتب رسائل درجه سنه
قريب قوهٔ قلميه يه وعلم محاضراتده ملكهٔ كليه يه مالك اولدقدن
بشقه كليات احكام سياسيه ايله برابر مفردات معاملات
ناسدن هيچ بردقيقه نزدنده مستور اولماملى وانكشاف
خفاياى اموره سرعت انتقالى سرعت ضياى شمسدن اشاغى
قالماملیدر وردنجيسى كاتب خراجدركه حكمت
عمليه وعلوم رياضيه ده وفنون ادبيه نك بعض اقسامنده
معلومات كافيه سى وبولنديغى اقليمك طبيعت اراضيسنه
ومحصولات طبيعيه ومعمولات صناعيه سنك كيفيت ورواج
وقيمتلرينه ومملكتك موازنهٔ ادخالات واخراجاتيله استحصال
معموريت وسكنه واهالينك ازدياد سامان وثروتلرينه مثللو
اسباب نافعه يه توقف ايده جكنه وقوف تامى اولديغندن
بشقه اقتدار ولياقت ذاتيه سى مأمور اوله جغى خدمات
دولتده تعداد اولنان معلومات نظريه سنك مطلوب اولان
اثار فعليه سنى بلاتردد ايفايه وافى اولمليدر بشنجيسى
عارض دخى اطلاق اولنان كاتب جيش اوله رق بودخى
اوج صنفدر بريسى عسكرلك امور مخابره وتحريريه وديكرى
مواد حسابيه واداره وبرى دخى ضبط كتيبه ايله بونك
متفرعات سائره سنى ايفايه مأمور اولان كتابدر صنوف ثلثهٔ
مذكوره دن برنجيسى كاتب رسائله لازم اولان
معلوماتدن بشقه اصطلاحات فنون حربيه وعسكريه يه واقف
وايكنجيسى دخى مقدمات علوم رياضيه ايله بعض
علوم ادبيه يه واوچنجيسى بونلرايله برابر دقايق علم

لغته عارف اولمیدراشته کتابك اقسامی کشیدهٔ سلك تقریر
وهر برینك محتاج اولدیغی معلومات بشقه بشقه بیان
وتذکیر اولندی باقه‌لم ذات والالری اقسام مذکوره‌دن قنغیسنه
داخلسکز دیو سؤال ایدکده کاتب رسائل اولدیغم جوابنی
ویردم انك اوزرینه پیرنحریر زباکشای توقیر اوله رق افندم
منسوب اولدیغکز قسم اقسام سائره‌نك کافه‌سندن ممتاز
وکاتب رسائل احراز نفایس کمالات وفضائل ایله سرفراز
اولوب انجق دعوایه برهان وعاشقه نشان مصداقنجه
سکا برسؤال لازم کلورنه بیوررسکز دیدکده اکرچه پیر
اکاهضمیرك دریای علم وفضیلتی یاننده بنم بضاعهٔ قلیله‌م وجود
حباب وضیای خورشید کمال ومعرفتی عندنده سرمایهٔ
ناچیزه‌م شعلهٔ شبتاب مثابه‌سنده قاله‌جغنی وایراد ایده‌جکی
سؤاله جواب ویرمك خرجم اولمیوب مشار الیه‌نی هرجهتدن
وادیٔ بهت والخامه صاله‌جغنی مقدمات تقریر وتعبیرندن
جزم ایلمش ایسه‌مده نه چاره کاعتراف جهالت زبانسوز نخوت
وزارت اولدیغندن سرد اوله‌جق سؤاله جواب ویرمك
اوزره حاضر ومنتظر اولدیغمی افاده ایلیجه پیرطلیق
اللسان وادیٔ سؤالده بووجهله اطلاق عنان بیان ایلدیکه
فرضا والده‌ك امرأهٔ طالق وفقط سنك سایه‌کده اسباب
رفاه ونعمتی هروجهله دلخواهه موافق اولدیغی وآخره
تزوجی عندکزده غایت منفور بولندیغی حالده ذاتکز دیار
اخرده ایکن حقنده حسن اعتماد وکمال حب ووداد کز اولان
اعزاحبابکزدن بریسی مزبوره‌یی عقد وتزوج ایتدیکنی

استخبار ايله تعجب وحيرته دوچار وابرام سوائق طبيعته
اول ذاته بر مكتوب تحرير نده مسلوب الاختيار اولسه كز
بو مكتوبك معرض تبريك وتهنيتده مى يازلمغى مزاج مصلحته
ملايم دوشر يوخسه حاصل اولان تعجب وانفعالك اظهاريله
عتاب وسيمى مستلزم بعض كلمات تعريضيه درج اولنمسى
مناسب اولور واخاصل مكتوب مذكورنه زمينده يازلسه
مقتضاى حاله توافق ايدر بوبابده رسالهٔ وجدان وايقانكزه
مراجعت وبر مكتوب تحريرينه همت اولنسه ده انكله هم ادعا
ايلديككز كاتب رسائل اولمقده اولان درجهٔ قدرت
وبضاعه كزى وهم ده فن كتابتده نه مرتبه سليقه يه مالك
اولديغكزله برابر آثار قريحه وبراعه كزى عرض قرطاس
ازمايش ايلسه لك ديو واقع اولان سؤالى اوزرينه احضار
ادوات قرطاسيه ايله جيبه كير افكار وهمان بر چاريكدن
زياده صندوقچه قوهٔ متخيله يى قارشديروب جمله كاه معناى
مقصوده لايق بر كالهٔ موافق بولمقلغه برزده دامان اقتدار اولمش
ايسه مده اداى مرامى مشعر هيچ برشى متبادر خاطر اولمديغندن
حرف واحد تحريرينه قدر تياب اوله مديغم حالده پير
ظرافتسيمرينم سرفرو برده زمين تحيراولديغمدن درجهٔ بضاعه مى
قوهٔ فراستله ميدانه چيقاروب سنك كتابت رسائلده مهارت
وملكه ك اولمديغى معلوم اولديغندن كتابك قنغى قسمنده ايسه ك
طوغريسنى خبرويركه اكا كوره مناسب اولان سؤالى ترتيب
وتقريرايده يم ديدكده كاتب احكام اولديغمى سويلدم اويله ايسه
ايكى شخص يكديكرينك باشلرينى ياروب ايكيسنك دخى قانلرى

ریزان و بربرندن شکوه کنان اوله رق حاکم شرعه مراجعت ایتسه لرده درجهٔ جرحه لری کشف و معاینه ایتدیرلدکده برینك پاره سی عظم قحفك غشای خارجیسنی تجاوز ایدرك عظم مزبوره قدر رسیده اولمش ایسه ده دها ایلرویه وارمدیغی و دیکرینك جرحه سی غشای خارجیی تجاوز له برابر کاسهٔ زرین رأسه دخی نقب انداز تألم اولمش ایسه ده غشای داخلیی زده لیه مدیکی تحقق ایتمش اولسه کذا شبو جرحه لردن برنجیسنه دامیه و ایکنجیسنه موضحه تعبیر اولنور بو ایکی شخص مجروح حقنده احقاق حق ایچون توجهله حکم ایدلمك و هر برلرینك درجهٔ جرحه لرینه کوره تصورتله دیت تعیین قلنمق اقتضا ایده جکنه دائر سندن قاعدهٔ شرعیه سنه توفیقاً جواب استرم دیدکده بو مثللو مسائل دقیقهٔ شرعیه یه وقوفم اولمدیغندن اتیان جوابده بیتاب و بونده دخی شرحه دار شرم و حجاب اولدیغمی کورنجه پیر وقور ای کفته خور سنك کتابت احکامده دخی بیشعور اولدیغك تبین ایتدی دیو خطاب و کتابك اقسام سائره سندن قنقیسنه داخلسن دیه رك تکرار استجواب ایلدی بنم ایسه اول ارالق اکثرمشاغلم کتابت معونه اوزرینه معطوف اولدیغی پیرك بالاده سبقت ایدن تعریف و تقریرندن ظن و تخمین و بو بحثده صورهٔ جنی سؤالك اعطای جوابنه مقتدر اوله جغم خصوصنده زعم یقین ایله کاتب معونه اولدیغمی سویلدیکمده اویله ایسه براد ملك بری منکوحه و بری جاریه اوله رق ایکی همفراشی اولدیغی و ایکیسی دخی کندوسندن حامل بولندیغی حالده اول ادم

دیده پوش عالم شهود وبعده منکوحه سندن بر قیزی وجاریه سندن
بر اوغلی زیور گهوارهٔ وجود اولسه ومنکوحه سی
ولد مذکورك ضره سندن ظهور ایلمسندن ناشی مال میراثجه
کندی طرفنك بر وطرفه نسبتله متضرر اوله جغنی بیله رك
وبوکا بین الضرات وقوعی ضروری اولان غیرت زوجیه دخی
منضم اوله رق جاریه نك اوغلنی بنم محصول مشیمهٔ مولده مدر
دیو ادعا ایله اوردهٔ آغوش صحابت وجاریهٔ ضعیفه نك
معرض اخلاص ومسکنتده کندو سنه وقوعبولان استرحامی
اوزرینه لمحرره (خلوص عرض ایلدکجه لایق اولدم ظلم
وازاره) (نیازم باعث افزایش نازاولدی دلدار ه)
مآلنجه بیچاره نك تضرع خالصانه سنی عدم قبول ایله
اشبو صنیعه سنه قوت ویرمك ایچون سلوطه بنم اوغلمه
مسلطه اولیوردیو عادت نسوان اوزره اظهار فریاد
وشماتت ایتسه ده قونوقومشو باشلرینه طوپلنسه وحقیقت حالی
جناب واقف السر ایله مزبور یتندن بشقه بیلان اولمدیغندن
محکمهٔ شرعیه یه مراجعتی مناسب کوردیه رك فصل دعوی ایچون
دواوین عرفیه دن برینه کلوب نقل ماجرا وسن اوراده
رئیس وحاکم مقامنده بولنسه کده بوبابده سنك حقا نیتکه
التجا ایلسه لر بونده حق وصوابه وصول ایچون نه یولده
اجرای تدقیق ومزبور یتندن قنغیسی ظالمه وقنغیسی مظلومه
اولدیغی فصل تفریق اتمق لازم کلورسه کا سؤال ایدرم
دیمسیله بویله بر دعوی قوهٔ قدسیه دن بشقه صورتله
کشف وحل اولنمق ممکن اوله میه جغندن بر زمان

دوشنديكدنصكره شق شفه يه مقتدر اوله مديغمى كورنجه
پيرعلائق ازاده سن تميز حقوقده دخى تفريق بياض وسوادده ن
عاجز طفل نوزاده دن دخى ساده ايمش سن بونكله برابر
دعواى كتابت ايديورسن صحيح كاتب ايسه ك اقسام خمس
متباقيه دن قنغيسنه داخل اولديغنك طوغريسنى سويله كه
بيهوده تطويل كلام اتيه لم ديو بنى كودك شيرخوار كبى
پيچيده ء قماط عجز واضطرار ايلمش ونه سمته عطف كلام ايلسه م
درت طرفى صاروب صارمه ليوب قلداغمه مجال براقيه جغى
جزم اولنمش اولديغندن اسلوب حكيمانه ده مجراى سخنى
بشقه بروادى يه اماله ايله الندن ياقه يى قورتارمقلغى قورمش
ايسه مده بوقضيه دخى اعتراف جهل صرفى منتج اوله جغى
حسبيله بوراسنى حوصله ء مزاج نخوتكارانه مه صيغديره مامش
وكاتب خراج قسمى امور ماليه كتبه سى اولديغنى تعريف
سابقدن خاطرمده قالوب صغر سنمدنبرو دولتك خدمات
ماليه سنده ابراز كفايت ايتمكده بولنمش اولديغمدن
وبوبابده هرنه سؤال اولنسه جوابندن عاجز قالميه جغمى
مجزوماً بيلديكمدن سوزك طوغريسى كاتب خراجم وبوبحثده
ترتيب اولنه جق اسئله نقدر ادق وارق اولسه دخى بلا تردد
اتيان جوابده اعمال فكر و انديشه يه غير محتاجم بونده همان
سؤال ايده بيله جكك قدر سؤال ايله ديو متصلبانه جواب
ويرديكمده بير دقايقشناس عرض رويدل استئناس ايله ميدانه
قويديغك دعوايه نظراً شايد بونده دخى ملزم اولمقلغك
لازم كلور ايسه بك اشورى محجوب اوله جغكدن شومسئله ده

مسالك اعمالى جدول ايله ـ ـ لرك ساده و خفيف بر سؤال
ترتيب ايدهيم اكر اراضيسى هنوز تحرير ايله داخل دفتر خاقانى
اولمامش اولان بر ولايتك تخصيص مرتبات ديوانيه سى
ضمننده امر مساحه سنه مأمور اولسه‌ك بو ايشه توجهله شروع
ايدرسن ديدى بو مثللو عمليات حسب المأموريه وقوف
ومعلوماتم اولمسيله اختيار لك بو سؤالندن سينهٔ افتخارم
مالامال انشراح ومسار اولديغى حالده اكر مساحه ايده جكم
اراضى مربع الشكل ايسه انك مساحه سى ايكى ضلعك برينه ضربيله
حاصلنه يعنى ضلع واحد مربعنه واكر مستطيل الشكل اولور
ايسه ضلع اطولك ضلع اقصره مستطيلى يعنى حاصل ضربى
مساحهٔ مطلوبه يه مساوى اولور ومثلث الشكل اولديغى حالده
عمود مثلثك قاعدهٔ مثلث مستطيلى تنصيف اولندقده مساحهٔ مثلث
تبين ايدر وياخود اضلاع مثلثدن نصف مجموع اضلاع بيننده كه
تفاضللرا اخذ وبر برينه ضرب ايله حاصلى تكرار نصف مجموع
اضلاعه دخى ضرب اولنوب حاصل اخيرك جذر مربعى اخذ
اولندقده اشبو مأخوذ مثلث مذكورك مساحه سنه مساوى اولور
واكر دائروى الشكل ايسه مساحه سى نصف قطر دائره نك
نصف محيط دائره يه مستطيلنه يعنى بر دائره نك مساحه سى ضلع
اطولى نصف محيط دائره يه وضلع اقصرى نصف قطر دائره يه
مساوى اولان بر مستطيل مساحه سنه ياخود زاويهٔ قائمه يى
محيط اولان ضلعلردن برى محيط دائره يه وديكرى نصف
قطر دائره يه مساوى اولان بر مثلث قائمة الزاويه يه مساوى اولور
وينه مساحهٔ دائره نصف قطر مربعك ١٤١٦ ـ ٣ عددينه

ضربیله ویاخود قطر دائره‌ٔ مربعلی ۷۸۵٤ عددینه ضربیله دخی
استخراج اولنه بیلور دیو سرد معلومات وبو بحثلره دائر نقدر
دقیق اولور ایسه اولسون ایراد اولنه جق اسئله‌یه اتیان
جوابدن عاجز قالمیه جغمدن بحثله عرض مباهات ایلدیکمده
اکر مساحه اولنه جق اراضی مثلث مختلفة الاضلاع
قائمة الزاویه اولور ویاخود قطع ناقص شکلنده بولنور ایسه
نه یپارسن دیو استفسار ایتمسیله وواقعا بنم فن هندسه‌ده
خیلیجه معلوماتم وار ایسه ده بومثللو مسائل دقیقه‌سی
لایقیله خاطرده قالمیوب پیرك اشبو سئوالنی ایسه بر وجه محرر
بالاقدام کندم جلب المش اولدیغمدن بونده دخی اظهار
عجز ایلمك ارتق ناموسسزلغه انتقال ایده جك اولمسیله سئوال
مسرودك جوابنی سفسطه ایله چیره‌مکلکی قوروب خاطرمده قالدیغنه
نظر اشویله یا پملی وظنمه کوره بوصورتله عملیات اجرا اولنملیدر
کبی برطاقم کلمات مبهمه ومشکوکه ایرادینه قیام ایتمش ایسه‌مده
پیر مشار الیه بویله مغلطه وسفسطه‌یه احالهٔ سامعهٔ اعتبار ایدر
ذواتدن اولمدیغی جهتله دکل مواد محسوسه‌دن عد اولنان
فن هندسه‌نك معا دلالت عادیه سنده علوم معقوله‌نك
مسائل غامضه سنده بیله بومثللو ظن وشبهه‌یی متضمن اجوبه
عندالفحول قبول اولنمیه جغندن مالایعنی کلام ایله سوزی
اوزاتمق نه لازم همان بوبحثده دخی اقرار عجز ایله اقسام کتبه‌نك
قنغیسنه داخل اولدیغنی طوغروسویله دیو بنی فوق الغایه
دوچار حجاب و (دع مایریبك الی مالایریبك) مفهومنی (اس من الحدیث)
اشراب ایلدی کاتب جیشلك اوچنجی صنفی که کنده ضبطندن

عبارت اولدیغی سبقت ایدن تعریفدن معلوم اولوب بونده ایسه
برکونه مشکلات ملحوظ اولمدیغندن ارتق نهایت درجه یه
تنزل ایله صنف مزبوره منسوب اولدیغمی افاده ایلدیکمده
اکر کندیلرینی ثبت دفتر ایلیه جکک افراد عسکریه ایچنده
ایکیسنک دخی مملکت ومحله لری وکندولرینک وپدرلرینک
اسملری وسن واشکال وجودلری یکدیکره تمامیله مشابه
ایکی شخص ظهور ایتسه وفقط برینک اوست ودکرینک الت
دوداغی بیریق اولسه بونلری دفترجه یکدیکردن تمییز ایچون کندیلرینی
نصورتله ضبط وتحریر ایلرسن دیو کتیبه‌ران میدان سؤال اولدقده
بونده دخی مبارزهٔ جوابده تعجیل قاله جغمی ادراک ودهان جرأت
مناظره یی امساک ایله افندم ماجرالری هرنقدر مسلک کتابتده شمدی یه
قدر اثنای وجود ویک چوق ایشلرده بولندرق حاصل اولان
تجاریب عدیده وآثار اساتذه دن اخذ واقتطاف ایلدیکم
مستحضرات مفیده ثمر ایتله مأمور اولدیغم مصالحی حسن
ایفاسیه بذل مجهود ایلمش وبوصورتله هرشیده ابراز موفقیتله
بین الاقران احراز امتیاز وحیثیت ایتمش ایسه مده اویله
وقتیله علوم وفنون مقتضیه‌سی اهل وارباندن صره سیله
اخذ وحفظ ایده مدیکمدن معلوماتم اساس اصلیلری
اوزرینه مبنی اولمیه جغی امر طبیعی وذات عالیلری ایله بویله
اتفاقات حسنه دن اوله رق میسر اولان اجتماع وملاقاتی
حکمده جملهٔ اسباب بختیاری وفیوضاتدن عد ایدرک
سایه صفت مقارنت استادانه لرندن برآن تجویز مفارقت
اولنیوب هرنقدر سن وسالم مساعد ودرجهٔ لیاقت واقتدارم

مستعد دكل ایسه‌ده اوسایه‌ده ممكن مرتبه استحصال
معلومات اساسیه‌یه موفقیتم اقصای تمنی اولوب بوندنبویله
اوقات باقیهٔ زندگانیمزك برلكده امرار اولنمسنه لطف و تنزل
بیورلمسنی رجا ومبدأ استفادهٔ عاجزانه‌م اولمق اوزره دمندنبرو
ایراد بیوریلان اسئله‌نك بیان اجوبه‌سنه دخی همم تحریرانه‌لرینی
استدعا ایدرم دیو كمال تواضعله عرض تضرع ایلدیكمده
پیر ادیب نكته‌دان درعقب تحویل طور ولسان ایله نیجه علامهٔ
دورانك موقع امتحانده اتیان جوابدن عاجز وناتوان قالدقلری
كوریلوب ایشیدلمش وبوخصوص انلرك فضل وكماللرینه
اصلا ایرث نقیصه ایتامشدر اسئلهٔ مذكوره‌نك جوابلرنده
طرف والالرندن كوریلان تأنی دخی بوقبیلدندر بوبابده
وقوعه كلان جرأت وجسارتمك عفونی استرحام ایدر
ودائرهٔ علیه‌لرنده قبولم حقنده نائل اولدیغم وعد ولطفلرندن
طولایی تشكر ایلرم وادیسنده سرد ایلدیكی مقدمه ایله برمنوال
محرر حاصل اولان محجوبیتمك ازاله‌سنه همت بیوردقدنصكره
اسئلهٔ مذكوره‌نك ایراد اجوبه‌سنه شو وجهله شروع
ایلدیكه خلاف مرضی اوله‌رق والده‌كك وقوعه كلان
تزوجی كیفیتی مطلقا ابتدای امرده انك طرفندن كوستریلان
طلب وهوا نفت اوزرینه مستند وشمدی زوجی حقنده
ابرازا اولنه‌جق ستم وعتاب اكا عائد اوله‌جغندن وحقوق والدینك
درجه‌سی ملاحظه اولندیغی صورتده انلر حقنده اصلا اطالهٔ
لسانه حق وصلاحیتمز اوله‌میه‌جغندن مومی الیهانك
بویله دائرهٔ مشروعه داخلنده واقع اولان بر حركتندن طولایی

مؤاخذه اولنمسی مسلك رضاجویی یه مباین اولوب فقط احبابكدن بولنان ذات بو ماده ده بالذات مراجعت ایده مزایسه ده وسایط منا سبه ایله كیفیتی طرفكزدن استمزاج ایلدكدن واستحصال موافقتكزه موفق اولدقدنصكره اجراایلمكلكی اقتضا ایدر ایكن بوكا رعایت اتمامسندن طولایی معذور اوله مزایسه ده بو دخی شاید نه ذات عالیلرینك تحصیل توجه ورضالری ضمننده بعض لدنیاته مرهون اولمسی مظنون اید وكندن بوبابده اول ذاتی دخی معاتب طوتمق كسر وتنفیر قلبندن بشقه معنایی مفید اوله میه جغنه ومع مافیه وقوع حالی تحسین ایله ایفای تبریك وتهنیت وابراز سرور وممنونیت اولنمسی دخی مین وریا اولوب بونی شیمهٔ حمیت وصلابت قبول اتمیه جكنه مبنی یازیله جق مكتوبه نه ستم وعتاب ونه ده اظهار مسرت وتبریك وتهنیتی متضمن خطاب درج اولنمسی مناسب اوله بیلوب انجق مصلحتی نتایج احكام تقدیریه یه عطف واسناد ایله مكتوب مذكورك (كلك مشیت صمدانیه نك نقش اندازلوح ازل وخامهٔ قدرت ربانیه نك كشیدهٔ نیرنك لم یزل اتمش اولدیغی احكام شؤنیه نك بوعالم كون وفساد ده ترتیب اوزره صورت انداز مرءات ظهور وخیر وشر هرنه ایسه ذره قدر تغیر اتمیه رك جلوه نمای حیز صدور اولمسی مبرمات اموردن وبوكا سر داده تسلیم ورضا اولمقدن بشقه چاره وتدبیر بولنمق جملهٔ ممتنعاتدن اولوب اشته بو وجهله بر مقتضای حكم مشیت میانه مزده رابطه پذیر اولان علاقهٔ ابوت وبنوت معنویه كیفیتندن طولایی

(اکر مجهول حال جهانیان نه قضـاست) (چرا مجاری احوال
برخلاف رضاست) (هزار نقش برارد زمانه و نبود) (یکی چنانکه
درآیینهٔ تصور ماست) منظومه سنی تذکار و بو وتیره ایله
تجدید مناسبات قدیمه یه ابتدار ایدرم) مألنـده یازلمسی
موافق حال کورینور و بربرلرینك باشلرینی یاروب حاکم شرعه
مراجعت ایدن شخصیندن جرحه سی موضحه درجه سنده بولنان
مجروح ایچون تعیین اولنه جق دیتدن مأمومه ایچون ایکی ثلث
مقداری زیاده دیت فرض وتقدیر اولنوب اشبو نشان
جرحهٔ موضحه صاحبندن اخذ وتحصیل ایله جرحهٔ مأمومه
صاحبنه ویرلمکله حکم اولنور و اعلام شرعیسی دخی بو حکمه
توفیقاً ثبت وتسجیل قلنـور اما ولدمذکر متوفانك منکوحه
ویا مفروشه سندن قنغیسنك نهانخانهٔ مشیمه سندن سرنمای
عالم ظهور اولدیغی دعواسنك فصل وحکمنـده کلنجه
برمقتضای حکمت الهیـه مادرذکورك سوتی مادر اناثه
نسبتیله اغر اولدیغی بالتجربه ثابت اولدیغندن مزبوره لردن
ایکیسـنك دخی راووق پستانلرندن درجهٔ مساواتده
برمقدار سوت تقطیر اولنوب وضع کفتین میزان قلنـدرق
قنغیسی وزناً اغر کلور ایسه ولدمذکر انك اولدیغی نمایان اولور
واکر مساحه اولنـه جق اراضی مثلث مختلفة الاضلاع
قائمة الزاویه اولور ایسـه زاویهٔ قائمه یی محیط اولان
ضلعلردن برینك دیکرینـه مستطیلنك نصفی مساحهٔ مثلثه
مساوی اولور وقطع ناقص شکلنده بولندیغی صورتده نصف
محور کبیرك نصف محور صغیر مضروبنك حاصلی ٣١٤١٦

عددينه دخی ضرب اولندقده مساحهٔ مطلوبه حاصل اولوب
قطع مکافی شکلنده بولندیغی صورتده دخی اول قطع مکافی اوزرینه
مرسوم اولان مستطیل مساحه سنك ثلثانی مساحهٔ قطع مکافی یه
مساوی اولور ولسان عربده دالت دودا غی بیریق اولان آدمه
علم واوست دوداغی شکافدار اولان آدمه اقلج تعبیر اولندیغندن
بوقاروده حال وکیفیتلری تعریف اولنان شخصلیندن برینك
کنیه سی بالاسنه علم ودیکرینك اقلج اشارتی ویریلور دیو ختم
کلام ایله سکوت ایدنجه ارتق ذات نادرة الصفاتلرینك اهل سوق
حرفتدن اولمیوب متبحرین ارباب کمال ومعرفتدن بولندقلرنده
قطعاً اشتباه قالمدیغندن ترجمهٔ حاللکزك صحت وحقیقتی
وجهله بیانه انعطاف لطف عالیلرینی رجا ایدرم دید یکمده
پیرا مجوبه داستان بنم سرکذشت نابسامانم (غمکله دربدر لك
عالمك یازدم کتاب اولدی) (سرانجام فقیره برنظر قیل باب باب
اولدی) نشیده سنجه برقصهٔ طویلة الذیل وسیر وزیٔ احوال
پریشانم محرره (قره کونلرم مکدر سوره جکمی تا بحشر)
(بونه بخت فتنه پرور بونه طالع سیهکار) مفهومنجه همرنك
حکایهٔ الف الیل اولهرق تفصیل وتطویلی مستلزم تصدیع
وکلال وبونکله برابر ارادهٔ صادرهٔ دستوریلری دخی
واجب الامتثال ایدوکندن علی وجه الاجمال معروض
سرادق اجلال ایدهیم دیوب شوصورتله سرد کفتار ایلدیکه
پدرم اولدقجه اصحاب ثروت ویسار وکندو محصول ضیاع
وعقاریله حسن تعیشی صیره سنه قویمش ازاده سران روزکاردن
اولوب علم ومعرفتدن اصلا بهره سی اولمدیغی حالده

فضائل ومعارفك علوشانن واعتبارینی معترف ونقصان
همت پدرله جاهل قالدیغنه دائما متأسف بولندیغندن وناز ونعیم
ایچنده ومادر مهربانك مداخلهٔ مشفقانه سی تحتنده تحصیل
علم وکمال امر محال اولدیغنی دخی ایشیدوب بالله دیکندن
بیحال طفولیتده هر درلو اشکال وصور کونه یی انعکاسه قابل
ومستعد اولان آینهٔ ذهن هیولانینك انطباعات تلذذات
نفسانیه دن دها خالی اولدیغی اثناده نقش ونکار علوم ایله
تابدار اولمقلغی قوروب یانندن دوروبندکان وخدمتکارانك
بیله سایه سنده نائل اولدیغی ترفه وتنعمدن کلیا مهجور ایدرك
سائر طلبه کبی فقر واحتیاج ایله مدرسه کوشه سنده تحصیل
معارف ایچون حقنده حسن ظن اولدیغی مدرسین علمادن
برذاته تسلیم وممکن مرتبه اکمال علوم ایدنجیه قدر تلامذهٔ
سائره سندن اصلا فرقلو طوتمامسنی توصیه وتفهیم ایلدی
بو حال ایله انك یاننده اون سنه دن زیاده تحصیل ایله مشغول قالوب
پدرمك مرضیسی قدر اکتساب علوم ایلدیکمده مدرسه دن الوب
یاننده ارام وکندوسی اختیارلق عالمنده عبادت وطاعت
صمدانیه یه مواظبت ایتمك اوزره امور ذاتیه وبیتیه سنی
بکا تفویض ایدرك بوصورتله امرار ایام ایلمکلکمی تکلیف ایتمش
ایسه ده بنده کز بر کره نعمت تحصیل علمدن لذت المش
وبرچوق زمانلره مألوف اولدیغم حال آزادکیدن خشنود قالمش
اولدیغم مناسبتله اشغال سائره یی کوکلم استمامسیله پدرمك
تکلیفنی قبول ایتمیوب مدت عمرمی اذدیاد علم ومعرفت یولنده
صرف ایتمك اوزره بنی بولندیغم مسلکده ابقا ایلمسنی استرحام

ایتمش اولدیغمدن وکندوسینك ایسه برمنوال محرر
علوم شریفه یه کمال رغبتی بولندیغندن معاًممنونیه
موافقت کوسترمش واندنصکره ضرورت چکمکلکمی
روا کورمیوب مستوفی معاش دخی تخصیص ایلمش اولمسیله
اولوقت موجود اولان مشاهیر علمانك درسلرینه دوام
وهرفندن اکتساب معلوماته صرف اهتمام ایتمکده بولندیغم
حالده پدرم جوار رحمت حقه وادارهٔ اموربیتیه بارکرانی
بوعبدنا مستحقه انتقال ایلدیکندن ونم ایسه اصول
ادارهٔ معیشتده ممارسهم اولمدیغی مثللو اوکرنمکه دخی
صرف ذهن ایتدیکمدن دهده ده بکن عقاروچفتلکاتك
ادارهلرینی تبصبصات کاذبهلریله صادق اولدقلرینی بکااینادرمش
اولان پدرمك خونهٔ اکدارانه احاله ایلیوب بنده کزینه
مطالعات وتحصیلات علمیه ایله مشغول اولوروانلرك
اره صره کتوردکلری ایراد ومصرف دفترلرنده کوریلان
وصحت وقوعنه انواع اسباب ودلائل مزورانه سرد ایدیلان
موازنه اچیقلرینی پدرمدن قالمش اولان نقود ایله ونقدا چقه
توکندکدنصکره الده بولنان اشیای نفیسه فروخت اولنهرق
اثمانیله تسویه ایدرایدم بوحال ایله برایکی سنه مرورایدوب
خونهٔ مرقومهنك هربری یدلرنده بولنان مزور مصرف
دفترلریله ذممه تحمیل دیون فراوان وبرطرفدن اصحاب مطلوب
دیواویوشوب تدارك ایلدکلری برطاقم مجرین اصناف
اوزرمه تسلیط وبرطرفدن دخی املاك وعقاردن بعضلری
فدا اولنوب اصحاب مطلوبك اله جقلری تسویه اولنمز ایسه

بونلر استیفای حقوق ضمننده جانب حکومته مراجعتله ناموسکز پایمال اولور یوللو اخبار تهدیدیه ایله بعض هوادارلرینی توسیط ایلیه رك حضور واستراحتمی سلب وتالان اتمش اولدقلرندن براز زمان دخی املاك وچفتلکاتك فروختیله امر تعیشه باقلمش ایسه ده اذ وقت ایچنده انلر دخی توکنوب امکداران دینیلان خونهء ملعنتکاران حاللرنجه کسب ثروت وسامان ایلدکلری حالده بنم المده اثنای سرمایهء وجود ایله تحصیل ایلدیکم بضاعهٔ علمیه دن بشقه برشی قالمیوب اولوقلر ایسه استحصال اسباب معیشت یوللرینی اصلا بیلمدیکمدن ومراجعت ایده جلك بریرم دخی اولمدیغندن دوچار اندیشهٔ دلخراش وکرفتار کرداب بحران وتلاش اولمش و(ازکان وسمور بیزارم)(بازمیل قلندری دارم) دیرد استجه ترك دار ودیار وضرورات الهیه یه تودیع نفس افتقار ایله درویشانه امرار روزکار ایتمکلکی قورمشیدم درس شعر کامزدن وطلبه لك عالمنده حقوق التشدیرلمش احبادن اولدیغی حسبیله کنه ویله ارهصره ملاقات اولنقده اولان برذات اوا ثنا ده لاجل الزیاره بنده خانه کمزه کلوب مکرومی الیه اوته دنبرو دور بین چشم فراستله بنم بضانهء حال ذللا کناأنی کوروب کسب اطلاع ایله تأسف ایدروشرائط اخوت حقیقیه دن بولندیغی اوزره بعض اخطارات خیرخواهانه ایفاسنی تصور المش ایسه ده هیچ برزمان اده مزده مباحث علمیه دن بشقه صحبت جریان ایتدیکندن بوبابده لسان تأدبی ناطقه پذیر جرأت اوله میوب

اضمار ایلدیکی تبلیغات مقتضانه‌نك اظهارینه وسیله ارارمش (وقل من ضمنت شیئا طویته) (الاوفی وجهه من ذاك عنوان) مفهومنجه طور ومشوارمده مشاهده ایلدیکی عدم شطارت وبرزده سازناصیه‌ء حالم اولان غبار حزن وملالتله برابر اثنای مصاحبتده اره صره بالاضطرار مستغرق دریای افکار اولیشمدن مبتلای اضطراب اولدیغمه انتقال وبودخی سوء صنیعهٔ خونه ایله انتظام اسباب تعیشمك بوزغونلغندن نشأت ایده جکنی اطلاعات واقعه سیله استدلال ایلیوب چوقدنبرو منوی‌ء ضمیری بولنان اخطاراتك زمان تاریخی کلمش اولدیغنی امضا کردهٔ محکمهٔ وجدان و (ومن عادت الایام ان مسروتها) (فان سر منها جانب ساء جانب) مقدمه سیله فتح زبان ایدرك مجرد عدم مبالات ثمره سیله ثروت موروثه کز رهین فقدان وبوراسی ذاتکزه باعث احزان اولدیغی بعض احوالدن مستبان اولیور ایسه ده اصحاب فضل وکماله کوره فقدان مال موجب اسف وملال وجه اولسون سزك (فان العلم یبقی لایزال) مدیحه سنه مظهر اولان بضاعهٔ جلیله کز قابل زوال اولمدیغندن انك سایه سنده قریباً تلافیء مافات میسر وذاتکزك علوم عالیه وبالخصوص فنون ادبیه‌ده برکمال اولان وقوف ومهارتکز خاندان برامکه‌نك معلوملری اولسه حقکزده اظهار محبت وایثار انواع جود ومکرمتله سزی هردرلو مناصب جلیله یه سوق وایصال ومغبوط اقران وامثال ایده جکلری مصون شائبهٔ قیل وقال اولدیغندن اثرقریحه کزی اولمق اوزره

مدایح مناسبه یی حاوی برقصیده تنظیم ادراك انكله اول
خاندان جلیل الشانه توسل ومراجعت ایلسه كز درعقب
(ناقابل است انكه بدولت نمیرسد)(ورنه زمانه درطلب
مرد قابل است) مضمونی حیز ظهورده جلوه كر اولور ومدت
مدیده حلقهٔ تدریسنده بولنوب استفادهٔ علوم ایتمش اولدیغمز
بزم خواجه افندینك خاندان مشار الیهه فرط تردد واختصاصی
اولدیغندن بوبابده انلرك دخی توسط ایلمسی مراد ایدیلور ایسه
بالسهوله موافقتلری استحصال اولنه بیلور همان ذاتكز اویله
برقصیده طاسر لیكده اكر رخصت ویریلور ایسه بن دخی
كیفیتی بركره خواجه افندی ایله سویلشوب صباح خبر كتوردیم
دیمسیله وواقعا اولوقتلر آل برامكدنك اث جیوجیو بلی زمان
اقبالی وجویبار جود واحسانلری طراوتبخش حدائق امانیٔ
ادانی واعالی اولدیغی وبنم كبی نیجه نیجه بركسشته حال عجز
وحرمان دستكیریٔ لطف وعنایتلریله نائل ثروت وسامان
اولمقده بولندقلری جملهنك مشهود ومعلومی ایدوكندن
اول ذاتك وقوعبولان اخطار وتشویق اخوتكارانه سی
ذهن عاجزانه مه ملایم كورنمسیله كندوسی مقابلهٔ قبول
وتشكرله اعاده وتشییع اولندقدنصكره اول كیجه صباحه قدر
اتعاب فكر وقریحه ایله خاندان مشار الیهك ستایش بركزیده لرینی
شامل برقصیدهٔ بلیغه انشا وبعض ابیاتده پریشانیٔ حال
عاجزانه می تذكار وایما ایله بالتبییض مهیا ایلدم وتقدیم وتوصیل
ایچون اول ذاتك عودت وهمتنه دیده دوز انتظار وعلی
الصباح كاوب خواجه افندینك حسن وساطت ودلالت

بیوره جقلری خبرینی کتورمسیله قرین استبشار اولدم مومی الیه قصیده‌یی بعد المطالعه تحسین وبونك مقدمهٔ فیض واقبال اوله جغی بی اشتباه بولندیغندن بحثله بنی تأمین ایلیوب وقصیده‌یی الوب عودت ایتدکده اره دن دها ایکی ساعت وقت مرور ایتمامشدیکه جعفر برمکی جانبندن دعوتجی ظهور ایدرك بنی توقیر واجلال ایله مشارالیهك حضور عالیلرینه ایصال ایلدیلر عاجزلری اولوجهله حائز دولت مثول وفائز بهجت قبول اولدیغمده اولجه خواجه افندینك تعریف وتوصیفندن پدرم مرحومك دخی خاندان مشارالیهك پروردهٔ نان ونعمت وچراغکردهٔ دست سماحتلری اولدیغی آکلاشیلوب بوراسی دخی حق خاکسارانه‌مده بشقه‌جه باعث افزایش انعام وعاطفت اولدیغندن مشارالیه بنی مجلس دولتلرنده رخصت قعود ایله سرفراز وسنك حسب الوراثه بو دائره‌یه تعلق وانتسابك نزدمزده مثبت والتزام انتظام حالك مترتب ذمت علوهمت اولمشدر مآلنده مخاطبات وتبشیرات دلنوازانه ایله مظهر اعزاز ایلمش وبعض مصاحبات ومباحثات ایدیه‌ایله برایکی ساعت حضورلرنده توقیف ایتمشدر اوارالق انده برپاکت اوراق ایله بریسی کلوب چاقیانه تقربله بنلرنده خفیاً برمقدار صحبت جریان ایلدکدنصکره دونوب کیتمش اولدیغنی کوردم وبعده مشارالیه بکا توجیه خطاب ایله بوکون خانه کزده استراحت وصباحدن اعتباراً بو دائره‌یه ملازمت ایدك دیو اراده بیورملریله مع التأدب قالقوب خانه‌مه کلدیکمده مشارالیهك حضورنده ایکن یانه کلوب کیدن آدمی

قدومنه منتظر بولدم مكركه دست اعداء نتكاران تبعه دن
تجرع ايلديكم زهرابهٔ غدر واعتساف بی مر المذاق روزكار
بی انصاف و(بیزارم از ین زندكی ای مرك كجایی) زمزمه سیله
نوحه فزای اه وانين جكر شكاف ايتمش اولديغی بر منوال
محرر مددرسم اولان شريك مشفقلك افاده سندن خواجه
افنديك وانك تبليغ وتعريفندن دخی مشار اليهك معلوملری
اولديغی كبی پدر مانده املاك وعقارمك كيملرك عهده لرينه
كچمش ايسه سريعاً تحقيق اولنوب قيمت حاضره لريله بدللری
اعطا وصاحبلری ارضا ايله بنده تصرف عاجزانمه ارجاع
واعاده سنی مقربلرندن برينه سپارش واراده ايلمش واوذات
دخی برقاچ ساعت ايچنده ايجابنی اجرا ايله مذكور املاك
وعقارك عهده مه فراغنی مبين تمسكلرنی يابديروب
كتورمش اولديغندن دمنجلك كورديكم اوراق انلر ايمش
اول ذات بونلری مشار اليه طرفندن علاوه بيوريلان
عطيهٔ نقديه ايله برابر كتوروب طرفلرندن اتحاف كلد سته‌ٔ
سلام وتحيات وقريباً بوستان طبع سماحت واحسانلرندن
برچيدهٔ انامل استعطاف ايده جكم زيا دهٔ مين محبت وعنايت
انتا ده نوازانه لك رنك وبوی بی امتنا نی شرح وتفصيل ايله
مشام آرزومی معطر ساز انواع مواعيد وتبشيرات ايلديكی
حالده ضميمهٔ عذر دافع الحجاب ايله صوب عاجزانه مه تسليم
وايرتسی كونی مشار اليهك دائرهٔ فاخره لرينه تصور تله
كبديله جكنی دخی تعريف وتفهيم ايله عودت ايلدكده براز
زمانبرو باشمه زندان اولان تاريكخانهٔ احزانم ازانده چراغ

با زافروختهٔ بخت درخشان ایله رشك بیت العروس مشتاقان
واسطرلاب نشیدهٔ (آنچه می بینم در بیداریست یارب یا بخواب)
(خویشتن را در چنین نعمت پس از چندین عذاب) ایله اول کیجه
صباحه قدر ستاره شمار حیرت واستغراب وکاه تحدیث
نعم محول الاحوال ایله سجده گذار تشکر وکاه عمرمده دهن
درسخانه وصفهٔ خانهٔ ویرانه دن بشقه نه بردا ره کورمش
ونه ده حواشیٔ کتبه اشارات وتعلیقات وبعض اشعار
وابیات تحریرندن غیری برشی یازمش اولدیغمدن رسوم واداب
دوائر اکابره عدم اطلاعمدن ناشی شاید بعض رفتار واطوار
ناهموارمله یوت قیره رق ناموس ووقارم شکست وزائل
وطرفدار وسپارش اولنه جق امور تحریریه وسائره یی یوزمه
کوزمه بولشدیروب چهرهٔ فضائلم نامه سیاهان جرم
وعصیان کبی سواد الودهٔ رذائل اولورومیله سر بجیب
تفکر اوله رق شادمانیٔ سلامتنا که ظهور وملاحظهٔ
نوائب عواقب امور ایله برطرفساز حضور وخواب اولدیغم
حالده کویا اولدمده کندوسنه مقسم ریاح افکار تارمارمدن
هبهٔ هبوب پریشانی اولنمش اولان بریدنسیم سحری وعید
(ورب امنیة احلی من الوطر) ایله برهمزده ساز خاطر ناکام
و(زغمت جهان چنان شد که صبانمی تواند) (به تبسم
نهانی لب غنچه باز کردن) پیام یأس استشمامیله موجد اندازکارهٔ
اوهام اولمش یعنی اشته مساعدهٔ طالع سازکار ایله تجدید حال
اولندی بونك ایلروسنه وار یوب سینهٔ طول امل ایله
دوچار رنجالت ورذالت اولمقدن ایسه نعمت حاضره ایله

قناعت ومشار اليهك دائره سنه تردد وملازمتدن برصورت
حسنه ده دامنكش استغنا واستعفا اوله رق كه فى السابق
اختيار بغوله عزلت اولنمسى هرحالده مناسب ايسه ده
(هرزمان دست دله دامن فرصت كيرمز) وقفجه بوله
ولى نعمت دخى نصل ترك اولنه بيلور دو مستغرق اولديغم
بونجه الطافى مقابلنده لسان ادب نو جهله اتيان معذرته
مقتدراولور ديو نواع مطالعات مترددانه ايله ذهن پريشانم
طولمشيكن شريك مهر بانمك مهر عالم آراكبى لمعات
(الصباح بالخير) ايله خانهٔ عاجزانه مه ضيا بخش انبساط
وتبريك دولت نواينده ايله مجلس آراى سرورونشاط
اولديغى كوروب بونك مقدم مباركنى اتخاذ مقدمهٔ نيل سعادت
ودلالت وهيئتله نائل اولديغم لطف جليلمدن طولايى
عرض فرايض محمدتله دمندنبرو دماغ قوهٔ تخيله يى تخديش
وخاطر نا آرميده يى تغليط وتشويش ايتكده اولان حال ترددى
نقل وحكايت وبوبابده دخى رأى ومطالعه سنه مراجعت
ايلديكمده سنى مبتلاى تردد وانقلاب ايدن فكر وذهاب
اصلا مقرون حق وصواب اوليوب مجرد وهم وخيالدن
عبارت وچونكه طول امل ديدیلان شى كشى كندوتصورات
وهميه سنه وجود ويروب انك اوزرنده بنا ايلديكى تشبثات
نابجاسنده اصرار وباشده چتميه جق برطاقم تضرعات
وتمنيات ايله راست كلديكى آدمه آبرو دوكرك نفسنى
تذليل واحقار ايله بالاختيار اضطراب وعذاب اضطرارى يه
دوچار اولمقدن كنايت اولوب يوخسه بووجهله ظهورات

(قبيلندن)

قبلندن اولمق اوزره کاوب کورینان الطاف جلیله‌ربانیه‌یه
طول امل دینلمز وبونی رد ایلمك مذهب عقل وانصافده
تجویز اولنمز همان شمدی قالقوب سکا امر وسپارش اولندیغی
اوزره دائرهٔ مشار الیهه شتاب وعزیمت وهر نه خدمت
کوستریلور ایسه وسع واقتدارك درجه‌ده حسن تسویه‌سنه
تشمیر ساعد همت ایلیسن دیو کشیدهٔ سلك مقال ایلدیکی
لآلیٔ نصایح حکمت اشتمال ایله بکا سبحه‌بخش ارشاد وهدایت
و(فاذا عزمت فتوکل علی الله) موعظهٔ جلیله‌سیله پای اقدامه
مورث تقویت اولمسیله وتعیین اولنان وقت دخی حلول ایتمش
بولنمسیله دائرهٔ مشار الیهه کیدوب دونکی کون
کندوسیله ملاقات اولنان ذاتك وساطت ودلالتیله ینه حضور
جعفر برمکی‌یه شرفیاب مثول وحالبکه جسبان برخدمت
ظهورینه قدر ملازمت وبو اراقده اصول ومصالح دیوانیه ایله
دخی کسب ائتلاف وممارست اولنمق اوزره سکا بو دائره‌ده
تعیین محل ووظیفه اولنمشدر مخاطبات تبشیریه‌سیله تجدید
ساز عز قبول اولدیغمده خوان آلای بی انتهای (وان تعدوا
نعمة الله لا تحصوها) سرپوش انداز طبقچهٔ اطمئنان اولدی
واخاصل سوزی تطویل ایله تصدیع ایتمیه‌یم بنی دوچار انقلاب
واضطراب ایدن خواطرك برکونه آثار مؤلمه‌سی کورلمدیکی
حالده کوندن کونه مشار الیهه کسب کمال تقرب واختصاص
واحراز مباهات مصاحبت ومنادمت خاص الخاص ایله
مشکوة اداب واخلاق ممدوحه‌لرندن اقتباس ایلدیکم
انوار حسن تربیت ناصیهٔ بخت واقبالمی منور ساز قابلیت

وبوكا قوهٔ علمیه نك منضم اولان فضائل وتزيينات طبيعيه سی
دخی خليجه معاونت ايتمش اولديغندن اززمان اجينده
بين الاكابر معروف ومشتهر وحل وعقد امورده مقتدر اوله رق
سايهٔ برامكه ده درجهٔ استحقاق ولياقتمك مستعد اولديغی مراتب
رفيعهٔ كامرانی وحطام دنيويه يه متعلق اسباب تلذذ
وشادمانيدن هيچ برنعمت ودولت قالمديكه آكا نائل اولمدم
وبومدت ايچنده بنه ابنای جنسمك مجرد بلای حسد ورقابتله
ايقاعنه چالشدوب مقابلهٔ اقبال رايكانی ومصادمهٔ شيمهٔ
خاطرستانی ايله اجراسنه دسترس اوله مدقلری معاملات
غرضكارانه نك اجاايلديكی بعض مرتبه تشويش خاطردن
بشقه بركونه راحتسزلك كورمدم وقتاكه (اذا ساعدك
الحال فارقب زوالها) (فاهی الامثل حابة اشطر) وان قصدتك
الحادثات ببؤسها) (فوسع لها الصدر التجلد واصبر)
مضمون شدائدنمونی اثق روزكارستمكاردن مثال ريح دبور
تز عزعه ی ظهور وكمال شهرتی باعث استغنای تذكار وتكرار
وتكرار تذكاری رتت انكيز قلوب صغار وكبار اولان
استيصال خاندان برامكه وقعهٔ فجيعه سی چهرهٔ نوحه كرايانه
لطمه زن مصائب وشرور اوله رق المره كل وجزئی منتسب
لكنان نيجه نيجه خاندان بادصرصر تضاونائرهٔ اغراض اولان
سينهٔ كينه جويان زماندن منبعث شرارهٔ نفاق وشقاقك
سوبسو اشعال ايلديكی آتش انك واثراايله سوزان وپريشان
دآه مظلومان زبانه كش آسمان اولديغی صيرده بنم دخی
اول خاندان سماحتنداستانه كيفيت تعلق وانتسابم جانب حكومته

انمازایله قهر واضمحلاله چالشمش ایسه لرده وقتیله تدارك اولنان بعض یاران اخلاصنشانك شفاعت وهمتلرینه بعض طرفجه تشبث اولنان تدابیر ووسایط خفیه نك تأثیرات سریعه سی دخی منضم اولدیغندن اول ورطهٔ هولناکدن تخلیص کریبان جان وفقط میدانده اولان بالجمله املاك وچفتلکلرمی دست مصادره کاران بی انصافه قاپدیروب یالکز خانه می ودرونده بولنان اموال واشیامی قورتاردقدن بشقه برخیلی نقود موجوده می دخی نهفتهٔ حفرهٔ کتمان ایتمش اولدیغمدن ومقدما خونهٔ تبعه یه تسلیمیتدن طولایی کوردیکم درد ومحنت بوکره بکا حسن عبرت اولوب المدهکی اموال ونقودك قدر وقیمتنی بیله رك قاعدهٔ تصرفیه نك اجراسنه نصب نفس اهتمام ایلدیکمدن سنین وافره کندوعالممده مشغول عبادت وطاعت وارواح طیبهٔ برامکه یه رحمتخوان اخلاص ومغفرت اولدیغم حالده حاضره داخلمرطیسانه مز مثلنجه اموال موجوده توکنمکه یوزطوتمش وبرصورتله استحصال اسباب تعیشه تشبث اولنمق احتیاجی کاوب کورنمش اولدیغنه واصدقای احبای قدیمه نك دلالت وهمتلریله مناسب برمأموریت تحصیل اولنه رق اعادهٔ انتظام حسن تعیشه امکان وارایدی ایسه ده بونجه زماندن صکره تبدیل مسلك ومشوار وخاندان برامکه دن صکره بشقه برقپویه عرض ذل وافتقار اولنمسی شیمهٔ وفاپرستمه غایت دشوار کلدیکنه مبنی بعدازین کاربان عمروزندکانینك طریق تجارتده امرارینه قرار ویردم ولوازم ضروریهٔ بیتیه دن بشقه المده نقدر اموال واشیای

نفیسه قالمش ایسه جمله‌سنی صاتوب برخیلجه سرمایه
پیدا و بصره‌ده بولنان احبابمدن بر ذات ایله بالمخابره اوراده
نه مثللو امتعه‌نك رواج و قیمتی اولدیغنی تحقیق ایدرك بونلردن
قتی کل شی اشترا ایلیوب مخصوصاً استکرا ایتدیکم سفینه‌یه
وضع و تحمیل ایله جانب بصره‌یه متوجه اولدم بر ایکی کون
اول کوردیککز محله مواصلتله شاطی الشط اوزرینه آتش
یاقوب تنظیف اثواب ایتمك اوزره چیقدیغمزده مکرکه
بر طاقم اشقیای عربان بزم حالمزه نکران ایمشلر طائفه‌لرکمی‌یی
ساحله ربط ایله کندولری چالی چرپی طوپلامق ایچون
اطرافه داغلدقلرنده اشقیای مرقومه کمی‌یه هجوم ایله
بولدقلری امتعه و اشیایی نهب و غارت و سفینه‌یه القای آتش
خسارت ایلدکدن و فقیری دخی کنارده کوروب
صویدقدنصکره یقلوب کتدیلر طائفه‌لرك نه اولدقلرینی
بیله‌مم فقط بنده‌کز ساحلی ترك ایله چول طرفنه کیدر ایسه‌دم
بلکه برشیلکه تصادف ایده میوب هلاك اوله‌جغمی و اوراجقده
قالور ایسه‌م مرور ایده‌جك برسفینه‌دن استمداد ایله نجات
بوله‌جغمی ملاحظه ایله الطاف الهیه‌یه منتظر اولمش ایدم اشته
اندنصکره‌کی احوال منظور و معلوم والالری بیورلمش
و مشهودم اولان معاملات و تبشیرات لطفیه افتاده پروریلرندن
ذات دستوریلرینك دخی حق عاجزانه‌مده ثانی جعفر برمکی
اوله‌جقلرینی جزم و تیقن ایله شمدیکی حالده تحصیل رضای
دولت و ادای شکر عاطفت و مرحمتلرینه حصر و قصر افکار
ایلمکدن بشقه قوللرینجه بر وظیفه قالمامشدر دیو نقل سرکذشتنی تمام

(واختیارلق)

واختيارلق حاليله دمند نبروحضور معلالرنده ظهور ايدن
اطوار متجاهلانه وكستاخانه مدن طولايى عفوسامى ءمنعمىلرينى
استرحام ايدرم ديو شمان قيام ايله صف النعال خدمتكارانده
دستبستهٔ تعظيم واحترام اولدقده پيرمشار اليهك اشبو ادب
وحرمتنى كورنجه بن دخى يرمدن قيريلوب مصافحهٔ تكريم ايله
كندوسنى صدرنشين اجلال وتفخيم ايلدم ودرعقب مستصحبم
بولنان البسهٔ فاخره دن برقات لباس جلبيله اكسا ونقود
موجوده مدن نصفى مقدارينى مع الاعتذار تقديم واهدا ايله المدن
كلديكى قدر تطييب واحترامنه اعتنا ايتدم مشار اليهك بوصورتله
اغتنام شرف مقارنتنى جملهٔ مسا عدات بختيار يدن اتخاذ
واصلا يانمدن ايرميوب مصاحبت ومنادمت ناديده وناشنيده لرندن
فوق الغايه استلذاذ ايدرك اهوازه واصل اولديغمزده طرف
خلافتپناهيدن رؤيت وتمشيتى بكا حواله اولنان خصوصاتى
كاملاً عهدهٔ كفايت وحذاقتنه تفويض واحاله ايليوب بن اوراده
بولنديغجه كوندوزلرى يانكزترفه وتنزه ايله ايصال ليال
وكيجه لرى دخى ينه مشار اليه ايله برلشوب كاه مذاكرهٔ
امر مأموريت وكاه ادارهٔ اقداح حسن صحبت ومعاشرتله
اشتغال ايدرك ايام قليله ظرفنده اكمال مصلحت ومجرد
مشار اليهك اثردرايت ومهارتيله ولايت مزبوره دن خزينهٔ
دولته درجهٔ تخميندن قات اندرقات زياده استحصال
منفعتله عودت ميسر اولمش وبغداده كيريله جكى كون
ان شاء الله تعالى سزلك جهت فضائل ومعلومات نافعه كزى
عرض پايهٔ سرير خلافت وحقكزده استجلاب عاطفت سنيه ايله

قريباً استحقاق واهليتكزه شايان بر مأموريت استحصالنه صرف
مقدرت ايلرم مألنده بعض كلمات ايله تأمين مواثيق موالات
ومصافات ايتمك استديكمده مشار اليه افندم ذات عاليلرى
بو عاجز بيوايه يه احسان حيات ومعيت دولتلرنده بولنديغم
مدتجه اول حياتك اكمال حوائجيله حسن محافظه سنه بذل
عنايات بيورديكز بنده كز بوندن ماعدا طرف مكارمكاريلرندن
هيچ بشقه برشى اميد وقبول وعزم اولدقجه بو لطف عاليلرى
كمال تشكر وحمدله تقدير وتحديث ايدرك بر زمانده ذهول ايتيم
انجق بنده كزان براكه دن صكره فرداً فريده طرفندن عطيه
واحسان قبول ايتامك اوزره عهد وپيمان ايتمش وابتداى
ملاقات سنيه كزده قبول عطيهٔ دولتلرى حقنده كوستريلان
موافقت احكام ضروريهٔ زمان ومصلحته اتباعاً برمماشات
موقته دن عبارت اولرب عطيهٔ مذكوره يه اصلا ال سورميدرك
عينيله وتماميله وحين وداعده طرف ساميلرينه اعاده وتقديم
ايلمك نيتيله امانة حفظ ايلمش اولديغمدن بونك ينه موضوع
صندوقجهٔ تملك عاليلرى قلمنسى اخص متمناى عاجزانه مدرديو
عطيهٔ مزبوره يى نهادهٔ پاى وسادهٔ استغنا واوزرمده بولنان
البسه نك اعاده سى مخل ادب تعظيم اولديغندن بعنده تعالى بوكون
بندهخانه لرينه وصول ملاحان دنى صدقات جليلهٔ سماحتكاريلرينه
محسوباً مستحقين فقرادن برينه ويرمكلكم حقنده سزاوارئ
رخصت وفقط سائر جهتله اوزرمده اولوب اعاده سنه امكان
اولمايان نعم عليالرينى خدمات مسبوقهٔ عاجزانه مه اجر مثل مقابلنده
حلال ايتملرينى وحضور حضرت خلافتپناهيده بنم حقمده

زینهار وزینهار شق شفهٔ کفتار ایدرمامالرینی استدعا ایدرم دیه رك متشبث دامن استحلال و (فلکرا هیچ نبود به ازین کار) (که یاز یراجدا کر داندا زیار) نشیده سنجه وقت وداع ومفارقتك حلولندن بحثله اشکریز حزن وملال اولدیغنی مشاهده ایلدیکمده مشار الیهك اشبو حالندن بن دخی بلا اختیار کمال رقت وحیرته کرفتار وادارهٔ کلامه بی اقتدار اولدیغم حالده مکر کمی اسکله یه نا شوب استقباله کلنلر ایله مالامال اولمسیله اوقارغشه لق اره سنده پیرمشار الیه ارواح مجرده کبی کوزدن نهان اولمش وبونجه مدت بینمزده جاری اولان الفت وصحبت اثناسنده کندوسی اسم ومحلنی لسانه المامش وسؤال وتحقیقی بنم دخی خاطره کلمامش اولدیغنه وبغدادایسه کثرت نفوس ایله مثال دریای عمان وبویله اسم ومحلی بیلمیان ادمك ارانوب بولنمسی عدیم الامکان ایدوکنه مبنی بردها نام ونشانی کورلمك میسر اولمیوب فقط اشبو حکایهٔ پراعتبار کند وسندن یادکار روزکار اوله ق قالمشدر

اقسام وصنوف کتابتی تعیین وتعریف وهر برینك مبادئ مهمه ولوازم متممه سنی تشریح وتوصیف ایلمش اولان پیرد قایقدان وقاسمیر وبونلری کوزلجه ضبط حفظ ایله نکارشپذیر صحائف کتب ادبیات اولسنه همت ایلیان وزیر ذیشان پاکضمیر مشار الیهمانك نکهتکاه روح تابناکلری بالجمله کتاب طرفلرندن هرآن نشر رایحهٔ اخلاصفا تحهٔ رحمت وغفران ایله تعطیر وتقدیسه شایاندر که ضبط قواعد اساسیهٔ کتابته مدار اولدیغندن

اصحاب قلمه دائما خاطرنشان اوله جق حكايهٔ مشروحه‌یی
بيلك بوقدرسنه اول براقوب كيتمشلردر رحمة الله عليهما

اشبو حكايه ده بيان وتفصيل اولنان اقسام وصنوف
عصرمزده جاری اولان معاملات تحريريه يه تطبيق ومقايسه
اولنور ايسه جمله سنده نام اخرله موجود اولديغی معلوم
ارباب وقوف اولور شويله كه اقسام خمسه‌دن برنجيسی اولان
كتاب رسائل هر بر دائرهٔ رسميه‌نك مكتوبجی وتحريرات مهمه
قلملرينه وايكنجيسی اولان كتبهٔ احكام دائرهٔ علميه ايله
محاكم واقلام شرعيه يه واوچنجيسی اولان كتاب معونه مجالس
ودواوين عرفيه اقلامنه ودردنجيسی اولان كتبهٔ خراج
امور ماليه وحسابيه يه وكاتب جيش دينيلان قسم خامسك
صنف اولی دائرهٔ عسكريه مكتوبجی وتحريرات قلملريله
اردوی همايونلرك وفرقهٔ عسكريه قوماندانلرينك معيتلرنده
امور مهمه تحريرينه وصنف ثانيسی عسكری يوقلمه ومحاسبه
وروزنامچه قلملريله الای وطابورلره وصنف ثالث ژورنال
قلملرينه مامور اولان كتاب اولديغی اكلاشيلور وصنوف كتبه‌دن
كافه سی حكايهٔ مذكوره نك مطالعه سيله كندولرنجه
ايشه يرايه جق بر حصهٔ نافعه اله بيلملری اميد اولنور

(شعر)

شعر وانشا توأم وسجيهٔ شعريه نك انشا وكتابتده حصول
حسن سليقه وملكه‌يه مدار اعظم اولديغی بالاده بيان ايله
بوندنخی برنبذه بحث اولنه جغی وعد ايدلمشيدی بونك

سبب و حتی تشریح اولنیجه فن انشانک تأسیس و تدوین ایتمش اولان متقدمین فضلا فن مزبورک تعیین مبادیسی صیره ده بونلردن باشلیجه بریسی دخی اشعار قدیمه اولدیغنی کشف وحکم ایله اصحاب انشا اشعار مقبوله دن برخیلی شی حفظنه اعتنا ایتمکلک اشد لزومنی ذکر و تصریح و سجیهٔ شعریه سنی زیرده کوستردیکی وجهله حفظ اشعار قدیمه واستکمال معلومات لازمه ایله تزیین وتحکیم ایلیه رک فعلیات بدیعه سنی اظهار و اثبات ایدن منشیٔ شاعری منشیٔ غیرشاعره وجوه ایله تقدیم وترجیح ایلمشلردر زیرا نزد اصحاب مطالعه ده واضح وهویدا اولدیغی اوزره وقتاکه زمان جاهلیتده فصحای عرب عربا بر منطوق نظم (وانما المرء حدیث بعده) (فکن حدیثاً حسناً لمن وعی) جهانده کوزل سوزدن کوزل اثر کرانبها واندن بشقه اثرک هیچ برنده احتمال بقا اولمدیغنی بیلوب وبقای نام ایچون احسن کلام انفس غنائم وکندولرینه حیات ثانی مقامنه قائم اولدیغنی اکلایوب (خیرالذخا یرعندی العلم والادب) (من کل ما هو موروث و مکتسب) مزایاسنجه بونک شان جلیلنه کمال اعتنا ایله وادیٔ بلاغتده بالغ مرتبهٔ اعجاز ومیدان سخنطرازیده زوربازوی فصاحتله علم افراز اولدیلر وصکره کلان مخضرمین ایله عصر مدنیت جدیدهٔ اسلامیه یی ادراک ایدن قدمای مولدین دخی مسلک سحرالبیانده یدطولی کوستردیلر اشبو طبقهٔ علیاده بولنان فصحای حقایق آشنانک لغت وبلاغت وعلم وحکمته دائر اولوب مأخذ استفادهٔ عمومیه اولان طومار زرتار اثر واخبار نفیسه لری اکثریا پیچیدهٔ منوال نظم اوله رق

افتادهٔ رواجگاه اشتهار ومظهر كمال رغبت واعتبار اولديغندن اسلوب مرغوب عرب وفضائل علم وادب تحصيلى ارزوسنده بولنانلر اشعار قديمه جه اولان محفوظاتلرينك ازديادينه غيرت واولادلرينك دخى مقتدر اولدقلرى درجه ده اشعار وقصائد ازبرايتلرينه همت ايدرلر ايدى لكن اولوقتلر نه علم عروض وقوافى يه ونه ده علوم ادبيه نك سائر شعبه لرينه دائر ميدانده بر كتاب موجود بونكله برابر افق فياضهٔ عربدن طلعتنماى انتشار اولان شمس منير علوم ومعارفك ضياى عالم آراسى هر طرفده مشهود ايدى فقط حال بو منوال اوزره قاليه جغى وعلوم متداوله مابين الدفتين الندقجه پايدار اوله ميه جغى جزم اولنديغندن تشويق خلفا ايله ائمهٔ علمادن هربرى علوم ادبيه دن برينك تحرير وتدوينه همت ايليوب ازوقتده الان امهات علوم دينيلان برچوق مؤلفات معتبره وجوده كتورلمش وبونلرك مسائلندن اكثرى اشعار قديمهٔ بلغادن استنباط اولنان معلومات اوزرينه وضع وترتيب اولنوب اشبو اشعارك دخى قواعد وضوابطى بردستور مستحكم تحتنه الق ايچون عروض وقوافى وقرض شعر فنلرى تدوين اولنمشدر اشته اشعار قديمه علوم ادبيه ايچون برنوع مأخذ واساس اولديغى ومؤلفات مذكوره اشعار مزبوره دن كتوريلان شواهد ايله مملو بولنديغى مثللو انشا وكتابتله مشغول بولنان فضلا دخى اشعار مرقومه يه احتياجلرينى كوروب اثار بليغه لرنده بونلرى تضمين طريقيله پك چوق استعماله مجبور اولدقلرندن بشقه بعضيلرينك حاوى اولديغى حكم ومعانىٔ

دقیقه‌یی قالب نثره افراغ ایله مضمون و مزایالرینی یازدقلری خطب و مکاتباتده سرمایه اتخاذ ایدرك و بونکله فکر وقریحه‌لرینی توسیع ایلیه‌رك اظهار فضل و کمال ایلمش اولدقلری مؤخراً فن انشایی تدوین ایلمش اولان مؤلفینك عندلرنده معلوم اولمسیله بروجه محرر اشعار قدیمه حفظی فن انشانك مبادی مهمه‌سندن عدا ایتمشلردر بناء علی ذلك استکمال فن کتابت استطلاع دقایق شعریه‌یه دخی محتاج و منوط و بونك اسباب ولوازم مقتضیه‌سی بیان اولنان عروض وقوافی وقرض شعر فنلرینه دائر مؤلفاتده محرر و مبسوط اولدیغندن واشبو فنون ثلاث حقنده السنهٔ ثلاثه اوزره یازلمش خیلیجه کتابلر موجود اوله‌رق اصحاب استعداد بونلری مطالعه ایله استخراج و استنباط ایده بیله جکلرندن تفصیلاتی انلره حواله ایله بو مقامده شعرك یالکز حد ذاتیسنه و متفرعات سائره‌سنه دائر بعض معلومات اجمالیه درجی مناسب کورلمشدر

معلوم اوله که شعر اصل لغتده بیلمك یعنی حدس سلیم واستدلال مستقیم ایله ادراك معانی ایلمك معناسنه اولوب اصطلاحده (الشعر کلام مرتب معنوی موزون مقفی متکرر ومتساوی الاواخر) عبارهسیله تعریف اولنمش و کلام قیدیله اشارات وحرکاتدن واصوات موزونه‌دن و مرتب قیدیله مهملاتدن واقوال غیر مرتبهٔ معنویه‌دن وموزون قیدیله نثر مرتب معنویدن ومقفی قیدیله هر نقدر برقاچ مصرع بروزنده واقع اولسه‌ده قافیه‌لری مختلف اولدیغی حالده شعر اطلاق اولنه‌میه جغندن بومثللو اخرلری مختلف مصرعلردن و متکرر قیدیله برویا برقاچ بیت ویاخود مصرعلر قافیه‌جه بربرینه موافق اولسه‌ده وزنلری

مختلف اولدیغی صورتده کذلك شعر اوله میه جغی حسبیله اختلاف اوزاندن و متساوی الاواخر قیدیله کلام غیر مقفی ایله حروف و حرکات اخیره نك اختلافندن احترازایدیلوب بعضلری تعریف مذکوره شاعرك موزون اولمق قصدیله سویلمکلکی وکلامك مخیل اولمغنی قیدلرینی دخی علاوه ایله موزون اولسه ده قصد تعلق ایتمیان وتشبیهات واستعارات وکنایات بلیغه ایله مخیل ومصنوع اولمیان کلامه شعر اطلاق ایتمیه رك و تمامی ذمدن بعضلری دخی شعرك تعریفنده بشقه مسلکه کیدرك سوزی اوزاتمشلر ایسه ده بسط اولنان تعریف مطلبه کافی کورندیکندن انکله اکتفا اولنمشدر

بعض مفسرین کرام (یزید فی الخلق مایشا) آیت کریمه سنده افراد بشردن بعضلرینه موهبهٔ مخصوصهٔ صمدانیه اولمق اوزره احسان بیوریلان مزید نعمت طبع موزوندن عبارت اولدیغی بیان ایلیوب شعرك مدح وستایشنی متضمن احادیث صحیحهٔ نبویه دخی شرف وارد وشعر اوته دنبرو دیوان العرب وام الکلام عنوانلرینه مظهریتیله برعلم جلیل کثیر الفوائد اولمسنه ونظم کلام ایتمك مطلقا سجیهٔ مخصوصه ایله برابر برچوق ملکات علمیه وجودینه محتاج بولنمسنه مبنی ما تقدمده شعرك شرف واعتباری واصل درجهٔ کمال واکا کوره شعرا دخی نزد ملوکده اکابر ده موفور قدر وحیثیتله مغبوط اقران وامثال ایدی صکره لری بعض متجعان بیوایه ومتشاعران کمایه شعری وسیلهٔ جر وسؤال وجائزه وعطیه قاپمق ایچون عند الناس

منفور ومذموم اولان اشخاصى مدائح جليله ايله مدح ووصف ايدرك شعرانك كندولرينك عرض واعتبارلرينى باعمال ايدكلرندن اصحاب ناموس وحيثيت اويولده شعر سويلمكدن مجانبتله (شعر دراصل خويش هم بدنيست) (نالهٔ من زخست شركاست) ديمكه باشلمش ايسه لرده بونكله شعرك حيثيت ذاتيه سى نقيصه پذير اولمامش وكوهر كرانبها دست اعمايه دوشمكله قيمت اصليه سنى غيب ايتامشدر لكن هر كلام موزونه شعر دينله ميوب اصل شعر (هوان يأتى الشاعر بمعنى لم يسبق اليه قد اخترعته فطنته وابتدعته قريحته يدهش لانشاده السامع وتطرب من استطرا ذه المسامع فيشترك القلب والسمع حينئذ فى التهايج به) عباره سيله تقييد اولنمشدر كه اعلى شعر شاعرك ايراد ايلديكى اول معناى دقيقه اطلاق اولنور كه مثلى سبقت ايتمامش وانى شاعرك ذكاو فطنت فطريه سى اول اسلوب بليغ ايله اختراع وحسن قريحهٔ ملحه سى برنهج بهيج اوزره ابداع ايتمك شرطدر كه لطافت سبك واداسى سامعه حيرت ودهشت وجيادت شيوهٔ بديعى مسامعه وجد ومسرت القا ايلميوب ايشيدلديكى آنده سمع ايله قلب شوق واهتزازده مشترك اولمليدر ديمكدر اشبو شيوه آداب وتزيينات مدنيه ايله مألوف اولمش واختراعات جديديه كسب وقوف ايله تزييد معلومات ايلمش اولان مولدين متأخرينك اشعار دقيقه لرنده موجود اولوب متقدمين عربك اشعارى تكلف وتصنعدن عارى ويالكز فصاحت اوزرينه مبنى اوله رق اسلوب مخصوص ايله منازل محبوبك ورياح وسحابك وحروب وركوبك ووحوش وطيورك

اوصافنی ومباهات تعزیه کبی شیلری جامع اولدیغندن و بونلرده
اشعار مولدینده بولنان معانیٔ بدیعه پك نادر اوله رق تصادف
ایلدیکندن بحثله بعض ادبا اثر مولدینی اشعار متقدمینه
ترجیح ایتك استمشلر و بعضلری دخی کلامده مطلوب اولان
فصاحت انجق اسلوب عربده موجود اولدیغنی ادعا ایلیوب
تکلفات تولیدیه و صنایع بدیعه‌یی مخل فصاحت عد ایله
حتی مولدیندن اك نام اولانلرك بیله نظملرینی اشعار متقدمینه
نسبتله شعردن معدود اوله مزدیمشلردر بو دقیقه‌نك تمییز
و ترجیحی اصحاب کمالك ذوق سلیملرینه حواله اولنوب
شاعر اولمق ایچون نه مثللو سرمایهٔ معلوماته احتیاج اولدیغی
بحثنه کلنجه بو فنده دائر یازیلان بالجمله کتابلرك مقدماتنده
بسط و بیان اولندیغی وجهله شاعر ایچون ذکری سبقت ایدن
سجیهٔ مخصوصه‌دن بشقه کافهٔ علوم و فنونك اصطلاحاتنی
بیلمك و اشعار متقدمین ایله آثار اساتذه‌دن پك چوق شی
حفظ و ازبر ایلمك و انلرك دخی اصطلاحلرینه واقف اولمق
لابد و لازم اوله رق اکرچه اصلا کتاب اوقومامش
والف و لامك بیننی تفریقدن عاجز بولنمش اولان بعض
امیلرك بروجه محرر عطیهٔ الهیه اولان طبع موزون واسطه‌سیله
نظم کلامه مقتدر اوله بیلدکلرینه و سویلدکلری سوزلرك
اره‌سنده بعضاً اشعار مطبوعه دخی کورلدیکنه نظراً (من ندانم
فاعلات فاعلات) (شعر کویم بهتر از آب حیات) نشیدهٔ
مشهوره‌سنك شایان تصدیق اولدیغنی ادعا اولنور ایسه
بو سوز اربابی عندنده مظهر قبول و اعتبار اوله میوب چونکه

اومنلاو امیلرك اشعاری اره سنده (رمیة من غیر رام) قبیلندن اوله‌رق نادراً بعض ابیات مطبوعه بولنه بیلمك جائز اولسه ده قصور اقوال سخیفه‌لری تحت نظر دقته آلندیغی صورتده مفرداتِ الفاظنده ودقایق معانیسنده واوزان وقوافیسنده لایعد ولایحصی سهو وخطا اولدیغی تبین ایده‌جکی وشعر دیو میدانه قویدقلری سوزلر (اکرچه وزن ندارد ولیك بیتی است) تزییفنه ماصدق اوله‌جغی اشکاردر بوفنك ائمه سندن معدود اولان ادبای قدما ادوات شعری ضبط واملا ایلدکلری صیره‌ده طبیعت شعریه‌نك رأس البضاعه وعلوم ادبیه‌نك اساس الصناعه اولدیغی ذکر وتفصیل وانساندە اولان طبیعت شعریه‌یی جوهر شجاعته وعلوم ادبیه‌یی اسلحه‌یه تشبیه وتمثیل ایلیوب اسلحه‌سی مکمل اولمیان آدم نقدر شجیع وجری اولسه‌دخی عندالمکافحه برشیئه مقتدر اولەمیه‌جغی کبی نظم کلام ایتمك داعیه‌سنده بولنانلرك دخی طبیعت شعریه‌لری نقدرزورلو وواسع اولسه‌ده علوم ادبیه‌ده مهارتلری اولمدقجه مبارزهٔ شعریه‌یه کسب اقتدار ایده‌میه‌جکلرندن بجمله بوبابده تحصیل علومك أعظم شرایط اولدیغنی توصیه وتنبیه ایلمشلر وفن شعرك لوازمندن اولان علوم عدیده‌یی درج ومزج ایدرك بدیعیات نامیله مفصل ومشروح کتابلر تصنیف ایتمشلردر کتاب الشعر والشعرا مؤلفی ابن قتیبه اشعار متقدمین ایله آثار مقبولهٔ مولدینی سراپا تتبع وتدبر ایلدکدنصکره بونلری درت قسم اوزره بولدم برنجیسی الفاظنده حسن وبهجت

ومعانيسنده جيادت ومتانت بولنان اشعار وايكنجيسى
الفاظى بعض صنايع بديعه ايله سلاست وحلاوتى جامع
ايسه ده معناسى تفتيش وتدقيق اولنديغى حالده برصورتله
فائده وحكمتى متضمن اولميان اثرردر واوچنجيسى هرنقدر
الفاظى غايت ساده وصنعت وزينتدن ازاده ايسه ده معناسنده
جيادت وفائده وحكمت اولان ودردنجيسى هم لفظى وهمده
معناسى اشبو اوچ طبقه نك مادوننده بولنان نظملردر ديمشدر
اقسام مذكوره دن برنجيسى اعلاى طبقات كلامده واقع اولوب
ايكنجيسنك حسن شيوهٔ الفاظى واوچنجيسنك دخى
فائدهٔ معانئ متينه سى بونلره رونق وحيثيت ويره رك
نظر اعتبار ورغبتى جلب ايدر ايسه ده دردنجيسى هيچ برشرف
ومزيتى جامع اولمديغندن بونلر ظرفاى ادبانك نظم وانشاسندن
پرهيز اولنمسنى توصيه ايلدكلرى اشعار وامهات كتب
شعريه دن در الفريد صاحبنك شعرده فصاحت لفظى جسمه
وابداع معنايى روحه تشبيه ايلمسى دخى روحلو بركفتاردر

اخطار

شعراى روم اوزان وقوافيجه تماميله شعراى عجمه تقليد ايليوب
اشعار فارسيه ده ايسه ديكر نظمه انتقال اولنمقجه اصول
اوزانك بعض اثر اساتذه ده كورلديكى وجهله سكته تعبير اولنان
محللردن بشقه مواضع سائره ده تغييرى جائز اولمديغندن
اوزان فارسيه عروض اوقونمقسزين ملكات طبعيه ايله
حفظ اولنه بيلور ايسه ده شعراى عرب نظم واحدده اصلدن
فرعه انتقال يعنى بربيتك برمصرعنده وزنك اصلنى وديكرنده

فرعنی استعمال ایده کلمه کلرندن بورالری طبیعتك ملکه سیله
کما ینبغی فرق اولنه میوب شین وخطایه دوشیله جکی
حسبیله اشعار عربیه ایله توغل ایده جك ذواته کوره
برعروض رساله سی قرائت اولنمق لازمدر
کلام منثورده خطبه تعبیر اولنور مخاطبات بلیغه ده
اکثر متأخرین قافیه یی التزام ایله خطبه یی (کلام مسجع مقفی)
عبارهسیله تعریف ایتمش ایسه لرده بلغای قدیمه خطبه لرنده
ترسیل طریقنی دخی اختیار ایلمش اولدقلری معلوم ومثبت
اولدیغندن صورت مخصوصه ده اولهرق ترغیب وترهیب
ایچون مجمع ناسده ایراد اولنان وصایا کرك مسجع ومقفی اولسون
وکرك ترسیل طریقیله ایراد اولنسون جمله سنه خطبه
تعبیر اولنه بیلور حتی اوروپالولرك (دوسقور) دیدکاری
نطق رسمیلر بیله خطبه دن معدود در

﴿جانب مخدومدن دیکر عریضه﴾

مقدما تقدیم ایلدیکم عریضهٔ جوابیه مده مجرد سائقهٔ نعم
مشمولهٔ دولتلریله منسلك اوله جغم مسلك جدید اقتضا سنجه
اداب قلمیه اصول کتابت حقنده تعلیمات ادبیه وتبلیغات
حکمیهٔ جناب فضائلپروریلرینه دخی برکمال اولان احتیاج
عاجزانه مدن بحثله جویبار فیض واحسان عالیلرینك اول سوی
دلجویه دخی تمایلنمای عاطفت شوره زار استعدادناچیزانه مك
رشحات ارشاد سایه لریله طراوتیاب حسن قابلیت بیورلمسی
تضرعیله تصدیعه جسارت ایتمشیدم اشبو نیاز مستندانه مك دخی

مبشر استغناقی اوله رق شرفورود ایدن عنایتنامهٔ عالیءِ فخیمانه لرینه مطویا ارسال بیوریلان لوایح حکمتسوایح ولی نعمتانه‌لری لدی المطالعه حاوی اولدیغی انفس ذخایر وصایا وحکم کفایتبخش حوایج اهل قلم اولوب ولاسیما اصول کتابت وانشا مباحثنده کشیدهٔ سلك براعت اولان لآلیءِ نکت مزایانورسیدکان کتاب ایچون سرمایهٔ فیوضات عظمی اولدیغی کورلمش وتحصیل علوم ومعارفك کمال لزوم واهمیتنی کماهی حقها اثبات وتأیید وبتون عمر وزندکانیءِ چاکرانه‌می اویولده صرف ایتك اوزره قوللرینه ایراث شوق جدید ایلمش اولمغله بالخاصه صوب عاجزانه مدن وبالعموم اخوانم طرفلرندن حضور معلای ولی نعمتیلرینه تشکرات مفروضه‌نك عرض وتقدیمنه مسارعت ایدرم اکرچه سایهٔ معارفوایهٔ حضرت ملوکانه ده هنرمندان عصرك همتلریله آثار قدیمه وجدیده دن برخیلی منشآت مطبوعه متداول ایادیءِ خواهشکران وبونلرك هربری بر ترتیب بهین اوزره شیرازه بند تدوین اولدیغندن مطالعه‌لری بشقه بشقه مستلزم استفادهٔ اخوان ایسه ده آثار علیهٔ دقایقپروریلری اثلرده محرر اولمیان وشمدی‌یه قدر لایق وجهله لسان عثمانی‌یه الثمیان تعریفات وبدیعیات ایله دها سائر معلوماتی شامل وهوسکاران معارفه برمشوق بیعادل اولدیغندن بومثللو آثار مطالعه سنه طالب اولانلر عندنده سائرلرندن زیاده مظهر رغبت واعتبار واستکمال ملکهٔ کتابته خیلیجه مدار اوله‌جغی حسبیله طبع وتمثیلنه بالجمله اخوان طرفلرندن کمال درجه ده ارزوی دیمی

كوسترلمكده وبران اول چیقارلمسنه هرطرفدن زیاده سعیله تشویق وابرام كورلكده در موافق رأی واراده علیه رحیمانه لری بیوریلور ایسه اجرای ایجابنه باقلمق اوزره کیفیتك طرف بندكانه مه امر واشعار وبرده شاطعلم دولتلری بیورلدیغی وجهله معاملات تحریریه ده حساب وكتاب بربرندن ایرلمیه جغی واشبو اثر جلیل معارفندیلرندن دفتری كتبه سی صنفنده بولنان اخوان دخی استفاده ایلمك ایچون مقدمات علم حساب ایله الحالة هذه دوائر رسمیه نك كافه سنده بالقبول مرعی بولنان اصول جدیده یه توفیقاً دفترطوتلمق قاعده سنه دائر برمقدار معلومات دخی درج ایدلدیکی صورتده فوائد ومحسنات مخصوصه دن خالی اولمیه جغی جهتله بوماده حقنده دخی بش اون صحیفه جك برلایحه نك مذیل اثار سنیه لری اولمق اوزره ترقیم وارسالنه لطف ومساعفهٔ جلیله ولی نعمتانه لری سزاوار بیورلمسی یابنده

(جوابنامه)

اشعار مسبوق عالیلرینه امتثالاً اداب قلم واصول كتابته دائر صاچمه صپان یازیلوب كوندرلمش اولان لوائحك وصولندن بحثله بونلرك طبع وتمثیلی حقنده استشعار رأی ومطالعه یی حاوی ومقدمات حساب ایله اصول دفتری یه دائر برمقدار معلومات تذییلی دخی مناسب اوله جغی اخطارینی محتوی زیورانه له احترام اولان تحریرات علیه لری مفادی معلوم عاجزی ولوایح مذكوره سراپا محصول افكار پریشان واثر اطلاقنه وجوه ایله غیرشایان اولدیغی حالده مظهر

نظر تقدیر بیورلمسی مقتضای خصائل ممدوحه‌لری اوزره حق خالصانه‌مده برنوع ابراز معامله‌ٔ دلنوازیدن عبارت اولمسیله اشبو شیوهٔ نازکانه‌لری حصول ممنونیت و تحمدنی مؤدی اولمشدر لوایح مرقومه یالکز ذات عالیلرنجه شاید موجب استفاده اوله بیله‌جکی ملاحظه‌سیله یازلمش و برطاقم معلومات ناقصه و مضالعات سخیفه‌یی متضمن اولوب طرف عالیلرندن بیان بیوریلان فوائد و محسناتدن کلیاً عاری بولنمش اولدیغندن بویله انواع خطیئاتی مشتمل اولان برشیئک طبع و تمثیلیله نهادهٔ انظار عمومیه قلنمسندن طولایی اعلان جهالتله دوچار اوله‌جغم فرط حجاب و خجالتی تفکر ایتدکجه بونک اول صورتله طبع و انتشارینه وجدان عاجزانه‌م بر وجهله قائل اوله‌میور خصوصیله کوندریلان مسوداتک اکثری مکتب ملکیه‌یه مأموریتم اثناده شاکردانمدن سؤال ایله آنلرک طلبی اوزرینه اعمال فکر و قریحه‌یه صرف ذهن ایدلمکسزین معاملات عادیه بولنده ارتجالاً دیکته ایدلمش و صکره املا تصحیحنه باقلمق اوزره شاکردان طرفلرندن کتوریلوب وجزداندن مسامحه و نسیانده قالوب نظردقتدن کچیرلمسنه اختلاس وقت اولنه‌مامش اولان اوراق پریشاندن عبارت اوله‌رق بونلر اویله میدانه چیقه‌جق شی اولمدیغی کبی لوایح مذکوره‌نک بعض مواضعنده تصادف ایدن فقره‌لر دخی مجرد ذات والالرینک بر مقدار لغت حفظیله منشآت ترکیه‌ارهسنده استعارات و کنایات ایله صنایع بدیعیه‌نک صورت استعمالنی کوره‌رک مصلحجه یازلمش اولان آثار متقدمیندن استنباط مزایایه

مقتدر اوله بيلملرى مقصدينه مبنى ديكر بر مسلكده تحرير اولنمش وعصرمزده مقبول صغار وكبار واثار بليغهٔ قلميه لرى بشقه بر ملكهٔ راسخهٔ فائقه ايله سحر الحلال ديمكه سزاوار اولان مهرهٔ كتاب عندنده ايسه مسلك مذكور كلياً متروك ومنفور كبى اولمسنه نظراً بيان اولنان فقرات نامطبوعه نك تشنيع واعتراضدن وارسته اولهميه جكى دخى امر مجزوم بولنمش اولمسى اثار مرقومه نك طبع وتمثيلى حقنده بتون بتون باعث فقدان جسارت اولور ايسه‌ده اخوان طرفندن اولوجهله كوستريلان ارزونك ردى دخى كافهٔ امورده موصل سمت نجات وسلامت بيلديكم طريق رضا وتسليميته ملايم اولميه جغندن اشته بوراسى عاجزلرنجه مستلزم تردد اولمغين كيفيتى بركره اصدقاى احبامزدن اولان واصنافى ايچنده حليهٔ استقامت واتصاف ايله ممتاز بولنان بزم صحاف بكر افندى خواجه ايله بالمذاكره بيننزده مناسب كورلديكى حالده اجراى ايجابنه همت بيورلمسى واخطار والالرى اوزرينه بر مقدار حساب ايله اصول دفتريه دائر يازلمش اولان لايحه لفاً فرستادهٔ بزم عاليلرى قلنمش اولمسيله انك دخى مناسبى وجهله تذييل ايدلمسى هرحالده رأى نقاد ذكاه پروريلرينه حواله اولنمشدر اوغلوم افندم

انشآت

(مبارك كتاب همايونك جناب ملوكانه يه عرضحال)

جناب رب عزت محيیء ملك وملت ومؤيد دين ودولت اولان ولی نعمت بی‌منتمز شهنشاه معاليمنقبت پادشاهمز افندمز حضرتلرينك جهان طور دقيقه اريكه طرازشان وشوكت بيورسون فرانسه مؤلفين مشهورهسندن موسيو قولاصك ممالك محروسهٔ حضرت خلافتپناهيلری احوالنه دائر استاتستيق اصوللی اوزره يازمش اولديغی كتاب مختصابك مقدمه سی شكوه افزای سرير خلافت اولدقلری روزفيروزدنبرو خصايص ممتازهٔ جناب پادشاهيلری اوله رق احوال دولت عليه لرينك هرشعبه سنده موفق اولندقلری آثار ترقيات واصلاحات فوق العاده ايله بونلره مترتب اولان فوائد ومحسناتی وجهت پولتيقه سنه عائد دقائق مهمه ايله بحق نظر دقتی جلب ايده جك صورتده بعض محاكمات ومناظراتی متضمن وعلو محاسن همت وسمومآثر شوكت وسطوت جليلهٔ جناب ملكداريلرينی ملعن

اولد

اولد يغندن مجرد تحديث وتحميد نعم حضرت پادشاهيلرى مطالعهٔ عبوديتكارانه سيله مقدمهٔ مذكوره نك تركى لسان اوزره بورالرجه دخى امر انتشارى ارزو اولنه رق بعض نكات غامضه سى توضيح ومباحث اجماليه سى تشريح ايله رساله قلقلو مجددأ قلمه الخمش اولان وجيزهٔ ناچيزه مرحمهٔ وتنزلا مشمول نگاه فيض اكتناه پادشاهيلرى اوله رق طبع ونشرى مقرون مساعدهٔ سنيهٔ حضرت ظل اللهيلرى بيوريلور اميد مملوكانه سيله عتبهٔ معلاى شوكت احتواى جناب ملوكانه لرينه رفع وتقديمه جرأت وجسارت اولنمشدر هر حالده امر وفرمان ومرحمت بى پايان شوكتلو قدرتلو مهابتلو ولى نعمت اكرمز ونعمت عالم افندمز حضرتلرينكدر

بودخى

(حسن ابتدا) دقايق اشناى كافهٔ امور اولان ولى نعمت بيمنتمز پادشاه غيور افندمز حضرتلرينك تأسيس مآثر نافعه خصوصلرنده مالك اولدقلرى مهارت مجبولهٔ فوق العاده ثمرهٔ جليله سيله مصالح سلطنت سنيه لرينك هر برشعبه سنده كوسترمش اولدقلرى ترقيات اصلاحيه نك باشلجه برى هيئت جنوديه لرى اوزرينه پك ازز مانده بخش وافاضه بيورمش اولدقلرى حسن انتظامات ورونق تأسيسات نامتناهى وبونك دخى اك پارلاق وقيمتدارى اولان جهتى عساكر ملوكانه لرينك شمدى يه قدر هيچ بر وقتده كورمدكلرى التفات وتلطفات

(تخلص) جناب جهانبانى جمله سندن اولمق اوزره نهال زندهٔ گلشن

شوکت وغنچۀ زیبندۀ سلطنت اولان نجل نجیل وشهزادۀ
اصیل تاجدار یلری دولتلو نجابتلو یوسف عزالدین افندی
حضرتلرینک نفرلکله سلک عسکری یه قید واد خالنه شایان
بیوریلان مساعدۀ جلیلۀ پادشاهیدر اشته مشار الیه
حضرتلریدخی خاندان جلیل العنوانلرینه بخشایش ازلی اولوب
بوندن کندولرینک دخی بالخاصه مالک اولدقلری رشدوذکاوت
ذاتیه اقتضاسنجه برطرفدن تنزلاً دوام بیورمقده اولدقلری
مکتب حربیۀ شاهانه ده فنون ومعارف عسکریه جه
اکمال ملکات نظریه ودیکر طرفدن دخی مفطور اولدقلری کمال
همت وغیرت ملیه ایجابنجه صیره سیله ونظامی وجهله
ترفیع رتبه ایدرک بالاستحقاق بیکباشیلغنی حائز اولدقلری خاصه
بشنجی طلیعه طابورینک قومانده سنده بولنوب اعمال مانوره
وحرکات حربیه ایله استحصال ممارسۀ عملیه ایلیه رک
ذهن دراک وقدرت چالاک خلقیلری دقایق وحقایق عسکریه
ایله مألوف اولوب ربمز تعالی وتقدس حضرتلری ولی نعمتمز
پادشاهمز افندمزله برابر کندولرینی ملک وملته باغشلسون
اسلافده مثلی سبقت ایتمامش برقوماندان موفقیتنشان
اوله جقلری ملکه سنی کوسترمکده وتأمین وتقویۀ قلوب
جنودیه ایچون شوندن بیوک سرمایه اوله میوب اشبو
نعمت جلیله عسکرلکک روحی دیمک اولدیغندن بونک
ایلروده دولت وملتجه اقتطاف اولنه جق ثمرات خیریه سی
دها شمدیدن لذتبخش مذاق افتخار اولدقجه هیئت عسکریه
طرفندن تقدیر قیمت وعرض شکرانیتی زمان عبودیتی لال

(حسن طلب)

ايتمكده اولديغنه وبوجهتله مشار اليه حضرتلرينك رتب عسكريه جه ترقئ درجه بيورملرى بالجمله عساكر شاهانه نك ترقيات صوريه ومعنويه لرينى جالب اوله جغندن شونك سرعت حصولى جمله نك اخص امالى بولنديغنه مبنى مشار اليه حضرتلرينك اولوجهله جدأ وحقيقةً كسب استحقاق بيورمش اولدقلرى اوزره رتبهٔ حاليه لرينك قائممقاملق رتبه سنه ترفيعى خصوصنه سزاوارئ مساعدهٔ سنيه استرحاميله عموم عساكر شاهانه نامنه اوله رق اشبوعرضحال چاكرانه مزك تقديمنه جرأت قلنمشدر اولبابده

حسن انتها)

ديكر عرضحال

ربمز وتقدس حضرتلرى

محض واسطهٔ العقد انتظام جهان ودوامبخش حضور عالميان اولمق اوزره برادلمش اولان وجود همايون ملوكانه لرينى دنياطور دقجه شوكت افزاى اريكهٔ خلافت وشان بيورسون يچنلرده دار الخلافة العليهٔ شهرياريلرينى سراپا مستغرق انوار مسرت ايتمش اولان شهرآيين بيعد يلك اوچنجى كيجه سى فلان محلده كائن خانهٔ چاكرانهم يانده ظهور ايدن آتشدن قپوقپامه جه محترق اولمش ايسه ده اويله برمسرت عموميه دن حصه دار اولديغم نصاب فرح وشادمانى شوماده دن طولايى ملحوظ اولان تأثرطبيعى يه بحق غلبه چالمش وبوبابده صميمى اوله رق اظهار سوز وكذا ايله (العيد اكبر ايلدى بن ماتم ايلدم) نشيده سنى اصلا خاطره

بيله کتورمامش اولوب خصوصيله قوللرى کبى ابا عن جد استان معاليد استان جناب خلافتپناهيلرينك شرف مملوكيتنى سرمايهٔ سعادت ومفخرت اولهرق قزانمش اولان برعبدعاجزك ماحاصل عمرينك اويله بردقيقهده محو اولمش ونفوس كثيرهيى حاوى اولان فامليا سيله يغولهٔ سفالتده حصيرپاره اوزرنده قالمش اولديغى نزدكرامتوفد جناب خلافتپناهيلرنده معلوم اولديغى صورتده شوسوزش اضطرار ايك مطلقا جويبار لطف ومرحمت سنيهٔ تاجدار لريله انطفاپذير اولهجغنده قطعا اشتباه اولماسى قضيهسى دخى كوله لرينه بتون بتون تسليتبخش اولديغندن مجرد عرض احوال پريشان ايله كافهيه مشمول اولان مكارم ومراحم جليلهٔ حضرت پادشاهيلرينه التجا اولنـدى هرحالده امر وفرمان واحسان بى پايان شوكتلو قدرتلو عدالتلو ولى نعمت بىمنتمز ولى نعمت جهان پادشاهمز افندمز حضرتلرينكدر

جناب رب العالمين

ازدياد منافع عموميه ايچون قوهٔ فعالهٔ مقدسه اولمق اوزره يرادلمش اولان ولى نعمت بىمنتمز پادشاه تبعه پرور افندمز حضرتلرينى الى انتهاء الدوران سريراى شوكت وشان وموازىٔ سپهر عليين اولان علوهمت الهامنقبت ملوكانه لرينى واسطة العقد انتظام حال بندكان وزيردستان بيورسون هرصنف تبعهٔ صادقهٔ پادشاهانه لرينى آنا فانا نيچه نيچه مساعدات وتسهيلات جليله يه مظهر يتله سعادت وثروت حاللرينى استكمال

وممالك محروسهٔ حضرت خلافتپناهیلرینی بتون عالم عندنده
مسلم اولان قابلیت موقعیه وطبیعیه سی اقتضاسنجه مستعد
اولدیغی ابادانی ومعموریتك درجهٔ علیاسنه ایصال بیورمق
خصوصلرنده مصروف ومعطوف اولان مقاصد خیریه
ونیات سنیهٔ پادشاهیلرندن بریدخی توسیع دائرهٔ تجارت
قضیهٔ نافعه سی اولوب بوبابده بیدریغ بیوریلان لطف مخصوص
جناب جهانبانیلری چنده بالذات باب عالیلرینی انوار تشریف
شوکتریف ملوکانه لریله تنویرساز اجلال بیوره رق
شورای دولتك تشکیل وکشادی حقنده کوهر پاش صدور اولان
نطق همایون موهبتمقرون جناب خلافتپناهیلریکه هر فقرهٔ
حقایقمشحونی تأکید ضوابط ملکداری وتبعه پروری
امرنده برقانون حکمت وهر برکلمهٔ دقایقمشحونی احیای ملك وملت
خصوصنده اکسیر سعادت اولدیغی جمله عندنده مصدق
ومسلمدر اشبو نطق همایون ملوکانه لرنده دخی درج ایله اعلان
وتأیید بیورلمش واصول تجارتك تشیید مبانیٔ معاملاتیله
بوندن امر استفاده نك ترویج وتزییدی خصوصنده دخی
بشقه جه ارادهٔ کرامتعادهٔ شهریاریلری متعلق وشرفصدور
بیوریله رق منطوق عالیسی اوزره اقتضای حالك اجراسی
دائرهٔ مخصوصه سنده درست تذکر وتقرر بولنمش اولمغله اشته
بوصورتله دخی سانحه آرای ظهور وصدور اولان مساعدهٔ
جلیلهٔ تاجداریلری یالکز بضاعهٔ عجز ومسکنتله مسلك تجارتده
بولنان بوبندکان صدقنشان شاهانه لرینه حقا که عزتو کنز
سرمایهٔ اقتدار باغشلمش وکافهٔ مزك نواصیٔ عبودیت

عاجزانه مزی حصراً وقصراً سجدهٔ شکر ومحمدته براقش اولدیغی حالده افزایش عمر واجلال وشوکت وقاطبهٔ احوالده حسن موفقیت سنیهٔ جناب خلافتپناهیلری دعوات اجابت آیاتی تکرار اولنمقده اولدیغی ومن غیر حد اشبو تشکرنامهٔ مستمندانه مزك عتبهٔ فلکمرتبهٔ شهنشاهیلرینه رفع وتقدیمنه اجتسار قلندیغی محاط علم

جناب خالق زمین وآسمان

ادوار فلکیه مستمر ومنازل برجیه مستقر اولدقجه مطلع انوار عدالت وشمس منیر شوکت وخلافت اولان ولی نعمت بیمنتمز پادشاه کیوان بارگاه افندمز حضرتلرینك نجم کیسودار طالع فرخطالع ملوکانه لرینی بیت الشرف کمال اقبال وکامکاریده درخشان وعصر همایون الهام مشحون جناب جهانبانیلرینی اسعد اعصار واوان بیورسون عبد بیوایه لری فلان جامع شریف موقتخانه سنك موقت اولی اولوب ذاتاً ساعات زندگانیٔ فقیرانه‌م سکته دار مضایقه واعوجاج وثاقول تعیش حقیرانه‌م کسسته تار فقر واحتیاج ایکن مقدمجه خانهٔ خاکسارانه‌م دخی قپوقپامه جه محترق اوله رق اسطرلاب ادارهٔ عاجزانه‌م تمکین وقرار واستقامت وعیاری بتون بتون شاشرمش وتدارك اقوات یومیه یه بیله غیر کافی کورینان تخصیصات وقفیهٔ عبدانه مدن کراخانه استیجارینه احتمال اولمدیغندن برطاقم عجزهٔ نفوسی مشتمل فامیلیای کثرانه‌مك اسکان وایوالری خصوصنده

دوچار اولدیغم عجز و حیرت وهر طرفدن خانما نسوز صبر وتحمل اولان ذلت وسفالت قوللرینی بر آن ودقیقه بیله ارام واستراحت یوزینه حسرت برا قشدر بعض امثالنه نظراً موقتخانهٔ مزبورك دخی وقتیله مشروطه خانه سی اولمقلغی مظنون ایسه ده مرور زمان ایله نام ونشانی مفقود اوله رق شمدی ظاهره چیقارلمق عدیم الامکان وبو مثللو خیرات جلیله تماتنك اکمال وخدمهٔ وقفیه سنك ترفیه احوالی حقنده هردرلو مساعدات وعنایات سنیهٔ جناب خلافتپناهیلری مشمول وشایکان ایدوکی مشهود عالمیان اولمقدنناشی همسایهٔ مبراتوایهٔ حضرت تاجداریلرنده موقتخانهٔ مزبورك امثالی کبی متفرعات وقفیه سی اتمام بیورلمق وهمده مددرس عجزهٔ مستحقین اولان مراحم جلیلهٔ جناب پاشاهیلرینه وجوه ایله محتاج بولنان بوعبد فلاکتزده لری فاملیای حقیرانه مله اشبو سفالت طاقتکداز دن قورتارلمق اوزره موقتخانهٔ مذکوره مشروطه اوله رق برکوچك خانه جك اشترا ایتدیرلمسی خصوصنه مساعدهٔ شفقتعادهٔ ظل اللهیلری شایان بیورلمسی تضرعیله من غیرحد تصدیع عتبهٔ علیای مرحمت احتوای پادشاهیلرینه جسارت اولنمشدر اولبابده وکافهٔ حالده امر وفرمان وعاطفت بی پایان شوکتلو قدرتلو عظمتلو پادشاه زمان ولی نعمت عالمیان پادشاهمز افندمز حضرتلرینکدر

ردیکر عرضحال

حق جل وعلا حضرتلری

ظل ظليل يزدان وسرمايهٔ اسايش جهان اولان ولی نعمت بینمز
وولی نعمت عالمیان پادشاهمز افندمز حضرتلرینی الی قیام الساعه
اریکه پیرای خلافت وسلطنت ودیهیم افروز شکوه وشوکت
بیورسون مورد فیوضات قدسیه ومهبط سنوحات صمدانیه اولان
ضمیر منیر جناب خلافتپناهیلرینه واضح واشکار اولدیغی اوزره
بو مجرم تبهکار وهردرلو عذاب وعتابه لایق وسزاوار بولنان
(فلان) کوله‌لری درکاه معدلتدستکاه جناب پادشاهی وبارکاه معالی
اکتناه حضرت شهنشاهیلرندن جزیرهٔ قبریسه دفع اولندیغم کوندنبرو
نفس لئیم عاجزانه مله هر دقیقه ده بیك کره مجادله ومناقشه ایدرك
متجاسر اجراسی اولدیغم جرم وقباحت وقصور وجنایته کوره
ترتیبی امر وفرمان بیوریلان جزانك دون وینه مرحمت وشفقت
جلیلهٔ تاجداریله مرکب ومعجون اولدیغنی و (فروزان
شمعنی کندی الیله سوندرن مجرم) (دکلدر قلعه‌بند اولمق
سزا درقونسه زندانه) مفهوم منه من کل الوجوه ما صدق
بولندیغمی تیقن واذعان ایله نفس کمترانه‌مه کیجه کوندوز
توجهله توبیخ وسرزنش ایتمکده اولدیغم خدای متعال
حضرتلرینه معلوم وهویدادر بویله مجرم کنهکار قوللری
حقنده موقت صورتیله تعیین مدت جزا بیورمق شویله
طورسون عمرم اولدقجه انواع عذاب ایله تعزیر وعقوبات
شدیده ایله تألیم وتکدیر بیورلسه‌م محض عدل ومرحمت دیمك
اوله‌جغی واوزرمده ینه پك چوق عالیٔ ولی نعمتیلری قاله‌جغی
درکار اولمسیله استعطاف واسترحامده قطعا یوزم وشودر دیه‌جك
سوزم یوغیسه ده سیئات سابقه وجنایات لاحقهٔ عاجزانه‌م

دریای عفو وعاطفت سنیهٔ جناب جهانبانیلرینه نسبت
اولنور ایسه خس وخاشاك مثابه سنده قاله جغنه ویوز بیك کره
توبه لر توبه سی اولسون من بعد رضای فلاح اقتضای
حضرت خلافتپناهیلرینه مغایر ذره قدر حرکتده بولنمیه جغمه بناً
بو صورتله من غیر حد استدعای مرحمت مسئلهٔ جناب پادشاهیلرینه
جسارت اولنمش اولمغله اولبابده وکافهٔ حالده امر وفرمان

عتبهٔ معلای مهد علیای سلطنت سنیه یه

جناب رب عزت مهر منیرافق شوکت وقطب دائرهٔ خلافت ولی
نعمت بینتمز پادشاه اسکندر منقبت افندمز ایله مشکوة انوار دولت
وسلطنت اولان ذات فیروزه صفات حضرت عصمتپناهیلرینی
جهان طوردقجه بوملك وملته باغشلسون روابط اسایش
عالمیانك واسطهٔ مقدسهٔ بیدانی وتاجداران جهانك سرمایهٔ
افتخار جاودانیسی اولمق اوزره شرفرس موقع اجلال وسطوت
اولان اشبو سیاحت توفیقات ایت حضرت ملوکانه دن
بو کره شرفوقوع اولان عودت پربهجت سنیه که بونجه کوندنبرو
دیده لری اشك افتراق ایله کریان وسینه لری آتش تحسر
واشتیاق ایله سوزان اولان بندکان وبالجمله اهالیٔ دار الخلافهٔ
سعادت آشیانك یوزلرینی کولدیرمش وقلب محزونلرینی
انواع سرور وابتهاج ایله طولدیرمشدر اشته شو مسرت
عمومیه دن آستان جلیل العنوان ولی نعمت افخمیلرینك
قول وجاریه سی وخارج از استحقاق انبان نائل اولمقده
اولدیغمز مراحم واشفاق سنیه نك کیجه وکوندوز محمد تخوان

صداقتزایه سی اولان فاملسای کمترانه مزه دخی اصابت ایدن نعمت‌بها قیمت شادمانی ودولت پرنکهت سروردرایکانینک کمال شکر وسپاس ایله عتبهٔ فلکمرتبهٔ چراغرسانیلرینه عرض وتبلیغی اشبو سیاحت همایون وتشریف میامنمقرون حضرت ولی نعمتك اجرای وجیبهٔ تهنیتکاریسیله برلشدیروب من غیر حد اشبو عرضحال پرابتهال مملوکانه‌نك تقدیمنه اجتسار وشو وصیره ده دخی مواظب ایفاسی اولدیغمز روزافزونیٔ عمرواجلال حضرت شهریاری وتمادیٔ عافیت واقبال عصمتپناهیلری دعوات خالصه‌سی درکاه سطوت اکتناه جناب بادشاهی وبارگاه معالیدستگاه حضرت شهنشاهینك التجاگاه کافهٔ شهریاران وهر برا وامرالهام‌مظاهر خلافتپناهینك انتظام‌بخشای خطب مهمهٔ جهانیان اولمسی تمنای صدق انتماسنه ردیفاً تکرار اولندی اولبابده

﴿بودخی﴾

جناب محول الاحوال قالب افسردهٔ ملك وملته اصاغهٔ حیات جدید وقلوب عالمیانه افاضهٔ سعادت جاوید بیورمق اوزره احسان صمدانیسی اولان ذات شوکتسمات حضرت جهانبانی‌یی کمال تندرستی وعافیتله دنیاطوردقجه اریکه طراز شوکت وخلافت ومظهر کافهٔ محاسن اخلاق ومصدر موالید مکارم واشفاق اولان جناب معالی القاب عصمتپناهیلرینی دخی وفور مسرت وصحتله پیرایش وسادهٔ اجلال وسعادت بیورسون تراکیب متباینهٔ اسطقساتده اره صره ظهور ایدن

تخالف وانحراف اعراض نامصبوعه سنك افراغ وتصفیه سیله
باعث تمادیٔ امیزش وائتلاف اوله كلدیكی متفق علیه اولوب اشته
بوقبیلدن اوله رق قوام مایهٔ اعتدالی دوام صحت امزجهٔ
عمومیه یه دوای عاجل وحسن حال نضارت اشمالی بقای
صنایع امنیت عالمه سبب مستقل اولان مزاج همایون معدلتمشحون
جناب ملوكانه ده كوریلان عارضهٔ چندروزه نك بحمدالله تعالی
كمال صحت وعافیته تبدیل وبوندن طولایی حاصل اولان حزن
واكدار عمومیه نك فرط نشاط وانبساطه تحویل بیورلمش
اولدیغی تبشیرات جلیله سندن كمترین بندكان استانٔ پروردهٔ
احسانی امتنان جناب عصمتپناهیلری بولنان عبد
درمخریده لرینك دخی حصهٔ عاجزانه مه اصابت ایدن مسرات
ومباهات عظیمه نك من غیرحدحضور لامع النورذره پروریلرینه
عرض وتبلیغنده من غیرحد كندمی بی اختیار ومستغرق
انواع ابتهاج وافتخار كوردیكم حالده ایفای شكرانیت
مفروضه معرضنده تقدیم عرضحال مملوكانه یه اجتسار
وبوصیرده ده دخی دعای اعتلای عمر واجلال وشوكت جناب
پادشاهی یی تمادیٔ عمر واقبال عصمتپناهیلری تمنای مخصوصنه
تردیفاً تكرار علی التكرار رفع بارگاه جناب پروردكار ایتمش
اولدیغم مخاط

﴿عرض خلوص وخصوصیت وتبریك وتهنیت وابراز شكر
وممدته دائر راساً وجواباً بعض مسوداتدر﴾

وجود بينشان چاكرانهم من القديم پرورده اولديغم نعمای
محمدت افزای منعم افخميلرينك صورت مجسمهٔ شكرانه سی
وزبان راستيبيان كمترانهم اشيانهٔ قدسيتنشانهٔ ادعيه واثنيهٔ
پاكيزهٔ اصف اكرميلرينك ورقای صدقترانه سی اولديغندن
پيشگاه معلای داوريلرينه عرض فرايض سپاس وشكرانيت
نعم جليلهٔ صفدريلرينك خصيصهٔ ذاتيه وباركاه والای
خاكيروريلرينه تقديم دستخوش درود وتحيت توجه اقدس
علوالهميلرينك نفس ناطقهٔ مستمندانه‌مه افاضه ايلديكی اثار
حياته سی اولمسيله بونلردن ايكيسی دخی شعار كزين بنده
رسانيلرينك محاسن طبيعيه سندن عبارت وبونكله برابر دأب
قديم بندكاندن اولديغی وجهله ارالقده اخطار نام
رقيت وسيله سيله احراز اولنه جق مباهات ومسرات
وجدانيه‌يی دخی كوكل بروجهله فدا يده ميوب شوارزونك
اسباب حصولی ايسه اولسه يالكز ابراز عجز ومسكنت
اسلوب سلامت واستقامت اخلاصنی قلب اكاه ولی نعمتيلرينك
تأمينات صادقه سنه حواله ايله مطمئن البال اولديغم عبوديت
متمحضهٔ خاكسارانه‌مي اشبو صورت فرومنديده اظهار
ومأموريت جسيمهٔ فخيمانه لرينك جهت مهمهٔ مشكلماسی
بتوفيقه تعالی تقابل ايليان تدابير ملهمهٔ تسهيلبخشای اصفيلريله
محو وزائل اوله رق مطمح انظار عموميه اولان اهلهٔ نتيجهٔ
بهيجه نك افق مظفريتدن طلوعی كلوب كورنمكده وعالمی
مستغرق انوار شادمانی ايلمكده اولديغندن طولايی
تبريك موفقيت فوق العادهٔ خديويلريله همان شمس منير

نظر دولت وعاطفت عليهٔ ذره پروريلرينك فرق عبيدانه مده
لمعه نثار لطف ومرحمت اولمسى تمناى مخصوصنده اجتسار ايلرم
باقى امر وفرمان حضرت ولى الامركدر

ربم حق احق مهامپرور يلرنده مسعود ومتيمن وكافهٔ امور
وتشبثات خيريهٔ ولى نعمتانه لرينى توفيقات وتأييدات
صمدانيه سيله مقرون بيورسون بوكره محاسن افزاى ملك
وملت اولمق اوزره وقوعه كلان مأموريت جديدهٔ اصف
افخميلرينك مژدهٔ جهانتعميدله كوله لرى دخى تزيين سامعهٔ
رقيت ايدوب بوبابده امر طبيعى اوله رق حصوله كلان فخر
ومباهات كمترانه مى پيشكاه فيض اكتناه خديويلرينه عرض
وتبليغ ايله اخطار نام عبوديت وايفاى فريضهٔ تبريك
وتهنيته شتاب وجهت صدق وخصوصيت كمترانه ملك درجهٔ
حقيقيه سنى قلب الهامجلب منعمانه لرينك شهادت عادله سنه
باحواله بوبحثده مراسمپرستان زمانه نك مسلك رياكارانه لرندن
اجتناب ايلديكم واوته دنبرو سرمايهٔ فيض وافتخارچاكرانه م
اولان توجهات مكارم آيات ولى نعمتانه لرينه بعدازين دخى
شديداً محتاج اولديغم مخاط

ذات والالرى اوته دنبرو مضمار حقوقپرورديده باجمله اخوانه
مسابقت ادعاسندن دم اورروميانه ده اولان اخوت ومخالصت
حقيقيه اقتضاسنجه هر بار ظهورعاطفتنامه لرينه ديده
دوز انتظار اوله جغمى شهادت ضميرطرفين ايله بيلوب طوردكن

برخيلى زماندركه بوكا عدم تأثيتم باعث افكار دلفكار ومورث
خواطرخاطر ازار اوله‌رق شو حالك تفقد اسباب موجبه‌سيله
تجديد قبالهٔ اخلاصه وسيله تحريسنده اولديغم حالده
شرف حصولى زمرهٔ موحدينه مستلزم تزايد شوق واهتزاز
اولان اشبو شهر رمضان فيضفيضينك ايفاى تبريك وتهنيتى
اظهار امنيهٔ ديميه ايله استجلاب توجهات قلبيه‌لرينه ذريعهٔ
اغتنام عد اولنمش وبين الاخوان انقطاع مراسله‌نك توليد
ايده جكى افكار پريشان نزد عرفان اشمالرنده ازادهٔ تعريف
وبيان اولديغندن سرمايهٔ جمعيت خاطرعاجزانه‌م اولان
پيام دلارام صحت وعافيتلريله حق حقيرانه مده ابراز اثرجميل
اخوتكارى يى متضمن احسانامه‌لرينك عدم انقطاعى شيمهٔ
ممدوحهٔ وفاپرورلرندن اقصاى تمنيات خالصانه‌م بولنمش
اولمغله اولبابده اراده وهمم افندم مكدر

جواب

كمال بنده پرورلك وافنديلكك اعلاى درجه‌سنده اوله‌رق
شمدى يه قدر مظهر اولديغم لطف واحسان عالئ عاجز
نوازيلرينه حد وغايت وكوله لرينك ايسه ايفاى دقايق عبوديت
ورقيتده اول واخر ظهوره كلان تقصيرات كمترانه‌مه نهايت
اولميوب تصورتله اداى شكر ومحمدت وتوجهله استعفاى
جرم وقباحت ايله استدعاى مرحمت وعاطفت ايده جكمده
من كل الوجوه عجز وحيرتده ايكن ربم ذات سامئ داوريلرينه
نهايتسز عمرو اجلال احسانيله نيجه نيجه اماثل كثيره سنه

یتشدیرسون بو کره شرفحلولیله امتسعاد اولنان رمضان ناشر الغفرانك اجرای رسمهٔ تبریك وتهنیتی وسیلهٔ حسنه سیله تفقد حال مستمندانه‌می وبونکله برابر حق بنده کانه‌مده اظهار انواع تلطفات وعنایات بنده پرورانه‌یی حاوی لطفاً وتنزلاً احسان بیوریلان فرمانامهٔ سامیٔ ولی نعمتیلری زیور فرق تفهیم واوته دنبرو مألوف اولدیغم توجهات مکارم ایات اصفیلرینک کمال ودوامنی تبشیر ایله چاکر خاکبرابرلرینه مورث مسار وافتخار عظیم اولمش وبوصورتله نائل اولمقده اولدیغم الطاف متعاقبهٔ ولی نعمتیلرینك ایفای حق تشکری بنم کبی عبد عاجزك عهدهٔ وسع واقتدارنده اولمیه‌جغی محروم بولنمش اولمغله مواظبت دعوات مخصوصهٔ داوریلرینه حصر انفاس مستعار وبرازمدتجك تقدیم عریضه‌یه عدم جسارت مشاغل مهمهٔ داوریلری ارهسند تصدیع قورقوسندن نشئت ایلیوب یوخسه عبد کمینه‌لری من القدیم صدق ورقیت سنیهٔ منعمیلرینی التزام ایله بولدیغم لذاید معنویه وسعادت روحانیه‌یی هیچ برشیده بوله‌مدیغمدن عمرم اولدقجه شوشرفی برکونه نعمت ومزیته فدا ایتمیه‌جکمی تأمین ایله بروجه محرر بودفعه دخی حق خاکسارانه‌مده شایان بیوریلان التفات وتمایلات جلیلهٔ خدیویلرندن طولایی عرض مباهات وتشکراته ابتدار ایلدم اولبابده

فلان خصوصدن حصهٔ عبودیت عاجزانه‌مه عائد اولوب ایفاسی امر وفرمان بیوریلان خدمت مفتخرهٔ ولی نعمتلرینه

صرف اقتدار اولمش اولدیغنك تذکیر وتقدیرنی تنزلاً وکرماً تلطیف مملوك کمترلرینه وسیله اتخاذ ایله عنایت بیوریلان امرنامهٔ سامیٔ کریمانه‌لری مفاد منیفنده زیبایش صحیفهٔ سطور وجهت لیاقت استحقاقدن دور اولان انواع تلطفات سنیه‌دن الك ادنا سنك تخمین درجهٔ قدر وقیمتنه عهده‌دار اوله‌مدیغمدن وخصوصیله عند عاجزانه‌مده هر برشیدن اعز ومعتبر بولنان توجهات فیض ایات عاجزنوازیلرینك یکرنك قرار اولدیغی حقنده نائل اولدیغم تبشیر دولتلرینه مقابل نفس لئیم کمترانه‌می تملیك ایلسه‌م آنده دخی شرف مملوکیت علیه‌لرینه ذکر لیاقت کوره مدیکمدن بوراسنی بتون زبان عجز وحیرته حواله ایدرك همان ایفای فریضهٔ تشکرکاری وحمد لله حق نامستحق کمترانه‌مده حسن انظار سامیهٔ چراغنوازیلرینك دوام وکمالنه عرض احتیاج ایدرم اولبابده

مجرد حق عاجزانه‌مده سرمایهٔ فیوضات صوریه ومعنویه اولان توجهات قدسیت آیات جناب رشادتپناهیلری اثار جلیله سندن اولمق اوزره نلان خدمته وقوع مأموریت عاجزانه‌مدن طولایی لطفاً وتنزلاً ابراز رسیمهٔ تبریك وتهنیتسازی وبو وسیله ایله اظهار کمال التفات وعاجزنوازیی متضمن زیورفرق مباهات اولان الوکهٔ سعادتمسلوکهٔ مکارمکاریلریکه نوباوهٔ حدیقهٔ حسن تلطفات وغنچهٔ کلبن علو توجهات دینلمکه شایان اولمسیله (بوسیدم وبرمردمك دیده نهادم) پیچیدم وتعویذدل سوخته کردم) مفهو منه حقیقهٔ ماصدق

اولمش وشـوصورتله لياقت واستحقـاق عبدانه‌ســدن قات اندرقات بالاتر اوله‌رق مظهر اولدیغم الطاف علیهٔ دلستـانی واعطاف جلیلهٔ رایكانیٔ مرشدانه‌لرینك عبدعاجزلرینه ایراث ایلدیكی سرور وجدانی وفخر وشادمانیلك درجهٔ حقیقیه‌سنی عرض وبیـان لكنت آورلسـان صدقنشـان اولدیغی كبی شكرینك ازهزارینك اداسی خارج ازعهدهٔ لیاقت وعاجزلری كبی عبد بیقداردن حضور فیضنشورعزیزانه‌لرینه عرض بوریاپارهٔ دعاوثنایه صدور جسارت عین اسائت اولوب آستان معالینشان منعمانه‌لرینه عرض بكـكول استعطافدن بشقه‌چاره كورلمـامسیله همان هرحالده اعتراف عجز وفرومندی ایله كرك مأموریت جدیدهٔ چاكرانه وكرك بروجه محرر اثرالتفات وعنایات علیهٔ ارشادپناهیلرینه مظهریت كمترانه‌مدن طولایی اظهارتشكرات عظیمه ایله حق خاكسارانه‌مده شمس منیرنظرعالیٔ ذره پروریلرینك لمعه نثار استقرار وافتخار بیورلمسی تمنیات مخصوصه‌سنه جرأت اولندی هرحالده امر وفرمان حضرت من له الامركدر

مأموریت جدیدهٔ چاكـرانه‌مدنطولایی ابراز تشكرات مفروضـه ایله هرحالده مدار موفقیت وسرمایهٔ مفخرت بیلمش اولدیغم محاسن انظارعلیـای مشیراكرمیلرینـه عرض احتیاجی متضمن یاورحرب مشیریلری فلان افندی بنده لرینه توديعاً برقطعه عریضهٔ چاكری تقدیمـنه مسـارعت اولندیغی متعاقب ایفـای مراسم تبریك وتهنیت وحق مستمندانه‌مـده اظهاراثراصدقا پروری وعاطفتی حاوی برقطعه احساننامهٔ

سامیٔ داور افخیلری مباهات افزای فرق تفخیم ومتن
وهامش عالیسنده مندرج اولان التفات وتعطفات جلیلهٔ
خدیویلری عبد مستدیملرینه مورث مسار وافتخار عظیم اولمش
وبالخاصه مواظب ایفاسی بولندیغم دعوات مخصوصهٔ جناب
اصفانه‌لرینك بوصیره‌ده دخی تکراریله تزیین لسان عبودیت
قلنمشدر لطفاً وتنزلاً بنده زاده‌لری حقنده ارائه بیوریلان
التفات جهان قیمت وعلو توجه معالی‌منقبت داوریلری
کندوسنه تبشیر اولندقده اشبو احسان عالیٔ منعمانه‌لرینك
ایفای ذرهٔ محمدتنده متحیر ودعای عمر واجلال خدیویلرینی
کمال صدق واخلاص ایله متذکر اولدیغی مثللو افندی زاده‌مز
نجابتلو بك افندی حضرتلری طرفلرندن محرر کلمات دلنوازانه
دخی مستلزم مسرات کثیره اولدیغی حالده کرك صوب
عاجزانه‌مدن وکرك بنده زاده‌لری جانبندن طرفلرینه
عرض تحیات وتعظیمات اولندیغی وبعد ازین دخی حق
مستمندانه‌مده نظر فیض اثربنده پروریلرینك پایدار بیورلمسی
اخص متمنای عبیدانه‌م اولدیغی محاط علم

چاکرلرنده استحقاقسزلقدن غیری سرمایه واهلیت اولمدیغی
حالده مجرد محاسن انظار سامیهٔ اصفانه‌لرینك اثر مخصوصی اولمق
اوزره بو کره من غیر لیاقة فلان خدمتده مأموریت چاکرانه‌م
وقوعبولمش وهر حالده حصول حسن موفقیتم مددرسیٔ
توجهات جلیلهٔ خدیویلرینه متوقف اولدیغی کبی اشبو
عاطفت سنیهٔ حضرت ولی نعمته مظهریتم موجب محظوظیت علیهٔ

داور یلری اوله جغی مجزوم بنده کانه م بولنمش ایدوکندن بو بابده ایفای شکرانیت الطاف جلیله ایله برابر مفروض ذمت عبودیت اولان دعای دوام عمر وشوکت جناب خلافتپناهی یه علاوهٔ تمنای تزاید عمر واجلال فخیمانه لری تکرار ونیاز بقای توجهات علیهٔ مکارمکاریلرینه ابتدار قلندی باقی امر وفرمان حضرت من له الامرکدر

بوکره فلان محلده دخی یمن افزای ساحهٔ ظهور اولان مظفریت جلیلهٔ مشیرا کرمیلرندن چاکرلری دخی حصه دار افتخار اولمق اوزره برنبذه سنك بیان وتبشیریله حق عاجزانه مده اظهار اثار تلطیفیه یی حاوی کمال تعظیم وتفخیم ایله المش اولدیغم احسانامهٔ سامیٔ داوریلری مطالعه سندن اکتساب ایلدیکم نعمت مسار وشادمانی یی تقدیرده عاجز اولدیغمدن بوراسنی انعکاسکاه صور تجلیات اولان ضمیر منیر اصفیلرینك شهادت عادله سنه حواله ایدرم ذات حیدرصفات خدیویلرینك مجبول اولدقلری حلیهٔ نفیسهٔ سطوت وبسالت فوق العاده نك خصایص طبیعیه سنه بشقه جه خصیصهٔ ذاتیهٔ مشیریلری بولنان اوصاف ممدوحهٔ حقوقدانی وخاطر ستانیدن طولایی بالجمله اودای صدق انتمای داوریلرینك ایفاسنه مجبور اولدقلری دعوات وتمنیات خالصه نك اثار مستجابه سی دخی هربار منضم اولمقده بولندیغندن بونلرك نتایج مسعوده سندن اولمق اوزره هر طرفجه وجههٔ عزم وجزم صفدریلری جولانکاه فوز وظفر وکافهٔ تدابیر وتشبثات

خیریهٔ مشیریلری انواع توفیقات وتأییدات صمدانیه یه مظهر
اوله جغی بی اشتباه وبوکره مستبشراولدیغم مظفریت جلیله لری
دخی شوقضیه یه دلیل وکواه اولمسیله همان ایفای وظیفهٔ تهنیت
ومحمدتله بقای توجهات علیهٔ داوریلری نیازنده ترقیم اختصاصنامهٔ
عاجزی یه ابتدار وبوصیره ده دخی دعوات مخصوصهٔ اصفیلری
تکرار اولندی اولبابده

خصایص ممتازهٔ اصف اکرمیلری اولان کمال حصافت
وکفایت ایجابنجه ذات افخم مشیریلری خدمات مهمهٔ
سلطنت سنیه نك هرقنغی شعبه سنده بولنسه لر ابراز موفقیت
فائقه بیوره جقلری مسلم اولوب فقطبالخاصه مجبول اولدقلری
سطوت وبسالت وبالفعل ابراز بیوریلوب انظار عمومیه ده
کمال تقدیر وتحسین ایله کورلمش اولان اثار جلیله ایله تأیید
قلنان ملکه ومهارت جلیلهٔ داوریلری خدمات سنیهٔ
عسکریه ده بولنملرندن ملت ودولتجه دهازیاده استفاده
اولنه جغی بوکره دخی میدانه قویمش اولمسی اوزرینه فلان
اردوی همایون مشیریت جلیله سنه تحویل مأموریت بیورلمش
اولوب بوبابده کافه یه عائد اولان مسرتدن حسب العبودیه
حصه منداولدیغم جزؤ اعظم فخروشادمانیك عرض وتبلیغیله
ایفای فریضهٔ تبریك وتهنیتکاری یه مسارعت صیره سنده
مجرد ثمرهٔ توجهات قدسیهٔ داوریلریله مأموریت جدیدهٔ
عاجزانهم ظهوره کلمسیله وانتساب ایلدیکم دائرهٔ عسکریه نك
صوب کمترانه مه راجع وظائفی حکمنجه خدمت علیهٔ خدیویلرنده

بو لمقله دخی کسب افتخار اولنه جغندن بوراسی اتفاقات حسنه دن معدود وچاکر کمینه لرینه مورث مباهات نامحدود اولمسیله منصب جلیل اصفا نه لرینك ادای تسعید وتهنیتی اولوجهله وقوعه کلان مأموریت عاجزانه مك شکر ومحمدتیله برلشدیره رك کمال اخلاص ایله دعوات مخصوصهٔ داوریلرینی تکرار وبالخاصه تأکید شیرازهٔ مجموعهٔ عبودیتله محاسن انظار معالی آثارخدیوا کرمیلرینی استرداده واستقرار معرضنده تقدیم عریضهٔ خصوصیته ابتدار ایلدم اولبابده امر وفرمان

بدایت حالدنبرو عاقبتبینان امورانام وخیراندیشان خواص وعوامك نخبهٔ آرزو ومرامی اولدیغی اوزره بوکره مأموریت سنیهٔ ولی نعمتیلرینك فلان محله تحویل بیورلمسی حقاکه اعظم محاسن عصریه دندر چونکه ذات بسالتسمات صفدریلری اولطرفده دارامسازسطوت وتکاورزن فوز ونصرت اولدقجه برطرفدن نظرالهام اثرعالیلرینك کوستره جکی فیض وکرامت ودیکرطرفدن خضب ولایت جلیله ایله جنود همایون قوماندانلغی مأموریت فخیمه سنك ذات سامیٔ اصفیلری کبی مردمك چشم زمان وحامل کمالات بی پایان اولان بردستور بی اقرانك مفوض دست عرفانپیوست داورانفخمیلری اولمسندنناشی میمنت افزای میدان بروزاوله جق موفقیت قضیهٔ منتظرهٔ مظفریت کامله نك نتایج سریعه سنی داعی مقدمات خیریه دن اولمسیله بوندن عمومه عائد اولان مسرات وجدانیه دن عبد متخصصلری دخی حصه دار افتخار وخصوصیله بونجه

زماندرحل وتسویه سی پنجهٔ کشا کشده قالمش اولان برعقدهٔ
مشکله نك ختام حلی دستیاریٔ همم کافیهٔ کفایتکاریلریله
تیسرنما اوله جغندن طولایی بشقه‌جه مکتسب کمال شادی
ومسار اولدیغی حالده دعوات مخصوصهٔ صفدریلری تکرار
وایفای رسم تهنیتله حق عاجزانه‌مده انعطاف تمایلات فیضیهٔ
عاجزنوازیلری تمناسنه اجتسار اولندی هر حالده امر وفرمان

جهت لیاقت واستحقاقك اصلا دخل ونسبتی اولمیوب
مجرد مجرهٔ بندگانی درجات رفیعهٔ فیروزمندی وبختیارینك
ذروهٔ قصواسنه قدر اعلا وایصال ایلمك امر جلیلنده
نفوذ سریع وریزه سنك بی اعتباری رشك اورکوهر تابدار
ایتمك خصوصنده تأثیر بدیعی مسلم انام اولان محاسن توجهات
سامیهٔ ولی نعمتیلری اثار لطفیه سندن اولمق اوزره بوکره
میرمیرانلق رتبه سیله فلان سنجاق متصرفلغی عهدهٔ چاکرانه‌مه
توجیه واحسان بیوریلوب شو لطف عالی محض اوته دنبرو
حق کمترانه‌مده سرمایهٔ فیض وترقی اتخاذ ایلمش وشمدیه قدر
هزار کره ثمرات مکارم ایات فعلیه سنه مظهریتله مغتنم
ومباهی اولمش اولدیغم انظار حسنهٔ ذره‌پروریلرینك مستتبعات
فیضیه سندن اولدیغی شائبهٔ شك وارتیابدن مستغنی
بولنمغله همان ایفای تشکرات مفروضه‌یه مسارعت وشو صره ده
دخی متحتم ذمت خصوصیت اولان دعومیت عمر واجلال
وفخامت سنیهٔ اصفانه‌لریله تزیین لسان مصادقت قلنمشدر
ارتق چاکرلرینه اقدم فرائض عهدهٔ عبودیت اولان

وظیفهٔ مخصوصه اولانجه وسع واقتدارعاجزانه می
خدمات سنیه ده کمال صدق واستقامتله تحصیل رضای عالی یه
حصر وقصر ایتمك خصوصندن عبارت اولوب شوکاموفقیت
چاکرانه‌م ایسه مطلقا مددکاریٔ توجه عالیٔ داوریلریله
جلوه‌کر مرأت تیسر اوله جغی محاط علم عالیٔ اصفانه‌لری
بیورلدقده اولبابده امر وفرمان

درسعادتدن حرکت میمنهٔ ولی نعمتیلری اثناده بعض
عارضه ایله روسایٔ عتبهٔ دولتلرینه عدم موفقیت مملوکانه‌مدن
طولایی اوته‌دنبرو مألوف اولدیغم عفو ومرحمت جلیله‌ٔ
جناب اصفانه‌لرینه عرض اولنان التجای کمترانه‌مك لطفاً
وتنزلاً قبولیله برابر اقربای چاکریدن فلان بك قوللری حقنده
مأثر صحابت وعاطفت علیای داورافخمیلری شایان بیوریله جغی
تبشیرینی حاوی مباهات افزای فرق تعظیم وتفخیم اولان
امرنامهٔ عالیٔ مشیرا کرمیلری مأل مکارم اشتمالندن استنباط
ایلدیکم معانیٔ دقیقهٔ بنده پروری عبدکمینه‌لرینی مستغرق
انواع سرور وشادمانی ایتمش اولدیغی متعاقب قرب
نظر عالیٔ ولی نعمتیلرنده بولنمقدن ناشی اعانهٔ بخت ساز کار ایله
هر بار نیل التفات جهاندرجات خدیویلریله کسب افتخار
ایتمکده اولمسی قوللرنجه باعث افزایش غبطه وتحسر اولان
باجناح کمتری فلان افندی کوله‌لری طرفندن الدیغم
مکتوبده امر وارادهٔ علیهٔ جناب ولاینپناهیلریله
نکارشیذیر صحیفهٔ تقدیس اولان مخاطبات تلطفیه ومومی الیه

فلان قوللرینك فلان محل قائمقاملغیله مسروریتنه مساعدهٔ
جلیله‌لری شایان بیورلدیغنه دائر مظهر اولدیغم تبشیرات
علیه تنویربخش چشم ابتهاجم اوله‌رق بویله یکدیکرینی
تعاقب ایدن مکارم و مراحم ولی نعمتانه لرینه تصورتله تقدیم
سپاس و شکرانیت ایده جکم خصوصی مملوك بیریارینی
هر وجهله دوچار عجز و حیرت ایتمش اولدیغی حالده همان
همیشه پیرایش زبان اختصاص اولان فزونیٔ عمر و اقبال
وتوافرشان واجلال داوراعظمیلری دعاسی کمال صدق واخلاص
ایله هزار بار یاد و تذکار و حق عاجزانه مده و دومی الیهما
قوللری حقلرنده کماکان انظار عاطفت و آثار صحابت و شفقت
جلیلهٔ چراغیروریلری شایان بیورلمسی تضرعیله تقدیم
تشکرنامهٔ مملوکانه‌یه اجتسار ایلدم اولبابده

(رقعه‌یازی امتحاننده عرض اولنمق اوزره مکتب اعدادیهٔ)
(شاهانه شاکردانیچون تشکرنامه)

سایهٔ توفیقاتوایهٔ جناب شاهانه‌ده مجرد سرمایهٔ فیوضات صوریه
ومعنویه‌یی استحصال و اعداد ایچون مؤسس اولان اشبو مکتب
معارفمکسبك شاکردلکنه نائل اولمش اولدیغمزدن طولایی
کندومزی نصل بختیار بیلمیه‌لم و تشکر الطاف و عنایات
حضرت ولی نعمته نیجه حصر اوقات ایتمیه‌لم که برطرفدن
فاملیالرمز نزدنده کورمدیکمز تعیش و استراحتله امرار
حسن زندکانی و دیکر طرفدن تسهیل و تسریع تحصیل

معارف حقنده موضوع اولان اصول منتظمه ومكمله سايه سنده اخذ وتعلمى پك چوق زمانلره محتاج بولنان علوم وفنون نافعهٔ متنوعه يى مدت قليله ده اكتساب ايله احراز سعادت جاودانى ايتمكده يز شو حالده بو قوللريچون اقصاى آمال ان شاء الله تعالى تحصيلات مقرره يى اكمال ايله مأمور اوله جغمز خدمات جليلهٔ عسكريه ده اغور همايون ولى نعمتده فداى جانه موفقيت تمنيسندن عبارت وغداى روح عاجزانه مز اولان پادشاهم چوق يشا دعاى اجابت اراسى صبح ومسا زيور زبان صدق وعبوديت اولديغى محاط علم عالى بيورلدقده امر وفرمان حضرت ولى الامركدر

(نه حد من كه سويش مى فرستم نامهٔ اخلاص) (نيازى عرضه خواهم دادكلب استانشرا) منظومه سنى مقدمهٔ رسالهٔ عبوديت واقرباى عاجزيدن فلان افندى بنده لرينك بوكره او جانب عالى يه وقوع عزيمتنى وسيلهٔ عرض مملوكيت ايدرك اشبو عرضحال مستمنذانه مك تقديمنه جرأت ايلدم انظار قدسيه سنى صورى ومعنوى مستكمل فيوضات ونعمت توجه عالمبهاسنى سرمايهٔ حيات اتخاذ ايلديكى افندم كبى بر ولى نعمت مشفقدن آكسرزين مهجوريت الم واضطرابنه نزد الهام اشناى داور افخميلرنده معلوم اولان احوالدن طولايى شدايد انتظار وانقلابى دخى ضم ايله مأيوس بولنان نزهت الوده محنتك جرحهٔ دل دردمندينه دار وخانهٔ مراحم ومكارم جليلهٔ آصفانه لرندن بشته محلدن اميد

دوا اوله میه جغی مسلم بولندیغی حالده شونك دخی
تشریح لدنیات حاضره سیله برؤ الساعهٔ صحابت وشفقت
جلیلهٔ افتاده نواز یلرینی استرحام ایلمك خصوصنده محض
طالعسزلکمك برشوهٔ غدارانه سی اولمق اوزره الان لسان
اقتدارم لال وهمان حق کمترانه مده نظر عالیٔ ذره پرور یلرینك
مرحمته دوام واستقراری نخبهٔ امال اولدیغی محاط علم
معالی اشتمال ولی النعمیلری بیورلدقده هر حالده

ذات برکزیده صفات ولی نعمتیلری کافهٔ کمالات انسانیه یی
احراز ایله ممتاز وخصوصیله بندکان ومترددان دائرهٔ علیه
چراغپروریلرینك ایفای دقایق عبودیتده نقدر تقصیراتی
اولسه ده جمله سنی افندیلك شانندن اولدیغی وجهله مظهر
عفو وتسامح ممدوح ایله هر نرده بولنسه لر ارایوب صورمق
وحقلرنده تجدید نعم التفات ایله قصوای درجهٔ مباهاته
ایصال بیورمق خصلت نادرهٔ فاخره سیله سرفراز اولوب
اشبو خصیصهٔ ذاتیهٔ رحیمانه لری ایجاب جبلی اوزره مبشر
بقای توجه دولتلری اوله رق چکنلرده برقطعه احساننامهٔ
سامیلرینی کمال افتخار ایله الوب اکتساب ایلدیکم مسرات
عظیمهٔ وجدانیه نك حضور معلالرینه عرض وتبلیغی خصوصنده
(در مطلع سخن من تمام شد) مصرعنی تخطر وبوصورتله
دخی نائل اولدیغم عنایات متوالیهٔ بنده نوازیلرینه دلمك دوندیکی
ووسعمك یتدیکی درجه ده تشکرا تحشیدم تقدیم عریضهٔ جوابیه
فریضه سنده برمقدار جغز تأخر وقوعه کلمسی بالواسطه

تحقیق متعاقباً اراده بیوریلان بعض خصوص حقنده استحصال اطلاعات صحیحه یه ظهور ایدن عارضهٔ وجودیه‌دن نشئت ایدوب جدا اولسون امداد توجهات قدسیهٔ مکارم‌کاریلریله اعادهٔ صحت وانفاذ فرمودهٔ سامیلرینه مسارعتله بوبابده نتیجهٔ تحقیقات چاکرانه‌م جانب اشرف منعمانه‌لرینه عرض واشعار اولنمق اوزره واسطهٔ تبلیغیه‌سنه افاده قلندیغی واقدم فرایض ذمت عبودیت اولان دعای ترقیٔ عمر واقبال ولی نعمتیلری کیجه کوندوز زیور زبان اخلاص ایدوکی محاط علم

عبد کمینه‌لری نعمت توجهات حقیقیهٔ جناب اصفیلرینی غدای روح واکسیر محاسن انظار سامیهٔ دواریلرینی دوا ساز دل مجروح اتخاذ وبارکاه معلای اصدقاپوریلرینی ملجأ وملاذ ایدنمش اولدیغم حالده اوته‌دنبرو مألوف بولندیغم اثر التفات مورث الفیوضات ولی نعمتیلرینه مظهریتله اره صره تجدید قبالهٔ افتخار وقلب محزون چاکرانه‌مدن ازالهٔ غبار اکدار ایده‌مز ایسه‌م نه درجه‌دوچار آلام وتحریٔ اسباب موجبه‌سنه حصر افکار ایله کمکرده حضور وآرام اوله جغم انکشاف‌کاه حقایق امور اولان ضمیر منیر خدیویلرینه منجلی وبنا برین برزمانبرو مبشر دوام توجه دولتلری اولان عاطفتنامهٔ داوریلریله تنویر دیدهٔ عبودیت ومفخرت ایده‌مدیکمدن طولایی هر طرفدن فرجه یاب کذرکاه خواطر اولان راهزنان اوهام دلشکاف غادترس کاربان تسلی اولمغین بویله براندیشهٔ غمکین وچاك چاك وخاطر حزین المناك ایله اخطار نام رقیت وتهییج نسایم عفو واحسان ولی نعمتیلرینه جرأت ایدرم اولبابده

چاكرخاكبرابرلری مثللو منسوبيت دائرهٔ فيضناشرهٔ ولی النعميلری
شرفنی نعمت سعادت دارينه معادل كبی طوته رق
حق عاجزانه مده حسن تمايل عالی وتوجه سامیٔ اصفانه لرينك
بقاواعتلاسنی سرمايهٔ مباهات نامتناهی عد ايلمش وتحصيل
رضای فلاح اقتضای داورافخميلرينی هرحالده موجب
ترقیٔ فيض ورفعت بيلمش اولان اصدقای بندكان عتبهٔ
علياليرينك نقاوهٔ امال وافكاری بولنديغی اوزره ارمره
وسيلهٔ مناسبه اغتناميله مركز عبوديتلرينه عرض كلدستهٔ
اخلاص وخصوصيت ايتمسی دأب ديرين تمحصكاری اقتضای
جبلدن بولنمسنه وجناب تجدد بخشای شهور واعوام
تنزهت ذاته عن الشكوك والاوهام نيچه نيچه اماثل كثيره سنك
مشاهده سنی تيسرايله عمر واجلال وفخامت واقبال داور
افخميلرينی متزايد وافزون بيورسون بوكره سال جديدك
شرف حلوليله استسعاد اولنمسی عبدكمينه لری كبی
ايفای فرائض عبوديت امنيه سنده بولنان مترددان
آستان دولتلرينك نيل مراملرينه رخصتنمای جرأت اولمسنه
مبنی من غيرحد بوبابده اجرای وجيبهٔ تبريك وتهنيتی تمكرده
راه وادیٔ حيرتك حضرتوفيق الهی يه احتياجی قبيلندن اولهرق
شديداً محتاج بولنديغم محاسن توجهات قدسيه ومكارم
انظار ساميهٔ ولی نعمتيلرينك بارهٔ كمترانه مده لطفاً ومرحمةً
رهين دوام واستقرار بيورلمسی تمنای مخصوصنه ذريعهٔ
بديعه اتخاذ اولنمشدر اولبابده

﴿جواب﴾

جواب

شرفحلولیله مستعد اولمش اولدیغمز سنهٔ جدیدهٔ سعیدهنك ایفای رسم تبریك وتهنیتی حق ثناوریده اظهاردأب توجهكاری ومخلصنوازی‌یه اتخاذ وسیله ایله تأكید خلوص وموالاتی متضمن بوكره دست مسرتله المش اولدیغم الوكهٔ مروتمسلوكهٔ كرامیلری مضمون نوازشمشحوننده مندرج كلمات لطیفهٔ بهیه وخصوصیله ایفای رسمهٔ تبریك سال جدیده مصروف اولان همم علیه‌لری مستلزم كمال مسار وشادمانی اوله‌رق دعای تزاید عمر وعافیت وورود ترقئ فیض ومنزلت والالرینی تكرار ایله تزیین لسان مخالصت ایلدم صوب صواتمای عالیلرینه صمیمی وحقیقی اوله‌رق ثبوتیافتهٔ استقرار اولان اخلاص صحیح عاجزانه‌مك درجه‌سی جالب انوار عرفان اولان نزد سامیلرنده امور یقینیه‌دن بولنمسیله شومجثی اطنابه حاجت كوره‌میوب همان ابراز ممنونیت وطرف والالرینه دخی اعادهٔ تسعید وتهنیتله استدامهٔ توجهات قلبیه‌لری سیاقنده ترقیم جوابنامهٔ ستایشوری‌یه ابتدار قلندی افندم

اصحاب دانش وقابلیتك حدائق امالی رشحات متتابعهٔ تشویقات ایله هردم‌بهار فیض وطراوت اولمسی هرعصرك مستتبعات عادیه‌سندن ایسه‌ده اعصار سابقه‌یه رجحانیتنی اثار فائقه‌سیله كوروب ادراك ایتمكده اولدیغمز عصر كزین همایونك قطرات درربار ابرنیساندن فراوان وهرخس وخاشاكی رشك شكوفهٔ عطرناك ایتمكده خاصهٔ نافعهٔ سریعه‌سی

نمایان اولان محسنات جلیله وخصائص جمیلهٔ فوق العاده سندن بریدنجی هم قابلیت طبیعیهٔ بی ابداع وهمده هرکس ایچون تهیئهٔ اسباب استعداد ایله فیض عمیم اهلرسانیسنه مظهریت وسائلنی ایجاد واختراع ایلمسی خصوصی اولوب اشته ازجمله بو بنده احقرلری هردرلو قابلیت واهلیتدن ساده وبی بهره اولدیغمز حالده سایهٔ معارفوایهٔ حضرت ملوکانه ده بوندن اوچ سنه مقدم چراغ نور لدیغمز مکتب ملکیه نك شومدت قلیله ظرفنده کوستردیکی شوق ومجبوریت وافاضه ایلدیکی تربیت جهانقیمت بویله برمجلس عالیٔ امتحانده اثبات وجود موهوم ایتمك درجه لرینه قدر کمترلرینه جرأت واقتدار باغشلمش ومجرد اثرلطف جلیل حضرت جهاندارای اوله رق اغتنام اولنان سرمایهٔ معاد ومعاشك ایفای ذرهٔ تشکرینی تصور لسان عجز وافتقارمزی لال ایلمش اولمغله همان عمرمز اولدقچه خدمات سنیه ده ابراز صدق واستقامتده موفقیت تمناسیله برابر هر حالده افزایش عمر واجلال وشوکت حضرت شهنشاهی دعوات مفروضه سنه ونشر معارف وکمالات ایله اربابنی تشدر مکده ثمرهٔ متوالیه سی کمال تقدیر وشکرانیتله کورلمکده اولان موفقیت علیهٔ اصفانه لرینك آنبان ترقیسی درود مخصوصنه حصر انفاس ایتمکدن بشقه بردیه جکمز اولمدیغی محاط علم عالیٔ جناب نظارتپناهیلری

محاسن دلالت علیهٔ اخوتکاریلریله اوچ سنه اول مأمور اولمش اولدیغم مکتب ملکیه ده تعلم وتدرسی معتاد اولان علوم

وفنون متنوعه نك اكمالى جلوه كر مرأت تيسر اوله رق
ايكن شعبان شريف اوائلنده عقد اولنان مجلس عالئ امتحان
مواجهه سنده من غير استطاعة ويرمش اولديغم امتحان قبول
وقزانيلان نومرولرك درجه سيله يد عاجزانه مه شهادتنامه
اعطا سنه وامثال بندكانم كبى اول باول منحل اوله جق
قائمقاملغه تعيين اولنمق اوزره نام چاكرانه مك دخى شوراى
دولت ملكيه دائره سنده دفتر مخصوصنه قيد واملا سنه
مساعدهٔ عليه مشمول بيورلوب متعاقباً فلان ولايت جليله
داخلنده كائن فلان محلك منحل اولان قائمقاملغنه مأموريت
احقرانه م اجرا بيوريله رق محل مذكوره متوجهاً درسعادتدن
حركت ايتمك اوزره بولنمشمدر معلوم عالئ رحيمانه لرى بيورلديغى
وجهله چاكرلرينك امور ملكيه يه بدايت مأموريتم دينك اولديغندن
ممارسه لازمه نك فقدانندن نقصانئ بضاعه دخى منضم اوله رق
بونده بالطبع دوچار اوله جغم مشكلات عديده نك حل وازاله سى
مطلقا افندم كبى اخوان كرامك توجهات قدسيهٔ عاجزپرورلرينك
معاونت صوريه ومعنويه سيله ميسر اوله جغندن اشبو لطف
جليله هر وقتدن زياده وفوق العاده عرض احتياج ايله بر منوال
محرر نائل اولديغم عاطفت سنيه دن طولايى تشكرات
مفروضه يى ايفايه وهرحالده مدار موفقيت بيلديكم
حسن انظار ساميهٔ منعميلرينك حق كمترانه مده بقا ودوامنى
استدعايه جرأت ايلدم اولبابده

جواب

اهليت ولياقت مجبولهٔ عليه لرى اقتضاسنجه عهد قريبده

مظهر اوله جقلری الطاف سنیه یه براعت استهلال واولین
خطوهٔ منزل اقبال اولمق اوزره مکتب ملکیه دن بالامتحان
چیقه‌رق متعاقباً منحل اولان فلان محل قائمقاملغنه مأموریت
بهیه لری اجرا بیورلدیغنه ودرسعادتدن متهیء حرکت
اولدقلرینه دائر وحق عاجزانه مدد ابرازه اثر التفات وتلطفات
والالرینی مشعر بوکره برقطعه تحریرات لطافت ایات
نگارنگاریلرینی کمال سرور ومفخرتله اخذ وقرائت ایلدم
شو خصوص دوحهٔ لیاقت متعلقه لرندن قریباً اقتطاف
اولنه جق ثمرات فیوض وترقیاتك شکوفهٔ نورسیده وحائز
اوله جقلری مراتب جلیله نك مقدمهٔ گزیده سی اولمسیله
عاجزلری کبی اقبالخواه بیریالرینه نه درجه ایراث فخر
ومسرت ایده جکی تعریف وایضاحدن مستغنی وباخصوص
حق سپاسداریده اولوجهله ابراز بیوریلان معاملهٔ تلطیفیهٔ
عیله‌لری ممنونیت وشکرانیت مخصوصه یی مؤدی اوله‌رق
هرحالده حصول حسن موفقیت وتزاید قدر ومنزلت
والالری دعاسی تکرار وایفای تبریك وتهنیتله بقای توجه
عالیلری سیاقنده احلا صنامهٔ عاجزی ترقیمنه ابتدار
اولنمغین اولبابده اراده افندم مکدر

جناب تجدد بخشای لیالی وایام نیرین منورین مکونات تفرقه
سازمیان نور وظلام ومواکب کواکب سیارات کرا رشمای
ساحهٔ فلك مینا فام اولدقجه پادشاه انجمسپاه وشهنشاه
کیوانبارکان افندمز حضرتلرینك اعلام شوکت وعدالت

همایون شهریاریلرینی ظل افکن مفارق انام وعساکر ظفر مأثر تاجداریلرینی هر نه سمته عزم وتوجه ایلسه‌لر احراز نصر عزیز ایله یکنام بیورسون وذات سامیء سرعسکرلرینی دخی مسند جلیل نظامپرور یلرنده بردوام ایلسون بوقوللری نصل بختیارلغمزی عرض ایله افتخار ایتمیه‌لم که ذاتاً هر درلو فضائلدن بری ولیاقت واستحقاقدن عاری ایکن هم بویله بر پادشاه مؤید من عند اللهه قول وکوله اولدق وهمده خدمات جلیلهٔ سلطنت سنیه سندن برنجیسی وبلکه اك شرفیسی بولنان ودارینده باعث فوز ونجات اولان عسکرلکله نائلیته شرف واعتبار بولدق اشبو ایکی نعمت عظیمه‌دن بشقه هر کون وهر آن دهانیجه نیجه لطف واحسان بی پایان همایونلرینه مظهر اولمقده‌یز که اك کوچکنك ادای ذرهٔ شکرانیتی مقابلنده هزار جانمز اولسه ده جمله‌سنی اغور فیضمونور ملوکانه‌لرنده فدا ایلسه‌ك اصلا مدار محمدت اولمیه جغی واوزرمزده ینه بك چوق حق عالیء ملکدا ریلری قاله جغی اشکار ایکن بوکره مجرد مددکاریء توجهات قدسیهٔ خلافتپناهیلریله فلان محلده وقوعه کلان خدمت ومظفرت عاجزانه‌مز نزد معلای جناب شهریارلرنده لطفاً وتنزلاً تقدیر بیوریله‌رق مبارك خط همایون وسرمایهٔ سعادت ومفخرت سرمدیه اولان سلام سلامتمون شهنشاهیلریله مظهر تلطیفات سنیه اولقلغمز خصوصنه دخی مرحمت جلیلهٔ جناب جهانبانی شایان بیورلمش واحسان علی الاحسان اوله‌رق عنایت بیوریلان عطیهٔ سنیهٔ تاجداری ایله کیسهٔ سرور وافتخارمز

مالا مال اولمش اولدیغندن واشبو الطاف متتابعهٔ
حضرت پادشاهیلرینك ایفای سپاس ومحمدتی امرنده
اظهار عجز وناتوانیدن بشقه برشی بولنه‌میه‌جغندن همان
صبح ومسا عسکرلکك کلبانك نداسی اولان پادشاهم
چوق یاشا دعای اجابت انتماسنی تکرا علی التکرار رفع بارگاه
پروردکار وبوبابده اولان مباهات وتشکرات عظیمهٔ
عاجزانه‌مزك معروض سرادق اجلال بیورلمسی خصوصنه
سزاواری همم علیهٔ سپهسالاریلری تمناسنه اجتسار
اولنمشدر اولبابده
تفکر وتخیلی بیله لکنت آورلسان محمدت اوله‌رق نائل
ومستغرق اولدیغم لطف وصحابت واحسان وعاطفت
سنیهٔ ولی النعمیلری جهت استحقاق کمترانه‌مه نسبت اولنورایسه
نسبت غیرموجهه‌یی مستنتج وبونك ایفای ذرهٔ تشکری عهدهٔ
استطاعت بشریه‌دن خارج اولوب شوحالده عبدکمترلرینه
دوشن فریضه همان مسلك رضا جوییده ثبات ونائل
اولدیغم عنایت دولتلرینی حق عاجزانه‌مده یك بیوك سرمایهٔ
مباهات وبولندیغم مأموریتی اقصای درجهٔ ترقیات بیله‌رك
المدن کلدیکی قدر ایفای حسن خدمت وابراز مآثر موفقیته
حصر اوقات ایتمکدن عبارتدر انجق بندهٔ متخصصك
سراوضر اده مرجع حقیقی اتخاذ ایلدیکی مرکز منسوبیت
وعبودیتنه هرحالنی عرض وتبلیغ ایتمکده مجبوریت صحیحه
تحتنده بولنمسی کوله‌لرینی دخی خستهٔ آزرده دلك تدبیر
وتداویسنی دخی تفویض دست همت وکفایتی قیله‌رق

حکیم حاذق وکامله مراجعتی قبیلندن اولمق اوزره
خصوص اتی الذکری حضور عالیء ولی النعمیلرینه عرض وبیانه
جسارتنندرمشدرطالع ناسازمستمندانه ملک لوازم مشؤمه سندنمیدر
یوخسه مجرد اقتدار وایاقتسزلکمک اثریمدر هر نصلسه
مقرمأموریت چاکرانه مه مواصلتله ایشه باشلانلمش اولدیغی
کوندنبروقائمقاملغی عهدهٔ چاکرانه مده بولنسان محلک
داخل اولدیغی ولایت جلیله دائره سی مأمورلرینک حسن
نظر ومحابتلرینی استجلابه موفق اوله مدیغمدنمیدرندر
مصالح مهمه وعادیه یه دائر مقام عالیء ولایت جلیله یه هرنه که
عرض وانها اولنسه مستحسن کورلمیوب وتدقیق وتعمیق
طرفلرینه دخی عطف انظار حقانیت ونصفت بیورلمیوب
بغیرحق هربرلریچون انواع توبیخاته مظهر وورودایتکده اولان
اوامرنامه نک جمله سنده حوصله سوز صبر وتحمل اوله جق نیجه
نیجه کلمات ستم امیزه مندرج بولندیغندن هرآن ودقیقه تعریف
وبیانی مشکل صورتده متألم ومکدر اولمقده ایدوکه وشو حالک
دوام وامتدادی قوللرینی بالطبع یأس وفتوره کرفتار وجمعیت
افکار عاجزانه می بتون پریشان وتارمار ایدرک ایفای
امر مأموریته موفقیتدن دخی عاجز براقه جغنی جزم ایلدیکمه
بناءًا مأموریت حالیهٔ کمترانه نک بجایش وجهله ویاخودصورت
اخرله دیکر برمحله نقل وتحویلی حقنده استحصال مساعدهٔ
سنیه یه دلالت ومرحمت علیهٔ ولی نعمتیلری سزاوار وحلیهٔ
ذات فخامت ایات اصفانه لری اولان کمال عجزه نوازی
وچاره سازینک شو یوزدنخی بارهٔ مستمندانه مده ابراز واظهار

بیورلمسی تمناسیله مجرد مألوف اولدیغم عفو وعاطفت جلیلهٔ
افتاده نوازیلرینه اغترارا بوکره دخی تعجیزه اجتسار واشبو
استعطاف بندکانه‌م هیچ بر طرفدن موجب تشکی اوله‌جق
احوالدن نشئت ایتیوب مجرد اسائت ذاتیه‌م اثری اولدیغنی
بشقه‌جه اعتراف واقرار ایده‌رم اولبابده

(مصالح متنوعهٔ رسمیه‌یه دائر مسوداتدر)

سنهٔ آتیه واردات عشریه‌سنك زمان احاله‌سی تقرب ایتمکده
اولدیغندن فلان محل اعشاری دخی مجلس عاجزانه مزده
اصول معتاده‌سی وجهله علنا مزایده‌اولنه‌رق وتقرر ایده‌جك
بدلاتنك قریه بقریه مفرداتی کوستریله‌رك زیری مضبطه‌لو
دفترینك تنظیم وتقدیمی اراده‌سنی متضمن شرفبخش موقع
تفخیم اولان امرنامهٔ عالیٔ اصفانه‌لری مفادمنیفی قرین مدرکهٔ
چاکرانه‌مز اولمش وصورت امر وفرمان سامیٔ داوریلری
درعقب نشر واعلان ایله ایجاب ایدنلر مجلس کمترانه‌مزه
جلب اولنوب هر برقریه‌نك اعشاری بشقه بشقه تنظیم اولنان
پوصله‌لری موجبنجه موقع مزایده‌یه چیقاریله‌رق انقطاع
رغباتدنصکره تقرر ایدن بدلاتنی مبین تنظیم اولنان دفتری
لفا تقدیم قلنمشدر مطالعه‌سندن محاط علم عالیٔ داوریلری
بیوریله‌جغی اوزره اعشار مرقومه بدلاتی سنهٔ سابقه‌سندن
بشیوز یکرمی بیك غروش فضله کوسترمش وبو دخی کافهٔ امورده
تأثیرات نافعه‌سی مشهود ومسلم اولان موفقیت علیهٔ آصفانه‌لری
ثمرات جلیله‌سندن بولنمش اولمغله بو صیرده دخی دعوات
مخصوصهٔ ولایتپناهیلری تکرار واعشار مرقومه بوراجه

ظهور ایدن طالبلرینه احاله بیوریله جق ایسه وقت کچمکسزین ایفای مقتضاسنك صوب کترانه مزه اراده واشعار بیورلمسی تمناسنه اجتسار اولندی اولبابده وهرحالده امر و فرمان حضرت من له الامرکدر

کچن سکسان اوج سنه سنده فلان سنجاق واردات عشریه سنك مالیه خزینهٔ جلیله سنده اجرا اولنان مزایده سنده اوتوز یدی یوك اللی بیك غروش بدل ایله محلی وجوهندن فلان وفلان ذاتلر اوزرلرنده تقرر ایدوب تقاسیط معینه سی حلول ایتدکجه تسلیم خزینه ایتك اوزره صرافاندن فلان تعهد ایتمش وحلول ایدن اوج تقسیطی کاملاً تأدیه وتسلیم ایتمش ایسه ده بو مدت ظرفندن مومی الیهمك کوندردکاری اچه جزئیاتدن اولدیغنه ومحاسبه وسائره دن طولایی بینلرنده منازعه دخی ظهور ایلدیکنه مبنی وقوعبولان استدعا اوزرینه مومی الیهم بوطرفه جلب واحضار ایله دیوان محاسباتده محاکمه ومحاسبه لری رؤیت اولندقده صراف مومی الیهك مع کذشته یکرمی بریوك بوقدر بیك غروش الاجغی تبین ایدوب مومی الیهم بواچه یی درسعادتده تدارك وتسلیمه مقتدر اوله میه جقلری اکلاشلدیغندن ومحلنجه اصحاب اقتداردن اولدقلری تحقیق اولندیغندن اعطا ایلدکلری تأمینات اوزرینه فلان وقتدن اعتباراً التی ماه مدتده مبلغ مزبوری صراف مومی الیه جانبنه کاملاً ارسال وتسلیم ایلمك اوزره مملکتلرینه اعاده اولنوب اولوجهله تعیین قلنان مدتك ثلثاندن زیاده سی منقضی اولدیغی حالده یالکز یدی یوك بوقدر بیك غروش

كوندرمش اولـد قلرندن بحثـله صراف مومی الیه ذمتـنده
قالمش تقسیطلرك تأدیه وایفاسنده اتیان تعلل واعتذار ایلمکده
اولدیغنه وبو جهتله مبلغ مزبورك استحصالی خزینهٔ جلیله یه
رجعت ایلدیکنه مبنی مومی الیهمك متباقی دینـلری اولان
اون اوچیوك بوقدر بیك غروشك همان کندولرندن مطالبه سیله
تأدیه سی خصوصنده نه رخاوتلری مشاهده اولنور ایسه
استحصال اموال میریه حقنده مقرر اولان نظامه توفیقاً املاك
موجوده لرندن مناسب اولنلری حکومت معرفتیله بالمزایده
صاتیلوب مبلغ مزبورك بو صورتله سرعت استحصال وارسالی
خصوصنك طرف دولتلرینه اشعاری مالیه نظارت جلیله سی
طرفندن باتقریر افاده اولنمغله بر منوال محرر ایفای مقتضاسی سیاقنده

(جواب)

فلان محل وجوهندن فلان وفلان ذاتلرك اعشار بدلاتندن
طولایی دیون متباقیه لری اولان اون اوچیوز بوقدر بیك
غروشك تأدیه سی خصوصنده مومی الیهمك رخاوتلری
کورلدیکی صورتده املاك موجوده لرندن مناسبلرینك فروختیله
سرعت استحصال وارسالی بابنده تزکیـله ونومرو ایله
شرفورود ایدن امرنامهٔ عالیٔ داوریلری مفادی معلوم چاکری
اولدی صورت امر وارادهٔ علیـهٔ آصفیـلری مومی الیهمه
تبلیغ وافاده ایله تنفیذ واجرای احکام جلیله سنه مسارعت
اولندقده کنـدولری دخی مبلغ مزبورك تدارك وارسالی
خصوصنده صرف وسع واقتدار ایتمکده اولدقلری وبوندن
اون بش کون اول متعهدلری جانبنه درتیوك غروشی حاوی

برقطعه پولیچه ارسال ایلدکاری مثللو آندنصکره تدارك
ایلدکاری درتیوك بوقدر بیك غروشی بوهفته پوستهسیله
کوندرهجکلرندن وبوحالده بشیوك بوقدر بیك غروش
بورجلر قالوب انی دخی نهایت برآی ظرفنده بولوب
بولشدیروب تأدیه وایفا ایلیهجکلرندن بحثله مبالغمذکورهنك
تقاسیطی حلول ایتدکجه کونی کوننه تسلیم خزینه ایتمك اوزره
کندولرندن برچوق تعهدیه وکذشته المش اولان متعهد
مومی الیهك حلول ایدن تقاسیطی خزینهٔ جلیلهیه ویرمامکه
اصلا حق وصلاحیتی بولنمدیغی وسایهٔ عدالتوایهٔ حضرت
شاهانهده کندولرینك اسباب تعیش وادارهلری اولان
املاکك فروختنه صورت جبریهده تشبث ایدهرك بوصورتله
کسر ناموس واعتبارلرینه قدر یوریمسی موافق حقانیت
اولمدیغی بیان ودیون متباقیهلرینك تأدیهسیچون برآی
دها امهال اولنملرینی استدعا ایتمشلردر فی الحقیقه مومی الیهمك
مقدمجه وبوکره سکز یوك بوقدر بیك غروش ارسال ایلدکلری
تحقیق اولنمش وقصور بورجلرینی فائضیله برابر برآیده تدارك وارسال
ایلیهجکلرینی قوی کفیل ارائهسیله تأمین ایلدکلرندن املاك
فروختنه حاجت قالمامش اولمغله اولبابده

قائممقام سابق سالم افندینك مدت ادارهسنده رؤیت اولنان
دعاوی اصحابندن بعض تعاطیٔ مکتومی وحقوقه دائر
دعواجیلری اولدیغی جهتله بونلرك تسویه وتدقیقی صیرهده
مجلس عاجزانهمزده بولنمق اوزره طرف اشرف آصفانهلرندن

برمأمور مخصوص تعيين وارسال بيورلمسى مقدمجه تقديم قلنان مضبطهٔ كمترانه مزده عرض واستدعا قلنمشيدى مومى اليه تدقيقات واقعه‌نك نتيجه‌سى حقنده وخيم اوله‌جغنى تفرس ايده‌رك شايد تخليص كريبانه موفق اولورم مطالعه‌سيله محاكمات لازمه‌سنك مركز ولايتده رؤيت واجراسى ادعاسنى درميان ايليه‌رك وبشقه محله كتميه‌جكنى تأمين ايچون قامليه‌سنى بوراده ترك ايدرك كندوسى اولطرفه متعازم اولمش ايسه‌ده مومى اليهك دعواجيلرى اوتوزنفردن متجاوز وجمله‌سنك اولطرافه اعزاملرى لازم كلسه بونلر اثبات وتأييد مدعا ايچون برطاقم آدملرى دخى برلكده كوتوره‌كه وبرچوق مصرف وكلفت اختيارينه مجبور اولوب بونلرك نصفندن زياده‌سى فقير الحال اولدقلرى جهتله كاوب كتمه مصارفنى تداركدن عاجز اوله‌رق دعوالرينك رأس ولايته قالديرلمسى اضاعهٔ حقوق ايله تشديد مغدوريتلرينى مؤدى اوله‌جغندن مومى اليهك برموجب استدعاى مسبوق تعيين بيوريله‌جق مأموره ترفيقاً بوطرفه اعاده‌سنى مستدعى اصحاب دعاوى طرفلرندن اعطا اولنان عرضحال عمومى لفاً تقديم قلنمش وايفاى مقتضاسى هرحالده رأى واراده اصابتعادهٔ داوراكرميلرينه متوقف بولنمش اولمغله اولبابده امروفرمان حضرت من له الامر كدر

فلان محلده متمكن تجاردن فلانك قضاكز وجوهندن فلان اغاذمتنده برقطعه تحويل موجبنجه غيرازتسليم ومع كذشته مطلوبى اولان اون بشبيك بشيوز غروشلك وعده‌سى حلول ايلى

خیلی زمان اولدیغی حالده استیفاسنه دسترس اوله مدیغی بیانیله
مبلغ مزبورك تحصیلی ومخالفت ایتدیکی صورتده تمردشروطنه
توفیقا رأس ولایته احضاری مرقوم طرفندن باعرضحال استدعا
اولنه رق تجارت مجلسی معرفتیله کیفیت کفالته ربط اولنمش
اولمغله مبلغ مزبورك مومی الیهدن تحصیل وارسالنه وبوبابده
بردیه جکی اولدیغی صورتده مجلس مذکورده محاکه لرینه
باقلمق اوزره کندوسنك بوطرفه اعزام واسبالنه همت
ومسارعت ایلملری سیاقنده شقهٔ مجی ترقیم قلندی

(جواب)

تجاردن فلانك فلان اغاذمتنده بروجب تحویل مع کذشته مطوبی
اولان اون بشبيك بشیوز غروشك استحصالی وبردیه جکی
اولدیغی حالده کندوسنك اولصوب عالی یه ارسالی خصوصی
پیرایش فرق تعظیم اولان امرنامهٔ عالیء مشیراکرمیلری مفاد
جلیلنده امر وفرمان بیورلمش اولدیغندن ناشی مومی الیه
مجلس عاجزانه مزه جلب ایله صورت ارادهٔ علیای آصفانه لری
کندوسنه تفهیم اولندقده مبلغ مزبور دینی اولدیغنی مقر
ومعترف ایسه ده نقود موجوده سنی عهدهٔ التزامنده بولنان
قرانك حلول ایدن بدل اعشاری تقسیطنه ویردکشمدیکی حالده
حاضر اقچه سی اولمدیغندن وسائرصورتله دخی تدارکه مقتدر
بولنمدیغندن بحثله حاصلات عشریه قالدیریلوب صاتلمد قجه
تأدیهٔ دیندن عجزینی بیان ایلمش وواقعا مومی الیه عهده سنده
بش قطعه قریه نك اعشاری اوله رق کذران ایدن تقسیطلرینی

كاملاً ايفا ايتمش اولديغنه ووقت حصاده ايسه شونده بش اون كون مدت قالوب مومى اليه همان شمدى مركز ولايته كوندريله رك قراى مرقومه بالوكاله سائرى معرفتيله تعشر ايتديرلمك لازم كلسه شايد ايلروده ضرر وزيان ادعاسنه قيام ايتمسى ملحوظ اوله رق عودتنه قدر امر تعشيرك توقيفى ايجاب ايتسه بودخى فقرا حقنده داعئ مضرت كورنديكنه مبنى مبلغ مذكورى تاريخ مضبطه‌دن چاكرانه مز دن اوتوز بر كون مرورنده اشايه جك كذشته سيله برابر تأديه وايفا ايتمك اوزره كندوسى كفالته ربط اولنمش اولمغله اولبابده امر وفرمان حضرت من له الامركدر

بتوفيقه تعالى اثرتو جهات قدسيهٔ كريمانه لريله مصحوباً بالعافيه شهرجارينك اوچنجى كونى مقر مأموريت عاجزانه م اولان فلان محله مواصلتله فرداسى كونى بالجمله مأمورين محليه ايله اعضاى مجلس ووجوه بلده ومعتبران اهالئ غيرمسلمه حاضر اولدقلرى حالده منعقد اولان مجلس عموميده وشاح صدر افتخارم اولان مأموريت امر عاليسى توقيرات لايقه ايله فتح وقرائت وبو صره ده دخى فريضهٔ ذمت عبوديت اولان افزايش عمر واجلال وشوكت حضرت پادشاهى دعاى اجابت آراسيله تزيين لسان مصادقت قلنديغى متعاقب ستايش جليل ملكدارى وافكار خيريت آثار حضرت شهريارى يى متضمن حضاره خطاباً برمقالهٔ مناسبه ايرادينه مسارعت وامور مأمورهٔ كمترانه مى رؤيت وتسويه يه مباشرت قلنمش وهر حالده موفقيت عاجزانه م قضيه سى ياورئ توجهات

فيض آيات رحيمانه لرينه محتاج بولنمش اولـديغنك بيـانيله
تأكيدشيرازهٔ خصوصيت سياقنده ترقيم عريضهٔ چاكری يه
ابتدار او لنمغين اولبابده امر وفرمان حضرت من له الامركدر

(جواب)

مصحوباً بالعافيه محل مأموريت عليه لرينه مواصلت وامورهٔ مأمورهٔ
والالرينه مباشرت بيـورلديغی تبشيريله حق ثناءِ ديده ابراز
اثرد لنوازی وملاطفتی متضمن زيورانملهٔ احترام اولان
تحريرات بهيهٔ كريمانه لری مفـادی رهين ايقان واواوجهله
حسن مواصلت وخصوصيـله تلطيف عاجزانه مه مصروف
بيوريلان عنـايت عليه لری مسـتلزم مسرت وشـكرانيت
فراوان اوله رق اثنيهٔ جميله لری دعای بالخير موفقيلرينه ترديفاً
تذكار واستيفای توجهـات قلبيه لری سياقنده ترقيم جوابنامهٔ
عاجزی يه ابتدار اولنمغين اراده افندمكدر

فلان ولايتك محاسبه جيسی عزتلو فلان افندی ايله محاسبه مميزی
فلان وتحريرات كتبه سندن فلان وفلان وقضاهاء ملحقه دن
فلان وفلان قضالرك قائممقاملری فلان وفلان افنـديلرك
شمدی يه قـدر امور مأموره لرينك مطلوب عالی وجهـله محور
لايقنده حسن تنظيم وتسويه سـنه كيجه وكوندوز مصروف
اولان سعی وغيرتلريله بها پراهليت ودرايت ذاتيه لری مستحقين
بندكان حقلرنده مشمول وراينكان اولان الطاف سـنيه يه كسب
استحقـاق ايلدكلرينی اظهـار واثبـات ايلمش وبومثللـو

مصالح مأموره لرینك حسن تمشیتنی حضور واستراحت ذاتیه لرینه ترجیح وتقدیم ایله اظهار صدق واستقامته بذل مساعی ایدن بندکانك سایهٔ مکافات توایهٔ حضرت ملوکانه ده مظهر تلطیفات جلیله اولملری حقنده محاسن انظار سامیه ومکارم وعنایات عالیهٔ جناب صدارتپناهیلری بیدریغ ایدوکی جمله عندنده مسلماتدن بولنمش اولدیغندن محاسبه جیٔ مومی الیهك حائز اولدیغی رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنك رتبهٔ ثانیه صنف اول متمایز لکننه ومیز مومی الیهك عهده سنده بولنان رتبهٔ ثالثه نك رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنه ترفیعی وکتبهٔ مومی الیهم ایله قضاهاء مرقومه قائمقاملری عهده لرینه دخی مجدداً رتبهٔ ثالثه احسانی ایله تلطیفلری خصوصنه سزاواریٔ مساعدهٔ علیهٔ جناب وکالتپناهیلری تمناسنه جرأت اولندی هرحالده امر وفرمان

فلان محلده بکرمی سنه دنبرو خدمت متمینهٔ افتایی کمال دقت وحقانیت وکندوسنه عرض اولنان مسائلی امهات کتب فقهیه دن استنباط واستخراجه موشکافانه ومحققانه صرف مقدرتله مراجعت ایدنلرك مشکلاتنی حل وازاله ایده رك حقوق مشروعه لرینی عدم اضاعه وحلقه بند احترامکاه تدرسی بولنان بونجه تلامذهٔ علمیه نك قلوب مستعده لرینی انوار علوم آلیه وعالیه ایله تنویر واضائه یه لیل ونهارینی حصر ایتمش وبوحوالی یی انفاس قدسیهٔ مسعوده سیله احیا ییورمقده بولنمش اولان مدرسین کرامدن مکرمتلو فلان افندی

داعیلری شوارالق بعض مرتبه قضب زده اولدیغندن شیرازهٔ
تعیش وادارهسی کسسته تارتشتت وپریشانی اولمش وانفاق
اولاد وعیال امرمجبرنده برحال حیرت وضجرته دوشمشدر
نزدمعلای مکارم احتوای جناب مشیختپناهیلرنده مستغنیٔ
عرض وبیان اولدیغی وجهله بومثللو بیوایکان علمای
کرامك امرادارهٔ دنیویهلری ولی نعمت بیمنتمز ولی نعمت
مقادردان وشهنشاه فاروقی عنوان افندمز حضرتلرینك
الطاف عظیمه وعواطف عمیمهٔ خلافتپناهیلرندن طریق علمیه
ایچون تعیین واحسان بیوریلان وظائف مخصوصهدن
حصهدار بروعنایت اولملرینه منوط وافندیٔ مومی الیه داعیلرینك
دخی شولطف جلیله نائلیتی مطلقاً حق مستحقنه ایصال
وعصر همایون جناب ملوکانهنك خصائص توفیقیهسندن
بولندیغی وجهله ترقیات علمیهیی دخی استکمال بیورمق
صفت متمایزهٔ ممدوحهسیله اسلاف کرامنه من کل الوجوه
تفوق ورجانیتی جملهعندنده مسلم بولنان ذات مکمل الکمالات
ولی النعملرینك انوارتوجهات ناشرة اللمعات عاجزپروریلری
مومی الیه حقنده بدرقهکش صحابت ودلالت اولمقنغه
وابسته ومربوط بولندیغندن کندوسنك بورالرجه آفاقکیر
اولان فضل وکمالی وبونکله برابرکمال فقر وضرورت حالنی
مدار استعطاف ایدرلك مخصصات علمیهدن طرفنه مناسب
مقدار معاش احسان وتخصیص واولاد وعیالیله دوچار
اولدیغی ضرورت ومضایقهدن تخلیص ایله شویوزدن
دخی بوطرف اهالیسنك باجمعهم استجلاب تشکرات ودعوات

صميميه لرينه مساعده كرمعادهٔ جناب فتوپناهيلرى شايان بيورلمسى استدعاسنه جسارت قلندى اولبابده

(جواب)

مدرسين كرامدن فلان محلك مفتيسى مكرمتلو فلان افنديك امرشريف افتا ونشر علوم شتاده دركار اولان سعى واقدامندن وكندوسنك بعض مرتبه قضازده اولمسيله ادارهٔ اولادوعيال خصوصنده دوچار مضايقه وضرورت اولديغندن بخله طرفنه مخصصات علميه دن مناسب مقدارى معاش تخصيص ايدلمسى التماسنه دائر شرفده انملهٔ توقير اولان تحريرات عليهٔ دستوريلرى مفادى رهين علم خلوصورى اولمشدر افندئ مومى اليهك واقعا متبحرين علماى كرامدن اولديغى وامر افتا ايله نشرعلوم شريفه جهتلرنده اوحواليك سبب احياسى بولنديغى هربار ايشيدلمكده اولهرق اقدار وترفيهلرى مواد واجبه دن بولنان بومثللو داعيان سلطنت سنيه نك دوچار ضرورت اولمسى شايان اسف وبنابرين ترويج التماس والاى آصفانه لرى بومخلص متخصصيلرينه دخى سرمايهٔ شرف اولوب شوقدركه شمديلك مومى اليه سدثلهٔ ضرورت اولهجق صورتده تخصيصات علميه دن محل معاش اولمديغندن وكندوسنك شدائد انتظاره دوشيرلمسى دخى بروجهله تجويز ايدلمديكندن جهت علميه جه قدر وحيثيتلرينه مناسب بروظيفه محل اولدقده بشقه جه اقتضاسنه باقلمق اوزره ماليه خزينهٔ جليله سندن مستحقينه

مخصوص اولان معاشلردن مناسب مقدار شيئك طرفنه تخصيص واحسان بيورلمسى باتذكرهٔ مخصوصه باب عالى يه اشعار ايله اولبابده وقوعبولان عرض واستيذان اوزرينه جناب رب منان عمر واجلال ملوكانه سنى مزداد وفراوان بيورسون ذات شوكتسمات حضرت خلافتپناهينك علماى كرام حقلرنده مبذول اولان حرمت مخصوصهٔ شاهانه لرى اثرعاليسى اولمق اوزره مومى اليهه ايكى بيك بشيوز غروش معاش تخصيصنه ارادهٔ احسانعادهٔ تاجدارى متعلق وشرفصدور بيوريله رق محلى مال صنديغندن اعطاسى ضمننده ايجاب ايدن معاش صورتنك لفيله ماليه نظارت جليله سى جانبندن طرف سامیلرينه يازيلان تحريرات لفاً اطارهٔ نادئ عاليلرى قلنمش اولمغين مومى اليهه سلام مخصوصمزك وقريباً وظيفهٔ علميه ايله دخى بشقه جه تطييبلرينه سعى اولنه جغنك تبليغيله برابر صورت مرقومه نك كندوسنه اعطاسى ومعاش مذكور مصارف سائره يه مرجح طوتيله رق ماهبماه بلا توقيف ويرلمك اوزره محل مذكور قائممقاملغنه وصاياى اكيده اجراسى خصوصنه همم عليه لرى مصروف بيورلمسى سياقنده

فلان محل حبسخانه سنده محبوس بولنان اصحاب جرم وجنايتك دون كيجه ساعت يدى راده لرنده برتقريب ديوارى دله رك محبسدن فرار ايتمش اولدقلرى لدى الاستخبار درآن اخذ وكرفتلرى امرمهمنه ابتدار وموجود اولان عساكر ضبطيه ايجاب ايدن محللره سوق وتسيار قلنمش اولديغنك اوزرينه

سایهٔ موفقیتوایهٔ جناب تاجداریده اون نفری دردست
ایدلمش ایسه‌ده دیکر یدی نفرینك اله کچیرلمسنه موفق
اولنه‌میوب نطرفه کتدکلری دخی بیلنه‌مامش ایدوکندن
اخذ وکرفتلری ضمننده هرطرفجه تدابیر لازمه‌نك اجراسی
جوار قضالر مأمورانه بیدیرلمش اولمغین طرف والالرندن دخی
تقیدات وتحریات سریعه اجراسیله اویله سرسری وتذکره‌سز
مقوله‌لر بولنور وشکل وقیافتلری ملفوف پوصله‌ده محرر
اشکاله مطابق کلورسه درحال طوتیله‌رق ویانلرینه مقدار
وافی ضبطیه نفراتی ترفیق اولنه‌رق مقیداً بوطرفه کوندرلمسی
سیاقنده

(جواب)

فلان محل حبسخانه‌سندن لیلاً فرار ایدن اصحاب جنحه وجنایتدن
زیراداهٔ عاجز یده بولنان محلره اوغرایانلر اولور ایسه طوتیلوب
مقیداً طرف والالرینه کوندرلمسی ضمننده فرار ایلیان
اشخاصك اسامی واشکالنی مبین پوصله‌سنك لفاً ارسال
بیورلدیغنه دائر زیورانمهٔ اعزاز اولان نمیقهٔ والالری مفادی
معلوم خاوصوری اولمشدر یول اوغراغی اولان محلره
درعقب ضبطیه‌لر تعیین واخراج اولنه‌رق وصورت حال
قرا ائمه ومختارانیله سائر ایجاب ایدنلره اعلان قلندرق اشبو
تدابیر تحفظیه واقدامات تقیدیه اوزرینه بلا تذکره طوتیلوب
حقنده اشتباه اولنان واشکال مخصوصه‌لری کندولرینك
فراریان مرقومه‌دن اولدقلرینی تأیید ایلیان فلان وفلان
شخصلرك یانلرینه نفرات ضبطیه ترفیقیله مقیداً اولطرفه

اعاده واسباللرينه مسارعت اولنديغى مثللو بعد ازين دخى تحريات لازمه‌دن كيروطورلميوب اشخاص مرقومه‌دن اله كچنلر او لورسه اول طرفه كوندريله جكلرينك بيانيله ترقيم جوابنامه‌يه ابتدار قلندى اراده افندمكدر

معلوم عالئ آصفيلرى بيورلديغى وجهله بحكمته تعالى بعض عوارضدن طولايى سنۀ حاليه‌ده بوحواليده زراعته فيض وبركت اولمديغندن رنجبر طاقندن واصحاب چفتلكاتدن اكثرى اكدكلرى تخمى بيله المقلغه دسترس اوله‌مدقلرى حسبيله اضطرار اهالى صحيحاً جلب رقت ايده‌جك برصورت متألمه‌ده بولنمشدر سنين سائره‌ده زراعدن بعضيسى تخم تداركندن عاجز قالدقلرى حالده اصحاب ثروت وسرمايه‌داران مملكته مراجعتله كندولرينه لزومى اولان ذخائرى وياخود بونك ايچون مقتضى كورينان سرمايه‌يى اخذ واستيفا ايده‌كلمش ايسه‌لرده سرمايه صاحبلرى دخى سنۀ سابقه‌دن دويرمش اولدقلرى شيئك بوسنه برحبه‌سنى استحصاله موفق اوله‌ميه‌جقلرندن شوحالده اهالى‌يه برشى اقراض وادانه ايده‌ميه‌جكلرينه وبوجهتله اهل زراعته جانب حكومتدن اعانۀ سريعه اجرا ايدلمز ايسه سنۀ آتيه ايچون برشى زرع وحرثنه مقتدر اوله‌ميه‌جقلرينه مبنى حاللرى كوركى كبى ديكركون وپريشان اوله جغندن بشقه مرتبات ميريه‌لرينى دخى تأديه وايفادن عاجز قاله‌رق شوصورت بالاخره اموال كليۀ خزينه‌نك دخى اضاعه‌سنى انتاج ايده‌جكندن

عجزهٔ اهالی یه تحمیل اوله رق توزیع وتقسیم اولنمق وسنهٔ آتیه وقت حصادنده عیناً ویاخود بدلاً النمق اوزره هیچ اولمز ایسه اللی بیك كیل استانبولی حنطه ایله اوتوز بیك كیل شعیرك مناسب برمحلدن دولتجه بالمبایعه وقت زراعت مرور ایتمکسزین بوطرفه ایصالنه احتیاج قوی كورنمش وایفای مقتضاسی منوط ارادهٔ علیهٔ ولایتپناهیلری بولنمش اولمسیله اولبابده

ایكنجی اوردوی همایونك مركزی اولان شمنیده وقرب وجوارنده بولنان عساكر نظامیهٔ جناب پادشاهینك برسنه لك تعییناتنه مقتضی اوچیوز بیك قیه ارزاعلا ومنقح اوله رق اصحاب زراعتدن مبایعه اولنوب مجلس لواده قرارلشدیریله جق فیأت معتدله سی وجهله بهاسی وشمنی یه قدر مصارف نقلیه سی اوردوی همایون مذكور تخصیصاتیچون حواله بیورلان مبالغ معلومه دن تنقیص وتسویه اولنمق اوزره مقدار اثمان ومصارفاتی مبین مضبطه سنك تقدیمیله برابر پرنجك دخی پیدرپی نقل وارسالی خصوصنه مسارعت اولنمسی اردوی همایون مذكور مشیریت جلیله سی جانبندن اشعار بیورلدیغی بیانیله اجرای ایجابی بابنده شرفورد ایدن امرنامهٔ عالیٔ ولایتپناهیلری مآل والاسی رهین ایقان كمترانه مز اولمشدر بومثللو لوازمات عسكریه نك نفاستی وبهاسنك اهونیتیله برابر سرعت تدارك

وایصالی متحتم ذمت مأموریت اولوب شوقدرکه امر و اراده
بیورلدیغی اوزره ارز مطلوبك متفرقاً زراع اهالیدن
اشتراسنه تشبث اولنسه چونکه بونلردن اکثری محصوللرینی
سلم طریقیله مقدما تجاره فروخت ایلیوب اللرنده قلان
شی ایسه جزئیات مقوله سندن و اولقدر کلیتلو پرنجك
بویله متفرقاً مبایعه سی خیلیجه وقته توقف ایلیه جکندن
بشقه بالطبع ایچلرنده اعلی وادنی جنسی دخی بولنه رق
جمله سنك مطلوبه توافق ایدوب ایتمیه جکی امور مجهوله دن
بولنمسیله هم مرتبات عسکریه نك تدارك وارسالی دوچار
تأخر اولمامق وهمده فیأتی اهون اولوب خزینهٔ جلیله یه
خسار ترتب ایتمامك اوزره اللرنده کلیتلو پرنج بولنان تجار
مجلس عاجزانه مزه جلب ایله میدانه قونیلان نمونه سنه
موافق اولمق وبهر مصرفی اوزرلرینه اوله رق شمنی یه قدر
ایصال وتسلیم قلنمق اوزره مذکور المقدار ارزك مناقصه سی
اجرا قلندقده اون قیه دن عبارت اولان بهر کیله سی یکرمی
ایکی غروش اون پاره یه اوله رق معتبران تجاردن فلان
بازرکان اوزرنده تقرر ایلمش وچوال اثمانی واجرت
نقلیه سی وظهور ایده جك نقصانی کاملاً طرفنه عائد
اولمق اوزره بهر کیله سنی بش بچق غروش مصرفله شمنی یه
تسلیم ایده جکنی تعهد ایدرك اولبابده یدندن النمش اولان
سندك صورتی لفاً وارزمزبورك برمقدار نمونه سی پوسته یه
تودیعاً تقدیم قلنمش اولمغله صورت معروضه اردوی همایونجه
دخی تنسیب بیورلدیغی حالده بازرکان مومی الیه ایله ایجاب ایدن

قونطراتونك عقد و تنظیمیله برابر ارز مذکورك ارسالنده مسارعت اولنمق اوزره ایجاب حالك اجراسی بابنده

عبد عاجزلری بوندن ایکی سنه اول فلان محلك قائمقاملغنه تعیین بیورلمش وشمدی یه قدر ایفای امور مأموریتله تحصیل رضای عالی یه صرف مقدرت ایلمش ایسه مده درسعادتجه تسویه سی وجود چاکرانه مه منحصر بعض امور ذاتیه م ظهور ایتدیکنده و بونکله برابر بر وقتدنبرو دوچار اولدیغم عارضهٔ بدنیه بورانك آب وهواسیله عدم امتزاجنه محمول اولدیغندن تبدیل هوانك لزومی اطبای حاذقه طرفلرندن اخطار قلنمقده بولندیغنه مبنی هم درسعادتجه اولان مصالح کمترانه م تنظیم ورؤیت وهم ده شو وسیله ایله تبدیل هوا ایدیله رك اکسیر توجهات علیهٔ خدیو اکرمیلریله اعادهٔ صحت اولنمق اوزره مرکز ولایتدن مناسب برینك انتخاب وارسالیله بورایه وصولنده دوروتسلیم قاعده سنك اجراسندن وزمان ادارهٔ عاجزانه م محاسبه سنك رؤیتیله برائت ذمتی متضمن مضبطهٔ لازمه سی النديقد نصکره طوغریجه درسعادته عودت کمترانه م خصوصنده رخصت جلیله و مساعدهٔ علیهٔ داورانه لری شایان بیورلمق بابنده

رهین علم دولتلری بیورلدیغی وجهله بوندن التی آی مقدم دستیاریٔ صحابت و عاطفت علیهٔ ولی النعمیلریله فلان محلك متصرفلغنه تعیین بیوریله رق متشکرا وفاملیای عاجزانه مله

معاً بوطرفه کلمش و مفروض ذمت عبودیت اولدیغی وجهله
ایفای امور مأموره مه لیل ونهار حصر افکار واقتدار ایتمکده
بولنمش ایسه مده بوزانک آب هواسیله عدم امتزاج جالب
انحراف مزاج اوله رق اکثر اوقات عاجزانه م خستکی
ونادرستی ووجودجه اجرای تدبیر وتداوی ایله کذران
ایتمکده وشاید شوعارضهٔ بدنیه امر مأموریت کمترانه مجه
دخی مؤدیٔ قصور وکسالت وداعیٔ عتاب ومسؤلیت اولور
خاطرهٔ مخدشه سی دخی برطرفدن موجب انسلاب راحت
ومستوجب تزاید علت اولمقده ایدوکنه مبنی بوبابده چاره ساز
بیچارکان ومددرس دردمندان اولان مرحمت وشفقت
جلیلهٔ چراغپروریلرینه مراجعت اولنمسیله وبالاستعفا
درسعادته عودتله حق مستمندانه مده دیکرکونه الطاف
سنیه نک ظهورینه مترقباً اقامت اولنمق اقتضا ایتسه ذاتاً
بیوایه لکم حسبیله بورایه کلور ایکن تسویهٔ لوازم ومصارف
طریقیه ضمننده خیلیجه بورجه کیرلمش وشمدی عودت وبلامعاش
درسعادتده اقامت توفیر دیون ایله برابر تشدید عجز وضروتی
مؤدی کورلمش اولوب شوکا ایسه مراحم دولتلری قائل
اولمیه جغی مسلماتدن بولنمسیله بورایه یقین اولان الویه
متصرفلقلرندن مناسب بریسیله اجرای بجایش مأموریت
عاجزانه م خصوصنده استحصال مساعدهٔ سنیه یه دلالت
وعنایت علیهٔ بنده نوازیلری بیدریغ بیورلمسی تمناسیله
تصدیعه اجتسار وبروجه محرر حال ووجودجه کوریلان
اضطراب وبیحضوری کوندن کونه تزاید ایتمکده واستفاق

جليلهٔ افتاده پروريلرينه احتياج چاكرانه‌م دخی اونسبت اوزره ارتمقده اولديغندن بوبابده شرفظهور ايده‌جك الطاف جليله‌لرينه اوته‌دنبرو پروردهٔ نعم دولتلری بولنان بالجمله فامليام قول وجاريه‌لريله برابر حوالهٔ ديدهٔ انتظار اولندی اولبابده

فلان قضانك اشراف وجوهندن فلان بكك قضاء مذكور داخلنده ونفس قصبه‌يه درت ساعت مسافه‌ده واقع اولوب درونده اوچيوزدن متجاوز اهل اسلام خانه‌سی بولنان واهاليسی تبعهٔ مسلمه اولمق اوزره بش التی عدد قرايه مناسبت وقربيت موقعيه‌سی اولان فلان قريه‌ده سايهٔ مبراتوايهٔ حضرت شاهانه‌ده صلات عيدين وجمعه ايفا اولنمق ودعوات مفروضهٔ جناب جهانبانينك اماكن مقدسه‌سندن اولمق اوزره مجددا انشا واحيا سنه موفق اولمش واصول شرعيهٔ مخصوصه‌سی دائره‌سنده اوله‌رق اوقاف ووظائف لازمه‌سی تخصيص واعداد ايلمش اولديغی مسجد شريفك خدمت متعينهٔ امامت وخطابتنی ادا ايتمك اوزره اصحاب لياقت واستحقاقدن برينك تعيينی لازم كله‌رك قضاء مذكوره تابع فلان قريه ساكنلرندن وطلبهٔ علومدن اولوب اسنان عسكريه‌ده بولنديغی مدتجه قرعه مجلسلرنده حاضر اوله‌رق اصول امتحانيه‌سی اجرا اولنمش وجهت علميه‌ده لياقت ومهارتی ثابت اولمش اولديغی حالده اسنانی تجاوز ايدن وقضاء مذكورك نفوس جريده‌سنك فلان نومروسنده مقيد بولنان فلان ابن فلان

ذکر اولنان امامت وخطابتی حسن ایفایه مقتدر اولدیغی واقف
مومی الیه جانبندن مجلس عاجزانه مزه افاده واجرای ایجابی
استدعا اولندیغندن مومی الیه جانبه بلده مزك مدرسین وعلماسی
ومعجلات مدیری حاضر بولندقلری حالده مودتلو نائب ومکرمتلو
مفتی افندیلر معرفتلریله امتحان اولنه رق اهلیت ولیاقتی تبین
ایتمش اولدیغنه وقریهٔ مذکوره ده صلات عیدین وجمعه نك
ایفاسی فرائض شرعیه دن بولندیغنه دائر تنظیم واعطا
اولنان برقطعه اعلام شرعی ایله مدیر مومی الیهك تحریراتی
لفاً تقدیم قلنمش اولمغله ایفای مقتضاسنه مساعدهٔ علیهٔ اصفیلری
شایان بیورلمسی بابنده

بعض طرق ومعابرك تنظیم وتسویه سی ورأس ولایتدن
فلان محله قدر مجدداً تلغراف خطی تمدید وانشاسی ودها
سائر ولایتجه موادمقتضیهٔ مهمه نك قرار لشدیرلمسی ضمننده
مرکز ولایتده برمجلس موقت تشکیلی بوکره شرفور ود ایدن
امرنامهٔ سامیٔ جناب صدارتپناهی احکام منیفه سی ایجاب
عالیسندن ومجلس مذکور ده الویه وقضاهای ملحقه متصرف
وقائممقاملرینك دخی حاضر اولملری ایجاب مصلحتدن اولمسیله
عودت بهیه لرینه قدر مصالح واقعه نك حسن جریان وتمشیتنه
سکته کلمامك اوزره مودتلو نائب افندی یی بالتوکیل کندوسنه
وصایای لازمه ایفاسیله ماه حالك او اخرنده بهرحال بوراده
بولنمق اوزره اولطرفدن حرکت بیورملری سیاقنده شقهٔ
خلوصوری ترقیمنه ابتدار قلندی

ولی نعمت بیمثمز پادشاهمز افندمز حضرتلرینك واسطهٔ قوام ملك وسلطنت و جمله یه نصب عین مفخرت اولان جنود ظفر موعود ملوکانه لری حقنده برکمال اولوب آثار جلیلهٔ مفخره سی کافه نك مشهود عیون عبودیتی اولان محاسن انظار سامیه والطاف وعنایات مالانهایهٔ شهریاریلری جمله نك سلك جلیل عسکری یه اولان احترامـلرینی آن بآن ارتدیرمقده وهر کس کمال خواهش وافتخار ایله اوغللرینی عسکره ویرمکده اولوب بونك آثار فعلیه سندن اولمق اوزره کچنلرده اجرا اولنان قرعهٔ شرعیه ده یکرمیدن متجاوز نفراتك بلا قرعه کوکللو اوله رق سلك عسکری یه داخل اولدقلری کبی بوکره دخی متحیزان وجوهدن فلان وفلان وفلان بکلر مخدوملری فلان وفلان وفلان بکلرك خدمت جلیلهٔ عسکریه ده بولنملرینی وشو صورتله کندولری دخی حصه مند فخرومباهات اولملرینی لفاً تقدیم حضور سامیٔ اصفانه لری قلنان عریضهٔ مشترکه ده استدعا واسترحام ایلیوب حصول مطلبلرینك اجرای قرعهٔ شرعیه موسمنه تعلیق موما الیهمه بیان ایدلمش ایسه ده کرك کندولرینك وکرك مخدوملری موما الیهمك بو بابده اولان کمال تحسر واشتیاقلری مانع صبروتأنی اولدیغندن بحثله موما الیهمك همان شمدیدن داخل سلك عسکری اولمق اوزره طرف اشرف سرعسکریلرینه ارسال اولنملرینی نیاز ایلمش وموما الیهم سناً وحالاً خدمت عسکریه یه شایان اولدقلرینده وبویله کوکلی اوله رق یازیله جقلرك مساعدهٔ مخصوصهٔ خدیویلرینه مظهر اوله جقلری

مسلماتدن بولندیغنه بناء صورت استدعالرینه مساعفهٔ جلیلهٔ اسعفانه لری ارزان بیورلمق تمناسیله کندولری درسعادته اعزام قلنمش اولملریله ایفای مقتضاسی بابنده امروفرمان حضرت من له الامرکدر

درون ممالك شاهانه ده تجارت داخلیه ایله مشغول اولان تجار وتبعهٔ اجنبیه نك تبعهٔ دولت علیه ایله بینلرنده حقوقسد وامور تجارته دائر وقوعبولقسده اولان دعاوی ومنازعاتك حل وتسویه سی خصوصلرنده تبعهٔ اجنبیهٔ مرقومه سلطنت سنیه نك نظامات وقوانین موضوعهٔ عادله سنه اتباع ایتملری ونقط دعوالری رؤیت واستماع اولنان محکمت وتجارت مجلسلرنده اورالرده دولت متبوعه لرینك قونسلوسلری ویاوکیللری واراسه انلرك طرفندن تعیین قلنه جق ترجمانلر دخی بولنملری احکام عهودیه اقتضاسندن اولوب بوقاعده یه هریرده رعایت اولنقده ایسه ده ذکر اولنان ترجمانلر یالکز دعاویٔ واقعه یی استماعدن عبارت اولان مأموریت رسمیه لرینی سوءاستعمال ایتمکده وبعضاً دخی کندولرینی یا نی حکم واعضای مجلس حکمنده طوته رق اعمال نفوذ ایتك داعیه سنه دوشمکده اولدقلرندن مومی الیهمه دائرهٔ مأموریلرینك درجهٔ محدودهسی زکانه وحکیمانه اخطار وتفهیمه چالشلمقده ایسه ده اقناع واسکاتلری قابل اوله میوب بنه مسئلهٔ مخصوصلرنده اصرار کوسترمکده اولملریله بوبابده صوب چاکرانه مدن اتخاذی لازمکلان حرکت ومعامله حقنده اصابت افزای سنوح وصدور بیوریله جق امر وارادهٔ جناب ولایتپناهیلرینك طرف کمترانه مه اشعار وبرده تبعهٔ اجنبیهٔ مرقومه قونسلوسلری بولنمیان محللرده دخی اعمال تجارت ایتمکده واصناف سائره مثللو دکانلر ومغازه لر طوته رق

خرده فروشلق يولنده اخذ واعطا ايلمكده اولدقلرندن بو مقوله لرك تبعهٔ دولت عليه ايله كلى وجزئى ظهور ايتمكده اولان دعوا ومنازعه لرنده تصعيبات عديده وتعريضات ومشكلات متنوعه وقوعبولمقده اولديغندن بو مثللو احوالك ظهورنده دخى نه صورتله معامله اولنمق اقتضا ايده جكنك اراده وازبار بيورلمسى تمناسنه اجتسار قلنمش اولمغله اولبابده

اشبو سكسان سنه سنه محسوباً فلان سنجاغنك قرعهٔ عسكريه سنى كشيده ايتمك اوزره فلان اوردوى همايون جانبندن مأموراً بو طرفه كلمش اولان ميرالاى عزتلو فلان بك ايله رفاقتنده بولنان مميز مكرمتلو فلان وطبيب بيكباشيلرندن رفعتلو فلان والاى كاتبى فلان افنديلر ونفرات جديده نك سوق مأمورى يوزباشى فلان اغا قرعهٔ شرعيه يى نظامات موضوعه سنه توفيقاً كشيده ايلدكارى مدتده ولواى مذكوردن مرور وعبورلرى اثناده كندولرينك وحيوانلرينك يم ويه جكلرينه مقتضى كافهٔ ارزاق ومأكولاتك وسائر حوائج لازمه لرينك اثمانى فيأت رائجهٔ محليه اوزره كاملاً تسويه وايفا ايلدكارى كبى بيتوتت ايلدكلرى مسافرخانه نك دخى اجاره سنى اعطا ايتمش ومومى اليهمك اجراى مأموريتلرى صيره ده كندولرندن قانوننامهٔ همايون احكامنه وامر ورضاى عالى يه مغاير ذره قدر حركات ناروا صدور ايلمديكى مثللو هركس حقنده معاملهٔ جميله كوستررك جمله نك نظر خشنودى وممنونيتلرينى جلب ايلمش اولدقلرينى مبين مومى اليهمه

توديعاً اشبو مضبطهٔ عاجزانه مزك تقديمنه اجتسار قلندی اولبابده

فلان محلده كائن حكومت قوناغیله درونده بولنان برطابورلق قشلهٔ همایون الّلی اوج تاریخنده مجدداً بنا وانشا اولنمش واوج بش ییلده بركره كیره متلرینك اقتصارلمسی وجام وچارچوبه تجدیدی كبی وبونلره مماثل تعمیرات جزئیه‌سی اجرا ایدلمش ایسه‌ده كلیاً تعمیر كورمدیكندن وبونلرك ایكیسندنی كثرت ایاب وذهاب جهتیله وباخصوص قشلهٔ همایونك درونده ایام شتاده وهوانك مساعد اولمدیغی كونلرده عجمی نفراته ایاق وتفنك تعلیملری اجرا ایتدیرلمكده بولنمق ملابسه‌سیله تیز وقتده خراب اولور ابنیهٔ میریه‌دن بولنمدقلرندن محتاج تعمیر اولان محللری مقدماً كشف ومعاینه ایله تقدیم قلنان دفتری ناطق اولدیغی اوزره بریوك التمش بیك اوچیوز یكرمی بش غروش مصرفله وجوده كله‌جكی تخمین اولنه‌رق اولبابده وقوعبولان عرض واستیذان اوزرینه تعمیرات مرقومه‌نك محررالمقدار مصرفله اجراسی خصوصنه مساعدهٔ سنیه شایان بیورلمش واجرای ایجابنه مباشرت اولنمشدر بونلردن قشلهٔ همایونك مقدمكی كشفنده قائماً تعمیری تصور قلنان جدران اربعه‌سیله حولی دیوارلری اساساً چوروك چیقدیغندن بتون بتون هدمله مجدداً یاپلسنه وحكومت قوناغنك دخی دائرهٔ خارجیه‌سنده كائن مجلس اوطه‌سیله مال كاتبلرینه وصندق امینلرینه مخصوص اولان اوطه‌لرك التنده

واقع درکلر ایله اوطه لرك دوشمه کیریشلری کلیاً قاغشیوب
بونلرك دخی تجدید ایدلمسنه وصویوللرینك بدایت تنظیمات
خیریه دنبرو تعمیر اولنمامسیله اوجیوز آدملق مسافه یه قدر
ممدود اولان کونك وبورولری کلیاً چوریوب هیئت
حاضره لریله اصلاحلری قابل اوله میه جغندن اولمقدار
مسافه یه یکیدن کونك وبوری دوشمسنه وحبسخانه لرك
دخی بعض مرتبه علاوات ایله توسیع ایدلمسنه احتیاج
حقیقی اولدیغی اثنای تعمیرده رأی العین کورلمش
وبیان اولنان محلار متین ورصین اوله رق یاپدیرلمز ایسه
صرف واعطاسی تحت ارادهٔ سنیه ده بولنان مبلغ مذکور
بیهوده یره صرف اولنمش اوله جغی واوزرندن چوق زمان
مرور ایتمکسزین بونلرك ایکیسی دخی ینه خراب اوله رق
اصلاح وتعمیری شمدیکندن زیاده اقچه یه توقف ایده جکی
رهین رتبهٔ ثبوت اولمش اولدیغندن مجرد خزینهٔ جلیه یی
ایلروده کلیتلو مصارف اختیاری مجبوریتندن وقایهٔ
وهر حالده وجیبهٔ عهدهٔ عبودیت ومصادقت اولان
قاعدهٔ تصرفیه یه رعایهٔ بعض مأموریتله بوطرفده بولنان
ارکان حرب بیکباشیلرندن رفعتلو فلان افندینك ومملکت
سرمعمارینك معرفتلری ومجلس کمترانه مزك نظارت ودقت
کامله سی ایله اجراقلنان کشف ثانیده تعمیرات مزبوره نك
درجهٔ دلخواهه توافق ایده جك وجهله انشا واکمالی کشف
اول مصارفنده دها سکسان بش بیك درتیوز اون غروش
اون پاره نك علاوه سیله حاصل اوله جغی تحقق ایدرك اشبو

کشف ثانینك مفرداتی تحدید اولنان فیأت معتدله اوزره بالای مضبطهٔ چاکرانه مزده بالاطراف کوسترلمش اولمغله مبلغ مزبور کدخی صرف واعطاسیله تعمیرات مرقومه نك همان انشا واتمامی ضمننده ایجاب حالك اجراسی رأی وارادهٔ علیهٔ ولایتپناهیلرینه متوقف اولمغین اولبابده

یکرمی سنه یه قریبدر فلان محلك خدمت شریفهٔ فتواسنه مأمور اولان فلان افندینك شیخوختی حسبیله استعفا ایدوب مدرسین کرامدن فلان افندینك هر برعلمده وخصوصیله علوم فقهیه وشرعیه ده یدطولاسی اولمق وذاتاً حلیهٔ ورع وتقوی ایله متحلی اولدیغندن بشقه اخلاق حمیده ایله دخی متصف بولنمسیله جلب خشنودیٔ اهالی یه موفق اولمش ذواتدن بولنمق جهتیله خدمت شریفهٔ مذکوره یه تعیینی جمله طرفندن ارزو وتمنی اولنه‌رق اولبابده تنظیم ایدیلان مضبطهٔ عمومیه لفاً تقدیم قلنمش اولمغله موافق ارادهٔ علیای داوریلری بیوریلور ایسه افندیٔ مومی الیهك خدمت شریفهٔ مذکوره یه نصب وتعیینی ضمننده ایجابنك اجراسی خصوصنه مساعدهٔ علیهٔ جناب ولایتپناهیلری شایان بیورلمق بابنده

فلان اوقافدن فلان قصبه ده واقع جامع شریف ایله اطرافنده بولنان مدرسه واماکن سائرهٔ خیریه مدت مدیده دنبرو تعمیر اولنمدیغندن جامع شریف مذکور درونده ایفای صلات اولنمیه جق درجه ده، ومدرسه وسائره دخی قابل سکنا

اوله‌میه جق صورتده مشرف خراب اولمش وجامع مذ کورك
جوانب اربعه‌سی اسلام محلاتی اوله‌رق جماعت کثیره‌سی
اولدیغی مثللو مدرسه‌ده دخی اکثری منتهی اوله‌رق اللیدن
متجاوز طلبه تحصیل علم و معارف ایله مشغول بولنمش اولوب
بونلرك شو حال خرابیتده قاللری جائز اوله‌میه جغنه واوقاف
معینه‌لری ایسه اوقاف همایون خزینهٔ جلیله‌سی جانبندن
مضبوط واقتضا ایدن تعمیراتی خزینهٔ مذکوره‌یه عائد ایدوکنه
مبنی اورادن اجرای تعمیرینه باقلمق اوزره مقدما وقوعبولان
استیذان اوزرینه بوکره اوقاف همایون نظارت جلیله‌سی
جانبندن شرفورود ایدرك مجلس عاجزانه مزه حواله بیوریلان
تحریرات علیه‌ده ذکر اولنان جامع ومدرسه وتفرعات
سائره‌سنك قاعدهٔ تصرفه رعایهٔ همان کشفلرینك اجراسیله
اقتضا ایدن مضبطه‌سنك تنظیم وتقدیمی اشعار بیورلمش
اولمسیله هیئت مجلسك انضمام نظارتی وموجود اولان
قلفه‌لر ایله ارباب وقوفك معرفتلریله جامع ومدرسهٔ مذکوره
تفرعات سائره‌سیله برابر کشف ایتدیریله‌رك بریوك بوقدر
بیك غروش مصرفله تعمیرات مقتضیه‌سنك وجوده کله‌جکی
تعین ایلدکدنصکره سعیاً للخزینه دولکر قلفه‌لری جلب ایله
علناً موقع مناقصه‌یه قونلدقده مصارف کشفیهٔ مذکوره‌دن
اون اوجبیك غروش نقصاننه یعنی سکسان یدیبیك
بوقدر غروشه اوله‌رق اجراقلنان کشفنه ویاپدیریلان
رسمه مطابق ورصانت ومتانتده دلخواهه موافق اولمق
اوزره فلان قلفه اوزرنده تقرر ایدوب اولبابده تعهدی

حاوی یدندن آلنمش اولان سند ایله معتبران تجاردن
فلان افندینك ویرمش اولدیغی کفالتنامه مجلس
عاجزانه مزده حفظ اولنه‌رق برصورتی دخی لفاً تقدیم
قلنمش اولمغله موافق ارادهٔ علیهٔ ولایتپناهیلری بیوریلوراسه
اقتضاسنك اجراسی بابنده

فلان مملکتك حکومت قوناغی داخلنده طبقهٔ فوقانیه سنده
نفوس ناظرلریله کتبه سنك وطبقهٔ تحتانیه سنده ضبطیه مأمورین
ونفراتنك اقامت ایتمکده اولدقلری دائرهٔ مخصوصه مدت
مدیده‌دنبرو تعمیر اولنمدیغندن کرکی کبی خراب اولوب قابل سکنا
اوله‌میه‌جق وکوندوزلری درونده بولندیرلمقده اولان
دفاتر واوراق سائره یغمور ویاغشلی هوالرده محافظه
اولنمیه‌جق هیئته کلمش وبوسنه دخی تعمیر اولنمیوبده اوزرندن
برقیش دها کچرایسه بتون بتون چوکوب ایلروده اساساً
تجدید وانشاسی مصارف کلیه‌یه محتاج اوله‌جغندن بشقه
سقطلق وقوعی دخی ملحوظ بولنمش اولدیغندن دائرهٔ
مذکوره‌نك تعمیرات سریعه‌سنه احتیاج قوی اولان محللری
ارباب وقوف معرفتلریله وهرحالده ملتزم اولان تصرفات
میریه قضیه‌سنه کمال رعایتله مجلسجه کشف اولنه‌رق بالای
مضبطهٔ عاجزانه مزده مفرداتی کوسترلدیکی اوزره اون
درتبیك غروش مصرفله تعمیر اولنه بیله جکی تبیین ایتمش
واشبو تعمیراتك سرعت اجراسی بروجه محرر درجهٔ

وجوبده اوله‌رق اجرای ایجابی متوقف اراده‌ٔ علیه‌ٔ ولایتپناهیلری بولنمش اولمغله اولبابده

امور انضباطیه‌نك حسن محافظه‌سیله امنیت طرق وانحا واستراحت واسایش اهالی وفقراقضیه‌سنك تأکیدی خصوصلرینه متحتم عهده‌ٔ مأموریت ومصادقت بولندیغی اوزره کیجه کوندوز اقدامات متماديه اجرا اولنمقده ایسه‌ده قضامزك اطراف ودروننده صعب المرور خیلیجه طاغلر اولدیغندن یازموسملرنده قضاهای سائره‌دن بالتعقیب صیقشدیریلان اشخاص مضره ایله برطاقم عسکر قجاقلری اوراره صغینوب بارنمقده وفرصت دوشوردکجه جوارده بولنان کویلره اینه‌رك اهالی یه وابنای سبیله ایصال دست خسارت ایتمکده اوله‌رق موجود اولان عساکر ضبطیه ایسه امران میریه‌نك تحصیلی ومخابرات مهمه‌نك اجراسی وسائره کبی خدمات لازمه‌یی ایفایه انجق درجه‌ٔ کفایه‌ده اوله بیلدیکندن بونلرك اشقیای مذکوره اوزرلرینه سوق واعزاملریله اخذ وکرفتلرینه تشبث اولنمه‌سی عددلرینك ازلغی جهتله لایقیله ایش کوره‌مکه مقتدر اوله بیله‌جکلری مجهول کورندیکندن ماعدا اوحالده خدمات مهمهٔ مزبوره‌یوزاوستی قاله‌رق بودخی بشقه‌جه مسؤلیتی داعی اولدیغنه وبویله لزوم واقتضای حقیقی اوزرینه ایام صیفده تأکید شیرازه‌ٔ انضباطیه ایچون موقتا عساکر ضبطیه ترتیب واستخدامی مسبوق الامثال اولوب باقان واورمانلرك اویله اورسیزوادبسز مقوله‌لرینی

بالاندیره جقی زمانلر ایسه کاوب چاتمقده بولندیغنه مبنی متقرب الحلول اولان مایس ابتداسندن تشرین اول نهایتنه قدر التی آی استخدام واهالی وفقرا ایله طرق ومعابرك استکمال امنیت وسلامتنه اقدام اولنمق اوزره سابق وامثالنه توفیقاً مفوف پوصله ده کوستریلان معاشلر ایله بر مأمور وایکی ضبطیه چاوشی ودرت اونباشی ایله قرق نفر ضبطیه نك استخدامی حقنده صوب عاجزانه مه اعضای مأذونیه مساعده علیه وولایتپناهیلری درکار بیورلمق بابنده

دفتی افندیلرك امور شرعیه یه مأموریت مخصوصه لری اولدیغندن بشقه کندولری مجلس مملکت اعضالغنده بولنوب بویله بر صفت رسمیه یی دخی حائز بولنملریله بالطبع مرجع اصحاب مصالح اوله جقلرینه ودعاوی شرعیه دن بعضلری نائب افندیلردن برینك مدت محدوده سی ایچنده فصل ورؤیتله موقع حکم وثبوته کتوریله میوب برقاچ نائبك زمانلرنده سورینوب قالمقده ومفتیلر ایسه یرلردن اوله رق اومقوله دعوالره وقوف ومعلومات متسلسله لری اولدیغندن شوراسی دخی کندلرنجه مدار مداخله اولمقده بولندیغنه مبنی بو حاللر هر طرفجه بعض سوء استعمالات وقوعنی انتاج ایلمکده اولدیغی نزد سامی وولایتپناهیلرنده ازاده عرض وبیاندر اشته بو قیددن اوله رق اون بش سنه دن متجاوزدر فلان محلده مأذون بالافتا بولنان فلان افندی داعیلرینك اکرچه جهت علمیه ده یدطولاسی وکرك تدقیق دعاویده

وكرك نشر علوم شريفه ده سعى واعتناسى مصدق
ومسلم ايسه ده مفتيلكده بويله مدت مديده اسكيوب اصحاب
مصالحى وجوه عديده ايله طرفنه مراجعته مجبوريت حالنده كبى
كورمسى كندوسنى كسب نفوذ وتعين داعيه سنه دوشوروب
وبونده دخى دائرهٔ اعتدالى تجاوز ايتديروب اصلا وظيفه سى
داخلنده اولميان امور وخصوصه مداخله ايتمكده وموحى اليه
داعيلرى حد ذاتنده صحيحاً اغراض نفسانيه دن سالم وهرشيده
طريق صلاح وحقانيته عازم ايسه ده بعض اصحاب اغراضك
تصنيع ايلدكارى دسايس خفيه نك كنهنه وارهميوب وهر برسوزلرينى
صحت وحقيقته حمل ايليوب اومقوله لرك اغراض ذاتيه لرينى
ترويجه چبالمقده اولمسيله وكند وسنه صورت ملايمانه ده
بالذات وبالواسطه وقوعبولان اخطاراتى قبول ايتمدكدن
ماعدا بعض كره تهوروانفعال دخى كوسترمكده بولنمسيله
حوصلهٔ حكومتك تحمل ايده ميه جكى درجه ده برمسلك
متصديانه يه سالك وخصوصيله بوندن بش التى اى مقدم
بورانك نيابت شرعيه سنه دأبورأ كلمش اولان فلان افندى
داعيلرينك علوم شرعيه ده ممارسهٔ كامله سى اولديغى مثللو
شمدى يه قدر بويولده پك چوق استخدام اولنمديغندن فعليات
مصلحيه دخى ملكه قزانمامش اولمسى مفتىٔ موحى اليهه بشقه جه
برقوت اوله رق شوارالق بتون بتون اظهار تعين وتفرده
متهالك اولمشدر واقعا مصالح ودعاوىٔ واقعه مجلسجه رؤيت
واستقامت جريانه دقت اولنمقده ايسه ده مفتىٔ موحى
اليهك بيان اولنان احوالندن طولايى اثناى مذاكرات

وتدقيقاتده مشكلات كثيره كورلمكده واصحاب دعاوينك مواجههلرنده مأمورين حكومتهيا قشيمهجق صورتده بعض منازعات دخی ظهور ايلمكده اولوب بوحالك دوامی ايسه مناسب اولميهجغندن ومومی اليهك امرادارهسی مأموريت حاضرهسنك تخصيصاتنه مرهون اولمسيله انفصالی حالنده كندوسنه معاش ويرلمز ايسه تعيش خصوصنده دوچار عجز واضطراب اولهرق بويله اعلم علمادن برذاتك اختيارلق عالمنده كرفتار كشمكش مضايقه اولمقلغی مرحمت سنيه رواكورميهجكندن مومی اليهبقيهٔ عمرينی نشرعلوم شريفه ايلهجانب سلطنت سنيهيه استجلاب دعوات خيريه خدمتنده صرف ايتمك اوزره كندوسنه ديكر عريضهٔ عاجزانه مده كيفيتی تفصيل اولنان معاشات موقوفهدن مناسب مقدار معاش تخصيصله خدمت شريفهٔ فتوايه ديكرمناسبك انتخاب وتعيينی مناسب كبی خاطره كلهرك عرض وبيان حاله جرأت اولنمش ايسهده ايفای مقتضاسی هرحالده رأی وارادهٔ عليهٔ جناب آصفيلرينه متوقف اولمغين اولبابده امروفرمان

فلان محلك قائممقامی بوندن بريجق سنه اول درسعادتدن اثنای حركتنده خانهسی طرفنه صورت معينهده معاش براقديغی كبی چوقدنبرو خرجلق دخی ارسال ايلمديكندن چندنفراولاديله برابر قيدمضايقهيه كرفتار وبرخيلی دينه دخی دوچار اولدقلرندن بحثله تسويهٔ ديون ايچون لااقل شوقدرغروش ارساليله برابر بعدازين دخی ماه بماه المق اوزره

اداره لرینـه کافی معاشك تخصیص وحوالهسی زوجهسی
طرفندن استدعا اولنمش وموی الیهانك مضایقه وضرورتی
برکمال ایدوکی بعض موثوق ذوات طرفلرندن دخی خبر ویرلمشدر
ادارهٔ عیال واولاد قضیهسی هرشیئه مرجح اولدیغی حالده
موی الیهك بوبابده وقوعبولان مسامحهٔ بیقیدانهسی مغایر
حمیت کورنمسیله زوجهسی موی الیهایه تسویهٔ دینلری
ایچون مقدار کافی اقچه ارسالیله شهریه مناسب مقدار معاش
تخصیص وحواله ایتدیرلهرك کیفیتك اشعاری خصوصنه
همت بیورملری سیاقنده

(جواب)

فلان محل قائممقامی بولنان فلان افندینك درسعادتده بولنان
فاملیاسی جانبنه تخصیص نفقه ایتامش اولدیغندن وبوجهتله
عیال واولادی قیدمضایقه وضرورته دوشدکلرندن
بحثله مبتلا اولدقلری بورجك تأدیهسی ضمننده اول باول
کندولرینه مقدار کافی اقچه ارسالیله بعدازین ماهبماه النمق اوزره
طرفلرینه مناسب مقدار معاش تخصیص واعطا ایتدیرلمسی
افندیٔ موی الیهك زوجهسی جانبندن باعرضحال استدعا اولندیغی
بیان عالیسیله اجرای اقتضاسی آمر قرق برنومرو اشارتی
وتاریخیله شرفسطیر بیوریلان امرنامهٔ سامیٔ جناب اصفانهلری
مفاد جلیلی رهین ایقان کمتری اولدقدنصکره صورت
امر وارادهٔ علیهٔ دادریلری موی الیه طرفنه بیلدیرلمشیدی

بو كره جواباً بالورود عنياً اشبو عريضهٔ چاكرانه مه لف اولنان
تحريرات مآلندن استفاده بيوريله جغى وجهله افندىٔ
مومى اليه درسعادتدن انفكاك ايده لى واقعا بر بچق سنه يى
تجاوز ايتمش وشومدتده فاميلياسى طرفنه قاعدهٔ منتظمه ده
معاش تخصيص وارائه ايلمامش ايسه ده اووقتدن شمدى يه قدر
تسويهٔ مصارفات متقضيه لرى ايچون نقداً وحوالهٔ اون بش
بيك غروشدن متجاوز اقچه ارسال ايليوب شوحالده زوجه سى
مومى اليهانك اولوجهله استدعاسى نفس الامره مطابق
دكل ايسه ده مع مافيه اولاد وعيالنك ترفه حاللرى ملتزمى
بولنديغندن بركونه ضرورت ومضايقه چكمامه لرى ضمننده
بو كره دخى كندولرينه پوسته ايله مناسب مقدار اقچه ارسال
ايتمش اولديغى مثللو اشبو سكسان ايكى سنه سنده واقع
سكسان برسنهٔ روميه سى حزيرانى ابتداسندن اعتبار آ درسعادتده
بيوك يكى خانده صراف فلان طرفندن ماه بماه المق اوزره شهرى
بيك غروش معاش تخصيص ايليه رك كيفيتى زوجه سى مومى اليهايه
دخى بيلديرلمش اولديغى محاط علم عاليلرى بيورلدقده امر وفرمان

حضور عالىٔ ولايتپناهيلرنده كلفهٔ عرض وتكراردن مستغنى
بولنديغى وجهله مأمورين ملكيه نك وظائف ذمتلرندن
باشليجه برى دخى اموال ومرتبات ميريه نك سرعت تحصيل
وجبايتى امر معتناسى اولوب بو بابده صوب سامىٔ آصفيلرندن
پيدرپى المقدءا ولديغم اوامر مخصوصه موجبنجه بالذات
اداره ده بولنان محللرك استحصال اموال ميريه سنه بذل اقتدار

اولندیغی کبی قضاهاء ملحقه مرتبانك دخی وقت وزماننده
تحصیلی ضمننده هردرلو اقدامات وتأکیداتدن برآن خالی
طورلمدیغندن اشبو تقییدات متوالیه ثمره سیله تحصیلات
میریه ماده‌سی حسن صورت وسرعتله جریان ایتمکده اولوب
فقط فلان قضانك قائممقامی بولنان فلان بکك هرشیده اعتیاد
ایتمش اولدیغی اثرتسامحکارانه ولاقیدانه‌یی بوخصوصده
دخی اختیار واجرا اولنمقده اولان تأکیدات واخطاراته
عدم اعتبار ایله تمام تحصیلات موسمی بولنان شو وقتده
استحصال وارسال ایلدیکی اقچه قضا هاء سائره‌دن ورودایدن
مبالغك عشردرجه سنه رسیده اوله‌میوب بنابرین قضاءمذکوره
تحصیل اموال میریه ایچون مستقل مأمور ارسالنه احتیاج
مس ایلمش وتحقیقات واقعه ایجابنجه مأمور مومی الیه
حقنده دخی اجرای معاونت وتسهیلاتده رخاوت کوسترمکده
اولدیغی اکلاشلمشدر میرمومی الیه قضاء مذکورقائممقاملغنده
ابقا اولندقجه اورانك امور مهمه وعادیه‌سی حسن جریاندن
قاله‌جغی کبی برچوق اموال میریه دخی تحصیل اولنه‌میوب
بالاخره بقایای متراکمه ممتنع الحصول حکمنه کیره‌جکی
وجانب خزینهٔ جلیله‌یه خسارکلی ترتب ایده‌جکی اجلدن بیان
حقیقت حال ایله قضاهاء ملحقهٔ سائره‌دن وقضاء مزبوردن
شمدی‌یه قدر تحصیل اولنان مبالغك مقدارینی مبین پوصله‌سی
منظور سامیٔ داوریلری بیورلمق اوزره لفاً تقدیم قلندی
هرحالده امر وفرمان

جنود مظفرهٔ جناب جهانبانینك سطوت وبسالت مجبوله‌لری اقتضاسنجه فلان موقعده دخی وقوعبولان محاربه ده نصورتله نائل فوز وظفر ومخالفین خسرانقرینك توجهله مقهور ومدمر اولدقلری مقدمجه تقدیم قلنان عریضهٔ چاکرانه‌مده اشعار اولنمشیدی محاربهٔ مزبوره ده واصل مرتبهٔ شهادت اولان وبعد ازین استخدامه مانع اوله‌جق صورتده زخمدار اولملریله اجرای تقاعدلری ضمننده درسعادته دردست ارسال بولنان ضابطانك یرلرینه انتخاب قدم ولیاقتدن اولدقلری ومحاربات واقعه ده شمدی‌یه قدر ابراز حسن غیرت وشجاعت ایلدکلری حسبیله ملفوف پوصله موجبنجه انتخاب اولنان وبونلرك یرلرینه دخی متسلسلاً نصبی لازمکلان ضابطان حقلرنده آلای وطابورلری طرفندن تنظیم وفرقهٔ عسکریه مجلسندن تصدیق اولنمش اولان اوتوز بش قطعه انتخابنامه ایله محاربهٔ مرقومه‌ده فوق العاده اثر مردانکی وبسالتلری سبقت وبشقه‌جه تلطیفات عالیه‌یه کسب لیاقت ایلیه‌رك بورا ده موجود اولان نشان همایونلردن هر برر لرینه رتب مختلفه دن برر قطعه‌سی اعطا ایله تلطیف اولنان امرا وضابطانك اسامیسنی مبین پوصله لفاً تقدیم قلنمش اولمغله ذکر اولنان انتخابنامه لرك جانب اشرف جناب سرعسکریلرندن دخی لطفاً تصدیقیله طرف عاجزی‌یه اعاده واسبال وبروجه محرر اعطا قلنان نشان همانلرك اقتضا ایدن بروات علیه‌لرینك دخی استحصال وارسالی مرهون مساعدهٔ علیهٔ اصفیلریدر مقدمکی عریضهٔ عاجزاته مده دخی عرض وایما اولندیغی وجهله اوچنجی اردوی همایون ارکانندن میرلوا

سعادتلو مظفر پاشا محاربهٔ مذكوره ده ایكی طابور عساكر
شاهانه ایله برابر مهم ومعتنابه موقعده بولنه رق دشمن
طرفندن اوراسنك ضبط واستیلاسنه نصب نفس ایله درت بش
دفعه‌لر پك شدتلو مهاجمات وقوعه گلمش وهر درلو فداكارلق
گوزه گسدیرلمش اولدیغی حالده یغمور كبی یاغان آتشه برطرفدن
كندوسی عرض سینهٔ ثبات ومكانت وبرطرفدن عساكر شاهانه‌نك
تقویهٔ قلوبنی مستلزم وصایای تشجیعیه اجراسیله جمله‌سی بردن
غیورانه مقاومت ایدرك هربردفعه سنده كلیتلو تلفات ایله
دشمنی مجبور رجعت وهزیمت وپاشای مومی الیه صول دیزسكندن
خفیفجه یاره‌دخی المش ایكن ینه ثبات وغیرتنه فتور گتورمیوب موقع
مزبوری محافظه‌یه صرف مقدرت ایلمش وعساكر ملوكانه‌نك همان
اوچ مثلنه قریب اولان دشمن عساكرینك مقهور وپریشان
اولملرینه سبب مستقل اولمش اولدیغنه وكندوسی
ذاتاً دخی اصحاب اهلیت ومعلوماتدن ووجوه ایله الطاف سنیه‌یه
شایان امرای بسالت اعتیادن بولندیغنه مبنی بحق ترفیع رتبه‌یه
كسب استحقاق ایلمسیله سایهٔ مكافاتوایهٔ حضرت شاهانه ده
ایلروده یرلشدیرلمك اوزره بعض امثالی مثللو اچیقدن فریقلق
رتبهٔ رفیعه‌سیله حصول مسروریتی كندوسنه وعد
وتبشیر اولنمش وایكنجی اردوی همایون صف پیاده بشنجی آلایی
میرآلایی عزتلو فلان بك موقع مزبورده بولنوب انك دخی
فوق العاده غیرت وشجاعتی گورلدیكندن وقدم وایاقتی
دخی بولندیغندن شایان مكافات بولنمش اولمغین پاشای
مومی الیهك عهده‌سنه مجدداً فریقلق رتبه‌سی توجیهیله انك یرینه

میر مومی الیهك میرلوا لقله تعیینی وآلای مذکور قائممقامی اولوب
بدایت مسئله دنبرو مواقع متعدده ده یارارلغی مشهود اولان
عزتلو فلان بکك الای مذکوره میرآلای واتك برینه دخی اوچنجی
اردوی همایون دردنجی پیاده الاینك موقع مزبورده بولنان برنجی
طابوری بیکباشیسی فلان اغانك قائممقام نصبی ایله الای مزبورك
کذلك اوراده بولنمش اولان ایکنجی طابوری بیکباشیسی فلان
افندینك عهده سنه دخی اچیقدن قائممقاملق رتبه سی توجیه بیورلمسی
و ملفوف پوصله ایله سکز قطعه انتخابنامه موجبنجه مذکور طابورلرجه
سلسلهٔ مقتضیه نك یورلمسی خصوصلرینه سزاوار ی مساعفهٔ
جلیلهٔ سپهسالاریلری تمناسنه ابتدار اولنمغله اولبابده امر و فرمان

قوللری کبی صغرش کمترانه مدنبرو بتون سرمایهٔ عمر و زندکانیٔ
عاجزانه می عسکرلکده صرف وافنا ایتمش واشبو خدمت
جلیله یی وسیلهٔ نیل سعادت دارین بیلمش اولان بر عبد عاجزك
امنیهٔ مخصوصه سی بقیهٔ عمرینی دخی بو یولده صرف ایتمکدن
عبارت اوله جغی وشو صورتله احراز اولنه جق شرف وافتخار
هیچ بر شیئه فدا اولنمیه جغی آشکار ایسه ده سن عاجزانه م
یتمشه یتمش ووجود چاکرانه مده اثر هرم پیری ظهور ایتمش
اولدیغندن بشقه بوکا متاعب سفریهٔ عسکریه نك براقمش
اولدیغی بعض علل واسقاملك دخی منضم اولمسی مانع رکوب
ونزول وعسکر قوماندانلغی ایسه قوت بدن وصحت مزاجه
محتاج اولوب بو حال ایله شاید صوب چاکرانه مه امر و فرمان
بیوریله جق بعض خدمات جلیله نك حسن وایفاسنه عدم
موفقیت اماره لری ظهور ایله بوراسی غیرتسزلکمه محمول
اوله رق شمدی یه قدر قزانمش اولدیغم صفت ممدوحهٔ حمیت

وصداقتی محو ایده جکی و بونکله برابر وظائف مخصوصهٔ
کمترانه مجه دخی بعض تقصیرات وقوعه کله جکی خاطره سی
انسلابساز حضور وراحت وسایهٔ مکافاتوایهٔ حضرت
شاهانه ده بعد ازین دعومیت سلطنت سنیه دعوات مفروضه سنه
حصر اوقات ایتمك اوزره امثال کمترانه مه توفیقاً تقاعد
عاجزانه مك اجراسی نیازینه بحث جسارت اولمشدر اولبابده

(مصالح غیرسنیه یه دائر محررات ایله استحصال مأموریت حقنده)
(استعطافی وخصوصات سائره یی حاوی مذکره وعرضحال مسوده لریدر)

بیان انفصال وعرض پریشانیٔ حال عاجزانه مله نیاز
صحابت ومرحمتی متضمن تقدیم ایلدیکم عریضه یه جواباً
المش اولدیغم امرنامهٔ عالیٔ ولی نعمتیلرنده بورالره قریب دیکر
بر سنجاق متصرفلغیله قایرلمقلغم حقنده مواعید سنیه استحصال
بیورلمش اولدیغی علاوهٔ تلطیفات تسلیتکارانه لریله ابشار وخلف
چاکرانه مك وصولیله خلف وسلف بیننده مرعی اولان قاعده نك
اجراسندنصکره مرکز ولایته کیدیلوب دیکر ارادهٔ دولتلرینه
انتظار اولنمسی امرواشعار بیورلمش اولدیغندن اشبو دستکیریٔ
عنایت عاجلهٔ افتاده نوازیلرندن طولایی دخی همان ناصیهٔ
عبودیتی سجده کاه شکرانیته قویوب قلب حزین واخلاص
یقین ایله افزایش عمر واجلال جناب آصفیلری دعای
واجب الاداسنی نیجه یوز بیك کره لر تذکار ایلدم نزد
حقایقدانیلرنده معلومدرکه عزل ونصب دینیلان شی دائما (اطناب)
یکدیگرینی تعاقب ایدر وایکیسی دخی حکم مشیت الهیه نك
کوستردیکی اوقات مرهونه ده ظهور ایلر قضایای مقدره دن

اولمسيله ارباب بصيرته كوره چهرهٔ امنيه يى نه اقبال منصب چند روزه ايله غازه سودهٔ ابتسام بى دوام ونه ده انفعال احوال عزل ايله رنكربودهٔ تعبس وآلام ايتمك لازمكلور بنابرين اوته دنبرو كردندادهٔ تسليم ورضا اولان بو عبد بيريايه كيفيت انفصالم قطعا موجب تأثر وتغير اولمامش وخصوصيله نائل اولديغم تبشيرات عليهٔ ولى نعمتيلرى بو بابده قوللرنجه شايان اسف اوله جق برحال براقما مشدر فقط خفم اولان ذات ايله بينمزده اوزاقدن اوزاغه قرابت اولدقدن بشقه وقتيله پك خالصانه واخوتكارانه الفت ومعاشرت اولنديغندن برشيئه فدا اولنميه جق درجه ده حقوق وشوديره ده مظهر معاونت ورعايت مخصوصه لرى اوله جغم خصوصنه كمال وثوق واردايكن بو رايه مواصلتيله ابلاغ كورشده كندوسندن بعض مرتبه اثر بيكانكى مشاهده اولنرب يول يورتلغنه حمل ايله اصلا ايليشلك حاصل اولمامشيدى برايكى كوند نصكره مخصوصاً كندوب ملاقات ايله برقاج كرنه قدر حركت اولنه جغندن وخيف سلفى محاسبه سنه دائرلازم اولان دفاتر اوجه يايديرلوب تهيهٔ اولنديغندن بحثله بعدالمطالعه مهرلنه رك برنسخه سنك دخى بموجب اصول صوب عاجزى يه اعطاسى لزومى افاده اولندقده محاسبه نك قارشقلغى وجلب دقت واشتباه ايده جك بعض شيلر اولديغى ايشتمسيله بورالرينى لا يقيله تحقيق وتحرى ايدرك قناعت كلمدكجه دفترلرى مهرليه ميه جكمى وبوندن ماعدا براز دعوا جيلرم اولديغى سويلمكده بولنديغندن بونلر دخى اكلاشلمدقجه برطرفه كيتميكمه

راضی اوله میه جغنی سویلینجه سنجاق محاسبه جیسی افندی ایله
معیت مأمورلری وصندق امینی جلب ایله مدت ادارمده
سنجاغك كافۀ واردات ومصارفاتك معاملاتی نظارت
عاجزانه م تحتنده اوله‌رق سزك معرفتكزله ایفا اولندی
وبو دفترلر مجلسك تصدیقی التنده بولنان دفاتر وقیود
محفوظه دن معرفتكزله یاپلدی شمدی متصرف پاشا بونلرك
مشوش ومذبذب اولدیغنه دائر بعض شی ایشتمش نه دیرسكز
دیدیكمده اكر بو دفترلرده كرك معاملاتجه وكرك سائرلدیاتجه
ذره قدر برشی ظهور ایدر ایسه ترتب ایده‌جك هردرلو مسؤلیتی
اوزرمزه الور وبومأل‌ده ده متصرف پاشایه مهرلو سند
دخی ویررز دیو مومی الیهمك متحدأ واقع اولان افاده لری
اوزرینه متصرف مومی الیه بونده البته ایشتدیكم وبیلدیكم
برشی واردركه كبی ازالۀ اشتباه ایتدكجه مهرلیه‌م وسزك
دخی سوزكزی وسندكزی قبول ایده‌م دیمسیله عاجزلری
اشته دفترلر میدانده وهر برلرینك قیودات وسنداتی دخی
قلمنده اولدیغندن وبونلرك اصللریله تطبیق وهردرلو تحقیق
وتدقیقی نهایت برایكی كونده حاصل اوله‌جغی كبی متصرف
سابقك بركونه دعواجیسی وار ایسه فلان كونه قدر حكومت
قوناغنه كلسون دیو كیفیتی استر ایسه كز دلال ایله اعلان ایتدیرك
وقضاهاء ملحقه یه دخی بیلدیرك شاید دعواجیم وار ایسه
انلر دخی برهفته ظرفنده كله بیله جكلرندن محاسبه‌جه ایلشیكم
وسائر صورتله دعواجیم ظهور ایتدیكی حالده بورا ده اون كوندن
زیاده قالیجیلردن دكلم جوابنی اعطا ایله عودت ایلدم ارقه‌دن

ارقه يه ايشتديكمه نظراً يادكار مومى اليه محاسبه جى افندى يى
اوكيجه دعوت وداخل بزم محرميت ايدرك كرمىء نشئه ايله
بعض محال عاليه يه شدت منسوبيت ومعيتى حقنده كمال علو
همتندن بحثله خيليدن خيلى طفره فروش مباهات وبرچوق
مواعيد ابلهفريبانه ايله مومى اليهى جلب واماله يه ناسره نثار
ترهات اولدقدنصكره افكار اغراضيه سنى افشا وكوندوزين
تفوه اولنان سوزدن عدول اولنوب بوعبد عاجزى محاسبه جه
اتهام ايده جك بعض اسباب مصنعه بولنمسنى تكليف ورجا
ايلمش ومحاسبه جى افندى امللجه برذات اولديغندن مواعيد
مسروده يه قاپيلوب اكرچه حق چاكرانه مده تحويل اقوال
وافكار ايتك استمش ايسه ده مدت اداره مده هركون صنديغك
مقبوضات ومدفوعاتى مبين صندق امينك مهرى وكندينك
صحى ايله الممش اولديغم يوميه پوصله لرى كاملاً محفوظ جزدان
احتياط اولديغنى وبونلر هرزمان ابراء ذمته كافى بولنديغنى
بيلديكندن بويولده هرنه تصنيع اولنسه تأثيرسزقاله جغنى
وعاجزلرى دخى اكمال ناموس ايچون تك طورميه جغمدن بلكه
ايلروده مسؤليت دخى اله جغنى افاده ايله تصعيبات كوسترنجه
سن اوهامه تابع اولميورسن انسان بويله شيلرده براز جسور
اوالى وهم خيره وهمده شره يراميلدركبى سوزلرله متصرف
پاشا اظهار انفعال ومحاسبه جى افندى باقملم وايشى هردرلو
نظردقته الملـده بلكه موافق دلخواه برطريق بولورز ديو
ملايمانه سرد مقال ايدرك وايكيسى دخى بوزوق دوزن
برحاله كيره رك محاسبه جى افندى عودت ايلمش واشبو ماجرا

صوب كمتري يه عكس ايلديكي حالده پك صغوق برشي اوله جغني يادكار
مومي اليه ايرتسي صباح اويانوب اكلاينجه علي السحر محاسبه جي
افنـدي بي چا غيروب دون اخشـام اره مزده جريان ايدن
مصاحبت جدي برشي اولميوب انجق بنم عادتم هرزه يه كتسه م
رفاقت ءأ مورلرينـك مزاج ومشـوارلريني اكلامق واكا كوره
قوللانمق ايچون بويله برشـيله تجربه ايتمكدريوخسـه متصرف
سابق ايله بيمزده پك اسكي حقوق والفت وطولاييسيله قرابت
اولديغندن برصورتله لكه دار اولمسني استمم وكمسـنه حقنده
غرض ونفسـانيت بيلمم سزك دخي بوصـورتله صلاتبكارانه
طورانمش اولديغكزدن كمال انسانيت وحسن سـيرت اصحابندن
اولديغكزي جزم ايله پك ممنون ومتشكر اولدم ان شـا اه تعـالي
بوراده بولندقجه بربرمزدن خشنوداوله رق پك كوزل وقت كچيررز
فقط دون اخشـامكي مجلسـك بيمزده غايت محرمانه طوتلمسني
رجا ايدرم ديه رك ايشه برقپـاق اورمق استمش ايسـه ده پك
اچيق دوشمش اولديغي اكلاشلمشـدر يادكار مومي اليه افكار
واغراضنه يار خدمته محـاسبه جي افنديك مقتدراوله ميه جغني
اكلادقدنصكره شايد دفترلري قورجه ليوب كندم برشي بولورم
زعمنه صـاپه رق بونلري كشيدهٔ حدهٔ تدقيق وذهنجه وضـع
نقطهٔ اعتراض ايلديكي برقاچ قلم مصرف اوزرينه مال قلمنـدن
قيودات اساسيه وسندات محفوظه سني جلب ايله تطبيق ايليه رك
بونلره برقاچ كون اوغراشمش ايسـه ده بوصورتله دخي تشـفئ
غيظ ايده جك برشي بوله مديغي ايشدلمشدر دعواجي دعواسنه
كانجـه هرمملكتده بولنـديغي اوزره بوراده دخي دائمـا تزوير

وفساد پیشنده طولاشور وبویولده استحصال تعیشه الشدقلرندن کوچك برمنفعت شخصیه ایچون آخره پك بیوك مضرتی وهردرلو اهانت ورذالتی اختیار ایلر برقاچ شخص اوله رق بونلر مقدملری اره صره دائرهٔ حکومته دخی حلول ایله ترویج بازار مفسدتلرینه یول بوله کلمش ایسه لرده زمان اداه عاجزانه مده کندولری اوصیره لره قطعاً بنا شدیرلمدیغندن طبیعتیله چاکر کزدن متنفر وبونلرك واسطه سیله دعواجی تدارکی پك قولای اولوب کندولری دخی دامن درمیان اغراض اولمق اوزره اشارته حاضر اولدقلرینی یادکارمومی الیهك واقف افکاری اولان تبعه سی تحقیق واخبار ایتملریله بوندن اشوری ممنون واشخاص مرقومه یی بربر جلب وتلطیف ایدرك بعض زمین ایله همیانکشای راز درون اولمش ومتصرف پاشانك بویله برفکر وذهاب غریبانه ده بولنمسی مرقوملرك مزاج ومسالکلرینه تماميله موافق دوشوب بونك زماننده هر درلو انتریقلرینی اجرا ایده بیله جکلرینی جزم ایلدکلرندن هر بررلرندن دلخواهی کبی جوابلر المش ایسه ده اشخاص مرقومه کتم اسرار ایدر مقوله دن دخی اولمدقلرینه وباخصوص تصنیع ایده جکلری دعاوی مزورانه یی یالکز یوریده میه جکلرندن بعضیلرینه اچلمق دخی لازم کلدیکنه مبنی یکی متصرف پاشانك اسکی متصرفه خصومتی وارمش فلان فلان مزوری جلب ایلمش انلرك واسطه سیله دعواجی اراشدیریورمش یوللو ایرتسی کونی مملکتده ظهور ایدن شایعه قادینلرك لسانینه وارنجه قدر دوشه رك باعث انواع کفت وشنید اولدیغی واصل

سامعه اولنجه شو کیفیت مستلزم کمال حیرت و غرابت اوله رق (جز آشنا بسینهٔ من سنك کس نزد) (تا همچو درشدیم بدین خانه آشنا) قریضه سی قرع باب ثبوت ودریچهٔ دهان صبر وتحملدن رفع پردهٔ سکوت ایلمشدر انك اوزرینه یادکار اعجوبه مشواره (اشته درت بش کوندنبرو محاسبه دفاتری اوزرینه اجرا اولنمقده اولان تدقیقات واختیار اولنان هر درلو تصنیعات دلخواهکزه موافق برکونه ثمره ویرمدیکی درو بین فحص وفرا ستله کورلدیکی کبی دعواجی تدارکی خصوصنده وقوعه کلان یوسلات ضعیفه دخی مملکت خلقنك طعن وتشنیعیله حقکزده نفرت وعدم موفقیتی جلب ودعوت ایتمکدن بشقه معنایی استنتاج ایده میه جکنی خالصانه اخطار وحین ملاقاتده دخی افاده اولندیغی اوزره نصفندن زیاده سی منقضیه اولمش اولان اون کونك اکمالنده تسویهٔ مصلحته مرکزولایتجه رابطه ویرلمك اوزره دفترلرك مهرلنمسنه دخی باقلیوب بورادن حرکت اولنه جغنك وتوقیفه صلاحیت واقتدارکز دخی اوله میه جغنك یانینه ابتدار ایدرم) مآلنده برتذکره یازیلوب کوندرلدی مکر بیچاره پکده طبانسز ایمش بوتذکره یدینه واصل اولدیغی کبی مجلسی جلب ایله محاسبه دفترلرنی مهرلیوب مهرلدهرك واموال میریه دن برائت ذمتمه دائر برده مضبطه اله رق اخشام اوزری برادر مسافر قبول ایدر میسکز دیو ساکن اولدیغم خانهٔ ویرانه یه چیقه کلدی کندوسی معاملهٔ لاابالیانه ایله استقبال وحقنده معتدلانه ابراز مراسم تکریم واجلال اولنه رق بیمز ده افاقی بش اون صحت جریاندن صکره صبرایده میه رك دهنکشای هزیان

وكويا اعضاى مجلس وسائره دن كندوسنى برقوناق مسافه دن
استقبال ايتمش اولان بعض اشخاص محاسبه ماده سنك غايت
پروزلو وشبهه لى برحالده اولديغندن بحثله تحقيق وتفحص
اولنمقسزين مهرلنور ايسه صكره بيوك مسؤليت ومضرتى داعى
اوله جغنى وسائر درلو خيليجه دعواجيلرم اولوب بونلرك حقوقى
استيفا اولنمدقجه اورادن چيقار ايسه ده بودخى بشقه جه مسؤليتى
استلزام ايده جكنى سويليوب كندوسنى كركى كبى قاندردقلرينى
واوهامه دوشيروب تدقيق وتحرى يه مجبور ايلدكارينى نقل
وحكايت ومعامله مسبوقه بوصورتله وقوعه كلان القاآت
واغفالاتدن تولد ايليوب يوخسه كندوسنك حق عاجزيده
اصلا سوء افكارى اولمديغنى وبوكا بركونه سبب دخى
بولنمديغنى اوزون اوزادى يه تفصيل ايله بوبابده ز عمنجه تبرئه
ذمت ايلدكدن ونتيجه تحقيقاتنده كرك محاسبات
وكرك سائر خصوصاتجه هيچ برايليشكم اولمديغنه دائر كندوسنه
قناعت وامنيت كامله كلمش ايسه ده دفترلرى وبرائت ذمته
دائر اولان مضبطه يى اعضادن بعضلرى مهرلمكدن
استنكاف ايلدكلرندن بونلرى قانديروب مهرلدنجيه قدر
حسب الاحوه يك چوق زحمت چكديكنى سويلدكدنصكره
دفاتردن صوب عاجزى يه ويريله جك نسخه لرله مضبطه
مجموعه يى اوكه اتوب اظهار رجيله واديسنده سرجنبان
امتنان اولمش وسويلديكى شيلردن هيچ برينك اصلى اولميوب
كذران ايدن اوضاع نابجاسيبنى بيلمديكم بعض اغراض
ذاتيه دن منبعث اولديغى ويوخسه يادكار اوساعتده

مقتدر اولسه حق عاجزانه مده هر درلو فنالغی اجرایه دلتشنه بولنديغی يقيناً معلومم ایسه ده کندوسنك مضمرات نفسانیه سنی واقف اولديغم براهين ودلائلی ایله میدانه قويوب معارضه ايتمك تحميل حجاب ايله تزييد برودتدن بشقه ثمره یی منتج اوله میه جغی اشکار ايدوكندن هرنه دیدی ایسه تصدیق ایله برابر هر يرده اویله افكار غيرمستقیمه اصحابندن ادملر بولنورانلرك حال وشانلرینی اكلايوب اكا كوره قوللانيورملیدر ذات عاليلريدخی اشته انلرك سوزلرینه اعتماد بیور میوبده حق عاجزانه مده كوسترمش اولدقلری همت وصحابته تشكرلر ایدرم اومقوله لرك ذكر احوالی قسوت آمیز اولدیغندن بشقه محبته باقه لم دیوصحبتی وادیٔ آخره افراغ واو كيجه بربرمزه منافقانه عرض اخلاص ایله تحف برمجلس چكشديرلمشدر ایرتسی كونی لوازم طریقیه تدارك ويادكار مومی اليه دخی كيدیلوب رسماً وداع اولنه رق دهافرداسی كونی حركت واوصیره ده مومی اليه دخی بعض اعضا ووجوه ایله تشییعه چیقه رق تكرار تمهید معذرت وتجدید مخالصت ایلديكی حالده لله الحمد مصحوباً بالعافيه ماه حالك اوننجی كونی مركز ولايته مواصلت اولندی بویله انجیر چكيردكی طولديرميه جق برخصوص ایچون صحیفه لرطولیسی عريضه ایله خاكپای ولی نعمتيلرینی تصديع ايتمك عبث كورینور ایسه ده متصرف مومی اليه اخلاص رياكارانه سنه اينانيلور ذواتدن اولماسیله حق عاجزانه مده بعض عزويات ومفترياتی متضمن دولتلو

والی پاشا حضرتلرینه عریضه‌لر تقدیم ایتمش اوله جغی
ومشار الیهك دخی مشرب ومسلکلری مضبوطم اولمدیغندن
مقدما انفصال چاکرانه‌می موجب اوله جق هر نه یازمش ایسه
انی تأیید ایچون تفتیش وتحقیق طرفنده کتیوب عزویات
محرره‌یی طاقیله باب عالی‌یه عرض ایلیه جکی اغلب ظن
اولوب اشبو ملاحظه‌یه مشاهده اولنان بعض احوال دخی تقویت
ویرمش وباخصوص برائت ذمت عاجزانه‌مه دائر اولان مضبطه
مشار الیه ابراز واوراده توقف اولنه جغندن رنك ویرلمیه‌رك
درسعادته عزیمت اولنه جق یوللو مضبطهٔ مزبوره‌نك لفیله
تصدیق مآلنی حاوی برقطعه تحریرات احسان بیورلمسی نیاز
اولندقده مشار الیه برخیلی تفکر ه طالوب بعده استنیلان کاغدی
بن قپو کتخداسی معرفتیله تقدیم ایدرم سز یولکزدن
قالمیکزدیه‌رك دفع لین صورتی کوسترنجه چاکرلری افندمدن
بعض محال عالیه‌یه توصیه نامه‌لر دخی امیدایدر ایکن بومثللو
برتحریرات رسمیه‌نك بیله اعطاسنده تأنی کسترلمسی
توجهسزلك اثری اولدیغی بی اشتباه ایسه‌ده حق عاجزانه‌مده
بودرجه‌یه‌قدر دریغ عاطفت بیورلمسی شیمهٔ مروت دولتلرینه
توفیق ایده‌مم ومادامکه بویله در تحریرات مزبوره‌یه دخی
احتیاج کوره‌مم مضبطه‌یی احسان بیورکده الوب کیده‌یم
عند الحاجه تبرئهٔ ذمتمه اودخی کافیدر دیه‌رك اظهار تأثر
ایلدیکمده والی پاشا حضرتلری تکرار بش اون دقیقه قدر
مستغرق افکار اولدقدنصکره شق شفه ایتیوب ادوات قرطاسیه‌یه
مراجعت وکندولری برقاچ سطر برتسوید تحریرینه همتله

مكتوبجى معاوننى چاغيروب بومسوده يى سريعاً تبييض ايدك واشبو مضبطه يى دخى لف ايله ظرفنى مكشوفاً مهرليكده چابك كتورك ديو اراده بيورملريله مومى اليه اولوجهله تحريرات مذكوره يى كتوردكده درونى دخى مهرليوب ظرف چاكرانه مه اعطا وان شاء الله تعالى كيتمزدن اول بنده كلك كوريشه لم بيمزده تغيير مصافاتى موجب اوله جق برحال يوقدر ديه رك بعض معامله دلنوازانه دخى ايفا ايله عودت اولنوب تحريرات مذكوره لدى المطالعه درونده (تفصيل كيفيت ديكر عريضه ده درج اولنديغى اوزره) فقره سى مندرج اولديغى كورلمسيله بوراسى عبد كمينه لرينى بتون بتون اشتباهه دوشورمش اولديغنده ومقدمجه الديغم تبشيرنامهٔ عالئ فخيمانه لرنده محرر اولديغى اوزره قريباً ديكرماً مورينله اقدارم ضمننده استحصال بيوريلان وعد عالى مطلقا بعض محال ساديه ده حق نامستحق كمترانه مده حسن شهادت وصحابت بيورلمش اولديغنك آثار لطفيه سندن اولديغنده شك وشبهه اولميوب شايد متصرف مومى اليهك اثر سعايتى اوله رق جانب ولايت جليله دن سوء حالمه دائر بعض معروضات تقديم اولنه جق اولور ايسه حقيقت ماده اكلاشلنجيه قدر ذات مرحمتسمات ولى نعمتيلرى مجهول اوزرينه حسن شهادت وتهمت ومسؤليت التنده بولنان اويغونسز برادم حقنده صحابت بيورمش كبى تحت محجوبيتده قاله جقلرى ملحوظ قوى ومجرد شعار مقبول افتاده نوازيلرى اقتضاسنجه بيدريغ بيوريلان الطاف حسبيهٔ فخيمانه لرى مقابلنده برده

بلا موجب اضطراب درونه دوشملرینه سببیت ویرلمسی
مسلك عبودیت صادقه یه منافی بولندیغنده مبنی احوال
فلاکتمآل عاجزانه مك صحت وحقیقتی وجهله پیشگاه سامیلرینه
عرض وتبلیغی خصوصنده توسن خامهٔ خلیع العذار وادیٔ
اطنابدن چورلمك دشوار اولدیغی مثللو بعض مطالعات
قاصرانه نك شرح وتفصیلی ماده سنده دخی عنان اختیار
الدن کتمش وتحریرات مبحوثه ایله ملفوفی مشمول نگاه دولتلری
اولدقدنصکره مناسب کوریلور ایسه ایجاب ایدن مقام عالی یه
تقدیم بیولمق اوزره لفاً معروض حضور عالیلری قلنمشدر
رهین علم دقایق اشنای ولی نعمتیلری بیورلدیغی وجهله
خدمت دولتده مستخدم اولان مأمورینك لکه دار تهمت
ودوچار مسؤلیت اولملری برقاچ حالدن نشئت ایلیوب
برنجیسی معاذاه تعالی اموال میریه یی اختلاس وسوء استعمال
ایتمك وذمتنه چکیرمك کبی قبایح وبونلر صوری ومعنوی
جالب انواع فضایح اولوب عبد مستندیملری ایسه اوته دنبرو
اعتیاد ایلدیکم مسلك ایجابنجه اومقوله جرایمدن محافظهٔ
نفسی اعظم شرایط صداقت وحمیت بیلدیکم وشمدی یه قدر مأمور
اولدیغم خدمتلرده مرتبات خزینهٔ جلیله نك برحبه سنی عدم
اضاعه یه صرف وسع واقتدار ایلدیکم مثللو مأموریت
سابقهٔ کمترانه مده دخی اشبو طریق مستقیمدن سرمو ایرلمامش
وتحصیلات میریه نك معاملات قیودیه وسائره سنی اصول
ونظامی دائره سنده اوله رق اجراده دقیقه بیله فوت
ایتمامش اولدیغمدن بونك ایچون قیل قدر تهمتی قبول

ایتمیه‌جکمه خلقم اوله‌جق یادکارك بیان اولنان افکار غدارانه‌سی اوزرینه مضبطهٔ مزبوره‌نك استحصالنه توجهله موفق اولندیغی دلیل کافیدر ایکنجیسی عباداللهك امید عدل وحقانیتیله باب حکومته عرض اولنان دعاوئ حقوقیه وسائره‌لرنده حقلی وحقسز برطرفی التزام ویاخود بعض اصحاب اغراضك ترویج افکار نفسانیه‌سنه قیام ایله بویولده جر منفعت ایتمك وبرطاقم عجزه‌نك ابطال حقوقیله اللرینی بغرنده براقوب ایکی جهانده رذیل وبدنام اولمق وبرده سلطنت سنیه‌نك قوانین ونظامات عادله‌سنه مغایر بعضلرینه مساعده ومسامحهٔ استثنائیه ارائه‌سیله فوائد ذاتیه‌یه باقیله‌رق عالمك تأمین حقوق وامنیتی ضمننده مؤسس اولان نظامات سنیه‌یی اخلال ایتمك خصوصلری اوله‌رق واقف سرایر وخفایا اولان جناب عزیز ذی الانتقامدن ذره قدر قورقوسی وسایه‌سنده استحقاقندن زیاده بونجه نعمت وعنایت کوردیکی دولت مفخمهٔ متبوعه‌سنه صداقتی اولان هیچ برمأمورك اومثللو افعال ذمیمه‌یی اختیاره جسارت ایده‌میه‌جکی مسلم اهل کمال وهله کوله‌لری کبی کولکه‌سندن قورقر برعاجز مستمندك خاطرینه بیله کتورمسی محال اندر محال اولدیغندن زمان اداره بندکانه‌مده کلی وجزئی هرنه دعوا وقوعبولمش ایسه متعلق بولندیغی محاکم ومجالسه حواله‌ایله تدقیقات شرعیه وقانونیه‌سی تمامیله اجرا اولنمدقجه وهربرلری حقنده هیچ جزم وقناعت حاصل اولمدقجه هیچ بری موقع حکم واجرایه قونلمامش ومصالح واقعه‌نك بوصورتله جریان ایتدیرلدیکنه دائر خلقمك وصولندن

اول احتياطاً برقطعه مضبطهٔ عموميه الممش اولديغندن بودخی منظور فخيمانه لری بيورلمق اوزره لفاً كوندرلدی اوچنجيسی بعض ذواتك عادات مألوفه لرندن بولنديغی اوزره عزت نفسيه وحظوظات ذاتيه سنی اصلا فدايده ميوب بونلرده اولان درجهٔ مفرطهٔ انهماكلری وظائف مأموره لرينك اوقات معينه سنی تضييق ومصالح مهمه وعاديه نك صورت جريانی تعويق ايله برابر بين الاهالی ايقاع ايده جكی سوء شهرت ازالهٔ حيثيت مأموريت وتضعيف نفوذ حكومتله اوامر صادره نك اجرا اولنه مامسنی انتاج ايده بيلكی ماده سی اولوب بودخی مأمورين دولت حقنده بيوك تهمت ايسه ده بندهٔ قديملری عزت نفسی ترك حضور واستراحتله ايفای امر مأموريته چالشمقده وحظوظات ذاتيه يی دخی تحصيل رضای عالی يه موفقيتده بيلوب بولديغمدن مأموريت سابقه مده دخی بومسلكدن قطعا ايرلمديغمی مدت ادارهٔ چاكرانه مده اموال ميريه دن براقچه بقايا بوراقمدقدن بشقه اسلاف عاجزانه م مدتلرندن قالمش وممتنع الحصول حكمنه كيرمش اولان بقايادن دخی بشبيك كيسه دن زياده اقچه تحصيل ايتلمش واموره مهمه وجاريه يه دائر زمان اداره مده نقدر اوامر عليه كلمش ايسه استحصال نتايجی ضروريات مصلحتدن اوله رق بعض مرتبه ايليشك پيدا ايتمش اولان بش التی قطعه سندن ماعداسنك اقتضالرينی اجرا ايله اجوبهٔ لازمه لرينی يازوب تومرو زينی قپاتمش اولديغم تأييد واثبات ايدردر. دنجيسی بعضلرينك حين انتسابلرنده احوال عارضه لری ايجابندن اوله رق

التزام كبر و رعونت و هر خصوصده اصللى اصلسز اعمال
حدت و شدتله رفاقتى مأمورلرينى تحقير و اصحاب مصالحى
تكدير و تعزيرايله خلق كندوسندن تنفير و نخوت مزاج
خودپسندانه سى اقتضاسنجه هيچ كمسنه ايله حسن امتزاجه
موفق اوله ميوب هركسى دلكير ايتمك صفت مذمومه سى
اوله رق بوايسه هر يرده شكايات عموميه يى داعى حالات
مقدوحه دن و قوللرينك حلميت و ملايمت خلقيهٔ حقيرانه م
او مثللو عوارض موهومه ايله مبدل نخوت و رعونت
اوله ميه جغى عند عالئ ولى نعمتانه لرنده دخى تجاريب عديدهٔ
فعليه سيله ثابت اولمش مواد واضحه دن اولمغله بوراسنى
موضوع بحث ايتمكه بيله حاجت يوقدر بشنجيسى بعض
نوهوسان روزكارك طور و مشوارلرى اقتضاسندن بولنديغى
اوزره عقلالرنجه ابراز شد ودرايت و بو يولده تزييد فيض
و منزلت ايتمك زعميله هر نره يه كتسه لر اوراده مرعى اولان
عادات و اصولك تغييرينى پيش نظر اهميته اله رق تصورات
وهميه سنه اتباع و ايكيده برده باشه چيقميه جق بعض اوضاع
جديده اختراع ايله برطرفدن بونلرك محللرنجه تأسيس
واجراسنه چاليشه رق مصالح جاريه نك شيرازهٔ انتظامنى
تشتيت و اخلال و ديكر طرفدن اختراعات موهومه سى حقنده
عقلنه كلان ترهات و تصورات واهيه يى مركز منسوبيتنه
تحرير و انها ايله افكار بوالهوسانه سنك رد و ابطالى ضمننده
اوراى دخى بيهوده اشغال ايليوب اشبو احوال غريبه سيله
عادتا زوزك وشارلتان اولديغنى هركسه طويوره رق انفصالنى

دعوت ایتمسی کیفیتی اولوب سایهٔ اصلاحاتوایهٔ حضرت
پادشاهیده احیای ملك وملت نیت خیریه سیله تأسیس واعلان
بیورلمقده اولان نظامات عادله ومکمله اوزرینه برلرکی عجزه نك
برصاحق واهی اختراعات واخطاراته قیام ایتمسی لاطائل
وارده نیلان فیض ورفعت نظامات وتعلیمات موجوده ایله
شرفصادر اولان اوامر علیه نك تمامیء اجراسنه صرف
مقدرتله حاصل ایدوکی قضیه سنی عبدپرقصودلری اوته دنبرو
درك واذعان ایتمش وهر مأموریتده اشبو قاعدهٔ رضاجویانه یه
توفیق حرکت ایتمش اولدیغم اجلدن بوصورتله دخی حق
عاجزانه مده اسنادعز ویات اولنمه یه جغی اعتقادنده یم فقط
بونلردن بشقه دها بیلمدیکم سوء حرکات اولوبده انلرله اتهام اولنمقلغم
ویاخود بعض طرفك القاآت ومفتریات مصنوعه سی بلاتدقیق
قبول بیورلیلوبده مظهر مؤاخذه اولمقلغم التزام اولنمش
ایسه بونی مصائب فلکیه دن عدایلمکدن بشقه نه دینه بیلور
متصرف مومی الیهك برمنوال محرر حقمده کوسترمش اولدیغی
معاملهٔ کینه جویانه سنك تشریحی بحثنه کلنجه بونده دخی
ایکی احتمال قوی وارد خاطر عاجزی اولوب بریسی والی پاشا
حضرتلری انفصال چاکرانهم ایچون باب عالی یه تقدیم ایلدیکی
تحریراتنده مطلقابعض مرتبه سوء حالمدن بحث ایتمش اوله جغنه
وبودخی تحقیقمه کوره یکده مشار الیهك کندو مرام وارزوسنه
مستند اولیوب مرکز مأمورلرندن اوله رق مشار الیهك مقرب
خاصی بولنان وبرالتماس ماده سندن طولایی بیننزده مباینت
حاصل اولان برذاتك اثر سعایتندن ایلرو کلدیکنه مبنی متصرف

٢٦٦٦٨

پاشابو ماده یه کسب وقوف ایله هم ذات مبحوث عنهه وهمده
بو وسیله ایله والی پاشایه برخلوص چاتمق وتوجه مخصوصلرینی
قزانوب سایه‌لرنده ترقیٔ فیض ایلمك املیله قوللرینی متهم ایتمك
سوداسنه دوشمش وبونك تدارك اسباب مجعوله سی ضمننده
هردرلو فالق وشدارلغی کوزینه الدرمش اولدیغی خصوصیدر
لکن تفصیلات مسروده‌دن مستبان اوله جغی اوزره
مومی الیه قوللرینی اتهام ایچون هرنه تحریر ایده جك اولسه
اقتراحات اغراضیه قبیلندن اولدیغی اهل دقت عندنده
معلوم اوله جغندن ووالی پاشا حضرتلرینك طور ومشوارلرینه
باقلنجه کندولری حقی باطلدن تمییز ایدر وهرحالده حقانیت
واستقامتی التزام ایلر ذواتدن اولدقلرندن مومی الیهك
رطب ویابس یازه جغی ترهاته اینانوب بلاتدقیق بالایه
انها ایلیه جکنه یکده وجود ویره مم دیکری خلف سلفنی بکنمامك
ولو قرنداشی اولسه دخی علیهنده بولنمق بزلرجه قاعدهٔ
مطلقه حکمنده اولسیدر حتی بونلردن پك چوغی امور مأمورهٔ
جدیده‌لرینه باشلر باشلمز سلفنك اتخاذ ایلدیکی اصول اداره
نقدر اعلا اولسه وبونك دوام جریانی حقنده فائده لو اوله جغنی
بیلسه‌ده بوکا طورفه نظریله باقوب تحویل وتغییرینی اقدم ذمت
وکندولرینك طوتدقلری مسلك غریبی اثر درایت واسلافك
محسناتنی قبحیات صورتنده کوستر مکی مدار موفقیت وانلرك
برر طریق ایله دوچار مسؤلیت ومؤاخذه اولملرینی هنر ومعرفت
عد ایدرلر وبرچوق زمانلر نقل مجلسلری سلفلرینك نقل
مذمتی اولوب انکله اداره اقداح غیبت واستیفای نشئه

و مسرت ایلمریله بر کونه امیدومراجعتلری اولان بر طاقم
اشخاص رذیله اشبو روش مناققانه‌یی وسیلهٔ تقرب اتخاذ ایلیه‌رك
وو قتیله طرفلرندن ایکلك کوردکاری اسلافك زمین سخره کارانه
تقلیدلرینی دخی کسه رك بوصورتله مرام و مقصودلرینه
نائل اولورلر بیچاره لر بیلمزلرکه چوق چکمکسزین کندولرینك
دخی اوصاف ذمیمه‌لری اضحوکهٔ فزای محافل اخلاف اوله‌جق
وسلفلرینه کوستردکلری معامله عینیله کندوحقلرنده ده
وقوعبوله جقدر بزم خنفمز اوله‌جق یادکار دخی اشبو قاعدهٔ
عمومیه‌یه اتباع ایتمش اولدیغنه نظراً کندوسی یکده تعییب
اولنه‌مزایسه‌ده بو بابده پك ایلرو کیدوب چاکرلرینك افك وافترا ایله
لکه دار جنایت اولمقلغمه چالشمش وآشوری انصافسزلق
کوسترمش اولدیغی موجب اسف اولمشدر هرنه حال ایسه
مومی الیه ایتدیکیله قالسون شوصنیعه سنك سایهٔ عالی‌ٔ
ولی النعمیلرنده قوللرینه اصلا تأثیری اوله‌میه جغی قویا
مجزوم ایسه‌ده والیء مشار الیهك حق عبدانه‌مده بعض
افاداتی دیکر تحریراته تعمیق اندیشه‌سی بعض مرتبه جالب
اوهام اولمامق ممکن اوله‌مدیغنه وعندکترانه‌مده همخاصهٔ
ماء حیات وسرمایهٔ فوز ونجات اولان زلال صحابت
وعاطفت جلیلهٔ داوریلری ایسه مجرای خیره اجرا
بیورلمامش شائبه‌سنی منبع صدق وعبودیت اولان کوکلم
قطعا قبول ایده‌مدیکنه مبنی بویله تفصیلات ژاژخایانه ایله
من غیرحد تصدیع سردولتلرینه وقوعبولان جسارتمك مظهر عفو
جمیل بیکسپروریلری بیورلمقلغی تمنی ایدرم اولبابده امر وفرمان

(ایجاز)

جواب

خلف عالیلری طرفندن من غیر مأمول مشاهده بیوریلان اوضاع نابجانك تفصیلاتیله برائت ذمت بهیه‌لرینه دائر استحصال اولنان مضبطه وتحریراتك وحسن حالکزه دائر دیکر مضبطهٔ عمومیه‌نك کوندرلدیکی واولبابده بعض مطالعاتی حاوی راحه‌زیب اعزاز اولان تحریرات علیه‌لری نظر امعان ایله سراپا مطالعه اولنمش ومشتمل اولدیغی مزایاونکات وخصوصیله سردایدیلان مطالعات خیلی ذواته حسبحال اوله جق برداستان عبرتنشان اولدیغی کبی سلف والالرینك معاملات غیرلایقه‌سی دخی موجب کمال تعجب اولمشدر دولتلو والی پاشاحضرتلری حقنده اولان حسن ظن عالیلری مقرون اصابت ودیکر عریضه‌یه تعلیق اولنان افادات مقدما تبدیلکزی انها بیورملری خصوصنده بیاغی مغفل اولدقلرینی تصدیق ایله موخراً حسن حالکزی تحقیق ایلدکلرندن وداخل ولایتده دردست اولان بعض اجراآت اقتضاسنجه فلان سنجاق متصرفلغی منحل اوله‌جغندن بحثله مسروریت علیه‌لری دخی بنه کندو واسطه‌لریله حصوله کلمك ایچون مذکور متصرفلغه اجرای مأموریت بهیه‌لری التماسندن عبارت اولوب حق عالیلرنده دیکر محل متصرفلغی بوراجه متصور اولدیغی حالده مشارالیهك انهالری ترویج ایله ایجابی اجرا ومأموریت جدیده‌لری امرعالیسی بوهفته بوتته سیله اسرا اولنمغله تبریکه مبادرت ایدرم اولبابده اراده افندم مکندر

خصوصیت صحیحه لرینی التزام ایدنلره کوره اره صره اجرای مکاتبه ایتمك شعار مصاد قتکاری اقتضاسندن اولوب بنده‌ٔ کمینه لری دخی اوته دنبرو اقبالخواه عالیٔ آصفیلری بولندیغمدن بونی بالمناسبه حضور عالیٔ خدیویلرینه بیان ایتمك آرزوسنده ایکن بودفعه ولایت جلیله لری محاسبه جیلکنه تعیین بیوریلان فلان افندینك اولطرفه عزیمتی وقوعبولمسنه وافندیٔ مومی الیهك متصف اولدیغی اثردرایت وحلیهٔ رضاجویانه اقتضاسنجه ذاتاً امور مأموره سنده ابرازحسن خدمتله تحصیل رضای سامیٔ داوریلرینه مظهر اوله جغی درکار ایسه ده کندوسنك سوی چاکری یه مناسبت قدیمه سی اولمسی جهتله دخی بشقه جه لطف وصحابت مخصوصهٔ آصفانه لرینه نائلیتی مأمول قوی اولمسنه بناً مجرد افندیٔ مومی الیه بنده لرینك اولوجهله مظهر عاطفت وحمایت جلیلهٔ بنده پروریلری اولمقلغی رجاسی متمنیٔ اخطاری اولدیغم خصوصیت چاکرانه مك عرض واشعارینه حسن ذریعه اتخاذ قلنمش اولمغله اولبابده

بوکره ولایت جلیله لری دفتردارلغنه تعیین ایله اولطرفه متعازم اولمش اولان بك افندی بنده لری ذات عالیٔ مقادر شناسیلرینك دخی من القدیم بندهٔ متخصص بیریالری اولدیغی کبی کندوسی اصحاب درایت ولیاقتدن اولمسیله هرحالده ابراز ایده جکی حرکات رضاجویانه وامور مأموره سنده کوستره جکی اقدام وغیرت مدققانه اقتضاسنجه حقنده نظر خشنودی وممنونیت علیه لرینی جلب ایده جکی وبوجهتله وساطت توصیهٔ اجرایه محتاج

اولیه جغی اشکار ایسه‌ده مومی الیهك اولصورتله وقوع
مأموریت وعزیمتی صوب سامیلرینه اولان خصوصیت
دیرینهٔ عاجزانه‌مك عرض تأمینات جدیده سنه اتخاذ وسیله ایله
حق عاجزانه‌مده ومومی الیه بنده‌لری حقنده مأثر توجهات
حسنه‌لرینك دوام شمولی تمناسنه ابتدار اولندی اولبابده

جزایرخاندانزاده‌لرندن فلان محل قائممقامی سابق فلان بك
سوق ممازجت قومیه ایله سوریه ولایت جلیله‌سی داخلنده
حالنه جسبان برمأموریت استحصالنی ارزو ایدرك اولبابده
جانب ولایت جلیله‌یه اوله‌رق تسطیر بیوریلان امرنامهٔ سامیٔ
جناب وکالتپناهی‌یی استصحاباً اوطرفه متعازم اولمشدر
میرمومی الیه ذاتنده حسیب ونجیب ورضاجو وادیب ذواتدن
واصحاب درایت واهلیتدن اولوب بومثللولر حقلرنده جانب
ولایت مشار الیهادن مأثر جلیلهٔ صحابت ودستگیری وشعائر
جیلهٔ شفقت ومعجزه پروری ارائه‌سیله حصول اقدار
ومسروریتلرینه ابذال عاطفت بیوریله‌جغی قیدار تیابدن بری
وبوجهتله مومی الیهك ناصیهٔ حال لیاقت اشتمالی حلیهٔ توصیه‌دن
مستغنی ایسه‌ده فیتلهٔ امنیهٔ عاجزانه سنك مددکاریٔ شعاع
همم علیه‌لریله برآن اول ضیافشان حسن اسعاف اولمسی
حقنده توسط عاجزانه‌مه مراجعت اولنمسیله مومی الیهك
وسپاسدار بیریاری کبی کندوسنی سودیکمز اخوانك ممنون
اوله‌جقلری صورتده کندوسنك اقداری خصوصنده اجرای
زلال دلالت حسنه‌یه مصروفیت عنایت والالری تمناسی وسیلهٔ

عرض تأمينات خلوص وخصوصيت اولمشدر اولبابده

فلان محلك محاسبه جيلكندن تصور تله انفصال ايتمش واورادن
مركز ولايته كلەرك دولتلو والى پاشا حضرتلرينك حسن همت
عليه لريله فلان محل محاسبه جيلكنه توجهله تعيين بيورلمش
اولدقلرى تفصيلاتيله توسيع معيشت وترفيع قدر وحيثيت
عليه لرينى مستلزم برمأموريته تعيين بيورلملرى حقنده صوب
ستايشوريدن دخى ايفاى توسط اولنمسنى متضمن بوكره
زيور انملۀ تكريم اولان رقيمۀ وفارسيمۀ والالرى مفادى معلوم
عاجزى اولمشدر ذات عاليلرى مسلك مقبول درويشنها ديلرى
اقتضاسنجه بوابتلا خانه نك صور مقدرات ازليه يه مرآت
ظهورات وشؤن مكونه نك ترتيبات بروزيه سى مرهون
نخستين تجليات اولديغى سر مقدسنه واقف وجلوۀ لدنيات
اموره عارف اولدقلرينه وتقابل اسمانشئه سيله شيوۀ قبض
وبسطك توأمان ايدوكنى دخى پك رعنا بيلدكلرينه نظراً وقوعات
مسروده يه نظر حقيقت وعرفان ايله باقمش وبونك ايچون
انعكاسكاه نيرنك سنوحات اولان سجنجل قلب دريا معادللرينه
ذره قدر زنگ كدورت قوندرلميوب كندولرينى (رشتۀ دركردنم
افكنده دوست) (ميكشد هرجا كه خاطر خواه اوست) نشيده سنجه
دائرۀ تسليمته براقمش اولدقلرى بى اشتباه اولديغندن بوبابده
اتيان مقالات تسليتكارانه يه قطعا حاجت كوره مم قالديكه
فذلكۀ اشعار ساميلريكه ترقئ فيض ومنزلت عليه لرى
مقصدينك حصولنه سعى وغيرت اولنمسى خصوصندن عبارت

وبوایسه عاجزلرنجه اقصای آمال وامانی اولمسیله امر حصولنه حسب الخلوص نهایت درجه ده صرف وسع ومقدرت اولنمسی اقدم رواتب ذمت مصادقت اولمغین بوراسی ابراز تأمینات جدیده دن مستغنی اولدیغی وتوجهات علیه لرینك حق سپاسداریده بقا واستمراری متمنای مخصوص ایدوکی افاده سنه ابتدار قلندی باقی اراده وهمم افندمکدر

نزدساملرنده دخی مستغنیء بیان اولدیغی وجهله عاجزلری مملوك مخصوص جناب پادشاهی اولدیغم مثللو هرنه یه مالك ایسه م جمله سی ملك یمین خلافتپناهی اولوب بوجمله دن اولمق اوزره نلان محلده احسان بیوریلان چفتلکجه چاکرلرینه دوشن خدمت یالکز چفتلك مذکوره نظارتله املاك حضرت ولی نعمتی اعماره صرف مقدرت ایتمکدن وبوسایه ده عبدکمینه لری دخی نعم جلیلهء حضرت ملوکانه دن حصه دار عاطفت ومفخرت اولمقدن عبارتدرینه املاك همایون شاهانه دن اوله رق چفتلك مذکوره ملاصق وبلکه مختلط اوله رق ابنیه سی برمقدار سایبان ایله بردکرمه نکدن عبارت قالمش ودکرمنکدخی مجراسی تغیر ایلدیکندن صوبی زراعت اولنه جق وحیوانات رعی ایدیله جك اراضی یی باصمقده اولدیغندن بواراضیدن حصوله کله جك نفع وفائده یه حائل اولمقده بولنمش اولان اراضینك دخی چفتلك مذکوره الحاقاً نظارتی طرف ملوکانه دن تفویض بیوریلور ایسه مضرات معروضهء حاضره سنك دفع وازاله سیله اعمارینه برزده دامان اقتدار

وبو صورتله دخی خدمت جلیلهٔ جناب ولی نعمتده بولنه رق برقاتدها حائز افتخار اوله جغم حسبیله بو بابده استحصال مساعدهٔ سنیه یه عاطفت علیهٔ کریمانه لری شایان بیورلدیغی حالده چاکرلرنجه مستلزم تشکرات ومباهات مخصوصه اوله جغی محاط علم عالیلری بیورلدقده اولبابده

عبد پریشانحاللری (اجل النوال ماوصل الیك قبل السؤال) مقال مکانت اشتمالنی ذات فلاطون خصال جناب ولی نعمتیلرندن ایشیدوب دها بونك کبی منکوش کوش انتباهم اولان نیجه نیجه کلمات حکمت آیات آصفیلرینه علاوةً حفظ ایلمش ومضمون کلام هرشیدن عزیز اولان شرف حریتك لزوم محافظه سنی متضمن اولدیغندن مسلك مخصوص چاکرانه مه تماميله توافق ایتمش ایسه ده بو عالم عالم اسباب وجناب مسبب الاسباب نعم مقدرهٔ الهیه سنی محلنه بنه بعض وسایط ایله ایصال ایده کلدیکی مسلم اولی الالباب اولوب قوللرینك ایسه شمدی یه قدر نائل اولدیغم الطاف وعنایات سنیه نك کافه سی محاسن دلالت ووساطت علیهٔ ولی النعمیلریله تیسرنمای حصول اولدیغنه وبو جهتله باب مرحمتمآب افخمیلرندن بشقه امیدگاهم اولمیوب برزماندنبرو هرنصل ایسه اچیقده قالمسندن وشو اراالق فوق العاده بعض مصارف ضروریه یه کرفتار اولمسندن طولایی اشوری در جه ده برحال مضایقه یه مبتلا اوله رق عاطفت وشفقت مخصوصهٔ عجزه پروریلرینه احتیاج عاجزانه م درجهٔ نهایه یه وارديغنه مبنی اشبو عجز وحیرتمسلك وذهاب

مستمندانه‌مى شاشردوب كوله‌لرينى (الضرورات تبيح المحظورات) قضيه‌ سنه امتثاله مجبور ايتمش و داخلاً وخارجاً هرنه اولور ايسه اولسون دفع ضرورت عاجزانه مه مد اراوله جق برمأمور يتله اقدارم خصوصنه مكارم دولتلرى شايان بيورلمسى نيازينه جسارت اولنمشدر اولبابده

منظومهٔ ملفوفه نك معروض سرادق اجلال وعتبهٔ معلاى ولى نعمتانه‌لرينه بويله برصورت حدنا شناسانه ده رفع عريضهٔ ابتهال قلنمسى حاشاكه واسطة العقد مناظم معالىٔ امور ونسقبخش اعاظم وقايع دهور اولان وسايط الطاف جليله‌لرينك وسيلهٔ ايصال ومنبج قضيهٔ امال اولمقلغى ارزوسى سرزدهٔ اوهام وخيال اولمسندن نشئت ايلمش اوله چونكه بومقوله حلياى تمنانك علوهمت وسموشان وجلالت جناب فخيمانه لرينه نسبتى عنقاى قاف استغنايه تكليف صيد ذباب ودرياى زخار بى انتهايه عرض وجود حباب اولمقدن اغرب اولديغنى كيم بيلمز فقط بو منظومه يالكز وصول باركاه فيض اكتناه وشمول لحاظهٔ نيم نكاه ولى النعميلرينه مظهر دوشه بيلسه كوله‌لرينه اندن بيوك نعمت وسرمايهٔ فخر وسعادت اوله ميه جغنى عرض واعتراف ايله برابر مورد خواطر بى اختيار اولان خيالخانهٔ ناچيزانه‌ملك توليد واظهار ايلديكى اشبو غبار خطاوقصورك بحر بى پايان عفو واحسان عالىٔ آصف افخيملريله محو ومستور بيورلمسى تضرعنه جسارت ايلدم هرحالده امروفرمان

عبد داعيلرى فلان محلده بونجه سنين وازمان نشر علوم شتا ايله

اوقات گذار و مؤخرا برقاج سنه لر دخی خدمت شریفهٔ افتا ایله
قرین شرف و افتخار اولمش ومفتیلکم اثناسنده گذران ایدن
منلا افندیلر داعیلرینه نیابت وهعا وتله من غیر حد حسن ایفای
وظیفه یه چالشمش اولدیغمك اوزرینه حسب القدر مفتیلك
خدمتندن استعفا وانفصال ایله اورادن قطع علاقه ایدرك
اون بش نفوسی شامل اولان اولاد وعیال کمترانه می بالاستصحاب
مقسم برونوال ومنبع جویبار فیض وکمال اولان دربار عالی یه
مهاجرت و مدد رس عجزه و بیچارگان اولان بارگاه
معالی دستگاه جناب فتوا پناهیلرینه دخالته مجبور اولدم عاجز
بیوایه لری کبی داعیان سلطنت سنیه نك امر تعیش واداره‌ٔ
دنیویه لری الطاف عمیمهٔ حضرت جهانبانینك وظائف علمیه
ایچون تخصیص واحسان بیوردیغی مکارم سنیه یه نائلیت وبودخی
صحابت جلیلهٔ بیکسپروریلرینه مظهریتله حاصل اوله جغندن
کمال ضجرت وپریشانیء حال مستمندانه می شفیع طوته رق استعطافه
جرأت قلنمغین کثرت عیال ووفرت فقر وابتهال حسبیله
امر اداره بی بتون بتون شاشرمش وبویولده بربادیهٔ هولناك
عجز وحیرته دوشمش اولان بوعبد عاجزلرینك در سعادت
محاکم شرعیه سندن برینك نیابتنه ویا مولویت دوریه ایله طشره
نیابتلرینك برنم الوجه سنه مأموریت کمترانه م طریقیله می ویا خود
نزد معلای جناب ولی نعمت اکرمیلرنده تصویب بیوریله جق
دیگر برصورت مناسبه ایله می اولور هرنوجهله ممکن ایسه
اجرای اقتضاسیله دوچار اولدیغم شوفرط مسکنت
وضرورتدن استخلاصم خصوصنه مساعدهٔ مراحمعادهٔ جناب
فتوا پناهیلری شایان بیورلمسی بابنده

مجرد تزیید سرمایهٔ ذخایر اخرویه نیت خیریه سنه مستند
اوله رق ذات مرحمت آیات ولی نعمتلرینك مستحقین علما
وفقرایی هر نره ده اولسه لر آرایوب بولمق وخوان مبسوط الاحسان
عاجز پروریلرندن نوا له چین نعم بی امتنان بیورمق اوزره
متصف اولدقلری خصلت جلیله من غیر لیاقة بو عبد عاجز
پریشانحالی دخی الای محمدت افزای عبودیت دولتلریله
لذتیاب مفخرت ایتمش اولدیغندن صیره سیله حق کمترانه مده
ظهوره کله جکنه امثال لاتحصاسی دلالتیله قطعا اشتباهم
بولنمیان الطاف کاملهٔ داورا فخمیلرینه خالصانه انتظار وخدمت
تشکرات ودعوات دولتلرنده مخلصانه ثبات واستقرار دن
بشقه عبد داعیلرینه کوره یاپه جق برشی اولمیوب اشته افکار
عاجزانه م دخی شوندن عبارت ایسه ده اون بش نفوسی شامل
اولان فاملیای کمترانه مك کیجه کوندوز کور مکده وتحملی غایت
مشکل بولمقده اولدیغم کمال یأس وضرورتلری بی اختیار تصدیع
سرعالیٔ آصفانه لرینه مورث اجتسار اولمش اولمغین جانب
اشرف حضرت مشیختپناهی یه اوله رق تنظیم ومربوطاً تقدیم
قلنان عرضحال مستمندانه مده مرقوم نیاز کمترانه مك مقرون
مساعدهٔ معالیعادهٔ جناب فتوا پناهی بیورلمسی خصوصنه حسن
دلالت وعاطفت علیهٔ اصفانه لری بیدریغ بیورلمق بابنده

عبد بیکسلری کچن شعبان شریفده مکتب ملکیه نك اجرا اولنان
امتحاننده باشهادتنامه چیقوب اکرچه سایهٔ فیوضاتوایهٔ
حضرت ملکداریده مکتب مزبورك شوره زار ذهن عاجزانه مه

افاضه ایلدیکی آثار تحصیلات نافعه نك شمس منیر نظر دولتلری
تربیت جلیله سیله ثمرات لطفیه سی قریباً اقتطاف اوله جغی
مجزوم قوی کمترانه م اوله رق بو بابده تصدیع سر عالی آصفیلرینه
اصلا حاجت کوره مز و صبر و تشکردن بشقه دیه جك برشی
بوله مز ایسه مده قوللری ذاتاً استانبول اهالیسندن اولمیوب
مجرد مکتب مزبورده تحصیل معارف ایتمك وبونك نتایج
فضیه سنه نائل اولمق امیدیله بوندن همان درت سنه مقدم
مخصوصاً در سعادته کلمش وفقیر الحال اولدیغمدن شو مدت
ظرفنده امر تعیش خصوصنده هزار محنت ومشقت چکمش
اولدیغم ومکتب مزبوردن چیقه لی دخی یدی سکز آی اوله رق
اولوقتدنبرو الطاف سنیه یه شدائد انتظار وکوندن کونه تشدید
مضایقه واضطرار ایله از هر جهت دوچار عجز وحیرت بولندیغم
حالده قوللریله برابر مکتب مزبوردن چیقان افندیلرك ثلثانندن
زیاده سی بر ر مأموریتله اقدار بیورلیوب حسب القدر چاکرلری
الان بوشده قالمقلغم تزاید یأس واضطراب مستمندانه می مؤدی
ودرجهٔ مضایقهٔ فقیرانه م معلوم سامی ولی نعمتیلری بیورلدیغی
صورتده حق عاجزانه مده بهر حال صحابت ومرحمت عاجلهٔ
جناب آصفانه لری بیدریغ وابذال بیوریله جغی خصلت ممدوحهٔ
عجزه پروریلری دلالتیله ظاهر وجلی اولدیغنه وبعض ولایات
جلیله طرفلرندن واقع اولان طلب اوزرینه بوکونلرده برخیلی
محلاره قائممقاملر انتخاب وارسالی دردست اولدیغی ایشدلدیکنه
مبنی عبد پریشانحاللرینك دخی انلردن برینه اجرای مأموریت
واستحصال مسروریت چاکرانه دله کرفتار اولدیغم ضرورتدن

استحلاصم خصوصنه مساعدهٔ عليهٔ جناب نظارتپناهيلری شايان بيورلمسی استرحامنه جسارت اولندی اولبابده امر وفرمان

چاكر خاكبرا برلری مقدما دخی برپچق سنه يه قريب امتداد مدت انفصال واول اثناده تجرع زهرابهٔ مضايقه وابتهال ايله ضروری برچوق ديونه كرفتار ومراحم سنيه يه وجوه ايله سزاوار اولديغم نزد سامیء جناب ولی نعمتانه لرنده معلوم اولمسی اوزرينه مجرد دستكير عجزه وافتادكان وچاره رس كروه بيچاركان اولان صحابت وعنايت مشفقهٔ آصفيلريله فلان سنجاغك متصرفلغنه نائل اولوب تشكر الطاف عليه وتذكر دعوات سنيهٔ داوريلرينی اوراد زبان ايدرك فامليای كمترانه مله اولطرفه عزيمت اولنمش ومخصصات مأموريت عاجزانه مله يول مصرفنی چيقاره بيلوب الك زياده تضييق وازعاج ايدن اصحاب مطلوبه دخی ماه بماه برر مقدار اقچه ارسالنه باشلنمشيكن محض بعض اصحاب اغراضك سعايتلری اوزرينه بغير حق سكز ايه وار مقسرزين انفصالم وقوعيله افتان وخيزان ونالان وسركردان درسعادته عودت اولنه رق بنيچهٔ كشمكش ضجرت وضرورته دوشلمشدر بوصورتله وقوعه كلان انفصال عبيدانه مدن طولايی كيفيت مغدوريت وحقمده عزو واسناد ايله موجب عزلم اولان شيلردن برائت ذمت عاجزانه م متعاقباً نزد ولايت جليله ده دخی اشكار اوله رق بو بابده اظهار تأسف ايدلمش ومناسب برشی ظهورينه قدر اوراده توقف اولنور ايسه استحصال مسرورتمه همت بيوريله جغی وعد اولنمش ايسه ده كمال

تنكدسیٔ عاجزانه‌م صبر وتحمله مانع اولدیغندن حق کمترانه‌مده استعطافی متضمن ولایت مشار الیها طرفندن ملتزم برقطعه تحریرات اعطا بیوریله رق منظور سامیٔ خدیویلری بیورلمق اوزره مربوطاً تقدیم قلنمغله واول واخر مظهر اولدیغم بونجه مراحم جلیله‌لری اوز رینه تکرار تصدیع و تعجیزه یوزم یوغیسه ده هر جهتله مبتلا اولدیغم فرط ضرورت وعجز وحیرت غایت رقت انگیز برصورتده وبنابرین اشفاق سنیه یه احتیاجم درجهٔ نهایه ده اولوب عتبهٔ علیهٔ بیکسپرور یلرندن بشقه ملجأ وملاذم دخی بولنمامغله بالضروره کمال حجاب واضطراب ایله حق خاکسارانه مده نیاز حسن دلالت وسحابت جلیلهٔ ولی نعمتلرینه جرأت اولندی اولبابده

موقع مأموریت چاکرانه‌مك آب وهواسیله عدم امتزاج جالب انحراف مزاج اوله‌رق دوچار اولدیغم خسته لکك اوراجه دفع وازاله سی قابل اوله میه‌جغی اطبا طرفندن قطعیاً بیان اولندیغنك اوزرینه بالاستعفا درسعادته عودته مجبور اولوب بورایه مواصلت عاجزانه‌مدن صکره دخی برایکی ماه قدر کیفسزلکله اوغراشمش وحمد اولسون برآیدنبرو اعادهٔ صحت اولنمش ایسه ده شمدی دیکر بردرد طاقتگداره دوچار یعنی ذاتاً امراداره‌جه مضطرب وبینوایه اولدیغم حالده موقع مزبوره عزیمت ودها ایکی اوچ ایلق الور المزعودت عاجزانه‌مده وباخصوص کیفسزلکم اثناده احتیار اولنان برطاقم مصارف ضروریه‌دن طولایی برخیلی دینه مبتلا اولدقدن بشقه الحالهٔ

هذه اعاشهٔ عائلیسا خصوصنده علت مضایقه وضرورت کامله یه کرفتار اولوب بونك استحصال تدبیر وتداویسی ایسه درمانبخش درد مندان ومرهمزن جراحهٔ دل ارزدکان اولان داروی مرحمت وسخابت جلیلهٔ عاجزپروریلرینه محتاج قالدیغنه وضعف مزاج کمترانه‌م عزم مسافهٔ بعیده ایله متاعب سفریه یه غیر متحمل بولندیغنه مبنی بعض دوائرجه قریباً اجرا اولنه جغی ایشیدلمکده اولان تشکیلات صیره سنه قوللرینك دخی ممکن اوله بیلدیکی حالده بوراجه برمأموریته قایرلمقلغم واوله مدیغی صورتده درسعادته قریب برمحلك دفترداراق ویاخود متصرفلغی کبی برخدمته تعیین بیورلمقلغم خصوصنده عنایت علیهٔ جناب ولی النعملری سزاوار بیورلمسی بابنده

عبد عاجزلری رتبهٔ حالیهٔ چاکرانه‌مه نائل اولەلی تام اون بش سنه اولوب اکرچه بوکا دخی استحقاق ولیاقت ذاتیه‌م اولمدیغی معترف ومقر والطاف سنیه یه هرحالده متشکر ایسه مده چاکرلرندن پك چوق صکره سلك جلیل عسکری یه داخل اولمش واصلا سفر ومحاربه یوزی کورمامش اولان بعض ذواتك از زمان ایچنده کسب ترقی ایله قوللرندن برقاج رتبه ایلرو یچد کلری کوریلوب ایشیدلدکجه بوکا حسب البشریه محزون اولماملق الده اولمدیغنه وشمدی یه قدر وقوعبولان محلولاتده ترفیع رتبهٔ عاجزانه‌م خصوصی دفعات ایله جانب اردوی همایوندن مقام جلیل سرعسکریلرینه عرض وانها اولنمش ایسه ده منحل اولان محللر درسعادتجه آخره توجیه بیوریلوب هربرنده

چاكرلرينك دخى استحقاق عاجزانه‌م تصديق ايله حصول
مسروريت كمترانه‌م ديكر محل وقوعنه تعليق اولنه رق بوكره
دخى فلان وفلان الايلرك ميرالايلقلرى اچيلوب بونلردن
برينك عهدهٔ چاكرانه‌مه احسان بيورلمسنى مستدعى مجلس
اردوى همايوندن تنظيم اولنان مضبطه‌نك باتحريرات مشيرى
بوهفته پوسته‌سيله حضور معلاى سپهسالاريلرينه تقديم قلنديغى
تحقيق اولنديغنه مبنى بوبابده عدل وحقانيت مسلمهٔ جناب
آصفيلرينه التجا ومذكور ميرالايلقلردن بريسيله استحصال
مسروريت مستمندانه‌مه مساعدهٔ عليهٔ ولى نعمتيلرى سزاوار
بيورلمسى تمناسنه اجترا اولندى هرحالده امر وفرمان

والدهٔ چاكرانه‌م عهده سنده اولديغى حالده عهدهٔ كمترانه‌مه
فراغى قرار لشديرلمش اولان بشبيك غروش فائضلو سهم
حقنده بوندن بش ماه مقدم تقديم قلنان عرضحال عاجزانه‌م
اوزرينه خزينهٔ جليله‌جه معاملات قيوديه ونظاميه‌سى دركنار
اولندقدن ودعاوى نظارت بهيه‌سى حضورنده رسم تقريرى
اجرا قلندقدنصكره معتاد اولان خرج فراغنك تسويه واعطاسى
ماده‌سى قالوب بواقچه دخى خزينهٔ جليله‌يه عائد اولديغنه وسهم
مذكورك شوقدر غروشى حاوى برتقسيطى اولوقت حلول ايدوب
خزينه‌ده بولنديغى كبى چاكرلرينك دخى ايتام اقچه‌سى ميانده
بولنان شوقدر بيك غروش مطلوب عاجزانه‌مك تدا خلنده
اولان كذشته سندن طولايى كذلك خزينهٔ جليله‌ده اوانساده
اون بشبيك غروشدن زياده مطلوب عاجزانه‌م بولنديغنه مبنى

خرج مذكورك بيان اولنان تقسيط ومطلوب ايله خزينه جه
ایراد ومصرفنك اجراسيله سهم مزبورك اجرای فراغی استدعا
اولنديغنك وموافقت جوابی دخی النديغنك اوزرينه مصلحتك
تسويه اولنديغنه چاكرلرنجه جزم حاصل اولەرق تبديلاً
احسان بيوريله جق برات عاليلك الممسنه منتظر ايكن نظارت
مشار اليهـا حضورنده ويريلان تقريركونندن همان اوچ ای قدر
مرور ايتدكدنصكره والدهم مومی اليهـا نك وقوع وفاتی حسابيله
سهم مزبوره محلول نظريله باقلديغی مأموری طرفندن افاده
اولنمشدر شوحال مذكور قلمندن جلب ايله اوزرنده محرر اولان
معاملاته ودركنار واعلاملرتاريخلرينه احالهٔ نظر حقانيت
بيورلديغی صورتده صدق مقال عاجزانهم نزد سامیء جناب
نظارتپناهيلرنده ثابت اولەجغی بی اشتباه اولوب شوحالده خرج
فراغ مذكورك بروجه محرر ايراد ومصرفنك اجراسی خزينهٔ
جليله جه كسب تأخر ايلمسندن طولايی فراغی ايفا اولنميوب
سهم مزبوره محلول دنيلمسی نظر نصفت مسلمهٔ اصفانه زی
ندنده دخی مقرون عدالت كوريله ميه جكی مجزوم اولديغندن
وتأجيلی مشروط اولان قرق كون مدتك نظارت مشار اليهـا
نزدنده ويريلان تقريرتاريخندن اعتبار اولنديغنك خزينه جه
سابق وامثالی اولديغی حضور سامیء داور افخميلرنده مستغنیء
عرض وبيان بولنديغندن برمنوال معروض قوللری طرفندن
اصلا سببيت ويرلميوب يالكز خزينه جه وقوعه كلان تأخردن
طولايی مغدوريت چاكرانهم روا كورلميوب سهم مزبورك
بعض امثالنه توفيقاً ومدت مشروطه تقرير مزبورتاريخندن اعتباراً

ایفای معامله ایله عهدهٔ عاجزانه‌مه فراغ ایتدیرلمسی خصوصنده
جمله عندنده مصدق ومسلّم اولان حقانیت ومرحمت جلیلهٔ
حضرت نظارتپناهیلرینه التجا ایلدم هرحالده امروفرمان

دیکر عرضحال چاکرانه‌مده محرر سهمك عهدهٔ کمترانه‌مه اجرای
فراغی حقنده تقدیمنه متجاسر اولدیغم استدعای کمترانه‌ملك مقرون
مساعدهٔ جلیلهٔ جناب اصفانه‌لری اوله‌جغنی مرحمت وحقانیت
مسلّمهٔ نظارتپناهیلرندن قویاً امید وانتظار ایتمکده ایسه‌مده
شاید مصادمهٔ تعصبات قلمیه ایله محروم اسعاف وانصاف اولور
٨ ایسه‌م شوحالده امر تعیش چاکرانه‌ملك قوت قناعت قارشولغی
بولنان معینات ذاتیهٔ عاجزانه‌ملك بربارچه‌سی رهین فقدان
وشیرازهٔ ادارهٔ مستمندانه‌م صحیحاً تارمار وپریشان اوله‌جغی
جهتله بونك جبر وتلافی قبیلی اسبابنك تحریسنه شدیداً محتاج
اولدیغمدن بوبابده صرف اولنان افکار ومطالعات عبیدانه‌ملك
نتیجه‌سنده ایتام اقچه‌سی میاننده اوله‌رق کیسه‌سی بش
غروش فائضله مالیه خزینهٔ جلیله‌سنده بولنان شوقدر بیك
غروش مطلوب عاجزانه‌م اخذ ایله دهانه‌لی برمعامله‌یه
قونیله‌رق کوستره‌جکی فضله ایله سهم مذکوردن طولایی
طاری اوله‌جق نقصانك جبر واکمالی صورتی درخاطر اولنوب
شوخصوصده کوریلان اضطرار ومجبوریت چاکرانه‌می
شفقت ونصفت جلیلهٔ عاجزنوازیلری دخی تصدیق وتسلیم ایله
یالکز استیفای حقوق عادیه‌دن عبارت بولنان اشبو نیاز
کمترانه‌ملك رهین مساعدهٔ علیای اصفانه‌لری بیوریله‌جغنده

جزم قوی کورنمسیله مبلغ مزبورك اعطاسی خصوصنه عنایت علیهٔ نظارتپناهیلری شایان بیورلمسی بابنده

حقوق ارثیهٔ عاجزانه مدن فلان اغانك برتقریب ذمتنه کچیرمش اولدیغی اللی بیك بوقدر غروشی مومی الیه بعض اسباب مصنعه ایله چورتمك داعیه سنه دوشمش اولدیغندن اوبابده مقدما تقدیم ایلدیکم عرضحال چاکرانهم جانب شرع شریفه حواله ایله لدی المرافعه مرمی الیه ذمتنده اولمقدار مطلوب بندکانهم تبین ایدرك تحصیل واستیفاسی خصوصنه حکم شرعی لاحق اولمش واوارالق توسیط ایلدیکی بعض ذواتك التماسلری اوزرینه مبلغ مزبوری طقسان برکونه قدر تدارك وایفا ایتمك ایچون کندوسی امهال اولنهرق اشبو مدت منقضیه اولدقدن بشقه اوزرندن ایکی ای دها کذران ایتمش اولدیغی حالده مبلغ مزبورك تأدیه سنده اختیار مماطله ایدوب بعض طرفدن ایشیدلدیکنه کوره اعسار وعدم اقتدارینی درمیان ایله بونی صورت دسیسه کارانهده قاعدهٔ شرعیه ونظامیه سنه تطبیق ایدرك بووجهله ابطال حقوق عاجزانهمی تصمیم ایلدیکی اکلاشلمشدر مومی الیهك ادعاسی تصور ایلدیکی اعسار ماده سی مجرد حق عاجزانهمده ایقاع غدر وخسار ایچون برنوع حیله وخدعه دن عبارت وکندوسی مبلغ مزبورك برقاچ مثلنی تأدیه وایفایه ذیقدرت اولوب محفوظ کوشهٔ کتمانی اولان نقود ومجوهراتدن بشقه عهدهسندهسنوی یکرمی بشبیك غروش قدر فائض کتورر اسهام ومقاطعات

اولدیغی قیودات خزینهٔ جلیله دن وبرقاچ باب عقاره متصرف
بولندیغی دخی اوقاف همایون خزینه سی قیودندن تبیین ایده جکنه
وکندوسنك هر صورتله اقتدارینی حضور شرع شریفده
دخی اقامهٔ بینه ایله اثباته مقتدر بولندیغمه مبنی اولصورتله
وقوعبوله جق افاده وادعای دعاسانه سنه لطفاً حوالهٔ سمع
اعتبار بیورلیوب حقنده معاملهٔ مقتضیه نك اجراسیله حقوق
محکومهٔ مغدورانه ملك کندوسندن استخلاص واستحصالنه
مساعدهٔ علیهٔ جناب اصفیلری شایان وحق کمترانه مده اظهار
عدل وحقانیته بذل احسان بیورلمسی بابنده

بوندن درت بش سنه مقدم کریمه م جاریه لرینی فلان دائرهٔ
متحیزاندن فلان اغا عقد وتزوج ایدرك برسنه دن متجاوز قضیهٔ
حسن آمیزش وامتزاجه رعایت وجعلی اوله رق ابراز اخلاص
وصداقتله حقنده کرکی کبی حسن اعتماد وامنیت عاجزانه مزی
جلب ایلمش وعاجزه لرینك اموربیتیه ومصالح واقعه ملك
تسویه سنه باقه جق طائفهٔ ذکوردن محرم معینم اولمدیغندن
وبومی الیهك اطوار جعلیهٔ رضا جویانه سنه قاپیلوب کندوسنه
اولاد نظریله باقلدیغندن اسباب تعیش حقیرانه م اولان بالجمله
عقار وواردات عاجزانه م کمال امنیتله یدامانتنه تسلیم اولنه رق
بوصورتله مومی الیه براز زمان کوزجه ادارهٔ امور بیتیه یه
باقمش ایسه ده مکر که کندوسنك اولوجهله جاریه لرینه داماد
اولمسی ثروت موروثهٔ ناچیزانه مدن استفاده ایلمك وابتدای
امرده خلوص وصداقت کوسترمسی دخی جلب امنیت

قاصرانه مله منوىء ضميرى اولان غدر واهاناتى ايلروده
اسنديكى كبى اجرا ايتمك غرض فاسدينه مبنى اولديغى چوق
سورمكسزين ميدانه چيقمش ومودوع يدامانتى اولان شيلرك
برصورت حسنه ده استردادينه قيام اولنمش ايسه ده كرك عقار
وواردات كمترانه مدن نقداً المش اولديغى مبالغدن وكرك
كريمه م جاريه لرينى درلو دسائس ايله اغفال ايده رك آشورمش
اولديغى بعض اوانىء فضه ومجوهرات ايله اشياى نفيسه اثمانندن
طولايى اشبو عريضه حاله مربوط اولان دفترده مفرداتى كوريله جكى
اوزره يدى يوك بو قدر بيك غروش حقوق عاجزانه مزى ذمتنده
كچيرديكندن ماعدا بعض اشخاص مذمومه ايله اويوشه رق
عقار واملاك مستمندانه مك صورت اداره سنى دخى تشويش
واخلال ايلمش وموى اليه مضمرات غدارانه سنك معلوم اولديغى
جهتله حقنده سلب امنيت ايلديكمى وارتق برشى طوته ميه جغنى
اكلاينجه اصلسز بعض شيلرى بهانه ايده رك اظهار اغبرار وانفعال
واولاد وعيالنى ترك ايله ايكى سنه دن زياده در سمتمزه اغراميوب
كويا كووى كيرديكى صيره ده خانهء عاجزانه مه كليتلو اموال
واشيا كتورمش وصوب كمترانه مدن غصب واستهلاك اولنمش
يوللى بو كونلرده بعض دعاوىء مزوره تصنيع واعمال ايليوب
بوصورتله ذمتنده اولان حقوق كليهء عاجزانه مى ابطال ايتمكلكى
قورمشدر وحالبوكه مومى اليه خانهء عاجزانه مه بر يتاق ايله البسه سى
موضوع اولان برصندقدن بشقه هيچ برشى كتورمديكنى جاريه لرى
شهود عديده ايله اثبات ايده جكمدن ماعدا بروجه محرر
ذمتنده كچيرمش اولديغى حقوق كمترانه مى كندو سنك دخى

انکاره مجالی اولەمیه جغی قویاً مجزوم مستندانه‌م بولنمش اولمغله وموهی الیه ایله بعد ازین حسن امتزاج دخی میسر اولەمیه جغی شك وارتیابدن مستغنی بولنمغله تعیین ایلدیکم وکیل معرفتیله مرافعهٔ شرعیهٔ عاجزانه‌مزك اجراسیله موهی الیه ذمتنده اولان حقوق عاجزانه‌مك استخلاص واستیفاسی وکریمه‌م موهی الیهاجاریه‌لرینك دخی تطلیق ضمننده کیفیتك حضور شرع شریفه حواله‌سی خصوصنه مساعدهٔ جلیلهٔ جناب صدارتپناهیلری شایان بیورلمسی بابنده امر وفرمان

عربی وفارسی وفرانسه لسانلری اوزره یازلمش اولان کتب متعددهٔ محاضراتدن انتخاب والتقاط ایله لسان ترکی‌یه ترجمه اولنمش اولان حکایات لطیفهٔ مختصره ووصایا وامثال نافعهٔ نادره‌یی حاوی (لطائف المحاضرات) نامیله جمع وترتیب ایتمش اولدیغم کتابك طبع وتمثیلی ارزو اولنه‌رق منظور سامیٔ جناب نظارتپناهیلری بیورلمق اوزره تقدیم حضور دولتلری قلنمش اولمغله موافق ارادهٔ علیهٔ آصفیلری بیوریلور ایسه کتاب مزبورك مراد اولنان مطبعه‌ده امتیازلو اوله‌رق طبع وتمثیلی ضمننده برقطعه رخصتنامهٔ عالیٔ داوریلری احسان بیورلمسی بابنده امر وفرمان حضرت من له الامرکدر

م م

م

رسالهٔ علم حساب

(علم حساب) عدددن بحث ایدر

(عدد) بر ویا بر قاچ بردن ترکب ایدن شیدر

(تعریف حساب) عددلرك معلوم اولنلری واسطه سیله مجهول اولنلرینی بولمقدر

عددلری افاده ایتمك ایچون حکماء هند زیرده کوستریلوب ارقام عشره تعبیر اولنان اون دانه اشارت مخصوصه یی وضع ایدرك هر برلرینه بر اسم تسمیه ایتمشلردر

یعنی	بر	ایکی	اوچ	درت	بش	التی	یدی	سکز	طقوز	صفر
	۱	۲	۳	٤	٥	٦	٧	٨	٩	٠ (*)

بونلرك هر برلرینه بسیط و بر قاچندن ترکب ایدنلرینه مرکب عدد دینور

واشبو عددلرده ایکی قوت ملحوظدر بری قوهٔ مطلقه که

(*) ٠ اشبو اشارت یوقلغی اشعار ایدر ایسه ده بر عددك اوکنه وضع اولندقده اول عددك اون مثلنی بیلدیرر

هر بر بسيط عددك يازلكز شكلنك دلالت ايتديكى و ديكرى قوة اضافيه كه مركب عددلرك خانه‌لرينك دلالت ايلديكى قوتدر

عددلر بو ايكى قوت واسطه‌سيله اوقنوب يازيلور كه بوكا تعداد و ترقيم قاعده‌سى ديرلر

و بوندن بشقه علم حسابده درت قاعده دها واردر برى جمع و برى طرح و برى ضرب و برى تقسيمدر

بو قاعده‌لرك اجراسنه وسائر مواد حسابيه‌نك ارائه‌سنه مخصوص بر طاقم اشارتلر دخى واردر

(علم حسابده مستعمل اولان اشارات بيانده‌در)

اشارات حسابيه	اسملرى
=	مساوى
+	زائد
−	ناقص
×	ضرب
÷	تقسيم
( )	معترضه
<	اعظم
>	اصغر
	جذر

اشبو اشارتلردن برنجیسی اولان بو = ایکی عددبیننده بولنور ایسه انلرك بر برینه مساوی اولدیغنی اشعار ایدر ویاخود ایکی عددك مساواتنی بیان ایچون اراسنه وضع اولنور ٤ = ٤ و یاخود ۳ و ٥ = ٨ کبی

وایکنجیسی اولان شو + ایکی عدد اراسنه قونلدیغی حالده انلرك جمع اولنه جغنی بیلدیرر و یاخود جمعی مراد اولنان ایکی عدد بیننه وضع اولنور ٥ + ٤ = ٩ کبی

و اوچنجیسی اولان شو − ایکی عددك اراسنده بولندقده صاغ طرفنده بولنان عدددن صول طرفنده کیك اخراج اولنه جغنی بیان ایدر و یاخود هر ایکی عددك بر برندن چیقاریله جغنی اشعار ایچون چیقاریله جق عدد بو اشارتك صولنه و چیقاریله جق عددك چیقه جغی عدد صاغنه وضع اولنور ٥ − ٤ = ١ کبی

و دردنجیسی اولان شو × ایکی عددك بر برینه ضرب اولنه جغنی بیان ایدر و یاخود ضرب اولنه جق ایکی عددك اراسنه وضع اولنور ۳ × ٤ = ١٢ کبی

و بشنجیسی اولان شو ÷ ایکی عدد اراسنده بولندیغی حالده صاغ طرفنده کی عددك صولنده کینه تقسیم اولنه جغنی افاده ایدر ویاخود بر عددك دیکر عدده تقسیمنی ارائه ایتمك لازمکلدیکی حالده تقسیم اولنه جق عدد صاغنده و کندی اوزرینه تقسیم اولنه جق عدد صولنده بولنمق اوزره ارالرینه قونور ٦ ÷ ۳ = ۲ کبی

و التنجیسی اولان شو ( ) برقاچ عددی حاوی بولندیغی

حالده برعدد حکمنه وضع ایدر (٦ ـ ٢) ÷ ٢ = ٢ کبی
و یدنجیسی اولان شو > ایکی عدد اراسنده بولندیغی حالده اچیق طرفنده بولنانك قپالو طرفنده بولناندن بیوك اولدیغنی بلدیرر ٥ > ٣ کبی
و سکزنجیسی اولان شو < ایکی عدد اراسنده بولنور ایسه اچیق طرفنده بولنان عددك قپالو طرفنده بولنان عدددن کوچك اولدیغنی بیان ایدر ٣ < ٥ کبی
و طقوزنجیسی اولان شو √ بر عدداوزرنده بولنور ایسه اول عددك جذری اخذ اولنه جغنی اشعار ایدر √٩ = ٣ کبی

(باب اول اعداد صحیحه و قواعدی بیانندهدر)

(عدد صحیح) واحد اعتبار اولنان عددلردر اوشون غروش قیه کبی

(برنجی تعداد و ترقیم قاعدهسی)

(تعداد) صره واری یازلمش اولان رقملری دلالت ایتدکلری قوهٔ مطلقه و قوهٔ اضافیهلرینه کوره اوقومقدر
(ترقیم) مراد اولنان ارقامی کذلك دلالت ایتدکلری مذکور قوتلرینه کوره یازمقدر
ایمدی هر قاچ خانهدن عبارت اولور ایسه اولسون بر صره یه یازلمش اولان ارقامك صاغدن برنجی خانهسنك رقمی دائما شکلنك افادهسنه که قوهٔ مطلقهسنه دلالت ایدر

و ایکنجی خانه‌سنك رقمی خانه‌سنك افاده‌سنه که قوهٔ
اضافیه‌سنه یعنی یالکز اولدیغی حالده دلالت ایتدوکی قوهٔ
مطلقه‌سنك اون مثلنه و اوچنجی خانه‌سنك رقمی مالك
اولدیغی قوهٔ مطلقه‌سنك یوز مثلنه و دردنجی خانه‌سی
بیك مثلنه و بشنجی خانه‌سی اون بیك مثلنه و آلتنجی خانه‌سی
یوز بیك مثلنه دلالت ایدر و هکذا ارتاغ بو وجهله قوهٔ
اضافیه‌لری نسبتنده قیمتلری تزاید ایدر
مثلا آلتی خانه رقمدن عبارت اولان ١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ اشبو
عدده صاغدن برنجی خانه‌سنده بولنان ١ رقمی قوهٔ
مطلقه‌سی اولان بره یعنی احاده و ایکنجی خانه‌ده بولنان
٢ رقمی قوهٔ مطلقه‌سی اعتبارنجه ایکی دانه بره یعنی
ایکی‌یه و قوهٔ اضافیه‌سی ایجابنجه ایکینك اون مثلنه
یعنی عشراته که یکرمی‌یه و هکذا بو وجهله اوچنجی
خانه‌ده‌کی ٣ قوهٔ مطلقه‌سنك یوز مثلنه یعنی اوچیوزه که
مأته و الحاصل بو صورتله ٤ درت بیکه یعنی احاد الوفه
و ٥ الی بیکه یعنی عشرات الوفه و ٦ آلتیوز بیکه یعنی
مأت الوفه دلالت ایدرك مذکور عدد آلتیوز الی درت
بیك اوچیوز یکرمی بر دیو قرائت اولنور و بو خانه‌لرك
هر قنغیسنده صفر بولنور ایسه اول خانه‌نك دلالت
ایتدوکی قوهٔ اضافیه اسملری سویلنمز و بوندن اکلاشلدیغنه
کوره هر بر رقم برنجی خانه‌ده قاچ دانه بری افاده ایدر ایسه
ایکنجی خانه‌ده اولقدر اونی و اوچنجی خانه‌ده اولقدر یوزی
و دردنجی خانه‌ده اولقدر بیکی افاده ایدرو ایلرویه طوغرو

بو نسبت اعتبار اولنور و التی خانه رقمدن زیاده اولان اعدادك سهولتله قرائت اولنمسی ایچون اولا اول عددك رقملری صاغدن بدأ ایله اوچر اوچر بر ر علامت مفرزه یعنی شو ‚ علامت ایله افراز اولنه رق بعده صولدن هر بر مفرز بشقه بشقه قرائت اولنور فقط زیرده کوستر لدیکی وجهله هر بر مفرزك اوزرنده اولان اسملری علاوه قلنور و هر بر مفرزده احاد و عشرات و مأت خانه لرندن قنغیسی بولنمز ایسه اول خانه قرائت اولنمز

احاد الوف میلیون بلیون تریلیون قاتریلیون سکیلیون
مفرزی مفرزی مفرزی مفرزی مفرزی مفرزی مفرزی
٠٣٢,١٠٣,٤٥٦,٧٨٩,٩٨٧,٦٥٤,٣٢١

اشبو ارقامی اوقومق مراد اولندقده بالاده کوستریلان مفرزلك صولندن بدأ ایله اوزرلرنده بولنان اسملری احاد و عشرات و مأت خانه لرینك موجودیله تلفظ اولنه رق یعنی اوتوز ایکی سکیلیون و یوز اوچ قاتریلیون و درت یوز اللی التی تریلیون و یدی یوز سکسان طقوز بلیون و طقوز یوز سکسان یدی میلیون التیوز یوز اللی درت بیك اوچیوز یکرمی بر دیو قرائت اولنور
و یازلمسی مراد اولنان ارقامك دخی اولا صولطرفده واقع اولهجق بیوك مفرزدن بدأ ایله احاد و عشرات و مأتی صره سیله تحریر و بعده مادونی بولنان جمله یه کیلدرك بو صورتله یازیلور و بو مفرزلرده دخی کذلك

بو قاروده بيان اولنديغی اوزره احاد و عشرات و مآت خانه‌لرندن قنغی خانه سويلمز ايسه اكا صفر وضع اولنور

(ايكنجی جمع قاعده‌سی)

بر جنسدن اولان برقاچ عددی طوپليوب حاصلنی بولغه جمع ديئور مثلا ٣ و ٥ بسيط عددلرينك جمعی مراد اولنسه اوچ و بش سكز ايتديكی ذهناً بولنه‌بيلور ايسه‌ده لكن مثلا بر جنسدن اولان ٢٢ و ٣٣ و ٤٤ مركب عددلرينی جمع ايلمك يعنی حاصلنی بولمق ذهناً اوله‌ميه‌جغندن شو وجهله بولنور كه مذكور عددلرك احاد و عشراتی برحداده‌ی بربری تحتنده اوله‌رق عموداً شو صورتله تحرير اولندقد نصكره التنه بر خط چيزيلور بعده احاد خانه‌لری ذهناً جمع اولنه‌رق حاصل اولان ٩ عددی مذكور احاد خانه‌لری حذاسنه و صكره عشراتی جمع اولنوب ينه حاصل اولان ٩ عددی عشرات خانه‌لری حذاسنه وضع اولندقده حاصل جمع ياخود يكون ٩٩ عدد اولمش اولور

٢٢	
٣٣	
٤٤	
٩٩	

اكر ستونلردن برينك يا هپسنك حاصل جمعی بو قاروده اولديغی كبی بسيط عدد اولميوب ده مركب عدده بالغ اولور ايسه مثلا ٢٤٢ و ٣٩٨ و ٥٧٦ عددلرينك جمعنده مذكور عددلر منوال سابق اوزره برحداده بويله‌جه يازيلوب احاد مرتبه‌لری جمع اولندقده بو وجهله ١٦ مركب عددی ظهور ايدر ايسه اولوقت

٢٤٢	
٣٩٨	
٥٧٦	
١٢١٦	

مذکور عددك احادی بولنان ٦ عددی احاد وضع حذاسنه و عشراتی اولان ۱ عددی الده وار بر تعبیر یله ذهنده حفظ اولنوب عشرات خانه‌لری یکونی اولان ۲۰ عددینه علاوه اولنه‌رق حاصل اولان ۲۱ عددینك ۱ عددی مذکورخانه حذاسنه وضع ۲ عددی دخی کذلك الده حفظ ایله مأتك حاصلی اولان ۱۰ عددینه علاوه اولنه‌رق حاصل اولان ۱۲ عددینك ایکی عددی مأت حذاسنه و الوفه متعلق اولان ۱ عددی دخی صولنه تحریر اولندقده تحدث ایدن ۱۲۱٦ عددی مذکور عددلرك حاصل جمعی اولمش اولور

(اوچنجی طرح قاعده‌سی)

بر جنسدن اولان هر ایکی عددك بیوکندن کوچکنی چیقاروب باقی قلانی بیلمکه طرح ایتمك دینور مثلا ٤٨٦ عددندن ۳٤۳ عددینی چیقاروب باقیسنی بیلمك لازمکلسه مذکور عددلر انفا بیان اولندیغی وجهله مرتبه‌لری بر برینك التنه برحذاده اوله‌رق شوصورتله یازیلوب زیرینه برخط منحنی چکیلور بعده احاد خانه‌سنده بولنان ٦ عددندن ۳ عددی اخراج اولنه‌رق باقی قلان ۳ عددی کندی حذاسنه وصکره عشرات خانه‌سنده بولنان ۸ عددندن ٤ عددی چیقاریلوب باقی قلان ٤ دخی ینه کندی حذاسنه و مأت خانه‌سنده بولنان ٤ عددندن ۳ عددی طرح ایله کیرویه قلان ۱ عددی کذلك حذاسنه یازلدقده تحدث ایدن ۱٤۳ عددی باقی

$$\begin{array}{r} ٤٨٦ \\ ۳٤۳ \\ \hline ۱٤۳ \end{array}$$

قلان عدد اولمش اولور

و بونلردن ٤٨٦ عددینه مطروح‌منه و ٣٤٣ عددینه مطروح و باقی قلان ١٤٣ عددینه حاصل طرح یاخود تفاضل تسمیه اولنور

و بوندن اکلاشلدیغنه کوره مطروح‌منه دائما کندوسندن طرح اولنه‌جق بیوك عدد و مطروح طرح اولنه‌جق کوچك عدد و تفاضل دخی کیرو قالان عدد دیمکدر

واکر مطروحك رقملری مطروح‌منهده نظیری بولنان رقمدن بیوك یاخود اورقم صفر بولنور ایسه مثلا ٢٠٤٣ عددندن ١٦٥٧ عددینی طرح ایتمك کبی مذکور عددلرك طرحی مراد اولندقده یینه اصول سابقه وجهله خانه‌لر بر بری التنه برحذاده شو صورتله تحریر اولنوب بعده طرح عملنك اجراسنده مطروحك احاد مرتبه‌سنده بولنان ٧ عددی مطروح‌منهده نظیری بولنان ٣ دن اعظم بولندیغی جهتله طرحی ممکن اولمدیغندن مطروح‌منهك عشرات خانه‌سنده بولنان ٤ عددندن ١ اخذ ایله احاد خانه‌سنده بولنان ٣ عددینه قوة اضافه‌سیله ضم اولندقده حاصل اولان ١٣ دن ٧ طرح اولنوب باقی ٦ قالمغله احاد مرتبه‌لری حذاسنه تحریر و کذا عشرات مرتبه‌لرنده دخی مطروحده بولنان ٥ عددینك مطروح‌منهده نظیری بولنوب مقدمجه ١ عددی النمرق ٣ قالمش اولان عددن طرحی ممکن اوله‌میه‌جغندن ینه ماتقدمی بولنان مأت خانه‌سندن ١ اخذ اولنمق لازمکلمش ایسه‌ده مذکور خانه‌ده صفر بولندیغندن

٢٠٤٣
١٦٥٧
٣٨٦

الوف خانه‌سنده بولنان ۲ دن بر دانه ۱ اخذ اولنوب صفره علاوه و حاصل اولان ۱۰ عددندن دخی بری اخذ ایله مذکور صفر خانه‌سنده طقوز قالمق اوزره عشرات خانه‌سنده بولنان ۳ عددینه کذلك قوه اضافه‌سیله ضم اولندقده حاصل اولان ۱۳ دن ۵ طرح اولنوب باقی ۸ قالمغله عشرات مرتبه‌سی زیرینه یازیلور و کذا مآت خانه‌سنده‌کی ٦ دخی نظیری بولنوب طقوز قالمش اولان عددن طرح و باقی ۳ زیرینه تحریر و الوف خانه‌سنده بولنان ۱ دخی ایکی ایکن بو صورتله بری آلنوب نظیری قالمش اولان ۱ عددن طرح اولنه‌رق صفر قالمغله خط طرح زیرنده تحدث ایدن ۳۸٦ مذکور عددلر بیننده اولان تفاضل اولمش اولور

(دردنجی ضرب قاعده‌سی)

بر عددی عدد اخرك مقداری قدر المغه ضرب تسمیه اولنور مثلا ۲ عددینك ۳ عددینه ضربی دیمك ایکی دفعه اوچ عددینی جمع دیمکدر و اشبو عددلردن برینه مضروب دیکرینه مضروب فیه و حاصل اولان مقداره حاصل ضرب دیرلر و ضرب قاعده‌سنك اوچ احتمالی واردر برنجیسی مضروب اولان عددلرك ایکیسیده بسیط عدد اولور

ایکنجیسی بری بسیط و دیکری مرکب عدد اولور اوچنجیسی ایکیسیده مرکب عدد بولنور

(برنجی احتمال)

اکر عددلرك ایکیسیده بسیط اولور ایسه حاصل ضربلری

ذه‌أ بولنه‌جغندن بوكا مخصوص زيرده كوستريلان كرات نامیله بر جدول واردر

جدول كرات

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
٢	٤	٦	٨	١٠	١٢	١٤	١٦	١٨
٣	٦	٩	١٢	١٥	١٨	٢١	٢٤	٢٧
٤	٨	١٢	١٦	٢٠	٢٤	٢٨	٣٢	٣٦
٥	١٠	١٥	٢٠	٢٥	٣٠	٣٥	٤٠	٤٥
٦	١٢	١٨	٢٤	٣٠	٣٦	٤٢	٤٨	٥٤
٧	١٤	٢١	٢٨	٣٥	٤٢	٤٩	٥٦	٦٣
٨	١٦	٢٤	٣٢	٤٠	٤٨	٥٦	٦٤	٧٢
٩	١٨	٢٧	٣٦	٤٥	٥٤	٦٣	٧٢	٨١

(ايكنجی احتمال)

اكر مضروبلرك بری بسيط و ديكری مركب عدد اولور ايسه مثلا ٣ عددبسيطی ٢٣٢١ عددمركبنه ضرب اولنمق كبی بونلرك ضربنده اولا مضروب فيه اعتبار اولنان ٢٣٢١ عددينك احاد خانه‌سی التنه بو صورتله يازيلوب بر خط چكلدكدنصكره مذكور ٣ مضروبك احاد خانه‌سنه ضرب اولنه‌رق

٢٣٢١
٣
―――
٦٩٦٣

حاصل اولان ٣ عددی مذکور خانه‌نك حذاسنه بعده عشرات خانه‌سنه ضرب اولنه‌رق حاصل اولان ٦ عددی کذلك عشرات خانه‌سنك حذاسنه و صکره مأت خانه‌سنه ضرب و حاصل اولان ٩ عددی مأت خانه‌سنك حذاسنه و دها صکره الوف خانه‌سنه ضرب ایله حصوله کلان ٦ عددی دخی کذلك الوف خانه‌سی حذاسنه وضع و تحریر اولندقده تحدث ایتمش اولان ٦٩٦٣ عددی عددین مذکورینك حاصل ضربی اولمش اولور

(اوچنجی احتمال)

اکر ضرب اولنه‌جق عددلرك ایکیسیده مرکب اولور ایسه بو دخی مضروبلرك نظیر بولنان خانه‌لری بر بری التنه یازیله‌رق مضروب فیهده بولنان هر بر خانه عددی مضروبه عینی یوقاروده‌کی بسیط عددك مرکبه اولان ضربی کبی ضرب اولنوب اشبو ضربلرك حاصللری کندی نظیرلری اولان خانه‌نر یعنی مضروب فیهك احاد خانه‌سنك حاصل ضربی مضروبك احاد خانه‌سی و عشرات خانه‌سنك حاصل ضربی عشرات خانه‌سی حذاسندن باشلامق اوزره پارچه پارچه بر برینك التنه تحریر و جمع قاعده‌سیله جمع اولندقده ایکی مرکب عددك بر برینه حاصل ضربی حصوله کلور مثلا بالاده یازلمش اولان مثالك مضروب فیهی ٢٣ عدد اولسه شو وجهله یازیلور ٢٣٢١ مضروب

٢٣ مضروب فیه

٦٩٦٣

٤٦٤٢

٥٣٣٨٣ حاصل ضرب

اکر مضروبلرك احاد و عشرات و مأت و هكذا هر قنغی خانه‌لرینك بربرینه اولان حاصل ضربندن تحدث ایدن عدد یوقاروده برنجی مثالده‌كی ۳ و ٦ و ۹ و ۳ عددلری كبی بسیط عددلر اولمیوبده مرکب اولور ایسه اولوقت جمع قاعده‌سنده بیان اولنان وجهله برنجی خانه‌سی منسوب اولدیغی خانه حذا سنه و ایكنجی خانه‌سی دخی الده وار تعبیریله مافوقی بولنان خانه‌نك حاصل ضربی یكوننه علاوه اولنه‌رق بو اصول اوزره اجرای عمل اولنور

و اکر مضروبلرك برینك یا ایكیسنكده اوكنده صفرلر بولنور ایسه ضرب عملنده صفرلرك تأثیری اولمیه جغندن اشبو صفرلردن صرف نظر اولنوب اجرای عمل اولنه‌رق بعده مضروبینده اولان صفرلر قدر حاصل ضربك اوكنه صفر وضع اولنور مثلا

$$\begin{array}{r} ٣٠ \\ ٢٠ \\ \hline ٦٠٠ \end{array}$$ كبی

(بشنجی تقسیم قاعده‌سی)

بر جنسدن اولان هر ایكی عدددن برینك دیكرنده قاچ دفعه داخل اولدیغنی بیلمك اصولنه تقسیم تسمیه اولنور

اشبو عددلردن كندوسنده عدد داخل اولانه مقسوم و كندوسی داخل بولنانه مقسوم علیه و قاچ دفعه داخل اولدیغنی بیلدیریجی عدده خارج قسمت دینور

و تقسیم قاعده‌سنك دخی درت احتمالی واردر یا مقسوم و مقسوم علیه ایكیسیده بسیط عدد اولور و یاخود مقسوم علیه بسیط

مقسوم مركب اولور ویا ایکیسیده مرکب عدد اولەرق واقع اولور
ویاخود مقسوم مقسوم علیه‌دن اصغر هر قنغی بر عدد بولنور

(برنجی احتمال)

مقسوم و مقسوم علیه ایکیسیده بسیط عدد اولور ایسه بونلرك
بربرینه تقسیمی ذهناً و کرات جدولی یاردمیله یاپیلور مثلا ٨
عددینك ٤ عددینه تقسیمنده ٨ عددی ٤ عددینی ٢ دفعه حاوی
بولندیغی یعنی ٤ عددی ٨ عددنده ایکی کره داخل اولدیغی
ذهناً و ٢ کره ٤ دخی ٨ ایتدیکی کرات یاردمیله بیلندیکندن
بو تقدیرجه خارج قسمتك ٢ اولدیغی ذهناً وکرات یاردمیله
بولنمش اولور

و بوندن اکلاشلدیغنه کوره تعبیر اخرله برعددك عدد اخره
تقسیمی دیمك دیکر بر عدد استخراجی دیمکدر که اوعدد ایکنجی
عدده ضرب اولندقده برنجی عدده مساوی اوله

بو صورتده هر تقسیمده خارج قسمتك مقسوم علیه‌ ‌ وحاصل
ضربی مقسومه مساوی اولەجغی ظاهر و نمایان اولمش اولور

(ایکنجی احتمال)

مقسوم علیه بسیط و مقسوم مرکب عدد اولەرق واقع اولور
ایسه مثلا ٨٤ عددینك ٢ عددی اوزرینه تقسیمی کبی بونلرك
تقسیمنده اولا مقسوم و مقسوم علیه بو صورتله
تحریر و ترسیم اولنوب صکره مقسوم علیه اولان
٢ مقسومك صول طرفدن برنجی خانه‌سنده
بولنان ٨ عددنده آرانیلەرق ٤ دفعه داخل
اولدیغی جهتله اشبو ٤ خارج قسمتی مذکور

```
٨٤ | ٢
   |----
٨    ٤٢
-
٠٤
 ٤
 -
 ٠
```

ایکینجی زیرنده اولان خط تحتنه تحریر بعده ۲ ایله ضرب اولنوب حاصل اولان ۸ مقسومده کی اولان ۸ دن طرح اولندقده کیرویه فضل قالمدیغندن مذکور ۲ سکزك مادونی بولنان ٤ عدد نده دخی ارائیه‌رق بونده ۲ دفعه داخل اولدیغندن اشبو ۲ خارج قسمتی متدرجه استحصال اولنمش اولان ٤ خارج قسمتك صاغ طرفنه تحریر و ینه مقسوم علیه ضرب اولنوب حاصل اولان ٤ مقسومده بولنان ٤ دن طرح اولندقده مذکور عددلرك بر برینه تقسیمندن خارج قسمتی ٤٢ عددی اولدیغی استخراج اولنمش اولور

و اکر مقسوم علیه مقسومك هر قنغی خانه‌سی رقمندن اعظم و یاخود هر قنغی خانه ایچون بولنان خارج قسمتك مقسوم علیه اولان حاصل ضربنك مقسومدن طرحنده فضل قالور ایسه مثلا ۲۲۰٦ عددینك ۳ عددینه تقسیمنده اولدیغی کبی مذکور عددلرك تقسیمنده منوال سابق اوزره شووجهله تحریر اولندقدن صکره مقسوم علیه اولان ۳ مقسومك صولدن برنجی خانه‌سی بولنان ۲ده داخل اولمدیغندن مادونی بولنان ایکنجی

۲۲۰٦	۳
۲۱	۷۳٥
۱۰	
۹	
۱٦	
۱٥	
۱	

خانه‌دخی برابر النه‌رق حاصل اولان ۲۲ عددنده آرانلور مذکور عدده ۷ کره داخل اولدیغندن اشبو ۷ خارج قسمتی آنفا بیان اولنان محله تحریر بعده مقسوم علیه ضرب اولنه‌رق حادث اولان ۲۱ عددی مذکور ۲۲ عددندن طرح اولندقده

کیرویه ١ فضل قالمش اولمسیله بو ١ اوچنجی خانه‌ده بولنان صفره علاوه اولندرق یعنی صفر آنك یاننه ایندیریله‌رك حاصل اولان ١٠ عددنده دخی ینه مذکور ٣ ارانیلدقده ٣ کره داخل اوله‌بیلدیکندن اشبو ٣ اقدیجه استحصال اولنان ٧ خارج قسمتك صاغ طرفنه تحریر و بعده مقسوم علیهه ضرب وحاصل اولان ٩ مذکور ١٠ عددندن طرح اولنوب ینه ١ فضل قالدیغندن مذکور فضل دخی کذلك مادونی بولنان ٦ عددینه علاوه وحاصل اولان ١٦ عددنده ٣ عددی ٥ دفعه داخل اوله‌بیلدیکی جهتله اشبو ٥ دخی مذکور خارج قسمتك ینه صاغنه تحریر وصکره مقسوم علیهه ضرب اولندرق حاصل اولان ١٥ عددی ١٦ دن طرح اولنور و ینه باقی ١ فضل قالمش ایسه‌ده الت طرفنده خانه بولنمدیغندن بو فضل ایلروده دردنجی احتمالده کوستریله‌جکی وجهله تحریر اولنور بو صورتده مقسوم علیه زیرنده تحدث ایتمش اولان ٧٣٥ عددی عددین مذکورینك بر برینه تقسیمندن خارج قسمتی اولمش اولور

(اوچنجی احتمال)

مقسوم ومقسوم علیهك ایکیسیده مرکب عددلر اولور ایسه بو دخی عینی یوقارده بیان اولنان اصول وجهله یاپیلوب فقط مقسوم علیه قاچ خانه‌ده داخل اوله‌بیله‌جك ایسه مقسومك صولندن بدأ ایله اولقدر خانه افراز ومقسوم علیه بو مفرزده آرانیلور و صکره مقسوم علیهك ینه داخل اوله‌بیله‌جکی قدر

باقی فضل قالمش ایسه صاغنه و قالمامش ایسه یننه خط طرح ایدوب بر برآرایه رقم یازیلوب کذلك اولصورله اجرای عمل اولندقده خارج قسمت مطلوبه استخراج اولنور مثلا ٤٦٥ | ٣٧٨٦١ کبی

```
٣٧٨٦١ | ٤٦٥
٣٧٢٠  | ٨١
-----
 ٦٦١
 ٤٦٥
-----
 ١٩٦
```

(دردنجی احتمال)

مقسوم مقسوم علیهدن اصغر هر قنغی بر عدد بولنور ایسه بویله اولان عددلرده خارج قسمت نه ١ و نه ده ٠ اوله بیله جکندن و ٠ ایله ١ بیننده صحیح بر عدد بولنه میه جغندن بو مثللو تقسیملر یالکز اشارتله کوستریلور مثلا ٥ عددی ٨ اوزرینه تقسیم اولنمق لازمکلدکده شو $\frac{٥}{٨}$ صورتده یعنی کسر صورتنده کوستریلوب ٥ تقسیم اولنه جق ٨ عددینه دیمکدر وکذا ایکنجی احتمالده بیان قلندیغی وجهله عددك عدد اخره تقسیمندن باقی قالان کسر دخی منوال مذکور اوزره کوستریلور

(تنبیه)

مقسوم و مقسوم علیه خارجدن بر عدده ضرب و یا تقسیم اولنوبده تقسیم عملی بعده اجرا اولنسه خارج قسمتك قیمتنه خلل کلمز مثلا

$$٨٨ \div ٤٤ = ٢$$

$$\frac{٨٨}{٤} \div \frac{٤٤}{٤} = ٢$$

$$(٨٨ \times ٥) \div (٤٤ \times ٥) = ٢$$ اولور

بو جهتله مقسوم و مقسوم علیهك اوكارنده صفرلر بولنسه بربرینه مساوی اول صفرلر ترك اولنه‌رق تقسیم عملی اجرا اولنور چونكه خارجدن ۱۰ و ۱۰۰ و ۱۰۰۰ و الخ عددلرینه تقسیم اولنمق دیمكدر مثلا

۱۲۰۰۰	۴۰۰۰
۱۲	۳
۰۰	

كبی

(باب ثانی كسورات عادیه و قواعدی بیاننده‌در)

(كسر عادی) واحد فرض اولنان عددلرك اجزاسیدر مثلا واحد فرضیله ۴۰ پاره‌دن عبارت اولان ۱ غروشك ۱ و یا ۵ پاره‌سی كسری اولوب واحد مفروضك ۴۰ جزئنده ۱ و یا ۵ جزئی دیمكدر

(برنجی تعداد و ترقیم قاعده‌سی)

هر بر كسر بو وجهله $\frac{۱}{۴۰}$ و $\frac{۵}{۴۰}$ بر خط فاصلك تحتنه جمله اجزاسی و فوقنه جزء مطلوبی وضع و تحریر اولنه‌رق افاده اولنوب خط فاصلك تحتنده اولان ۴۰ عددینه مخرج كسر و فوقنده اولان ۱ و یا ۵ عددینه صورت كسر تسمیه اولنور و مذكور كسرلر بر تقسیم قرق و بش تقسیم قرق دیو قرائت اولنورلر

(کسورات عادیه‌نك قواعد سائره‌سندن اول ایجاب)
(ایدن بعض ماده‌لری بیانده‌در)

(برنجی ماده کسورات عادیه لازمه‌لری)

(برنجی لازمه)

ایکی کسرك مخرجلری مساوی اولوب ده صورتلری مختلف اولسه صورتی اعظم اولان کسر صورتی اصغر اولان کسردن اعظم اولور مثلا $\frac{٥}{٨} > \frac{٣}{٨}$ کبی

(ایکنجی لازمه)

ایکی کسرك صورتلری مساوی اولوب مخرجلری مختلف اولسه مخرجی اصغر اولان کسر مخرجی اعظم اولان کسردن اعظم اولور مثلا $\frac{٣}{٥} > \frac{٣}{٨}$ کبی

(اوچنجی لازمه)

بر کسرك یالکز صورتی خارجدن بر عدده ضرب و یاخود مخرجی تقسیم اولنسه اول کسر عدد مذکور قدر بیولور

(دردنجی لازمه)

بر کسرك یالکز صورتی خارجدن بر عدده تقسیم یاخود مخرجی ضرب اولنسه اول کسر ضرب یاخود تقسیم اولنان عدد قدر کوچلور

(بشنجی لازمه)

بر کسرك صورتیله مخرجی خارجدن بر عدده ضرب ویاخود تقسیم اولنسه اول کسرك قیمتنه خلل کلمز

(ایکنجی ماده کسورات عادیه اختصارلری)

(اختصار) بر کسرك صورتیله مخرجی خارجدن تماماً تقسیمی ممکن اولور بر عدده تقسیم ایدرك اول کسری کوچلتمکدر و اشبو تقسیم اولنان عدده قاسم مشترك دیرلر مثلا $\frac{٩}{١٢}$ کسرینك صورتیله مخرجی خارجدن ٣ عددینه تقسیم اولنسه اول کسر $\frac{٣}{٤}$ هیئت مختصره سنه افراغ اولندیغندن اختصار اولنمش اولور و ٣ عددینه قاسم مشترك اطلاق اولنور و کسرلری اختصار ایتمك ایچون بر قاچ نوع اختصار واردر

(برنجی نوعی)

بر کسرك صورتیله مخرجی چفت عدد اولور ایسه اول کسرك صورتیله مخرجی خارجدن ٢ عددینه تقسیم ایله اختصار اولنور مثلا $\frac{٦}{٨}$ کسرینك صورتیله مخرجی خارجدن ٢ عددینه تقسیم اولندقده $\frac{٣}{٤}$ کسری تحدث ایتمکله اختصار اولنمش اولور

یاخود بر کسرك صاغدن برنجی مرتبه لری چفت ویاخود بری چفت و دیکری صفر اولور ایسه ینه اول کسر ٢ عددیله اختصار اولنور

(ایکنجی نوعی)

بر کسرك صورتیله مخرجنك نهایت مرتبه‌لری ٥ یاخود بر طرفك نهایتی ٥ و طرف دیکرك صفر اولور ایسه اول کسر ٥ عددیله اختصار اولنور مثلا $\frac{٣٥}{٤٥}$ و یاخود $\frac{٣٠}{٤٠}$ کسرلرینك صورتلریله مخرجلری خارجدن ٥ عددیله تقسیم اولندقده $\frac{٧}{٩}$ و $\frac{٧}{٨}$ کسرلری حادث اولمغله اختصار اولنمش اولورلر

(اوچنجی نوعی)

بر کسرك صورتیله مخرجی صفرلر ایله منتهی اولور ایسه اول کسر ٢ و ٥ عددلرینه تقسیم و یا اول صفرلری ترك ایله اختصار اولنور مثلا $\frac{٧٠٠}{١٠٠٠}$ کسری ٢ عددینه تقسیم اولندقده $\frac{٣٥٠}{٥٠٠}$ و ٥ عددینه تقسیم اولندقده $\frac{١٤٠}{٢٠٠}$ و صفرلری ترك اولندقده یعنی ١٠٠ عددینه تقسیم اولندقده $\frac{٧}{١٠}$ کسرلری هیئتنه کیرمکله بو صورتلر ایله اختصار اولنمش اولور

(دردنجی نوعی)

بر کسرك صورتنده و مخرجده اولان عددلرك قوهٔ مطلقه‌لری مجموعی ٣ و یاخود ٩ و یاخود ٣ ایله ٩ عددلرینه تقسیم قبول ایدر بر عدد اولور ایسه اول کسر ٣ و ٩ عددینه تقسیم ایله اختصار اولنور مثلا $\frac{١٢}{٢١}$ کسرینك صورت و مخرجنده بولنان عددلرك قوهٔ مطلقه‌لری مجموعی اوچ عددینه مساوی اولدیغندن ٣ ایله و $\frac{٣٦}{٥٧}$ کسرینك دخی کذلك ٣ ایله تقسیم قبول ایدر عدد اولمسی جهتیله ینه ٣ ایله اختصاری اجرا اولنور و بونلردن

اولکیسی ٤/٧ و ایکنجیسی ١٢/١٩ اولور و ٩ دخی بو مثللودر

(اوچنجی ماده قاسم مشترك اعظم استخراجی)

بالاده بیان اولنان نوعلر ایله اختصار اولنه میان بر کسرك اختصاری ایچون قاسم مشترك اعظم استخراجی مثلا ٩١/١١٩ کسری بالاده بیان اولنان صورتلر ایله اختصار اولنه مدیغندن قاسم مشترك اعظمی قاچ اولدیغنك استخراجی مطلوب اولدیغی حالده اعظم بولنان ١١٩ عددی اصغر بولنان ٩١ عددینه تقسیم اولنوب باقی ٢٨ قالمغله اشبو ٢٨ اوزرینه ٩١ عددی تقسیم و باقی ٧ قالدیغندن و بو ٧ یه دخی ٢٨ تماماً تقسیم اولندیغندن کسر مذکورك قاسم مشترك اعظمی ٧ اولدیغی استخراج اولنمش اولوب صورتیله مخرجی ٧ اوزرینه تقسیم اولندقده ١٣/١٧ حاصل اولمغله اختصار اولنمش اولور

و بوندن اکلاشلدیغنه کوره بر کسرك قاسمی بولمق ایچون اول کسرك طرف اعظمی مقسوم و اصغری مقسوم علیه اعتبار ایله تقسیم اولنوب کسر قالور ایسه قلان کسر مقسوم علیه و اقدمجه کی مقسوم علیه مقسوم اعتبار اولنه رق کسر قالمینجیه دکین اجرای عمل اولنوب تماماً تقسیم اولنان عدد چیقدقده قاسم اولور

اکر بر کسرك بر برینه بو صورتله تقسیمنده کسر قالمز ایسه اول مقسوم علیه اعتبار اولنان عدد اصغر قاسمدر

اکر بر کسر وجه مشروح اوزره کرةً بعد اخری تقسیم

اولنه‌رق مقسوم علیه اخیری واحد چیقار ایسه اول کسرڭ قاسمی یوقدر

(دردنجی ماده کسورات عادیه‌نڭ بسط و رفعی)

(بسط) عدد صحیح مع الکسرڭ عدد صحیحنی کسرینه قارشدرمقدر
(رفع) ایچنده عدد صحیح بولنان کسرڭ عدد صحیحنی ایروب عدد صحیح مع الکسر هیئتنه قویمقدر
(بسطڭ طریقی) مثلا $\frac{٣}{٧}$ ٤ عدد صحیح مع الکسرینی بسط ایچون عدد صحیح اولان ٤ کسرڭ مخرجی اولان ٧ عددیله ضرب و صورت اولان ٣ عددیله جمع اولنه‌رق حاصل اولان ٣٠ عددینڭ صورت و ینه مخرجی بولنان ٧ عددینڭ مخرج اعتبار اولنمسی لازم‌کلور بو صورتده $\frac{٣}{٧}$ ٤ = $\frac{٣٠}{٧}$ اولور و بوکا کسر مرکب دینور
(رفعڭ طریقی) مثلا $\frac{٣٠}{٧}$ کسرینی رفع ایچون صورت اولان ٣٠ مخرج اولان ٧ اوزرینه تقسیم اولنور خارج قسمت اولان ٤ عددی عدد صحیح اولور و تقسیمدن کیرو قالان ٢ کسری صورت و مخرج اصلی اولان ٤ مخرج اعتبار اولنور بو صورتده $\frac{٣٠}{٧}$ = $\frac{٢}{٧}$ ٤ اولمغله کسر مذکور رفع اولنمش اولور

(بشنجی ماده کسورات عادیه‌نڭ قیمت حقیقیه‌سنی تعیین ایتمك)

برکسرڭ قیمت حقیقیه‌سنی تعیین ایتمك مثلا $\frac{٥}{٨}$ کسرینڭ

قیمت حقیقیه سنی یعنی غروشده کسر اولدیغی حالده قاچ پاره ایتدیکنی بیلمك لازم کلدکده ۱ غروش ٤٠ پاره‌دن مرکب اولدیغندن کسر مذکورك مخرج حقیقیسی ٤٠ دیمك اولمغله اشبو ٤٠ صورت اولان ٥ عددیله ضرب اولنوب حاصل اولان ٢٠٠ مخرج کسر اولان ٨ اوزرینه تقسیم اولندقده خارج قسمت اولان ٢٥ پاره اولوب $\frac{٥}{٨}$ کسرینك قیمتی اولدیغی نمایان اولور

واکر اشبو برنجی تقسیمدن صکره کسر قالور ایسه مادونی بولنان جزئك یعنی اقچه‌نك مخرجی اولان ١٣ ایله ضرب اولنه‌رق بو صورتله اجرای عمل اولنوب حاصلی اقچه جنسندن اولمش اولور

(التنجی ماده کسورات عادیه‌نك توحید مخرجلری)

(توحید مخرج) مخرجلری مختلف اولان کسرلرك قیمتلری تغییر اولنمیه‌رق مخرجلری مساوی قیلمقدر

ابمدی کسورات عادیه‌نك جمع و طرح قاعده‌لری مطلقا توحید مخرج اولنمغه محتاج اولوب بو دخی ایکی طریق ایله اجرا اولنور

(طریق اول)

هر بر کسرك صورتیله مخرجی کندی مخرجندن ماعدا بولنان مخرجلرك حاصل ضربیله ضرب اولنور مثلا $\frac{٣}{٤}$ و $\frac{٢}{٣}$ و $\frac{٤}{٥}$ کسرلرینك مخرجلری مساوی قیلمق ایچون کسر اول اولان

$\frac{٣}{٤}$ دك صورتيله مخرجى كسر ثانى و ثالثك مخرجلرى بولنان ٣ و ٥ عددلرينك حاصل ضربى اولان ١٥ و كسر ثانى بولنان $\frac{٢}{٣}$ ك دخى صورتيله مخرجى اول و ثالثك مخرجلرى اولان ٤ و ٥ عددلرينك حاصل ضربى اولان ٢٠ وثالث بولنان $\frac{٤}{٥}$ ك دخى كذلك صورتيله مخرجى اول و ثانى كسرلرينك مخرجلرى بولنان ٤ و ٣ عددلرينك حاصل ضربى اولان ١٢ ايله ضرب اونور اولوقتده مذكور كسرلر $\frac{٤٥}{٦٠}$ و $\frac{٤٠}{٦٠}$ و $\frac{٤٨}{٦٠}$ كسرلرى هيئتلرينه كيره‌رك توحيد مخرج اولنمش اولورلر

(طريق ثانى)

كسرلرك مخرجلرينك الك اعظمى سائر مخرجلرك بريله تماماً تقسيمى ممكن اولور بر عدد بولنور ايسه اولوقت مخرج اعظم مخارج سائره‌نك هر بريله تقسيم اولنه‌رق ظهور ايدن خارج قسمتلرى كندى كسرينك صورتيله مخرجنه ضرب اولنور مثلا $\frac{٥}{١٢}$ و $\frac{٣}{٤}$ و $\frac{١}{٢}$ و $\frac{٢}{٣}$ كسرلرينك توحيد مخرجلرى اعظم مخرج بولنان ١٢ عددى مخارج سائره اولان ٤ و٢ و ٣ عددلرينك هر برلريله تماماً تقسيم اولنديغندن اولصورتله هربر كسرك مخرجى تقسيم اولنه‌رق ظهور ايدن ٣ و ٦ و ٤ خارج قسمتلرى كندى كسرلرينك صورتيله مخرجنه ضرب اولنور اولوقتده مذكور كسرلر $\frac{٥}{١٢}$ و $\frac{٩}{١٢}$ و $\frac{٦}{١٢}$ و $\frac{٨}{١٢}$ هيئتلرينه كيرمكله مساوى قيلنمش اولورلر

اكر مخرج اعظم خارجدن بر عدده ضرب اولنديغى حالده

سائر مخرجلرك بر يله تماماً تقسيمي ممكن اولور بر عدد ظهور ايدر ايسه اواوجهله ضرب اولنوب ينه بو صورتله اجراى عمل اولنور

(تنبيه)

اشبو توحيد مخرج هر ايكي كسرك بر برندن اعظميت و اصغريتلريني بيلديرر

(ايكنجي جمع قاعده‌سی)

كسورات عاديه‌نك جمعنده اوچ احتمال واردر يا عدد صحيح كسر ايله و يا كسر كسرلر ايله و ياخود عدد صحيح مع الكسر عدد صحيح مع الكسر ايله و ياخود ساده كسر ايله جمع اولنور

(برنجي احتمال)

عدد صحيح كسر ايله جمع اولنور ايسه بسط قاعده‌سيله اولور مثلا $\frac{٢}{٥} + ٤$ كسرى جمع اولنمق ايچون عدد صحيح اولان ٤ كسره بسط اولنوب حادث اولان $\frac{٢٢}{٥}$ حاصل جمع اولمش اولور

(ايكنجي احتمال)

اكر كسر كسرلر ايله جمع اولنه‌جق اولور ايسه بو دخي جمع اولنه‌جق كسرلرك مخرجلري مساوى ايسه مثلا $\frac{٢}{٥} + \frac{٣}{٥} + \frac{٤}{٥}$ كبي كه بونلرك مخرجلري مساوى اولديغندن يالكز صورتلري بولنان ٢ و ٣ و ٤ عددلري بر بر يله جمع اولنوب حاصل اولان

۹ عددینه مخرجلری بولنان ۵ مخرج اعطا اولنور بو صورتده $\frac{٢}{٥}+\frac{٣}{٥}+\frac{٤}{٥}=\frac{٩}{٥}$ اولمش اولور

و اکر جمع اولنەجق کسرلرك مخرجلری مساوی دکل ایسه یوقاروده بیان اولنان توحید مخرج قاعدەسیله مخرجلری مساوی قیلنوب بعده بو صورتله اجرای عمل اولنور

(اوچنجی احتمال)

اکر عدد صحیح مع الکسرلر بربرلریله جمع اولنەجق اولور ایسه بو دخی ایکی طریق ایله اولور

(طریق اول)

هر بر کسرك عدد صحیحی کندوسنه بسط اولنوب ایکنجی احتمالده بیان اولنان وجهله جمع اولنور مثلا $٢\frac{٣}{٤}+١\frac{٢}{٣}+٣\frac{٤}{٥}=\frac{١١}{٤}+\frac{٥}{٣}+\frac{١٩}{٥}=\frac{١٦٥}{٦٠}+\frac{١٠٠}{٦٠}+\frac{٢٢٨}{٦٠}=\frac{٤٩٣}{٦٠}=٨\frac{١٣}{٦٠}$ اولور

(طریق ثانی)

کسرلر توحید مخرج اولندقدنصکره عدد صحیحلر آیرو و کسرلر دخی ایکنجی احتمال وجهله آیروجه جمع اولنوب عدد صحیحلر حاصل جمعی صاغنه کسرلر حاصل جمعی تحریر اولنور مثلا بالاده یازیلان مثال النمش اولسه $٢\frac{٣}{٤}+١\frac{٢}{٣}+٣\frac{٤}{٥}=٢\frac{٤٥}{٦٠}+١\frac{٤٠}{٦٠}+٣\frac{٤٨}{٦٠}=٦\frac{١٣٣}{٦٠}$ اولور

و بو کسر دخی مرکب اولدیغندن رفع اولنوب عدد صحیحی عدد صحیحلر ایله جمع اولندقده $\frac{13}{10}$ ٨ اولمغله جمع اولنمش اولور

(اوچنجی طرح قاعدهسی)

کسورات عادیهنك طرحنده درت احتمال واردر بری کسرك کسردن طرحی دیکری کسرك عدد صحیحدن طرحی و اوبری عدد صحیحك کسردن طرحی و دها اوبریده عدد صحیح مع الکسرك عدد صحیح مع الکسردن طرحیدر

(برنجی احتمال)

اکر کسر کسردن طرح اولنهجق اولور ایسه و اکر اول کسرك مخرجلریده مساوی بولنور ایسه مثلا $\frac{7}{8} - \frac{2}{8}$ کبی که بونلرك مخرجلری مساوی اولدیغندن ٧ صورتندن ٢ صورتی طرح اولنوب باقی ٥ قالمغله اشبو ٥ عددینه ٨ مخرجی مخرج اعطا اولنور اولوقتده $\frac{7}{8} - \frac{2}{8} = \frac{5}{8}$ اولور اکر کسرلرك مخرجلری مساوی دکل ایسه بالاده ذکر اولنان ماده وجهله توحید مخرج اولندقدن بعده اجرای عمل اولنور

(تنبیه)

اکر مطروح مطروح منهدن اعظم اولور ایسه اولوقت تفاضل مطروح جنسندن قالمغله حاصل طرح ایله مساوی اشارتی اراسنه بر ناقص اشارتی تحریر اولنور مثلا $\frac{2}{8} - \frac{7}{8} = -\frac{5}{8}$ کبی

(ایکنجی احتمال)

اکر کسر عدد صحیحدن طرح اولنەجق اولور ایسه مثلا $٨ - \frac{٣}{٥}$ کبی کە بونك طرحندە عدد صحیح اولان ۸ کسرك مخرجی بولنا ۵ ایلە ضرب اولنوب حاصل اولان ٤٠ عددندن صورت اولان ۳ طرح اولنەرق باقی قالان ۳۷ صورت و ۵ مخرج اعتبار اولنور بو صورتده $٨ - \frac{٣}{٥} = \frac{٨ \times ٥ - ٣}{٥}$ اولوب بو دخی $= \frac{٣٧}{٥}$ اولور

(اوچنجی احتمال)

اکر عدد صحیح کسردن طرح اولنەجق اولور ایسه مثلا $\frac{٥}{٩} - ٣$ کبی بونك طرحندە عدد صحیح اولان ۳ کسرك مخرجی بولنان ۹ ایلە ضرب اولوب حاصل اولان ۲۷ عددی صورت کسر اولان ۵ دن طرح اولنەرق باقی قالان ۲۲— عددینە مخرج کسر اولان ۹ ینە مخرج اعطا اولنور بو صورتده $\frac{٥}{٩} - ٣ = \frac{٥ - ٣ \times ٩}{٩} = \frac{٥ - ٢٧}{٩} = - \frac{٢٢}{٩}$ اولور

(دردنجی احتمال)

عدد صحیح مع الکسرلر بربرندن طرح اولنەجق اولسە بو دخی ایکی طریق ایلە اولور

(طریق اول)

هر بر کسرك عدد صحیحی کندوسنە بسط اولنوب برنجی احتمالدە ذکر اولندیغی اوزره بربرندن طرح اولنور مثلا $٣\frac{٣}{٧} - ٢\frac{٢}{٨} = \frac{٢٤}{٧} - \frac{١٨}{٨} = \frac{١٩٢}{٥٦} - \frac{١٢٦}{٥٦} = \frac{٦٦}{٥٦} = ١\frac{١٠}{٥٦} = ١\frac{٥}{٢٨}$ اولور

(طریق ثانی)

کسرلرك مخرجلری مساوی قیلندقد نصکره عدد صحیح عدد صحیحدن و کسر کسردن طرح اولنوب کسرلرك حاصل طرحی یانینه عدد صحیحلرك حاصل طرحی وضع اولنور مثلا $٣\frac{٣}{٧} - ٢\frac{٢}{٨} = ٣\frac{٢٤}{٥٦} - ٢\frac{١٤}{٥٦} = ١\frac{١٠}{٥٦} = ١\frac{٥}{٢٨}$ اولور

(دردنجی ضرب قاعده‌سی)

کسورات عادیه‌نك ضربنده دخی اوچ احتمال واردر بری کسرك کسره ضربی دیکری عدد صحیحك کسره ضربی او بری عدد صحیح مع الکسرك عدد صحیح مع الکسره ضربیدر

(برنجی احتمال)

کسرك کسره ضربی مثلا $\frac{٤}{٥}$ کسری $\frac{٥}{٦}$ کسر یله ضرب اولنه جق اولسه صورتلری بولنان ٤ و ٥ عددلری بر برینه ضرب اولنه‌رق حاصل اولان ٢٠ عددی صورت و مخرجلری بولنان ٥ و ٦ عددلری دخی بر بر یله ضرب اولنوب حاصل اولان ٣٠ عددی مخرج اعتبار اولنور بو صورتده $\frac{٤}{٥} \times \frac{٥}{٦} = \frac{٢٠}{٣٠}$ اولور

(ایکنجی احتمال)

عدد صحیحی کسره ضرب مثلا ٥ عدد صحیحی $\frac{٤}{٧}$ کسر یله ضرب اولنه‌جق اولور ایسه عدد صحیح اولان ٥ کسرك

صورتی بولنان ٤ عددینه ضرب اولنوب حاصل ضرب اولان ٢٠ عددینه مخرج بولنان ٧ عددی ینه مخرج ویریلور بو تقدیرجه $٥ \times \frac{٤}{٧} = \frac{٤ \times ٥}{٧} = \frac{٢٠}{٧}$ اولور

(اوچنجی احتمال)

عدد صحیح مع الکسرك عدد صحیح مع الکسره ضربی بودخی هر بر کسرك عدد صحیحی کندوسنه بسط اولنوب تحدث ایدن حاصل مبسوطلر برنجی احتمالده ذکر اولندیغی وجهله بر برینه ضرب اولنور مثلا $٢\frac{٣}{٧} \times ٣\frac{٢}{٩} = \frac{١٧}{٧} \times \frac{٢٩}{٩} = \frac{٤٩٣}{٦٣}$ اولور

(بشنجی تقسیم قاعده‌سی)

کسورات عادیه‌نك تقسیمنده دخی درت احتمال واردر برنجی کسرك کسره تقسیمی ایکنجی عدد صحیحك کسره تقسیمی اوچنجی کسرك عدد صحیحه تقسیمی دردنجی عدد صحیح مع الکسرك عدد صحیح مع الکسره تقسیمیدر

(برنجی احتمال)

کسرك کسره تقسیمی مثلا $\frac{٣}{٨}$ کسرینك $\frac{٤}{٩}$ کسرینه تقسیمی کبی ابتدا مقسوم علیه واقع اولان $\frac{٤}{٩}$ کسری عکسی اولنه‌رق یعنی صورتی اولان ٤ مخرج و مخرجی اولان ٩ صورت اعتبار اولنه‌رق حادث اولان $\frac{٩}{٤}$ کسری مقسوم اولان $\frac{٣}{٨}$ کسریله ضرب اولنوب حاصل ضرب اولان $\frac{٢٧}{٣٢}$ خارج قسمت اولمش اولور بو صورتده $\frac{٣}{٨} \div \frac{٤}{٩} = \frac{٣}{٨} \times \frac{٩}{٤} = \frac{٢٧}{٣٢}$ اولور

(ایکنجی احتمال)

عدد صحیحی کسره تقسیم بو دخی انفاً تعریف اولندیغی اوزره مقسوم علیه عکس اولنوب مقسومه عدد صحیحك کسر ایله ضربی قاعده‌سیله ضرب اولنه‌رق اجرا اولنور مثلا $٩ \div \frac{٢}{٧} = ٩ \times \frac{٧}{٢} = \frac{٦٣}{٢}$ اولور

(اوچنجی احتمال)

کسری عدد صحیحه تقسیم مثلا $\frac{٣}{٥}$ کسرینی ٦ عدد صحیحنه تقسیم کبی اشبو ٦ عدد صحیحی کسرك مخرجی اولان ٥ عددینه ضرب اولنوب حاصل اولان ٣٠ عددی صورت کسر اولان ٣ عددینه مخرج ویریلور بو تقدیرجه $\frac{٣}{٥} \div ٦ = \frac{٣}{٥ \times ٦} = \frac{٣}{٣٠}$ اولور

(دردنجی احتمال)

عدد صحیح مع الکسرك عدد صحیح مع الکسره تقسیمی بو دخی هر بر کسرك عدد صحیحی کندوسنه بسط اولنه‌رق حاصل مبسوطلر برنجی احتمالده ذکر اولندیغی وجه اوزره بربرینه تقسیم ایله اجرا اولنور مثلا $٣\frac{٢}{٥} \div ٤\frac{٢}{٣} = \frac{١٧}{٥} \div \frac{١٤}{٣} = \frac{١٧}{٥} \times \frac{٣}{١٤} = \frac{٥١}{٧٠}$ اولور

(باب ثالث مقیاسلر بیاننده در)

(مقیاس) کندی جنسندن اولان مقدارلر اکا نسبت

اولنه‌رق تعيين اولنور

(دولت عليه‌ده مستعمل اولان مقياسلرك جدوللرى بياننده‌در)

(مساحه خصوصنده استعمال اولنان مقياسلردر)

بيوك مقياسلر

ذراع			
قولاج	٢ ١/٢		
ميل	١٠٠٠	٢٥٠٠	
فرسخ	٣	٣٠٠٠	٧٥٠٠

كوچك مقياسلر

نقطه				
خط	١٠			
پرمق	١٠	١٠٠		
قدم	١٢	١٢٠	١٢٠٠	
اصلى ذراع	٢	٢٤	٢٤٠	١٢٠٠٠

(اوزان خصوصنده استعمال اولنان مقیاسلر)

بیوك مقیاسلر				درهم
			اوقیه	١٧٦
		اصلی قیه	٢ $\frac{٣}{١١}$	٤٠٠
	قنطار	٤٤	١٠٠	١٧٦٠٠
چکی	٤	١٧٦	٤٠٠	٧٠٤٠٠

وسطی مقیاسلر

			دنك
		درهم	٤
	مثقال	١ $\frac{١}{٢}$	٦
اصلی قیه	٢٦٦ $\frac{٢}{٣}$	٤٠٠	١٦٠٠

کوچك مقیاسلر						ذره
					قطمیر	٢
				نقیر	٢	٤
			فتیل	٢	٤	٨
		بغدای	٤	٨	١٦	٣٢
	قیراط	٤	١٦	٣٢	٦٤	١٢٨
دنك	٤	١٦	٦٤	١٢٨	٢٥٦	٥١٢

(سکه خصوصنده استعمال اولنان مقیاسلر)

	پول				
	آقچه	٣			
	پاره	٣	٩		
اصلی	غروش	٤٠	١٣٠	٣٦٠	
	کیسه	٥٠٠	٢٠٠٠٠	٦٠٠٠٠	١٨٠٠٠٠

(صو یولجیلری بیننده استعمال اولنان مقیاسلر)

	هلال						
	جوالدیز	٢					
	نصف ماصوره	٢	٤				
	ماصوره	٢	٤	٨			
	قاءش	٢	٤	٨	١٦		
	نصف لوله	٢	٤	٨	١٦	٣٢	
اصلی	لوله	٢	٤	٨	١٦	٣٢	٦٤

اوله تسمیه اولنان مقیاس اعظمك قطری ٨ خط مقداری اولوب و بر اوله‌دن دقیقه‌ده یاغمور صویی اولق اوزره سکز بچق قبه قدر صو جریان ایدر

(ازمنه حقنده استعمال اولنان مقیاسلر)

(*) بیوك مقیاسلر

کون			
هفته	٧		
ای	٤	٣٠	
سنه	١٢	٤٨	٣٦٥

کوچك مقیاسلر

	ثالثه			
	ثانیه	٦٠		
	دقیقه	٦٠	٣٦٠	
اصلی	ساعت	٦٠	٣٦٠	٢١٦٠

(دائره حقنده استعمال اولنان مقیاسلر)

ثانیه			
دقیقه	٦٠		
درجه	٦٠	٣٦٠	
دائره	٣٦٠	٢١٦٠٠	١٢٩٦٠٠٠

حکما کرهٔ ارض اوزرنده واقع بر درجه‌نك مسافه‌یی ایکی بچق مرحله و بر مرحله‌یی سکز فرسخ اعتبار ایتمشلردر

و بر فرسخ سیر معتدل ایله بر ساعت ظرفنده قطع اولنان مسافه‌دن عبارتدر

(*) اشبو جدوالده بولنان تقسیمات صحیح دکل ایسه ده بین الناس مشهور اولوب حسابات اکثریا بونك اوزرینه اجرا قلندیغندن بو صورتله یازلمشدر

(فرانسزلر بینده استعمال اولنان مقیاسلر بیانندهدر)

(مساحه خصوصنده استعمال ایتدکلری مقیاسلر)

فرانسزلرك مساحهده قوللاندقلری مقیاس اصلییه (متره) الملنزق اولمدرکه پاریس شهرندن مرور ایدن نصف النهار دائرهسنك قرق ملیون جزئندن بر جزئنی اعتبار ایتمشلردر ذراع عثمانییه تحویل اولندقده ۱ ذراع ۷ پرمق ٦ خط ۷ نقطه $\frac{٢}{٥}$ ٣ ذره کلور

بیوك مقیاسلر

				متره
			دقه متره	١٠
		هقتومتره	١٠	١٠٠
	کیلومتره	١٠	١٠٠	١٠٠٠
میریامتره	١٠	١٠٠	١٠٠٠	١٠٠٠٠

کوچك مقیاسلر

			میلی متره
		سانتیمتره	١٠
	دسیمتره	١٠	١٠٠
متره	١٠	١٠٠	١٠٠٠

(اوزان حقنده استعمال ایتدکاری مقیاسلر)

اوزان حقنده استعمال ایتدکاری مقیاس اصلی یه (غرام) تسمیه اولنور که بر دیثیره مکعبك حاوی اولدیغی دآمقطر ثقلندن عبارتدر

بیوك مقیاسلر

غرام				
دقاغرام	۱۰			
هکتوغرام	۱۰	۱۰۰		
کیلوغرام	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰	
میریاغرام	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰۰

کوچك مقیاسلر

میلیغرام			
سانتیغرام	۱۰		
دسیغرام	۱۰	۱۰۰	
غرام	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰

و بر کیلو غرام $\frac{٥٤٢}{١٠٠٠}$ ۳۱۰ درهم مقداری کلور

(مایعات خصوصنده استعمال ایتدکلری مقیاسلر)

مایعاتی تقدیر ایتمک ایچون قوللاندقلری مقیاس اصلی‌یه (لیتره) تسمیه اولنور که بر سانتیمتره مکعبنك معادل اولدیغی ماء مقطر ثقلتندن عبارتدر

بیوك مقیاسلر

لیتره				
دقه لیتره	۱۰			
هکتولیتره	۱۰	۱۰۰		
کیلولیتره	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰	
میریالیتره	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰۰

کوچك مقیاسلر

ملی لیتره			
سانتی لیتره	۱۰		
دسی لیتره	۱۰	۱۰۰	
لیتره	۱۰	۱۰۰	۱۰۰۰

سکه خصوصنده استعمال ایتدکلری مقیاس اصلی‌یه (فرانق) تسمیه اولنور که ۹ قسم کمش ۱ قسم باقردن مرکب اولوب ۵ غرام ثقلتندهدر

(باب رابع کسورات اعشاریه و قواعدی بیانده در)

(کسر اعشاری) مخرجی صفر ایله واحددن مرکب اولان کسر در
یعنی واحد مفروض مساواةً اون قسمه و مطلوب اولدیغی حالده او قسملر دخی کذلك اون قسم اخره و هکذا مراد اولنان حدده قدر بویله اونر اونر تقسیم اولنوب مخرجلری ۱۰ و ۱۰۰ و ۱۰۰۰ و الی اخره عددلری حاوی بولنان دیمکدر اشبو تقسیمادن تقسیم اولك قسملرینه اجزای اعشار و تقسیم ثانینك قسملرینه اجزای مأت و ثالثك قسملرینه اجزای الوف والحاصل اجزای عشرات الوف و مأت الوف بو وجهله تسمیه اولنوب هر بر قسم کندینی ولی ایدن قسمك عشری اولور مثلا اجزای الوف اجزای مأتك و اجزای مأت اجزای عشراتك و اجزای عشرات واحدك عشری اولدیغی مثللو اجزای الوف اجزای مأتك اونده بری و اجزای اعشارك یوزده بری و واحدك بیکده بری اولمش اولور
اشته بو سببدن کسورات اعشاریه اجزای اعشاردن بدأ ایله صولدن صاغه طوغری صره سیله ترتیب و بر عدد صحیحك صاغ طرفنه شو (،) مثللو بر اشارت مفرزه ایله تفریق اولنه رق بلا مخرج یازلدیغندن قوتلری ترتیب مذکور اوزره اونر اونر تقلیل اولنور مثلا $\frac{٦}{١٠}$ و $\frac{٧}{١٠٠}$ و $\frac{٥}{١٠٠٠}$ کسرلری قوتنری موجبنجه اجزای اعشاردن بدأ ایله بلا مخرج

صاغه طوغری ترتیب و عدد صحیحـن مذکور علامت مفرزه
ایله فصل اولنوب ٦٧٥ر١ شو وجهله تحریر اولندیغندن
علامت مذکوره‌نك صاغنده‌كی ٦ اجزای اعشاره‌و ٧ اجزای مأته
و ٥ اجزای الوفه دلالت ایتمکله اوز اونر تقلیل اولنمش اولور
بو جهتله بر کسر اعشارینك رقملرندن هر برینك قوتی
بولندیغی خانه‌دن معلوم اولندیغی کبی کسر مذکورك
تکمیل مخرجی دخی دفعةً اکلاشیله بلور یعنی هر کسر
اعشارینك مخرجی علامت مفرزه‌نك صاغنده بولنان کسر
اعشاری مرتبه‌سی عددینه مساوی صفرلر ایله واحددن
مرکب اولور

(برنجی تعداد و ترقیم قاعده‌سی)

امدی کسورات اعشاریه‌نك تعدادی بالاده بیان اولنان
تعریفندن دخی اکلاشلدیغی وجهله ابتدا عدد صحیحی
یعنی علامت مفرزه‌نك صول طرفنده بولنان عددی بعده
اشارت مذکوره‌نك صاغ طرفنده بولنان ارقامی نهایتده
واقع رقمك دلالت ایتدیکی اجزایه نسبت اولنه‌رق عدد صحیح
مثللو صولدن صاغه طوغری قرائت ایله اولور
مثلا ٦٧٥ر١ مثال سابق قرائت اولندیغی وقت علامت
مفرزه‌نك صولنده بولنان ١ عدد صحیحه و صاغنده بولنان
٦ اعشاره و ٧٠ مأته و ٥ الوفه دلالت ایتدیکندن اولا
عدد صحیح اوقنوب صکره کسورات مذکوره نهایتده
بولنان ٥ رقمك منسوب اولدیغی اجزای الوفه نسبت

اولنه‌رق بر عدد صحیح یکده التیوز تمش بش دیو قرائت اولنور
بو کسورات مذکوره‌نك ترقیمی دخی اولا عدد صحیح تحریر اولنه‌رق صاغنه بر علامت مفرزه وضع اولنوب صکره صاغه طوغری کسورات معلومه اجزای اعشاردن بدأ ایله صره‌سیله تحریر اولنور
یعنی ابتدا اجزای اعشار و صکره مأت و دها صکره الوف الی آخره هر بر رقم کندوسنه مخصوص محله وضع اولنور اکر اجزای اعشاردن و یاخود مأتدن و یاخود سائر مرتبه‌لردن هر قنغیسی بولنمز ایسه انك ایچون محلنه صفر قونور
مثلا اوچ عدد صحیح یکده ایکیوز طقوز تحریر اولنمق مراد اولندقده اولا ۳ عدد صحیحی تحریر و صاغنه علامت مفرزه وضع اولنور صکره صولنده ۲ و ۹ رقملری کندولرینه مخصوص اولان اجزای اعشار و الوف محللرینه تحریر و مأت خانه‌سنه دخی صفر ترقیم اولنور بو صورتده حادث اولان ۳,۲۰۹ کسری مطلوب اولان کسر اعشاری اولمش اولور

(کسورات اعشاریه ایچون ایجاب ایدن بعض ماده‌لر بیانتده در)

(برنجی ماده کسر اعشارینك عادی‌یه تحویلی)

کسر اعشاریسنك کسر عادی‌یه تحویلی مثلا ۳,۸۵ کسر اعشاریسنك کسر عادی‌یه تحویلنده علامت مفرزه‌نك صاغنده

اولان ٨٥ رقمی صورت و رقم مذکورك دلالت ایتدیکی ۱۰۰ اجزای اعشار مخرج اعتبار اولنوب شو $\frac{٨٥}{١٠٠}$ صورتله تحریر اولنور

(ایکنجی ماده کسر عادینك اعشاری یه تحویلی)

کسر عادینك اعشاریه تحویلنده اوچ احتمال واردر

(برنجی احتمال)

اکر کسر عادینك مخرجی صفر ایله واحددن عبارت اولور ایسه مثلا $\frac{٥}{١٠}$ کبی بونك تحویلی عدد صحیح اولمدیغندن عدد صحیح محلنه صفر وضع و علامت مفرزه ایله تفریق اولنه رق صاغنه صورتی اولان ٥ دلالت ایتدیکی مخرجی اولان ۱۰ عددینه کوره شو صورتله ٠,٥ تحریر اولنور

(ایکنجی احتمال)

اکر کسر عادینك صورتیله مخرجی خارجدن بر عدده ضرب اولندقده مخرجنك حاصل ضربی صفر ایله واحددن مرکب بر عدده مساوی اولور ایسه مثلا $\frac{٣}{٥}$ کسری کبی که اشبو کسرك صورتیله مخرجی خارجدن ۲۰ عددیله ضرب اولندقده $\frac{٦٠}{١٠٠}$ حاصل اولمغله برنجی احتمال وجهله کسر اعشاری یه تحویل اولنور بو صورتده $\frac{٦٠}{١٠٠} = ٠,٦٠$ اولور

(اوچنجی احتمال)

بر کسر عادینك بو ایکی احتمال وجهله تحویلی ممکن اولمز

ایسه مثلا $\frac{٧}{٨}$ کسری کبی اشبو کسرك تحویلنده اولا صورت مخرج اوزرینه تقسیم اولنه‌جق ایسه‌ده صورت اولان ٧ مخرج اولان ٨ اوزرینه تقسیم اولنه‌مامغله خارج قسمتده عدد صحیح اولمدیغی ظاهر اولدیغندن عدد صحیح محلنه قائم اولمق اوزره بر صفر قونوب علامت مفرزه ایله تفریق اولندقدنصکره مذکور ٧ صورتنك اوکنه بر صفر وضع ایله ٨ مخرجنه تقسیم و حادث اولان ٨ خارج قسمتی اجزای اعشار اولوب علامت مذکوره‌نك صاغنه تحریر اولنور بعده باقی قلان ٦ کسرینك اوکنه دخی بر صفر وضع و تکرار ٨ مخرجنه تقسیم و اشبو تقسیمدن دخی حاصل اولان ٧ خارج قسمتی اجزای مأت اولمغله اقدمجه استحصال اولنان خارج قسمتك صاغنه وکذا باقی قلان ٤ کسرینك اوکنه دخی ینه بر صفر وضعیله ٨ اوزرینه تقسیم اولندقده ظهور ایدن ٥ خارج قسمتی اجزای الوف اولمغله اول ایکی خارج قسمتلرك صاغنه تحریر اولنور وکیرویه کسر قالمامغله $\frac{٧}{٨}$ کسری ٨٧٥ر٠ کسر اعشاریسنه مساوی اولوب بو صورتله تحویل اولنمش اولور

(تنبیه)

بعضاً کسر عادینك اعشاری‌یه تحویلنده بالاده یاپلدیغی اوزره هر نقدر تقسیم یوریدیلور ایسه‌ده منقطع اولمیوب بر مقدار کسر قاله بیله جکندن اولوقتده مراد اولنان حدده‌قدر یوریدیله‌رك باقی جزئی قالمش اولان کسر ترك اولنور

(اوچنجی ماده کسورات اعشاریه‌نك توحید مخرجلری)

کسورات اعشاریه‌نك توحید مخرجلری او کسرلردن برینك اوکنه بر طاقم صفرلرك وضعی و یاخود اوکندن بر طاقم صفرلرك ترکی ایله اولور مثلا ٠٥,٠ کسری ایله ٦,٠ کسرینك توحید مخرج اولنمسی مراد اولور ایسه ٦,٠ کسرینك اوکنه بر صفر وضع اولنور اولوقتده کسر مذکور ٠٦٠,٠ اولمغله قیمتنه خلل کلمکسزین مخرجی کسر اولك مخرجنه مساوی اولمش اولور و یاخود ٠٥,٠ کسری ایله ٦,٠ کسری توحید مخرج اولنه‌جق اولور ایسه کسر اولك اوکنده بولنان صفر ترك اولندقده ٥,٠ کسری قالمغه کسر ثانیك مخرجنه مساوی اولمش اولور چونکه مذکور مثاللردن اولکی مثالده واقع کسر ثانی کسر عادی هیئتنده اولدیغی حالده صورتیله مخرجی خارجدن ١٠ عددینه ضرب و ایکنجی مثالده واقع کسر ثانیك صورتیله مخرجی خارجدن ١٠ عددینه تقسیم اولنمش دیمك اولور

(دردنجی ماده کسورات اعشاریه‌نك قیمت حقیقیه‌سنی تعیین ایتمك)

بر کسر اعشارینك قیمت حقیقیه‌سی تعیین اولنمق مثلا ٦٢٥,٠ کسری غروشده کسر اولندیغی حالده قاچ پاره ایدر بیلمك مراد اولنور ایسه پاره‌نك غروشه نظراً مخرجی ٤٠ اولدیغندن کسر مذکور ٤٠ ایله ضرب اولندقده ٤٠ × ٦٢٥,٠ = ٢٥٠٠٠ اولمغله اشبو عددك صاغ طرفندن کسر اعشاری مرتبه‌سی

عددینه مساوی اوچ مرتبه تفریق یعنی حاصل ضرب مخرج
اولان ١٠٠٠ عددینه تقسیم اولنور اولوقتده کیرویه قالان
٢٥ عددی قیمتی اولان پاره اولمش اولور

(ایکنجی جمع قاعده‌سی)

کسر اعشاریلرك جمعی مثلا ٨٫٠٤٥ و ٣٫١٨ و ٠٫٥ کسر اعشاریلرینك جمعی اولا مذکور کسرلر توحید مخرج اولنه‌رق یعنی جمله‌سنك کسر اعشاری مرتبه‌لری مساوی قلنه‌رق علامت مفرزه‌لر استقامتده اولمق اوزره بر برینك التنه شو صورتله تحریر اولنوب زیرینه بر خط چکلدکدنصکره عدد صحیح کبی جمع ایله اولنور فقط حاصل جمعدن کسر اعشاری مرتبه‌سی قدر خانه افراز اولنور اولوقتده خط جمع زیرنده تحدث ایدن ١١٫٧٢٥ عددی مذکور کسرلرك حاصل جمعی اولمش اولور

٨٫٠٤٥
٣٫١٨٠
٠٫٥٠٠
١١٫٧٢٥

واکر جمع اولنه‌جق کسر اعشاریلر ارasında یالکز عدد صحیح بولنور ایسه او دخی اوکده کسر اعشاری مرتبه‌سی قدر صفر وضعیله کسر هیئتنه ادخال اولنوب بعده اجرای عمل اولنور

(اوچنجی طرح قاعده‌سی)

کسورات اعشاریه‌نك طرحی مثلا ٨٫٢٨٥٤ کسر اعشاریسندن ٤٫١٥٣ کسر اعشاریسنك طرحی اولا مذکور کسرلر توحید مخرج اولنه‌رق علامت مفرزه‌لر بر استقامتده بولنمق اوزره

مطروح مطروح منهك تحتنه شو صورتله تحرير اولنوب زيرينه بر خط طرح چكلدكدن صكره عدد صحيح كبى طرح ايله اولورفقط حاصل طرحدن كسر اعشارى مرتبه سى قدرخانه افراز اولنور و بو صورتله افراز اولندقده خط مذكور التنده تحدث ايدن ٤،١٣٢٤ عددى مذكور كسرلرك حاصل طرحى اولمش اولور

٨،٢٨٥٤
٤،١٥٣٠
٤،١٣٢٤

و اكر مطروح و ياخود مطروح منه يالكز عدد صحيح اولور ايسه عدد صحيحك اوكنده كسر مقدارى صفرلر وضع اولنوب بعده ينه عدد صحيح كبى طرح اولنور مثلا ٥ عدد صحيحندن ٢،٦٢٥ طرح اولنه جق اولور ايسه شو وجهله عمل اولنور ٥،٠٠٠ وكذا ٥،٦٢٥

٥،٠٠٠	٥،٦٢٥
٢،٦٢٥	٢،٠٠٠
٢،٣٧٥	٣،٦١٥

(دردنجى ضرب قاعده سى)

كسورات اعشاريه نك ضربى مثلا ٣،٢٦٢ كسر اعشاريسنك ٠،٥٢ كسر اعشاريسيله ضربى اولا ضرب اولنه جق كسر اعشارى عدد صحيحك ضربنده بيان اولنان قاعده اوزره بربرى التنه شو صورتله تحرير اولنوب التنه برخط چكلدكدنصكره علامت مفرزه لردن صرف نظرله عدد صحيح كبى ضرب اولنمله اولور

٣،٢٦٢
٠،٥٢
٦٥٢٤
١٦٣١٠
١،٦٩٦٢٤

فقط حاصل ضربك صاغندن مضروب ايله مضروب فيهك
كسر اعشارى مرتبه سى عددينه مساوى مرتبه تفريق
اولنور اولوقتده تحدث ايدن ١٫٦٩٦٢٤ عددى حاصل
ضرب اولمش اولور

اكر حاصل ضربده كسر اعشارى مرتبه سى قدر مرتبه
بولنمز ايسه صفرلر وضعيله اولقدر مرتبه حاصل ايدوب
بعده تفريق اولنور مثلا ٠٫٠٠٧ مثالنده اولديغى كبى

$$\frac{\text{٠٫٠٠٥}}{\text{٠٫٠٠٠٠٣٥}}$$

(بشنجى تقسيم قاعده سى)

كسورات اعشاريه نك بربرينه تقسيمى مثلا ٣٫٠٧٥ كسر
اعشاريسنك ٢٫٥ كسر اعشاريسنه تقسيمى اولا مقسوم اولان
٣٫٠٧٥ عددك كسر اعشاريسى خانه لرينه مساوى اولمق اوزره
مقسوم عليه اولان ٢٫٥ عددينك اوكنه

ايكى صفر قونه رق شو وجهله	٢٫٥٠٠	٣٫٠٧٥
تحرير اولندقدن صكره علامت	١٫٢٣	٢٥٠٠
مفرزه لردن قطع نظرله بووجهله عدد		٥٧٥٠
صحيح كبى تقسيم ايله اولور فقط مقسومك		٥٠٠٠
نهايتنه قدر ظهور ايدن خارج قسمت		٧٥٠٠
عدد صحيح اولور و اندن صكره يوريديلان		٧٥٠٠
خارج قسمت كسر اعشارى اولور		٠٠٠٠

اكر مقسوم و مقسوم عليهدن بريسى عدد صحيح اولور ايسه اولوقت عدد صحيح اوكنه كسر اعشارى مرتبه‌سى قدر صفر قونه‌رق تقسيم عملى اجرا اولنور مثلا ٧٥٫٠٢٥ كسر اعشاريسى ٢٥ عدد صحيحى اوزرينه تقسيم اولنه‌جق اولسه شو وجهله ياپيلور

٢٥٫٠٠٠	٧٥٫٠٢٥
٣٫٠٠١	٧٥ ٠٠٠
	٠٢٥٠٠٠
	٢٥٠٠٠
	٠٠٠٠٠

(كسر اعشارئ دورى بيانده در)

(كسر اعشارئ دورى) اعشارى خانه‌لرينك حاوى اولديغى رقملرك جمله‌سى ياخود برو يا بر قاچ خانه‌دن صكره‌سى بربرينك عينى اوله‌رق تكرر ايدن كسر اعشاريلردر و بو تكرر ايدن رقملره عدد دورى دينور مثلا ٠٫٣٣٣٣٣٣ و ٠٫٤٢٧٢٧٢٧ كبى

اشبو كسر اعشارئ دورى ايكى قسمدر قسم اول بسيط قسم ثانى مركبدر

(قسم اول)

(كسر اعشارئ دورئ بسيط) اعشارى خانه‌لرينك جمله‌سى بربرينك عينى اوله‌رق واقع اولان كسردر مثلا ٠٫٣٣٣٣٣ كبى كه اعشارى خانه‌لرينك جمله‌سى يعنى دور ايدن عددلرك كافه‌سى ٣ عددندن عبارتدر

و اشبو كسر $\frac{١}{٣}$ كسر عاديسندن تحويل اولنمش بر كسر اعشارى اولوب حين تحويلنده تقسيم عملى منقطع اولميه رق ظهور ايدن خارج قسمتلر الى غير النهايه دور ايتمك لازمكلديكى جهتله بو صورتله التى خانه يوريديله رك براقلمش اولديغندن هيئت اصليه سنه ارجاع اولنديغى حالده قيمت تامه سى بولنه من بو جهتله مذكور ٣٣٣٣٣٣ر. كسرينك قيمت تامه سى تعيين اولنمق ايچون اصلى اولان كسر عاديه تحويلى شو وجهله اولور كه كسر مذكور ابتدا برنجى ماده ده بيان اولنديغى اوزره شو صورتله $\frac{٣٣٣٣٣٣}{١٠٠٠٠٠٠}$ كسر عاديه تحويل اولنوب بعده مخرجندن واحد طرح اولنه رق شو هيئته $\frac{٣٣٣٣٣٣}{٩٩٩٩٩٩}$ افراغ اولنغله اشبو كسرك برنجى دورى اولان $\frac{٣}{٩}$ اخذ اولنور و بو دخى $\frac{١}{٣}$ كسرينه مساوى اولديغندن هيئت اصليه سنه ارجاع اولنمش اولور كه كسر مذكور پاره ده كسر اولديغى حالده تماماً ١ اقچه ايدر

(قسم ثانى)

(كسر اعشارئ دورئ مركب) اعشارى خانه لرينك بر ويا بر قاچ خانه دن صكره كى رقملرى بربرينك عينى اولان كسرلر در مثلا ٤٢٧٢٧٢٧ر. كبى كه اعشارى خانه لرندن برنجيسى اولان ٤ دور ايتميوب صكره كى ٢٧ عددلرى دور ايتمشدر و اشبو ٤٢٧٢٧٢٧ر. كسر دورئ مركبنك قيمت تامه سى تعيين اولنمق ايچون هيئت اصليه سى اولان كسر عاديه ارجاعى دخى شو وجهله اولور كه

کسر مذکورك مخرجی عدد دوری اولان ٢٧ خانه‌سی قدر ٩ یعنی ٢٧ ایکی خانه اولدیغندن ایکی ٩ که ٩٩ ایله دور اتیان ٤ عددینك خانه‌سی قدر صفردن یعنی بر دانه صفردن عبارت اولان ٩٩٠ عددی و صورتی دخی دور اتیان عدد ایله برنجی دورك رقملرینك تشکیل ایلدیکی عدددن که ٤ ایله ٢٧ نك تشکیل ایلدیکی ٤٢٧ دن دور اتیان ٤ عددی طرح اولنه‌رق باقی قلان ٤٢٣ عددی فرض و اعتبار اولنور بو صورتجه ٠,٤٢٧٢٧٢٧ $= \frac{٤٢٧-٤}{٩٩٠} = \frac{٤٢٣}{٩٩٠} = \frac{٤٧}{١١٠}$ اولدیغندن هیئت اصلیه‌سنه ارجاع اولنمش اولور

و بوندن اکلاشلدیغنه کوره بر کسر اعشاری دوری مرکبك کسر عادی‌یه تحویلنده قاعدهٔ عمومیه عدد دوری قاچ خانه‌دن عبارت ایسه اولقدر ٩ ایله دور اتیان عدد قاچ خانه‌دن عبارت ایسه اولقدر صفردن متشکل بر عددی مخرج و دور اتیان عدد ایله برنجی دورك رقملرینك تشکیل ایلدیکی عدددن دور اتیان عدد طرح اولنه‌رق باقی قلان عددی صورت یاپلق لازمکلور

(باب خامس اعداد مرکبه و قواعدی بیاننده‌در)

(اعداد مرکبه) بر جنسدن اولمق اوزره کسرلری متعدد مخرج حقیقیلره نسبت اولنان عددلردر مثلا ٥ غروش ١٣ پاره ٢ اقچه کبی

(برنجی تحویل قاعده‌سی)

اشبو تحویل قاعده‌سی ایکی نوعدر بری عدد مرکبك کسر

مركب هيئتنه وبرى دخى كسر مركبك عدد مركب هيئتنه تحويليدر .

(نوع اول)

بر عدد مركبك كسر مركب هيئتنه تحويلى مثلا ٥ غروش ١٣ پاره ٢ اقچه‌نك كسر مركب هيئتنه تحويلى عدد معلومك جزؤ اعظمى بولنان ٥ مادوننده بولنان پاره جزئنه تحويل يعنى مخرج حقيقيسى اولان ٤٠ ايله ضرب اولنوب حاصل اولان ٢٠٠ پاره ١٣ پاره ايله جمع و حاصل جمع اولان ٢١٣ تكرار مابعدنده بولنان اقچه جزئنه تحويل يعنى مخرج حقيقيسى اولان ٣ ايله ضرب و تحدث ايدن ٦٣٩ اقچه دخى ٢ اقچه ايله جمع اولنه‌رق حصوله كلان ٦٤١ عددينه اشبو الك اصغر بولنان اقچه جزئنك الك اعظم بولنان غروش جزئنه نظراً مخرجى اولان ٤٠ × ٣ = ١٢٠ يعنى ١٢٠ عددينك مخرج اعطاسيله اولور بو صورتده ٥ غروش ١٣ پاره ٢ اقچه $\frac{٦٤١}{١٢٠}$ هيئتنه كيرمكله كسر مركبه تحويل اولنمش اولور

(نوع ثانى)

بر كسر مركبك عدد مركب هيئتنه تحويلى مثلا بالاده $\frac{٦٤١}{١٢٠}$ هيئتنه تحويل اولنمش اولان كسر مركبك هيئت اصليه‌سنه يعنى ينه عدد مركب هيئتنه تحويلى دخى اولا صورت اولان ٦٤١ مخرج اولان ١٢٠ اوزرينه تقسيم اولنه‌رق ظهور ايدن ٥ خارج قسمتى كسر معلوم مقياسنك جزء اعظمى اولان غروش اولور بعده اشبو تقسيمدن قالمش اولان ٤١ كسرى

استحصال اولنان جزء اعظمك مادوننده بولنان پاره جزئنه
تحویل یعنی ٤٠ ایله ضرب و حاصل اولان ١٦٤٠ دخی تکرار
١٢٠ یه تقسیم اولنه‌رق حادث اولان ١٣ خارج قسمتی جزء
ثانیسی اولان پاره اولور و صکره اشبو تقسیمدن دخی قالمش
اولان ٨٠ کسری جزء ثانینك ماتحتی بولنان اقچه جزئنه تحویل
یعنی ٣ ایله ضرب وحاصل اولان ٢٤٠ ینه ١٢٠ یه تقسیم اولنه‌رق
ظهور ایدن ٢ خارج قسمتی جزء ثالثی بولنان اقچه اولوب کسر
مذکور اشبو صورتله عدد مرکبه تحویل اولنمش اولور

(ایکنجی جمع قاعده‌سی)

بر مقیاسدن اولەرق واقع اولان اعداد مرکبه‌یی جمع ایتمك
مثلا ٨ غروش ٢٥ پاره ٢ اقچه و ٢٨ غروش ٣٥ پاره ٢ اقچه و ١٧ غروش
٣٩ پاره ١ اقچه‌یی جمع ایتمك لازم کلدکده اولا اشبو اعداد مرکبه اجزای
متشابهه‌لری بربری التنده اولمق اوزره شو وجهله تحریر اولنوب
زیرینه برخط چکیلور

غ	ره	ق
٨	٢٥	٢
٢٨	٣٥	٢
١٧	٣٩	١
٥٥	٢٠	٢

بعده جزء اصغر اولان اقچه‌لر جمع اولنەرق ٥ اقچه‌یه بالغ اولمش
ایسه‌ده اشبو ٥ اقچه ١ پاره ایله ٢ اقچه‌یی حاوی بولندیغندن
١ پاره‌دن عبارت اولان ٣ اقچه پاره‌لر یکوننه قاتلمق اوزره الده

وار بر تعبيرله ٥دن طرح و باقى قلان ٢ اقچه اقچه‌لر زيرينه تحرير اولنور

و صكره پاره‌لر دخى جمع اولنوب الده محفوظ پاره دخى ضم و علاوه اولنديقده حاصل اولان ١٠٠ پاره دخى ٢ غروش ايله ٢٠ پاره‌يى حاوى اولمسى جهتيله مذكور ٢ غروش غروشلر يكوننه علاوه اولنمق اوزره الده حفظ اولنوب ٢٠ پاره پاره‌لر زيرينه و غروشلر دخى جمع و مذكور ٢ غروش دخى ضم اولندرق تحدث ايدن ٥٥ غروش غروشلر تحتنه تحرير اولنور بو صورتده بالاده خط جمع زيرنده ظهور ايدن ٥٥ غروش ٢٠ پاره ٢ اقچه مذكور اعداد مركبه‌نك حاصل جمعى اولمش اولور

(اوچنجى طرح قاعده‌سى)

اعداد مركبه‌يى بربرندن طرح ايتمك مثلا ٤ غروش ١٦ پاره ١ اقچه‌دن ٢ غروش ٣٦ پاره ٢ اقچه‌يى طرح ايتمك لازم كلدكده اجزاى متشابهه‌لرى بربرينك آلتنده اولمق اوزره مطروح مطروح منهك تحتنه بو وجهله تحرير اولنوب زيرينه بر خط طرح چكيلور

غر	ره	ق
٤	١٦	١
٢	٣٦	٢
١	١٩	٢

بعده جزء اصغر اولان اقچه‌لردن باشلانه‌رق بونلر بربرندن طرح اولنه‌جق ايسه‌ده مطروح واقع اولان ٢ اقچه مطروح منه

واقع اولان ۱ اقچه‌دن بیوك اولمسی جهتیله طرحی ممكن اولمیه‌جغندن مافوقنده بولنوب انی ولی ایدن پاره خانه‌سندن ۱ پاره النه‌رق اقچه‌یه تحویل وحاصل اولان ٤ عددندن ۲ طرح اولنوب باقی قلان ۲ زیرینه تحریر اولنور و صكره پاره خانه‌سنه چكلدككده بودخی مطروح منهدن اعظم بولندیغندن كذلك غروش خانه‌سندن ۱ غروش اخذ و پاره‌یه تحویل اولنوب اقدمجه بری اخذ اولنه‌رق قالمش اولان ١٥ پاره‌یه ضم ایله حاصل اولان ٥٥ پاره‌دن ٣٦ طرح و باقی ١٩ پاره كندی زیرینه وضع و غروش خانه‌سنه دخی كچیله‌رك بونده‌ده بری اخذ ایله قالمش اولان ۳ دن ۲ طرح اولنوب باقی ۱ قالمغله كندی حذاسنه تحریر اولندقده خط طرح زیرنده تحدث ایتمش اولان ۲ غروش ١٩ پاره ۲ اقچه مذكور اعداد مركبه‌نك حاصل طرحی اولمش اولور

(اوچنجی ضرب قاعده‌سی)

اعداد مركبه‌نك ضربی ایكی طریق ایله اجرا اولنور

(طریق اول)

ضرب اولنه‌جق عدد مركبلرك هر بری یوقاروده تحویل قاعده‌سنده بیان اولنان اصول اوزره كسر عادی هیئتنه وضع و كسورات عادیه‌نك ضربی كبی ضرب اولنوب قیمت حقیقیه‌سی تعیین اولنه‌رق یاپیلور

	قيه	درهم	
	٤	١٨٩	مثلا
	غر	ره	:
	٤	٢٥	٢

$$=\left\{\begin{array}{l}\frac{١٨٩ + ٤٠٠ \times ٤}{٤٠٠} = \frac{١٧٨٩}{٤٠٠} \\ \frac{٢ + ٣ \times ٢٥ + ١٢٠ \times ٤}{٣ \times ٤٠} = \frac{٥٥٧}{١٢٠}\end{array}\right\} =$$

$$\frac{١٧٨٩}{٤٠٠} \times \frac{٥٥٧}{١٢٠} = \frac{٩٩٦٤٧٣}{٤٨٠٠٠} = \frac{٨٧٦}{٤٨٠٠}$$

: ١   ره ٣٠   غر ٢٠ اولور

(طريق ثانی)

مضروبلرك برينك جزءلری مضروب ديكرك هر بر جزئنه آيرو آيرو ضرب اولنوب حاصل ضربلرك جزء اعظمه نظراً اولان قيمت حقيقيه‌لری تعيين اولنه‌رق جمله‌سی جمع اولنمق ايله ياپيلور مثلا ٨ قيه ١٣٠ درهم ارزقك بر قيه‌سی ٦ غروش ٢٤ پاره ٢ اقچه‌يه آلنوب جمله‌سنك قاچ غروش ايتديكی مطلوب اولسه شو وجهله تحرير اولنور صكره زيرده بيان اولنديغی وجهله ياپيلور

	قيه	درهم	
	٨	١٣٠	مثلا
غر	ره	:	
٦	٢٤	٢	

=

غر	ره	:
٤٨	٠٠	٠٠
٠١	٣٨	٠٠
٠٤	٣٢	٠٠
٠٠	٠٧	٠٢،٤
٠٠	٠٥	١
٠٠	٠٠	٠٠،٦٥
٥٥	٠٣	١،٠٥

اولا قيه اولان ٨ غروش اولان ٦ ايله ضرب اولنوب ٨ × ٦ = ٤٨
غروش ايتديکندن بالاده غروش خانه سنه يازيلور بعده
درهم اولان ١٣٠ غروش اولان ٦ ايله ضرب و جزء اعظمه
نظراً قيمت حقيقيه سی اولان ٤٠٠ ايله تقسيم اولندقده
$\frac{١٣٠ \times ٦}{٤٠٠}$ = ١ $\frac{٣٨}{٤٠}$ غروش ايتديکندن و کسری اولان $\frac{٣٨}{٤٠}$
دخی تماماً ٣٨ پاره اولديغندن ١ غروش بالاده غروش خانه سنه
و ٣٨ پاره دخی پاره خانه سنه تحرير اولنور
و صکره قيه اولان ٨ پاره اولان ٢٤ ايله ضرب و جزء اعظمه
نظراً قيمتی اولان ٤٠ ايله تقسيم اولندقده $\frac{٨ \times ٢٤}{٤٠}$ = ٤ غروش
٣٢ پاره ايتمکله مذکور ٤ غروش ٣٢ پاره دخی يوقاروده
خانه لرينه قونور
و صکره درهم اولان ١٣٠ دخی پاره اولان ٢٤ ايله ضرب
و کذا جزء اعظمه نظراً قيمت حقيقيه سی اولان ٤٠٠
ايله تقسيم و $\frac{١٣٠ \times ٢٤}{٤٠٠}$ = $\frac{٤}{٥}$ ٧ پاره ايتمکله اشبو $\frac{٤}{٥}$ کسری
دخی قيمتی تعيين اولندقده ٢،٤ اقچه اولمغله کذلك بالاده
محللرينه تحرير اولنور
و بعده ينه قيه اولان ٨ اقچه اولان ٣ ايله ضرب و جزء
اعظمه نظراً قيمت حقيقيه سی اولان ٣ ايله تقسيم اولنوب
و $\frac{٨ \times ٣}{٣}$ = ٥ پ ١٠ ١ اقچه ايتمکله کذلك يوقاروده خانه لرينه يازيلور
و کذا درهم اولان ١٣٠ اشبو ٣ اقچه ايله ضرب و ٤٠٠ ايله
تقسيم اولندقده $\frac{١٣٠ \times ٣}{٤٠٠}$ = ٠،٦٥ اقچه ايتديکندن
بو دخی بالاده خانه سنه وضع اولندرق جمع قاعده سيله جمع
اولندقده حاصل جمع اولان ٥٥ غروش ٣ پاره ١١،٠٥ اقچه

ارزاق مذکوره‌نك جمله بهاسی ارلمش اولور

(دردنجی تقسیم قاعده‌سی)

بو دخی ایکی طریق ایله اجرا اولنور

(طریق اول)

اولا اعداد مرکبه‌نك هربری تحویل قاعده‌سی اوزره کسر هیئتنده وضع و کسورات عادیه‌نك تقسیمی کبی تقسیم اولنوب استحصال اولنان خارج قسمتك قیمت حقیقیه‌سی تعیین اولنور مثلا ٦ قیه ١٧٥ درهم ارز قیه ٤٥ غروش ٢٧ پاره ٢ اقچه ویرلمش اولسه بر قیه‌سی قاچ غروشه کلور دینورسه شو وجهله یاپیلور

اقچه	پاره	غروش	قیه	درهم
			٦	١٧٥
٢	٢٧	٤٥		

$$\frac{6 \times 400 + 175}{400} = \frac{2575}{400}$$

$$\frac{45 \times 40 + 27 \times 3 + 2}{40 \times 3} = \frac{5483}{120}$$

$$\frac{5483}{120} \div \frac{2575}{400} = \frac{5483}{120} \times \frac{400}{2575} = \frac{21932}{3090} = \frac{10966}{1545} =$$

٧ غروش ٣ پاره ٢ اقچه $\frac{1125}{1545}$

(طریق ثانی)

مثلا ٣ ارشون ١٢ پرمق بصمه به ٢٩ غروش ٣٠ پاره ویرلدیکی

حالده بهر ارشـونی نه مقـدار پاره‌یه کلر مطلوب اولسـه
شـووجهله یاپیلور

پره‌ق	ارشون
١٢	٣
ره	پاره
٣٠	٢٩

=

اولا ارشـون اولان ٣ جزء اصغری بولنـان پره‌غـه تحویل
و کسری اولان پره‌ق ایله جمع اولنوب ٣ × ٢٤ + ١٢ = ٨٤
ایتدیکندن مقسوم علیه اعتبار اولنور
بعـده غروش اولان ٢٩ دخی کذلك جزء اصغری اولان
پاره‌یه تحویل و اوته‌کی پاره‌لر ایله جمع اولنه‌رق ٢٩ × ٤٠ + ٣٠
= ١١٩٠ ایتدیکندن مقسوم اعتبار اولنور
اشبو عددلر بر برینه تقسیم اولنـدقده حصوله کلان ١٤,١٦٦
خارج قسمتی بهر پره‌غه اصـابت ایدن پاره اولمش اولور و ١
ارشـون ٢٤ پره‌قدن عبـارت اولمغـله مذکور خارج قسمتك
٢٤ مثلی اخذ یعنی ٢٤ ایله ضرب اولنـدقده حاصـل اولان
٣٣٩,٩٨٤ ارشـونه اصـابت ایدن پاره اولدیغنـدن و بونك
کسر اعشـاریسی دخی برعـدده پك یقـین بولندیغنـدن بر
اعتباریله مذکور عدده جمع اولنـوب غروش جنسـنه تحویل
اولندقده $\frac{٣٤٠}{٤٠}$ = ٨ غروش ایدکلـه بو صورتده مذکـور
بصمه‌نك بهر ارشـونی ـ ٨ بچق غروشـه اولمش اولـدیغی
ظاهر اولور
و اشبو مثـالك بو صورتله حللی بین العـوام قبا حسـابلرده

جاری اولان اصول اولوب یوخسه صحت اوزره حلی بالاده ١٤،١٦٦ کسر اعشاری دوری مرکبی اصلی اولان کسر عادی یه تحویل اولنه‌رق حاصل اولان $\frac{١٥}{٩٠}$ ١٤ یعنی اختصار اولندقده $\frac{١}{٦}$ ١٤ کسرینك اوزرینه اجرای عمل اولنمسیله اولور که اولوقتده بهر ارشونه اصابت ایدن غروشك تماماً ــ ٨ اولدیغی میدانه چیقار

(باب سادس اعدادك ترفیع و تجذیری و قواعدی بیاننده در)

(ترفیع) بر عددی بر ویا بر قاچ دفعه کندی نفسنه ضرب ایتمکدر

امدی بر عدد کندی نفسنه بر کره ضرب اولنور ایسه حاصل اولان عدده اول عددك مربعی یاخود ایکنجی قوتی و ایکی کره ضرب اولنور ایسه مکعبی یاخود اوچنجی قوتی و اوچ کره ضرب اولنور ایسه دردنجی قوتی و الی اخره بو منوال اوزره تعبیر اولنوب مطلوب اولان حاصل ضربه حاصل رفع دینور

و بر عددك مراد اولنان بر قوته رفعنی بیان ایتمك ایچون اول عدد اطرافنه بر معترضه وضع و اول معترضه‌نك صول طرفی فوقنه عدد قوتی اشعار ایدن رقم ترقیم اولنور مثلا (٥)^{٣} کبی که بش رفع اولنه‌جق اوچنجی قوته دیمکدر و بو ٣ رقمنه اس رقمی تعبیر اولنور

یعنی (٥)^{٣} = ٥ × ٥ × ٥ = ١٢٥ در

(بردن طقوزه قدر اولان اعدادك مربعلريله مكعبلری جدولی)

$(١)^{٢} = ١$	$(١)^{٣} = ١$
$(٢)^{٢} = ٤$	$(٢)^{٣} = ٨$
$(٣)^{٢} = ٩$	$(٣)^{٣} = ٢٧$
$(٤)^{٢} = ١٦$	$(٤)^{٣} = ٦٤$
$(٥)^{٢} = ٢٥$	$(٥)^{٣} = ١٢٥$
$(٦)^{٢} = ٣٦$	$(٦)^{٣} = ٢١٦$
$(٧)^{٢} = ٤٩$	$(٧)^{٣} = ٣٤٣$
$(٨)^{٢} = ٦٤$	$(٨)^{٣} = ٥١٢$
$(٩)^{٢} = ٨١$	$(٩)^{٣} = ٧٢٩$

(تجذير) بر حاصل رفعك اصلی اولان عددی بولمقدر مثلا ٢٥ حاصل رفعنك اصلی اولان ٥ عددينی بولمق جذرينی بولمق ديمكدر چونكه $٥ \times ٥ = ٢٥$ در

اكر بر عدد بر دفعه كندو نفسنه ضرب ايله حاصل ضرب حاصل رفع معلومه مساوی اولور ايسه اول عدده جذر مربع ياخود ايكنجی قوتدن جذر اكر ايكی دفعه ضرب ايله مساوی اولور ايسه جذر مكعب ياخود اوچنجی قوتدن جذر و اكر اوچ دفعه ضرب ايله مساوی اولور ايسه دردنجی قوتدن جذر و هكذا اطلاق اولنور

بر عددك جذرينك اخذ اولنديغنی افاده ايتمك ايچون اول

عددك اوزرينه علامت جذريه وضع اولوب علامت مذكورهنك صاغ طرفى فوقنده عدد قوتى بيلديرن رقم يازيلور ١٢٥ ³√ كبى يعنى ١٢٥ عددينك اوچنجى قوتدن جذرى النهجق ديمكدر فقط جذر مربع اخذينى افاده ايچون علامت جذريه اوزرينده عدد قوتى بيلديرمك ايچون قونهجق ٢ رقمى قونمز ٤√ كبى

اكر بر عددك تماماً جذرى بولنور ايسه منطق تسميه اولنور ٤ و٨ و٩ و هكذا كبى بولنمديغى صورتده اصم تعبير اولنور ٣ و٥ و٧ و١٠ كبى فقط بونلرك دخى جذر تقريبيلرى بولنه بيلور

(برنجى اعداد صحيحهنك جذر مربعلرينى اخذ ايتمك قاعدهسى)

اعداد مفردهنك جذر مربعلرينى اخذ ايتمك ايچون بر قاعدهٔ مخصوصه اولميوب نجق ذهناً اخذ اولنه بيلور

اعداد مركبهنك جذر مربعى اخذ اولنمق مثلا ٤٧٦١√ عددينك جذر مربعى اخذ اولنمق مراد اولندقده عدد مذكور ابتدا صاغندن بدأ ايله صوله طوغرى شو وجهله ٦١ ٤٧ ايكيشر ايكيشر قسامه تفريق اولوب بعده صول طرفده اولان ٤٧ قسمنك جذر تقريبيسى اولان ٦ اخذ اولنوب مجذورك يعنى جذرى النهجق عددك صاغ طرفنده بر خط ايله شو صورتله

```
٤٧ ٦١ | ٦٩
٣٦
١١ ٦١
١١ ٦١
.
```

فصل اولنه‌رق تحریر اولور بعده اشبو ٦ عددینك مربعی اولان ٣٦ عددی ٤٧ قسمندن طرح اولنوب قالمش اولان ١١ فضلی خط طرح التنه یازلدقدنصکره فضل مذکورك صاغنه ایکنجی قسمده بولنان ٦١ رقمی تنزیل اولنور

صکره استحصال اولنان ٦ جذرینك صاغنه بر صفر وضعیله ضعفی اولان ١٢٠ اخذ اولنوب اشبو ١٢٠ اوزرینه خط طرح التنده تحدث ایتمش اولان ١١٦١ عددی بر وجهله تقسیم اولنمق اقتضا ایدرکه وبربلان خارج قسمت مذکور ١٢٠ ایله ضرب وکندی مربعی ضم اولندقده جمله‌سی مذکور ١١٦١ عددندن طرح اولنه‌بیله و بو تقسیمده اول عدد ٩ اولدیغندن اقرجه استحصال اولنان ٦ جذرینك صاغنه ترقیم اولنوب بعده ١٢٠ ایله ضرب و حاصل ضرب اولان ١٠٨٠ عددینه کندی مربعی تشکیل ایدن ٨١ عددی دخی ضم اولنه‌رق تحدث ایدن ١١٦١ خط طرح زیرنده بولنان ١١٦١ دن طرح اولنور بو صورتده تنزیل اولنه‌جق باقی قسم قالمدیغندن ٦٩ عددی عدد مذکورك جذر مربعی تامی اولمش اولور -

واکر بر دها تنزیل اولنه‌جق قسم قالمش اولسه کذلك ٦٩ عددینك اوکنه بر صفر وضعیله ضعفنده خط طرح التنده اولان عدد تقسیم وظهور ایدن خارج قسمت جذر اعتباریله محلنه تحریر اولنوب بعده ضعف مذکوره ضرب و کندی مربعی ضم اولنه‌رق حاصلی خط طرح التنده اولان عدددن تنزیل اولنور و الی آخره بو صورتله اجرای عمل قلنور

(ایکنجی کسورات عادیه‌نك جذر مربعنی الىق قاعده‌سی)

بر کسر عادینك جذر مربعنی الىق مثلا $\sqrt{\frac{٤}{٩}}$ کسرینك جذر مربعنی الىق مراد اولنور ایسه اولا صورت اولان ٤ عددینك جذر مربعی اولان ۲ اخذ اولنه‌رق صورت و صکره مخرج اولان ۹ عددینك دخی جذر مربعی اولان ۳ اخذ اولنه‌رق مخرج اعتبار اولنور که $\sqrt{\frac{٤}{٩}} = \frac{٢}{٣}$ اولور و اکر جذری النه‌جق عدد عدد صحیح مع الکسر اولور ایسه اولوقتده عدد صحیح کسرینه بسط اولنه‌رق حاصل مبسوطك جذر مربعی النور مثلا $\sqrt{٢\frac{٤}{١٦}} = \sqrt{\frac{٣٦}{١٦}} = \frac{٦}{٤}$ کبی

(اوچنجی کسورات اعشاریه‌نك جذر مربعنی الىق قاعده‌سی)

کسورات اعشاریه‌نك جذر مربعلرینك اخذی عینی عدد صحیح کبی اولوب فقط اقسامه تفریقنده علامت مفرزه‌نك صاغنه و صولنه اعتبار یله تقسیم اولنور و استحصال اولنان جذرده مجذورك علامت مفرزه‌سنه قدر ظهور ایدن جذر عدد صحیح و انك مابعدی کسر اعشاری اولور اکر کسر اعشاری طرفی تك کلور ایسه صفر وضعیله چفت اولنور

مثلا $\sqrt{١٧٥,٠٣٢٩} = ١٣,٢٣$ اولور

(دردنجی اعداد صحیحه‌نك جذر مکعبلرینی الىق قاعده‌سی)

اعداد صحیحه‌نك جذر مکعبلری النمق مثلا $\sqrt[٣]{٩٤١١٩٢}$

عددینك جذر مكعبی الممق مراد اولندقده اعداد مذكوره
صاغدن بدأ ایله اوچر اوچر اقسامه شو وجهله ٩٤١١٩٢
افراز اولندقدنصكره صولده بولنان ٩٤١ قسمنك جذرمكعب
تقریبیسی اولان ٩ اخذ اولنوب مجذور اولان عددك صاغنه بر
خط ایله فصل اولنه‌رق شو صورتله
تحریر اولنور و بو ٩ جذرینك مكعبی
اولان ٧٢٩ مذكور قسمدن طرح
اولنوب باقی ٢١٢ قالمغله بونك یاننه
ایكنجی قسم بولنان ١٩٢ دها تنزیل
اولنه‌رق خط طرح التنده ٢١٢١٩٢

```
٩٤١١٩٢ | ٩٨
٧٢٩
٢١٢١٩٢
٢١٢١٩٢
    ٠
```

حاصل اولدیغندن اشبو عدد اقدمجه استحصال اولنان ٩ جذرینك
اوكنه بر صفر وضعیله مربعنك اوچ مثلی اولان ٢٤٣٠٠
عددینه تقسیم اولنمق اقتضا ایدر ایسه ده بوكا بر وجهله
خارج قسمت ویرلمك لازم كلور كه اول خارج قسمت مذكور
٢٤٣٠٠ عددینه ضرب اولندقدنصكره مربعنك اوچ مثلی
كندی اوكنه بر صفر وضعیله حادث اولان عدده ضرب
ومكعبی دخی اخذ اولنوب بو اوچ حاصل جمع اولندقده
مذكور ٢١٢١٩٢ عددندن طرحی ممكن اوله و بو تقدیرده
او مثللو بر عدد ٨ اوله‌بیله‌جكندن اقدمجه استحصال اولنان
جذرك صاغنه تحریر اولنور
بعده اشبو ٨ خارج قسمتی مذكور ٢٤٣٠٠ عددینه ضرب
وحاصلی اولان ١٩٤٤٠٠ عددینه كندی مربعنك اوچ
مثلی اولان ١٩٢ اقدمجه استحصال اولنمش اولان ٩

جذرینك اوكنده صفر قونه‌رق تحدث ایدن ٩٠ ایله ضرب و حاصلی اولان ١٧٢٨٠ عددی و ٨ عددینك مكعبی تشكیل ایدن ٥١٢ عددی جمع اولنوب بو اوچ حاصل مجموع اولان ٢١٢١٩٢ مذكور خط طرح التنده بولنان ٢١٢١٩٢ عددندن طرح اولنور بو صورتده ٩٨ عددی مذكور عددك جذر مكعب تامی اولمش اولور

(بشنجی كسورات عادیه‌نك جذر مكعبلرینی الق قاعده‌سی)

بر كسر عادینك جذر مكعبی اولا صورت كسرك جذر مكعبی بعده مخرج كسرك دخی جذر مكعبی اخذ اولنه‌رق صورتك حاصل جذرینه مخرجك حاصل جذری مخرج اعطا اولنمغله اخذ اولنور مثلا $\sqrt[3]{\frac{8}{27}} = \frac{2}{3}$ كبی

و كذا عدد صحیح مع الكسرك جذر مكعبی دخی عدد صحیح كسرینه بسط اولنه‌رق حاصل مبسوطك صورت و مخرجنك جذر مكعبی اخذ اولنمغله النور مثلا $\sqrt[3]{3\frac{3}{8}} = \sqrt[3]{\frac{27}{8}} = \frac{3}{2}$ كبی

(التنجی كسورات اعشاریه‌نك جذر مكعبلرینی الق قاعده‌سی)

كسورات اعشاریه‌نك جذر مكعبلرینی الق عینی عدد صحیحك جذر مكعبلرینی الق كبی اولوب فقط قسملر علامت مفرزه‌دن بدأ ایله صوله و صاغه طوغری افراز اولنور و استحصال اولنان جذرده مجذورك علامت مفرزه‌سنه قدر ظهور ایدن جذر عدد صحیح اولوب اندن مابعدی كسر اعشاری اولور مثلا $\sqrt[3]{49,430863} = 3,67$ كبی

قاعدهٔ مکمله

اکر مجذور اصم اولور ایسه یعنی تماماً جذری النه‌میه‌رق خط طرح التده فضل قالور ایسه اول فضل یا علی حاله براغیلور یاخود اوکنه جذر مربع اخذی ایسه ایکیشر ایکیشر و مکعب اخذی ایسه اوچر اوچر صفر وضع اولنه‌رق قواعد مخصوصهٔ سابقه اوزره اجرای عمل ایله مراد اولنان حدده قدر یوریدیلور فقط فضل مذکورک اوکنه صفرلر وضعند نصکره استحصال اولنان جذرلر اعشاری علامت مفرزه سیله افراز اولنور

(باب سابع نسبت و تناسب بیانده‌در)

(نسبت) هر ایکی عددک بینلرنده اولان فضل ویا خارج قسمتدر مثلا ٨ عددینک ٤ عددیله بینلرنده اولان نسبتی دیمک یا ٨ عددندن ٤ طرح اولنوب باقی قلان ٤ فضلی و یاخود ٨ عددی ٤ اوزرینه تقسیم اولنه‌رق ظهور ایدن ٢ خارج قسمتی دیمکدر
امدی اشبو اولکی صورتده بولنانه نسبت عددیه و ایکنجی صورتده بولنانه نسبت هندسیه تسمیه اولنور
هر ایکی عددک بیننده اولان نسبت عددیه‌سی مثلا ٨ عددینک ٤ عددیله بیننده اولان نسبت عددیه‌سی شو وجهله ٨ و ٤ یعنی ٨ الی ٤ دیمکدر و نسبت هندسیه‌سی دخی بو وجهله ٨ : ٤

افاده اولنوب اشبو عددلردن ٨ عددینه مقدم و ٤ عددینه تالی اطلاق اولنور

(تنبیه)

نسبت عددیه‌نك ایکی طرفلرندن بر عدد طرح اولنور ویا ایکی طرفلرینه بر عدد ضم اولنور ایسه بینلرنده اولان نسبته اصلا خلل کلمز

مثلا ٨ و ٤ = ٤

(٨ــ٢) و (٤ــ٢)= ٤

(٨+٢) و (٤+٢)= ٤ کبی

و نسبت هندسیه‌نك دخی ایکی طرفلری بر عدد ایله ضرب و یاخود تقسیم اولنور ایسه کذلك بینلرنده اولان نسبته خلل کلمز

مثلا ٨ : ٤ = ٢

(٢×٨) : (٢×٤)= ٢

$\frac{٨}{٢}$: $\frac{٤}{٢}$ = ٢ کبی

اشبو تنبیه واسطه‌سیله ایلروده بیان اوله‌جق بر تناسبك اختصاری اجرا اوله‌بیلور

(تناسب) بر جنسدن بولنان هر ایکی نسبتك بر برینه تشبیهیدر تناسب ایکی نوعدر بری تناسب عددی و دیکری تناسب هندسیدر

(تناسب عددی) هر ایکی نسبت عددیه‌دن مرکب اولان تناسبدر

(تناسب هندسی) هر ایکی نسبت هندسیه‌دن مرکب اولان تناسبدر

بو تقديرجه هر تناسب ايكی نسبتدن مركب و هر نسبت دخی ايكی حددن عبارت بولنديغندن بر تناسبك درت حدی شامل اولمسی اقتضا ايليوب اشبو حدلردن حد اوله مقدم اول و حد ثانی يه تالئ اول و حد ثالثه مقدم ثانی و حد رابعه تالئ ثانی و جمله سنه بردن اربعهٔ متناسبه تسميه اولنور

و حد اول ايله حد رابعه طرفين و حد ثانی ايله ثالثه وسطين اطلاق اولنور مثلا

تناسب عددی هيئتی　　　　تناسب هندسی هيئتی

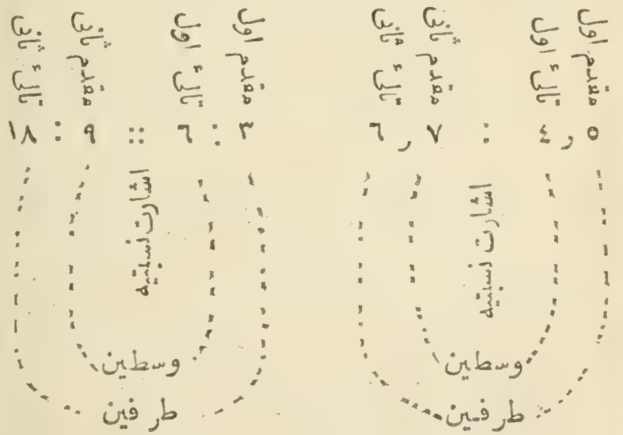

و هر قنغی بر تناسبده وسطين اولان حدلر بر برينه مساوی اولور ايسه اكا تناسب متصل تسميه اولنور مثلا ٣ر٥ : ٥ر٧ تناسب عدديسنده وسطين اولان حدلر مساوی يعنی بر برينك عينی اولديغندن بوكا تناسب عددئ متصل تسميه اولنوب و تكرر

ایدن ٥ عددینه دخی ۳ ایله ۷ بیننده وسط متناسب عددی اطلاق اولنور و بو مثلاو تناسب عددی شو وجهله ÷÷ ٥،۳،۷ تحریر اولنور و بو ۷ عددینه ثالث متناسب تسمیه اولنور و تناسب هندسی دخی بومثللودر مثلا ٤ : ۸ :: ۸ : ١٦ نسبتنده اولدیغی کبی که اشبو نسبت دخی شو وجهله ÷÷ ۷ : ٤ : ١٦ تحریر اولنور و ۸ عددینه وسط متناسب هندسی و ١٦ عددینه دخی کذلك ثالث متناسب هندسی دینلور

و طرفین اولان حدلر بربرینه مساوی اولور ایسه اکا تناسب منفصل تسمیه اولنور مثلا ۸ : ٤ :: ١٦ : ۸ کبی که تناسب متصلده جاری اولان اصوالر عینی بونده دخی جاریدر

(نوع اول تناسب عددی بیانندهدر)

تناسب عددیده ایکی شرط واردر

بری حد اولیله حد ثانیسی بیننده‌کی تفاضل حد ثالثله حد رابعی بیننده‌کی تفاضله مساوی اولور مثلا اشبو

۷ و ٥ ÷ ٤ و ۲ تناسب عددیسنده

۷—٥ = ٤—۲

۲ = ۲ اولور

ایکنجی طرفین مجموعی و سطین مجموعنه مساوی اولور مثلا اشبو

۷ و ١٠ ÷ ١١ و ١٤ تناسب عددیسنده

۷+١٤ = ١٠+١١

۲١ = ۲١ اولور

و بوده تناسب عددیٔ متصلده عددین معلومین بیننده اولان وسط متناسب عددی اول عددلر مجموعنك نصفنه مساوی اولور مثلا شبو ٣ ر ٥ ر ٧ تناسب عددیسنده

$$\frac{٧+٣}{٢}=٥$$ اولور

امدی تناسب عددینك اشبو شرطلری سببیله بر تناسب عددیده اوچ حد معلوم اولوب بری مجهول اولور ایسه معلوم اولان حدلر واسطه‌سیله مجهول اولان حد استخراج اولنور و بوده ایکی وجهله‌در

(وجه اول)

اگر مجهول اولان حد طرفده واقع اولور ایسه مثلا س ر ٥ : ١٥ ر ١١ کبی اولور فقط وسطین اولان ٥ و ١٥ جمع اولنه‌رق حاصل مجموع اولان ٢٠ عددندن طرف معلوم اولان ١١ طرح اولنور باقی قلان ٩ مجهول اولان س اولش اولور بو صورتده

س ر ٥ : ١٥ ر ١١ تناسب عددیسنده

س = (٥ + ١٥) — ١١

س = ٢٠ — ١١

س = ٩ اولور

(وجه ثانی)

اگر مجهول اولان حد وسطده بولنور ایسه مثلا ٩ ر س : ١٥ ر ١١ کبی اشبو تناسبده طرفین اولان ٩ و ١١ جمع اولنه‌رق حاصل

مجموع اولان ٢٠ عددندن طرف معلوم بولنان ١٥ طرح اولنور باقی قلان ٥ مجهول اولان س اولمش اولور بو صورتده

٩ ر س :١٥ ر ١١ تناسب عددیسنده

س=(٩+١١)—١٥

س= ٢٠ —١٥

س= ٥ اولور

و اکر تناسب عددئ متصلده وسط متناسب عددی مجهول اولور ایسه مثلا ∺ ٣ ر س ر ٧ تناسبنده اولدیغی کبی اشبو تناسبده طرفین اولان ٣ و ٧ عددلرینك مجموعی اولان ١٠ عددینك نصفی اخذ اولندقده حاصل اولان ٥ مجهول اولان اولان وسط متناسب عددی اولمش اولور بو صورتده

∺ ٣ ر س ر ٧ تناسب عددئ متصلنده

$$س = \frac{٣+٧}{٢}$$

س = ٥ اولور

اشبو تناسب عددیلرشرطلریله میزان اولنورلر و بو تناسب عددیلرده تفاضللر دائما مقدار اعظمه تابعدر

(نوع ثانی تناسب هندسی بیانندهدر)

تناسب هندسی ایکی قسمدر بری تناسب هندسئ مبسوط و دیکری تناسب هندسئ معکوس یاخود متکافیدر

(قسم اول)

(تناسب هندسی مبسوط) ایکی شرط ایله معرفدر
بری حد اولك حد ثانی یه تقسیمندن حاصل اولان خارج قسمت حد ثالثك حد رابعه تقسیمندن حاصل اولان خارج قسمته یاخود حد ثانینك حد اوله تقسیمندن حاصل اولان خارج قسمت حد رابعك حد ثالثه تقسیمندن حاصل اولان خارج قسمته مساوی اولور و یاخود تعبیر اخر ایله حد اول حد ثانینك هر قاچ جزئی و یا مثلی اولور ایسه حد ثالث دخی حد رابعك اولقدر جزئی و یا مثلی اولور مثلا اشبو

۸ : ٤ :: ١٦ : ۸ تناسبده اولدیغی کبی که
$\frac{۸}{٤} = \frac{١٦}{۸}$ اولوب و بوده
$۲ = ۲$ اولور

ایکنجیسی طرفینك مستطیلی یعنی حاصل ضربی وسطینك مستطیلنه یعنی حاصل ضربنه مساوی اولور مثلا اشبو

۸ : ٤ :: ١٦ : ۸ تناسبده اولدیغی کبی که
$۸ \times ۸ = ٤ \times ١٦$ اولور و بوده
$٦٤ = ٦٤$ اولور

و هر تناسب هندسی متصلده طرفین حاصل ضربی وسط

متناسبك مربعنه مساوى اولور مثلا

٤ : ٨ : ٨ : ١٦ تناسبنده

٤ × ١٦ = (٨)^2 اولور و بوده

٦٤ = ٦٤ اولور

و تناسب هندسئ مبسوط دخى ايكيدر برى مفرد برى مركب (تناسب هندسئ مبسوط مفرد) معلومات ثالثه ايله مجهول استخراج اولنان تناسبدر

امدى اشبو تناسب هندسئ مبسوط مفردك ذكر اولنان شرطلرينه و تعريفنه بنأ اوچ حدى معلوم اولوبده برى مجهول اولور ايسه معلوم اولان حدلر واسطه سيله مجهول اولان حد استخراج اولنور و بوده ايكى وجهله اولور

(وجه اول)

اكر مجهول طرفده اولور ايسه مثلا اشبو ٨ : ٤ :: ١٦ : س تناسبنده اولديغى كبى اولوقتده وسطين اولان ٤ و ١٦ بر برينه ضرب اولنوب حاصل اولان ٦٤ طرف معلوم بولنان ٨ عددينه تقسيم اولنور و بو تقسيمدن ظهور ايدن ٨ خارج قسمتى مساوى س اولمش اولور بو صورتده

٨ : ٤ :: ١٦ : س تناسبنده

$$س = \frac{٤ \times ١٦}{٨}$$

$$س = \frac{٦٤}{٨}$$

س = ٨ اولور

(وجه ثانی)

اکر مجهول وسطده بولنور ایسه مثلا اشبو ٨ : ٤ :: س : ٨ تناسبنده اولدیغی کبی بودخی طرفین اولان ٨ و ٨ بر برینه ضرب اولنوب حاصلی اولان ٦٤ وسط معلوم بولنان ٤ اوزرینه تقسیم ایله اولور و ظهور ایدن ١٦ خارج قسمتی مساوی س اولمش اولور بو صورتده

٨ : ٤ :: س : ٨

س = (٨ × ٨) / ٤

س = ٦٤ / ٤

س = ١٦ اولور

وتناسب هندسی متصلده دخی وسط متناسب مجهول اولور ایسه مثلا ∺ ٤ : س : ١٦ تناسبنده اولدیغی کبی اشبو تناسبده طرفین اولان ٤ ایله ١٦ بر برینه ضرب اولنهرق حاصلی اولان ٦٤ عددینک جذر مربعی اولان ٨ وسط متناسب عددی اولمش اولور بو صورتده

∺ ٤ : س : ١٦

س = √(٤ × ١٦)

س = √٦٤

س = ٨ اولور

(مسائل حسابیه‌نك هیئت تناسبه وضعی بیاننده‌در)

بر مسئله‌نك هیئت تناسبه و ضعی ایکی اصول اوزره اجرا اولنور

برنجیسی

مسئلهٔ مذکوره‌نك حاوی اولدیغی معلوملردن هر بری منسوب الیهنه نسبت اولنـور مثلا ٦ ارشون چوقه‌یه ٣٥٠ غروش ویرلدیکی حالده ٢١ ارشون چوقه‌یه قاچ غروش ویرلمك لازم‌کلور دیو وارد اولان مسئله هیئت تناسبه وضع اولنمق ایجاب ایلدیکی تقدیرده اشبو ارشونلرك هر بری منسـوب الیهلری اولان غروشه نسبت اولنور یعنی ٦ : ٣٥٠ :: ١٢ : س دیو بو صـورتله تشکیل اولنه‌رق حل اولندقده س = $\frac{١٢ \times ٣٥٠}{٦}$ = ٧٠٠ اولور

ایکنجیسی

مذکور معلـوملردن هر بری ینه کندی جنسنه نسبـت اولنور مثلا انفاً بیان اولنان مسئله‌ده ارشون ارشونه و غروش غروشه نسبت اولنور یعنی مذکور تناسب ٦ : ١٢ :: ٣٥٠ : س دیو بو وجهله تشکیل اولنه‌رق بو دخی حل اولندقده س = $\frac{٣٥٠ \times ١٢}{٦}$ = ٧٠٠ اولور

و اشبو تناسب نسبت بحثنده بیان اولنان تنبیه واسطه‌سـیله اختصـار اولنه‌رق دخی سهـولتله حل اولنور شویله که برنجی نسبتده بولنان ٦ و ١٢ عددلری ٦ عددیله تقسیم اولنه‌بیلدکلرندن

ظهور ایدن ١ و ٢ خارج قسمتلری بر برینه نسبت اولنوب شو وجهله تناسب تشکیل اولنور

$$١ : ٢ :: ٣٥٠ : س$$

$$س = \frac{٣٥٠ \times ٢}{١}$$

$$س = \frac{٧٠٠}{١}$$

$$س = ٧٠٠$$ اولور

(تناسب هندسی مبسوط مرکب) معلومات ثلثه یر ینه معلومات متعدده اعطاسیله مجهول استخراج اولنان تناسبدر مثلا ١٢ عمله ٦ کونده ٣٠ ارشون بر حفر ایتسهلر ٨ عمله ٣ کونده نمقدار یر حفر ایدر دینلدکده بش معلوم ایله بر مجهول استخراجی مطلوب اولدیغندن بوکا تناسب هندسی مبسوط مرکب دینلور

و بو مسئله ایکی طریق ایله حل اولنور

(طریق اول)

مسئلهٔ مذکورهنك حاوی اولدیغی معلوملردن اولان همجنس واقع اولان ایکی معلوم بر برینه مساوی فرض اولنوب معلومات باقیهدن برار بعهٔ متناسبه تنظیم اولنور

صکره اقدمجه بر برینه مساوی فرض اولنان معلوملر ایله ترتیب قلنان تناسب واسطهسیله استخراج اولنمش اولان مجهولدن برار بعهٔ متناسبه دها تنظیم اولنهرق حل اولندقده مجهول

مطلوب استخراج اولنمش اولور

مسئله

عمله	کون	ارشون
١٢	٦	٣٠
٨	٣	س

(برنجی تناسبك صورت ترتیبی)

کونلر بربرینه مساوی فرض اولنەرق ١٢ عمله بر مدت معینه ظرفنده ٣٠ ارشون محل حفر ایتسەلر ٨ عمله ینه اومدتده نەقدار یر حفر ایدرلر دیەرك شو صورتله ترتیب اولنور

عمله	ارشون	عمله	
١٢ :	٣٠ ::	٨ :	س

$$س = \frac{٣٠ \times ٨}{١٢}$$

$$س = \frac{٢٤٠}{١٢}$$

س = ٢٠ ارشون یر حفر ایدرلر

(ایکنجی تناسبك صورت ترتیبی)

عملەلر بربرینه مساوی فرض اولنەرق بر مقدار عمله ٦ کونده بالاده استخراج اولنان ٢٠ ارشون محل حفر ایتسەلر ینه اومقدار عمله ٣ کونده نەقدار محل حفر ایدرلر دیەرك شو صورتله ترتیب اولنور

كون ارشون كون

٦ : ٣٠ :: ٣ : س

$$س = \frac{٣٠ \times ٣}{٦}$$

$$س = \frac{٩٠}{٩}$$

س = ١٠ ارشون محل حفر ایدرلر

(طریق ثانی)

مسئلهٔ مذکورهنك برنجی حدلری یعنی معلوم اولاری اولان ١٢ و ٨ کندی منسوب الیهلری بولنان ٦ و ٣ عددلریله ضرب اولنوب تحدث ایدن حاصل ضربلر ایله باقی قلان معلومدن یعنی ٣٠ عددندن بر اربعهٔ متناسبه تشکیل اولنوب حل اولنور

عمله	کون	ارشون
١٢	٦	٣٠
٨	٣	س

١٢		٨
	٣٠	
٦		٣

١٢ × ٦ : ٣٠ :: ٨ × ٣ : س

$$س = \frac{٣٠ \times ٢٤}{٧٢}$$

$$س = \frac{٧٢٠}{٧٢}$$

س = ١٠ ارشون یر حفر ایدرلر

(قسم ثانی)

(تناسب هندسیٔ معکوس) حاوی اولدیغی نسبتك منسوب الیهی شیٔ واحد اولور

و تناسب هندسیٔ معکوس ایکی شرط ایله دخی معرفدر بری حد اولی حد ثانیسنك هر قاچ جزئی و یا مثلی اولدیغی کبی حد ثالی دخی حد رابعنك اولقدر جزئی و یا مثلی اولمیوب بالعکس حد رابعی حد ثالثنك اولقدر جزئی و یا مثلی اولور یعنی حد اولی حد ثانیسندن اصغر اولوب حد ثالثی حد رابعندن اعظم بولنور مثلا ٤ : ٨ :: ٣٢ : ١٦ تناسب هندسیسندن حد اول اولان ٤ حد ثانی بولنان ٨ عددینك نصفی اولدیغی کبی حد ثالث اولان ٣٢ حد رابع بولنان ١٦ نك نصفی اولمیوب ضعفی بولنمشدر

ایکنجیسی حد اولی حد ثالثنك هر نقدر جزئی و یا مثلی ایسه حد رابعی حد ثانیسنك اولقدر جزئی و یا مثلی اولور مثلا ٣ : ٢٤ :: ٦ : ١٢ تناسبنده حد اول اولان ٣ حد ثالث اولان ٦ نك نصفی اولدیغی کبی حد ثانی اولان ٢٤ حد رابع بولنان ١٢ نك ضعفی بولنمشدر

امدی تناسب معکوس هیئتیله مجهول استخراج اولنهمدیغندن هیئت مبسوطه‌یه تحویلی لازمکلور و تناسب معکوسك هیئت مبسوطه‌یه تحویلی دخی اکر مذکور تناسب برنجی شرط اوزره بولنور ایسه حد اولی حد ثانی و حد ثانیبی حد اول یاخود

حد ثالثی حد رابع و حد رابعی حد ثالث قیلمق ایله اولور
مثلا ٤ : ٨ :: ٣٢ : ١٦ تناسبنك مبسوطه‌یه تحویلی
شو وجهله اولور

٤ : ٨ :: ٣٢ : ١٦ =	٨ : ٤ :: ٣٢ : ١٦	حد اول حد ثانی و حد ثانی حد اول قلندی
	٤ : ٨ :: ١٦ : ٣٢	حد ثالث حد رابع و حد رابع حد ثالث قلندی

و اگر ایکنجی شرط اوزره بولنور ایسه حد اولی حد ثالث
حد ثالثی حد اول یاخود حد ثانی‌یی حد رابع حد رابعی حد
ثانی قیلمق ایله اولور مثلا ٤ : ٣٢ :: ٨ : ١٦ تناسبنك
هیئت مبسوطه‌یه تحویلی دخی بو وجهله اولور

٤ : ٣٢ :: ٨ : ١٦ =	٨ : ٣٢ :: ٤ : ١٦	حد اول حد ثالث و حد ثالث حد اول قلندی
	٤ : ١٦ :: ٨ : ٣٢	حد ثانی حد رابع و حد رابع حد ثانی قلندی

و اشبو تناسب هندسی معکوس دخی ایکی اولوب بری مفرد
و بری مرکب ایسه‌ده بونلر هیئت مبسوطه‌یه ارجاع
اولندقلرندن آیرو آیرو تعریفه حاجت اولمیوب فقط مفردی
و مرکبی ایله حل اولنه‌جق مسائل تفریق اولنمشدر

(تناسب معكوس مفرد ايله مسائل حلى بياننده‌در)

(مسئله) ٤ ادم بر ترلايى ١٥ كونده حفر ايتسه‌لر ٨ ادم ينه او ترلايى قاچ كونده حفر ايدر بيلمك لازم كلدكده اكر نسبتلر منسوب اليهنه نسبت اولنه‌رق تشكيل اولنور ايسه شو وجهله بر تناسب تنظيم اولنور

ادم كون ادم كون

٤ : ١٥ :: ٨ : س مبسوطه‌يه تحويل اولندقده =

٤ : س :: ٨ : ١٥

$$س = \frac{١٥ \times ٤}{٨}$$

$$س = \frac{٦٠}{٨}$$

$$س = \frac{١}{٢}\ ٧$$ كونده حفر ايدرلر

واكر كندى جنسنه نسبتله ترتيب اولنور ايسه بو وجهله برتناسب تنظيم اولنور

ادم ادم كون كون

٤ : ٨ :: ١٥ : س كذلك مبسوطه‌يه تحويل اولندقده = ٤ : ٨ :: س : ١٥

$$س = \frac{١٥ \times ٤}{٨}$$

$$س = \frac{١}{٢}\ ٧$$ كونده حفر ايدرلر

(تناسب معکوس مرکب ایله مسائل حلی بیانندهدر)

(مسئله) ٨ عمله کونده ٥ ساعت ایشلمك اوزره بر محالی ١٥ کونده حفر ایتسهلر ٦ عمله کونده ٧ ساعت ایشلمك اوزره ینه او محللی قاچ کونده حفر ایدرلر دینلدکده اشبو مسئلهنك حلی ایکی طریق ایله اجرا اولنور که بری مسئلهٔ مذکوره بالاده تناسب مبسوط مرکب قاعدهسنده کوستردیکی وجهله شکل تناسبه وضع اولندقدن صکره هیئت مبسوطهیه تحویل اولنهرق مبسوطهنك برنجی طریقی اوزره و دیکری ایکنجی طریقی اوزره حل اولنور

(برنجی طریق اوزره حلی)

عمله	کونده ساعت	کون
٨	٥	١٥
٦	٧	س

(برنجی تناسبك صورت ترتیبی)

عمله   کونده عمله

٨ : ١٥ :: ٦ : س هیئت مبسوطهیه تحویل

اولندقده = ٦ : ١٥ :: ٨ : س

$$س = \frac{١٥ \times ٨}{٦}$$

$$س = \frac{١٢٠}{٦}$$

س = ٢٠ کونده حفر ایدرلر

(ایکنجی تناسبك صورت ترتیبی)

ساعت کون ساعت

٥ : ٢٠ :: ٧ : س هیئت مبسوطه‌یه تحویل

اولندقده = ٧ : ٢٠ :: ٥ : س

س = $\frac{٢٠ \times ٥}{٧}$

س = $\frac{١٠٠}{٧}$

س = $\frac{٢}{٧}$ ١٤ کونده حفر ایدرلر

(ایکنجی طریق اوزره حلی)

عمله کونده ساعت کونده

٨ ٥ ١٥

٩ ٧ س

عمله ٨ کون ٦ عمله

ساعت ٥ ١٥ ساعت ٧

٨ × ٥ : ١٥ :: ٦ × ٧ : س

٤٠ : ١٥ :: ٤٢ : س

مبسوطه‌یه تحویل اولندقده = ٤٢ : ١٥ :: ٤٠ : س

س = $\frac{١٥ \times ٤٠}{٤٢}$

س = $\frac{٦٠٠}{٤٢}$

س = $\frac{٢}{٧}$ ١٤ کونده حفر ایدرلر

(تناسبه متفرع بعض قواعد حسابيه بياننده‌در)

(برنجی اشتراك قاعده‌سی)

(قاعدهٔ اشتراك) بین التجار عقد اولنان شرکتلردن ظهوره کلان فائده یاخود ضرردن هر کسك وضع ایلدیکی سرمایه‌سنه کوره حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری استخراج اتمکدر

مثلا اوچ شخص مقاوله ایدرك بری ٥٠٠ و دیکری ٣٠٠ و او بری ٢٠٠ غروش سرمایه وضع ایدوب بر مدت اخذ واعطا ایتدکدنصکره ٤٠٠ غروش کار ایتمش اولسه‌لر بو کاردن هر برینك سرمایه‌سنه کوره حصه‌سنه قاچ غروش اصابت ایدر انی بولمقدر

امدی مسئلهٔ مذکوره‌نك حلی ایکی طریق ایله اولور

(طریق اول)

اولا اشخاص مذکوره‌نك سرمایه‌لری بولنان ٥٠٠ و ٣٠٠ و ٢٠٠ جمع اولنوب حاصل اولان ١٠٠٠ غروش سرمایه کارلری اولان ٤٠٠ غروشه و مذکور سرمایه‌لردن هر بری دخی مجهوله نسبت اولنه‌رق سرمایه‌لر عددنجه زیرده کوستردیکی وجهله بر طاقم تناسبلر تنظیم اولنور بعده بونلر حل اولندقده اشخاص مذکوره‌دن هر برینك سرمایه‌سنه کوره حصه‌سنه اصابت ایدن مقدار تحصیل اولنمش اولور

صورت مسئله

برنجی شخص	ایکنجی شخص	اوچنجی شخص	کار	
غروش	غروش	غروش	غروش	=
٥٠٠	٣٠٠	٢٠٠	٤٠٠	

٥٠٠ + ٣٠٠ + ٢٠٠ = ١٠٠٠

١٠٠٠ : ٤٠٠ :: ٥٠٠ : س اشبو تناسبك و بوندن

صكره كی تناسبلرك نسبت اوللری اختصار اولندقده =

١٠ : ٤ :: ٥٠٠ : س = $\frac{٥٠٠ \times ٤}{١٠}$ = ٢٠٠ غروش
برنجی شخص حصه سی

١٠ : ٤ :: ٣٠٠ : س = $\frac{٣٠٠ \times ٤}{١٠}$ = ١٢٠ غروش
ایکنجی شخص حصه سی

١٠ : ٤ :: ٢٠٠ : س = $\frac{٢٠٠ \times ٤}{١٠}$ = ٠٨٠ غروش
اوچنجی شخص حصه سی ٤٠٠ كار

(طریق ثانی)

ابتدا كار معلوم بولنان ٤٠٠ سرمایه لر مجموعی اولان ١٠٠٠ عددینه تقسیم اولنوب حادث اولان $\frac{٢}{٥}$ خارج قسمتی كاردن سرمایه لر مجموعنك هر غروشنه اصابت ایدن مقدار اولدیغندن

هر کسك آیرو آیرو سرمایه‌لرینه ضرب اولندقده حصه‌لرینه اصابت ایدن مقدار استحصال اولنور

صورت مسئله

برنجی شخص	ایکنجی شخص	اوچنجی شخص	کار
غروش	غروش	غروش	غروش
٥٠٠	٣٠٠	٢٠٠	٤٠٠

٥٠٠ + ٣٠٠ + ٢٠٠ = ١٠٠٠ ‏ ٤٠٠/١٠٠٠ = ٤/١٠ = ٢/٥

٥٠٠ × ٢/٥ = ٥٠٠ × ٢ / ٥ = ٢٠٠ ‏ ٣٠٠ × ٢/٥ = ٣٠٠ × ٢ / ٥ = ١٢٠ ‏ ٢٠٠ × ٢/٥ = ٢٠٠ × ٢ / ٥ = ٨٠

یعنی برنجی شخصه ٢٠٠ و ایکنجی شخصه ١٢٠ و اوچنجی شخصه ٨٠ غروش اصابت ایتمش اولور که جمله‌سی جمع اولندقده ٤٠٠ غروش کاره مساوی اولور اشبو طریق ثانی هرنقدر تناسبه متفرع دکل ایسه‌ده کثرت استعمالنه مبنی درج و تسطیر قلنمشدر

و اکر مذکور سرمایه‌لر بیننده مدت بولنور ایسه مثلا برنجی شخص ٥٠٠ غروش سرمایه‌سیله ٣ ماه و ایکنجی شخص ٣٠٠ غروش سرمایه‌سیله ٤ ماه و اوچنجی شخص ٢٠٠ غروش سرمایه‌سیله ٥ ماه تجارت ایدرك ٤٠٠ غروش کار حاصل ایتمش

اولسه‌لر بونلردن هر برینك مدتیله اقچه‌سنه كوره حصه‌لرینه كار معلومدن قاچر غروش اصابت ایدر استخراج ایتمك مطلوب اولدقده اشبو مسئله‌نك حلی دخی شو صورتله اولور

اولا اشخاص ثلثهٔ مرقومه‌نك وضع ایتمش اولدقلری سرمایه‌لرك طوردقلری زمانلر غیر مساوی اولدیغندن مسئلهٔ مذكوره‌نك حلنده سرمایه‌لر مساوی زمان طوره‌رق حاصل ایلدكلری كاره مساوی كار حاصل ایلمك ایچون نه مقدار اولملری لازم كلدیكنك استخراجی ایجاب ایدر یعنی برنجی شخصك سرمایه‌سی اولان ٥٠٠ غروشك ٣ ماه ظرفنده حاصل ایلدكی كار ٣ كره ٥٠٠ غروشك بر ماه ظرفنده حاصل ایلدكی كاره مساوی اوله‌جغی وكذا ایكنجی شخصك سرمایه‌سی اولان ٣٠٠ غروشك ٤ ماه ظرفنده حصوله كتوردیكی كار دخی ٤ كره ٣٠٠ غروشك بر ماه ظرفنده حصوله كتوردیكی كاره مساوی اوله‌جغی و اوچنجی شخصك سرمایه‌سی اولان ٢٠٠ دخی بو نسبت اوزره بولنه‌جغی جهتله هر بر شخصك سرمایه‌لری مدتلریله ضرب اولنوب حصوله كلان ١٥٠٠ و ١٢٠٠ و ١٠٠٠ غروشلر اشخاص ثلثهٔ مذكوره‌نك بر ماه ظرفنده كار معلومی حاصل ایلملری ایچون ایجاب ایدن سرمایهٔ مفروضه‌لری اولدیغندن اشبو سرمایهٔ مفروضه‌لر اوزرینه آنفا بیان اولنان قاعده‌لر اوزره اجرای عمل اولنور

صورت مسئله

برنجی شخص	مدت	ایکنجی شخص	مدت	اوچنجی شخص	مدت	کار
غروش	ماه	غروش	ماه	غروش	ماه	غروش
٥٠٠	٣	٣٠٠	٤	٢٠٠	٥	٤٠٠
٣		٤		٥		
١٥٠٠		١٢٠٠		١٠٠٠		

١٥٠٠ + ١٢٠٠ + ١٠٠٠ = ٣٧٠٠

٣٧٠٠ : ٤٠٠ :: ١٥٠٠ : س اشبو تناسبك و بوندن صکره کیلرك نسبت اولری اختصار اولندقده =

٣٧ : ٤ :: ١٥٠٠ : س = (١٥٠٠ × ٤) / ٣٧ = ١٦٢ ٦/٣٧ غروش
برنجی شخص حصه‌سی

٣٧ : ٤ :: ١٢٠٠ : س = (١٢٠٠ × ٤) / ٣٧ = ١٢٩ ٢٧/٣٧ غروش
ایکنجی شخص حصه‌سی

٣٧ : ٤ :: ١٠٠٠ : س = (١٠٠٠ × ٤) / ٣٧ ١٠٨ ٤/٣٧ غروش
اوچنجی شخص حصه‌سی ٤٠٠ = کار

(ایکنجی طریق الفرض و الخطا قاعده‌سی)

(قاعدهٔ طریق الفرض و الخطا) سرمایه‌لر یرینه بینلرنده واقع اولان مناسبات اعطا اولنه‌رق حاصل کاردن حصص

مطلوبه‌یی استخراج ایتمکدر مثلا اوچ شخص شرکت ایدوب
بر مدت اخذ و اعطا ایتدکدن صکره ٤٠٠ غروش کار حاصل
ایتمش اولسه‌لر و اول شخصلرك وضع ایلدکاری سرمایه‌لری
معلوم اولمیوب فقط ایکنجی شخصك وضع ایلدیکی سرمایه
برنجی شخصك وضع ایلدیکی سرمایه‌نك ٣ مثلی و اوچنجی
شخصك وضع ایلدیکی سرمایه‌دخی ایکنجی شخصك سرمایه‌سنك
٢ مثلی اولغله اشخاص مذکوره‌دن هر برینك حصه‌سنه کار
معلومدن نه مقدار اصابت ایدر آنی استخراج ایتمکدر

امدی مسئلهٔ مذکوره‌نك حلی شو وجهله اولور اولا برنجی
شخصك سرمایه‌سی اولان نسبت اصغر واحد فرض اولنوب
دیکر نسبتلر دخی بینلرنده اولان مناسبات وجهله یعنی برنجی
شخص سرمایه‌سی ١ اولدیغی حالده ایکنجی شخص سرمایه‌سی
برك اوچ مثلی اولان ٣ و اوچنجی شخص سرمایه‌سی اوچك
ایکی مثلی اولان ٦ اولوب بو وجهله تحریر بعده اول نسبتلرکه
١ و ٣ و ٦ جمع اولندقدنصکره حاصل مجموع اولان ١٠ کار
مذکوره یعنی ٤٠٠ غروشه نسبت و ١ و ٣ و ٦ سرمایه
نسبتلری دخی آیروآیرو هر بری مجهوله نسبت اولنه‌رق سرمایه‌لر
عددنجه تناسبلر تنظیم اولنوب حل اولنور و بوندن هر
شخصك حصه‌لرینه اصابت ایده‌جك مقدار استحصال
اولنمش اولور

صورت مسئله

١ + ٣ + ٦ = ١٠ : ٤٠٠ :: ١ : س اشبو تناسبلرك نسبت
أولری اختصار اولندقده =
١ : ٤٠ :: ١ : س = ٤٠ × ١ / ١ = ٤٠ غروش برنجی شخص حصه‌سی
١ : ٤٠ :: ٣ : س = ٤٠ × ٣ / ١ = ١٢٠ غروش ایکنجی شخص حصه‌سی
١ : ٤٠ :: ٦ : س = ٤٠ × ٦ / ١ = ٢٤٠ غروش اوچنجی شخص حصه‌سی

(اوچنجی اربعهٔ متناسبهٔ مزدوجه قاعده‌سی)

(قاعدهٔ اربعهٔ متناسبهٔ مزدوجه) مقادیر و اوزان بینلرنده اولان مساوات بعض سؤال اثناسنده علی التوالی ذکر و بیان اولنوب و مقدار اول جنسندن بر معلوم اعطاسیله مقدار آخر جنسندن مجهول استخراج ایتمکدر مثلا

٣ قنطار = ١٣٢ قیه
٥ قیه = ٢٠٠٠ درهم
٢ درهم = ٨ دنك
٤ قنطار = س دنك اولور

مسئلهٔ مذکوره‌نك حلی شو وجهله اولور که ابتدا طرف اول معلوملری اولان ٣ و ٥ و ٢ بربرینه و طرف ثانی معلولری اولان ١٣٢ و ٢٠٠٠ و ٨ دخی بربرینه ضرب اولنوب اشبو حاصل

ضربلر بربرینه نسبت و مقدار اول جنسدن اعطا اولنان معلوم دخی مجهوله نسبت اولنهرق بر تناسب تنظیم اولنوب حل اولندقده مجهول مطلوب استخراج اولنور

صورت تناسب

٣ قنطار = ١٣٢ قیه

٥ قیه = ٢٠٠٠ درهم

٢ درهم = ٨ دنك

٣ × ٥ × ٢ : ١٣٢ × ٢٠٠٠ × ٨ :: ٤ : س

س = ١٣٢ × ٢٠٠٠ × ٨ × ٤ / ٣ × ٥ × ٢

س = ٢٨١٦٠٠ مجهول مطلوب

(دردنجی ترکیب و تعدیل قاعدهسی)

(قاعدهٔ ترکیب و تعدیل) اشیای مختلفة الاسعاری ترکیب ایتمك و اشیای مذکورهنك سعر اوسطنی بولمق و اشیای مرکبهنك مقدارلرینی تعیین ایتمکدر

(اشیای مختلفه‌نك الا سعاری ترکیب ایتمك)

مثلا برینك قیمه‌سی ۸ و دیکرینك ۱۵ و اوبرینك ۱۶ و دها او برینك ۱۷ غروشه اولان درت جنس بر شی بروجهله ترکیب اولنمق مطلوب اولسه که اول ترکیب اولنان شیئك بهر قیمه‌سی ۱۲ غروشه اولسون

امدی اشبو مسئله‌نك حلنده اولا سعر اوسط یعنی اورته بها ۱۲ اولدیغندن ارخص یعنی اهون بهالر اولان ۸ و ۱۰ سعراوسط بولنان ۱۲ نك بر بری اوزرنده اوله‌رق اوست طرفنه و غالی یعنی آغر بهالر اولان ۱۶ و ۱۷ دخی مذکور سعر اوسط اولان ۱۲ نك بر بری تحتنده اوله‌رق الت طرفنه شو وجهله یازیلور

۸
۱۰
سعراوسط ۱۲
۱۶
۱۷

بعده ارخص بهالر ایله سعراوسط بیننده‌کی تفاضلات غالی بهالرك حذاسنه یعنی ۸ ایله ۱۲ بیننده اولان ٤ فضلی غالی بهالردن اولان ۱۶ نك و ۱۰ ایله ۱۲ بیننده اولان ۲ فضلی ینه غالی بهالردن اولان ۱۷ حذاسنه و کذا غالی بهالر ایله سعراوسط

بیننده‌کی تفاضلات دخی ارخص بهالرك حذاسنه یعنی ١٦ ایله ١٢ بیننده اولان ٤ فضلی بالاده ارخص بهالردن اولان ٨ك و ١٧ ایله ١٢ بیننده اولان ٥ فضلی دخی ٩ك حذاسنه شو وجهله تحریر اولنوب جمع اولنور

٤	٨	
٥	١٠	
	١٢	وسط
٤	١٦	
٢	١٧	
١٥		

اشبو تفاضلاتدن هر بری حذاسنده بولنان بهادن اولان شیئك مقدار قیمه‌سی اولوب و حاصل جمع اولان ١٥ دخی ترکیبی مطلوب اولان شیئك مقدار قیمه‌سی اولمش اولور یعنی سکز غروشلقدن ٤ و اون غروشلقدن ٥ و اون التی غروشلقدن ٤ و اون یدی غروشلقدن ٢ قیه النوب مخلوط قلندقده حاصل اولان ١٥ قیه شیئك بهر قیه‌سی ١٢ غروشه اولندیغی ظاهر اولور

واکر ارخص بها متعدد اولوبده غالی بها بر اولور ایسه یاخود غالی بها متعدد اولوب ارخص بها بر اولور ایسه بر اولان بها متعدد اولان بها مقدارنجه تکرار اولنه‌رق اجرای عمل اولنور مثلا

سعر وسط — سعراوسط

غر غر غر غر غر — غر غر غر غر غر غر

٢ ٤ ٦ ٨ ١٠ و ٤ ٨ ١٠ ١٢ ١٤ مثاللری کبی

٢	٢
٢	٤
٢	٦
	٨ سعراوسط
٦	١٠
٤	١٠
٢	١٠
١٨ قیه اولمق لازمکلور	

٢	٤
٤	٤
٦	٤
	٨ سعراوسط
٤	١٠
٤	١٢
٤	١٤
٢٤ قیه اولمق لازمکلور	

(اشیای مذکوره‌نك سعر اوسطنی بولمق)

مثلا بالاده مثال مفروضمز اولان سکز غروشلقدن ٤ و اون غروشلقدن ٥ و اون التی غروشلقدن ٤ واون یدی غروشلقدن ٢ قیه اولمق اوزره ترکیب اولنمش ١٥ قیه شیئك سعر اوسطی قاچ غروش اولندیغی نا معلوم اولوب بیلمك مراداولنسه اولا مسئلهٔ مذکوره فیئات موضوعه‌لریله برابر اصول سابقه اوزره شو وجهله یازیلور

٨	٤	٣٢
١٠	٥	٥٠
١٢ = س		
١٦	٤	٦٤
١٧	٢	٣٤
	١٥	١٨٠

بعده هر بر قيه فيئات موضوعه‌لرينه ضرب اولنور يعنى برنجى حد اولان ٤ فيئات موضوعه‌سى اولان ٨ ايله و ايكنجى حد اولان ٥ فيئاتى بولنان ١٠ ايله و اوچنجى حد اولان ٤ كذلك فيئاتى اولان ١٦ ايله و دردنجى حد اولان ٢ دخى فيئاتى بولنان ١٧ ايله ضرب اولنوب حاصل ضربلرى اولان ٣٢ و ٥٠ و ٦٤ و ٣٤ كندى حذالرينه تحرير اولنور و صكره بالاده كوستردلديكى اوزره صره‌سيله جمع اولندقده حاصل اولان ١٨٠ مذكور شيئك فيئات مجموعه‌سى اولوب ١٥ قيه‌سى ١٨٠ غروشه اولان بر شيئك بهر قيه‌سى قاچ غروشه كلديكى بيلمك ايچون دخى فيئات مجموعه اولان ١٨٠ مجموع قيه اولان ١٥ عددينه تقسيم اولنمق لازم كله جكندن اولوجهله تقسيم اولندقده حادث اولان ١٢ خارج قسمتى مجهول اولان سعر اوسط اولمش اولور

(اشياى مركبه‌نك مقدارلرينى تعيين ايتمك)

مثلا ٨ و ١٠ و ١٦ و ١٧ غروشلقدن تركيب اولنمش ٣٠ قيه

بر شیئه ۳٦۰ غروش ویرلش اولسه هر بر فیئاتده اولان شیدن اوتوز قیه‌ده قاچر قیه واردر بیلمك مراد اولنور ایسه بونده اولا سعر اوسطی بولمق لازم كلوب او دخی فیئات مجموعه اولان ۳٦۰ مقدار قیه اولان ۳۰ اوزرینه تقسیم ایله اوله‌جغندن اولوجهله تقسیم اولندقده ۱۲ خارج قسمت سعر اوسط اولور بعده یوقاروده بیان اولنان اصول اوزره ارخص بهالری سعر اوسطك اوست طرفنه وغالی بهالری الت طرفنه تحریر ایدرك اصول سابقه وجهله اجرای عمل اولندقده

	٨	٤
	١٠	٥
استخراج اولنان سعر اوسط	١٢	
	١٦	٤
	١٧	٢
		١٥

استحصال اولنان اشبو ۱٥ هر بهانك مقدار قیه‌سی مجموعی اولور و صكره مختلف بهالرك هر برنده اوتوز قیه‌ده نه مقدار بولندقلری بیلمك ایچون دخی ۱٥ هر بر بها قیه‌سنه و ۳۰ دخی مجهوله نسبت اولنه‌رق زیرده كوستر لدیكی اوزره آیرو آیرو تناسبلر تشكیل ایله حل اولندقده هر نوع بهاده اولان شیدن ۳۰ قیه‌ده بولنان مقدار استحصال اولنمش اولور

١٥ : ٤ :: ٣٠ : س = ٤ × ٢ × ١٥ / ١٥ = ٨

١٥ : ٥ :: ٣٠ : س = ٥ × ٢ × ١٥ / ١٥ = ١٠

١٥ : ٤ :: ٣٠ : س = ٤ × ٢ × ١٥ / ١٥ = ٨

١٥ : ٢ :: ٣٠ : س = ٢ × ٢ × ١٥ / ١٥ = ٤ اولور

يعنى ٣٠ قيه‌ده سكز غروشلقدن ٨ و اون غروشلقدن ١٠ و اون التى غروشلقدن ينه ٨ و اون يدى غروشلقدن ٤ قيه بولنمق لازم كلور

(بشنجى فائض قاعده‌سى)

(فائض) بر كمسه‌نك اخر كمسه‌يه قرضاً ويرمش اولديغى اقچه‌دن آلمش اولديغى كاردر و ويرمش اولديغى اقچه‌يه رأس المال اطلاق اولنور

و اشبو فائض ايكى نوع اولوب برى مفرد برى مركبدر

(نوع اول فائض مفرد بيانده‌در)

(فائض مفرد) بر كمسه‌يه اقراض اولنان اقچه ثابت قالەرق حاصل اولان نماسى يعنى كارى سنه بسنه المقدر

مثلا سنه‌ده ١٠٠ ده ٥ حسابيله اقراض اولنمش اولان ٤٠٠٠٠

غروشك سنه بسنه فائضی نمقدار ایدر ایسه آنی سنه سی تکمیلنده المقدر و بو ۱۰۰ غروشه رآس المال جزئی و ٥ غروشه فائض جزئی و ٤۰۰۰۰ غروشه رآس المال کلی و بوندن النه جق فائض مجهوله فائض کلی تسمیه اولنور

و مذکور ٤۰۰۰۰ غروشك ۱۰۰ ده ٥ حسابیله فائض کلیسی یعنی بر سنه لك فائضی رأس المال جزئی اولان ۱۰۰ غروشك فائض جزئی اولان ٥ غروشه و رأس المال کلی اولان ٤۰۰۰۰ غروشك فائض کلی اولان س غروشه نسبتیله بولنور

صورت مسئله

رأس المال	فائض
٤۰۰۰	$\frac{٥}{۱۰۰}$

$$۱۰۰ : ٥ :: ٤۰۰۰۰ : س = \frac{٥ \times ٤۰۰۰۰}{۱۰۰} = ۲۰۰۰$$ غروش

مجهول اولان فائض کلی اولمش اولور

و اکر فائض جزئی مجهول اولور ایسه رأس المال کلینك فائض کلیه و رأس المال جزئینك مجهوله نسبتیله بولنور مثلا

$$٤۰۰۰۰ : ۲۰۰۰ :: ۱۰۰ : س$$ اختصار اولندقده =

$$٤۰ : ۲ :: ۱۰۰ : س = \frac{۲ \times ۱۰۰}{٤۰} = \frac{۲ \times ٥ \times ۲۰}{۲ \times ۲۰} = ٥$$

غروش فائض جزئی اولمش اولور

و اكر رأس المال جزئى مجهول اولور ايسه فائض كلينك رأس المال كلى يه و فائض جزئينك مجهوله نسبتيله بولنور مثلا

٢٠٠٠ : ٤٠٠٠٠ :: ٥ : س اختصار اولندقده =

٢ : ٤٠ :: ٥ : س = (٥ × ٤٠) / ٢ = (٥ × ٢ × ٢٠) / ٢ = ١٠٠

غروش رأس المال جزئى اولمش اولور

و اكر رأس المال كلى مجهول اولور ايسه فائض جزئينك رأس المال جزئى يه و فائض كلينك مجهوله نسبتيله بولنور مثلا

٥ : ١٠٠ :: ٢٠٠٠ : س = (١٠٠ × ٢٠٠٠) / ٥ = (١٠٠ × ٥ × ٤٠٠) / ٥ =

٤٠٠٠٠ غروش رأس المال كلى اولمش اولور

و اكر سنه‌لر تعدد ايدر ايسه مثلا ٤٠٠٠٠ غروش ١٠٠ ده ٥ غروش فائض ايله ٣ سنه‌ده نيه بالغ اولور بيلمك لازم كلوبده بو وجهله سنه تعدد ايدر ايسه اولوقت رأس المال جزئى اولان ١٠٠ غروش سنه‌ده بشر غروش فائض ايله اوچ سنه‌ده ١١٥ غروشه بالغ اوله‌جغندن مذكور ١٠٠ غروش ٣ سنه‌ده بالغ اولديغى مقدار اولان ١١٥ غروشه و رأس المال كلى اولان ٤٠٠٠٠ غروش دخى مجهوله نسبت اولنه‌رق برتناسب تنظيميله حل اولنور

١٠٠ : ١١٥ :: ٤٠٠٠٠ : س = (١١٥ × ٤٠٠٠٠) / ١٠٠ = ٤٦٠٠٠

غروشه بالغ اولور

و ياخود ١٠٠ ده ٥ حسابيله ٤٠٠٠٠ غروشك ٣ سنه‌لك فائضى

نه‌قدر اولدیغنی بیلمك مراد اولنور ایسه او دخی ۱۰۰ غروشك ۳ سنه‌لك فائضی اولان ۱۵ غروشه و ۴۰۰۰۰ غروشك مجهوله نسبتیله بولنور مثلا

$$١٠٠ : ١٥ :: ٤٠٠٠٠ : س = \frac{٤٠٠٠٠ \times ١٥}{١٠٠} = ٦٠٠٠$$

غروش اولدیغی کبی

و اکر اشبو سنه‌لر معلوم اولمز ایسه مثلا ۴۰۰۰۰ غروش سنه‌ده ۱۰۰ ده ۵ فائض ایله ۴۶۰۰۰ غروشه قاچ سنه‌ده بالغ اولور بو وجهله سنه‌سی معلوم اولمز ایسه بونده اولا رأس المال کلینك بر سنه‌لك فائضی استحصال اولنمق لازم کله‌جکندن شو صورتله بر تناسب تنظیم اولنور

$$١٠٠ : ٥ :: ٤٠٠٠٠ : س = \frac{٤٠٠٠٠ \times ٥}{١٠٠} = ٢٠٠٠$$ و بو بر سنه‌لك فائض اولمش اولور

بعده ۱ سنه‌ده ۲۰۰۰ غروش فائض اولدیغی حالده قاچ سنه‌ده ۶۰۰۰ غروش فائض اولمق لازم کلور آنی استخراج ایلمك ایچون دخی بو صورتله بر تناسب تنظیم و حل اولندقده مجهوله مطلوب اولان سنه اولمش اولور

سنه فائض

$$١ : ٢٠٠٠ :: س : ٦٠٠٠ = \frac{٦٠٠٠ \times ١}{٢٠٠٠} = \frac{٦}{٢} =$$

۳ سنه اولمش اولور

و اکر رأس المال کلی معلوم اولمز ایسه مثلا ۱۰۰ ده ۵ حسابیله ۳ سنه فائضی ایشله‌دکدنصکره ۴۶۰۰۰ غروشه بالغ اولمش اولان

مبلغك رأس المالی قاچ غروش اولدیغی استخراج اولنمق لازم کلور ایسه اولا ۱۰۰ غروشك یوزده بش حسابیله ۳ سنه‌ده بالغ اولدیغی مقدار اولان ۱۱۵ غروش استحصال اولندرق بعده ۱۱۵ غروشك رأس المالی ۱۰۰ غروش اولدیغی حالده ٤٦۰۰۰ غروشك قاچ غروش اوله‌جغی بیلمك ایچون دخی شو وجهله بر تناسب تنظیم اولنور

$$۱۱۵ : ۱۰۰ :: ٤٦۰۰۰ : س = \frac{٤٦۰۰۰ \times ۱۰۰}{۱۱۵} = ٤۰۰۰۰$$

غروش اولدیغی استخراج اولنور

و اکر مدت کسرلی اولور ایسه مثلا ۱۰۰ ده ۵ فائض ٤۰۰۰۰ غروش ۳ سنه ۵ آیده قاچ غروشه بالغ اولور بیلنمك مراد اولنور ایسه بو وجهله مدت کسرلی اولور ایسه بونده اولا ۱۰۰ غروشك ۵ آیلق فائضی بولنمق ایجاب ایلدیکندن اشبو دخی سنه یعنی ۱۲ آی فائض جزئی اولان ۵ غروشه و ۵ آی دخی مجهول نسبت اولندرق بولنه‌جغندن بو وجهله بر تناسب تنظیم اولندقده $۱۲ : ۵ :: ۵ : س = \frac{۵ \times ۵}{۱۲} = ۲\frac{۱}{۱۲}$ اولوب و بو $۲\frac{۱}{۱۲}$ یوز غروشك ۵ آیلق فائضی اولمش اولور

بعده ۱۰۰ غروشك بشر غروشدن ۳ سنه‌لك فائضی اولان $۵ + ۵ + ۵ = ۱۵$ غروش دخی $۲\frac{۱}{۱۲}$ غروش ایله جمع اولندقده حاصل اولان یعنی $۱۵ + ۲\frac{۱}{۱۲} = ۱۷\frac{۱}{۱۲}$ غروش ۱۰۰ غروشك ۳ سنه ۵ آیلق فائضی اولور

بو صورتجه رأس المال جزئی اولان ۱۰۰ غروش ۳ سنه ۵ آیده

فائضیله برابر ١١٧ ١/١٢ غروشه بالغ اولمغله ٤٠٠٠٠ غروشك دخی ٣ سنه ٥ آیده قاچ غروشه بالغ اوله جغنی بولمق ایچون دخی ١٠٠ غروش ١١٧ ١/١٢ غروشه و ٤٠٠٠٠ غروش دخی مجهوله نسبت اوله رق بو وجهله بر تناسب تنظیم اولنوب حل اولندقده مجهول مطلوب استخراج اولنمش اولور

$$\text{١٠٠} : \text{١١٧}\tfrac{\text{١}}{\text{١٢}} :: \text{٤٠٠٠٠} : \text{س} = \frac{\text{٤٠٠٠٠} \times \text{١١٧}\frac{\text{١}}{\text{١٢}}}{\text{١٠٠}} =$$

$$\frac{\text{١٤٠٥} \times \text{٤٠٠}}{\text{١٢}} = \frac{\text{٥٦٢٠٠٠}}{\text{١٢}} = \text{٤٦٨٣٣}\tfrac{\text{٤}}{\text{١٢}}$$ غروشه بالغ اولمش اولور

یعنی ٤٠٠٠٠ غروشك ١٠٠ ده ٥ حسابیله ٣ سنه ٥ آیده ٤٦٨٣٣ ٤/١٢ غروشه بالغ اولدیغی استخراج اولنمش اولور

(نوع ثانی فائض مرکب بیانندهدر)

(فائض مرکب) بر کیسه یه قرضاً ویرلمش اولان اقچه دن حاصل اولان فائض اخذ اولنمیوب سنه دن سنه یه رأس الماله قاتیله رق یعنی او فائضك دخی رأس المال ایله برابر فائضی ایشلیه رك مدت مطلوبه دن صکره حاصل اوله جق فائض و رأس المال مجموعنی استخراج ایتمکدر

مثلا سنه ده ١٠٠ ده ٥ فائض ایله بر کیسه یه و یرلمش اولان ٤٠٠٠٠ غروش ٣ سنه فائضیله برابر ایشلدکده قاچ غروشه بالغ اولور انی استخراج ایتمکدر

واشبو مسئله‌نك حلی دخی شو وجهله اولور که مذکور ٤٠٠٠٠ غروشك فائضی مفرد بحثنده بیان اولنان اصوله توفیقاً ١٠٠ اده ٥ حسابیله ١ سنه‌ده ٢٠٠٠ غروش فائضی اولدیغی استخراج اولندقدنصکره ٤٠٠٠٠ غروش ایله جمع اولنه‌رق حاصل اولان ٤٢٠٠٠ غروش ایرتسی سنه‌یه رأس المال اتخاذ اولنور

واشبو رأس المال اتخاذ اولنان ٤٢٠٠٠ غروشك دخی بر سنه‌لك فائضی اولان ٢١٠٠ غروش کذلك استخراج اولنه‌رق کندی اوزرینه ضم اولندقده حاصل اولان ٤٤١٠٠ غروش دها ایرتسی سنه ایچون یعنی اوچنجی سنه ایچون ینه رأس المال اتخاذ اولنوب و بونك دخی فائضی اولان ٢٢٠٥ غروش کندی ایله جمع اولندقده حصوله کلان ٤٦٣٠٥ غروش مذکور ٤٠٠٠٠ غروشك ٣ سنه‌ده فائضیله برابر ایشلدیکی حالده بالغ اولدیغی مقدار اولمش اولور

صورت مسئله

غروش	غروش	سنه	
$\frac{٥}{١٠٠}$	٤٠٠٠٠	٣	= ٤٦٣٠٥ اولور

برنجی سنه

$$١٠٠ : ٥ :: ٤٠٠٠٠ : س = \frac{٤٠٠٠٠ \times ٥}{١٠٠} = ٢٠٠٠ +$$

$$٤٠٠٠٠ = ٤٢٠٠٠$$

ایکنجی سنه

١٠٠ : ٥ :: ٤٢٠٠٠ : س = $\frac{٤٢٠٠٠ \times ٥}{١٠٠}$ = ٢١٠٠ +
٤٢٠٠٠ = ٤٤١٠٠

اوچنجی سنه

١٠٠ : ٥ :: ٤٤١٠٠ : س = $\frac{٤٤١٠٠ \times ٥}{١٠٠}$ = ٢٢٠٥ +
٤٤١٠٠ = ٤٦٣٠٥ اولور

و یاخود دها اسهل وجهله حلی ١٠٠ غروشك بر سنه‌ده فائضیله برابر بالغ اولدیغی مقدار اولان ١٠٥ غروش استحصال اولنه‌رق ١٠٠ غروش ١٠٥ غروشه و ٤٠٠٠٠ غروش دخی مجهوله نسبت اولنه‌رق سنه عددنجه تناسب تنظیمیله اولور

کذا صورت مسئله

غروش	غروش	سنه	
$\frac{٥}{١٠٠}$	٤٠٠٠٠	٣	= ٤٦٣٠٥

برنجی سنه

١٠٠ : ١٠٥ :: ٤٠٠٠٠ : س = $\frac{٤٠٠٠٠ \times ١٠٥}{١٠٠}$ = ٤٢٠٠٠

ایکنجی سنه

$$١٠٠ : ١٠٥ :: ٤٢٠٠٠ : س = \frac{١٠٥ \times ٤٢٠٠٠}{١٠٠} = ٤٤١٠٠$$

اوچنجی سنه

$$١٠٠ : ١٠٥ :: ٤٤١٠٠ : س = \frac{١٠٥ \times ٤٤١٠٠}{١٠٠} = ٤٦٣٠٥$$ اولور

و اکر مدت کسرلی اولور ایسه مثلا سنه ده ١٠٠ اده ٥ فائض ایله ٤٠٠٠٠ غروش فائضیله برابر ٣ سنه ٥ ای ایشلدکده قاچ غروشه بالغ اولور بیلمک لازم کلور ایسه بودخی مذکور ٤٠٠٠٠ غروشك بالاده کوستردیکی وجهله ٣ سنه ده فائضیله برابر ٤٦٣٠٥ غروشه بالغ اولدیغی استخراج اولندقدنصکره یالکز ٥ ایلق فائضی بولمق ایچون دخی رأس المال جزئینك ٥ ایلق فائضی بولمق لازم کله جکندن و بودخی سنهٔ کامله یعنی ١٢ ای فائض جزئی اولان ٥ غروشه و ٥ ای دخی مجهوله نسبت اولنه رق بر تناسب تنظیمیله حصوله کله جکندن و $١٢ : ٥ :: ٥ : س = \frac{٥ \times ٥}{١٢} = ٢\frac{١}{١٢}$ اوله جغندن رأس المال جزئی اولان ١٠٠ اشبو $٢\frac{١}{١٢}$ فائضه و مذکور رأس المال کلی اولان ٤٦٣٠٥ دخی مجهوله نسبت اولنه رق بر تناسب دها تنظیم اولنور بو تقدیرجه

$$١٠٠ : ٢\frac{١}{١٢} :: ٤٦٣٠٥ : س = \frac{٤٦٣٠٥ \times ٢\frac{١}{١٢}}{١٠٠} =$$

$$\frac{٤٦٣٠٥ \times \frac{٢٥}{١٢}}{١٠٠} = \frac{١١٥٧٦٢٥}{\frac{١٢}{١٠٠}} = ٩٦٤{,}٦٨٧٥$$ اولوب

بو دخی ٤٦٣٠٥ ایله جمع اولندقده حاصل اولان ٤٧٢٦٩,٦٨٧٥ مذکور ٤٠٠٠٠ غروشك ٣ سنه ٥ آیده بالغ اولدیغی مقدار اولمش اولور

و اشبو مسئله‌نك رأس المال کابسی معلوم اولمز ایسه مثلا یعنی سنه‌ده ١٠٠ اده ٥ فائض ایله ٣ سنه ٥ ای ایشلدکدنصکره ٤٧٢٦٩,٦٨٧٥ غروشه بالغ اولان مبلغك رأس المالی قاچ غروش اولدیغی معلوم اولمز ایسه اولوقت اولا رأس المال جزئی اولان ١٠٠ غروشك ٥ آیلق فائضی بالاده کوسترلدیکی وجهله استخراج اولنه‌رق $\frac{١}{١٢}$ ٢ اولمغله مذکور ١٠٠ غروش ایله جمع اولندقده $\frac{١}{١٢}$ ١٠٢ حاصل اولوب اشبو حاصل رأس المال جزئی اولان ١٠٠ غروشه و ٤٧٢٦٩,٦٨٧٥ دخی مجهوله نسبت اولنه‌رق بر وجه زیر بر تناسب تنظیم قلنور یعنی $\frac{١}{١٢}$-١٠٢ ‌نك رأس المالی ١٠٠ اولور ایسه ٤٧٢٦٩,٦٨٧٥‌ك رأس المالی قاچ اولور دینور

$$١٠٢\frac{١}{١٢} : ١٠٠ :: ٤٧٢٦٩{,}٦٨٧٥ : س =$$

$$\frac{١٠٠ \times ٤٧٢٦٩{,}٦٨{,}٧٥}{١٠٢\frac{١}{١٢}} = \frac{٤٧٢٦٩٦٨\frac{٣}{٤}}{١٠٢\frac{١}{١٢}} = ٤٦٣٠٥$$

اولوب مذکور ٤٧٢٦٩,٦٨٧٥ غروشك ٥ آیلق فائضی رفع

اولندقدنصكره قالمش اولان رأس المال و فائض مجموعی اولمش اولور

بعده اشبو ٤٦٣٠٥ دن اوچنجی سنه‌نك دخی فائضی بولنوب رفع اولنمق اوزره رأس المال جزئی اولان ١٠٠ غروشك بر سنه‌ده فائضیله برابر بالغ اولدیغی مقدار اولان ١٠٥ غروش مذکور ١٠٠ غروشه و ٤٦٣٠٥ غروش دخی مجهوله نسبت اولنه‌رق بر تناسب دها تنظیم اولنوب حل اولندقده

١٠٥ : ١٠٠ :: ٤٦٣٠٥ : س = $\frac{٤٦٣٠٥ \times ١٠٠}{١٠٥}$ = ٤٤١٠٠

حاصل اولمغله اشبو اوچنجی سنه‌نك فائضی دخی رفع اولندقدن صکره قالمش اولان مقدار اولور

و کذا ایکنجی سنه‌نك فائضی دخی بو وجهله رفع اولندقده یعنی ١٠٥ : ١٠٠ :: ٤٤١٠٠ : س تناسبی تنظیم اولنوب حل اولندقده ظهور ایدن ٤٢٠٠٠ عددی ایکنجی سنه فائضی رفع اولندقدنصکره قالمش اولان مقدار اولمش اولور
و برنجی سنه‌نك دخی فائضی رفع اولنمق اوزره کمافی السابق بو وجهله ١٠٥ : ١٠٠ :: ٤٢٠٠٠ : س تناسب تشکیل اولنه‌رق بو دخی حل اولندقده ظهور ایدن ٤٠٠٠٠ عددی رأس المال اصلی اولمش اولور
اشبو فائض حسابلرینك احاد قاعده‌لریله حللری وصرافانك قارشولقلی فائض ایشلتمك و دها سائر اصوللری وار ایسه‌ده

تطویلی موجب اوله جغندن و رساله مزك ایسه اختصاری ملتزم بولندیغندن در جندن صرف نظر قلنمشدر

(باب ثامن تناسب عددی علی الولأ بیانندهدر)

(تناسب عددی علی الولأ) ثابت بر مقدار ایله تزاید ویا تناقص ایدرك اعداد متوالیه‌یی شامل اولان تناسبدر

مثلا ÷ ۳،۵،۷،۹،۱۱،۱۳ تناسبی کبی که ۳ ایله ۵ و ۵ ایله ۷ و۷ ایله ۹ و ۹ ایله ۱۱ و ۱۱ ایله ۱۳ عددلری بینلرنده اولان فضل ۲ عددینه مساوی اولدیغندن اشبو تناسبك هر بر حدی دائما کندودن صکره کلان حددن ۲ مقداری قدر تزاید ایتمش اولور و بوکا تناسب متزایده تسمیه اولنور

و یاخود ۱۳،۱۱،۹،۷،۵،۳ تناسبی کبی که اشبو تناسبك دخی هر بر عددی کندودنصکره کلان حددن ۲ مقداری قدر تناقص ایتمش اولور و بوکاده تناسب متناقصه تسمیه قلنور

و اشبو تناسب عددیلرك اوللرنده بولنان ۳ و ۱۳ عددلرینه حد اول و هر بر حدك بر بریله بینلرنده اولان ۲ فضلنه فضل مشترك و حدلرك مقداری اولان ٦ عددینه عدد حدود و نهایتلرنده بولنان ۱۳ و ۳ عددلرینه حد اخیر و حدلرك مجموعی اولان ٤٨ عددینه حدلر مجموعی اطلاق اولنور

و بو بش شیئك هر قنغی اوچی معلوم اولور ایسه بر وجه آتی دستورلر ایله مجهولات باقیه استخراج اولنور

دستور ١ — فضل مشترك × (عدد حدود — ١) + حد اول = حد اخير

يعنى ٢ × (٦ — ١) + ٣ = ١٣ حد اخير

دستور ٢ — (حد اول + حد اخير) × عدد حدود ÷ ٢ = حدلر مجموعى

يعنى ٦ × (١٣ + ٣) ÷ ٢ = ٤٨ حدلر مجموعى

دستور ٣ — (حد اخير — حد اول) ÷ فضل مشترك + ١ = عدد حدود

يعنى (١٣ — ٣) ÷ ٢ + ١ = ٦ عدد حدود

دستور ٤ — (حد اخير — حد اول) ÷ (عدد حدود — ١) = فضل مشترك

يعنى (١٣ — ٣) ÷ (٦ — ١) = ٢ فضل مشترك

اكر ايكى حد بيننه مراد اولنه‌ديغى قدر حداد خالى ايله بر تناسب عددى على الولا تنظيمى مراد اولنور ايسه مثلا ٣ ايله ١٣ بيننه درت حدده‌اادخال ايدرك بر تناسب عددى على الولا تشكيلى مراد اولنور ايسه بونده اولا حد اول ايله حد اخير

يعنی ٣ ایله ١٣ بیننده‌کی ١٠ فضلی اخذ اولنوب ادخالی مطلوب اولان حدلرك مقداری اولان ٤ اوزرینه ١ دها ضم اولنه‌رق حاصل اولان ٥ عددینه مذکور ١٠ فضلی تقسیم اولنوب ظهور ایدن ٢ خارج قسمتی فضل مشترك اولور بعده اشبو ٢ فضل مشترکی عدد اصغر اولان ٣ عددینه ضم اولندقده حاصل اولان ٥ اشبو تناسبك حد ثانیسی و ٥ + ٢ = ٧ حد ثالثی و ٧ + ٢ = ٩ حد رابع و ٩ + ٢ = ١١ حد خامس و ١١ + ٢ = ١٣ حد سادسی اولوب ÷ ٣، ٥، ٧، ٩، ١١، ١٣ تناسبنی تشکیل ایتمش اولور

(باب تاسع تناسب هندسی علی الولاء بیاننده‌در)

(تناسب هندسی علی الولاء) هر بر حدی کندوسندن اول بولنان حدك (نسبت) تعبیر اولنور ثابت بر مقدار ایله حاصل ضربنه مساوی اوله‌رق حدود متوالیه‌یی شامل اولان تناسبدر

مثلا ∺ ٢ : ٤ : ٨ : ١٦ : ٣٢ تناسبی کبی که ٢ ایله ٤ و ٤ ایله ٨ و ٨ ایله ١٦ و ١٦ ایله ٣٢ عددلری بینلرنده اولان نسبت ٢ عددینه مساوی اولدیغندن اشبو تناسبك هر بر حدی کندودن اول کلان حددن دائما ٢ عددی کرك بیوك اولمش اولور یعنی برنجی حد اولان ٢ دن ایکنجی حد اولان ٤ ایکی کره بیوك اولمش اولور که ٢ × ٢ = ٤ ایدر و هکذا

و بو نسبت واحددن اعظم اولدیغی جهتله بوکا تناسب هندسی علی الولاء متزایده تسمیه اولنور

و یاخود ∴ ٢:٤:٨:١٦:٣٢ تناسبی کبی که اشبو تناسبك هر بر عددی بیلرنده اولان نسبت $\frac{١}{٢}$ عددینه مساوی اولدیغندن هر بر حدی دائما کندوبی تقدم ایدن حددن $\frac{١}{٢}$ کره کوچك اولمش اولور

و بو نسبت دخی واحددن اصغر اولدیغی جهتله بوکاده تناسب هندسی علی الولاء متناقصه تسمیه قلنور

و اشبو تناسب هندسی علی الولاءلرك اولارنده بولنان ٢ و ٣٢ عددلرینه حد اول و هر حدلرك بیلرنده اولان ٢ نسبتنه نسبت مشترکه و حدلرك مقداری اولان ٥ عددینه عدد حدود و نهایتلرنده بولنان ٣٢ و ٢ عددلرینه حد اخیر و حدلرك حاصل جمعی اولان ٦٢ عددینه حدلر مجموعی اطلاق اولنور

و بو بش شیئك هر فنغی اوچی معلوم اولور ایسه بر وجه آتی دستورلر ایله مجهولات باقیه استخراج اولنور

دستور ١

$$\text{حد اول} \times (\text{نسبت مشترکه})^{\text{عدد حدود} - ١} = \text{حد اخیر}$$

$$\text{یعنی } ٢ \times (٢)^{٥ - ١} = ٣٢ \text{ حد اخیر}$$

دستور ٢ $\dfrac{\text{حد اخير} \times \text{نسبت مشترکه} - \text{حد اول}}{\text{نسبت مشترکه} - 1}$ = حدلر مجموعی

یعنی $\dfrac{32 \times 2 - 2}{2 - 1}$ = ٦٢ حدلر مجموعی

دستور ٣ $\sqrt[\text{عدد حدود} - 1]{\dfrac{\text{حد اخير}}{\text{حد اول}}}$ خارج قسمت = نسبت مشترکه

و بو اوچنجی دستور مثال مسبوق ایله تطبیق اولنمش اولسه دردنجی قوتدن جذر استحصالنه احتیاج مس ایده جکندن و بو رساله ده ایسه اوچنجی قوتدن جذر اخذندن زیاده قوتدن جذر اخذی کوسترلمامش اولدیغندن عدد حدودی یالکز ٤ عددندن عبارت بر مثال اخذ اولنه رق انك ایله تطبیق اولنمشدر ∺ ٣ : ٩ : ٢٧ : ٨١ تناسبنك نسبت مشترکه سی معلوم اولمیوب استخراج اولنمق لازم کلدکده

$\frac{81}{3} = \sqrt[4-1]{27} = 3$ نسبت مشترکه اولش اولور

(اصول دفتری)

بر خیلی زماندنبرو اوروپاده بر فن مخصوص حکمنه قونیله رق بالجمله مکاتبده تعلیم وتعلمی معتاد اولمش اولان دفتر طوتمق اصولنك وضع وتأسیسی هرنقدر معاملات ومحاسبات تجاریه نك سهولت و استقامت جریانی مقصدی اوزرینه مبنی ایسه ده بو فنك بالجمله معاملات حسابیه و ادارهده فوائد کلیه سی مشاهده اولنمش و هر صورتله اعتنا و اهمیته شایان اولدیغی آکلاشلمش اولدیغندن ارباب دقت طرفلرندن بو بابده اعمال افکار وفن مزبورك توسیعیله تکثیر فوائدی خصوصنه صرف اقتدار اولنه رق بوکا دائر صورت اجمالیه و تفصیلیه ده پك چوق کتابلر تألیف و تدوین اولنمش و بوندن امور مالیه وصرافیه یه دائر بعض شعبه لر تولد ایدرك کتب مذکوره یه انلره دائر ز خیلی قواعد و معلومات نافعه دخی درج ایدلمش اولمغله فن مذکور یالکز امور تجاریه یه منحصر اولمیوب کلی و جزئی کافهٔ معاملات حسابیه یه مأخذ استفاده اولمشدر فقط کتب مذکورهنك کافه سنده مسائل اساسیه اصول تجارته توفیقاً یازیلوب قاعدهٔ تدریسیه سی دخی او یولده اجرا اولنمقده اولدیغندن معاملات تجاریه دن بشقه شیلرده فن مذکوره توفیقاً دفتر طوتلمق لازم کلدیکی صورتده بو فنك ضوابط کلیه سندن استنباط اولنان احکامه و هر نه یه دائر اولور ایسه اولسون تشکیل قلنان ادارهنك ایجاب و جریان

طبیعیسنه کوره بر مسلك اتخاذیله امور حسابیه‌سنك فن مزبورك قواعد و ضوابط اساسیه‌سندن ایرلمامق شرطیله مسلك مزبورده دوران ایتدیرلمسی اصول مرعیه اقتضاسندن و بوفده اکتساب ملکه ایدنلرك کافهٔ معاملات حسابیه‌ده اولوجهله اساسلی بر مسلك اتخاذیچون اقتضا ایدن سرمایه و اقتداری حائز اوله‌جقلری امور طبیعیه‌دندر

اشبو افاده‌دن اکلاشیله‌جغی اوزره فن مذکورك تعریفی کافهٔ امور حسابیه‌نك مبادیسی معلوم و مضبوط اولان قاعدهٔ مخصوصه‌یه توفیقاً دفتری طوتمقدن عبارت اولدیغی کبی مبادیسی لزومی قدر فن حساب ایله دفاتر مقتضیه‌نك تصورتله تنظیمی ایجاب ایده‌جکنك بیلمسندن و بوندن غرض دخی طوتیله‌جق دفاتر هر جهتله صحیح و موثوق اوله‌بیلمك ایچون قیودات مندرجه‌سنك صورت منتظمه و مستقیمه‌ده جریان ایتدیرلمسی مقصدندن عبارتدر

طوتیله‌جق دفاتر ایچون برنجی درجه‌ده اولمق اوزره باشلیجه ایکی اساس تعیین اولنوب برنجیسی کافهٔ معاملاتك منبعی اولان و ژورنال تعبیر اولنان یومیه دفترینك و ایکنجیسی اشبو معاملاتی اقسام مخصوصه‌سی اوزره جامع و محیط اولمسی لازم کلان و هر بر صحیفه‌سنده مضاعف متقابل قاعده‌سنه رعایت اولنمسی مشروط اولان دفتر کبیرك بروجه زیر تعریف ایدیلان اصوله توفیقاً تنظیم اولنمسی خصوصلریدر بونلردن

بشقه ایکنجی درجه‌ده اوله‌رق ایشلك جسامتنه و مفرداتنك کثرت و اهمیتنه کوره بر طاقم دفاتر دخی طوتلمق اقتضا ایدوب بونلرك منبع و مرجعی ایسه ذکر اولنان ژورنال ایله دفتر کبیر اولدیغندن و انلرك حاوی اولدیغی معاملاتك ایضاح تفصیلات و تعداد مفرداتی ضمننده ترقیم اولندیغندن اشبو ایکنجی درجه‌ده طوتلمسی ایجاب ایدن دفترلره دفاتر معاونه تعبیر ایدیلور

ژورنال

ژورنال دیدیکمز برنجی دفترك هر بر صحیفه‌سنده صره‌سیله نومرو وضع اولنمق و اوراقی جدوللی اولمق اصول موضوعه‌سی اقتضاسندن اولوب بو دفتره نقد و یاخود سندات و اشیای عینیه و جهله بر خزینه‌یه و یا بر تاجر و بر صرافك قصه‌سنه و انبار و مغازه‌سنه ادخال و اخراج اولنه‌جق کافهٔ مقبوضات و مدفوعاتك مفرداتی مقدار و کیفیله عائد اولدیغی محللر بر وجه ایضاح کوستریله‌رك ثبت و ترقیم اولنور و بونده ایراد و مصرف بیننده موازنه طوتلمق ایچون حسابك قارشولقلو یوریدلمسی ایجاب ایتمیوب کرك ادخالات و کرك اخراجات بر بری التنه عموداً تحریر اولنه‌رق فقط بر محلدن کلوب خزینه ویاخود قصه‌یه ادخال اولنان مبالغ و سائره جدولنده کائن خانهٔ مخصوصنده ترقیم ایله بونك حذاسنه خزینه و یاخود قصه‌نك بیان اولنان محله اولمقدارشی بورجلو و اول محلك دخی او قدر شی الاجقلو اولدیغی عباره‌سی بر صره‌ده یازیلور

و بر طرفه آقچه اعطاسی لازم کلدیکی حالـده کذلك منوال محرر اوزره ترقیم ایدیله‌رك بونك حذاسنه دخی مصارف عمومیه‌نك خزینه و یاخود قصه‌یه اولمقدار آقچه بورجلو و خزینه وقصه‌نك دخی الاجقلو اولدیغی تحریر قلنور و روزمره وقوعبـوله‌جق ادخالات و اخراجاتك ابتداسنده پاراتیز ایچنده اوله‌رق اول کونك تاریخی کوستریلمك لازم اولدیغی کبی مقبوضات و مدفوعات واقعه‌نك بهر کون ارقه‌سی اندقدنصکره همان اول کون دفتر کبیرده کائن محللرینه کچیرلمسی و بو صیرده اول آقچه دفتر کبیرك قنغی صحیفه‌سنه تصادف ایدر ایسه اول صحیفه‌نك نومروسی ژورنالده و ژورنالك صحیفه نومروسی دخی دفتر کبیرده هر بر قلمك حذاسنه جائزه‌و بر یله‌رك اشارت اولنمسی و بو دفترلرك اوراقی بروجه محرر جدوللی اولدیغندن و ایلروده بر کونه فساده محل قالماق ایچـون جدوللرك اره‌سی یازوسز براقلمسی جائز اوله‌میه‌جغندن یوم مزبورك ژورنالده واقع معاملات قیودیه‌سنه قنغی سطرده ختام ویرلمش ایسه ایرتسی کون ینـه بلا فاصله اول سطرك ارقه‌سنـدن بالکز وجـه مشروح اوزره بر تاریخ وضعیله مدفوعات و مقبوضـات یومیه‌نك صیره‌سیـله تحریر ایدلمسی لازم کلور

اشبو یومیه دفترلرینك نومرولری سلسله‌سیله حاوی اولدیغی اوراقك کافه‌سی هر دولتده تجـارت نظـارتی جانبندن مهر مخصوص ایله مهرلنوب بین التجار بر دعوی و منازعه ظهورنده محاکم تجارته جلب ایله معاینه و تدقیق اولنه‌رق بر درجه‌یه قدر

مدار حکم عد اولنمسی و سکتهٔ افلاسه دوچار اولان تجارك مصالح افلاسیه‌لری رؤیت و تسویه اولندیغی صیره‌ده مادهٔ اعسارك اسباب موجبه‌سنی ایضاح و اثبات ایچون کذلك دفاتر مذکوره‌نك مدار تدقیق اتخاذیله تاجر معسرك افادات و مدعیات واقعه‌سی ژورنال قیودینه تمامیله توافق ایدر و بو ژورناللرده اصلاحك و سیلنتی اولمدیغی کور بلور ایسه خصوصات افلاسیه‌یه قرار ویریله‌رك تاجر مرقومك تخلیهٔ ذمتی تجویز اولنمسی و مذکور ژورناللرده اثر محکوکیت و بوزقلق مشاهده اولنور ایسه اول تاجره معسر حیله کار نظریله باقیلوب اثبات اقتداری حقنده اصحاب غرمائك و قوعبوله‌جق دعوالری محکمه حضورنده هر وقت استماع اولنه‌بیلمسی هر یرده نظامات مؤسسه ایجابندن اولمغله اشبو ژورناللرك محکوك وسیلنتیلی اولمامسی اصول دفتریه‌نك اعظم شرایطندن و شاید بر قلم اقچه سهواً زیاده و یاخود نقصان یازلش اولدیغی اول کونك نهایتنده تبین ایدر ایسه ظهور ایده‌جك تفاضل و تناقص یومیه‌نك نهایت قلمك التنه بشقه‌جه بر قلم اوله‌رق یازیلوب بالاده تعریف اولندیغی وجهله خزینه و یاخود قصه بورجلو و یا الاجقلو کوستریله‌رك تصحیح سهویاته مسارعت اولنمسی قاعدهٔ مخصوصه اقتضاسندندر .

دفتر کبیر

دفتر کبیرك حاوی اولدیغی مبالغ و سندات و اشیاء عینیه قیوداتی بالاده بیان ایدلدیکی وجهله ژورنالدن نقل ایله ثبت

و ترقیم اولنور و بونده مضاعف متقابل قاعده‌سنه رعایت ایدیلور
شویله که هر کون ژورنالده مقبوضات و مدفوعاته دائر هر نه
بولنور ایسه اول امرده دفتر کبیرك خزینه ویاخود قصه‌نك
محاسباتنی شامل اوله‌رق یوقاریدن طوغری ولی ایتمکده اولان
صحیفه‌لرك برطرفنه مقبوضات وقارشوطرفنه مدفوعات یازیلوب
خانهٔ مخصوصلرینه ژورنالك نومرولری دخی اشارت اولنور
و بوندن بشقه بر شخص و یاخود بر هیئت ایله جاری اولان
معاملاتك محاسبهٔ خصوصیه‌سی دخی دفتر کبیرك دیکر صحیفه‌لرنده
اولوجهله قارشولقلی اوله‌رق محرر بولندیغندن اشبو صحیفه‌لره
دخی مقبوضات و مدفوعات مذکوره ترقیم ایله بو صحیفه‌لرك
نومرولری هر بر قلمك حذاسنده اوله‌رق ژورناله دخی نقل اولنور
دفتر کبیرك قارشولقلی یوریدیلان محاسباتنی حاوی اولان هر
ایکیشر صحیفه‌سنه بشقه بشقه نومرو وضع اولنیوب اشبو
قارشولقلی اولان ایکی صحیفه‌نك ایکیسنه دخی بر نوع نومرو
قونیله‌رق دفترك یپراقلری چورلدکجه نومرولری اولوجهله چفته
چفته اوله‌رق تبدیل اولنور و مضاعف متقابل اصولی وجهله
املا اولنمقده اولان صحیفه‌لردن بریسی ابتداسندن آخرینه قدر
طولدیرلمش اولدیغی حالده قارشوسنه تصادف ایدن صحیفه‌ده
اوچ بش سطر ویا دها زیاده و نقصان محل اچیق قالور ایسه
بورایه صکره یازو یازلمق ممکن اوله‌ماق ایچون نهایتکی سطرك
طرف یسارندن یکون خانه‌سنك منتهی اوله‌جغی محله قدر شو
اوله‌رق بر خط چکیلور و هر بر صحیفه‌نك یکونی طوپلنوب
یکدیکریله موازنه‌لری اجرا اولنه‌رق یکون خانه‌سنك نهایتنده

بشقه بشقه کوستریلور و بو یکونلرقنغی صحیفه‌لره نقل اولنه‌جق ایسه اول صحیفه‌لرك ابتداسنده ینه قارشولقلـو اوله‌رق ترقیم ایدیلور

محاسبات خصوصیه‌نك دفتر کبیرده مقید اولدیغی صحیفـه‌لر سهولتله بولنه‌بیلك ایچـون دفتر مزبورك اخرنده و یاخود اکا مربوط اوله‌رق طوتیله‌جق اولان کوچك بر دفترده حروف هجا ترتیبی اوزره بر فهرست بولندیرلسی دخی اصولدندر

بالاده تعریف اولنان ژورنال منبع معـاملات اولدیغنـدن بوکا یازیله‌جق مقبوضات ومدفوعاتك هر برقلمی ایضاحات کافیه‌یی مفید اولق ایچون ایجابنه کوره اوچ درت سطر یاخود دها زیاده یازیله‌رق بر سطردن زیاده اولنلرك رقم خانه‌لرینك بوش براقلسی جائز اولور ایسه‌ده دفتر کبیرده رقم خانه‌لرندن هیچ برینك بوش براقلسی اصول موضوعه‌سنه توافق ایتمیه‌جکندن رقلرك حذاسنـه یازیله‌جق مشروحات بوراده غایت مفیـد ومختصر عباره ایله تحریراولنوب ایضـاحات مقتضیه ژورناله ترك اولنور

بهر ایك نهایتنده اول ایك معاملات حسابیه‌سنده بر کونه سهو و خطا اولمدیغی اکلاشلق ایچون بر وجه اتی برمیزان طوتلسی لازمدر شویله که محاسبه‌ده سهو یت اولمدیغی صورتده ژورنالده عموداً محرر اولان مقبوضات ومدفوعاتك یکونی دفتر کبیرك مضاعف متقـابل قاعده‌سی اوزره یازلمش اولان اله‌جق و ویره‌جك صحیفه‌لری یکونلرینك ایکیسنـه دخی بشقه بشقه مساوی اولمق اقتضا ایده‌جکی حسبیله اشبو اوچ یکون ایرو

ایرو کوزدن کچوریله‌رك و یکدیکرینه تطبیق اولنه‌رق موافق کوریلور ایسه حسابك صحتی تبین ایدر و مطابق اولدیغی حالده بو خصوص ژورناله مرقوم اولان شیلردن بعض قلملرك دفتر کبیره کچورلمامش و یاخود بعض قلم مکرر قید اولنمش اولمسندن و یا یکونجه سهویت وقوعبولسندن نشئت ایلیه‌جکی امر طبیعی اولمسیله اوحالده ژورنال ایله دفتر کبیرك مقابله ایدلمسی و یکونلرك کمال دقتله تکرار کوزدن کچورلمسی صورتله سهویات واقعه‌نك سبب و منشئی ظاهره چیقاریله‌رق یوقاروده تعریف ایدلدیکی وجهله دفترلرحك و سیلنتی کبی شیلرله تغییر اولنمامق ایچون سهویات مز بوره‌نك نهایت قلم اوله‌رق قارشولقلی کچورلمك طریقیله تصحیح ایدلمسی لازم کلور

هر التی ایده و یاخود سنه‌ده بر کره حسابلرك قپادلمسی یعنی مدفوعات و مقبوضات ندن عبارت اولدیغنك و عند الموازنه نقدر فضله و یاخود اچیق ظهور ایده‌جکنك بیلنمسی ضمننده بر موازنهٔ عمومیه اجراسی اصولدن اولوب بو دخی دفتر کبیرك برنجی صحیفه‌سندن بدأ ایله‌جق طرفلرینك بشقه و و یره‌جك جهتلرینك بشقه اوله‌رق محاسبات عمومیه و خصوصیه ایچون دیکر بر کاغده یکونلری طوپلاندقدنصکره هر برلری مقابلنده بولنانلر ایله موازنه اولنه‌رق مساوی کلنلر علی حاله ترك ایله زیاده و یاخود نقصان کورینانلرك مقدار و کمیتی و دفتر کبیرك قنغی حسابندن منبعث اولدیغی ژورناله نقل و قید اولنوب بعده دفتر کبیرده کائن محللری اوزرینه دخی معاملات مقتضیه‌سی

اجرا اولنمق و هر بررلرینه فذلکه و ختام ویرلمك صورتیله حصوله کلور

بر خزینه و یاخود بر قصبه کذران ایدن سنه ایچنده معاملات عمومیه‌سی اوزرینه نقدر فضله‌سی و یاخود اچیغی ظهور ایلدیکنی اکلامق ایچون برده اجمال دفتری طوتمقلغه مجبور اولدیغندن اشبو اجمال دفتری دخی بری الهجق و دیکری ویره‌جك اولەرق ایکی طرفلی یوریدلمك ایجاب ایدر و الهجق طرفنه سندات موجوده‌نك حاوی اولدیغی مبالغ ایله اشیای عینیه‌نك قیمتلری بشقه بشقه صندق موجودینه ضم اولندقدنصکره تحریر اولنور و ویره‌جك طرفنه دخی مصارف عمومیه ایله خزینه و یاخود قصبه‌نك خارجه اولان دیون سنداتی ترقیم اولنوب یکونی الهجق یکونیله موازنه ایدیلەرك بو صورتله نقدر فضله‌سی و یاخود اچیغی اولدیغی تعیین ایلر

مرور ایدن سنه‌نك معاملات حسابیه‌سی بالاده بیان اولندیغی وجهله قپادلمق لازمه‌دن اولدیغی کبی حلول ایده‌جك سنه ایچون یکیدن اچلمسی یعنی بر منوال مشروح سنهٔ سابقه موازنه‌سندن ظهور ایتمش اولان الهجق و ویره‌جکلرك اول امرده ژورناله قید و ترقیمیله بعده دفتر کبیره دخی صیره‌سیله و قاعده‌سی وجهله کچیریلوب معاملات آتیه‌نك انك اوزرینه یوریدلمسی قاعدهٔ مرعیه اقتضاسندندر

لاحقه

مقدمه‌ده بیان اولندیغی وجهله اشبو اصول دفتری وسعتلی برفن مستقل حکمنه قونلمش اولدیغنه نظراً تعریفات و افادات محرره درجهٔ کافیه‌ده کورلمز ایسه‌ده بونك جهت نظریاتی نقدر تفصیل اولنسه براز زمانلر بالذات معاملات فعلیه‌سیله توغل اولنمدقجه لایقیله وقوف و ممارسه اکتسابی متعسر و فن مزبورك خلاصة الخلاصه اوله‌رق مبادی و مقاصد اصلیه‌سنه احالهٔ نظر امعان ایلدیکمز حالده معاملات حسابیه غایت دقت و اعتنایه شایان اولمسیله سهو و خطادن سالم اولمسی و طوتیله‌جق قیوداتندن برنده سهویت وقوع بولمش ایسه دیکری تصحیح اوله‌جغندن انکله بالمقابله تصحیح ایدلمسی ضمننده بر شیئك برقاچ محله قید اولنمسی و دفترلرینك منتظم و منقح طوتلمسی اساسی اوزرینه موضوع بولندیغنك ظاهر اوله‌جغنه و امور مالیه و حسابیه‌یه مأمور اولان اقلام شاهانه‌ده ایسه کلی و جزئی هر بر شی دفاتر متعدده‌یه ثبت و تحریر اولنمق و معاملات قیودیه و حسابیه و اجراآت فعلیه‌سی قاعدهٔ منتظمه و سالمه تحتنده اوله‌رق یوریدلك من القدیم کافهٔ دوائر عالیه‌ده مرعی و جاری اولان اصول مستحسنه اقتضاسندن اولوب بونده تحدیق نظر اولنه‌جق دقیقه اوته‌دنبرو اقلام همایونده مؤسس اولان اصول حسابیه ایله فن مزبورك قواعدی تطبیق و موازنه اولنه‌رق قنغیسنك معاملاتنده ساده‌لك و سهولتله برابر حسن

انتظام اولدیغنك وقیودات واجراآت حسابیه‌نك دها زیاده تأمیننه کافی بولندیغنك موقع ثبوته ایصال اولنمسی قضیه‌سی اوله‌رق بو ایسه خزائن جلیله رجال کرامنك دقت نظریه‌لرینه مفوض بولندیغنه بناءً بو راسنی رجال مشار الیهمك محاکمهٔ عادلانه‌لرینه حواله ایله فن مذکوره دائر بالاده سرد اولنان برنبذه معلومات اساسیه ایله اکتفا اولنمشدر

قالدیکه فن مزبورك دخی اوروپا معارفندانك اختراعات نافعهٔ اخیره‌لری جمله‌سندن اولدیغی و بوندن همان یتمش سکسان سنه اول تدوین اولندیغی بعض طرفدن ادعا ایدلمکده ایسه‌ده علمای اسلامیه پك اسکی زمانلرده فن مزبور ایله اوغراشوب بوکا دائر بر خیلی آثار مقبوله میدانه قویمش اولدقلری مؤلفات قدیمه ایله مثبت اولوب حتی فلك العلاء تبریزی نام مؤلف کثیر المعارف جانبندن یدیوز التی سنهٔ هجریه‌سنده سعادتنامه نامیله تالیف اولنمش و رسالة الملکیه و رسالة الفلکیه عنوانیله شهرت بوله‌رق حالا بر نسخه‌سی محفوظ دست عاجزانه‌م بولنمش اولان کتابده دفتر طوتمقلغك اصول و قاعده‌سی بر وجه تفصیل مندرج اوله‌رق ایکی تعلیم اوزرینه مقدماتیله مبادیسی اوزون اوزادیه تعریف و بیان اولندقدن نصکره یدی فصلی شامل اولان اوچنجی تعلیمده یدی نوع دفتر طوتمسنك لزومی و هر برلرینك نصورتله اوله‌جغی محرر و مبسوط اولوب برنجیسنه دفتر روزنامچه و ایکنجیسنه دفتر توجیهات و اوچنجیسنه دفتر قانون و دردنجیسنه دفتر مقرر و بشنجیسنه دفتر اوارجه و التنجیسنه دفتر مفرد و یدنجیسنه دفتر جامع اسملری ویرلمشدر

روزنامجه دینیلان دفترك تعریفنه باقلنجه یوقاروده ذکر اولنان
ژورنالك ودفتر جامع دفتر کبیرك همان عینی کبی اولدیغی
و اره یرده بولنان بش نوع دفتر دفاتر معاونه مثابه سنده
بولندیغی اکلاشلدیغندن هر برلرینك تعریفاتی ترجمه ایله
بوفنك پك قدیم بر شی اولدیغنی اثبات ایچون اشبو محله درج
اولنمسی تصور اولنمش ایسه ده مؤلف مشارالیه بونلری منسوب
اولدیغی دولتك اصول مرعیهٔ دیوانیه سی اساسنه توفیقاً
یازمش و اصطلاحاتنی دخی لسان عصرینه تطبیق ایتمش اولمسیله
تعریفات مزبوره نك حقیله تفهیمی مطالعه سی موجب
کلال اوله جق بر چوق تفصیلات اختیارینه متوقف
کورندیکنه و بو دخی دکرلی بر استفاده یی موجب اولمیه جغنه
مبنی تطویل کلامدن احترازاً کتابمز بورلیك وجودی اصول
دفتری فننك ادعا اولندیغی وجهله یکی بر شی اولمیوب فنون
متداولهٔ قدیمه دن اولدیغنه نقطهٔ مخطره اولمق اوزره ذکر ایله
ختم مقال اولنور

م م
م

مکتب حربیهٔ شاهانه مطبعه سنده
طبع و تمثیل اولنمشدر

فی ربیع الاخر ٣ سنه ١٢٨٦

92

فهرست

صحیفه

۳۲۱ مقدمهٔ حساب

۳۲۲ علم حسابده مستعمل اشارات بیانندهدر

۳۲٤ باب اول اعداد صحیحه و قواعدی بیانندهدر

۳۳۸ باب ثانی کسورات عادیه و قواعدی بیانندهدر

۳۵۲ باب ثالث مقیاسلر بیانندهدر

۳٦۰ باب رابع کسورات اعشاریه و قواعدی و کسر اعشاریٔ دوری بیانندهدر

۳۷۱ باب خامس اعداد مرکبه و قواعدی بیانندهدر

۳۸۰ باب سادس اعدادك ترفیع وتجذیرلری بیانندهدر

۳۸۷ باب سابع نسبت و تناسب بیانندهدر

٤۰۵ تناسبه متفرع بعض قواعد حسابیه بیانندهدر

٤۲۹ باب ثامن تناسب عددی علی الولاء بیانندهدر

٤۳۱ باب تاسع تناسب هندسی علی الولاء بیانندهدر

٤۳۵ اصول دفتری بیانندهدر